

١٤١ ديوان [illegible]

(صورت تقریظ منظومه)

بارك الله زهی خدمت پاکیزه اثر * دقت شرح دل ونادره‌سی روحه غدا
خط دلبرکبی لوح قمره کاتب چرخ * قلم شعشعهٔ مهر ایله کریازسه روا (نمقه) احقر
العبید نیلی زاده محمد حمید القاضی بدار السلطنة العلیة سابقا

(صورت)

بو شرح جلی * مانند صرح علی * بتوفیق الرب اولی * بر طرح ملی * اولوب
خادم جمعی اولان مخدوم موقر * اکثر فنوندن قضای وطر * ونظم ونثرده صاحب
اثر * علوم ادبیه وعربیه‌ده بدیع النکات * کابرا عن کابر بر فاضل مستقیم الذات
وصوری ومعنوی جمیل الصفات اولدیغی صنادید دولت علیه‌نك دخی
معلوملریدر * پس هر وجهله اکرامه شایان اولمغله * تطییبی مستجلب رضای
منان * اولمسی عیاندر (حرره) العبد الضعیف الحاج ابراهیم حنیف شارح
الشفاء الشریف القاضی فی الماضی بمحروسة بروسه صانها الفیاض عن طریان
البیوسه * کان الله له ولاسلافه واخلافه آمین بالنبی الامین علیه وعلی آله
سلام المعین

(صورت)

لله الحمد بو دیوان علی العنوانك قائل وجامعی امجاد اجدادمزدن * وکذلك
المرء مع من احب * سرندن وایه دار اولان نائل شوق فضل صوری وواصل ذوق
فیض معنوی مولانا شارح مجید * شرح جدید * دخی اخوان همدم
وهمزادمزدن * اولوب شرح وشارح ومشروح تفخیم وتکریمه من کل الوجوه
شایان * اولقده یکسان اولدیغی * بحق خطاب الم نشرح * وبجاه قائل
انا افصح * بی ریب وبی عیب عیاندر (نمقه) مقرظا وعلقه الداعی المأمور باحکام
احکام الشریعة الجلیه بقضاء الخواص العلیه اقل عبید الله السید عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنی زاده

(صورت)

کلام علی * علی کلام علی * للامام الجلیل المرتضی علی * کرم وجهه العزیز الولی
شرح الله صدر شارحه مولانا وحلاه بمرامه * وخلاه عن اکداره الصوریة
والمعنویة وآلامه * حیث املی حیاضه بفیوض حقایق الدقایق * واغلی
ریاضه بروض شقایق الرقایق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * وتنظمت
فی سلك دائرة تلامذته * وانا العاجز الخائف * سمی الشارح الفارح میرسلیمان
عارف * امین الدفتر الخاقانی * صانه الحفیظ عن کید الجانی * بالعون السبحانی

(صورت)

بو خدمت علویه بو ممتزج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد یسم شرحه
دبیر چرخ روادر که نسخه‌سین یازسه * کزین صفحهٔ براق اطلسین طرحه * انشرح
بمطالعته صدر الاتم السید محمد حاکم وقایعنویس دوات علیه صانه الله
عن الوقایع الردیه

(صورت)

خیر الدواوین تحویه وتحفظه * دیوان شعر امیر المؤمنین علی * فیه المعالی وفیه
الفضل مجتمعا * کفضل صاحبه فی العالمین علی * لامیر بن شیخ محمد الحسینی

(صورت تقریظ شیخ الاسلام)

هذه النسخة الجلیلة * شرح الاشعار الجمیلة * اثر منیف تقر به عیون شیع الطلاب
لان فیه ما تشتهیه اولوا الالباب * اکدی شارحها الیها کده * وادی لها جده
من التقاط الدرر الفریده * وارتباط الاوابد الشریده * وحصلها الامة مرحومه
وساقها الی متعاشقیها کالجوارش الهاضومه * فعلیك بخلع نعال الکسل
عن قدم الجد * وبتشمیر جوارب التأنی عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فیه
لا تذهلی عن الفاظه ومعانیه (حرره) الفقیر الی الله القدیر * الشیخ محمد امین
المدعو بین اترابه صالح افندی زاده المأمور بالافتاء للدولة العلیة دامت بالعنایة
الربانیه کان الله له

(صورت)

تغدی باداته العلوی العلویون بفتحه باب مدینة العلم بمکانه المکنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقایق العلوم * فالشارح جدیر بانالة مایروم * وفق الله تعالی
لامثاله بالعافیه * وجعل ذاته عن العوایق صافیه * (کتبه) الفقیر عثمان زادة
بیری زاده المفتی للدولة العلیه زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما کحلت عینی باثمد سواد هذا الشرح الجلی * وحلی بسببه لمقلة البصیرة جلاء
من السر العلی * وتأملت فی حدائق لطائفه * وقطفت ثمراة عوارفه طاب به
مذاق الطبع وتحلی فوجدت فیه فروعا نابته عن اصول ثابته * تغنی ثغر المعارف
عن فروع البشام واصوله شرح الله العلی العظیم صدر شارحه وفرح ببلوغ مأموله
(سوده) الفقیر السید محمد سعید بن شیخ الاسلام الشیخ محمد میرزاده النقیب حالا
القاضی بعسکر روم ایلی سابقا غفر لهما

هذا شرح ديوان سيدنا علي بن ابي طالب
كرم الله وجهه للعالم العلامه والحبر
الفهامه مستقيم زاده سعد الدين
سليمان اسعده الله
المنان على التمام
والكمال
تم

فهرست الكتاب

شرح ديوان على المرتضى
كرم الله وجهه

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد سعادت اساس * وشكر فضيلت لباس * اول على عظيم اولان معبود محمود *
واول موجود مسجوده مخصوصدركه * علم نبوت * ورايت ولايتى * صحن فتوت
وهدايته افراشته * ورقم حقيقت رسم فراست والهامى صحايف درون علما
والواح ارواح حكمايه نگاشته ايلكدهدر * ودرود خجسته ورود تكميل
خلايق * وتحصيل حقايق بابنده نطاق روحانى طاق اجتهادى ميان جانه بسته *
وسنان مناهى وملاهى دست هدايت پيوستلرنده آلات نصر آيات تأييد الهى ايله
شكسته * اولان زمرهٔ انبيا واوليايه * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتميتمآب
حضرت محبوب خدا محمد مصطفى * عليه وعلى آله واصوله وفروعه افضل
التحايايه منصوصدركه * بمنت كس فيض سرشار عين الحيات اقدس امجدى
استفاضه واستفاده * ودرگاه عنايتپناه سرمدى * بوامت مرحومه يه كشاده
ونونبوا افاده ايلكدهدر * وآل ولايتمآل واصحاب هدايت مجاله دخى هديهٔ
اولسونكه حضرت رسالتك خاكپايلرينه رخساى اولملريله تاج مباهاة ابتهاجلرين
عرش مجيد ايله همسر * وتخت امامت وسرير خلافتده سرور * ومدينهٔ رحمت
ورأفتده وطن پروراولديلر (اثرذا) سالكان طريقت سلامت * ومالكان حقيقت
سعادت اولان كاملان آگهانه پوشيده دگلدركه علم شريف آسمان ماهيت
انسانيه ده تابان برستارهٔ سيارهٔ روشنتر * وچمنستان حقيقت سبحانيه ده شكفته

برغنچهٔ صد برگ بخار لطافت پروردر * پس هرنفس ناطقه كه زيور علم وحكمتله
آرايش بوله منتظم سلك ملائك وجبين استعدادنده رقم سعادت ابدى مرسوم
اولان اهل كمال صددنده منسلك اولور * هرعملكه پيرايهٔ علم وعرفانله محلى اولميه
گويا جسم بيجان * وهر وليكه سكهٔ دانشه لايق اولمق درجه سنه رسيده
اولميه اكثريا دائرهٔ دائرهٔ قلبيه ده وقفه گير وحيراندركه حضرت امير كرم الله وجهه
بيوردر (ع) (فالناس موتى واهل العلم احياء) حتى جامع سيوطيده (انا مدينة
العلم وعلى بابها فمن اراد العلم فليأت الباب) حديث شريفى مسطور اولمغله
هرآينه (وأتوا البيوت من ابوابها) حكميله مؤثر اولوب اول درگاه ولايتپناه *
وخلافت دستگاه * وامامت بارگاهه التجا * وفيض روحانيتلرينه براى انتساب
انتمايچون وسيله هو وسيله * اول امير المؤمنين * امام المسلمين * يعسوب الواصلين *
مطلوب الكاملين * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحهٔ
كتاب ولايت * خاتمهٔ مصحف وصايت * مركز دائرهٔ سيادت * قطب فلك
خلافت * قاضىٔ محكمهٔ قضا وقدر * همراز حضرت سيد البشر * شمع ضيادار
فصاحت * سرو چمنزار بلاغت * آدم اوليا * خاتم اصفيا * اسد الله الغالب *
على بن ابى طالب بن عبد المطلب * كرم الله وجهه وسلام مولاه عليه * وعلى
من يتقرب اليه (نظم) نبى مدينهٔ علم وعلى درست اورا * دو گوشوارهٔ عرشند
حلقهٔ دراو * جنابلرينك ديوان اشعارلريكه كلام على كلام
على وما قاله المرتضى مرتضى حكمنجه مسلم فصحاى عرب ومقبول بلغاى
ادب * هزار بيت معمورى مشتمل بر مدينه * وصد بحر مسجورى حاوى
برسفينه دركه (نظم) غرائب آيات رغائب حكمة * عجائب غايات
كتائب نزهة * جوامع آثار لوامع غرة * صوامع اسرار قوامع عزة * اوصافيله
موصوفدر سلالهٔ سلسلهٔ سليله سندن ايكى ذات شريفكه برمادر سيادتك
توأم وليد دوپيكرى * ياخود آبيارىٔ جود ايله پرورش يافتهٔ چمنصفهٔ صفانك
دومغز بادام نهال لطافتگسترى * ويا نيسان خلوصله نهاده برصدف معارفك
ايكى درثمين صفوت اثرى * ويا جسم اتحادك دو چشم مودت مردم انسانيتى *
ويا ذات آدميتك دودست يمين كرامتى * اخوان خلانمزدن خلوتى سنانى وسعدى
شيبانى ايكى شيخ سيد احمد * حفظهما الله الاحد * بحرمة جدهما الامجد ووصية
الاسعد * جنابلرينك هربرى التماسله قوتين لازمتيندن برى ايله امداد *
وبو عبيد شكسته زبان * مستقيم زاده سعد الدين سليمان * اسعده الله المنان *

فی طریقة الشریعة بحقیقة العرفان * داعیء عباد بی استعداد حقنده حسن
ظنلری سببیله روحانیت آگاه دلاندن استجلاب فتوح واستمداد ایدرك برترکی
شرح تحریر * وبعض فوائد ضم وتسطیر * اولنغله ساده لوحان دلتشنگان
عاشقان اهل بیت نبوتك صدرلرین منشرح ودلسیر ایدك دیو سوق ودلالت
خیر * وتفرید غیر * بیورملریله استشاره واستخاره عقبنده امرلرین امتثال ایلیوب
بسمله خوان * وحمدله کویان * ابتدایه جسارت اولندی * اصحاب تحقیق
وتدقیق * وارباب توثیق وتوفیقدن نیاز مندمکه * مواضع خلل * ومواقع
زلل * خامهٔ مروت جامه ایله نکاه التفاتلرندن نمونه رقزدهٔ اصلاح بیورهلر (بیت)
کلدی وقت شروع واستفتاح * وفق الخیر ربنا الفتاح (مقدمه) حضرت علی ولی
کرم الله وجهه جنابلرینك اکرچه کفتاری حقنده نیجه قیل وقالی مشتمل کفتار
کوریلوب بعضیلری انکار * وحرف زاده مذکور ایکی بیته انحصار * دعواسنده
اولدیلرکه نهج البلاغه * ومیزان ذهبی * وفایق زمخشری * وشرح شواهد شیخ
رضی * ومعول شرح ابیات مطول * ومایعول علیه فی المضاف والمضاف الیه *
وابن خلکان وفیاتی * وکشف الظنون * وسائر کتابلرك تتبعی میسر اولان
ارباب مطالعه نك مشهودلری اولمغله تصدیقدن حذر * وترك بحث ونظر قیلندی
انکار ایدنلر علم ادبده دررغرر صاحبی شریف مرتضی دیمکله عریف علمای
شیعه دن ابو القاسم علی بن طاهرك وبرادری شریف رضی محمدك اشعاریدر
دیدیلر * مرتضانك رحلتی درتیوز اوتوز التی تاریخنده در * لکن عبد فقیر دیرمکه
دیوان اشعار بلاغتکار امیره امعان نظر ایدنلر اول نفس انفس مبارکك * حضرت
امیرك اولدیغنده شك ایلمز * لکن شاید که جمع وترتیبی خدمتیله شریف مرتضی
شرفیاب اولدقده انشادینی دخی اکا عزو ایلمش اوله لر * رحمة الله علیهم اجمعین *
(تنبیه) اثنای املاده اقتضا ایدن لغتلر بیان * واحیانا اعرابی دخی عیان اولنوب
هر بابده اطنابدن احتراز ایله قناعتکارانه شفای صدور مرتبه سی تحریر * ومأل
بیتی تقریر * وصکره لازم اولان فوائدی دخی نکته ویا مهمه وفائده ویا فتح ویاذیل
امثالی لفظلرله تصدیر * وتکلفات منشیانه دن ساده لسان عصر ایله تعبیر ایدوب *
وتراجم صلاحیه دن دخی بعضاعینی واکثرینی تربیه ایدوب بواثری اعتبار نظم
مفهومله دخی نکاه التفاته سزاوار قیلندی فمن الله عزوجل التوفیق والهدایة
فی البدایة والنهایة

حرف الالف

الناس

الناس من جهة التمثال اکفاء * ابوهم آدم والام حواء

الناس) ده الف ولام تعریف ایچوندرکه مفهومی سامعك ذهننده متعین اولمسنه
اشارتدر بونده جمیع افراد انسانیه نك حقیقتی مراددر * ناس کشی دیمکدرکه
فارسیده مردم دینور واصلی انسان لفظی دلالتیله اناسدر همزه سی تخفیف
ایچون محذوفدر صاحب کشاف دیرکه لام تعریف ایله حذفی لازمدر * یعنی
ندن بدل اولمسنه ذاهبدر لکن بدل دکلدرکه ایکیسی جمع اولوب الاناس دیمك
دخی جائزدر * وبعضلرك زعمنجه ناس انس ایله جن میاننده مشترکدرکه
(فی صدور الناس من الجنة والناس) کریمه سی استدلال ایلدیلرکه من بیانیه
اولور لکن زمخشری رد ایدر * زیرا ناسده وجه تسمیه ایناس * یعنی ابصاردرکه
کورمکدر اما جن ده تسمیه نك وجهی اجتناب واستتاردرکه کورنمزلر وناس *
ناسیدن مخفف اولمق ممکندر (یوم یدع الداع) کبی ووجه تسمیه ناسده انسیدر
دیدیلر وبعض لغوی دخی نسیاندر دیدیکی (اول الناس اول الناسی) دیمشلردر
وبو بیتده آدم وحوا ناسدن مستثنادرکه (الله خالق کل شیء) کریمه سنده حق
تعالی یه شیء اطلاق اولنورکن صحت معنا ایچون کذلك کل شیئدن استثنا
اولندی (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل ها لاحق اولدی عظه ایله وعظ
وثقه ایله وثق کبی (تمثال) کسر ایله صورت وپیکر (اکفا) افعال وزننده جمعدر
مفردی کفو کدش دیدکاری مثل ومساوی اولان کشی (اب) بابادرکه پدر
دینور (آدم) بو عالم شهادتده افراد انسانیه نك اولیدرکه خالق تعالی انك هیئتنی
بالجقدن خلق ایلمشدر (حوا) آدمك خاتونیدرکه آنك صول ضلعندن خلق
اولندی (نکته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحوا صورت وفقیه ده انك
برضلعیدرکه ثلثیدر بو محلده اولان دقایقك تفصیلی صاحب مفاحصلك بیانته
حواله اولندی * عند الجمهور مشهور بودرکه آدم بردر * اما امام فخر رازی
سورهٔ حجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسیرنده دیرکه امام محمد باقردن
منقولدرکه ابو البشر اولان آدم صفی الله علیه السلامدن مقدم هزار هزار آدملر
کلمشدر بیورمشلر بو روایت عالمك حدوثنه مانع دکلدر بهر حال افراد انسانیه اول
نوعك اول افرادی اولان شخصه منتهی اولور * صاحب کشاف دیرکه ادم
ادمتدن مشتقدرکه بغدای اکلو دیدکاریدر ویا ادیم الارضدن مشتقدر دیدیلر
لکن بویله دکلدر * زیرا اسم اعجمیدرکه غیر منصرف اولمقده ایکی سببك
بری عجمه وبری علمیتدرکه تعریفدر وبونده تنوینی ضرورت وزن ایچوندر *

تفاخر ایلسون هر کس بوطین وماایله فخرا

وان اتیت بفخر من ذوی نسب * فان نسبتنا جود وعلیاء

(ذوی) جمعدر مفردی ذو صاحب معناسنه در (نسب) کسر نونله نسبتك جمعیدر (قرابت) مراددرکه خصماق دیمکدر (علیاء) فتح عین ایله اعلانك مؤنثیدر * ضمله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اکر سن انساب عالیه یی فخر کتورورسك یعنی انلرله فخر ایدرسن بزلرده دخی انك مقابله سنده فخره بزا جود وسخاوسائر خواص عالیهٔ شریفه * وظاهر وباطنده بلند مرتبه لر واردر

(ترجمه) بو وجه ایله نسبدن کر تفاخر ایلرایسك سن
بنده افتخارمدر نسبده جود ایله علیا

ماالفضل الالاهل العلم انهم * علی الهدی لمن استهدی ادلاء

بعض نسخه ده (ماالفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اولکیدن زیاده اولمق واستعمالی اکثریا اشیاء نفیسه ده در (هدی) اهتداء یعنی مطلوبك یوانی بولمق معناسنه لازم ومتعدی دخی اولور (ادلاء) جمعدر مفردی دلیلدرکه راهنما دیمکدر بوبیتده اولان قصر علم شریفك قدری عالی اولدیغن اشعاردر * علم اول مرتبه شریفدرکه سائر فضائل نفسانیه اکا نسبتله درجهٔ اعتباردن ساقطدر (علی الهدی) نك متعلق محذوفی ان نك خبر اولیدر * متمکنون علی الهدی دیمکدر لمن هدی ویا ادلاء کلمه سنه تعلق ایدرکه خبر ثانیدر (لمن استهدی) کلامنك ادلاء کلمه سی اوزره تقدیمی تقدیر ثانی یه کوره بونکته ایچوندرکه هدایت علما برجماعته مخصوصدرکه انلر رعایت ادب اوزره مقام طلبده اوله لر وانلر دلائل هدایت ووسائل حکمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسیر وحدیث وفقهیدرکه دیمشلر (شعر) کل العلوم سوی القرءآن مشغلة * الا الحدیث والا الفقه فی الدین * امام غزالی احیاسنده یورر عصر اولده فقه اسمی مطلقا طریق آخرت علمنه اطلاق اولنوردیکه دقایق آفات نفوس ومفسدات اعمال انکله معلوم اولور وانذار وتخویف وحقارت دنیا ونفاست عقبا اول علمله بیلنورکه (لیتفقهوا فی الدین) کریمه سی اکا دلالت ایدر فخر عالم صلی الله علیه وسلم حدیثنده ورثهٔ انبیا یوردیغی علما بونلری عالم اولنلردر مجتهد ومحقق اولوب اشیاده دقایق وحقایقی بیله لرکه وارثان معنوی انلردر (ع) عین فیالها قصة فی شرحها طول

(ترجمه) دلا فخر وشرف انجق اولور ارباب عرفانه
که اولور هر بری راه هدایه مرشد دانا

وقیمة المرء ماقد کان یحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء

قیمت برشیئك بهاسیدرکه وجه لایقی اوزره فروخت اولنه سبب تسمیه غیرك مقامنه قیامیدر دیو بدایعده اولان ودایعدندر لکن ثمن مطلقا بهادر (مرء) مرددرکه کشیدر واضع انك اولن ساکن وضع ایلمشدر وساکن ایله ابتداده اختلاف واردر اهل تحقیق انکله ابتدا ممکندر دیرلر صاحب مفتاح دیرکه ساکن ایله ابتدا متعذر اولمق حروف مدولیندن غیریده در سید شریف شرح مواقفده دیرکه خوارزم لغتنده ساکن ایله ابتدا ممکندر لکن عربده عادت اولمشدر انکیچون مرء لفظنه بعضا همزه ادخال ایدرلر (ما) شئ معناسنه (کان) بویله محللرده نسبتی تأکید ایچوندر (اعدا) جمعدر مفردی عدو دشمن دیمکدر بعض نسخه ده مصرع اول (ع) وقدر کل امریء ماکان یحسنه * درقدر مقدار وبیوکلك (کل) احاطهٔ افراد ایچون اولورکه هر کیشی دیمکدر (اهل العلم) اعدا اوزره تقدیم اولنمق تخصیص افاده ایدرکه جاهللر علمانك دشمنلریدر انلر همجنسلری اولان جهله نك اصدقاسیدر (معنای بیت) کشینك قیمتی فی الحقیقه نه انك بیلدیکی نسنه در بوخسه جاهلان علم وعرفان اهلنه دشمنلردر (نکته) جاهل عالمك دشمنیدر دیو بیور دیلر عالم وجاهل بربرلرینه دشمنلردر دیمدیلر زیرا عداوت اهل علمده یوقدر * علما جهله نك خلافنده بولندقلری عداوتلرندن نشأت ایلمز بلکه طبیبك خسته لره دوای تلخ ویردیکی کبیدرکه انلرك مرض قلبلری اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شریفله صحت بولملری علمانك مطلوبیدر * مثلا شرعا حد اقامت اولنمق لازم کان کمسنه یه مرحمت انده اول حدی اجرا ایلمکدرکه بردخی حدی موجب اولور امرده بولنمسون وعقباده اولین وآخرین وانبیا ومرسلین میاننده رسوای اولمسون اول حد ظاهرده نقمت ولکن باطنده عین نعمتدر

(ترجمه) علمدر قیمت آدم کا نکه خوب اولور هردم
نه غم جهال اولورسه اهل علمه غیظله اعدا

نقم بعلم ولا نبغی به بدلا * فالناس موتی واهل العلم احیاء

نقم نفس متکلم مصدری قیام قالقمق وبونده مراد محافظه وحقنه رعایتدرکه (قائما بالقسط) بو معنایه در دیدیلر (نبغی) متکلم صیغه سیدر مصدری بغیه طلب دیمکدر * بدل برنسنه نك غیریدرکه انك یرینه طوره عوض دخی مراد اولور (فا) سببیه درکه لام معناسنه در (موتی) جمعدر مفردی میت شده ایله

وميت تخفيفله اولمش ديمكدر مرده كبى (احياء) جمعدر مفردى حى ديرى زنده معناسنه در نقم جمله سى امر محذوفك جوابى اولمغله مجزوم اولدى تقديرى اجتمعوا وبادروا ديمكدر بعض نسخه ده (فقم) امر ايله (وتبغى) (خطاب ايله واقع اولمشدر (نظمك مفهومى) كالك ومباشرت ايدلك علم شريفك حقنه رعايت ايده لم وانك بدلى طابنده اولميالم كه تحصيليله احيا ايدوب احيا اولالم * زيرا بو مخلوقاتك جمله سى فى الحقيقه جهل ايله مرده لردر بز اهل علم اولالم كه حيات طيبه يه واصل اولوب قيامته دك نامعز باقى قالمغله اوليوب كويا ديرى قالوب زنده نام اولالم * علمك نفس ناطقه يه نسبتى نفس ناطقه نك بدن انسانى يه نسبتى منزله سنده در (ترجمه)

دورش آب حيات علمه برنسنه بدل قيلمه

كه عالم مرده در زنده اولور عرفان ايله دانا

(نظم ديكر)

ولا تصحب اخا الجهل واياك واياه * فكم من جاهل اردى حكيما حين اخاه

(اخ الجهل) جهلده علاقهٔ راسخه سى اولوب برادرلر بربرلرندن دور اولمق ممكن اولمديغى كبى جهل همعالى اولان كشى (اياك) كنديكى صقين ديمك (اياه) انى دخى سكاقريب اولمقدن صقين ديمكدر (كم) تكثيرايچون (اردى) ماضيدر هلاك ايلدى ديمكدر (حكيم) علم حكمتك عالمى ديمكدركه حكمت دخى علم ايله مرادفدر فرقلرى آزدر (خلاصهٔ بيت) جاهل ايله صحبت ايلمه وكنديكى آندن وآنى سندن بعيد قيل * زيرا چوق عالم وعاقل واردركه جاهل آنى كنديه قرنداش ايديوب اول جاهل انك سبب هلاكى * يعنى دارينده سبب خذلانى اولمشدر (لازمه) معلوم اوله كه عدوالله اولان جاهل اول كمسنه دركه عقايد اسلاميه يى تصحيح ايليه وشرائط دينيه سنى بيليه وعالم دخى آنك ضديدر * يوخسه علوم فلاسفه وقواعد منطقيه يى بيلوب مجلس مباحثه ده امت محمدك ساده لوح اولنلرينى الزام واسكاتنك طريقنى بيلن كمسنه مراد دكلدركه قريبا بحث اولنه جقدر * تصحيح اسلام ايلديكندن زياده علم تحصيلى فرض عين دكلدر

(ترجمه) مصاحب اولمه نادانه حذر ايت اى دل دانا

كه زهر صحبت جاهل ايدر عالملرى افنا

يقاس المرء بالمرء اذا ما هو ماشاه * وللشئ من الشئ مقاييس واشباه

وللقلب على القلب دليل حين يلقاه

(يقاس)

(يقاس) قياس وتقدير اولنور ديمكدر قياس ايكى شيدن برنى برينه نسبتله مقدارين فهم ايلمك معناسنه در (اذاما) ده ما زائده در (ماشاه) مماشاة مصدرندن ماضيدركه لغتده بر كمسنه ايله رفيق اولوب كتمك * واصطلاحده سوزينه واوزينه اويمقدر (شئ) راغب قولنجه اول نسنه يه ديرلركه آنى بيلوب وآندن خبرويرمك ممكن اوله * موجوده ومعدومه اطلاق اولنور (اشباه) جمعدر مفردى شبه مثل كبيدر بكزرنسنه لركه لسان فارسيده مانند ديرلر (قلب) شكل صنوبريده برپاره لحمدركه انسانك صول ممه سى آلتنده در وآنك دخى صول طرفنده اولان جوف روح حيوانينك يانفس ناطقه نك منبعيدر فى الحقيقه انسان اودركه بيورلمش (ان فى ذلك لذكرى لمن كان له قلب) بو محلده مراد معناى ثانيدر (يلقى) لقادندركه شيئك مقابله سى وبرابر مصادفه سيدر ولقا بصرله وبصيرتله ادراكده دخى استعمال اولنور (نتيجهٔ سخن) كشى بركمسنه يه يولداشلقده قياس اولنوريعنى انك عديلى وكفوى اولديغى ايكيسى همراه اولدقلرى زمانده اولور وشيئلرك مقدارنى بيلمك ايچون چوق مقياس واردر * ونيجه محل واردركه بربرينه مشابه ومماثل اولدقلرى واولدقلرى اوبله برده بيلنور وقلبك قلب ديكره دليلى واردر * آنك حالى اكا نسبت ودلالتى ملاقاة وقتنده معلوم اولوركه ديمشلر (من القلب الى القلب سبيل) ترجمه

قريندن قياس اولور جهانك خلقى سرتاپا

قياس ايله شبيه اولور برى برينه چون اشيا

نتكيم قلب اولور قلبه دليل اولنسه كرالقا

قطعهٔ اخرى

تغيرت المودة والاخاء * وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغيير ايكى نوعدر برى تبديل صورت وتحويل هيئتدر * وبرى دخى تبديل ذاتيدركه بونده مراد بودر (مودت) محبت ايله اولان ومعناده وعدده دخى يكساندر لكن محبتك مراتبى واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوى وثابت اولدقده مودت ووداد وود واغيارك تعلقاتندن خلاص بولدقده محبت وحب دينور * وقلبه لبلاب يعنى صارمشق كبى صاريلوب محبوبندن غيرى قلب برشيئدن آكاه اولمزسه اكا عشق ودخى صكره وله وحيرت وهيمان دخى ديرلر (اخاء) قرنداشلق اخوت كبى (قل) آز اولدى ديمك (صدق) طوغرى سويلمك ووعدنده خلاف ايليوب درست اولمق (انقطع) كسلدى واوزلدى ديمك (رجا) اميددر

(اب كلام) دوستلر وقرنداشلر درظن ايلديكم قومده دوستلق متغير اولدى يعنى دكشدى واخوت بوزلدى وصداقت قليل اولدى ويار وفادار در ديو ملاحظه ايلديكم كسنه لردن اميدم كسلدى وارامزده اولان مهر ووفا وصدق وصفا بالكليه مضمحل وهبا اولدى (نكته) شايدكه اميدى خلقك اصلاحى وخالق طرفنه ميل وصلاحى اوله كه منقطع اولمشدر* علماى عربيت ديرلركه صدق ديو حكمك نفس الامره مطابق اولمسيدر* جاحظ ديركه بويله در لكن مع الاعتقاد اوله* ونظام دخى ديركه حكم مخبرك اعتقادينه مطابق اولمقدر* افاضل مبيدى ديركه معناى اوله صدق اطلاقى حقيقتدر ثانى وثالثده مجازدر بويله اولدقده انلرك دليللرين تأويل ايله الزامه حاجت يوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)

كنزعالمدن دوكندى جوهر مهر ووفا * قالمدى صدق وصفا ومنقطع اولدى رجا

واسلمنى الزمان الى صديق * كثير الغدر ليس له رعاه

(صديق) دوستدر صدقدن اولان صديق دوسته تسميه نك سببى دوستلقده راستلق وطوغريلق لازم اولديغيدر (غدر) عهد وپيمانى كسر ايدوب قيرمق (رعاه) حفظ ورعايتدر (معناى سخن) روزكار غدار بنى بردوسته سپارش ايلديكه غدرى چوق ودوستلرينى حمايتى يوق ديمكدر* بونده مجاز عقلى واردر زيرا سپارش ايدن زمان دكلدر* بو شعرك قائلى عندنده حواله ايدن حق تعالى در (انبت الربيع البقل) قبيلندندر (ترجمه)

برعجب ياره قرين ايتدى بنى دور وزمان
خاطره ايتمز رعايت كارى هب جور وجفا

سيغنينى الذى اغناه عنى * فلا فقر يدوم ولا ثراء

(ثراء) ثروت ويسار يعنى كثرت مال (مآل نظم) بندن آنى مستغنى ايدن رب كريم بنى دخى يقينده اندن اغنا ايدر يعنى ارباب محبت محبتلرينى تغيير ايله بندن مستغنى اولمشلر ايدى آنى بويله ايدن وهاب غنى بنى دخى قريبا انلردن غنى ايدر* زيرا نه فقرده دوام وارد رونه غناده بقا واردر (ترجمه)

اول غنى پروردكار اغنا ايدر البت بزى
پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقر وغنا

وليس بدائم ابدا نعيم * كذالك البؤس ليس له بقاء

(نعيم) ناز وآسوده لك (بؤس) شدتكه حربده وفقرده استعمالى چوقدر (مفهوم ومآل) هيچ نعيم فائده دوام يوقدر وشدت والمده دخى استمرار معدومدر

(نكته) اكر ديورسه كه حرف نونده كلسه كركدركه شعراى نبويه دن لبيد رضى الله عنه شعرنده (بيت) ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * ديدكده عثمان بن مظعون رضى الله عنه دخى بيورمشلركه مصرع اول درستدر* لكن ثانى دكلدر* ونزاع ايلمشلردر* مع هذا مصرع ثانى حضرت اميرك شعرنده اولان مصرع اولك مفهومنك عينيدر* لكن ديرزكه حضرت اميرك مرادى نعيم دنيويدر اما لبيدك قصدى مطلق نعيمدركه بو شعرك انشادى وقتنده هنوز شرفياب اسلام اولمامشدى (ترجمه)

كمسه يه باقى دكلدر بو جهانك نعمتى
شدتى دخى انك كبى اولوبدر بى بقا

وكل مودة لله تصفو * ولا يصفو من الفسق الاخاء

(الله) اسم شريفى اصلنده الاه ايدى همزه يى حذف وحرف تعريفى عوض ايدوب لام اصلى ايله ادغام ايلديلر اشتقاقنده شراح ومفسرين وجوه كثيره ايراد ايلديلركه محلنده مفصلدر وبعضيلر دخى عربى دكلدر* معربدركه اصلنده سريانيده لاها ايدى الف اخير اسقاط وحرف تعريف ادخال اولندى* لله اولان مودت اولدركه محبت حق تعالى مرتبه محبه تنزل ايدركه اشيايه محبت انكچوندر زيرا حق تعالى يه تعلق ومناسبت صاحبى اولورلر* وعشق مجازده مشاهده اولنوركه محبوبك محله سى كلبنى دخى دوست عدايدوب اكا محبت ايدرلر مجنون ديمشدركه امر على جدار ديار ليلى * اقبل ذا الجدار وذا الجدارا * وما حب الديار شغفن قلبى * ولكن حب من سكن الديارا * يعنى ليلانك قبيله سنك ديوارلرينى تقبيل ايلديكم ديواره محبتم وديواره مودتم اولديغى ايچون دكلدر بلكه اول دياره ساكن اولان حبيبانك محبتى ايچوندر ديمكدر (ذيل) اشته بو سببدندركه بعض اشيايى حق تعالى يه تعظيم ومحبتله تقبيلده اجر وثواب مقرردر مصحف شريف وحجر اسود ودوار كعبه كان بيت ودامن خرقه شريفه وعلما ومشايخك اللرى وصلحانك قبرلرى تقبيلنده صحت نيتله اجر جزيل عطاى رب جليل اولور ديديلر * حتى اثرده كلمشدركه برمسلم برمسلمك الني اوپسه الله رضاسيچون بركره سجده ثوابى عطا اولنور بيورمشلر* بو سببدن صوفيه نك عادتلرى ايكى كره تقبيلدركه ايكى سجده ثوابى تمام اوله (مفهوم بيت) جناب امير كرم الله وجهه بيورركه هر دوستلق كه حق تعالى ايچون اوله نقصان شائبه سندن وفتور كدرندن صافى وخالصدر* لكن فسق وفجوردن ناشى اولان محبت صافى اولمز خللدن برى

وكدردن عرى اولمق محالدر (ترجمه)

هر محبت كيم خدا ايچون اوله صافى اولور
منكدردر صافى اولمز چشمهٔ حب سوا

اذا انكرت عهدا من حميم * ففى نفسى التكرم والحياء

(عهد) پيمانكه يمين مقامنده در (حميم) يقين خصم اقرب اقربا معناسنه * لكن بونده صداقت كامله سى اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولمق بعيد دكادر (تكرم) عظمتلى كورنمك (حياء) قبيح اولان شيلردن نفسك منقبض اولمسيدركه خواص انساندندر جبن ايله عفتدن مركبدر انكيچون اكثريا شجاعت اصحابنده وفسق وفجور اربابنده حيا اولمز (مفهوم نظم) بردوستمله اولان معاهده مى تغيير * يعنى اول پيمانهٔ پيمانى شكست ايلمك مراد ايلسم كندى نفسمده كرم وحيا ايله اتصاف بولورم * پس كريم صاحب حيايه عهدشكن اولمق نا سزادر ديرم اول ايكى صفت بنى نقض وتغيير عهددن صرف ايدرلر (ترجمه)

اقتضاء نقض عهد حبه ايتسم كرشروع
منع ايدرانى دروغمدن كرم ايله حيا

وكل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق ليس له دواء

(جراحت) كسر ايله ياره كه جلدده اولان اثردر (سوء) ضمله قبيح معناسنه اسمدر (خلق) ضمله خويدر بعض نسخه ده خلق السوء فتح سينله در (خلاصهٔ بيت) هر جراحتكه سهام حوادثك اصابتى ايله پيدا اوله دوا پذير اولور امابد خويلك اثرى زائل اولمزانك جريحه سنه التيام يوقدر (ذيل) بعضيلر حضرت اميره نسبت ايلدكارى (شعر) جراحات السنان لها التئام * ولا يلتام ماجرح اللسان * بيتك مفهوميله بو بيت آشنادر (نكته) فاضل يزدى ديركه بو بيت مبالغه يه مبنيدر * زيرا تبديل اخلاق ممكنميدر * اختلاف ايلمشلردر * احياء حجة الاسلامده واخلاق نصيرده دخى ممكندر ديو تصريح ايلديلر * انكيچون حضرت مصطفى عليه التحايا بيورديلركه (حسنوا اخلاقكم) وذريعهٔ راغبده دخى مبسوطدر (تخلقوا باخلاق الله) ودخى (لا تبديل لخلق الله) امثالى طرفينك دليللرينى توفيق بربحث عظيمدركه مفصلاتده مزبوردر (ترجمه)

هر جراحت برمناسب مرهم ايله خوش اولور
برمرضدر سوء خلق اولمزاكا هر كزدوا

ورب اخ وفيت له وفى * ولكن لا يدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقليل ايچون ايكن تكثيرده غلبهٔ استعمالى جهتندن تقليل اراده سنده قرينه يه محتاج اولمشدر * وواوى دخى علماى بصره حرفدر ديوب وكوفيان واخفش ورضى اسمدر ديرلر (مآل مقال) چوق برادر وفادار واردركه بن انلره وفا ايلدم لكن انلردن بكا وفالرينك دوامى يوقدر (ترجمه)

نيجه يارانه وفا ايتدم وفا وقتنده ليك
كوردم انلردن جفا وكورمدم هر كز وفا

يديمون المودة ما رأونى * ويبقى الود ما بقى اللقاء

يعنى وقت ملاقاتده محبتلرنده استمرار ودوامه سعى ايدرلر * پس مادامكه ملاقاتمز انقطاع بولميه ودوحبلرى بقا يافته در ملاقاتلرى زائل اولدقده مودتلرى دخى زائل اولور (نكته) روح بركونشدركه بدن اوزره تابانددر * وضياسى چشم وكوش امثالى روزنه لردن رسيدهٔ دل اولمشدر * هر باركه ايكى شخصك ديده لرى بربرلرينه دوچار اولدقده انلرك روحلرنده براتصال خاص واردركه فلان كمسنه نظر المشدر * وفلان واينك منظورى اولمشدرديرلر * اشته ملاقات وقتنده انسانك بربرلرينه محبتلرينك سرى بودركه زمان مفارقتده زائل اولور (ترجمه)

هر برى كوردكده دوستلق لافنى دائم ايدر
ديده دن مهجور اولنجه عكسن ايدرلر ادا

اخلاء اذا استغنيت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

(اخلاء) جمعدر مفردى خليل دوست ديمكدر (بلا) كسر ايله كهنه اولمق كه علامت فقردر * حوادث زمينيدركه نزول قرينه سيله اوضاع فلكيه نك آثارى اولمسى مشعردركه اول تأثيرات وديعة الله درديديلر * وجودى اسكتديكى ايچون غمدن بلا ايله تعبير اولندى * فتحله دخى نسخه در تجربه معناسنه اولور نزوله ملايمدركه حق تعالى عبدى انكله امتحانى ايچون بلا ديديلر * بو بيتده مبتدأ محذوفدر هم اخلاء واعداء ديمكدر (محصول بيت) اول طائفه اكربنده استغنا حالى كوررلرسه دوستلردر * اكن حالمده پريشانلق وياساير ابتلا كورسه لر دوشمنلردر * مع هذا كفتاردرنثار حضرت حيدركرارده كلمشدركه (اخوك من واساك فى الشدة) يعنى حقيقتده قرنداشك وقت مضايقه ده سكا ملاطفه ايدوب اعانت ايدن كمسنه در (ترجمه)

دوستلرمدرصورتا مستغنى اولديغمجه ليك
دشمنمدرهر برى نازل اولورسه كربلا

وان غيبت عن احد قلانی ＊ وعاقبنی بما فيه اكتفاء

(غيبت) مجهولدر ان شرطيه ايله غائب قيلنسم ديمك اولور ＊ بو صيغه ايله غائب اولمق اختيارى اولمديغن افاده ايدر (مفهوم نظم) اكر بن بی اختيار غائب قيلنوب دوستدن دور اولسم بكا عداوت ايدوب عقوبت تامه كافيه ايله كركی كبی معاقبه ايدر هيچ ديمزكه انك غيبتی بالضروره ايدی بو عقابه ندن لايقدر وبلكه غيبته دخی نامستحقدر ديمز (ترجمه)

غائب اولسم كر برندن دشمن جانم اولور
يعنی فرصتجوی اولور قصد عقوبتده بكا

اذا ما رأس اهل البيت ولی ＊ بدا لهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئيس ديمكدر (اهل بيت) خانه نك ساكنلری ديمكدر لكن مطلقا اهل البيت (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) آيۀ كريمه سنده مراد اولان علی وفاطمه وحسن وحسين حضراتيدركه رئيسلری دخی امامۀ سبحۀ نبوت ＊ وخاتمۀ رسالۀ رسالت عليه وعليهم الصلاة والتحية جنابلريدر ＊ خلاصۀ مرام اهل بيتك رئيسی دنيادن عقبايه ارتحال ايلدكده خلقدن اهل بيته جفا الرظهور ايلدی ديو بيورر ＊ بو اداننك تحتنده چوق وقايع مندرج اولمشدر ＊ از جمله مبيدی فاضل قائل اولديغی اوزره بعض فوائد ضميله اجمالا تذكير اولنور (وقعۀ جمل) وقتاكه حضرت ذی النورين عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسيده اولدقده حكومت بلادی كندی اقرباسنه توجيه ايدوب وامتداد وقتله متانت تقرر پيدا اولوب انلر دخی احيانا ظلم وستم طرفنه ميلان ايله بو امت پريشانحال اولمغه باشلديلر ＊ از جمله مصر خلقی كندی حاكملری ابن ابی سرحدن شكايت ايلدكده تنبيه نامه تحرير اولنوب مفيد اولمديغندن غيری شكانك بريني بغير حق قتل ايلدی تكرار يدی يوز كمسنه كلوب شكايت وجناب مرتضی وطلحه وعائشه رضی الله عنهم دخی عزلنده ابرام ايدنجه عثمان دخی مصرده حكومته شايسته بركمسنه يی سزلر تعيين ايدك بن تقليد وتوجيه ايدرم ديدكده حضرت ابو بكرك اوغللرندن محمد مناسب كورينوب مصرايچون عثمان اكا تقليد قضا وعهد نامه تحرير وامضا ايلدی ＊ محمد مدينه دن اوچ مرحله چيقدقده بر غلام بردوه اوزرنده سرعتله كيدركن كوروب اخذ اولندقده بر كاغد بولديلر مضمونی بو ايديكه محمد مصره واردقده حيله ايله قتل ايدوب آلنده كی كاغدی ابطال وينه كاركده قرار ايده سين وهركيم واررسه حبس

ايده سين بن سكا كاغد يازرم انكله عمل ايدرسين محمد بو نامه يی كوروب مدينه يه عودت وصورت حالی اصحاب كرامه عرض ايلدكده حضرت علی وطلحه وزبير وسعد خليفه نك سراينه كلوب غلامی ودوه يی ومكتوبی معا كتورديلر علی بيورديكه ای عثمان بو مكتوب سنك خطكميدر عثمان دخی باقوب بنم خطم دكلدر ديو يمين بالله ايلدی صكره مروانك خطی اولديغی معلوم اولنجه حضرت علی وسائر اصحاب طاغلديلر ＊ مصردن انده بولنان جماعت وبصره وكوفه وسائر ولايتلردن كان اهل شكايت خانۀ عثمانی محاصره ايليوب قرق التی كون عثمان محصور قالدی اول سالكه هجرتدن اوتوز بشنجی سنه ايدی ＊ ذی الحجه نك اون سكزنجی كونی شهيد اولديغی كبی ابتدا طلحه وصكره سائر صحابه وجماعت مسلمين حضرت علی يه خلافتله بيعت ايلدكلرنده عثمانك قاتلی كوملككنی مروان بر طاريقله الله كتوروب فرار ومكه ده قرار وعايشه يه اول قميصی عرض ايدوب قصه يی نقل ايلدی وحضرت علی درحال عثمانك عاملرينی عزل ايدوب سهل بن حنيفی شامه معاويه نك برينه ارسال ايلدی معاويه حاله واقف اولدقده باغی اولوب عثمانه قرابتی سببيله قان دعواسنی وسيله ايدوب حضرت علی يه خبر كوندرديكه عثمانك قاتللرينی اخذ ايدوب بكا ارسال ايده سين ديدكده جناب خليفة الله انی مناسب كورميوب حق تعالی عثمانی قتل ايلديكی وقتده بن دخی بيله ايدم ديدی ＊ يعنی جمعيت ايچنده اولمغله قاتلی متحقق دكلدر ثبوته محتاجدر ديمكدر ＊ مرتضانك بو كلامنی اعداسی تمسك ايدوب كويا مرادی عثمانك قتلنی بن دخی استردم ＊ وقتلنك دفعنی مراد ايلسم ايدردم ديمكدر ديديلر ＊ بو سخن محض خطا اولديغی حرف باده افاده اولنور وطلحه وزبير ＊ حضرت عليدن روكردان اولوب اتفاق ايله عائشه ومروان وعثمانك سائر عامللريكه جناب مرتضی عزل ايلمشيدی بصره يه توجه ايلديلر ＊ وكوكب وزننده حوأب نام نهره واردقده اول محلك كلبلری اورمكه باشلدقده عائشه كلديكنده خطاسنی بيلوب پشيمان اولوب ديديكه پيغمبر عليه الصلاة والسلامدن بنم مسموعمدركه بنم خاتونلرمدن بری علی ايله جنك ايلسه كركدر برحق دكلدر حق علينكدر اكرسن حوأبه واررسن ای عائشه سعی ايله كه سن اولميه سين ديو بيورمشدی ديوب عودت مراد ايلدی ابن زبير ديديكه كيرو دونمه شايدكه سنك بولنمغله حق تعالی بو فسادی صلاحه تحويل ايليه نيچه نزاعدن صكره عاقبت بصره يه ايصال وانده اقامت ايلديلر ＊ حضرت علی طرفندن بصره حاكمی اولان عثمان بن حنيفی اخراج ايلديلر ＊ وحضرت علی

امام حسن ایله عماربن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون بیك کشی عسکر تحریر
ایلدی * امام بخاری عبدالله بن زياددن روایت ایدرکه عمار کتمدی ودیدیکه
عائشه بصره یه کتدی والله دنیا وآخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك
زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا وتجربه ایدر * معلوم اوله که سزلرمی آکا
اطاعت ایدرسز یوخسه اومی سزلره اطاعت ایدرین بو امر عظیمه جسارت ایدم
دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن اوتوز التنجی سنهٔ هجریه ده بصره یه متوجه
اولوب ایکی فرسخ قریب جلحاء نام محلده جمادی الآخره نك یکرمنجی پنجشنبه
کونی محاربه یه باشلدیلر * عشرهٔ مبشره دن زبیر بن عوام که انی قتل ایدن
جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر برساعت جنك ایلدی * شارح
بخاری نقل ایدرکه حضرت امیر انی دعوت ایدوب انك خاطرینه کتوردیکه
برکون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدرکن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کلوب
سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدرسین حق انك یدنده درسن ظالم
اولورسین بیوردی ایدی دیدکده خاطرینه کلوب جدال وقتالی ترك ومدینه یه
توجه ایدوب کتدی * وعمرو بن جرموز انك اردینه دوشوب وادی السباع نام
محلده غافلا قتل وقلیجنی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انك
قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت بیوردقده سزه اعانت ایدن واهانت ایدن
جمله سی جهنملکمیدر دیو قهرندن قلیجنی قارنینه قویوب اوزرینه دوشوب هلاك
اولدی * وطلحه یی دخی مروان بینلرنده اولان کین دیرین سببیله اوق ایله اوروب
شهید ایلدی * واوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه نك
جملی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب لجامن اخذ ایتمشلر ایدی اول لجامده
اولان اللردن یتمش عدد ال قطع اولندی بری دوشدکده درعقب بری دخی
الوب خالی قومدیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرلدیلر * انکله
عسکر منهزم اولدی * وبو وقعه یه انکچون وقعهٔ جمل دیرلر * وحضرت امیر
عائشه ایله ملاقاتده (غفر الله لك یا عائشه) بیوردیلر عائشه دخی (ولك) دیدی *
پس تعظیم وتکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدیلر اون بش کون بصره ده اقامت
ایدوب عمزاده سی عبدالله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی
(واهل بیته) اولان جفانك بری دخی وقعهٔ صفیندرکه حرف دال اواخرنده کلسه
کرکدر ان شاء الله بو وقعه ده عمارك شهادتی واقع اولمشدرکه حرف لامده وحرف
میمده دخی هاشم بن عتبه وعبدالله بن بدیل شهادتلری یاد اولنور * وبو جفا

دخی

دخی واقعدرکه کوفه یه قریب حرورا نام قریه ده الی بیك خارجی جمع اولوب
حضرت امیری تکفیر ایلدیلر ونهروانده انلره غزا ایلدی * وبو دخی جفانك
بریدرکه محمد بن ابی بکر الصدیقی مصره والی کوندردکده عثمانیلر اطاعت ایلیوب
جنك ایلدیلر محمد استمداد ایلدکده حضرت امیر مالك بن اشتری ارسال ایلمشیدی
معاویه اغواسیله مالك تسمیم اولنوب شهید اولدی * معاویه دخی عمرو بن عاصی التی
بیك نفر عسکر ایله مصره ارسال ایدوب محمدی قتل ایلدیلر عمرو والئ مصر اولدی
قرقنجی سنه ده خوارج جمع اولوب مشورت ایلدیلرکه بو امتك فسادی اوچ کمسنه
سببیله پیدا اولدی انلری قتل ایده لم دیوب عبد الرحمن بن ملجم المرادی یی جناب
امیر طرفنه * وحجاج بن عبدالله ضمیری یی معاویه معیتنه * وداورویه عنبری یی
عمرو بن عاصك جانبنه ارسال اولنمغی مناسب کوردیلر * واوچی برکیجه ده درکار
اولمق اوزره قول اولنوب رمضانك اون یدنجی کیجه سی میعاد تعیین ایلدیلر * ابن
ملجم کوفه ده بیك التونه برقلج الدی وزهر ایله صواردی وحضرت امیر المؤمنین
صباح نمازینه کیدرکن اول قلجله مبارك باشلرین ضرب ایلدی اوچ کیجه
مرورنده اول ضربه دن متأثرا رحلت بقا ایلدی * وحجاج دخی معاویه یه برقلج
صالدی قباتنه راست کلوب مجروح ایلدی * وداورویه مصرده عمرودر ظنیله
خارجه نام وکیلنی شهید ایلدی که امهال سببیله عمرو انی نماز ایچون یرینه نائب
ارسال ایلمشدی (اهل بیته اولان) جفانك بری دخی امام حسنی اهلی جعده که
اشعث بن قیسك قزیدر اللی تاریخنده دشمن اغواسیله زهرلیوب وفات ایلدی
(وبرجفا) دخی کربلاده التمش برسنه سی عاشورا کونی حضرت حسینی شهید ایدن
شمر بن ذی الجوشن نام ملعون بولندیغی عسکرده سر عسکر عمرو بن سعد ایدیکه
اول اطرافده عبیدالله بن زیاد یزیدك طرفندن والی ایدی * واون ایکی امامك
اوچی که علی حسن حسین بونلردر طقوزی دخی حضرت حسین سلاله سنده
بر برینك اوغللریدر جمله سنك وفاتلرنده تسمیم اولنمق روایتلری واردر * فاضل
میبدی دیرکه بویله بحثلرده اولی اولان سکوت ایلمکدر زیرا امام شافعی بیورمشکه
انلرك قانینه حق تعالی بنم الیمی بولشمقدن پاك ایدوب صیانت ایلدی بن دخی
لسانمی بولشدیروب تلویث ایلمم * وسائر علمای اهل سنت وجماعت دخی انلره سب
وشتمدن منع بلیغ ایلدیلر * وحضرت امیردن منقولدرکه جمل وقعه سنده (اخواننا
بغوا علینا) بیوردی بزم قرنداشلریمز بزم اوزریمزه باغی اولدیلر دیدی سب ولعن
ایلمدی * القصه سائر جفایه دائر واقع محللری دخی کلدکجه ایراد اولنور (ترجمه)

چون رئيس اهل بيت عقبايه ايتدى ارتحال
اهل بيته ظاهر اولدى خلق عالمدن جفا
(نطق آخر)

دع ذكرهن فمالهن وفاء * ريح الصبا وعهودهن سواء

(ريح) روزكاركه يل دخى ديرلر فرس لغتنده باددر حركت ايلمزسه هوادر سيد شريف شرح مواقفده ديركه ارسطو قولنجه ريح محركدر متحرك دكلدر (صبا) مشرقدن كلن ريحدر لكن ديديلركه شب وروزك برابر اولديغى ايامده سحرى قبلهدن وزان اولان روزكاردر (محصل سخن) ترجمهدن مبيندر (ترجمه)

شول زنانك تركن اوركه يوقدر عهدنده وفا
انلرك عهديله يكسان بولنور باد صبا

يكسرن قلبك ثم لا يجبرنه * وقلوبهن من الوفاء خلاء

(يكسرن) كسرسين ايله قيررلر ديمكدر (يجبرن) ضم باايله قرلمشى اصلاح ايدرلر ديمكدر (خلاء) مصدر خالى معناسنهدر (معناى بيت) اول خاتونلرك خاصهلرندندركه قلبكى قيررلر صكره اصلاح وتطييب ايدوب اول كسرى جبرايلمزلر انلرك قلبلرى وفادن خاليدر (نكته) كسرى قلبه نسبتدن فهم اولنوركه قلبى شيشهيه تشبيه ايلدى وجه شبه روشن ورقيق ولطيف اولمقدر * زيرا شيشهنك لطافتندندركه مظروفنك رنكنده نمايش ايدر اول مرتبهده زجاجيت ادراك اولنمز كذلك عالمك قلبى صورت معلومى قبول ايدوب انك رنكنده ظهور ايدركه ديمشلردر (بيت) رونماى رنك بيرنكى اولوب مانند جام * سينه صافان صفادن ايله كسب فيض تام (نكته) اثردهكلمشدركه خاتونلرك عقل ودينلرى ناقصلردر * شهادتلرى دخى رجالك شهادتلرينك نصفيدركه ايكى زن بر مرد مقامنه قبول اولندقلرى نقصان عقللرندندر ووقت حيضده صوم وصلاته تقرب ايدهمزلر بودخى نقصان دينلرندندر (وللذكر مثل حظ الانثيين) كريمهسى حكمنجه ميراثده دخى اركك قرنداشينك نصفنى آلور مع هذا خاتونلرك عجز وفتورلرينه نظرله ميراث انلره مضاعف كرك ايدى لكن اركك اولان مهر مؤجلى ويرر وديشى مهرى آلور بواعتبار ايله مساواة بولنور ديديلر * اكرديرلرسهكه زنانده اهل كمال كلمشدر * مريم وفاطمه وازواج طاهرات ورابعهٔ عدويه وامثالى نيجه وليات وابدالده دخى زنان وارايديكى اثرله ثابت اولمشدر * پس جوابنده ديرزكه شان زنانده اخلاق سيئه كثرت اوزره وشان مردانده اخلاق حسنه وفرت اوزره واقعدر يوخسه

ذاتنده نوع انسان اشرف مخلوقات اولديغى مسلمدر بويله ايكن بعضيلرى حقنده (كالانعام بلهم اضل) وارد اولدى (ترجمه)

شيشهٔ قلبك شكست ايلردخى جبرايلمز
خانهٔ قلبنده اولمز انلرك مهر و وفا
نطق آخر

وما طلب المعيشة بالتمنى * ولكن الق دلوك فى الدلاء

(تمنى) برنسنهنك حصولنى آرزو ايلمكدر * ممكن اولسون ويااولمسون واكثر استعمالى محالاتدهدر * مثلا ليت الشباب يعود * شعرنده وقت شبابك عودتنى تمنى ايدرم ديمكدر * مع هذا محالدر * حضرت ذى النورين رضى الله عنه بيورمشدركه (ماتغنيت وماتمنيت مذاسلمت) يعنى شرفياب اسلام اولالدن برى هرمادهده سلب وجلبدن برين ترجيح وتقديم ايلمدم * هرحالده لاردولاكد مضمونيله عامل بيورمشلر (دلو) قوغه ديدكلرى ظرف مؤنث سماعى لزوميدر مؤنثات سماعيهيى ابن حاجب نظم ايلديكى وجه اوزره جملهسى يتمش يدى عدد لفظ اولور (دلاء) دخى دلوك جمعيدر (مفهوم مراد) حيات دنيانك لازمهسندن اولان امر معاش طلب وسعى ايله واميد وآرزو ايله حصولپذير دكلدر لكن سندخى دلو طلبكى سائر ارباب طلبك دلوسعيلريله برابر القا ايله يعنى (فانتشروا وابتغوا) امر شريفلرينه امتثالا صورت ظاهردهسعى اوزره اول * زيرا اكرچه واهب منان تعالى وتقدس ارباب نيازك مرادلرينى عطا ايدر * لكن سعى ايله واسباب ايله مستور قيلمشدركه (اجيب دعوة الداع) بيوردى اما (اذا دعان) ايله قيدايلدى (نكته) وجود اشيا خالق تعالينك قدرتيلهدر * لكن عادة الله بويله جاريدركه بعض اشيايى عبددن طلبك ظهورندنصكره خلق ايدر * پس طلبدن اول حكمك علامت شقاوتدر * زيرا عارف كاملك حالى بودركه هم طلبى ترك ايلمزكه اثبات اسبابده امره امتثال ايدر * وهم اشيانك حصولى طلبك نتيجهسى وسعيك ثمرهسيدر ديمز * اكرچه طلب محصل مرام دكلدر لكن وصول مرام اكثريا ينه طالبلره ميسر اولور ديديلر (ان الله لا يحب البطالين) (ترجمه)

تعيشدهتمنى چون دكل شرط طلب جانا
تشبث ايله اسبابه نصيبك كوندرر مولا

تجئك بمائها يوما ويوما * تجئك بحمأة وقليل ماء

تجئك بملأها) دخى نسخهدر (ملأ) فعل وزننده هرظرفك طولوسى مقدارينه ديرلر

(حيات) رحمت ورنده سياه چاموردر (يوم) كون كه ظرف زمان محدوددر طلوع
آفتابدن غروبه دك اولان وقتك اسميدر * اولكى يوم اولكى تجنك فعلنه * وثانى
ثانى يه تعلق ايدر (مراد مأل) اول قوغه خزينۀ غيبيه مثالى اولان قيويه اينوب
سكا بركون آب صافىء مقصودى كندى طلوسى مقدارى كتوررر * وبركون
دخى سياه چامورايله براز صو چيقارر ديمكدر * كذلك امور دنيويه دخى دائم
تنقلات اوزره در نسق واحد اوزره دكلدر * پس وقت مضايقه ده صبر ورضا *
وظيفۀ حال مسلمان اولوب * وزمان رخصت ووسعتده شكر وثنا لازمۀ اهل
ايمان اولمق كركدر (رباعى) الله دير زيوزاورمازهر بابه * دل نالشى ربه دردكل
اربابه * بردست رجايى اورمشزدر محكم * ذيل كرم مسبب الاسبابه

(ترجمه) قناعت شهرينه قاضى عطاء حقه راضى اول
معاشك كه قليل وكه كثير البت ايدر اعطا

(نطق آخر)

وكم ساع ليثرى لم ينله * وآخر ماسعى لحق الثراء

(ساع) بونده كاسب معناسنه (آخر) غيركبى شايعدر * ملخص سخن ترجمه دن
ظاهردر (ترجمه)

نيجه لر ثروته ساعى اولور بولمز ظفر اما
ايريشور نيجه يه سعى وطلبسز ثروت دنيا

(وساع يجمع الاموال جمعا * ليورثه اعاديه شقاء

(اموال) مالك جمعيدر ماله مال تسميه سى ميل وزوال ايچوندركه عرض دخى
دينور (اعادى) اعدانك واعدا دخى عدو لفظنك جمعيدر مراد ازواج واولاددركه
آيت كريمه ده (ان من ازواجكم واولادكم عدوالكم) وارد اولمشدر (شقاء) بدبخت
اولمق كه سعادتك مقابليدر (ترجمه)

نيجه سى جمع ايدر سعى وطلبله مال دنيايى
كه ميراثى ايچون اهل شقاوت ايده لر غوغا

وماسيان ذوخبر بصير * وآخر جاهل ليساسواء

(ما) ليس يه مشابهدر خبرى تقديم ايله عملى باطل اولمشدر (سى) مانند خبر
علم معناسنه كه اهل قبله ديدكارى اهل خبره دن غلطدر (بصير) صاحب دانش
وذكى (ليسا) تأكيد ايچوندر (مأل بيت) اهل تجربه وصاحب بصيرت اولوب
مالنى وجه شرع اوزره اكل وانفاق ايدن كمسنه ايله جاهل اولوب مالى حفظ

ايله زكاة وسائر امور لازمه يه قدرى معروف صرف ايلميوب وارثلره تأخير ايدن
كمسنه برابر دكللردر (ترجمه)

علومه سعى ايدوب نور بصيرتله سنى اكله
بيلورسين كه برابر اوله مز نادان ايله دانا

ومن يستعتب الحدثان يوما * يكن ذالك العتاب له عناء

(يستعتب) غضب وسخطه مستحق اولدقدنصكره كنديدن خشنود ايلمكه سعى
ايدر ديمكدر (حدثان) حركه لرله حادثه در ضرورة ساكن قيلنور (عناء) فتحله
مشقت (ترجمه)

شوكيم داغ درونه اولدى مرهم خواه دوراندن
قودى داغ اوستنه داغى مداواة ايلدى كويا

ويزرى بالفتى الاعدام حتى * متى يصب المقال يقل اساء

(يزرى) تقديم معجمه ايله خور وحقير ايدر ديمكدر (فتى) يكت وبونده رجل
مراددر (اساء) كسر ايله اساءتدركه كوتولك (خلاصۀ شعر) فقر كشى يى خور
ايدر * كلامده اصابت ايلسه دخى اساءتدر دينور انكيچوندركه (نعم المال الصالح
للرجل الصالح) بيورلدى * وحرف راده حضرت امير كرم الله وجهه * كذالك الفقر
بالاحرار يزرى * بيورديغى كاسه كركدر ان شاء الله (ترجمه)

كشى يى صورتا يوقلق شورتبه خور ايدر حتى
سوزى محض صواب اولسه خطا دير اهل استهزا

(نطق آخر)

ليس من مات فاستراح بميت * انما الميت ميت الاحياء

(ميت) لفظلرينك ايكيسى سكون ايله واوچنجى شده ايله در جمله سى اولو كه
فارسيده مرده ديرلر (مأل بيت) موت ايله راحت بولان كمسنه ميت دكلدر
بلكه حيات طيبه يه وصول ايله مستريحدر * لكن اولمش كمسنه اولدركه ديريلرك
اراسنده ميت اوله يعنى سير وسلوك ايله (موتوا قبل ان تموتوا) سريله متصف كامل
اولمغه سعى ايلميه اشته حقيقتده ميت معطل اودر ديمكدر * اندن جاهل مراد
اولنمق بعيد دكلدركه (يخرج الميت من الحى) مفهومنجه حضرت امير كرم الله
وجهه * وفى الجهل قبل الموت موت لاهله * بيوردركه حرف راده كاسه كركدر *
وامام حسن بوبيتى چوق چوق انشاد بيوررلر ايدى (ترجمه)

بو عالمدن كوچوب راحت بولان مرده دكل اما

حیات دائمه ایرشمنلر اولدیلر موتی

(نطق آخر)

طلق الدنیا ثلاثا * واطلبن زوجا سواها

(دنیا) بو عالم فانیدر اقرب معناسنه اولان ادنانك مؤنثیدر * دنیادن زن ایله تعبیر اولنمق صورتده حسن ودلربالق وسیرتده قبح وبیوفالغی سببیله‌در * ویاخود ارباب کشف وشهوده عالم مثاللرنده خاتون صورتیله کورنمك جهتندن اوله که حضرت امیره اجمل زنان قریش اولان ثبیته صورتده کورندیکی حرف لامده کاسه کرکدران شاء الله المعین (زوج) جفتدرکه ضدی فردتك دیمکدر مرده وزنه دخی دیرلر * لکن صکره زوج مذکر ده وزوجه مؤنثده شایع اولدی (ترجمه)

سه طلاق ایله عروس دهری تطلیق ایت دلا

بیوفایی ترك ایدوب کل استه یار پروفا

انها زوجة سوء * لاتبالی من اتاها

(لاتبالی) مبالاة ایلمز * یعنی کمسنه‌یی صایمز وقورقمز دیمکدر (مآل بیت) اول دنیا بدخو واخلاق سیئه اهلی وخاین دروهر کیم کندینه قربان ومنا تکه مراد ایلسه خوف ایلمز چفتلشور بویله بر عورتدر (ترجمه)

سوء خلقیله تخلق ایلین مکاره در

کیم کاورسه خوفی یوقدر اول هزاران آشنا

واذا نالت مناها * منه ولته قفاها

(منا) ارزولر معناسنه جمعدر مفردی منیه‌در (ترجمه)

آرزوسین دفع ایدنجه اندن اول اعراض ایدر

شخص آخر جلوه سینه یعنی ایلر اشتها

(نطق آخر)

یا عاشق الدنیا الغیرك وجهها * ولتندمن اذا ارتك قفاها

(ارت) اصلنده اراءت ایدی مصرع ثانی قسم محذوفه جواب اولمغله نون تأکید صحت بولور (مآل قال) ای دنیایه عاشق واول بدلقایه طالب معانق معلومك اولسونکه انك توجهی سندن غیری کمسنه‌یه‌در تحقیق البته سندن اعراض ایدوب قفاسنی کوسترنجه اکامیل ومحبتله نادم اولورسین (ترجمه)

چو دنیانك کوزی غیریده در ای عاشق دنیا

ندامت ال ویرر یوز دوندرنجه سندن ای شیدا

(نطق آخر) * تحرز من الدنیا فان فناءها * محل فناء لامحل بقاء *

(فناء) کسر ایله قابواوکی پیش درکاه کبی (فناء) فتح ایله موجودلك عدمی که ضد بقادر (ترجمه) جهاندن احتراز ایله کانك پیرامنی حالا

مقام عشرت باقی دکل جای فنا آکاه

فصفوتها ممزوجة بکدورة * وراحتها مقرونة بعناء

(صفوت) خالص اولمق (ممزوجه) قارشمش (کدورة) بولانقلق (مآل مراد) اول دنیانك صافی وخالص اولمسی کدر ایله مخلوط وآسایشی محنته مربوطدر وبویله اولان مسکنك نتیجه‌سی نیه منجر اوله جفی بدیهیدر (ترجمه)

صفای صفوتی آلوده درد کدورتدر * شفای راحتی درد تعبله ممتزج معنا

(نطق آخر) * هی حالان شدة ورخاء * وسجالان نعمة وبلاء *

(رخاء) شدتك ضدیدر (سجال) صولی اولان قوغه‌لر مفردی سجلدر * دلو کبیر متعدد قوغه مقداری اعتبار اولنوب لفظ سجال مفرد کبی ایراد وتثنیه قیلندی جمعك جمعی کبی (خلاصهٔ قال) دنیا ایکی حالدن عبارتدرکه بربرندن آیرلمزلر شدت وزحمت ایله وسعت حال که ایکیسی کویا بر آز قوغه‌لردر ایکی نوع قیلنسه بری نعمت ایسه نوع آخری دخی البته زحمت واذیتدر (ترجمه)

حالت دنیا ایکیدر یعنی شدتله رخا * بیری دلو عین نعمت بیریسی دلو بلا

والفتی الحاذق الادیب اذا ما * خانه الدهر لم یخنه العزاء

بعض نسخه‌ده را ایله اریب یعنی عاقل معناسنه‌در (عزاء) تقدیم مهمله ایله صبردرکه تعزیت صبر ایله نصیحتدر (نتیجهٔ سخن) بو اوصاف ایله موصوف اولان دنیا معلوم اولدقده عاقل اول کمسنه‌درکه اگر روزگار اکا عهد وامانتده خیانت ایدرسه صبر ورضایه ملازمت ایدرکه اول حالت اکا خیانت ایلمز بلا خوف انلرله متصف اولسون (ترجمه) برادیب حاذقه ایتسه خیانت روزکار

صبر ایله ایدر عایل قلبه تدبیر دوا * ان الت ملمة بی فانی * فی الملمات صخرة صماء

(ملمه) مهمه کبی حادثهٔ روزکار (صخره) طاش (صماء) متین وقوی معناسنه مؤنثدر (خلاصهٔ بیت) ترجمه‌دن عیاندر (ترجمه)

کر نزول ایتسه بکا برنازله دوراندن * شدت صبر ایله مرمردن قتی دیرلر بکا

عالم بالبلاء علما بان * لیس یدوم النعیم واللاواء

(لأواء) بلواء وزننده شدت معناسنه وبلواء دخی نسخه‌در (مآل محصول) تجربه ایله بیلورمکه نعیم دنیاده وبلواده دخی دوام یوقدرنه سرور ایله معمور * ونه

شروریله مغمور اولمق سزاوار عقلادکادر (ترجمه)
اکادم تلوین کونا کون چرخی صبرایله * پس دوام اوزره دکادر نعمت وشدت دلا

(نطق آخر) لنعم الیوم یوم السبت حقا * لصید ان اردت بلا امتراء

(سبت) لغتده قطع معناسنه درکه جمعه ایرتسی کوننك اسمیدر * فارسیده اکا شنبه دینور * فاتحهٔ رابعه نك اجمال مآلی بودرکه خالق تعالی اول آفریننده ماسوایی خلق ایلمك مراد ایدوب (خلق الارض فی یومین) مفهومنجه یریوزینی بازار ایله بازار ایرتسی کونی خلق ایلدی وزمینده اولان سائر اشیایی صالی ایله چهارشنبه کونی خلق ایلدی وکوکلری دخی (سبع سموات فی یومین) ناطق اولدیغی اوزره پنجشنبه وجمعه کونی خلق ایلیوب جمله سنی التی کونده خلق ویدنجی سبت کونی ترتیب خلق قطع وترك ایلدیکی ایچون اول کونه قطع معناسنه اولان سبت لفظی تسمیه ایلدیلر * بوسببدندرکه یهود اول کون ترك عمل کونیدر دیرلر (صید) آوکرك قوش ایله وکرك کاب معلم ایله اولسون (امتراء) شك ایلمك (بلا امتراء) ده باء جاره نعم کلمه سنه تعلق ایدر (لا) دخی بو محلده غیر معناسنه اسمدر نفی جنسه حمل ایله شارح میبدی کبی علمای نحوك تکلفلرینه حاجت یوقدر (محصول بیت) تحقیق نه کوزل کوندر سبت کونیکه صید وشکاره قصد ایدرسن محذور شرعیسی یوقدر * مثلا جمعه کونی اولسه شاید صلوة جمعه یه مانع اوله لکن انده بویله محظور یوقدر * وحسنیاتدن یهوده دخی مخالفت بولنمش اولور (ترجمه) قصدك عالمده شکار ایسه دلا * روزشنبه خوشدر اینه امترا

وفی الاحد البناء لان فیه * تبدی الله فی خلق السماء

(الاحد) یوم احد یعنی بازار کونی (تبدا) ابتدأ وشروع ایلدی دیمکدر فی قرینه سیله (محصول بیت) بازار کوننده بنایه شروع انسبدرکه خالق تعالی کوکلری اول کونده خلق ایلدیکه بیت اولده اشارت اولندی * فقیردیرمکه اکرچه بازار کونی شروع انسبدر لکن آیك دردنجی کوننه راست کاورسه انده ابتدا اولنان هرنه اولورسه حسن ختام بولمق امر محالدر دیو بالتجربه یازمشلردر * وبوبیت آسمانك زمیندن مقدم خلق اولندیغنه ذاهب اولان جماعتك دلیلیدر * اکر سؤال اولنورسه که سبت کوننده وحدت وصفی اعتبار اولنمدی * جوابلردن بری بودرکه سبت کونی ایام بیننده ذات بحت حق تعالی یه اشارتدر که واحدیت وکثرت انده معتبر دکادر * بعده بازار کونی مرتبهٔ احدیته صکره اثنین کونی مرتبهٔ واحدیته اشارت اولورکه ظهور کثرته مبدأدر * وثلاثا دخی عالم عقول ونفوسه *

واربعا عالم مثاله * وخمیس عالم شهادته * وجمعه که آذینه وعروبه دخی اسملرندندر جمیع مراتبی جامع اولان عالم ناسوت * یعنی انسانه اشارتدر دیدیلر (ترجمه)
داخی یکشنبه بنایه خوش کاور * کیم اوکونده خلق اولنمشدر سما

وفی الاثنین ان سافرت فیه * ستظفر بالنجاح وبالثراء

(نجاح) حاجت روا وقضا اولمق (مآل نظم) بازار ایرتسی کونی اکر مسافرت ایدرسن عزیمت ایلدیکك حاجتکه تیز ظفر بولورسین * وثروت یعنی مال کثیره واصل اولورسین که دوشنبه کونی روز فیروزدر (ترجمه)
روز دوشنبه ده ایلرسن سفر * نائل ایده دولته حاجتروا

ومن یرد الحجامة فالثلاثا * ففی ساعاتها هرق الدماء

(حجامت) فتح مهمله ایله معروف لکن کسری افصحدرکه قان چیقرمقدر آلت مخصوصی وار برمشهور ردوادر (ساعات) جمعدر مفردی ساعت زماندن برجزءدر * حتی ساعت معروفه ساعت نجومی دیرلرکه علوم ریاضیه اربابی میاننده برکیجه وبرکون یکرمی درت اجزاء فرض وتقدیر اولنوب آندن برجزئنه برساعت مستوی دیرلر * ویاخود برکیجه نك ویا برکونك اون ایکی جزئندن بریدرکه اکا ساعت معوج دینور (هرق) دوکمك واقمق (سفك) دخی اول معنایه نسخه در (دماء) کسر ایله جمعدر مفردی دم قاندر * اعرابی دخی فالثلاثاء احسن دیمکدر (خلاصهٔ بیت) هرکیمکه حجامت ایلمك مراد ایده صالی کونی سائر ایامدن اولادرکه اول کونك اجزاسنده قان دوکمك واردر (نکته) نقلا اثر شریفده وعقلا ارباب تجربه نك خبرلرنده کلمشدر حتی اول ساعاتی مریخ اولمغله انك حکم جلادیتی ساعات سائره سنه دخی ساری وسائردر * وآیك نصفی کچدکده واون یدی ویا اون طقوز * ویا یکرمی برنجی کونی اولمسی وعلی الریق اولمق * ونقرهٔ قفادن غیری محلدن حجامت ایله قوت حافظه نك وعقلك زیاده اولدیغی مصرح واول کونده حضرت ایوب علیه السلام دردینه شفایاب اولدیغی متعدد حدیثلر ایله ثابتدر (ترجمه) هم حجامت روز سه شنبه ده در * ساعتنده خوش کاور سفك دماء

وان شرب امرء یوما دواء * فنعم الیوم یوم الاربعاء

(اربعا) کسر با ایله فتحی دخی مرویدر چهارشنبه کونیدر (حاصل شعر) شرب دواء مراد ایدن کسنه یه چهارشنبه کونی کوزلدر (نکته) برماده ده پیغمبر عز علیه الصلاة والسلام اثنین وثلاثا واربعا کونی بین الصلاتین وقتنه دك برامرك حصولنه دعا بیوردیلر چهارشنبه کونی اویله نمازی وقتنك دخولندن صکره

اجابت اثری ظهور ایلدی حتی جابر صحابی دیرکه هر امر عسیرده اول وقتی تفقد
ایدوب انده دعانک قبولنی مشاهده ایدرم دیمشدر اشته بوندن ظاهر اولدیکه
چهارشنبه کوننک نحس اولمسی کفره یه کوره در * وحنفیه دن صاحب هدایه یه
نسبت اولنورکه درسلره چهارشنبه کونی بدأ ایدوب اول کونده ابتداء اولنان
اعمال البته رسیدهٔ ختام اولوردیو مروی حدیثله استدلال ایدردی * اکرچه اول
حدیثی محدثین انکار ایدرلر لکن بالتجربه بو سوز صاحب هدایه نکدر دیدیلر
(ترجمه) چارشنبه ده بغایت خوش کاور * ایچمک استرسن اکر شرب دوا

وفی یوم الخمیس قضاء حاج * ففیه الله یأذن بالدعاء

(خمیس) پنجشنبه کونی قضا اودەمک (حاج) جمعدر مفردی حاجت برنسنه یه
محبتله احتیاجی اولمق (یأذن) قولق طوتروب کاردیمک یستمع معناسنه در * پس
غایتی اولان قبول مراددر دعاء ضمله اوقومق دعاءله ویا علیه (محصول سخن)
پنجشنبه کونده حاجت قضا وروا اولورکه سمیع الدعاء اولان مجیب تعالی اول
کونده دعایی قبول ایدر * بارك الله السبت والخمیس . (ترجمه)
پنجشنبه در قضاء حاجته * کیم او کونده ایتدی حق امر دعا

وفی الجمعات تزویج وعرس * ولذات الرجال مع النساء

(جمعات) سکون ایله در ضمه لرله دخی جائزدر جمعدر مفردی جمعه درکه آذینه
وعروبه دیدکاری دخی ذکر اولنمشیدی * سبب تسمیه یوم جمعیت اولمسیدرکه
جمعه نمازینه مؤمنلرك اجتماعلریدر ویا زوج وزوجه نك جمعلری ویا طعام زفاف
ایچون جمع اولمقدر (تزویج) جفت ایلمکدر (عرس) عروسك طعامیدر ضمله در
وعروس زوجدن وزوجه دن هر برینه دیرلر وکسر ایله دخی لغتدرکه زوجه
معناسنه در ترکجه کلین دیمکدر (لذات) جمعدر مفردی لذت ملایم اولان نسنه یی
ملایمی ایچون ادراکدر (نساء) امرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر (مفهوم
بیت) تزویج وانك طعامی وهر لذتلرکه رجال خاتونلر طرفندن تذوق وتلذذ ایده لر
جمله سنه جمعه کونی انسبدر (ترجمه) جمعه ده خوش اوله تزویج عروس
داخی لذات رجال ایله نسا *

وهذا العلم لم یعلمه الا * نبی او وصی الانبیاء *

(نبی) پیغمبردر خبر معناسنه اولان نبأدن مشتقدر * ویاخود رفعت وشرف
معناسنه اولان نبوتدن مشتقدر بهر حال فعیل صیغه سیدر * تقدیر اوله
کوره یا بمعنی الفاعل اولورکه (نبأ عبادی) اکا شهادت ایدر * ویا بمعنی المفعول
اولورکه نبأنی العلیم الخبیر اکا دلیلدر جمع نبأ وانبیاء کاور * وتقدیر ثانی یه کوره

بمعنی مفعولدر مرفوع معناسنه اولور (فتح) متکلمین دیرلرکه نبی اول انساندرکه
کندینه هرنه که حق تعالی دن وحی اولنورسه انی تبلیغ ایچون کوندرلمشدر
(رسول) اول پیغمبردرکه صاحب کتاب اوله یا شریعت سابقه دن بعض احکامی
نسخ ایلیه (اولوا العزم) اول رسوللردرکه قتال وجهاد ایله مأمور اوله * حضرت شیخ
فتوحاتك اون دردنجی بابنده بیوررکه نبی اول پیغمبردرکه من طرف الله اکا کلان
دخی متضمن اولدیغی شریعتله کندی عامل اوله * اکر اول شریعتی آخره تبلیغ
ایله مأمور اولورسه رسولدر * وصوفیهٔ کرام دیرلرکه نبوت حق تعالینك ذات
وصفات واسما واحکامندن خبرویرمکدر اکر سیاست ایله دخی مأمور ایسه نبوتی
تشریعیه در واکر دکل ایسه نبوتی تعریفیه درکه کندیدن مقدم کلمش اولان
شریعتی تعریف وتأیید وتقویتدر * وفاضل قیصری شرح فصوصده دیرکه نبی
بر شخصدرکه خلقه کمال هدایتلری ایچون ارسال اولنه که انلرك اعیان ثابته لرینك
استعدادلری اقتضاسنه کوره انلرك حقنده حضرت علمیه ده مقرر اوله کرکسه
اول کمال ایمان اولسون واسترسه انك غیری اولسون وپیغمبردن اکر خارق
عاده صادر اولورسه معجزه درکه اکر ولیدن ظاهر اولسه کرامت اولور * وبعض
وقت اولورکه نفوس قویه اصحابندن بحسب الفطره صادر اولورکه اول کمسنه نبی
ویا ولی اولمق دکل بلکه صالح دخی اولمز * ومولانا سعد الدین مقاصد شرحنده دیرکه
وقت اولورکه نفوس ناطقه اعمال مخصوصه یه استناد ایله امور غریبه احداث
ایدرکه اکا سحر دیرلر * ویاخود عزایم کبی بعض روحانیات قوتیله * ویا دعوت
کواکب کبی اجرام فلکیه یه اعتماد * ویا قوای سماویه نك ارضیه ایله امتزاجی
سببیله که طلسماتدر * ویاخود خواص عنصریه اعمالیله که نیرنجاتدر * ویا نسبت
ریاضیه ایله که حیل هندسیه در نتیجه احوال عجیبه احداث واظهار ایدرکه
تمییزلری میزان شرعله اولور (القصه) اشاعره * یعنی اهل سنت کرامات اولیایی
اقرار ایدوب ومعتزله انکار ایدرلر اهل سنتدن استاد ابو اسحق بو امرده معتزله یه
موافق ومعتزله دن ابو الحسن بصری اهل سنته مطابقدر * وصوفیهٔ کرام
دیرلرکه قبل الوقوع بعض امورك وقوعنی خبر ویرمك * وطی زمان * وطی
مکان * وبونلر امثالی حالات ملکار ایله جنیانك خواصندندر اکر کامللردن
واقع اولورسه انلرك معاونتیله اولور * اما ضمائر وخواطره جن ایچون اطلاع
بوقدر وملك وملکوتده تصرف مثلا احیا * واماته * واخراج محبوس * وعالم
ملکوته ادخال مرید مرتبهٔ الهیه نك خواصندندر * وهر پیغمبرك معجزه سی

امتنده غالب اولان امره مطابق واقع اولور* مثلا قوم موسی‌ده سحر شایع ایدی*
وقوم عیسی‌ده طب* وامت داودده موسیقی* وخاتم الانبیا محمد مصطفا علیه
وعلیهم الصلاة والتحایا قومنده فصاحت غالب حاللری ایدی* حتی یدی قصیده
کعبهٔ مکرمه قپوسنده آویخته ایدی* کاملان انبیا واولیا مبدأ ومعاد وضابطهٔ
نظام دنیا ایچون ارساللری وجه کلی اوزره‌در واعمال بشریه‌نك برزخده تمثل
ایدن صورتلرینه مطلعلردر وسائر انسانه خوابده منکشف اولان حالات انلره
بیدار ایکن ظاهر اولور* واجسام ارضیه وسماویه‌ده تصرفه قادرلردر حضرت
ابراهیم آتشده تصرف ایلدی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) وجناب
موسی صوده متصرف اولدی (واوحینا الی موسی ان اضرب بعصاك البحر
فانفلق) وروی زمینده دخی تصرف ایلدی (واذا استسقی موسی لقومه فقلنا
اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة عینا) وحضرت سلیمان هواده
متصرف اولدی (ولسلیمان الریح) وجناب داود معدنده تصرف کوستردی
(وألنا له الحدید) ومریم نباتده اظهار کرامت ایلدی (وهزی الیك بجذع النخلة)
وحضرت عیسی حیوانده متصرف اولدی (کونوا قردة خاسئین) واول آفتاب
عالمتاب آسمان رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلری آسمانده اظهار
اثر دست اعجاز پیوست بیوردی (اقتربت الساعة وانشق القمر (بیت) کوسترنجه
بنانی خلقه هنر* اوسته‌نه پاره پاره اولدی قمر (صاحب) هیکل دیرکه ای عاقل
صاحب نظر وفراست آتشده قزارمش حدیدك ناره تشبهی ونارك فعلنی نارکبی اجرا
ایلدیکی مشهود دیدهٔ عبرت بینك اولنجه صقین تعجب واستغراب ایلمه که برنفس
نفیس حق تعالینك نورینه تقرب برله نورانیت کسب ایلدکده جمله کائنات اکا
اطاعت ایدر* خصوصا نبوت دخی ضم اولنه محل تردد واستعجاب دکلدر (شرح
فصوصده) فاضل قیصری دیرکه وجود حقیقت واحده‌درکه تعدد وتکثر آنده
یوقدر مشهود اولان تعدد وتکثر تعینات وتشخصاتك مقتضاسیدرکه اجسام
وارواح پیدا ومعانی روحانیه واعراض جسمانیه هویدا اولور ارواحك کلیه‌سی
وجزئیه‌سی واردر ارواح پیغمبران ارواح کلیه‌درکه هر بر روح تحت حکمنده
داخل اولوب امتی اولان جماعتك ارواحنی مشتملدرکه اسماء جزئیه‌نك اسماء
کلیه‌ده دخولی کبیدر* اشته بوتقریره اشارت بیورر (ان ابراهیم کان امة قانتا
لله) وصی) نبی صیغه‌سی اوزره‌در (وصیت) راغب قولنجه برکسنه برشخصی
اختیار ایدوب وعظ وپندی متضمن اولان عملی اکا سپارش ایله سائرندن انی

تمیزه دیرلر (وصی النبی) پیغمبرك سائر اصحابی میاننده مختاری اولوب بعض
اعمال دینیه‌یی حواله ایلدیکی شخصدر (مآل بیت) ظاهردرکه بو خواص ایام
اسبوع امور شرعیهٔ واجبه‌دن دکلدر* فضائل اسلامیه‌درکه احتیاط وخیر
وبرکات کثیره‌یه عملنده ارتباط قیلندیلر بو مقوله حسیات فاضله‌یی پیغمبر اولان
بیلور وبانك وصیسی اولوب آیینهٔ خصال حمیده‌سی وتربیه ضمننده تعلیمکرده‌سی
اولان ذات بیلور دیمکدر (فتح) فن نجومده مقرردرکه جمعه ایرتسی دیدکاری
سبت کونی زحله تعلق ایدر* وبازارك طالعی آفتابدر* بازار ایرتسی قمرکدر صالی
مریخه تعلق ایدر چهارشنبه عطارد وپنجشنبه کوننك تعلقی مشتری‌یه* وجمعه
کونی زهره‌یه متعلقدر* قمرك مناسبت حکمیه‌سی سفره‌در* مریخك حجامت
وقان الماق کبی کاره نسبتی واردر* عطاردك شربت ایچمك کبی امره منسوب*
مشتری قضای حاجات یعنی حصولی انتظارنده اولنان بر امره مباشرت
اول وقتده سهولتنه سببدر ودعا قبولی ملحوظدر* زهره تزویج وتزوج امثالی
جمعیت سرور* وسور حبور ساعیدر* هربرنده وجه تخصیص عیاندر*
لکن زحلك صید ایله وکوننك بنا ایله نسبتی فن نجومده ظاهر دکلدر شاید که یوم
سبتی صیده تخصیصك وجهی بو اوله که ابن عباس ومجاهد رضی الله عنهم
بیورمشلردرکه یهود اهل اسلامك یوم مخصوصلری اولان جمعه کونیله مأمور
اولمشلر ایکن انی ترك وشنبه کونی اختیار ایدوب کندی رایلرینی مختار فاعل
مختاره ترجیح ایلدیلر خالق تعالی دخی انلری اول کونده صیددن منع قیلدی
واول کون روی دریایه بالقلر چیقوب صیددن امین اولدقلری جهتدن بیمحابا
کورینورلر وغروب شمسله انلر دخی غائب اولوب ینه سبت کوننه دك بردخی
کورنمزلر ایدی بو بلایه حق تعالی انلری مبتلا ایلدی زیرا انلر امر حقی تبدیل
ایلدیلر* وبازار کونی یاپویه تعیین بیت ثانیده بیان اولنان وجهه بنادر
وبو احکامده احتیاط درکار اولدیغی بیت اولده لام ایله (وحقا) کلمه‌سیله (وبلا
امتراء) قولیله تأکید بلیغ قیلدی (لطیفه) شارح فقیر دیرمکه یوم سبت ایله صید
حوت عددده یکسانلردر شاید که بوسرك ثمره‌سی اوله صید بحره معنوی وجه
تخصیص دخی اولور* فاضل یزدی دیرکه فن احکام منسوب ادریس علیه
السلامدر شیخ علاء الدوله عروه‌سنده یازارکه اهل نجومك فتح الباب ایله بنام
قیلدقلری اتصالات علویه نزول باران پیدا اولماسنه سبب اولدیغی فی الحقیقه
بیلمك استرسك سورهٔ قمرده (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) آیت کریمه‌سنی تلاوت

ومفهومنی ملاحظه ده امعان دقت ایله که خدشهٔ دل سندن زائل اوله ٭ وفتح
الباب تعبیری شرلک کوکبدن آیریلوب انک خانه سنه خانه سی مقابل اولان کوکبه
اتصال ایلمسکه دیرلر مثلا زهره دن مریخه انصرافی کبی ٭ و ینه شیخ مزبور عروه ده
علم نجوم علم انبیا اولدیغنی اکربیلمک مراد ایدرسن (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی
سقیم) آیت کریمه سنی قراءت وتأویلنه نظرانداز امعان اول دیو بیوردر ٭ شمس
ضیادار آسمان رسالت علیه الصلاة والتحیة برحدیث شریفده (من آمن بالنجوم
فقد کفر) بیوردقلرندن مرادهما بونلری بودرکه نجومده اولان تدبیرات کونیه ده
انلر حق تعالینک امرینه مسخر ومخلوق اولوب انلرک هر برینه برخاصه ودیعة الله
قیلنوب انلر مدبرات اولمقده مأموریتلرینی وهر برینک وقت اجتماعلرنده پیدا
اولان خاصه زمان انفرادلرنده انلردن هویدا اولان اثرک غیری اولمق دخی امر
حکیم مطلق اولدیغنی اقرارلری اولمیوب بلکه انلر بوعالمک تدبیراتنده بالنفس
مستقللردر دیو اعتقاد ایدرلرسه کافر اولورلر ٭ وبونک نظیری بونشأة
انسانیه ده بودرکه مثلا منفردا برحرف کبی کلمه درکورمک ایله امردرکه
رؤیتدندر اکرحاء مهمله ایله تألیف اولنسه (رح) بعدالزوال ذاهب اولمغله امر
اولور واکرثاء مثلثه ایله ترکیب اولنسه (رث) وارث اولمغله امر اولور حجة
الاسلام امام غزالی احیاء العلومده بیورر ٭ علم نجومده نهی اولنان ایکی امردر
بری افعالنک تأثیرنده مستقللردر یا وجودنده ویا خلقنده حق تعالینک مدخلی
بوقدر دیو معتقد اولمقدرکه قریبا ذکر اولندی وبری دخی احکامنده منجملری
تصدیقدر زیرا انلر عن جهل سویلرلر ٭ وبو علم بعض پیغمبرانک معجزه سی
ایدی صکره مندرس اولوب مختلط وپریشان اولدقده بعض آثار قالمشدرکه
صوابنی خطاسندن تمییز ممکن دکادر ٭ فالدیکه خالق تعالینک خلقیله حاصل
اولان آثاره کواکبک سبب اولدقلرینه اعتقاد ایلمک دین اسلامده برامر قادح
ومضر دکادر بلکه حق اولان بودر زیرا عادة الله بویله جاریدرکه اثر خلقنه بعض
اشیایی سبب ایلمشدر آتش یاقغه سببدر مع هذا اول فعلی خالق ینه حق تعالیدر
وهر برحقیق ایکن ملائکه یه (والمدبرات امرا) بیورمسی دخی بوقبیلدندرکه
مقسماتندر ٭ شیخ ابوعلی بن سینا اواخر شفاده افاده ایلدیکی بحثک خلاصه سی
بودرکه احکام سویلین اهل نجوم مع هذا مقدماتی برهان ایله اولمیوب بلکه اکثرنده
تجربه دعواسنده اولوب واحوال سماویه نک جمله سنی احاطه ممکن دکل ایکن
اسباب سماویهٔ کائناتک دلالتلریله احکاملرینی اثبات ایلمک قیدنده اولوراشته

بوسببدن قوللرینه اعتماد اولنمز وبوخلاصه یی تأیید ایدرکه (غریبه ١٨٥)
تاریخنده زحل ایله مشتری بروج هوائیه دن میزانده قران ایلدکلرنده اهل نجوم
معمورهٔ ارض اول سالده روزکار ایله خراب اولور دیو حکم ایلدیلر واول زمانک
حکماسندن انوری دخی انلرله اتفاق ایلدکده بوصورتدن خلق خوف ایدوب
زیرزمینلرندارلک ونیجه محکم مغاره لر پیداسنه سعی ایلدیلر ٭ ومنجملرک تعیین
ایلدکلری کونده خلق یره کیردیلر اکن اول کونده اصلا روزکار بدیدار اولمدی
وسلطان طغرل امرایدوب مناره لرده چراغلر یاقدیلر کیجه صباحه دک قطعا هواده
حرکت حس اولنمدی لکن چنکیزخان قوم تاتارده پادشاه اولوب قران مزبورک
اوتوزنجی سالنده خروج ایلدی (ترجمه) بوعلومی فهم ایدر انجق نبی ٭ هرکم
اولورسه وصی انبیا (نطق دیکر)

لبیک لبیک انت مولاه ٭ فارحم عبیدا الیک ملجاه)

(شیخ رضی) دیرکه لبیک اصلنده الب لک البابین ایدی یعنی خدمتکده قائم
وامتثال امرکده دائم اولورم دیمکدر تثنیه صیغه سی تکثیر ایچوندرکه چوق
چوق وهرزمان وعلی التوالی خدمتلرکدن منفک اولمم دیمکدر صکره فن نحوده
تقرر اولنان قاعدهٔ معروفه اوزره لبیک قالمشدر یاخود الب معناسنه اولان
اب دندر (مولی) آزاد ایدن کمسنه معتق کبی وبومعنی سائر معنالردن اولیدر
ومصرع ثانیده اولان عبیده نظرله انسبدر (رحمت) احسانی اقتضا ایدن رقتدر
(عبید) عبدک تصغیریدرکه استرحاما اختیار ایلدی (ملجأ) محل رجا ونیاز
(نکته) مصرع اولی اصلنده انت مولای ایکن انت مولاه تعبیرینه عبور والتفات
اولندی زیرا زورق هستیٔ موهومی بحر فنایه ارسال ایله مقام تکلمده کندیدن
غائب اولوب کندیدن عبارت اولان یاء متکلمدن قافیه نک طلبیله ضمیر غائبه
عدول ویاخود ملجأ ضمیری کبی بودخی مصرع اخیرده اولان عبیده رجوع ایله
اضمار قبل الذکره قائل اولمق لازم کلدی (ترجمه) یوزاورب درکاهکه کلدم خدا
ملجأم انجق اودر رحم ایت بکا

یاذا المعالی علیک معتمدی ٭ طوبی لمن کنت انت مولاه

(معالی) جمع مفردی معلاة رفعت وشرفدر (معتمد) اعتماد معناسنه مصدر
میمی (طوبی) طیبدندر حسن زندکانی میسر اولسون دیمکدر لامسز دخی
استعمال اولنورکه قریبا کلسه کرکدر (مأل نظم) ای رفعت وشرف صاحبی
یعنی انلرک عطاسنک صاحبی حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که سن انک

افنديسى اولدك يعنى اول مرتبه كريم ودار بنده رحيمسين كه مولاى حقيقى
اولديغى بيلوب سنك بابكه التجا اربابى هر حالده سعادت اصحابيدر (ترجمه)
اعتمادم سا كه دريا ذا الجلال * خوش اوكيم سن اوله سين مولى اكا

طوبى لمن كان نادما ارقا * يشكو الى ذى الجلال بلواه

(ارق) اويخوسزلق (وارق) انك نعتى كه اويخوسز كمسنه (جلال) عظمت
(مآل بيت) حسن حال وسعادت اول كمسنه يه كه كندى جرمنه معترف ونادم
اولوب اويخوسنى ترك ايدوب بلاى جرم وجنايتندن الله عظيم الشانه شكوا ايليه
وعظمت وجلالندن خوف ايدوب كيجه لرده عالم اغياردن خالى ايكن بيخواب
وبيتاب باب رب الاربابدن فيض عفو وعنايت استجلاب ايليه (ترجمه)
خوش اوقولكيم نادم وبيخواب اولوب * ايده نفسندن خدايه اشتكا

مابه علة ولا سقم * اكثر من حبه لمولاه

(سقم) خسته لك (محصل بيت) علل صوريه وسقم معنويه دن هيچ برى مولى
تعالى ايله اولان معامله قلبيه سريه سنه مانع اولميه (ترجمه)
آكه باعث اولميه علت سقم * آه وزارى حب مولادن اولا

اذا خلا فى الظلام مبتهلا * اجابه الله ثم لباه

(ظلام) فتحله ظلمت كبى قرا كلق (ابتهال) دعاده فرياد وزارى لبى لبيك ديدى
ديمكدر (محصول بيت) كيجه ظلمتنده تنها نيازده اولوب مجيب السائلين
حضرتلرى مرامنه مساعده ودعاسنى قبول ايدوب كندى ياربى ديدكجه خالقى
اولان بارى تعالى اكا لبيك خطابيله جواب ايلديكى قوله سعادتكه بو دولته
مظهر اولمشدر زيرا اثرده كلمشدركه برامر ضمننده برقول خالقنك ربوبيتنى اقرار
ايله دعاسنده اوچ ويا بش كره ياربى ديدكده لبيك خطابيله لطيف ومنان تعالى بنده
نوازلق بيورر (ترجمه) چون ظلام شبده ايده ابتهال * حق اجابتله ديه
لبيك اكا *

سألت عبدى وانت فى كنفى * وكل ماقلت قد سمعناه

(كنف) تحريكله جانب وطرفدر حتى ذيل معناسنه اولمسى لباسك طرفى
اولديغى ايچوندر اكرچه بو محلده سكونيله حفظ معناسنه دخى نسخه در لكن
معناى اول اولادر (محصول مقول) سن اى قولم طلب ايلدك لكن حال بوكه سن
بنم طرفمده سين وحمسين وهرنه كه رجامند اولدكسه فى الحقيقه بزم مسموعمز
اولدى يعنى قبول ايلدك (ترجمه) هرنه ديدكسه ايشتدم اى قولم *

استكك ويردم حمايتله سكا *

صوتك تشتاقه ملائكتى * فذنبك الآن قد غفرناه

(صوت) آواز (ملائكه) ملكك جمعيدر اصلى املا كدر حذف وقلب اولنمشدر
اصل ماده سى الوكه در كه رسالت معناسنه در (آن) وقت وزماندر (الان)
شمدى ديمكدر (مآل بيت) سنك سسكه فرشته لر مشتاقلردر * پس دلالت ايدركه
بنم دخى عندمده مبغوض ومغضوب دكلسين بز سميع الدعا وغفور الخطايا شمدى
كناهكى مغفرت ايلدك (نكته) اشتياقك سرى بودركه فرشته كانك نشأت
وخلقتلرى استغنا وعصمت اوزره اولوب نياز وطلبدن بى بهره لردر بو مقوله
حالات انسانك مقتضاى نشأت جامعه سيدر اثرده واقعدركه جناب نبى المعبود
حبيب الودود بيورمشلركه ملائكۀ كرام (ودود) اسم شريفنك معنادنى بيلمزلر
پس هركس بيلمديكى نسنه يه مشتاقدر * وغريبدركه نه اعتراضكونه (اتجعل
فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء) ديوب انسانه كنديلرينى ترجيح وتبرئۀ نفس ايله
(نحن نسبح بحمدك) ديمشلردر مع هذا اول ايراد ايلدكلرى فساد وسفك دماء
انسانك خلقتنه سبب اولمشدركه اثرده كلمشدر اكر سزلر كناه ايتمز بر طائفه اولسكز
ايدى حق تعالى سزى ازاله ايدوب كناهكار برقوم خلق ايدر ديكه كناهلرينه
اعتراف ايله استغفار ايده لر وغفار تعالى دخى انلرك جرملرين مغفرت ايدوب
غفار الذنوب وستار العيوب صفتلرينك حكمنى اجرايه وسيله وسبب اولورلر ايدى
لكن سزلرده بحسب البشريه كناه وقوعيله حكم غفاريت جارى اولمسى سزلك
ثبا تكزه وبلكه فى الاصل (انى اعلم مالا تعلمون) تو بيخيله آفرينشه سبب اولمشدر
ديو بيورمشلر (ترجمه) صوتكه مشتاق املاك برين * مغفرت ايتدك ذنوبك اى فتا

فى جنة الخلد ما تمناه * طوباه طوباه ثم طوباه

(جنت) اوچماقدركه معروفدر (خلد) بقا وخلود ودوام جنة الخلد سكز جنتك
بريدريسى دخى بونلردر دار الجلال دار السلام جنة المأوى جنة النعيم جنة
الفردوس جنة القرار جنة عدن * بعضيلرى دار الجلال يرينه عليين ديديلر
وجنة قرار يرينه دخى مطلقا جنت ودار المقامه دخى عد اولنديكه رؤيت آندن
واقعدر ونيجه لر دخى جنان نيران كبى يديدر ديديلر (طوبى) قريبا ذكر اولندى
(ترجمه) جنت خلد ايچره در هر استكك * حبذا اول آرزوى منتها

سلنى بلا حشمة ولا رهب * ولا تخف انى انا الله

(سل) اصلنده اسأل دركه اسئله ديمك اطلب كبى امردر (حشمت) كسر ايله

حرمت وهيبت وحيادر فتح حادخى استحياده لغتدر (رهب) فتحتيله قورقق
اسكان دخى لغتدر (لب كلام) اى قولم بكا سؤالده مبالات ايله بلا استحياء
ولاخوف مطلوبكى طلبكار اول زيرا تحقيق على التحقيق رب العالمين اولان
الله عزوجل بنم يعنى اكر بندن طلب بابنده خشيت وادب ايليوب استكى
اولمسك غيرى كيمدن طلب ايدرسين بر التجايرى دخى وارمى (ترجمه)

قيلمه استحياديله مقصودكى * بن خدايم لطفمه يوق انتها

(لازمهٔ حادثه) وقتمزده ظهور ايدن بليات جهليه دندركه آيات كرامده واقع اولان
متكلم مع الغير صيغه‌سى معناسنى اداده بنه متكلم وحده اداسيله افاده اولنمق
لازمدركه تعددى ابهام ايدر ديو بعض واعظ افنديلر تغيير وضع وعظ ايلديلر
تفسير بالرأى رايحه‌سى استشمام اولنور بر حالتدركه (انا اعطيناك) ده بن سكا
ويردم ديمك كركدر ديرلرايش نعوذ بالله تعالى آفات لساندن اولديغى روشندر
زيرا ازجمله مقدمهٔ جزوليه كه نحوده معتبراتدن امالى ديمكله معروفدر حروف
مضارعى تعدادايدوب نونده ديركه * والنون للواحد ومعه غيره وللواحد المعظم
نفسه * يعنى نون مع الغير اولان متكلم علامتى ونفسنه تعظيم ايلمك مراد ايدن
متكلم واحدك دخى اداتيدركه مثلا (نحن قسمنا) بزعظيم الشان قسمت ايلدك
ديمك كركدركه حتى تعظيم مقصودك منفهم اوله * راغب دخى مفرداتده نحن
ماده‌سنده تصريح اجراسى ايدوب اخبار ملوكى تعبيرايدر * يعنى شاهانه ادادر
وقصيدهٔ برده‌نك شرح ابن هشامى اوزرينه عبد القادر بغدادى حاشيه‌سنده دخى
فى خطاب الواحد للتعظيم انتم قلتم ديمشدر * يعنى تعظيم مراد اولندقده مفرد
اولان مخاطبه جمع اداسيله سز ديديكز ديو خطاب اولنور * حتى عمر فارسكورى
جوامع الاعراب نام منظومه‌سنده ديركه (ع) ثم للاشتراك والتعظيم نا * وبرمحلده
دخى (ع) ونحن ان شورك او تعظيما * ديمشدركه تقول سابقه مآلنده در وروض
الرياحينده بوسياقه (رب ارجعون) كريمه‌سنى تمثيل ايدوب مخاطب واحد حقيقى
تعالى ايكن صيغهٔ امرك جمعى ايله وارد اولدى تعظيم وتفخيم ايچونكه يارب
دنيايه سز بنى كوندرك وبنى كيرو دوندرك ديمكدر (نحن الوارثون) ودخى (انا نحن
نحيى الموتى) كبى ديو تفصيل ايلمشدر بو بحث نفايس دقيقه ومهمات انيقه
دندر * رحم الله لمن سمع وادعى كما وعى (نطق آخر)

امن بعد تكفين النبى ودفنه * باثوابه آسى على هالك ثوى

همزه استفهام انكاريدر (آسى) غمكين اولوردم متكلمدر ماضيسى (ثوى)

اقامت ايلدى ديمكدركه جعل الجنة مثواه دعاسنده مثوى مكان ديمكدر
(محصول مرثيه) آياكه پيغمبر عليه صلوات البشر كندى جامه‌سنى كفن
ايدوب انكله دفن اولندقدنصكره بركمسنه دخى فوت اولوب طپراغه دفن
اولندقده بن غمكين اولورميم * يعنى اولمم زيرا آندن زياده برمصيبت دخى
كركسه والدين صورى ومعنوى اولسون بنم ايچون واقع اولمزكه انكله حزنم
بو حزن وغممه غالب اوله * يعنى رحلت نبويه جمله غملرك اشدى ومصائبك
اكديدر (فتح) چونكه اصحاب كرام ابوبكر صديق حضرتلرينه خلافتله
بيعت امرينى تمام ايلديلر رضوان الله عليهم اجمعين پيغمبر عليه الصلاة
والسلامك تجهيز وتكفين اولنملرينه توجه ايليوب مباشرت مراد ايلدكلرنده
غسل اولنوركن عريان اولمق واولمق خصوصنده مدبلر * امام احمد سندنده
حضرت عائشهٔ صديقه رضى الله عنهادن روايت ايدركه اصحاب كرامك جمله‌سنه
مجلس مشورتده نوم غلبه ايلدى مراقبه ايدركبى كوزلرى قپالى طوررلركن
خانه‌نك بركوشه‌سندن برآواز كلديكه پيغمبرى كوملكى ايچنده غسل ايلك ديوندا
لكن قائلى معلوم اولمدى * پس حضرت على اول حضرتى كندى آغوشنه آلوب
عباس حضرتلرى وانك اوغللرى فضل وقثم اول حضرتى تقليب ايدرلر * واسامه
ابن زيد وشقران صوقورلر ايدى حضرت مرتضى جناب پيغمبر عليه الصلاة
والسلامى پيراهنى خارجندن غسل ايلدى لكن سرهٔ شريفه‌لرينه ال
طوقندرمديلر ونفرت طبيعت سائرنده حاصل اولان عوارضدن قطعا برشئ
بونلرده ظهور ايلمدى حتى حضرت حيدر بيورديلركه (بابى وامى ماطيبك حيا
وميتا) يعنى والديم سكا فدا اولسون حيات ومماتك حالنده دخى نه پاك وجود
شريفسين ديو تعجبانه وبلكه سائر اصحابه ضمنا اعلانه قصد ايله تفديه ايلدى * پس
بياض كفنله تكفين ونمازينه مباشرت اولنوب ابتدا حضرت امام الاولياء على
المرتضى وعميلرى عباس وبنى هاشم هرنقدر موجود ايسه نمازينى قيلديلر صكره
سائر مهاجرين صكره انصار وسائر اهل اسلام وبعدهم خاتونلر وانلردنصكره اطفال
وانلرك عقبلرنده هنوز آزاد اولمامش عبيد نماز قيلديلر لكن جمله‌سى فردا فرادا اداى
صلاة ايلديلر هيچ كمسنه امامت ايلمدى بوامر دخى ختام بولدقده دفن محلى
ايله مديلر * جناب ابوبكر صديق (ماقبض نبى الادفن حيث يقبض) حديثنى
روايت ايلدكده اول حضرتك جامه خوابى يعنى دوشكنى قالدروب ابو طلحه اول
محلده قبر قازوب لحد ايلدى حيدر كرار وفضل وقثم وشقران قبر شريفه نازل

اولدیلرقنم جملەسندن صکره چیقدی (ترجمه) چون نبینك جامەسی اولدی
کفن قبری سرا * کیمسەنك مونسیله اندن صکره غم کلمز بکا

رزئنا رسول الله فینا فلن نری * بذالك عدیلا ما حیینا من الردی

(رزئنا) اکر ضم مهمله وکسر زای ایله مجهول اولورسه مصیبتلندك دیمکدرکه بیت سابقه ملایم اولان بودر * واکر معلوم صیغەسیله اولورسه بزلر مظهر خیر وبرکت اولدق دیمك اولور رسول منصوب اولوب برسول تقدیرندەدر * رسولك بیانی ایام اسبوع نظمنده قریبا مرور ایلدی (عدیل) عدل کبی مقدار وقدرده معادل ومشابه کەدنك دیرلرحتی بعض نسخەده بذلك عدلا دخی کلمشدر (ما) مدت ووقت معناسنه (ردی) هلاك کدر من ایله تعلقنده معنی صحت بولمق ایچون متعلق اولان ما حیینا مادامکه بزلر صاحب حیاتلرز معناسنه ایکن نجات معناسی دخی تضمین اولنور (فائده) تضمینده فائدۀ لطیفه واردرلکن معنالرك حقیقت ومجاز اولمسنده اختلاف محلنده مقصلدر تقریر ظاهر بودرکه برلفظ معنای اصلیسنده مستعمل واصالت مقصود ایکن برمحله مناسب واول معنای اصلی یه متقارب برآخر معنی دخی اکا تبعیتله قصد اولنور لکن بولفظ معنای ثانیده مستعمل اولمیوب واول معنی ایچون برلفظ دیکر دخی تقدیر اولنمازاشته بوتقریره کوره اضمار ویاخود کنایه قبیلندن اولمیوب بلکه اول لفظك معنای حقیقیسی ایله اکا مناسب برمعنی دخی بالتبع مراد اولنور وتضمینك دخی معناسی بلا کلفة واضح اولور (مفهوم شعر) پیغمبر علیه السلامك رحلتی بزلره مصیبترس اولدی بزلرده بردخی انك مثلنی وشبیهنی کورمزز بزلر هلاکدن نجات اوزره اولدیغمز مدتده یعنی الی الابد انك برمثلی دخی کلمز * بودخی ظاهردرکه کندی مثلی اولمیان کیمسەنك مصیبتی دخی جملۀ مصائبك اشدی اولور حتی حضرت زهرایه منسوبدرکه بیورمشلر (شعر) صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا * یاخود تقدیر ثانی یه کوره انك وجود بهبودی بزم ارامزده ایکن بزه اصابت ایدن خیر وبرکاتی مدت حیاتمزده برکسدن دخی کورمك امر محالدردیمك اوله (ترجمه) اول حبیبك انتقالی برمصیبتدربزه *
کیم نظیرین کورمز زدنیاده طوردقچه دلا

وکان لنا کالحصن من دون اهله * له معقل حرز حریز من العدا

(حصن) قلعه که فارسیده دز وحافظنه دزدار دیرلر (دون) مقلوبی اولان دنو کبی قرب معناسنەدر اکرچه فوق مقابل اولوب جهاتدن اولور لکن محله مناسب

ومفهومه متقارب اولکی معنادر (اهل) خاندان معقل ملجأ حرز متین دیمکدر لکن حریز ایله اولدقده موضع معناسنه اولوب (حریز) حصین ومتین دیمکدر اما بونده عداء نظرله حفظ معناسی تضمین اولنور (عدا) کسر ایله عدوك جمعیدر (مؤدای نظم) پیغمبر علیه الصلاة والسلام بزلر ایچون کندی خاندانك طرفندن برقلعه کبی اولمشیدیکه التجا حالنده عدولردن وسیلۀ امنیت وقلبلرینه قوت وسبب راحت ایدی (ترجمه) اهل بیته برحصار ایدی عدودن حفظ ایچون * ملجأ وحرز متین ایدی رسول مجتبا

وکنا بمرأه نری النور والهدی * صباحا مساء راح فینا او اغتدی

(مرأی) وزن ومعناده منظردرکه برکیمسەنك باقدقده کوردیکی یر (مآل محصل) پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری بزم بینمزده اخشاملیوب صباحلدقجه انك نظرگاهنده بزلر دخی هر صبح وشام نور هدایت مشاهده ایدردك (حکایت) قاضی میر حسین یزدی دیرکه عبدالله بن زید انصاری رضی الله عنه وقتا که پیغمبر علیه الصلاة والسلامك انتقال بقا بیوردقلری مسموعی اولدیغی ساعتده کندی عماسیله دعا ایلدیکه تا پیغمبردن غیرینك یوزینی کورمیه درحال برلحظەده دعاسی مستجاب اولدی (ترجمه) نور توحید وهدایی وجه پاکندن کوروب * قلبمزتنویر ایدردی یعنی هر صبح ومسا

لقد غشیتنا ظلمة بعد موته * نهارا فقد زادت علی ظلمة الدجی

(ظلمة الدجا) نور الانوارك مقابلیدر (مآل کلام) حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلامك وفاتنده کوندز ایکن بزی برظلمت قابلدیکه کیجه ظلمتلرندن زیاده وا کا غالب ایدی حضرت زهرادن قریبا ایراد اولنان بیت مفهومندەدر (حکایت) انس رضی الله عنه بیوردیکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام رحلت ایلدیکی کون مدینۀ منورەیی ظلمت احاطه ایلدی وهنوز قبر حضرتدن یعنی دفنی خدمتندن ال چکمدك ایدی (ترجمه) چوکدی برظلمت جهانه کوجدیکی کونده اونور * لیلۀ ظلمایه غالب اولدی روز غمفزا

فیا خیر من ضم الجوانح والحشا * ویا خیر میت ضمت الترب والثری

(جوانح) جمعدر مفردی جانحه کشینك یانی (حشا) بوش بوکر (جوانح) ایله حشانك بربره کلمسی موتدن کنایتدر (مآل سخن) ای آخرته رحلت ایدنلرك وطپراق کندینی قوجاقلمیان کشیلرك خیرلیسی (ترجمه) ای حشا وپهلوی ضم ایدەنك الك بهتری * داخی انك خیریکیم ضم ایلیه خاك وثرا

كان امور الناس بعدك ضمنت * سفينة موج حين فى البحر قد سما

(سما) عالى اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) سندنصكره كويا ناسك امور بنى برقايغه جمع ايدوب دريانك غايت بلند موج ايله تموج ايلديكى شدتى وقتنده اول دريايه القا اولنوب غرق اولدى * يعنى سندنصكره امتك باجمعهم كارلرنده بويله زحمت چكديلر (ترجمه) كار عالم رحلتكده دوندى اول كشتى يه كيم * غرق ايدوبدر بحر غمده صدمهٔ موج بلا

وضاق فضاء الارض عنهم برحبه * لفقد رسول الله اذ قيل قدمضى

(ترجمه) بوككيش دنيايى خلقك باشنه تنك ايلدى * فقد سلطان رسل سرتاج جمله انبيا

فقد نزلت بالمسلمين مصيبة * كصدع الصفا لا شعب للصدع فى الصفا

(مسلمين) اسلام اهلى ديمكدر اسلام ايكى نوعدر برى لسانا اعتراف واقرار دركه ايماندن دوندر لكن قتلدن صاحبى خلاص بولور * حقانيتنه اعتقادى اولمسه دخى (ولكن قولوا اسلمنا) كريمه سنده مقصود بودر ديديلر * وبر نوعى دخى اقرار لسانى واعتقاد قلبى اعتقاد وافعال شرعيه يه وفادار اولوب جمله قضا وقدره تسليم ورضادر (صدع) يارلمق (صفا) قوى وشديد طاش (شعب) كسر ايله در صدعى اصلاح ايلمك اضداددندر لا شعب جمله سى سؤال مقدره جوابدر (مآل قال) تحقيق اهل اسلامه بر مصيبت نازل اولديكه قاتى طاش يارلمق كبى * اكر انك اصلاحى ممكن دكلدر ديرسه * بردخى اصلاح قابل اولمز پاره پاره اولان طاش تكرار اولدكى حالى بولمز (منقبه) سردار انبيا سردار حق تعالى عليه الصلاة والتحايا آخرته انتقال بيوردقلرى وقتده معاذ بن جبل يمن حاكمى ايدى كنديه وفات نبوى كشف اولوب اول آنده مدينه يه توجه ايلدى اثناى طريقده عماره راست كلديكه صديق اكبرك مكتوبنى معاذه ايصاله مأمور ايدى معاذ سؤال ايلديكه اصحاب كرامى نه كيفيت اوزره قويدك عمار ديديكه شوبانسز قيون سوريسى كبى قالديلر ديدى نه صورديكه مدينه نك حالى نه صورت اوزره در عمار ديديكه چيقديغم زمانده بر حالده ايديكه اهاليسنه دار كلمشيدى كويا پرمقده بر خاتم ضيق اولوب اول اصبع چكديكى زحمت كبى شهرك اهاليسى اول مرتبه زحمت اوزره ايدى (ترجمه) قيلدى شمشير مصيبت مسلمينى سينه چاك * صان شكاف سنك خارا در قبول ايتمزدوا

فان يستقل الناس تلك مصيبة * ولن يجبر العظم الذى منهمو وهى

(يستقل)

(يستقل) استقلال مصدرندندركه آز قصنمقدر (منهمو) منهم درووزن ايچون صله اولمشدر (وهى) يارلدى وچاتلدى ديمك (معناى بيت) خلق اول شدتى آزدر ديمزلر واول غم ومصيبت سببيله انلرك وجودلرنده چاتليان كموكلر بردخى باغلنمز والتيام قبول ايلمز * يعنى اول ثقلت وزحمته باعث وبادى اولان فراق نبويدر امت ايچون آز بلا دكلدر اكرچه لايق اولان مصيبت ظهور ايلسه بالجمله كائنات مضمحل اولمق كرك ايدى (ترجمه) صدمهٔ سنك مصيبت استخوان عالمى * شويله سست ايتديكه جبر ايله درست اولمز قفا

وفى كل وقت للصلاة يهيجه * بلال ويدعو باسمه كلما دعى

(واو) حاليه (يهيج) قالديرر (بلال) حبشى كه پدرى رباح در ابو بكر صديق آزاد ايلمشيدى مؤذنان حضرت پيغمبردن ايدى شامه هجرت ايلدى (محصول بيت) بيت اولده ياد اولنان مصيبت نيجه سكونت بولسونكه هنوز شامه بلال هجرت ايلديكى وقته دك حال بوكه بش وقتده پيغمبر عليه الصلاة والسلامى نماز ايچون بيدار ايلمك توجهله معتادلرى ايسه هنوز اوقات خمسه ده انك نام شريفن اذان محمديده نغمات عربانه برله ياد واسترسال ايلدكده تجديد غم ايدوب هر استماع ايدن كمسنه نك زهره سى چاك اولوردى (منقبه) انتقال حضرت واقع اولدقده بلال مؤذن شامه هجرت ايچون صديق اكبردن اذنه طالب اولوب ابو بكر جنابلرى اغلدى وناچار اذن ويروب شامده توطن ايدوب يكرمى تاريخنده رحلت ايلدى شامده اثناى اقامتنده بركيجه نور ديدهٔ جهان عليه الصلاة والسلام حضرتلرينى رؤياده كوروب بيورديلركه اى بلال بزم جوارمزدن دور اولوب جفا كار اولدك * بلال درحال زيارتلرينه عازم ومدينه يه قادم اولديكه حضرت زهرا هنوز ترك دنيا ايده لى برقاچ كون اولمشيدى * اهل مدينه بلالدن اذان وقتى اوقومق رجا ايلدكلرنده اذان محمديه يه باشليوب جمله ناس بكا ايلديلر كويا رحلتلرى اول كون واقع اولدى برقاچ كون مرورنده عودت شام ايدوب هر ييل زيارت شريفه لرينه كلور ايدى (ترجمه) نام پاكن هر اذان ايچره بلال ايتدكچه ياد * تازه داغ اضطرابه باعث اولور اول ادا

ويطلب اقوام مواريث هالك * وفينا مواريث النبوة والهدى

(خلاصهٔ سخن) نيجه رجال متوفانك ميراثنى طلب ايدرلر لكن بزلره پيغمبردن ميراثلر هدايتدر (ترجمه) خلق عالم هالكك ميراثن ايلر التماس * ملتمسدر بزده ميراث نبوتله هدا) حضرت زهرانك مرثيه سى بو كفتاره قريبدركه بيورد (شعر)

اغبر آفاق السماء وكورت * شمس النهار واظلم العصران
والارض من بعد النبي كئيبة * اسفا عليه كثيرة الاحزان
فليبكه شرق البلاد وغربها * وليبكه مضر وكل يمان
وليبكه الطود الاشم وجوه * كالبيت والاستار والاركان
ياخاتم الرسل المبارك وجهه * صلى عليك منزل القران (نطق آخر)

ضربنا غواة الناس عنه تكرما * ولما راوا قصد السبيل ولا الهدى *
(ضربنا) دفعنا معناسنده اولمغله عنه اكا تعلق ايدر (غواة) غاوينك جمعيدر آزغونلر ديمكدر (لما) حرفدر اصلى لم درما زياده اولندى ايما كبى امر متوقعده استعمالى ضدندن غالبدر لم يروا اداسنده (قصد) استقامتدر سبيله اضافتى مصدرك فاعلنه ويا صفتك موصوفنه اضافتيدر (امام) واحدى ديركه طريق قصد ويا قاصد يرلوسنى مطلبكه موصل اولديغى زمانده (مؤداى بيت) خلقك كمراهلرينى افنديمزدن دفع ايلدك شوكت دين ودوات اسلامى كوسترمك ايجون كه انلر هنوز طريق مستقيمى وهدايتى كوردكارى يوغيدى بو شعربدر غزاسى حقندهدر (ترجمه) ضرب شمشير ايله كمراهانى دفع ايتدك دلا * ظاهر اولدى شاهراه دين محبوب خدا

فلما اتانا بالهدى كان كلنا * على طاعة الرحمن والحق والتقى
(ولما) دخى نسخهده شرطيهدر (مرام كلام) چونكه هدايتى بزلره كتوردى يعنى طريق هدايتى كوستردكده جملهمز بارى تعالىيه اطاعت وانقياد اوزره اولدق ومذهب حقه ذاهب اولوب تقوايى واجب بيلدك (ترجمه)
سالك اولدق راه حقه طاعت وتقوا ايله * اول بزه اولدى سعادتله دليل ورهنما

نصرنا رسول الله لما تدابروا * وثاب اليه المسلمون ذووا الحجا
(ثاب) جمع اولوب كلدى ديمكدر ثاب الله خطادر سهو ناسخدر (حجا) كسر مهمله ايله عقل (مآل مفاد) كفره ارقلمشدقلرى وقتده بزلر افنديمزه نصرت ايدوب اهل اسلام وعقلا حضور سعادته جمع اولديلر بونده حرف الالف تمامدر (ترجمه)
بز رسول اللهه نصرت ايلدك اولدمده كيم * دوندى مؤمنلر رسول اللهى قيلدى ملتجا
(الباء الموحدة)

احسين انى واعظ ومؤدب * فافهم فان العاقل المتأدب
(ا) ندا ايچوندر (واعظ) ناصحدر (مؤدب) ادب تعليم ايديجى (متأدب) ادب قبول ايديجى (خلاصهٔ شعر) اى حسين على التحقيق بن پند ونصح ايدوب

تأديب قصديله قول حق القا ايدرم بنم سوزمى اصغا ايله وفهميله عامل اول زيرا عاقل ادبى قبول ايدن كسنهدر (ترجمه) اى حسينم پندمى كوش ايله باحسن ادب * اكه عاقللر ادب ايله نجاته ايردى هب

واحفظ وصية والد متحنن * يغذوك بالاداب كيلا تعطب
(احفظ) دردنجى بابدندر فانك فتحيله امردر (اللهم احفظ) كسر فا ايله خطادر (مفهوم شعر) پدر مهربانك پندينى حفظ ايله كه سكا آدابى غدا كبى القا ايدركه بى ادب قالمغله دار بندهه هلاك اولميوب بلكه ناجى اوله سين (ترجمه) بو وصيت تحفهدر حفظ ايله اى جان پدر * ايله داروى ادبله دفع امراض عطب

ابنى ان الرزق مكفول به * فعليك بالاجمال فيما تطلب
(همزه) حرف ندادر (بنى) ابنك تصغير تعظيميسيدر (مكفول به) كفيلليدر ديمك (عليك) خذ معناسنه اسم فعلدر (اجمال) برنسنهيى تقليل ايله حسن وجهكه ديرلر تفصيلك مقابليدر (ما) مصدريه ويا موصول ويا موصوفدر (محصول مقول) اى بنم عند الله والناس دار بندهده عاليشان اولان اوغلم رزق تحقيق كفالت حقدهدر پس طلبكده اجمالى التزام ايله كه (اجملوا فى الطلب) امر شريفى وارد اولمشدر (ترجمه) اى پسر رزقك معيندر چو قسمتخانهدن * ايله سن لطف جميل ايله ايدرسن كر طلب

لا تجعلن المال كسبك مفردا * وتقى الهك فاجعلن ماتكسب
(كسب) سعيله جمع اولان مال مكسوب (مآل قال) مالكى يالكز كنديكه البته تخصيص ايلمه كسبكده خالق ورازقكى فكر ايدوب حوايجه لزومندن زيادهسنده خست وبخلدن احتما وتلف واسرافدن دخى اتقا اوزره مأمورات الهيهيه رعايته اهتمام ايليوب حق تعالى سكا ويرديكى كبى سندخى فقراى محتاجينه زكاة وصدقه بخش وانفاق ايله (ع) بيل ديكى الرزق على اللهى اونتمه (ترجمه) مال مكسوبك يالكز نفسكه حصر ايلمه * بذل وصرف ايله خدايه هر نه ايسه مكتسب

كفل الاله برزق كل برية * والمال عارية تجئ وتذهب
(بريه) عطيه وزنندهدر اصلنده بريئة ايكن قلب وادغام اولندى بعضيلر برى العود يعنى اغاج يونمق مادهسندن اولوب فعيل صيغهسنده ايكى يا جمع وادغام اولندى فعيل دخى بمعنى المخلوق والمنحوتدر (عاريه) خطابى غريب الحديثده تشديدى لغت عاليهدر ديدى پس تحقيقى دخى لغت رديه اولور لكن براى وزن بونده مخففدر كويا عاره منسوبكه رزقى طلب عار وعيبدر دبو جوهرى يازمشدر

یاخود عاریه بر ماده سندندرکه کاوروکیدر اولان شیده استعمال اولنور مالده
عاریت تعبیرندن مرادینی کویا بیان ایدوب تجیء وتذهب دیدیکی کاور وکیدر
دیمکدر یاخود تماورد ندرکه تداول معناسنه در الدن اله دور وحواله اولنور
(ترجمه)   هرقولك رزقینه ضامندر چورزاق جهان * عاریت ایله کاوب
کتمکده در سیم وذهب

والرزق اسرع من تلفت ناظر * سببا الی الانسان حین یسبب
(تلفت) طرفة العین که کوزك آچوب قپامقده اولان سرعتی ضرب اولندر (مراد
مفهوم) رزقك استعمالی انسانك امورنده سببیتی وقتنده غایت سریعدر
(ترجمه)   التفات دیده دن اسرع اولور رزقك سنك * چون مسبب ایلیه
تحریك اقدامی سبب

ومن السیول الی مقر قرارها * والطیر للاوکار حین تصوب
(اوکار) یووه لردر (تصوب) نزول ایدر دیمکدر (مآل کلام) سیللرك وصولرك
محل قرارینه جریانلرندن وقوشلرك لانه سنه نزوللرندن دخی رزق مقدرك
صاحبنه وصولی سریعدر   (ترجمه)   سیل بی آرامدن داخی شتابنده اولور *
آشیانه عزم ایدن مرغاندن اسرع قیله رب

ای ان الذکر فیه مواعظ * فمن الذی بعظاته یتأدب
(ذکر) قرآن کریمدر (من) استفهامیه (مآل نظم) ای بنم اوغلجغم قرآن عظیم
الشانده اولان نصیحتلر ایله قنغی اهل سعادت ونیکبخت عمل ایدر هر کیم انکله
عامل ایسه اهل سعادتندر   (ترجمه)   نور چشم نصح و پند حضرت
قرآنه بق * خوش اوکیم حق پندی ایله ایده تحصیل ادب

اقرأ کتاب الله جهدك واتله * فمن یقوم به هناك وینصب
(فاقرأ) دخی نسخه در (کتاب) مکتوب معناسنه در صکره مکتوبه وانده اولان
خطه اسم قیلدیلر حقه اضافت قرینه سیله مراد قرآندر (اتله) انك اردنجه
کیت دیمکدر قراءته تلاوت اطلاقی انی قراءت ایدن مؤمن انك احکامیله عملده
البته ازجان اکاپیرو اولور مألی اراده ایله تفألا وایفا ظادر * وبونده قراءت مراد
اولنمزکه تصحیحی تکلفی موجبدر (هناك) مکانه اشارت ویاقرب وبعده زمان
متوسطه ایمادر (ینصب) تغنی ایدر * یعنی ایرلار دیمکدر مصدری نصب برنوع
نغمهٔ موسیقیه نك اسمیدر (مفهوم بیت) کتاب کریمی اوقو وسعی ایله که مجلسکده
اولنلرانك احکامیله قائم اولان جماعتدن اولدقلری کبی تلاوتلرنده نغمهٔ

مخصوصنه رعایت دخی ایدن زمره دن اوله لر وتحزین ایله سندخی نصب صوتی
رعایتکده انلره متأثر اوله لر حتی منفرجه صاحبی بیورر * واتل القرآن بقلب ذی
حزن وبصوت فیه شجی حدینده (لونصبت لنا نصب العرب) کلمشدر یعنی بزه عربانه
تغنی ایلسك دیمکدرکه دوه سورن کسنه لر انلرك سرعت سیرلرینه وسیله اولمق
ایچون برکونه تغنی ایدرلرکه اکا حدی دیرلر نصب اندن دخی الطفدر دیدیلر
انکیچون تغنی یوریموب نصب تعبیر بیورلدی تلاوت قرآنده اولان ادای
عربانه جمله نغمات عربدن لطیفدر راشته انکله امر نبوی وارد اولدی (زینوا
القرآن باصواتکم) وینه بیوردیلر (لیس منا من لم یتغن بالقرآن) قرآن کریم
تلاوتنده نغمهٔ نازکانه سیله ادا ایلین کسنه بزم امت وملتمزدن دکلدر دیمکدرلکن
لحن رتبه سی تغنی اولمیه که تغنی حرامدر دیدکاری قرآنده تحریف لفظه سبب
اولان تغمیدر * محذوراتدن سالما حسن صوت ایله برکسنه یی تلاوت ایدرکن
مسموعلری اولسه استمده بوحالته مالك اولمش کسنه وار حقه حمده اولسون دیو
(الحمد لله الذی جعل فی امتی مثله) بیورردی   (ترجمه)   کل قراءت ایله جهد
ایله کتاب اللهی سن * کاملان ایچره که تعظیم ایده لر قرآنه هب

تفکر وتخشع وتقرب * ان المقرب عنده المتقرب
(تخشع) امورلرکمال انقیاد سببیله خصوصا نمازده امورلر اشاغی دوشمش کبی
ایلمکه خشوع دیرلر (مقرب) یاقلشمش کشی (متقرب) قربیت تحصیلنه سعی
ایدن کسنه (مآل کفتار) قرآنی نصب * یعنی نغمه ایله قراءت ایده لر لکن معنای
لطیفنی فکر وخشوع ایله وکندی انکله حقه قربیت نیتی ایله اوقیه زیرا
فی الحقیقه مقرب تقربی طالب اولنلر اولورکه دار السلامده اقرأ وارق دینسه
کرکدر   (ترجمه)   اوقوفکر ایله خشوع ایله تقرب استه هم * کیم تقرب
استین اولدی مقرب عند رب

واعبد الهك ذا المعارج مخلصا * وانصت الی الامثال فیما تضرب
(ذا) ذوکبی صاحب معناسنه در (معارج) جمعدر مفردی معراج نردباندرکه
مراد اعمال صالحه در کلمهٔ طیبه لرك وسیلهٔ صعودلریدرکه بیورلدی (الیه یصعد
الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه) ویا اثنای سلوکارنده سالکان مؤمنان ترقی
ایلدکلری درجات (مخلص) طاعتنده ریاسی اولمیان کسنه (امثال) مثلك
جمعیدر مثل برماده ده سویلنمش سوزکه شیء دیکرده سویلین سوزه مشابه اوله که
انك ایرادو تصویدی بربرینی بیان ایچوندر وانك ایرادینه ضرب دینورکه مثل

معناسنه در * پس ضرب مثل دیو هنوز واقع اولان کلامه مشابه الفاظ قدمادن ویا حکایات ظرفادن برینی بکزتمك سیاقنده ایراد ایلمکه دیرلر وهر بریسی اکثریا یاد اولندیغی سببدن مثل سائردخی دینور وضروب تغییر اولنمز صیغهٔ تذکیر ویا تأنیث ویا افراد وتثنیه وجمع صیغه‌لری وسائر حالاتی تبدیل اولنیوب عینیله یاد اولنور مکرکه ضرورت اوله ویاخود بلاغتی تزاید بوله (خلاصهٔ بیت) سن اخلاصله ربکه عبادت ایله که مخلصان عبادت ایلدکجه درجات عالیه احسان ایدوب ترقیات معنویه ایله تقرب صاحبی ایدر وقرآنده اولان امثال نصایحی مشتمل در ایراد اولنان یرلرده انلره قولاق طوت وانکله عملده کوشش ایله که عالم کاریدرکه بیورلدی (تلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون * ومایعقلها الاالعالمون (ترجمه) قیل خلوص ایله عبادت حضرت مولایه هم * کوش جانه آل ضروبن ایلمه تحریك لب

واذا مررت بآیة مخشیة * تصف العذاب فقف ودمعك یسکب

(آیهٔ مخشیة) خوف وخشیتی حاوی اولان آیت (دمع) کوزیاشی واو حالیه در (خلاصهٔ کلام) اثنای تلاوتده خوف وعذاب الله وصفی اولان آیتلر کلدکده تعظیماً وخشیةً توقف ایدوب هیبت آل کوزکدن یاشلر دوکیلور اولدیغی حالده فکر ایله (ترجمه) چون عذاب آیتلرینه ایره‌سین خشیت ایله * اشك چشمك قیل روان ای دیدهٔ عالی نسب

یامن یعذب من یشاء بعدله * لاتجعلنی فی الذین تعذب

(عدل) جورك ضدی وظلمك خلافیدر لکن بونده عفو ومغفرتك مقابلیدر (ملحوظ مقال) اول بیتده قل وناح تقدیر اولنور * یعنی اول توقف اثناسنده یااسانا ویاجنانا بومناجاتی سویله که ای رب رحیم سن مراد ایلدکده عدالتکله اهل جرمه عذاب ایدرسین بنی اول طائفه‌دن قیلمه (فائده) حضرت شیخ اکبرك برلطیف مناجاتی واردرکه بیورمشلر (اللهم اقبل عملی هذا فان کنت لم تقبل عملی وتعبی ونصبی فلا تحرمنی الاجر علی مصیبتی بترکك القبول منی) یعنی یارب بنم بو عملی قبول ایله اکر بو عملی وانی فعلمده اولان زحمتمی قبول ایلمزسن انی بندن قبول ایلمدیکك جهتدن بکا حاصل اولان مصیبتمه اجر ومکافات ویراندن باری محروم ایلمه دیمکدر (ترجمه) دی ایا عدلیله تعذیب ایلین مذنبلری * یاقیه تعذیب اولنلرله بنی حرلهب

انی ابوء بعثرتی وخطیئتی * هربا وهل الاالیك المهرب

(ابوء) رجوع ایدرم دیمك (خطیئه) کناه همزه ایله درشده ایله خطیه دخی جائزدر (هرب) فراردر مفعول له اولمق اولادر (هل) ما نافیه معناسنه (مهرب) مصدر میمی (مفهوم منظوم) تحقیق بن زله وخطامی وسورجدیکم یری فکرم سببیله اعتراف ایدوب وسنك اول آیتلرکده اولان انذار وتخویفکدن آکاه اولدم اندن فرار ایچون رجوع ایلدم زیرا فرارده سلامت بولنمق انجق سنك جانبکه مخصوصدر پس فرصت وار ایکن نهیکدن اجتناب ایدوب اختیار مله رجوع ایلدم وامریکه دخی امتثال ایدرم (ترجمه) بن مقرم هر خطا وجرمه قیلدم رجوع * یوق دولطفکدن اوزکه مجرمه جای هرب

واذا مررت بآیة فی ذکرها * وصف الوسیلة والنعیم المعجب

(وسیله) بومقامده مراد جنتده اولان درجاتك اعلاسی بردرجه‌درکه جناب نبوتمآب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوصدر (نعیم معجب) خوش کلیجی نعمت که تعجبه سبب اوله بیتده اولان اذانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) چون اوله آیات رحمت درسك ای حکمت شناس * کاوله انده وصف جنات نعیم بی تعب

فاسأل الهك بالانابة مخلصا * دار الخلود سؤال من یتقرب

(انابت) توبه ایله وعملده ترك ریا ایله حق تعالی‌یه توجه ورجوعدر (ملحوظ نظم) پس توبه واخلاصله معبود تعالیدن جنت خلدی تقرب اربابی کبی ازدرون سوزدل ایله وآه وانین برله استه (ترجمه) هم خلوصیله رجوع ایله جناب حضرته * دار خلدی قیل مقربلر کبی سنده طلب

واجهد لعلك ان تحل بارضها * وتنال روح مساکن لاتخرب

(روح) فتحله راحتدر (مأل کلام) رجا ونیاز ایله سعی بلیغ قیل که اول جنته داخل اوله‌سین وخراب اولمیوب دائمی اولان خانه‌لرك راحتنه نائل اوله‌سین (ترجمه) انلرك ارضینه نائل اولمغه سعی ایله تا * جای آسایش مقامك اوله بی رنج وکرب

وتنال عیشا لاانقطاع لوقته * وتنال ملك کرامة لاتسلب

(ملك) حکم وتصرفی ممکن اولان نسنه‌نك ضبطی (کرامت) تکریم واکرام ماده‌سندن اسمدر الّتی نوع خارق عادتك بریدرکه نبی اولمیان عبد محبوبدن قولا ویافعلا ظهور ایدندر (مفهوم سخن) ودخی وقتی کسلمز وتوکنمز برعیش ابدی‌یه نائل اولوب وبرکرامت ملکنه واصل اوله‌سین که سلبی قابل اولمیه (ترجمه) نائل اول برعیشه کاصلا انقطاعی اولمیه * برکرامت ملکنه ایرکاوله دائم پرطرب

بادرهوالك اذاهممت بصالح * خوف الغوالب اذتجئ وتغلب

(خوف) بادر فعلنه مفعول لهدر (ملخص الفاظ) بركار صالحه شروع قصد ایلدیكك وقتده مبادرت وعجله ایله كه (الخیرلایؤخر) دیمشلردر زیرا اكر تأنی ایدرسن خوف اولنوركه خواطرقویه كاوب اكا غالب وسنی اول نیتدن تحویل ایدر (ترجمه) خیره قصدونیت ایندكده شتاب ایت تا هوا * اوكك آلوب ساكه غالب اولمیه ای بوالعجب

واذاهممت بسیء فاغمض له * وتجنب الامرالذی یتجنب

(اغمض) فاسرنسخه در كوزیكی قپه دیمكدر (مأل شعر) وبركونوفعله قصدك اولورسه اغماض عین ایله واجتناب اولنه كان اموردن سندخی حذر اوزره اول (ع) بوشیدن چشمست زدشمن سپرما (ترجمه) نیت شردن حذر ایت ایله تحصیل رضا * امرحقه امتثال ایت كاولدراعمال احب

واخفض جناحك للصدیق وكن به * كاب علی اولاده یتحدب

(جناح) قنات وبونده علامت اكرام اولان فعلدر (مأل بیت) دوست ایچون خشوع كوستروا كرام بلیغ ایله ودوستك حقنده باباكبی اولكه اولادینه محبتندنتاشی اوستنه یاپیلوب واكیلوب احدب كبی اولور (ترجمه) سایبان ایله جناح لطفكی هردوسته * سایه كستراولدیغی كیبی هراولادینه اب

والضیف اكرم مااستطعت جواره * حتی یعدك وارثا یتنسب

(جوار) ضمی كسرندن افصحدر قوممشی لكن بونده مسافرك قریبیدر (یتنسب) قرابت ادعاایدردیمكدر (خلاصهٔ بیت) مسافراكرمجاوراولسون دیرسن قدرتكی بذل وصرف ایلیوب اكرامنده اول رتبه حركت ایله كه حتی خصملق وارظن اولنوب وارث عداولنه (ترجمه) همجواروضیفه اكرام ایت كوجلك یتدكجه سن * تاكه عدایده سنی هربیری وارث یانسب

واجعل صدیقك من اذا اخیته * حفظ الاخاء وكان دونك یضرب

(مأل تركیب) اول كمسنه یی دوست اتخاذواتحادایله كه قرنداشلق پیدا ایلدكده عهد اخوتی حفظ ایلیه وسندن خالی محلده مخالفلر كله حقكده مضاربه ومناقشه ایلیه (ترجمه) شول كشی یی كندیكه دوست ایله كیم * جان ایله اول حفظ ایده قرداشلغی * یعنی بشرط ماوجب

واطلب هموطلب المریض شفاءه * ودع الكذوب فلیس ممن یصحب

(ترجمه) دوستانی خسته درمانن دیلركیبی دیله * ترك ایدوب كذابه یاراولمه

صقین چكمه تعب

واحفظ صدیقك فی المواطن كلها * وعلیك بالمرءالذی لایكذب

(ترجمه) داخی سن هریرده صادق دوستلرك حفظیله اول * صدقله موصوف اولان احبابه همدم روزوشب

اقل الكذوب وقربه وجواره * ان الكذوب ملطخ من یصحب

(اقل) اقاله دن امردراسقاط ایله دیمكدركه دعاده (اللهم اقل عثرتی) واقع اولدی (ملطخ) مهمله ومعجمه ایله تفعیلدن فاعلدر بولاشدریجی دیمكدر (خلاصهٔ سخن) سن اقاله ایله كذوبی یعنی یلانجی یی نظر اعتباردن ساقط قیل وقربنه بعدنی ترجیح ایله * وجوارنده بولندكسه هجرت ایله زیرا كذب ودروغ اربابی صحبت ایلدیكی كمسنه یی دخی آلودهٔ كذب ایدوب مألوف ایدراثرده (الصحبة مؤثرة) واقع اولدی نصح وپنددن زیاده كذب وسائرخلاف شرع اولان ماده نك صحبتی تأثیرایدر زیرانفس وهواعانتی منضم اولور (اللهم احفظنا) (ترجمه) كاذبه یاراولمه هم قرب وجوارندن صقین * بولداشن آلوده ایلر بیمروت بی ادب

یعطیك مافوق المنی بلسانه * ویروغ عنك كمایروغ الثعلب

(یروغ) حیله طریقیله میل ایدر دیمكدر (ثعلب) دلكو (مفهوم معنی) كذابك صفات قبیحه سندندركه سكاسنك مرادلركدن زیاده لسانیله عطا ایدر صكره سندن انحراف كوستروب دلكوكبی یان ویروب حیله ایله آخر كمسنه یه میل ایدر (ترجمه) مقصدك بالاسنی ایلر لسانیله عطا * مكر وتزویرایله روبهدر دیسم ایتمه عجب

واحذر ذوی الملق اللئام فانهم * فی النائبات علیك ممن یحطب

(ملق) تملق معناسنه معروفدر (نائبات) مصائبدر (یحطب) ایكنجی بابدندر آتشه حطب * یعنی اودن قوردیمك (مفهوم نظم) تملق صاحبلری اولان بدحاللردن صقین كه (اللهم احفظنا) سنك اوزریكه برمصیبت نزول ایلسه اول كدرك آتشی شعله لنسون دیواودن قویانلردن اولوردفع ایدوب باصدرمغه سعی ایلمزغیه سازلق ایدردیمك دخی صحیحدر (ترجمه) داخی ارباب تملقدن حذر قیل كاول لئام * ایتمكه ایقاد نارفتنه جمع ایلر حطب

یسعون حول المرء ماطمعوابه * واذانبا دهرجفوا وتغیبوا

(ما) مدت (طمعوا) دردنجی بابدندر (نبا) تقدیم نون ایله خلف وعد (مفهوم بیت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وقت وسعتده دولانورآدمك اطرافنه *

غائب اولوروقت ضيقنده جفادر كارى هب

ولقد نصحتك ان قبلت نصيحتى * والنصح ارخص ما يباع ويوهب

(يوهب) ارخص اوزره معطوفدر (مأل محصل) تحقيق على التحقيق اى حسينم
سكا پندونصيحت ايلدم اكرقبول ايلدكسه وامر غريبدركه نصيحت بك اوجوز
صاتيلوركه آندن اوجوز صاتيلور شئ اولمز ونصح اوجوز صاتلديغى كبى هم
باغشلنور * يعنى دنياقدربهايه شايسته برمتاعدر لكن بها ايله بيع وشراسى
اولمز * هدية لله ولرسوله سويلنور (ترجمه) اى پسرقيلدم نصيحت كرقبول
ايتدك ايسه * ساكه كافى بى بها بودرشهوارشنب (نطق آخر)

حسين اذا كنت فى بلدة * غريبا فعاشر بادابها

(ترجمه) اى حسينم ايلرايسك غربته عزم وشتاب * هرديار آدابن اجرا ايتمكه
قيل بذل تاب

ولا تفخرن فيهم بالنهى * فكل قبيل بالبابها

(نهى) جمعدر مفردى نهيه عقل معناسنه درسبب تسميه سى عقلك افعال
قبيحه دن صاحبنى نهى ايلمسيدر (قبيل) وقبيله اوچدن قرقه دك جمع اولان
جماعتدر (الباب) جمعدر مفردى لب عقل خالصدر لبيب عاقل ديمكدر (مفهوم
نظم) ديارغربت اهاليسى بيننده عقللرايله فخرايلمه زيرا هرطائفه كندى عقللريله
مألوفلردر هركس كندى عقلنى بكنور مشانجه سبب برودت اولور (ترجمه)
امتزاج ايت خلقله عقلكله قيلمه افتخار * هركروهك طورعقلى بشقه دربى ارتياب

ولوعمل ابن ابى طالب * بهذى الامور كاسبابها

(لو) تمنى ايچوندر (هذى) مؤنثه اشارتدرهذه كبى (مفاديت) نه اوليدى
ابوطالبك اوغلى يعنى بن ويااول نسله منسوب اولان جمله اولاد واحفاد دخى
بوامورايله عمل ايديدى انلرك اسبابى كبى اولوب اكا غيريلرك رغبتلرينه سبب
اولورلردى (فائده) حضرت ناظم كنديني غائب منزله سنه تنزيل ايلدى اسم
شريفى على وحيدر وكنيه سى ابوتراب وابوالحسن * ولقبى مرتضى وكراردر *
پدرى ابوطالبك اسمى حرف دالده كلسه كركدر * وطالب اسمنده اكبر اولادى
ايله ابوطالب مكنادركه طالب ظهوراسلامدن اول وفات ايلمشيدى (ترجمه)
كاشكى بنده ايديدم بونصيحتله عمل * خلقله خوش زندكانيده اولوردم بى عذاب

ولكنه اعتام امر الاله * فاحرق فيهم بانيابها

(اعتام) وزن ومعناده اختار كبى ماضيدر مصدرى اعتيام اختيار ترجيحى

معناسنه

معناسنه (احرق) ياقدى ديمكدربونده سورمك وسورتمك وغضبدن ديشلرى
قردتمق معناسندن مأخوذدر (انياب) جمعدر مفردى ناب ازى ديشيدر (مفهوم
نظم) لكن اول ابن ابى طالب امر ربانيى جمله يه ترجيح وآنى اعتيام واختيار
واغتنام ايلدى وانكله مشغول اولوب سائرامورمنذ كوره يه وسكا تلقين ايلديكم
احواله صرف ايده جك وقت اولمغله كمال آرزو وحسرتله ديش قردتمقدن
غيرى حالت تداركى ممكن اولمدى * ياخود فاحرق مجهول اولورسه سائرناس
حسدله وكمال غيظله حقمده تصويت دندان ايلدى ديمك اوله (ترجمه) لكن امر
حقى اجرا ايتمكه سعى ايلدم * ديش يله يوب غدرايله باكه هجوم ايتدى كلاب

عذيرك من ثقة بالذى * ينيلك دنياك من طابها

(عذير) تقديم مهمله ايله فعل محذوفك مفعوليدر (ينيل) نونك ايكى طرفى تحتيه
ايله در اعطا ايدر ديمكدر (طاب) طيب وطيب كبى (نتيجهٔ كلام) اسن فعل
معذوركده عذريكى اعتمادكدن ناشى اول كمسنه يه عرض ايله كه بوطور اوزره
حركتك اكا خوش كلوب سكا دنيانى بخش ايليه * ياخود شيخ رضى مرضيسى
اوزره معنى سن معتمدك اولان كيشى يه ايلديكك اساءتدن وامر مكروه ايله
اذيتكدن اوترى معذوريتكى اول كمسنه يه افاده ايدوب بيان قيل كه سنى هزل
ايلمك قطعا خاطرينه كلمديكندن ماعداسنك بواعترافك اكا خوش كوربنوب
دنيانى عطاوسنى اكا نائل ايلسون ديمكدر (غديرك) نسخه سى غين معجمه ايله
اولمق تكلفى موجبدركه دال مهمله اواخرنده دخى كلور (نكته) دنيانى كاف
خطابه اضافتله سنك دنياك ديمكده سربودركه اكرچه بوكلامى مبالغه طريقيله
وياواقع حال اولمق اوزره ايراد ايلدم لكن دنيايه بنم التفاتم وقطعا درونمده رغبتم
يوقدرديمك مراداوله ياخود عذرك امور دنيويه دن برامره متعلق ايسه دخى
ديمك اوله (ترجمه) عذريكى سن معتمد برذاته اظهار ايله كيم * ساكه خوش
دنيالغك ايرشدره اول بيحساب

فلا ترحن لاوزارها * ولا تضجرن لاوصابها

(اوزار) جمعدر مفردى وزربوكدر حمل كبى وثقلت وزحمتدركه صفاسندن
كنايتدر زيرا فى الحقيقه دنياده صفا كدردن كدره تنقلدن عبارتدر بوجهتدن
صفاى دنيايه اوزارتعبيرايلدى * وضميرى دنيايه راجعدركه مؤنثدر (ملخص
سخن) دنيانك صفالرينه فرحلنمه وزحمتلرينه كدرلنميه (ترجمه) نعمت دهر
كرانبار ايله شاد اولمه صقين * محنت ادبارى ايله اولمه هركز دلخراب

قس الغد بالامس کی تستریح * فلا تبتغی سعی رغابها

(غد) یارینکی کون امس دونکی کون (سعی) کسعی تقدیرنده در (رغاب) طلاب وزن ومعناسنه در (مفهوم بیت) یارینکی کونی دونکی کونه قیاس ایله راحتکه سبب اوله چونکه بویله در طالب دنیا اولانلرک سعیلری کبی بذل وجود ایدرک طلبکار اولمه (ترجمه) قسمت امروزی فردایه قیاس ایت بی تعب * مستریح اول کار دنیایه کرکمز پیچ وتاب

کانی بنفسی واعقابها * وبالکربلاء ومحرابها

(اعقاب) جمعدر مفردی عقبدر که کشینک عقبی ولدی ولدینک ولدی وان سفل وضمیری نفسه عائددر (کربلاء) کوفه یه قریب بر محلدر که حضرت حسینک شهادتی آنده واقع اولمشدر (محراب) محل حربدر * راغب دیرکه محرابک وجه تسمیه سی اولدرکه شیطان وهوا ایله کشی انده محاربه ایدر (معنای مطلع) کویا که بن کندم شمدی دخی بعد زمان اوله جق احوالده معیت اوزره یم واولادم واولادمک اولادی وکربلاوانده اولان حرب وکرب وبلاجمله سی الآن واقع اولدی وبندخی انلرله معا اول بلیه یی کوررم وزحمتنی چکرم دیمکدرکه قریبا تفصیل اولنور (ترجمه) نفس وفرزندانمک احوالی کشف اولدی کاوله * کربلاده آتش کرب وبلا پر التهاب

فتخضب منا اللحی بالدماء * خضاب العروس باثوابها

(تخضب) بویانور (لحی) جمعدر مفردی لحیه صقال (خضاب) بویا کخضاب تقدیرنده در (عروس) حین زفافده زوج وزوجه دن هر برینه دیرلرکه ترکجه کویکو وکلن دینور (معنای بیت) بزم صقاللریمز قانه بویانور عروسلر لباس ملون ایله رنکامیز کوروندکاری کبی * مصرع ثانیده حضرت امیرک سعادت شهادتله فخر ایلدیکی ظاهر * ومصرع اول دخی نیجه احادیث شریفه مفهومندن اشارت مراد اولنمق دخی بعید دکلدر (غریبه) حافظ اسمعیل اصحابدن صهیب جنابندن راویدرکه حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام امام مرتضایه بیوردیلرکه اشقی الاولین * یعنی بزدن مقدم کلنلر ایچنده زیاده شقی کیمدر * حضرت امام بیوردیلرکه عاقر الناقه * یعنی صالح پیغمبرک دوه سنی سکیرلین کشیدر پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه صدقت * یعنی درست سویلدک یااشقی الاخرین یعنی بزلردنصکره کلنلرده زیاده شقاوت صاحبی کیم اولسه کرکدر بوکره جناب امام بیوردیکه الله ورسوله اعلم پس پیغمبر علیه الصلاة والسلام

بیوردیکه سنی شو محلکدن ضرب ایدن کشیدر دیو حضرت امامک باشنه اشارت بیوردیلر (ودخی) اسمعیل روایت ایدر * ابن طفیل بیورمشکه بن حضرت امامک مجلسنده حاضر ایدم ابن ملجم کلدی که قاتل مرتضادر حضرت امیرا کا عطیه ویردی بعده بیوردیکه بو محلدن بونی بویاوب بولاشدرن کسنه دن زیاده شقی جیشده کسنه یوقدر ومبارک باشیله صقالنه اشارت ایلدی * وعبد الله بن سبعدن روایت ایدرکه حضرت امیر بر خطبه سنده قسم بیوروب بوندن بونی بویاسه لرکرکدر وباشیله صقالنه اشارت بیوردیلر * وحضرت امیر بیوردکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه بو امت قریباسکا غدر ایدرلر سن بنم ملتم اوزرینه عمر سوررسین وسنتم اوزرینه قتل اولنورسین بو بویله جه بر عهد معهود وحکم موثوقدر دیوب امامک باشیله صقالنه اشارت بیوروب بونی بوندن جاری اولان قان ایله بویاسه لرکرکدر بیوردی * وینه زندبن وهبدن روایت ایدر برکون جعده نام خارجی دیدیکه یا علی الله تعالیدن خوف ایله زیرا اولسک کرکدر احسان اهلنی واساءت اربابنی دخی بیلدک دیدکده حضرت امیر بیوردیلرکه اولورم وبلکه والله قتل دخی اولنورم حتی بوندن قان بو محله اصابت ایدوب بویاسه کرکدر وبویله اولمق قضای مبرمدر (وقد خاب من افتری) بیوردیلر * بونک امثالی روایات مفصلاتده پک چوقدر بو مقدار فاتحهٔ سابعه ده اولان فوائددندر * حضرت مرتضانک عمری التمش اوچ ویاشش ویایدی ویاخود اللی یدی ییل ایدی دیدیلر (ترجمه) لعل رنک اولمق مقرردر صقاللر خون ایله * ویردیکی کبی عروسه جامهٔ سرخ آب وتاب *

اراها ولم یک رأی العیان * ولوتیت مفتاح ابوابها

(اراها) فتحله معلوم وضمله اراءتدن اولور (لم یک) اصلنده یکون ایدی لم کاوب جزم ایلدکده واو ساقط اولوب لم یکن قالدی صکره فاضل یزدی قولنجه کثرت استعماللله نون دخی ساقط اولدی * فقیر دیرمکه بو وجه اکرچه اولسه هر یرده حذف اولنوردی مع هذا ثبوتی دخی وارد راکن ایکیسی دخی لغت اولمق اقتضا ایدر (رای العیان) آشکاره کورمک (مفهوم شعر) بیت اولده اولان تفصیلات اجمالیه یی بن کوررم ویا کوستر لدم لکن آشکاره دکل بلکه رؤیاده مشاهده ایلدم که بکا اول وقایعک درکاه مشاهده سنک مفتاحی ویرلدی (ترجمه) دیدهٔ سرله دکل بو کوردیکم احواللر * ایلدم مفتاح غیب سرم ایله فتح باب

مصائب تنتاب من ان ترد * فأعددلها قبل منتابها

(منتاب) نوبتدن اسم زماندر * وضميری نفسه راجعدر (معنای بيت) اول
كورديكم رؤيالر مصيبتلردر رد اولنمقدن سنی آبی ومعرض ايدر يعنی ردی
ممكن دكلدر همان نوبت سكا رسيده اولمزدن مقدم كنديكی حاضر ايله ديمك اوله
بو بيت ايله بيت سابق بو ماده يه اشارتدر كه (حكايت) حضرت مرتضی كرم الله
وجهه شامه توجهلرنده كربلايه واروب بر خرما اغاجی يانده نزول ايلدی برمقدار
استراحت اوزره ايكن اويخو غلبه ايدوب بيدار اولدقده ابن عباس رضی الله
عنهما حضرتلرينه بيورديلر كه رؤياده جانب آسماندن زمينه برمقدار كشيلر
نزول ايلديلر كه بشره لری واللرنده اولان بيراقلری بياض وهر بری قلج قوشانمشلر
ايدی بو ارضك اطرافنه بر دائره چويرديلر وبو شجر خرمانك كوردمكه شاخلری
يره ضرب ايدردی وبر نهر كوردمكه دم عبيط جريان ايدر واوغلم حسين اول قانه
غرق اولور كوردم فرياد ايدر لكن كمسنه دن فرياده مدد اولمدی صكره كوردمكه
اول نزول ايدن كشيلر چاغروب ديرلر كه ای آل رسول صبر ايدك صبر ايدك كه
سزلر شرار ناس اللرندن شربت شهادت نوش ايدرسكز دولت شهادت ميسر
اولور جنت الان وحالا سزه مشتاقدر ديوب صكره بكا تعزيت ايلديلر كه مژده ای
ابو الحسن تحقيق حق تعالی سنی اوغلك حسين ايله يوم قيامتده مسرور ايلسه
كركدر (منقبه) حضرت مرتضی رضی الله عنه جنابنك اعقابندن كربلاده
شهيد اولنلر بونلردر كه بری امام (حسين) وبش عدد برادری (عبد الله) (وعثمان
(وجعفر) (ومحمد) اصغر (وعباس) وجناب حسينك ايكی اوغلی كه بری (علی
اكبر) اون بر ياشنده (وعبد الله) كه بر بچق ياشنده ايدی * وحضرت حسنك
اوغلی (قاسم) اون ياشنده ايدی * هشام بن كلبی ابن ابی مقدامدن روايت ايدر كه
اول كون آسماندن بر آواز كلدی واوچ بيت اوقودی كه مطلعی بودر

ايها القاتلون جهلا حسينا * ابشروا بالعذاب والتنكيل

يعنی حسينك قدرينی بيلميوب قتل ايدن ای جاهل خبيثلر سزلره عذاب اخروی
ايله مژده اولسون (ترجمه) رد اولنمز اول مصيبتلر كاورايتمه ابا * نوبتك
ايرمزدن اول حاضر اول ای كامياب

سقى الله قائمنا صاحب الـ * قيام والناس فی ادءآبها

(سقى) بوندہ مرحمتله دعادر (قائم) مهديدر كه لقبيدر * قيام ايله مرام (يوم تقوم
الساعة) ودخی (يوم يقوم الناس لرب العالمين) كريمه لرنده واقع قيامدر (اداب)
كسرايله عجيب نسنه يه ديرلر اصلی اكرام وزننده اداب اولوب تسهيل قيلندی

(مفهوم بيت) حق تعالی بزم امر دينمزله قائممزه رحمت ايلسون حقيقتده نص
ايله ثابت اولان قيام صاحبی اودر كه خلق آنك امر دينده اولان نفوذ حكمنه
تعجبده اولورلر (لازمه) شيخ محيي الدين ابن عربی فتوحاتك اوچيوز اتمش التنجی
بابنده يازمشدر كه حق تعالی حبيبی نسلندن وفاطمه سلالهسندن بر خليفه
اخراج ايدر كه اسمی اسم نبوی يه مطابق * وجدی حضرت حسين شهيددر ركن
ايله مقام بيننده كنديه بيعت اولنور كه * خلقتده خلقت نبويه يه مشابه * وخلق
وخصلتده اندن آشاغيدر * ظهورندن صكره بش ويا يدی ويا طقوز ييل حكمی روان
اولسه كركدر سيف ايله دعوت حق ايدر مذاهبی بالجمله قالدروب دين خالصدن
عبارت اولسه كركدر * ارباب حقيقتدن عارف بالله اولنلر حق تعالينك اعلاميله
كشف ايلوب بيعت ونصرت ايلسه لر كركدر (ترجمه) چون كله قائم مقام
مهدیء آخر زمان * عادت غدر اوزره بوله خلق اول عالیجناب

هو المدرك الثار يا حسين * بل لك فاصبر لاتعابها

(ثار) طلب دمكدر كه اخذ انتقامدن كنايه در (صبر) نفسی جزع وفزعدن حبس
وكفدر (اتعاب) جمعدر مفردی تعب مشقت وزحمت (معنای بيت) يا حسين
اول مهدی بنم وبلكه سنك دخی انتقاممزه يتشور * پس اول تعب ومشقتلره صبر
ايله كه اجر صاحبی اولورسين وانتقامكی دخی اولادكدن ذكر ايلديكم مهدی كلوب
آلمدقچه قيامت قائم اولمز (ترجمه) انتقام ايله قصاصم بوله اولدمده بنم * هم
سنك ای نور چشمم چكمه رنج اضطراب

لكل دم الف الف دما * يقصر فی قتل احزابها

(احزاب) جمعدر مفردی حزب تقديم مهمله ايله بونده كروه ديمكدر * حزبك
متعدد معنالری عينيه شرحلی اوزرينه اولان شرحمزده تفصيل اولنمشدر بعون
الله تعالی (ترجمه) نيجه بيك قان دوكه هر بر قان ايچون اول مرد دين *
ايتميوب تقصير ايده قتلنده اول قومك شتاب

هنالك لا ينفع الظالمين * قول بعذر واعتابها

(هنالك) بو وقتده ديمكدر كه (هنالك ابتلی المؤمنون) كريمه سنده وقوعی كبی كه
زمانه اشارتدر (اعتاب) مهمله ايله خشنود ايلمكدر لكن زله سبق
ايلدكدن صكره رضاسنی نيازو مواخذه سندن عفو رجاسيله دركاهنه مراجعتدر
(ترجمه) سودمند اولمازاو دمده اعتذار ظالمين * اوله لر يعنی غدای شير شمشير
عذاب (حكايت) تاريخ هجرتك التمش التنجی سنه سی مختار ابن ابی عبيدة

الثقفی کوفه ده امام محمد بن حنیفه ایله مشورت ایدوب خروج ایلدی وامام محمد
مزبوره مهدیدر دیوب وکندی خلیفه سی اولدی شمر ابن ذی الجوشنی * وعمرو
بن سعدی * واوغلی حفصی دخی قتل ایلدی * وباشلرینی مدینه ده امام محمد
مزبوره ارسال ایلدی وامام حسینک قتلنده هر کیم سعی ایدوب وسعی ایدنلرک
اتباعندن بولندیسه هلاک ایتدی * وابراهیم بن مالک بن اشتر مختارک طرفندن
عبد الله بن زیاد ایله جنک ایدوب عاقبت عبیده غالب اولوب قتل ایلدی (امام)
حسن عسکری تفسیرنده روایت ایدرکه حضرت مرتضی بیورمشلر قریبا اوغلم
حسینی قتل ایدرلر درعقب برغلام ثقفی خروج ایدوب اول ظالمردن سکز بیک
اوچیوز اوج کسنه یی قتل ایده حضرت امیره دیدیلر که اول غلام کیمدر بیوردیکه
مختار بن ابی عبیدة الثقفی در * ومذکور امام محمد حضرت مرتضانک اوغلیدر که
والده سی بنی حنیفه قبیله سندن اولمغله اکا ابن حنفیه دیرلر التمش طقوز یاشنده
ایکن سکسان برتاریخنده وفات ایلدی لکن شیعه کوه رضویده زنده اولان
مهدی موعود منتظر بودر دیرلر * حتی کثیر شاعرانک شاننده دیرکه (شعر) الا ان
الائمة من قریش * ولاة الحق اربعة سواء * علی والثلاثة من بنیه * هم الاسباط
لیس بهم خفاء * فسبط سبط ایمان وبر * وسبط غیبته کربلاء * وسبط لا یذوق
الموت حتی * یقود الخیل یقدمه اللواء * یغیب فلا یری فیهم زمانا * برضوی
عنده عسل وماء

حسین فلا تضجرن للفراق * فدنیاک اضحت لتخرابها

(تخراب) فتحله مصدردر خراب کبی (معنای بیت) ای حسینم اضطراب ایتمه
فرقت احباب سببیله که اکر فرقت واقع اولمسه دخی دنیا خراب اولسه کرکدر
وهمان اولدی بیل (ترجمه) نور عینم تنکدل اولمه فراق ایچون صقین *
چون دیدیلرکه دنیا ولدوا للموت وابنوا للخراب

سل الدور تخبر وافصح بها * بان لا بقاء لاربابها

(دور) ضمله جمعدر مفردی دار (افصح بها) فعل تعجب اولمق سائر وجوهدن
اسهلدر (خبریت) ای حسینم دنیا خراب اولمق ایچون خلق اولندیغنه اکر شاهد
مطلوب ایسه ساکن اولدیغک دارلره صورکه لسان حالله سکا خبر ویررلر ونه
کوزل سویلمشلر لسان الحال انطق من لسان القال * انلر دیرلرکه دنیا اهلنه
بقا یوقدر دوام جاویدانی محالدر (ترجمه) دار دنیادن سؤال ایله لسان حالله *
بی بقا اولدیغن اربابک ویررسا که جواب

انا الدین لا شک للمؤمنین * بآیات وحی وایجابها

(دین) اصل معنالرندن شریعتده استعاره اولندی (شک) ایکی نقیضک بر برینه
معادل اولوب عند النظر مساوی کورنملرندن حاصل اولان حالتدر (خلاصهٔ
کفتار) بن عین دین اولمشمدر * یعنی احکام دینیه یه کمال انقیاد وتشبثم سببیله بن
آیات وحییه وانلرک موجب اولدیغنه ایمان ایدنلر ایچون عین دین اولدیغمده شبهه
یوقدر (فتح) صاحب کشاف وواحدی ابن عباس حضرتلرندن روایت ایدرلرکه
حضرت مرتضی درت التونه مالک اولمشیدی انلری صدقه ایدوب برینی کیجه
وبرینی کوندز وبرینی کیزلی وبرینی آشکاره ویردی * پس انلرک شاننده بو آیت
کریمه نزول ایلدی (الذین ینفقون اموالهم باللیل والنهار سرا وعلانیة فلهم
اجرهم عند ربهم ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) ودخی (انما ولیکم الله ورسوله)
آیت کریمه سنک کونا کون سبب نزولی نقل اولنور جمله سنک مآلی حضرت
مرتضی برسائله صدقه ویرمک مراد ایلیوب کندی خاتمنی بخش ایلدیکیدرکه
واحدی وبیضاوی وکشاف وجامع الاصول صاحبی وثعلبی وسائرلری دخی
یازمشلردر * ومجاهد دخی ابن عباسدن واسماء بنت عمیسدن روایت ایدرکه (ان
الله هو مولاه وجبریل وصالح المؤمنین) کریمه سنده صالح المؤمنیندن مراد
حضرت مرتضادر * وثعلبی وواحدی وزمخشری تفسیرلرنده (افمن کان مؤمنا
کمن کان فاسقا) آیتنده مؤمن ایله حضرت امیر مراددر * ینه ثعلبی ابن عباسدن
وابن سیریندن روایت ایدرکه (طوبی لهم) کریمه سنده اولان طوبی جنتده
براغاجدرکه اصل کوکی حضرت امیرک سراینده در وهر مؤمنک سراینه آندن
برشاخ واصل اولمشدر (اشارت) امام احمد حضرت مرتضادن روایت ایدر
جناب پادشاه کونین علیه الصلاة والسلامدن سؤال اولندیکه یا رسول الله سزلک
انتقالکزدن صکره بزم اوزریمزه کیمی امیر تعیین بیوررسکز * جوابنده
بیوردیلرکه (اکر) ابو بکری امیر ایدینورسکز انی امین وزاهد وآخرته مائل بولور
سکز (واکر) عمری امیر اختیار ایدرسکز آنی قوی امین بولوب امر ربانیده لوم
لائمدن خوف ایلمز بولورسکز دیو بیوروب اوچنجیده اکر علی یی کندیکزه امیر نصب
ایلسکز مع هذا ایدرمیسکز شک ایدرم انی هادی ومهدی بولوب سزه صراط
مستقیمی اختیار ایدرکورردیکز بیوردی * حضرت امیرک بیوک اوغلی محمد بن
الحنفیه که قریبا مذکور ایدی دیرکه بابام حضرت امیره دیدمکه اصحاب کرام
ایچنده جمله دن افضل کیمدر بیوردیکه ابو بکردر * ینه صوردمکه اندن صکره کیمدر

ینه بیوردیکه عمردر * پس خوف ایلدمکه اکر بردخی صوررسم شاید که عثمانی
سویلیه ینه دیدمکه اندن صکره جمله دن افضل جناب شریفکزدر بیوردیکه بن
دخی مسلمانلرك بر یسیم * وخلافتی وقتنده بصره ده برکون منبرده بیوردیکه ای
ناس سزك امیریکز یعنی کندی) سزك دنیاکزدن برخرمایه راضی اولمشدر بیللر
بچرکه ات اکل ایلاز مکرکه قرباندن عیدده برپاره جکر اکل ایده * وعبدالله بن
عطادن مرویدرکه عبدالله بن سلام دیدیکه (ومن عنده علم الکتاب) کریمه سندن
مراد حضرت علیدر * بولردن ماعدا حضرت امیرك حقنده آیات واحادیث
شریفه حصروتعداد اولنمز (لطیفه) وبودخی خوشدرکه قرأن کریمك سوره لری
اوللرنده اولان حروف مقطعاتدن مکررات طی اولنسه باقی اولان حروفدن
بوکلام ترکب ایدر * علی صراط حق نمسکه (وامام) مسلم حضرت عائشهٔ
صدیقه دن روایت ایدرکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام سعادتخانه سندن طشره
چیقدیلر وسیاه قیلدن برآلاجه عباوار ایدی معا آلوب کتدی وحسن کلدکده
عبانك التنه الدی کذلك حسینی ووالده لری فاطمهٔ زهرایی وصکره علی
مرتضایی دخی اول عبانك التنه آلوب بیوردیلرکه (انما یرید الله لیذهب عنکم
الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا) ام سلمه حضرتلرندن مرویدرکه بو آیت کریمه
بنم خانه مده نازل اولدی حضور سعادتلرنده اولمشیدم دیدمکه یارسول الله بن
اهل بیتدن دکلیم بکا بیوردیلرکه سن بکا خیرلیسین سن ازواج طاهراتدنسین
* امام طحاوی مشکل الغریبده روایت ایدر اسما بنت عمیس دیمشکه مصطفا
علیه التحایا جنابنك سر مبارکاری حضرت مرتضانك دیزلرنده ایکن وحی نازل
اولدی هنوز حضرت علی ایکندی نمازنی ادا ایلمدین کنش طولندی وحی تمام
اولدقده پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه یا علی صلاة عصری ادا ایلدکمی
جناب امیردخی خیر ادا اولنمدی دیدکده بیوردیلرکه الهی اکر علی سنك طاعتکده
ورسولك طاعتنده ایسه کنشی کیرو دوندر * اسما دیرکه آفتابك غروبنی
کورمشیدم تکرار کنش عودت ومغربندن خروج ورجعت ایلدی وطاغلره
وزمینه ضیاپاش اولدی (الشمس ردت علیه بعدما غربت * من ذا یطیق
لعین الشمس تطیینا) (مهمه) امام طحاوی دیرکه بو حدیث ثابتدر *
وراویلری ثقه درلکن صحیح بخاریده مسطور بر حدیثه معارض کورنمکله ابن
کثیررد ایدر اول حدیثده بیورلمشکه یوشعدن غیری کمسنه ایچون شمس حبس
اولنمدی * سببنده یازدیلرکه یوشع پیغمبر بیت المقدسی محاصره ایلدی جمعه

کونی آفتاب غروبه قریب اولدی اکر غروب ایدرسه جمعه ایرتسی کیجه سی اولوب
بنی اسرائیل کاردن ال چکوب فتح قدس امری کیرو قالور یوشع پیغمبر آفتابه
دیدیکه ای شمس سنده مأمورسین بنده مأمورم یارب سن کنشی بکا حبس ایله *
پس کنش سیرنی ترك ایدوب تا قدسك امر فتحی تمام اولنجیه دك طوردی بعده
غروب ایلدی * شارح قاضی یزدی دیرکه سید صفی ایجی خطیله کوردمکه
بو حدیثك ورودی حضرت امیرایچون رجعت شمس امرنك وقوعندن مقدمدر
دیرزیا خود رجوع حبسك غیریدر دیو توفیق اولنوردیدی * ترمذی ام سلمه دن
روایت ایدر حدیثده کلمشدر علی یی منافق اولان کمسنه سومز ومؤمن اولان
کشی علی یه بغض ایلمز * ابو سعیددن دخی روایت ایدردیمشلرکه بزلر یعنی انصار
جماعتی منافقی حضرت علی یه بغضیله بیلورز * حافظ ابو نعیم حلیة الاولیاده
دیرکه حضرت مصطفا علیه التحایا بیورمشلرکه سز علی یه سب ایلمکز زیرا علی
ممسوس فی ذات الله در یعنی حق تعالیده مس ممکن اولسه واقع اولمش اولوردی
لکن مخلوقه خاصدر * پس اقربیتدن کنایتدر * شیخ نجم الدین کبرا بیورمشکه
بکا غیبوبت واقع اولدی مرشد کائنات علیه التحایایی کوردم حضرت مرتضی
برابر ایدی سرعت ایدوب جناب امیرایله مصافحه ایلدم درحال ملهم اولدمکه بن
خبرده کویا کورمش اولام دیدسندیمز علیه التحایا بیورمش اولهلرکه علی ایله
مصافحه ایدن جنته کیرر * پس حضرت امیره اول حدیثی صحیحمیدر بویله
حدیث بیورلدیمی دیو صوردم جناب امیر بیوردیکه نعم صدق رسول الله بویله
بیوردیلر بنمله مصافحه ایدن جنته کیرر دیو خبر ویردیلر (ترجمه) بن متون
خانه دین مبینم مؤمنه * نیجه ایات ایله ثابتدر کز ارتیاب

لنا سمة الفخر فی حکمها * فصلت الینا باعرابها

(سمه) کسر ایله اصلنده وسمدر علامت ونشان واثر معناسنه (اعراب) بیان
ایلمکدر * آخر کلمه ده اولان حرکه یه اعراب دیدکاری اول کلمه نك متصف اولدیغی
حالی اعلام وبیان ایلدیکی سببدندر (معنای بیت) بزم فخرارباب اولدیغمزه حکم
ایاتده علامتمز واردرکه اول آیات وعلامت بزه صلاة ایدر یعنی سبب اولورلر
آنلری کوروب واقف اولنلر بزلره صلاة یعنی سیاق خاصنه رعایت ایدرك دعاوثنا
ایدرلردیمك اوله حتی شاعر دیمشدر (کفا کمو من عظیم القدر انکمو * من
لم یصل علیکم لا صلاة له (نکته) مصرع اولده علامت فخردن مراد شریفلری
بوندن مقدم اولان بیتده واقع فتحده بعضا یازلشدر مصرع ثانیده دخی نافع

وابن عامر ويعقوب نام ائمهٔ قرانك مختارلری اولان وجهه اشارت واردركه (سلام على آلياسين) كريمه سنده اضافتله على آل ياسين اوقورلر* وبو وجهه كوره بعض اهل تفسير ياسين ايله مراد محمددر ديمشدر* وامام نووی تهذيبنده دیركه حضرت عليدن مروی برحديثده بیورمشلركه قرآنده حق تعالى بكا يدی اسم تعيين ايلدی (محمد) (احمد) (طه) (يس) (مزمل) (مدثر) (عبد الله) ياخود مصرع ثانيده بو آيت مراد اولنه (قل الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى) (لطيفه) يس سوره سی قلب قرآن اولديغی حقنده حديث شريف وارد اولمشدر* پس قلب لفظی اسلام كبی يوز اوتوز ايكی عدددر محمد اسم شريفنك دخی بينه سی يوز اوتوز ايكی اولور كه حساب بينه معروفدر (ترجمه)

آل ياسينز بو فخر ايله ايدرز افتخار* بيزه آيات فصيح ايلر صلاة ايله خطاب

فصل على جدك المصطفى * وسلم عليه لطلابها

(جد) بونده انانك باباسی (مآل مقال) چونكه دين قويم وصراط مستقيم ايله بن كويا يكانگت اتحاد اولدم وبو برقول مجرد اولميوب بلكه حكم مدال اولديغنه آيات دلالتسمات واردر بويله اولدقده سن ای حسينم جدك مصطفا عليه التحايا افندمزه صلاة وسلام ايليوب طالبان امارات دينيه يی دلشاد ايله (ترجمه) سنده

هردم جد پاكيكه صلاة ايله سلام * قيل برای طالب اسرار آيات كتاب

(نطق آخر) (تردو دآء الصبر عند النوائب * تنل من جميل الصبر حسن العواقب (بوشعر) حضرت حسن جنابلرينه خطابا صدور ايلمشدر تردفتحات وآخری شده ايله امر دررداديد كاری نسنه يی اتخاذ ايله ديمكدر (مآل بيت) سن بلالرك ظهوری وقتنده صبری كنديكه ردا قيل كه صبر جميلكدن ناشی اول بلالر زائل اولدقده عاقبتك حسنی يعنی انجامنده صبرك ثمره سی اولان الطاف الهيه حاصل اولور زيرا هر حالده دوام يوقدر البته زوال بولور وعاقبتنده مكافاتی اولوركه بيورلمش (وبشر الصابرين) (فائده) ردا اولادعربلك فرجی اوزره ايكی اوموزلری اوستنه قويوب اوچلری اوكارندن اشاغی اولان لباسدركه ديارمزده عادت مشايخدر سنت سنيه دركه اثرده (الارتداء لبسة العرب) بيورلدی* ابن عمردن طبرانی روايت ايدر (ترجمه) ردای صبری بردوش ايله سن عند المصائب

ايره صبر جميل ايله سكا حسن عواقب

وكن صاحبا للحلم فی كل مشهد * فما الحلم الا خير خدن وصاحب

(صاحب) بونده رفيق وهمدمدر (حلم) وقار وترك عجله (مشهد) محل جمعيت

(خدن) يولداش ودوست خدين وصديق كبی (معنای سخن) هر جمعيتده سن حلمك قرينی اولوب امر كده عجول اولمه زيرا تأنی دوستلرك وندیملرك جمله انواعنك خيرليسيدركه صاحبنی اكداردن حافظدر (ترجمه) غضوب اولمه

رفيقك حلم اوله هر مشهد ايچره * جهان ايچره كشی يه حلم اولور خير مصاحب

وكن حافظا عهد الصديق وراعيا * تذق من كمال الحفظ صفو المشارب

(راعی) حافظك عطف تفسيريدر تذق برنسنه يی طاتمق معناسنه اولان ذوقدندركه طاتارسين ديمك اولور (كمال الصدق) دخی نسخه در (مشارب) جمعدر مفردی مشرب بونده خوی معناسنه اولمق دخی انسبدر (مآل بيت) دوستله اولان عهدی ظاهرا محافظه ده و باطنا دخی اول پيمانی مراعاتده اول كه كمال حفظك سنی صفای خاطردن لذتياب يعنی صافدل قيلسون (ترجمه) صديقك

عهدنی هردمده ايت حفظ ورعايت* كمال حفظله ذوق ايده كور صافی مشارب

وكن شاكرا لله فی كل نعمة * يثبك على النعمی جزيل المواهب

(نعمی) نعمتدر ضمله دراكر فتحله اولورسه مدا ولنور (الحمد لله على نعمائه) كبی (مواهب) جمعدر مفردی موهبه عطا وكرمدر (معنای بيت) سن نعمتك شكرنی ترك ايلمه وخلوص اوزره ايله كه (لئن شكرتم لازيدنكم) حكمنجه شكرنی ادا ايلدكده مقابله سنده اول كرم ونعمتك دخی عظيم وكثيرنی ويرر لكن (قليل من عبادی الشكور) مآل لطيفی اوزره حق ادا ايله ادا ايدنلر آزدر (ترجمه) دخی

هر نعمت مولايه شكر ايت نورديده م * زياد ايده سكا نعمتلرينی تا كه واهب

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فكن طالبا فی الناس اعلى المراتب

(حيث) مكان ايچوندر مبنی ومضافدر وحيث يجعل نفسه هنالك تقديرنده مفعول ثانی محذوفدر (معنای بيت) مردك كندی نفسی ملاحظه ايلديكی محلده در يعنی حق تعالى قولك مطلوبنی خالقدر اكر نفسنه همتی عالی ايسه عالی اولورا كردون قصد ايدرايسه دناءت ميسر اولور* پس كنديكی بين الناس مراتبك بلندنده ملاحظه ايله كه حصوله كله جناب حق تعالى عبدك ظنی عندنده دركه عبد ايله عند بررسم اوزره اولمسی خلقتنده قريتنه مستعد ازلی اولديغنه كواهدر همان عبده لايق اولان حسن ظن ايله مألوف اوله امور دنيويه واخرويه دخی بويله درلكن كبر وعجب ظهورندن كندنی محافظه لازمدر (ترجمه) كشينك

همتی دكاو اولور بدر رتبه سی چون * يوری خلق ايچره اول جو بندهٔ عالی مراتب

وكن طالبا للرزق من باب حله * يضاعف عليك الرزق من كل جانب

(خلاصهٔ کلام) ورزقی حلال بابندن استه که هر طرفدن سکا رزقك قات قات
قیلنور زیرا طلب (وابتغوا) امر شریفنه امتثالدر * ومذهبمزده حرام دخی رزق
ایکن حلالنی طلب ایلمك حق تعالینك برقات دخی رضاسنه مراعاتدر * وشکری
دخی ادا زیاده یه مؤدی اولوب وجوهله تضاعفنك سببلری بولنور (ترجمه)
طلب قیل رزقکی باب حلاله بص قدم تا * مضاعف اوله هر یردن سکا رزق
مواهب

وصن منك ماء الوجه لا تبذلنه * ولا تسأل الانذال فضل الرغائب

(انذال) ذال نخذ ایله جعدر وزن ومعناده ارذال کبیدر (رغائب) جمعدر مفردی
رغیبه عطایاء مرغوبه دیمکدر (فائده) شهر رجبك ابتدا جمعه کیجه سنه شب
رغائب دیدکاری نور نبوت خاتمیت جبههٔ مادر نبویده ضیاپاش اولمغه ابتدا ایلدیکی
کیجه درکه مخلوقاته رحمتدر * حتی شیخ صلاحی منظومهٔ رغائبیه سنده دیمشدر
(نظم) کیردی چون ماه رجب شهر خدا * لیلهٔ جمعه اولنجه ابتدا * مادر پاکی
امینه حضرتی * قیلدی عبدالله چون اول قربتی * برج عصمتده باذن مستعان *
کوکب سعدین ایتدیلر قران * یعنی اول شمس هدای پر ضیا * اول شب رحمتفزا ده
غالبا * برج رحم عصمته ایردی نزول * اول کیجه عید ایتدی ارواح عقول
قدسیان اول کیجه یه رغبت تمام * ایتدیلر اندن رغائب اولدی نام (معنای بیت)
یوزك صوینی صیانت ایله ولایق اولمیان محله بذل وصرف ایله البته صقین ضایع
وتلف ایله واراذلدن عطایانك کثرتنی ملاحظه وامید ایله (ترجمه) حصول
رزقك ایچون آب روین دوکمه زینهار * خسیسه عرض حاجت ایتمه اندن اوله
طالب

وکن موجبا حق الصدیق اذا اتی * الیك ببر صادق منك واجب

(صدیق) مقامنده جلیس دخی نسخه‌در (بر) کار حسن که ترکجه ایلك (صادق)
صحیح وکامل (معنای نظم) سندن صدوری وحصولی لازم اولان امر خیری
عرض وامید ایله سکا کلن دوستك حقنه رعایت ونطقنه حرمت ایلیکی کندی
اوزریکه واجب قلیجی اول (ترجمه) فراموش ایله حق صدیقی ایتسه احسان
* مکافات ایلك احسان ایله اولور چو واجب

وکن حافظا للوالدین وناصرا * لجارك ذی التقوی واهل الاقارب

(والدین) بابا وانا که پدر ومادردر * اصلی والد ووالده ایکن بابایی انا اوزرینه
تغلیب ایله والدین دیدیلر ابوین کبی که او معنایه در (جار) قوکشودر * فقهاء

(کرام)

(کرام) باب الوصیه ده جوانب اربعه دن هر برنده قرق عدد خانه تمامنه دك
جیران عد اولنور دیدکاری حکمی (اربعون دارا جار) حدیث مرسلنه بنا
ایلدیلر (مرام شعر) وپدر ومادر ایچون دخی محافظه ده اول وهمجوار اولنلرك
متقیلرینه نصرت ایله واقربایه دخی مراعات خاطرده اول دیمکدر بونده والدین
ایچون محافظه مطلق ذکر اولندی حقوق وباسائر امورده نوع واحده
منحصر اولمیوب مجموع حالات والدین شایان حفظ وحمایت اولدیغنه تنبیه
ایچوندر (ترجمه) پدر مادر حقوقن حفظ ایدوب ینه کجه کوجلك * کوره لر
نفعکی جارك ایله اهل اقارب (نطق آخر)

لو صیغ من فضة نفس علی قدر * لعاد من فضله لما صفا ذهبا

(صیغ) مهمله ایله معجمه بینده تحتیه ایله در صاغ فعلنك مجهولیدر قال وقیل
کبی وصایغ قیوجیدرکه زرگر دیرلر قیوم غلیظ ترکجه ده جهازدر (فضه) کمش
(نفس) جان وتن معا (قدر) تقدیر کبی کمیت ومقدار (ذهب) التون (ملحوظ
نظم) بو شعر حضرت حسنه خطابا واقعدر علم وفضل وادب وکمال ایچون
برمثال ایرادیورکه مثلا محالی فرض ایلمك طریقیله اکر کمشدن بر جسم
ذی روح بوتهٔ تربیه ده محو واوساخ ایلمك ایچون اذابه ایله تصفیه وبر قالبه افراغ
اولنسه انده اولان اکسیر فضلك تأثیر خیر وبرکتندن ناشی التونه منقلب ومتحول
اولور (ترجمه) نفسك اولسه سیمدن ای معدن عقل وادب * ایلیه اکسیر
فضل ومعرفت آنی ذهب

ما للفتی حسب الا اذا کملت * اخلاقه وحوی الاداب والحسبا

(حوی) احاطه ایلدی دیمکدر (معنای شعر) بر شخصك بابا طرفندن اولان
حسبی کامل اولماز الا حسن خلقده کمال انده ادب وحسب ایله بربره جمع اولورسه
اول زمانده مرد کامل اولور (ترجمه) کیشیه انجق حسب تکمیل اخلاق
ایتمه ده * زینت ذاتك اوله اوصاف آداب وحسب

فاطلب فدیتك علما واکتسب ادبا * تظفر یدالنه واستجمل الطلبا

(فدیتك) فعل ایله مفعول بیننده جملهٔ دعائیه در فدا بلیه دن حفظ ایچون
ویردکاری نسنه (معنای نظم) حالذکر اولنان منوال اوزره اولنجه سنده طلبکار
علم اول بن سکا فدا اولایم یعنی بین الناس سکا جانم قربان اولسون سوزنی دیکله
دیدکاری مقامده دور * وکسب ادبده اول که دودستك علم سببیله ظفریاب اولور
یعنی هر نیه اوزادرسن الك یتشسون وطور جمیل اوزره صرف اراده ایله که مقدر

اولان حاصل وواصل اولور (ترجمه) طالب اول علم خدایه ایله تحصیل
ادب * دسترس بول مقصد اقصایه قیل حسن طلب

لله در فتی انسابه کرم * یاحبذا کرما اضحی له نسبا

(در) ممه دن نازل اولان سود و بلوتدن هابط اولان یغموردر لکن بونده
ممدوحدن صادر اولان فعلدن کنایتدر که (لله در فلان) دعادر فلان کسنك ایشی
الله عظیم الشانك تحصیل رضاسیچوندر دیمکدر (لکن) فقیر دیرمکه در خیر
واحساندر دید کاریته کوره فلانك فعلنك جزاء بالخیری انجق الله ایچون یعنی
اکا مخصوصدر مخلوقك عهده سنده دکلدر مألنده دعادر * وبودعادخی مقام
تعجبده درکه نه عجیب فعله موفق اولدی دیمك اولور * یاخود ذاتنده کندی طفل
رضیع ایکن مغیر طباع اولان سودکه حالنه تعجب اوله که صوی سود ایمشکه
تربیه سندن بویله کامل اثر پیدا اولدی (یا) حرف نداومناداسی محذوفدر (حبذا)
اصلنده حب فعلیله فاعلی اولان ذادن مرکبدرکه ابهام ایچون اشارتی سلب
اولندی جمله سی نعم کبی فعل مدحدر (کرما) ذاده اولان ابهامی رفع ایچون
تمیزدر (محصول بیت) اول ذاتك ایشی نه خوشدر انجق انك بوکاری لله در یعنی
بویله کاره موفق اولان کسنه نك آباواجدادی کریملروبلکه عین کرمدرکه بویله
فعل صادر اولدی ای قوم نه خوش کرمدرکه انك نسبی اولمشدر (ترجمه)
حق ایچوندر خیری انك کاوله انسابی کرم * ای خوش اول ذاته کاوله لطف وکرم
اکا نسب

هل المروءة الا ماتقوم به * من الذمام وحفظ الجاران عتبا

(مروءت) سهولت وزننده آدمیت وانسانیت دیدکلری حالتدر کمال المرء
معناسنه در (مروت) فتوت کبی شدیله دخی جائزدر (ذمام) جمعدر مفردی
ذمت عهدواماندر (مأل کلام) مروت انجق کشینك ذاتیله قائم اولان وفاء
عهددر * وجیراندن بری اکر عتاب ایدرسه دخی حق جاره مراعات ایدوب
نفسنی ضبط ایلمکدر عتاب عتبیدن دخی اولور (ترجمه) هم مروت نور
دیدهٔ اتمه درعهده وفا * داخی استمدادایدن جیرانه همت روزوشب

من لم یؤدبه دین المصطفا ادبا * محضا تحیر فی الاحوال واضطربا

(مفهوم شعر) اول کسنه یی که دین مبین اسلام تأدیب ایدوب علم الیقین
حقائقنی تصدیق ایلمیه ظاهر و باطنده اولان حالاتنده حیرت صاحبی اولوب
اضطرابدن خلاص بوله من (ترجمه) دین پیغمبر ایله شولکیم مؤدب

اولمدی * اولدی کاری اضطراب وحیرت ورنج وتعب (نطق آخر)

الدهر یخنق احیانا قلادته * علیك لاتضطرب فیه ولاتثب

(دهر) وقت وروز کاردن کنایتدر حقنده اثر وارد اولمشدرکه (لاتسب الدهر فان
الدهر هوالله) یعنی روزکاره شتم ودشنام ایلمکز زیرا دهر حقدر دیمکدر مراد بودرکه
بعض حوادث شدیده ظهورنده دهره سب ایلمکده ایکی ضرر واردر * بری هر
فعلك فاعلی حقیقی ومجازی حقدر دهره اسناد عبثدر (ایکنجی) مذهب دهریه یه
قوت ویریلوب (انبت الربیع البقل) قبیلندن اولور مؤمندن ظهوری مجازه صرف
ایدرسه دخی حقیقتدن عدوله اضطرار یوقدر (خنق) بوغمق (احیان) جمعدر
مفردی حین وقتدر احیانا لفظی هر محلده که اوله وقت وقت وکاه کاه دیمکدر
(قلاده) کردن بندکه کردانلق دیرلر (لاتثب) لاتضطرب کبی مضطرب اولمه دیمکدر
مصدری وثوب اولوب اضطراب معناسنه درکه اکا لازم اولور (محصول سخن)
دهر قلادهٔ مخنق ایله سنی وقت وقت صیقر وبوغر اول وقتده علاجی صبردرکه
دیمشلر (ع) مرغ زیرك چون بدام افتد تحمل بایدش (ترجمه) حبل محنت ایله
کردنکیر اولورسه روزکار * اضطرابه دوشمه صبر اولور خلاصیکه سبب

حتی یفرجها فی حال مدتها * فقد یزید اختناقا کل مضطرب

(مدت) فتحله در (ترجمه) دفع ایدنجه صابر اول طور پیچ وتاب ایتمه صقین *
اختناقی آرترر چون اضطرابیله هرب

انی اقول لنفسی وهی ضیقة * وقداناح علیها الدهر بالعجب

(اناح) تقدیر ایلدی دیمکدر (محصول بیت) نفسم مضایقه یه مبتلا ایکن
وتحقیق دهرا کا امر عجیب وحال غریب تقدیر ایلمشکن تحقیق بن نفسمه بوبیت
آتی الذکرك مفهومی ایله خطاب ایلیوب دیرم (ترجمه) نفسمه دیرم انی
تضییق ایدنجه دردوغم * یعنی تقدیر ایلینجه روزکار امر عجب

صبرا علی شدة الایام ان لها * عقبی وماالصبر الا عند ذی الحسب

(عقبی) عاقبت (خلاصهٔ کلام) دهرك وایاملك شدتنه کمال صبر ایله صبر ایله که
تحقیق اول ایام شدت ایچون عاقبت ونهایت وختام واردرکه تمام اولور وانفصام
بولور دوامی یوقدر اکرچه امر بویله در لکن صبر حالتی دخی شریف الاصل ونفیس
النسل اولان کسنه لرده بولنور (ع) هلا مررت بآل عبد مناف (ترجمه) شدت
ایامه صبر ایله کانك انجامی وار * شدته صبر ایلمك چون اولدی کار ذی الحسب

سیفتح الله عن قرب بنافعة * فیها لمثلك راحات من التعب

(جوهری تقدیری اوزره (عن قرب) قریبا دیمکدر که اصلنده بعد قرب ایکن عن قرب دینلمشدر والسنهٔ ناسده عن قریب دیرلر (معنای بیت) قریبا فتاح علیم آززمان مرورنده بر نافع حالی فتح ایدرکه اول حالده سنك کبیلر ایچون تعب ومشقتدن راحتلر واردر خاصة سکا راحت بولمق اولی بالطریق (ترجمه)
شول منافع نعمتن فتح ایدر الله عن قریب * کانده راحت ایدر امثالك دخی کورمز تعب
(نطق آخر)

اذا اشتملت علی الیأس القلوب * وضاق لما به الصدر الرحیب

(یاس) امید مقابلیدر (صدر) سینه (مأل قال) قلبلر یأسی احاطه ایلسه وسعتلی سینه دخی اول نا امید اولمقدن ناشی مضایقه پیدا ایلسه دیمکدر جوابی اتالك درکه ایکی بیت صکره کاور (ترجمه) مشتمل اولسه قلوبی یأس وحرمان عجیب *
علت ضیق ایله معلول اولسه اول صدر رحیب

واوطنت المکاره واطمأنت * وارست فی اماکنها الکروب

(المکاره) کره لفظنك جمعیدر محاسن حسنك جمعی اولدیغی کبی علی غیر القیاسدر وایکیسی بربرلرینك ضدیدر (اطمأنت) ارام وسکونت دل معناسنه اولان اطمئنان مصدرندن ماضی مؤنثدر ثلاثیسی طمن در (ارست) ثقیل شیئك ثباتی معناسنه اولان ارسا مصدرندن بو دخی ماضی مؤنثدر (اماکن) مکانك جمعی وضمیری کروبه راجعدر که مقامی مقدمدر (کروب) کربك جمعیدر (محل کلام) ومکروه امرلر قلبی وطن ایدوب انده آرام ایله آسوده اولسه لر موجود اولان غملر دخی یرلرنده انکر براقسه لر متانت اوزره یراشسه لر (ترجمه)
جایکیر وپایدار اولسه مکاره عسکری * شهر دلده زمرهٔ افکاره غم اولسه نقیب

ولم یر لانکشاف الضر وجه * ولا اغنی بحیلته الاریب

(الضر) نفع مقابلی (حیله) چاره (اریب) عاقل (مفهوم نظم) غم وکدرك دفع وزوال بولمسنه قطعا بر وجه وسبب دخی ظاهرده کورنمسه وعاقل بر چاره وعلاج دخی بولمیوب سعیدن ال چکسه (ترجمه) داخی یوز کوسترمسه هیچ
انکشاف ضر غم * بولمسه بر وجهله درده بر چاره اریب

اتاك علی قنوط منك غوث * یمن به اللطیف المستجیب

(قنوط) یاس معناسنه در (غوث) مدده یتشن کمسنه فریادرس کبی (اللطیف) لطف ایدیجی اسماء حسنادندر (مستجیب) مجیب کبی قبول ایدیجی (مفهوم نظم) بو بیت اذانك جوابیدر یعنی ابیات سابقه نك مألی اولان یأس کلی وانقطاع تام

مرام ایله کشی محض قنوط اوزره حیرتزده ووالهٔ ناچار ایکن لطف وکرم وفضل ونعم صاحبی اولان لطیف ومجیب طرفندن غوث اعظم بنه سکا کاور یتشور *
وبالکلیه حال قبیح احسن حاله تحویل اولنور دیمکدر که (هو الذی ینزل الغیث من بعد ما قنطوا وینشر رحمته) کریمه سنه مطابق ومألی آنك مفهومنه موافق بر بیتدر لکن بعضیلری معناده غوث اعظم دخی سکا مددرس اولمیوب مأیوس ایلسه بنه لطیف ومستجیب سکا لطف وعنایت ایدر دیمکدر دیمشلر لکن واهیدر (ترجمه) جمله عالمدن اکر یأس ایله اولسك ناامید * ایره فریادیکه امداد لطیف ومستجیب

وکل الحادثات اذا تناهت * فموصول بها فرج قریب

(مأل معنی) اول احوال خسیسه حالات نفیسه یه انقلاب بولوب بعده جمله حوادث کریههٔ ایام بر بر هر بری بر طریقله اضدادیله مکافاة ونقیضیله مجازاة اوله رق تمام ومنتهی اولدقده درعقب آنك نهایتنه متصل وغایتنه متواصل فرج صدور ودفع حرج البته ظهور ایدر * فرجده قریب قیدی (نصر من الله وفتح قریب) بشارتنه ایما درکه بو مفهومه مناسب * وبو مأله متقارب فرج بعد الشده تسمیه اولنان قصیدهٔ منفرجه وخصوصیله اولنده تبرکا ابن نحوینك ایراد ایلدیکی (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * مصرعی حضرت مرتضی کرم الله وجهه روایتیله بر حدیث شریفدر (مفهوم اثر) ای ازمه وای ظلمت شده سن دخی زیاده شدید اول که تیز دفع اوله سین وعقبکده انفراج پیدا اوله دیمکدر (ترجمه)
حادثات شدت دهره نهایت ویره حق * یعنی دلدار فرج سا که اوله یار قریب

(قطعهٔ اخری) لا تطلبن معیشة بمذلة * وارفع بنفسك عن دنی المطلب

(بنفسك) ده با تعدیه ایچوندر (محصول مقول) معیشتکی ذل ایله طلبکار اولمه یعنی ذاتی آلات کسب ایلمه مطلب دنی یعنی الچق وقبیح وخسیس اولان شیلری طلبدن نفسکی کف ومنع ایله که همت عالیه صاحبی اولوب حق تعالی ظنکی حسن ایلیه
(ترجمه) سن مذلتله معیشت استمه * هر دنیدن مقصدك قیلمه طلب

واذا افتقرت فداو فقرك بالغنی * عن کل ذی دنس کجلد الاجرب

(دنس) چرك که ترکجه کیر دیرلر وسخ ودرن کبی (اجرب) اویوز (مأل سخن) سن فقیر اولورسك اول درده دوا واول جریحه یه مرهم شفا بو یله تدبیر وافسون که مثلا اویوزدید کاری جرب علتنه مبتلا اولان کشینك دریسندن چکنوب وچکیلوب احترازایلدیکك کبی هر چرك دنیادن حذر ایدوب مستغنی اول طریق

دوا بودرکه بیت آتیده کاور (ترجمه) فقره ایرسك قیل غنا ایله دوا * هر اویوز ناپاکه زنهار آچمه لب

فلیرجعن الیك رزقك کله * لو کان ابعد من محل الکوکب

(فا) جوابیه (لام) قسمیه (محل کوکب) فلك نجوم (معنای نظم) معاش تحصیلنده رذالت ایلمیوب وفقره استغنا ایله دوا ایلیوب غنی و مستغنی کورندکده تحقیق علی التحقیق رزقك سکا رجوع ایدوب اکر (وفی السماء رزقکم) نطقی اوزره فلکلر قدر سندن دور ایسه دخی کاور (ترجمه) فی المثل کراولسه کوکبدن بعید * ایریشور رزقك سکا هر روز وشب (قطعهٔ اخری)

فان تسألینی کیف انت فاننی * صبور علی ریب الزمان صلیب

(بوایکی بیت) نهج البلاغه دن منفهم اولدیغی اوزره بنی سلیمدن برشاعرك نظمیدرکه حضرت امیر کرم الله وجهه المنیر اثنای صحبتده انشاد بیورمشلردر (تسألینی) مفرد مؤنث مخاطبه (کیف) حالدن سؤال (ریب الزمان) حادثهٔ روزکار (صلیب) شدید وقوی (مأل بیت) اکر بکا ای حبیبم صورر سك که کیفیت حالك ندر تحقیق بر تحقیق روزکارك شدتنه ودهرك جفاسنه مبالغه ایله صبر اوزره یم وتحملده قوی ومتینم (ترجمه) کر سؤال ایلرسکز کیفیتم ای دوستلر * صبر ایدرم حادثات دهره اولدقجه قریب

حریص علی ان لاتری بی کآبة * فیشمت عاد اویسأ حبیب

(کآبه) کعبه وزننده درحال ناخوش اولمق (عاد) اصلی عادی عداوت ایدیجی دیمکدر (مقصود نظم) حالات مذکوره ایله اتصافه سعی اوزره یم وبنده اول جفالرك اثری مشاهده اولنمامق اوزره حریص وطالبم زیرا اکر بنده ضعف حال واثر کدر کورنسه دشمن فرحناك ودوست غمناك اولور (ترجمه) کمسه یه کوسترمزم آثار حزنم لاجرم * شاد اولور دشمن اولان محزون اولوراندن حبیب (نطق آخر)

اذا جادت الدنیا علیك فجد بها * علی الناس طرا انها تتقلب

(طرا) جمیعا دیمکدر (محصول بیت) دنیا سکا جواد اولوب جوم دلك ووسعت کوستردکده سن دخی جملهٔ ناسه ممکن اولدقجه سخاوت کوستر وفرصتی غنیمت بیل زیرا دنیا تقلب ایدر دائما انقلابده در اول حالت دائمی اولمز ضدی وخلافی دخی ظهور ایدر واو دخی بقاده اولمز عکسنه دونر (ترجمه) کرم ایتسه بو عالمده خداسنده کرم ایله * ایریشه هر کسه خیری تقلب اوزره در بیب

فلا الجود یفنیها اذا هی اقبلت * ولا البخل یبقیها اذا هی تذهب

(معنای بیت) سن وجه مذکور اوزره سیران ایله دنیا سکا اقبال وتوجه ایدوب کلدکده سنك جودك انی فانی ایدوب دوکتمز واکر اقبالی ادباره دونوب کتمك مراد ایدرسه سن بخیل اولوب خست ایلمکله او دنیا قالماز وباقی اولماز بخل انی حبس ایده مز زیرا اقبال وادبار دخی حق تعالینك ارادهٔ علیه سیله واقع اولور (ترجمه) اکر اقبال ایدرسه مال انی جود ایلمز افنا * کیدرسه بخل انی ابقا ایدر صنمق دکلی عیب (قطعهٔ دیکر)

یغطی عیوب الناس کثرة ماله * فصدق فیما قال وهو کذوب

(یغطی) غطادندر مجهولی مقدمدر پرده در (مضمون منظوم) کشینك مالی چوق اولمق عیبلرینه پرده دراکر ذاتنده یلانجی دخی اولسه سوزی تصدیق اولنور (ترجمه) کشینك عیبن اورتر کثرت اموالی عالمده * سوزی کرچك دخی دانا اولور نادان ایکن کذاب

ویزری بعقل المرء قلة ماله * فحمقه الاقوام وهو لبیب

(یزری) مجهولی مقدمدر نقص معناسنه (مأل مقال) ومالنك از اولمسی عقلی ناقصدر دیمکه سبب اولور وناس اکا عاقل ایکن احمقدر دیرلر (ترجمه) نه رتبه عاقل اولسه بر کشی پس قلت مالی * انی بی اعتبار ایلر اولور حمق ایله شهرتیاب (قطعهٔ اخری)

غالبت کل شدیدة فغلبتها * والفقر غالبنی فاصبح غالب

(غالب) اصلنده غالبی اولوب اکتفا بالکسر ایله یاسی محذوفدر (ترجمه) کورشدم هر شدید ایله پس اولدم غالب مطلق * ولکن شدت فقر وفنا اولدی بکا غالب

ان ابده یفضح وان لم ابده * یقتل فقبح وجهه من صاحب

(قبح وجهه) بددعادر (محصول سخن) اکر حال مذکور یعنی فقری آشکار ایلسم بنی رسوای ایدر واکر اظهار ایلمسم بنی قتل ایدر * پس یوزی قبیح قیلنسون یعنی یوزی قاره اولسون بویله مصاحبك که الفتنده طریق آسایش معتدل یوق دیمکدر * اکرچه بو ادا ترکیده مستعملدر تقبیحدن فهم اولنماز لکن ادای زمان اولمغله فقره بددعاده بو اداده لطافت واردر یوزی قاره اولمق حسن حاله تحویل ایلمکدرکه (سواد الوجه فی الدارین) فقر حقنده درکه اکبر مطالب اولان (هذان حرامان علی اهل الله) اثر شریفنه اعادر (ترجمه) بنی رسوای ایدر اظهار ایدرسم ایتمسم ناچار * هلاك ایلر بنی اول بدلقاوبر بلا صاحب

فلو كانت الدنيا تنال بفطنة * وفضل وعقل نلت اعلى المراتب

(فطنت) زكاوذكا (خلاصهٔ نظم) اكر تقدير رب قدير ايله اولميوب كشى ذكاسيله وفضيلتيله وعقليله دنيايه وسعت رزقه وكثرت ماله نائل اولسه ايدى جمله مراتبك ومجموع درجات دنيويه نك تا بالاسنه والى اعلاسنه نائل وواصل اولوردم (ترجمه) كشى دنيايه نائل اولسه عقل وفضل وفطنتله * اولوردم رتبهٔ بالاترينه نائل وراتب

ولكنما الارزاق حظ وقسمة * بفضل مليك لا بحيلة طالب

(ما) كافه در (قسمت) تقسيم بمعنى المقسوم (معناى نظم) بيت سابقك مفهومى تسليم اولنديسه رزقلر تقسيم ازايده فضل حق ايله حصه وقسمت اولنوب (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا) امضاسيله دفتر قسام ازلى محلى ومختوم قيلنمشدر چونكه بويله در حيلهٔ عقل وخدعهٔ فكر ايله تبديل وتغييرى محالدر قالديكه اول كندى رزقنك غيرى اولان بعض مخلوقاتك ارزاقى سنك يدكدن حواله اولنوب يا مشاهره ومسانهه ايله امانة اللهى محللرينه ايصال ايلمكدن عبارت برقورى غوغايه دولت دنياديوب اكا خواهشكر اولمق برامر خطرناكدر خصوصا وقتمزده قسمت عادله اجراسى ممكن اولمز اكرسن اهل حق ومنصف اولسك دخى حاصلى ارادهٔ جزئيه بى صرفله مأمورانده وجه اسهل اوزره عنايت حقه مظهر اولمقده نياز ودعا ودائما هر حالده ازدرون خالق تعالى يه دلبند اولوب واهل دلدن استمداد وارواح كذشتكاندن استعانتدن غيرى عبدك مدخلى يوقدر (ترجمه) ولكن هركسك رزقى نصيب وقسمتيدر كيم * ورودى فضل حقدندر دكل با حيلهٔ طالب (نطق آخر)

وافضل قسم الله للمرء عقله * فليس من الخيرات شئ يقاربه

(قسم) كسر وفتح ايله قسمتك جمعيدر وزن ايچون تسكين اولندى * سكون اصلى ايله اقسامك مفردى اولان قسم دكلدر (مفاد بيت) حق تعالينك انسانه بخش وعطا ايلديكى قسمتلرك افضلى اول انسانك عقليدر * پس امور خيريه دن اكا معادل اولمق دكل بحسب الرتبه اكا تقرب ايدرنسنه دخى يوقدر (ترجمه) كشى يه عقليدر چون افضل اعطاى واهب * دلا خيراتدن برشئ اكا اولماز مقارب

اذا اكمل الرحمن للمرء عقله * فقد كملت اخلاقه ومأربه

(مآرب) مكارم وزننده جمعدر مفردى مأربه در مكرمت ومكرمت وزننده دخى

اولور حاجتلردر (مؤداى نظم) حق تعالى كشينك عقلنى كامل قيلديغى وقتده انك خويلرى وايشلرى جملهٔ كامل اولور زيرا بركارك آلتى وفاعلى كامل اولديغى حالده اندن حصولپذير اولان هر امر انفسى وآفاقى جملهسى كامل ظهور ايدوب پسنديدهٔ كاملان اولور (ترجمه) كشينك عقلنى اتمام ايدرسه حضرت حق * ميسردر اكا تكميل اخلاق ومأرب

يعيش الفتى فى الناس بالعقل انه * على العقل يجرى علمه وتجاربه

(تجارب) جمعدر مفردى تصفيه وزننده تجربه كه امتحان معناسنه در بوقلا مقدر (خلاصهٔ ملخصه) كشينك بين الاقران زندكانيسى عقل ايله در * وفى الحقيقة انك علمنك وتجربهلرينك مدارى عقلدركه انك اوزرينه جارى يعنى هر حالده اثيدر (ترجمه) كشى به خلق ايچنده زندكانى عقل ايله در * كه عقلى اوزره جاريدر انك علم وتجارب

يزين الفتى فى الناس صحة عقله * وان كان محظورا عليه مكاسبه

(ان) وصليه درتأكيد ايچوندر (محظور) تقديم مهمله ايله در حرام ديمكدركه مباح مقابليدر * حتى اصول فقه قواعدندندركه (الضرورات تبيح المحظورات) ديرلر ضرورتلرى حراملرى مباح ايدر ديمكدر (مآل بيت) كشى يه بين الاقران زينت ويرن بودركه عقلى صحيح وتمام اولهقدر جهت معاشى هرنقدركه كسب حرامدن اولورسه دخى ديمكدر * لكن بيت آتيده مقابله قرينهسيله مرادى كسب مادرى اوله كه زينت مقلوبى اولان زينت ارادهسيله اكر اولاد زوانيدن دخى اولورسه ديمك ذهنه تبادر ايدر (ترجمه) كشى يه صحت عقلى اولور خلق ايچره زينت * اكا محظور اولورايسه دخى امر مكاسب

يشين الفتى فى الناس قلة عقله * وان كرمت اعراقه ومناصبه

(اعراق) جمعدر مفردى عرق اصل ونسل معناسنه اولور (مناصب) جمعدر مفردى منصب ساكن اولديغى محل ومحله وكوى بعض نسخهده مناسب سين ايله نسبت اولنان محللر ديمكدر (خلاصهٔ بيت) بيت سابقك مفهومندن ضمنا مستفاد اولان معنادركه بين الاقران كشى يه عقلى آز اولمق شين ونقيصهدر هرنقدركه صوبى يعنى اصل ونسلى ونشأت ايلديكى بلده كريم وعزيز اولورسهده مثلا علما وسادات دن وحلال زاده اولوب وحرمين محترمين دن برنده طوغمش ايسه دخى (ترجمه) كشى يه قلت عقلى بو خلق ايچره اولور عار * نه رتبه انى تكريم ايتسهده عرق ومناصب

ومن يك غلا بابعقل ونجدة * فذو الجد فی امر المعیشة غالبه

(نجده) شجاعت (جد) حظ وبخت (مفهوم منظوم) کشی عقل وشجاعتده مبالغه ایله مغالبه اهلی اولسه دخی امر معاشده بختی مساعد اولان کمسنه اکا غالب اولور (ترجمه) کشی عقل وشجاعتله نه رتبه غالب اولسه * معیشتده اولور بخت وغنا اربابی غالب (نطق آخر)

لیس البلیة فی ایامنا عجبا * بل السلامة فیها اعجب العجب

(ترجمه) زمانمزده بلیه دکل محل عجب * سلامت اولدی بلادن عجبترین عجب

لیس الجمال باثواب تزینها * ان الجمال جمال العلم والادب

(بیتک ابی) حسن وجمال سنک ترتیب وتزیین ایلدیکک لباس نفیس متعدد ایله دکلدر بلکه علی التحقیق مطمح انظار اولان جمال علم وادب ایله کشیده پیدا اولان جمالدرکه دارینده سبب فوز وفلاح وموجب کمال وصلاحدر (ترجمه) اولورمی زینت اثواب ایله حصول جمال * کمال اولورسکا انجق جمال علم وادب

لیس الیتیم الذی قدمات والده * ان الیتیم یتیم العقل والحسب

(یتیم) انسانده باباسندن کرک موت ایله وکرک سائر طریقله دور اولان صبی در * وحیوانده انادن ایری دوشن یاوریدر * وبیروخده دخی نظیری اولمیان شیئه یتیم دیرلر دریتیم کبی (مفهوم نظم) حضرت مرتضی بیوررکه اکرچه یتیم شریعتده بابادن فرقت دیده درلکن حقیقتده یتیم عقلدن وحسبدن دور اولاندر کرکسه باباواجداد کرامی موجود اولسونلر عقل وحسب اولمدقده خسران دارین محققدر (حسب) برنده بعض نسخه ده ادب کلمشدر (ترجمه) یتیم اولورمی او کس کیم وفات ایده پدری * یتیم اودرکه اوله اول یتیم عقل وحسب (نطق آخر)

کن ابن من شئت واکتسب ادبا * یغنیک محموده عن فکرة النسب

(محموده) محمودیته تقدیرنده ضمیری ادبه راجعدر (یعنی) همان سن ادب کسب ایله باباک هرکیم اولورسه اولسون نفاست نسل ونسب شرط ادب دکلدر ادبده اولان محمودیت وممدوحیت سنی نسبک شرفنه احتیاجدن مستغنی ایدر وبلکه حسب ونسل ونسب دخی مهذب اولمغه ادب سبب اولور (ترجمه) هرکیمک فرزندی ایسک ایله تحصیل ادب * مدحه کافیدر سکا یوق حاجت ذکر نسب

فلیس یغنی الحسیب نسبته * بلا لسان له ولا ادب

(معنای ملحوظ) حسیبی نسبتی مغنی دکلدر * یعنی کندی بیزبان وبی ادب ایکن انجق برحسیبه نسبت ایلمکله اول انتسابی دعواسنده اولدیغی کمسنه نک فضل

وادب وحسبی اکا فائده ویرمز (ترجمه) برحسیبه نسبتی کافی دکل عرفان کرک * بی لسان وبی ادب اولسه ندر لطف حسب

ان الفتی من یقول ها انا ذا * لیس الفتی من یقول کان ابی

(ها) حرف تنبیه (محصول بیت) انسان کامل اول کمسنه درکه فضل وکمال وآداب حال لازم اولدیغی زمانده آخره محتاج اولمیوب دیه که آکاه اولک ومعلومکز اولسون که حق تعالینک عون وعنایتیله اشته بن اول کارک عهده سندن کلورم دیه کمال بودر یوخسه بنم بابام شویله ایدی وبویله کمال وادب ایله متصف ایدی دیو غنین صاحب افتخار کبی پدر وجد ایله فخره جد ایدن کمسنه صاحب کمال دکلدرکه دیمشلر * دعوی فضل پدرایتمه مسجادم ایسک * شرف ذات ایله فخر ایله اکر آدم ایسک (ترجمه) مرد اودرکه دیه اشته حاضرم هر حالده * مرد اکا دینمزکه اوله ذکر وفخری شان اب (نطق آخر)

ایها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب

(مفهوم منظوم) ای نسبله فخر ایدن جاهل کشی فخر نسب بر حالتدرکه اکر توجیه نسکاه ملاحظه قیلنسه علمک لاحق غیر اولورز براجمله انسان لاب وام یعنی انا بابا برقرنداشلردر بوحالتده جمله ناس یکساندرکه سابقده بیورمشیدی (ع) ابوهموا آدم والام حواء (ترجمه) ای جهالت مجلسنده ایلین فخر نسب * خلق عالم براتا ایله انادن طوغدی هب

هل تراهم خلقوا من فضة * ام حدید ام نحاس ام ذهب

(فضه) کمش (حدید) مهمله ایله دمور (نحاس) مهمله ایله باقر (ذهب) التون بودردی فلزات تسعه دندرکه بشی دخی قلای * توج * قورشون * جیوه * پرنج معروفلردر جیوه وتوجدن ماعدا ایدی معدنه معادن سبعه وهفت کنجینه دخی دیرلر (ترجمه) سیمدن خلق اولدیغن برکمسه نک کوردکمی هیچ * یا اوله جسمی حدید ویا نحاس ویا ذهب

هل تراهم خلقوا من فضلهم * هل سوی لحم وعظم وعصب

(فضل) بونده مال مکسوبدر (اتبتغوا فضلا من ربکم) کریمه سنده بومعنایه کلمشدر (لحم) ات (عظم) کمولک (عصب) سکر (خلاصهٔ سخن) ویا کندی کسب پدرلری اولان مالدن خلق اولندقلرینی سن کوردکمی وبو اوچ شیدن غیری انلرده برشی دخی وارمیدرکه سکا شبهه القا ایلیه جمله ناس سنک کبی اول اشیاء ثلاثه دن مفطور ومرکبدر (ترجمه) در وجوهردن یرادلمش کشی کوردکمی سن *

كاولەاندەماعداى لحم وعظم ايلەعصب

انما الفخر لعقل ثابت ✱ وحياء وعفاف وادب

(عفاف) فتحلەدرنفسنى حرامدن كف ومنع ايلمك (محصل بيت) جاهل اولوب
نسبلە فخرايلمەكەناسدەبقابوقدروچوق مدت استعمال اولنوب فنابى بطى
اولان معادندن دخى خلق اولنمامشلردركەطول مدتەطمعكاراولەسين خصوصا
روح نزعندنصكرە آزوقتدەفاسداولاجق اشيادن مخلوقلردرانلرشايان فخر
دكللردر✱ لكن فخرەسزاديادەاولنلراگرچەبقالرى بوقدراما نفعلرى چوقدر
حتى نفعلرى آخرتدەدخى كوريلور انلرك برى عقل ثابت كەمتين وتام اولوب
خوف ووسوسەمقولەسيلەزوالپذيراولمز واموراخرويەيى احاطەيەقادراولور
كركسەامرمعاشدەصاحبى ابلەاولسون وايكنجى حيادرقوت ايمان وكثرت علم
وعرفانلەارترا كسلمزحتى باشى شال وياسائرنسنەايلەسترايلمك كەسنتدرحيادن
كاوروا وچنجى عفت كەلذائذنفسانيەنك ذوق وصفاسنى بيلوركن نفسنى للە منع
ايلمك✱ ودردنجى ادب اشتەبواشياء فخرەسزاشيلردر (ترجمە) باعث فخر
اولورانجق كيشى يەعقل معاد ✱ هم حياومعرفت عفت فضيلتلەادب

(نطق آخر) ادبت نفسى فما وجدت لها ✱ بغيرتقوى الالەمن ادب

(ترجمە) نفسمى تأديبەهمت ايلدم هرروزوشب ✱ بولمدم تقواى مولادن
اكاغيرى ادب

فى كل حالاتها وان قصرت ✱ افضل مع صمتها عن الكذب

(قصرت) اولسكى بابندر اصلى اقصاردن ايكن مادەدەعجزظهورايلدكدەالفى
اسقاط وباب اولەارجاع اولندى (افضل ادبك صفتيدر (معناى شعر) بيت اولدە
ديمشيديكەطريق تقوادن غيرى ادب بولمدمكە هرحالدەاجراسى ممكن اولەاكر
تاديبدەقصوروعجزوفتورظهورايدرسەنفسك سكوتيلەاولان ادب كذبدن
افضلدر (ترجمە) جملەحالاتدن افضلدرسكوت ايتمك اكا ✱ شول كلام
كذبدن كاولورهلاكينەسبب

وغيبة الناس ان غيبتهم ✱ حرمها ذوالجلال فى الكتب

(غيبت) بركسنەنك واقع اولان عيبنى سويلمكدراگرواقع دكل ايسەبهتان
وافترادر (محصول نظم) بيت سابقدەسكوت كذبدن افضلدرديمشيدى ناسى
غيبت ايلمكدندەافضلدرزيراناسى غيبت ايلمك (ولايغتب) كريمەسيلەنهى
اولنمش وكتب سماويەنك جملەسندەدخى حرامدرزيراصاحبنەكوچ كلور ✱

لكن

لكن فقيردييرمكەوقتمزدەحال ناس برصورت بولديكەهركس بربرينى فصل ومذمت
وغيبت ايدرلرتمك مجلسدردبرلروجملەسى دخى بيلوركوچ كلمز اولمق رتبەسندە
اولدى ادب وحيانك قلتندن نشأت ايلمك اقتضا ايدرنعوذبالله من ذلك (ترجمە)
هم كلامك غيبت خلقدن تحاشى ايلمك ✱ كيم حرام ايتدى كتب ايچرەنصوص
نهى رب

ان كان من فضة كلامك يا ✱ نفس ان السكوت من ذهب

(مآل بيت) اى نفس اگرسنك سوزك كمشدن ايسەسكوتك التوندندركەحجة
الاسلام امام غزالى احيادەبيورركەحضرت سليمان امين الله عليەسلام الالە
بيورمشلركەاگركلام كمشدن اولمق فرض اولنسەسكوت التوندر (ترجمە)
هركلامك سيم خالص اولسەاى نفس نفيس ✱ فى المثل اولورسكوتك درشهوار
وذهب (نطق آخر)

سليم العرض من حذرالجوابا ✱ ومن دارى الرجال فقد اصابا

(عرض) كسروسكون ايلەلفظ مشهوردرلكن لغتدەمطلقا رايحەدرطيب
وكرك كريەاولسون ونفس معناسنەدركەعرضى پاكدرديمك نفسندەامور
كريهەدن برشەيوقدرديمك اولوروحسب معناسنەدرديدلركەتفصيلى كچمشدر
(معناى قال) عرضى سلامت اوزرەاولوب شين وعيبدن برى اولان كشى
ناسەجواب ويروب هركسەمقابلەقيدندەاولمقدن احترازايدن كسنەدروخلقە
مداراةايدن يعنى ملايمت اوزرەكوريلوب حسن الفت ايدن كشى تحقيق
اصابت ايليوب خطادن دوراولديكەآيت كريمەايلەدخى (وعبادالرحمن الذين
يمشون على الارض هوناواذاخاطبهم الجاهلون قالواسلاما) حق تعاليناك ممدوحى
اولان زمرەيەلاحق اولور (ترجمە) بيل سليم العرض اولورشول كايدە
پرهيزجواب ✱ هركسەايدن مدارابولدى اول راه صواب

ومن هاب الرجال تهيبوه ✱ ومن يهن الرجال فلن يهابا

(ملخص بيت) وهركيمكەرجال اهل كمالك هيبت ومهابتلرينەرعايت ايدوب
شانلرينەلايق اولان تعظيم واجلال ايلەاكرام ايليەمقابلەسندەاكادخى من
جنس العمل جزاى خيراولنوب بين الناس مكرم اولورلكن اكراكرام اولنەجق
كسنەلرەاهانت ايدرسەناسدن اميدايلديكى اكرام اصلاكندى حقندەظهورايلمز
وبالكە محقراولور (ترجمە) خلقەحرمت ايليلربولدى حرمتدن نصيب ✱
خلقى تحقيرايلين اولدى حقارتلەخراب (نطق آخر)

وذی سفه یواجهنی بجهل * واکره ان اکون به مجیبا

(واو) رب معناسنه تکثیر ایچوندر (سفه) سفاهتدرکه خفت حرکتدر حلم ووقارك ضدیدر (مضمون بیت) چوق سفیه واردرکه جهل وغفلتی سببیله بالمواجهه بکا لایق اولمیان کلماتی سویلروبن انك مقابله سنده جواب ویرمکی کریه عد ایدوب سکوت ایدرم بومضمونده شاعر دیمشکه (شعر) ولقد امر علی اللئیم یسبنی * فضیت ثمة قلت لایعنینی (ترجمه) جهلله اهل سفاهت باکا ایتدکجه خطاب * حلم ایدوب اکراه ایدرم ویرمم آ که هیچ جواب

یزید سفاهة وازید حلما * کعود زاد فی الاحراق طیبا

(عود) خوش قوقولی اغاجدر لکن یاقدقجه رایحه سی شم اولنماز الوه دخی دیرلر (زاده الاحراق) دخی نسخه در (محصول نظم) اول سفیه ولئیم خفتنی وبدوضعنی ارتردقجه بندخی تحمل وتحلم ایدوب حلمی زیاده ایلدم بوحالمده کندیمی عوده تشبیه ایدرمکه یاندقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور بندخی انك آتش سفاهتیله متکدر اولدقجه حلم زیاده اولدیغی سببدن اکا مقابله ومجازاة ایلدم (ترجمه) اول سفاهت ایلدکجه ایلدم حلم زیاد * بنده کم یاندقجه عودك بویی اولور مشك ناب

(نطق آخر) البس اخاك علی عیوبه * واستروغط علی ذنوبه

(مآل مقال) دین قرنداشکك عیبلرینی ستر ایچون برلباس کیدر یعنی حقنده بعض حسنیاتنی بیان طریقیله قبحیاتنی وکناهلرینی دخی ستر ایده جك بر پرده ایله بوحوی وبوطبیعت حق تعالی نك صفتیدرکه ستار العیوب وغفار الذنوبدر * وقول دخی خصال ملك متعال ایله خویلنمق لازمدرکه (تخلقوا باخلاق الله) بیورلمشدر بودخی بردقیقه درکه (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری) اثر قدسیسنده وارددر معنی بنم ولیلرم عیبلرله مستورلردرکه حاللرینه کمسنه واقف اوله مز انجق بن بیلورم دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عیب کسه باقه هم کشفنه قیلمه شتاب * جرمنی ستر ایله قیل دامن عفوك حجاب

واصبر علی ظلم السفیـــه وللزمان علی خطوبه

(خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیم ومطلب جسیم معناسنه که (فاخطبك) ای طلبك دیمشلردر (مرام بیت) سفیهك شتمنه صبر ایله وزمانك مقتضاسی اولدیغی ایچون اول سفیهك مطالبنه دخی مهما امکن تحمل ایله که زمان تبدل ایلدکده اودخی زائل اولورز یرا زمانك دوامی محالدر البته دور وانتقالی

بدیهیدر (ترجمه) سینهٔ صبریکی قیل ظلم سفیهه سپر * دور زمان کاریدر قیلمه اکا پیچ وتاب

ودع الجواب تفضلا * وکل الظلوم الی حسیبه

(خلاصهٔ معنی) سفیهك کلامنه جواب قیدنده اولمه واکا جوابی ترك ایله فاضلانه حرکت ایله که اهل فضلك کاری اودر وظالمك حالنی حسیب حقیقی اولان اسرع الحاسبین رب العالمینه حواله ایله که نعم الوکیل اودر (ترجمه) رد جواب ایلمه اکه تفضل ایدوب * اوله که احقاق حق ایده سریع الحساب

(نطق آخر) ذهب الوفاء ذهاب امس الذاهب * والناس بین مخایل ومؤارب

(مخائل) خیلاد ندرکه الدادیجی (مؤارب) اربدندر صاحب حاجت دیمکدر (معنای ملخص) دونکی کون کوچن کسنه کمسی کبی وفا کتدی بوقدر * وخلق دخی جمله حیله کار واهل خدعه ومجموعی کندی حاجتی ایچون سعی ایدر اکر برماده ده صورت احتیاجی ظهور ایدرسه وفادار کبی کورینور وفاد کلدر سببی واردر وبوحالت کویا بونلرده موروث پدر اولمشدر (ترجمه) دلا مهر ووفادون کیبی کجدی اولدی ذاهب * فریب ومکر اولوبدر بوجهان خلقینه غالب

یفشون بینهم المودة والصفا * وقلوبهم محشوة بعقارب

(لب کلام) ابنای زمانك عادتی بودرکه آرالرنده بری برلرینه محبت وصفوت عرض وافشا ایلیوب ظاهرده کورن بونلر صدیق حمیم والفتلری کرماکرم ظن ایدر * حال آنکه درونلری عداوت عقربلریله پردر (ترجمه) لسانیله ایدر بر برینه عرض مودت * ولی طولمشدر انلارك قلوبینه عقارب (نطق آخر)

علی غزیر واخلاقی مهذبة * ومن تهذب یشقی فی تهذبه

(غزیر) آخری مهمله کثیر کبی (معنای بیت) بنم علمم چوقدر وخویلرم دخی پاکدر لکن هر کیمکه بویله اوله بدبخت اولورمی شقاوت بونده بیت اخیر قرینه سیله قلت دوست وکثرت دشمندرکه علم شریفك خواصندندر (المرء عدو لما جهله) مفهومی که کشی بیلدیکی نسنه یه دشمندر * پس البته صاحبنه دخی عدودر والطف لایقی اخرویدرکه ابیات سابقه دخی ناطقه در (ترجمه) بنم علمم کثیر اولدی واخلاقم مهذب * تهذب ایلین بدبخت اولورمی بیلمزم هب

لورمت الف عدو کنت واجدهم * ولو طلبت صدیقا ماظفرت به

(ترجمه) آرانسم بیك عدو بولمق بکا ممکن اولوردی * اکر بریار صادق استسم بولمم مجرب (نطق آخر)

يارب ثبت قدمی وقلبی * سبحانك اللهم انت حسبی

(رب) اسماء الهیه دندر مصدر بمعنی الفاعلدر (تربیه) راغب قولنجه حالدن حاله نقل ایله حد تامنه دك ایجاد ایلمكدر (معنای دعا) یاربی قدمم وقلبم سنك كرم وعنایتكله ثبات بولسونلر تزلزلدن حفظ ایدوب متانت احسان ایله یاربی بن سنی نقایصدن تنزیه ایدرم سن هر حالده بكا كافی وكریمسین (ترجمه) رهعشقكده ایله خوشدل وثابت قدم یارب * بكا كافی اولان فیضك ایرشدر دمبدم یارب

(نطق آخر) قریح القلب من وجع الذنوب * نحیل الجسم یشهق بالنحیب

(قریح) وزن ومعناده جریح كه مجروح وخسته (نحیل) وزنا ومعنی ضعیف ونحیف (یشهق) بونده مطلقا فریاد ایدر دیمكدر اصلنده شهیق حمارك صداسنك صوكی كه طشره ارسال ایدر * وزفیر صوت خرلتی اولی كه ایچری چكر ایكیسی دخی لفظ فرقانیدر (نحیب) نون ومهمله ایله سسلی بكا كه زاری دیرلر (ترجمه) الهی خسته دل ایتدی بنی ذنوب عجیب * ایدر بو جسم نزارم فغان وزار غریب

اضر بجسمه سهر اللیالی * فصار الجسم منه كالقضیب

(لیالی) جمعدر مفردی لیل بغیر قیاس آخرنده یا زائددر (قضیب) اغاج دالی كه شاخ ونهال دیرلر (ترجمه) چو علت سهر ایتدی قوای جسمی ضعیف * مثال جسم نحیفم عصایه اولدی قریب

وغیر لونه خوف شدید * لما یلقاه من طول الكروب

(كروب) جمعدر وزن ومعناده غموم مدر مفردی كربدر * بو ابیات لغات ومعانیلری واضح اولمغله بعضیلرنده اولدیغی كبی تكثیر سواددن ترجمه بدل قیلندی (ترجمه) عجبمی رنكنی تغییر ایدرسه خوف شدید * توافق ایتدی اكا دمبدم كروب عقیب

ینادی بالتضرع یا الهی * اقلنی عثرتی واستر عیوبی

(تضرع) فریاد ایدرك رجا ونیاز (اقلنی) بنم ایچون عفو ایله دیمكدر اصلی اقللی در (عثرت) وزن ومعناده زحمت كه زله وخطادر تركیده سورجمكدر * بو فقره اثرده دخی وارد اولمشدر (واقال الله عثاره) زحمت وشدتنی رحمت وخفته تبدیل ایلسون دیو دعادر (ترجمه) بودر نیازم الهی قصوره قیلمه نظر * عیوبه ستر وخطایه عطا كی ایله نصیب

فزعت الی الخلائق مستغیثا * ولم ار فی الخلائق من مجیب

(فزعت) تأخیر مهمله ایله دردنجی بابدن صغندم دیمكدر (ترجمه)

قروح درددله خالقدن دوا دیلدم * فغان وزارمه هیچ اولمدی كمسنه مجیب

وانت تجیب من یدعوك ربی * وتكشف ضر عبدك یا حبیبی

(ترجمه) الهی سندن اجابت اولور دعا ایدنه * كه دفع ضر سكا مخصوصدر ای مجیب حبیب

ودائی باطن ولدیك طب * ومن لی مثل طبك یا حبیبی

(لدیك) سنك قتكده دیمكدر كه قریبه مخصوصدر وعند بعید وقریبده شایعدر (طب) بر علمدر كه بدن انسانده اولان صحت ومرض مقوله‌سی احوالدن بحث ایدر وبونده امراض باطنیهٔ نفسانیه مراددر (مآل بیت) بنم علتم ودردم باطنیدر كه انی بیلمك سكا مخصوصدر زیرا سنك كبی كفیل وضامن یوقدر * ای طبیب دلخستكان بندكان اولان رب رحمان (ترجمه) دوای درد نهانم سنك قتكده اولور * اولور می چارهٔ طبك كبی دوای طبیب (نطق آخر)

اذا شئت ان تقلی فزر متواترا * وان شئت ان تزداد حبا فزر غبا

(تقلی) قلی ماده‌سندن مجهول مخاطب كه سن عداوت اولنورسین دیمكدر (ماودعك ربك وماقلی) بو معنایه دردیدیلر (متواتر) صیق صیق زیارت ایدن كمسنه (زرغبا) بر حدیث شریفك نصفیدر كه اقتباسا تغییر وتقدیم اولنمش اصلی (زرغبا تزدد حبا) در (غب) اصلنده بر كون دوه صویه واروب بر كون ترك اولمغه دیرلر وكون اشری زیارتدر وكون اشری استمه یه حمای غب دینور (ترجمه) دیلرسن بعض احبابی یپابی قیل زیارت * اولور كه زیارتله مضاعف حب احباب

منادمة الانسان تحسن مرة * وان اكثروا ادمانها افسد والحبا

(منادمه) ندیملك ایلمك (ادمان) هر باردر كار اولمق (ترجمه) مصاحب اولمق انسانه نه خوشدر قلت اوزره * اولورسه كثرت اوزره فاسد اولور حب ناياب

(نطق آخر) قلم اظافیرك بسنة وادب * فیمنی ثم یسری خوابس اوخسب

فی الاصل بین الناس مشهور اولان صورت بیت بویله‌در * قلموا اظفاركم بالسنة والادب * یمینها خوابس یسارها اوخسب (مآل بیت) طرنقلریكی سنت وادب اوزره قطع ایله كه صاغ الك طرنغنی (خوابس) وصول طرف طرنغنی (اوخسب) طریقه‌سی اوزره كس صاغ الده ابتداء خنصر كه كوچك پارمقدر انك طرنغنی كس خا اكا دلالت ایدر * بعده واو دلالت ایلدیكی وسطی كه اورته پارمق واندنصكره الف اشارت وضع اولنان ابهام كه باش پارمقدر وصكره بادن فهم اولنان بنصر كه كوچك پارمق یاننده اولان پارمقدر كه اكا ادسزدیرلر یعنی تركیده

اسمی بوقدر وجمله دنصکره شهادت پارمغی که سبابه در حرف سین اکا ایمادر *
حاصلی یان یانه بربری اردنجه ایکی پارمغك طرنقلرینی کسمه بالکه بربرینی ترك ایله
دورایلمك ایچوندر وصول ال پارمقلرنده دخی اوخسب حرفلرینه رعایتله ابتدا
ابهام ووسطی وخنصر وصکره سبابه وخاتمه ده بنصر طرنغنی قطع کرکدر قطعك
بوندن غیری صورتنی دخی حسن تقویم نام رساله من استیفاء ایدر (نکته) امام
غزالی احیاسنده بیورر که قطع ظفرك ترتیبنده برخبر روایت اولندیغنه ظفر
بولمدم لکن مسموعمدر که پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری دست یمینده
اولان شهادت پارمغندن قطع اظفاره افتتاح بیوروب کوچك پارمغه دك وصکره
یمین ثانیلرینك کوچك پارمغنه نقل ایله سراپا کسوب ایکی باش پارمقلرده جمله دن
صکره قطع بیوروب ابتدا وانتهادست یمین ایمنلرنده واقع اولمش اولور وکلمهٔ
شهادت اشارتنه خاص اولمغله اشرف اصابع اولان پارمقله ابتدا اولنور وباش
پارمق باشلامغه خصوصا یمینده اوله یساردن انسبدر * وایکی کف دستك وضع
طبیعیلری اوزره بطن یعنی آیه لری تطابق اولندقده ترتیب مزبورده برحلقه
تصوری دخی توهم اولنور زیرا هرشیده دورورسم حلقه ولو کان ناقصا موجود
اولدیغی اهل دقت وطبع هیوی اصحابی نظرلرنده ظاهر ومسلمدر وافتتاح شهادت
پارمغنه تخصیصده بروجه دخی فن طبده مقرر اولدیغی اوزره انك مزاجی سائر
اعضانك مزاجندن زیاده معتدلدر ونفس ناطقه نك اکا علاقه سی سائر اعضایه
علاقه سندن زیاده در * وحضرت امیرك مطمح نظری (ان الله وتر یحب الوتر)
حدیث شریفنه رعایت وفرد وودود جل وعلادن استعانتدر (ذیل) راستروا
اصحاب یمین علیه الصلاة والسلام وعلی آله الا آمنین حضرتلرینك شهادت
پارمقلری اورته پارمقلرندن طویل اولدیغی کتب حدیث اطرافنده ناخنزن دست
تتبع ومطالعه من اولمشیدی واول انکشت شریفه سبابه تعبیری شمال لفظی
کبی خصوصاذات همایون نبویده مناسب دکلدر سوء تعبیر اولدیغی عیاندر زیرا
مظهراتم وفرد اکمل صلی الله علیه وسلم آیینهٔ اسرارستار اولمغله (کتالدیه یمین)
سرسر یسندن صورتنمای حصه داری اولمسی اهل صفوته نمایاندر وخط اسما
دخی بوقدر مسبحه وسباحه ومهلله ومنبهه دخی دیرلرکه اصبع تأدیب وانکشت
دشنامدر * قالدیکه ناخن پانك قطعی خنصر یمیندن خنصر یساره دك
سراپا قطع اولنور دیدیلر (ترجمه) قطع ناخنده رعایت اوله سنتله ادب *
کیم یمینیدر خوابس هم یساری اوخسب (نطق آخر)

عجبت لجازع بالك مصاب * باهل اوحمیم ذی اکتئاب

(جازع) صبرسزلق ایدن کمسنه (بالك) اغلایجی بکا مصدردر اکر مد ایله بکاء
اولورسه فریاد ایله اغلمقدر واکر قصر ایله بکا دینورسه اقان کوزیاشی مراد اولنور
(مصاب) دردلی کشی که کندینه مرض ویا بربلاء حاشا من السامعین کلمش اوله
(اکتئاب) هم وغم (ترجمه) زارینه قیلدم تعجب اول مصیبتدیده نك *
کاوله موت اهل واحبابی ایله یعنی مصاب

شقیق الجیب داعی الویل جهلا * کان الموت کالشیء العجاب

(جیب) یقادر (داعی الویل) واویلادیو فریاد ایدن کشی (کان) بونده تشبیه
ایچون اولمیوب بلکه سعد فاضل مطولده تصریح ایلدیکی معنایه اولورکه
بیورمشدر کان کاهیجه خبری امر ثابت اولمغله بلا تشبیه مقام ظنده ایراد اولنور
مخاطبك حالنی استغراب ایچون سؤال محلنده کاورکه آیا سنك بوخبرك ثبوتندن
خبرك یوقیدر خبردار دکل کبی حرکت ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایلیه چاك
کریبان جهل واویلا ایله * کویا موت اوله عندنده انك شیء عجاب

وسوی الله فیه الخلق حتی * نبی الله عنه لم یحاب

(لم یحاب) مهمله ایله حابی یحابی دن محاباة مصدری معروفدر لم جزمیله یا ساقط
اولوب یحاب قالوب کسری اشباع اولنور مفعولی نبی الله در * بیمعا با محاباتدن
تخفیف اولنمش یعنی برامرك مهم اولمیوب ووقوعی عجیب کلمك (خلاصهٔ بیت)
خالق تعالی ممیت سرینی اظهار ایدوب ذی روحی امر اماتده ده یعنی اجلی کلنی
اولمکده برابر ایلدی * جمله دن زیاده برزمان معمر اولوب حیاتی ممتد اولمق ملحوظ
اولان کندی حبیبی دخی هر امرده نیجه خصایص ایله بین الناس وبلکه امثالی
اولان انبیادن دخی ممتاز ایکن وقت ارتحالی کلدکده بلا تأخیر قبض روح اولندی
صاقنیوب یعنی ترکجه قایرمدی حاجتی اولمدی دیمك اولور زیرا موت خصوصا
اهل کماله براحتراز ایده جك حالت دکلدرکه دیمشلر چشم ظاهر بینه اولدی
موت صوری افتراق * وصل حقدر آکهان آکاجکرلر اشتیاق (ترجمه)
خلقی یکسان ایلدی انده خدای لایزال * تاکه ایردی آکه اول پیغمبر عالیجناب

له ملك ینادی کل یوم * لدوا للموت وابنوا للخراب

(ملك) فرشته در وزن ایچون ساکن اولمشدر ومصرع ثانی کلام ملکدر تضمین
اولنمشدر (للموت) (وللخراب) لاملری لام عاقبتدر (مآل مقال) جناب حق
تعالینك ملکلرندن برملك واردر که مأموردر یعنی دیرکه موت ایچون طوغك

ییقلمق ایچون یاپك کو یاطوغمغه علت غائیه موت وبنانك دخی علت عاقبتی
ویران اولمقدر (ع) لابد اولور طوغان بوکهن اشیانه ده (ذیل) امام سیوطی شرح
عقود الجمانده بیورر که بیهقی شعبده ابو هریره دن تخریج ایدر حدیث شریفده
وارد اولمشکه درکاه آسمانده هر کون برملك مصرع مزبوری دیوب ندا ایدر *
بعض روایتده اول ایکی کلمه میانده (واجمعوا للفنا) دخی دیردیدیلر حلیهٔ ابو نعیمده
ابوذردن مروی اولان (تلدون للموت وتبنون للخراب) دیر یعنی موت ایچون
طوغرسز وخراب اولمق ایچون یاپرسز دیمکدر حضرت روح الله کلامی اولمق
اوزره (یابنی آدم لدوا الی آخره) روایت ایدرلر * ثعلبی تفسیرنده یازرکه ورشان
یعنی یبانی کوکرجن حضرت سلیمان حضورنده هدیر ایلدکده بیوردیلرکه
(لدوا للموت) الی آخره دیدی (ترجمه) برملك هرکونده امر حق ایله ایدر
ندا * دیر طوغلرهب اولور اولور بنالرهب خراب (نطق آخر)

فلم ار کالدنیا بها اغترا اهلها * ولا کالیقین استوحش الدهر صاحبه
(اغتر) الداندی دیمك (یقین) موت مراددر (واعبد ربك حتی یأتیك الیقین)
کریمه سنده وقوعی کبی دیدیلر استوحش) وحشت ویردی یعنی اورکتدی
وقورقتدی دیمك (مأل بیت) ظاهردرکه اهل دنیایی دنیا مغرور وفریفته ایلدیکی
کبی ودهره دخی میتك ویردیکی صوغقلق کبی برحالت دخی کورمدم که ایکیسی
دخی نهایت حالتدر (ترجمه) کرچه دنیا اهلنی مغرور ایدر زینت ایله *
وحشت آباد ایلر امادهری بوموت وخراب

امر علی رسم القریب کانما * امر علی رسم امری ءما ناسبه
(امر) وارر یوررم دیمکدر ومعنای بیت ظاهردر (ترجمه) اوغرادم رسما
سرای اقربا مه کویا * یوق اثر آندن فرادوش اولمش اول عالیجناب

فوالله لولا انی کل ساعة * اذا شئت لاقیت امرأ مات صاحبه
(لولا) حرف تحضیض اولوب ضرورة فعلدن خالیدر مضارع ایله اولسه حث
وترغیب * وماضی ایله توبیخ وترهیب ایچوندر * توبیخ محلی اولمیان بویله
مقامده عرض ایچون اولور (اذا) متی معناسنه (معنای بیت) قسم اول واجب
الوجوده که بن هردم وهرآن مراد ایلدیکم زمانده بررفیق وقرینی وفات ایلمش
کمسنه یه ملاقی اولورم یعنی اولقدر اهل مصیبت واردرکه هرکیمه ملاقات ایلسم
درد فرقته مبتلا اولنلر بولنور * یاخود هر مبتلای فرقته که مراد ایلسم ملاقی
اولور وا کا تسلیت بخش اولورم کدرندن تعری ایدر (ترجمه) اوغراسم

هرساعت ایچره برمصیبت دیده یه * ویردم اکا تسلی وجهله شافی جواب

اذا ما اعتریت الدهر عنه بحیلة * تجدد حزنا کل یوم نوادبه
(ما) زائده (نوادب) میته بکا ایدنلردر نادبه مفردیدر (مأل مفهوم) اکر برطریقله
دهره کندیمی نسبت ایلسم اول دهرك مکدرلرینك کدرلرینه اغلیانلرك ثقلت
واضطرابلری هرکون تجدید حزن ایدوب نوبنو غموم وهمومدن خالی قالمم
(ترجمه) تعزیت بخش اولسه کرحال سریع الانتقال * مرثیه تجدید حزن ایلر
دمادم برمصاب (نطق آخر)

فرض علی الناس ان یتوبوا * لکن ترك الذنوب اوجب
(فرض) خبردر (ان یتوبوا مبتدادر * بو مقامده فرض اول شیدرکه ترکی کناه اوله
مذهب شافعیه ده واجب دیمکدرکه بیت دخی انی تأیید ایدر * حنفیه دیرلرکه *
برعبادت لازمه نك علمی دلیل قطعی ایله حاصل اولورسه فرضدر اکر دلیل ظنی ایله
اولورسه واجبدر (توبه) کناهدن حقه رجوعدر (معنای مطلع) خلقك اوزرینه
کناهلرندن توبه ورجوع ایلمك فرضدر لکن کناهلری ترك ایلمك توبه دن زیاده
فرضدر توبه ایله کناه ساقط اولور دیو مبالاة ایلمیوب کناهه مصر اولمق عینیله تریاق
حاضردر انکله علاج ایدرم دیوب کندینی ییلانك صوقسنه مسامحه ایلمك کبیدر
عاقل کاری دکلدر کناهی ترك ایلمیوب توبه یه محتاج اولمق دخی اولادر زیرا
موت فجأه نك برقسمی نعمت وبری نقمتدرکه توبه میسر اولمسون دیو قتل
خضریدر دیدیلر واثرده موته حمار تعبیر بیورلدی اوائل حرف راده فکم من
صحیح بیتنده دخی یازلسه کرکدر (ترجمه) کشی یه واجب اولدی توبه ایتمك *
ولی ترك ذنوب ایتمکدر اوجب

والدهر فی صرفه عجیب * وغفلة الناس فیه اعجب
(صرف) بونده حوادث روزکار وشدائد زمان (مأل قول) دهرك ظهور ایدن
حادثه وبلیه سی اکرچه تعجب اولناجق حالتلردر لکن عادت روزکار بویله ایکن
نه خلقك بوبابده اولان غفلتلری اندن زیاده تعجبه سزاواربرامردر (ترجمه)
اکرچه کردش کردون عجبدر * کشینك غفلتی اولازمی اعجب

والصبر فی النائبات صعب * لکن فوت الثواب اصعب
(نائبات) بلایا ومشقتلر (ثواب) طاعتلرك عوض وجزالری (معنای مقول)
حوادث روزکاره کرچه صبر ایلمك امر مشکلدر لکن صبر ایدنلره ویریلن مکافاة
ومجازاة واجر وثوابی فوت وفدا ایلمك اول صبردن دخی کوجدر * اول کرم

واحـانی انسان ملاحظه ایلدكده صبر آسان كورینور (ترجمه) اكرچه
صعب اولور صبر مصیبت * ثوابك فوتی اندن اولدی اصعب

وكل ما يرتجى قريب * والموت من كل ذا اقرب

(نتیجهٔ كلام) هر مأمول اولان ور جامند اولدیغمز مرادامز یقیندركه كل آت
قریب بیورلدی اكن غرابت بونده دركه موت جمله سندن یقیندركه زیرا اول
امور مطلوبه طول امل قسمندندر بری حاصل اولسه برینی دخی امید ایدرز
نهایت یوق بر حالت متسلسلدر اما مؤمن كامل نفسی نفس اخیر بیلمك كركدر
هادم اللذات جمله آمالدن انسانی تبرید ایدر * حتی دیمشلردركه برمسلمان كونده
یكرمی كره موتی خاطرینه كتورمك دأبی اولسه ابدالدن عد اولنوب اول زمره یه
الحاق اولنور حضرت صدیق اكبر برشعرنده بیورركه (شعر) كل امرء مصبح
فی اهله * والموت ادنى من شراك نعله * بو تركی مشهور بیت دخی كویا انك مترجمیدر
(بیت) ای اولمدن غافل اولان بی بصر * سن كزرسین اول سنك اوكجك بصر
(ترجمه) قریب اولور كشی یه هر مرادی * ولی موتی اولور انلردن اقرب (نطق

آخر) قد شاب رأسی ورأس الحرص لم يشب * ان الحريص على الدنيا لفی تعب
(مأل محصل) فی الحقیقه شیخوختك صوری ومعنوی علامتلری ونذیر موت
اولان شیب كلدی كورندی یعنی باشمك قیللری بیاض اولدی لكن بنده اولان
حرصده پیرلك یعنی فتور وضعف وغنا ظهور ایلمدی هنوز كویا كه شابدر
تحقیق دنیایه اولان حرصك حكمنی ویرمك بلاسنه مبتلا اولان كمسنه اكر شاب
جوان ایسه دخی رنج وزحمت چكر صور تا كوردیكی وجهله حصوله كلمز
مشقت عظیمه یه اوغرادر بنه دلخواه اوزره اله كیرمز حتی بو سیاقده اثر دخی وارد
اولدیكه (یشیب ابن آدم ویشب فيه خصلتان الحرص وطول الامل) یعنی
انسان پیر اولدقچه ایكی خصلتی انده كنج اولور بری حرص وبری دخی طول املدر
بویله اولدیغی معلوم اولدقده نفس وشیطانك خلاف مرضیلرینه كیدوب اول
خصلتلردن اول چكلمك ممكن اولدقچه لازمدركه جهاد اكبر بودر (ترجمه)
آغاردی صاچم پیر اولوب پیر اولمدی حرصم بنم * دنیا ایچون بو حرصله چكمكده یم
رنج وتعب

مالی ارانی اذا ما رمت مرتبة * فنلتها طمعت عينی الی رتب

(رتب) رتبه نك جمعی پایه درمرتبه كبی (محصول مأل) بكانه اولدیكه برپایه یی
مرام اتخاذ ایلیوب هزار مشقتله نائل اولدیغمده انكله قانع اولمیوب اندن بلند

رتبه لری نصب عین ایدوب زیاده سنی دخی مطمح نظر ایدرم (ترجمه) نولدی
بكا كلمز قناعت جهد ایله بر رتبه یه * نائل اولورسم مطمح عینم اولور
غیری رتب

بالله ربك كم بيت مررت به * قد كان يعمر باللذات والطرب

(طرب) سروردن ویا غمدن ویاخود آرزودن پیدا اولان خفت قلب (خلاصهٔ
بیت) قسم سنك ربك اولان الله عظیم الشانه كه نیچه نیچه خانه لره ومنزللره واردم
وكوردمكه لذائذ دنیویه ونشاط سرور ایله حالا معمور اولمش (ترجمه)
بالله یولم اوغرادی چوق خانه وكاشانه یه * كافی عمارت ایلمش اصحاب
لذات وطرب

طارت عقاب المنايا فی جوانبه * فصار من بعدها للويل والحرب

(عقاب) طوشنجل قوشی كه معروفدر ماده سی عاقبت امره دلالت ایلدیكی
سببدن بین الطیور عقاب مختارلری اولدی (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه
موتدر (حرب) مهمله لرك فتحه لریله مال المقدر (مأل سخن) اكرچه اول منزللر
معمور سرور ایدی لكن نظر عبرتله امعان اولنسه موت قوشلری اطرافنده
جولان ایدر كورینوركه عاقبت نزول ایدوب اهالیسی اظفار پنجه سنه كرفتار
اولدقدنصكره واویلا وفریاد فراقه جای قرار اولوب ورثه سی اول خانه لری
ومشتملاتنی تقسیم ایدرلر * بابا افندی دیمكله معروف شیخ محمود رضائی دیمشدركه
الحق بابا نصحیدر * اجل شهبازی هر شخصك حضور بنی اوچورمشدر * اولمش
دردی جهان خلقن بو دنیادن كوچورمشدر (ترجمه) كوردم عقاب موت
انك اطرافنه پرواز ایدر * صكره خرابه بوز طوتوب كاشانه بوم اولدی هب

احبس عنانك لا تجمع به طلبا * فلا وربك ما الارزاق بالطلب

(عنان) دیزكین دیدكاری كه راكبك النده طوتر (لا تجمع) تقدیم جیم ایله
جموحدن مضارع مخاطب یعنی قاتی باشلی ونارام قیلمه دیمك (فلا) ده لا نفی جنس
ایچوندر ونهی تأكید ایدر لا فائدة فی تلك الجمعة تقدیرنده در (وربك) قسمدر
(طلب) طالبك جمعیدركه جوهری تحقیق ایتمشدر بو تقریره كوره بیت آتی
قافیه ده تكرار عیبندن سالم اولور بعضیلر ثانی یی جمعه حمل ایلدیلر ولكل وجهة
(ترجمهٔ سخن) عنان طلبكی ضبط له اسب نفسكی رام ایله البته آرزوی مرامده
جموح وسركش اولمسون زیرا مفید دكلدر قسم اول رزاق عالم اولان ربه اكرمه كه
رزقلری حصولی طالبلرك طلبلرینه توقف ایلمز ازلی مقدردر قالدیكه دعا ونیاز

ارزاقك سهولتله وصولى بانده دركه صعوبتله حاصل اولميه (غريبه) برتاريخده شارح فقيره بعض هديه ايله نيلمدن برمقدار صود دخى كلدى ابتدا سجدهٔ شكر وصكره نوش ايلدم واروب قاهره ده البته انى استيفاء ايدوب كلمكدن حقمده انك اسلامبوله كلمسى اسهل وجوهدر (ترجمه) راه طلبده اى فقيرجك دير كنك سن اول خبير * رزقكدن ارتق ايرميه قيلسك طلب كروزوشب

قد يأكل المال من لم يخف راحلة * ويترك المال من قد جد فى الطلب

(يخف) مهمله ايله احفاد دركه طرنق آشنق (راحله) مسافرك دوه سى (ملاك كلام) دهرك عادتيدركه دوه سنك اياقلرنده زحمت سفر اثرى اولميوب مالى جمعنده مشقت چكمين كمسنه حاضرجه بولوروا كل وبلع ايدر مثلا ميراث كبى اما طلبنده جدوسعى ايدوب تدارك وتحصيلنده تعذيب حيوان ايدن كس بلافائدة ترك ايدر صفاسى اكا ميسر اولمز (ترجمه) بعضيسى مالى اكل ايدر آشمدين باى شتر * بعضيسى مالن قوركيدر قالور اكارنج طلب

(نطق آخر)

الـم تجر اذيال التصابى * وشيبك قد نضا برد الشباب

(م) اصلنده ماء استفهامدر حرف جردخولنده الفى حذف اولنمق قواعددندر بم يرجع) (فيم انت) (عم يتساءلون) كبى * وبعضيلر الى متى دن مقصوردر ديمشلر (تصابى) تعشق (نضا) صو يندى يعنى لباسنى چيقاردى ديمك (برد) جمعدر مفردى برده برمربع كسوهٔ سياهدركه خرقه ونيتن دير لرفتحه لرله برددكلدر (مآل مقال) نيچه يه دك بو عشقبازلق دامننى طوتوب چكرسين پيرلك كلدى كنجلك لباسلرينى صويدى چيقاردى يعنى صقالكدن اول جامهٔ سياهى سلب ايليوب بياض وجود كبى اول لباس جوانيدن عريان قالدى (بيت) آغاردى موى ريش وسر كوكل دنيايه قانمزسين * صباح اولدى دخى سن خواب غفلتدن اويانمزسين (ترجمه) تابكى بو وادىٔ عشق مجازيده شتاب * قوس پيريدن كشاد اولمقده در تيرشباب

بلال الشيب فى فوديك نادى * باعلى الصوت حى على الذهاب

(بلال) بالاده تفصيلى كذار ايدن مؤذن نبويدر بونده مطلقا نداى معنوى جعله اسناد اولنمق ايچون استعاره اولندى (فود) فاء ومهمله بيننده واوايله جانب سردر بعض نسخه ده جلد الرأس معناسنه (فرويك) واقع اولمشدركه كورك ديدكلرى درى اعتباريله در (حى) كل ديمكدركه اقبل فعلنك اسميدر على ايله استعمال اولنور (مقصود بيت) پيرلك مؤذنى باشك اوجنده بلند صدا ايله كتمك وقتى كلدى

حاضر اول ديو ندا ايلدى يعنى اشتعل الرأس شيبا مفهوم كريمى اوزوه باشكده پيرلك نشانه سى اولان حالت ظهور ايلدى سن موشكاف اقران كچنوركن سرمو توجيه صماخ اصغا ايلمك لايق اولمز آكاه اول (ترجمه) باشكه چيقمش بلال شيب ايدر هردم ندا * كوشكه كيرمزمى بو خسه صوت حى على الذهاب

خلقت من التراب وعن قريب * تغيب تحت اطباق التراب

(تغيب) اصلنده تتغيب ايكن تانك برى تخفيفا اسقاط اولندى (اطباق) طبقه نك جمعيدر (ترجمه) خلقت جسمك بيلورسين خاكدندر عن قريب * عودت ايلرسين اكا يرك اولور زيرا تراب

طمعت اقامة فى دار ظعن * فلا تطمع فرجلك فى الركاب

(ظعن) تقديم معجمه ايله نقل ورحلت (ترجمه) دار رحلتده اقامت ايتمك استرسن عجب * بر اياغك چون اوزنكوده اوله نيچون بو خواب

وارخيت الحجاب وسوف يأتى * رسول ليس يحجب بالحجاب

(حجاب) پرده (سوف) سين كبى تنفيس ايچوندر لكن سين اندن اقربده مستعملدر (نتيجهٔ سخن) سن امر اقامتده استحكام ويروب پردهٔ غفلتى ارخا وستر ايلدك لكن قريبا بر رسول يعنى ملائكه دن ملك مقرب اولان عزرائيل رسالتله قبض روحه كلديكى زمانده اول پردهٔ غفلت انى حجب ومنع ايده مز (ترجمه) سن حجاب غفلتى بوروندك آكاه اولمدك * سا كه بر ايلچى كلور حقدن بقيننده بى حجاب

اعامر قصرك المرفوع اقصر * فانك ساكن القبر الخراب

(ا) حرف ندادر (محصل سخن) اى عالى كوشك معمور ايدن كمسنه قصرى قصر ايله يك معمور اولمسنه سعى ايله زيرا عاقبت امركده شايدكه قبر خرابده ساكن اوله سين سن سعى ايله كه اول قبرك معمور اوله جق عمل خيرده اوله سين (ترجمه) نيچه بر معمور ايدرسين كنديكه قصر بلند * چونكه مسكن اوله جقدر عاقبت قبر خراب

(نطق آخر)

خبت نار جسمى باشتعال منارتى * واظلم عيشى اذ اضاءت بها بها

(خبت) سوكندى ديمك (نارنفسى) دخى نسخه در (مناره) اصلنده چراغپا ديدكلرى قنديل سپاسيدركه قامتدن كنايه در واقعا منارهنك اسمى مأذنه در مناره ديدكلرى ايقاد قناديل اولديغى ايچوندر پيرلكدن شعله دار اولان جلد سرمراددر حتى بو معناده مفارقى دخى نسخه در (عيش) فتحله در اكر آخرينه تالاحق اولورسه كسر اولنور (عيشة راضية) كبى وانك يرنده ليلى دخى نسخه در

(شهاب) شعلهٔ آتش وبو سببدن شيطانه دخى ديرلر (مأل نظم) بنم جسمده اولان آتش هوس غريزيه باشمده پيدا اولان نشانهٔ قربيت موتله زائل اولدى واول سرمده اولان شهاب شيخوخت ظهور ايلديكى آنده بنم صفام تلخ اولوب عيش وعشرتم مجلسنى تاريك يعنى قراكاق ايلدى (ترجمه) مشتعل اولدى منارهٔ م نارجسم اولدى يباب * روزعيشم ايلهٔ ظلمايه دوندردى شهاب

ايا بومة قد عششت فوق هامتى * على الرغم منى حين طار غرابها

(بومه) بايقوش ديدكاريدر بياض قيلدن كنايه در فصله (يارجلا خذيدى) كبى اعراب اولنور (عششت) يووه يا پدى ديمكدر حتى شاخلرده اولان لانه يه عشه ديرلر طاغده ويا ديوارده اولانه وكر ووكن ويرده اولورسه افحوص وادخى دينور وخطابدن غيبته التفات واردر (هامه) باشك وسطى (رغم) وزن ومعناده تراب كبى اولان رغامدندركه تركجه يره بورنى سورتمك ايچون ديمك محلنده عرب (رغما لانفه) ديركه بوديارده اكا كورلك ايچون ديدكاريدر (غراب) قارغه دركه بونده سياه قيلدن عبارتدر (مأل سخن) باشمدن سياه قيللر زائل اولدقده بكا رغما انك برنده آشيانساز اولان اى موى سفيد (ترجمه) باشم اوزره آشيان ايتدى عجب بوم سپيد * لانهٔ سردن فرار ايتمكده درهردم غراب

رأيت خراب العمر منى فزرتنى * ومأواك من كل الديار خرابها

تا لر وكاف خطاب مكسورلردر * وبيتده ردالعجز على الصدر واردر (اساس كلام) ندايه جوابدر بنم بناى عمرمك خراب اولديغنى كوردكده بنى زيارته مى كلدك زيرا سنك منزلك هرديارك ويرانه لريدر (ترجمه) واريسه كوردك خراب عمرى قوندك باشمه * هرديار ايچره اولوبدر منزلك چونكه خراب

اانعم عيشا بعد ما حل عارضى * طلائع شيب ليس يغنى خضابها

(همزه) استفهاميه در (انعم) نفس متكلم (عارض) يكاق (طلايع) جمعدر مفردى طليعه قراول (خضاب) بويامق (محصول بيت) بنم عيشم خوش اولورمى صقالمه پيرلك قراوللرى كيردكدنصكره نيجه خوش اولور وانى بويامق دخى عارضى صنعت اولمغله بنه صفاسى يوقدر مصنع شئ ذاتى اولان حالتك غناسنى ويرمز (ترجمه) عيش ايله خوشحال اولورمى ساحهٔ رخسارمه * قوندى چون جاسوس پيرى فائده ويرمز خضاب

وغرة عمر المرء قبل مشيبه * وقد فنيت نفس تولى شبابها

(غره) آتك الننده كى بياض درصكره هرشيئك اكرمنه واولنه حتى هر آيك اولندن

اوج كونه دخى دينور (ولذة عيش المرء) دخى نسخه در (مشيب) شيب كبى شبابك ضديدركه قوجالقدر لكن اصمعى موشكاف فرق ايدوب شيب رجالده قيللرك بياضنه ومشيب انك ظهورى حدينه وصول واول وقته دخولدر ديدى (تولى) يوز چويردى ديمك اعراض كبى (مأل مرام) كشينك عمرينك لطافت وطراوتى وقت پيرى وحد شيخوختدن مقدم اولان زمانده در برنفسك كه شبابى يعنى آن جوانيسى كسن تمادر افتراقه يوز طوته تحقيق فانى اولدى يعنى اول حكمده در زيراسن انحطاط زمان تنزل وتزلزلدر (ترجمه) بهتر عمرى كسك پيرلكدن اقدم عمريدر * نفس فانى اوله يوز دوندرسه كرتاب شباب

اذا اصفر وجه المرء وابيض رأسه * تنغص من ايامه مستطابها

(اذا اسود لون المرء) دخى نسخه در (تنغض) نقصان بولدى ديمك فا برينه غين معجمه وقاف دخى وآخرى مهملا دخى نسخه در (مستطاب) طيب وخوش اولان شى (حقيقت سخن) شباب يوزچويردكدنصكره انسانك حمرت وجهى صاريلغه يومافيوما تبديل اولوب وباشنك مويلرى اثر پيرى ايله بياض اولدقده عمرى كونلرينك كمالى زائل واكل وشربده تحرى كامل ايله حفظ صحت ايچون حكيمانه حركته محتاج اولوب لذائذ بدنيه نك ظاهر وباطننده نقصان پيدا اولمغله حسن حالى بى نمك اولوركه بونلر امارات موتدر (ترجمه) سرخى روزرد وباشى آق اولورسه بركسك * قاره اولورا كا اول ايام عيش مستطاب

فدع عنك فضلات الامور فانها * حرام على نفس التقى ارتكابها

(فضلات) جمعدر مفردى فضله مقدار كفايتدن زياده سى ديمكدر (ارتكابها) حرامك فاعلى (وحرام) دخى ان نك خبريدر (خلاصهٔ كلام) بوندن اقدم كچن بيتلرك مأللرى معلومك اولديسه هرشيده مقدار كفايتدن زياده يى ترك ايله كه پرهيزكار اولان نفس نفيس ايچون اول فضله يى ارتكاب واكاميل ايلمك حرامدر هرنه قدر عند الشرع مباحاتدن ايسه دخى هردائره نك برحالى واردر ارباب عزيمت اصحاب رخصت كبى اولمز (ترجمه) كچ امورك فضله سندن ايله تقوايه شروع * متقى يه چون حرام اولور زياده ارتكاب

ولا تمشين فى منكب الارض فاخرا * فعما قليل يحتويك ترابها

(منكب ارض) مرتفع ير (عما) عن ايله ماء زائده دن مركبدر (نون) خفيفه تأكيد ايچون لاحقدر (نمونهٔ مرام) فضلات امورى ترك ايليوب وروى زمينك شريف محللرى اوزره فخرايدرك البته كزمه كه چوق كچمز اول زمينك سى

آلتنه الورخاك ايله يكسان اولورسين سنك اوزركده دخى حيوان وانسان كزرلر ✻
وبو مضمون آيتله ممنوعدركه (ولا تمش فى الارض مرحا) بيورلدى وبونهيله
منتهى اولنلر مدح بيورلديكه (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا)
خصوصا (من المهد الى اللحد) طلب علمله مأمور اولديغمز جهتدن طلبهٔ علومك
زير پالرينه ملائكهٔ كرام تعظيما قناتلرين فرش ايدرلر اول ملاحظه ده دركار اوله رق
مرور وعبور لازمدر حتى (منقبه) بو مضمون حديث مسموعى اولان برشخص
جسور ملائكه لك قناتلرين قرايم دبو نعلچهٔ پاپوش ايله زمينى شدتله ضرب ودق
ايلدكده آزمدتده زمن يعنى مقعد اولديغى شراح حديثك تصريح ايكلرده لريدر
نعوذ بالله ان اكون من الجاهلين (ترجمه) دوشنه چيقدك زمينك فخر ايله
رفتار ايدوب ✻ اززمانده آلتنه الورسنى اكله تراب

وادز كاة الجاه واعلم بانها ✻ كمثل زكاة المال تم نصابها
(زكاة) بركت حق تعاليدن حاصل اولان مال چوغالدقده هرنه ده اولورسه اندن
فقرايه ويرمك اغنيا اوزرينه فرض اولان حق الله ايچون اسم اولديكه مالدن ربع
عشرى يعنى قرق بلوكده برى رمعناده زياده اولمغه سببدر (نصاب) فرضيت زكاة
ايله مالك صاحبنه حكم اولنان حد ومقدار كه حوايجدن زياده التونده يكرمى
مثقال وكموشده ايكيوز درهمدر (ترجمه) كل ادا ايله زكات جاهكى معلوم
اوله ✻ شول زكات ماله بكزركه ايره حدنصاب

واحسن الى الاحرار تملك رقابهم ✻ فخير تجارات الكريم اكتسابها
(الكرام) دخى نسخه در (ترجمه) بنده ايله كنديكه احرارى احسانك ايله ✻
كل كريم اول قيل تجارت ايچره خيرى اكتساب

ومن يذق الدنيا فانى طعمتها ✻ وسيق الينا عذبها وعذابها
(دنيايى) مذوقاتدن بعض نسخه ده استعاره ايدوب طعم ولذت اثباتيله ترشيح
وتزيين ايلدى (لمطهٔ لفظ) استفهام انكارى اولورسه لذت دنيا ايله كيم ذوقياب
اولور انكله كسنه تلذذ ايلمز هله بن آنى طاتدم بكا سائق تقديرانك انواع
طتليسنى وآجيسنى سوق ايلدى چاشنيسنى بيلورم بكا استيفاى حظ كلدى
من بعد التفاتم يوقدر ياخود دنيانك اگر تلذذينه رغبت ايدر وارسه ذوقياب
اولور مانع يوقدر لكن اگر بندن نصيحت استرسه شايان رغبت دكلدر صكره نادم
اولور (ع) من جرب المجرب حلت به الندامه (ترجمه) طاتدم انواع طعام
دهرى سير اولدم تمام ✻ اوكومه سورلدى نيسه نيك وبد عذب وعذاب

فلم

فلم ارها الا غرورا وباطلا ✻ كما لاح فى ظهر الفلاة سرابها
(ارض التفات) دخى نسخه در (سراب) ايام حاره ده صحرالرده اول بوصدركه
پرتو شمسله ايراق محلدن دريا كبى لمعه داردر (مأل محصل) دنيا ايله اختلاط
والفتده غرور وباطل اموردن غيرى برشئ كورمدم الفى اولميان كسنه يه
طشره دن خوش نمايش ايدر مفازه لرده سراب درخشان وموج آوركورندكده
تشنه دلان بيقرار اولوب صودر ظنيله بالضروره رغبت ايدوب الداندقلرى كبيدر
حاصلى باطل وواصلى عاطل برامر بى مألدر (ترجمه) ديدهٔ عبرتله كوردم
دنيه يى باطل غرور ✻ نيته كيم رخشان اولور ارض فلاة ايچره سراب

وماهى الا جيفة مستحيلة ✻ عليها كلاب همهن اجتذابها
(جيفه) حيوانك ميت اولان جسد مردارى (مستحيله) برشئ كه تبديل اولوب
شئ ديكره تحول ايده بونده جيفه يه منقلب اولان دنيا مراددر (اجتذاب)
هرجانبدن طوتوب چكشدرمك (ترجمه) واريسه برجيفه در دنيا بصيرت
اهلنه ✻ هرطرفدن چكمكه همت ايدر آنى كلاب

فان تجتنبها كنت سلما لاهلها ✻ وان تجتذبها نازعتك كلابها
(سلم) كسر ايله صلحدر فتحى دخى جائزدر (قرار سخن) اگر اهل دنيادن اجتناب
اوزره اولورسن محبت ايدرلر اگر تعرض ايدرسن جمله سى خصومت ايدرلر اشته
بوسببدن (الدنيا جيفة وطالبوها كلاب) نمونه سنجه بدخوى اولان اهل دنيايى
كلابه تشبيه ايدرلر كه كلبك اوكنده لقمه سى وار ايكن نزاعدن خالى اولمزحتى كبارك
برى اهل دنيا حقنده ديمشدر ✻ بووقت معزولى جنيد وبايزيد شوند ✻ وبووقت
منصبى فرعون ويايزيد شوند (ترجمه) ال چكرسن اندن اهليله اولور صلحك
تمام ✻ كرچكيشورسن نزاعك ايكسك اولمز با كلاب

فطوبى لنفس اوطنت قعر دارها ✻ مغلقة الابواب مرخى حجابها
(خلاصهٔ مرام) راحت وسعادت وعزت اول نفس نفيسكدركه خانه سى
كوشه سنى وطن ايدوب قپولرى سد اولنمش و پرده سى دخى صالى ويرلمش اوله
طشره دن كمسنه حالنه واقف واودخى طشره نك كيفيتنه مطلع وعارف اولميه ✻
زيرا امام جعفر صادق دخى بيورمشدركه ✻ زماننا زمان السكوت وملازمة
البيوت وعبادة الحى الذى لا يموت ✻ بو كلام منطقه كاوب حال عالم بويله اوله لى
بيك ايكيوز سنه اولمغه قريب اولدى ✻ فكيف حال زماننا ✻ اللهم ارحم امة محمد ✻
اللهم فرج عن امة محمد ✻ اللهم اصلح امة محمد ✻ بحرمة ذاتك الاعظم ✻ وبجاه

حبيبك الاكرم * صلى الله عليه وسلم * امين امين (ترجمه) خوش اوكيم ترك
جهان ايدوب قناعت دارنه * كيره بابن سدايده هم ايده ارخاى حجاب
بواون بش بيت نصحنامه نك بقيه سى امام شافعى روايتنده بواوج بيت دخى واردر
(بقيه) فلم تخرب الدنيا بموت شرارها * ولكن بموت الاكرمين خرابها * فيارب
هب لى توبة قبل مهلكى * افوزبها من قبل ان يغلق بابها * اذا انسد باب عنك
من دون حاجة * فدعه لاخرى ينفتح لك بابها (نطق آخر)

كنا كزوج حمامة فى ايكة * متمتعين بصحة وشباب

(حمامه) كبوتركه كوكرجندر بعض ائمهٔ لغت ديمشدركه (حمام) وحشى * ويمام
انسى اولان كبوتردر (ايكه) ميشه درلكن مطلقا شاخ ودال مراددر (متمتع) فائده
ونفع كورن كمسنه (اب كلام) بزلر صديق حميم ايله ويا فى الحقيقه صاحبة البيت
ايله برشاخ اوزره برجفت كوكرجن كبى (الحب فى الله) مضمونته رعايت
وبربرلريمزدن استمتاع وانتفاع ايدرك صحت بدن وحسن زندكانى وتازه لك وقتنك
صفاسيله لله الفت ايدوب وعبادات وطاعات وبونعمتلره شكران اوزره (هن لباس
لكم وانتم لباس لهن) سرى جريان ايدرك اوقات كذار ايدك بويله ايكن (ترجمه)
لانهٔ الفتده برجفته كبوتروش ايدك * صحبت وصحت شباب ايله اولوردق بهره ياب

دخل الزمان بنا وفرق بيننا * ان الزمان مفرق الاحباب

زمان) تكرار اولنمسى الف ولام ايله در برلفظكه معرفة اعاده قيلنه اولك عينى
مراد اولنور (ان مع العسر) كبى (احباب) جمعدر مفردى حبيب دوستدر
(ترجمه) كيردى شهباز زمان بيزى پريشان ايلدى * تارومار ايدوب زمان
احبابى ايلر دلخراب (نطق آخر)

شيئان لو بكت الدماء عليهما * عيناى حتى تؤذنا بذهاب

(شيئان) مقدم خبردر مبتداسى بيت آتينك مصرع ثانيسى (دماء) جمعدر
مفردى دم قاندر منصوب مفعولدر جمله سى شرطيه در جزاسى لم يبلغا كلسه
كركدر (معناى ملخص) بيت ثانيده برابر اداولنور (ترجمه)
ايكى شيئك نار هجرانى بنى ايتدى كباب * شيشهٔ چشممدن ايرسون دمبدم بزمه
شراب

لم يبلغا المعشار من حقيهما * فقد الشباب وفرقة الاحباب

(لم يبلغا) جمله سى بيت سابقده اولان شرطك جزاسيدر (معشار) اون بلوكده
برى عشر كبى (حق) لايق وسزا (فقد) غائب اولمق (خلاصهٔ بيتين) بيت اولده

يورمشلر ايديكه ايكى شيء واردركه انلرك اوزرينه ايكى كوزلر كورمز اوله جق
مرتبه ده قان اغلسه لر اول ايكى شيئك لايقلرينك اونده بريني ادا ايلمك درجه سنه
بالغ اولامزلركه اول ايكى شيدن برى كنجلكدن دور اولمق وبيرلك كلمك وبرى دخى
احبابدن جدا دوشمكدر (ترجمه) سينه چاك ودلخراب ايدن بنى اى دوستلر
* برى هجران احبادر برى فقد شباب (نطق ديكر)

وما الدهر والايام الا كماترى * رزية مال او فراق حبيب

(ما الدهر) ما آثار الدهر تقديرنده مضاف محذوفدر (رزية) تقديم مهمله ايله
وزن ومعناده بليه كه مصيبتدر مرفوع مستثنا اولمق سائر وجوه اعرابدن اوجه
اولمغله اداتيله بغير الا كندى بينه كماترى وزن ايچون كلوب جمله سى معترضه در
ديديلر (مفهوم منظوم) دهر وروز كار كثرت آلايشله بردغدغه لى امور عظيمه
كورينور لكن اهل بصيرت امعان ايلدكده ايكى بد حالدن عبارتدر برى مصيبت
ماليه كه تاراجكرده اولور * وبرى دخى مصيبت بدنيه كه فرقت حبيب يعنى
دلبند اولوب سوديكك هرنه ايسه خصوصا همصحبتك اولان دوستكدن
افتراقدن عبارتدر (ترجمه) بيلورميسين ندر انسانه كار دهر عجيب * زوال
مال غنيدر ياخود فراق حبيب

وان امرأ قد جرب الدهر لم يخف * تقلب حاليه لغير لبيب

(امرأ) انك اسمى (قد جرب) جمله سى دخى صفتى (لم يخف) جربنك تحتنده
امرء كلمه سنه راجع فاعلندن حال اولوب (لغير لبيب) فتح لام ايله انك خبرى
اولور لكن لعين لبيب نسخه سنه كوره كسر لامله تقلبه تعلق ايدوب لم يخف
جمله سى انه خبر اولور (تقلب) فتحله در عن تقلب ايكن جاره سى نزع اولنديغنه
علامت ايچون منصوب قيلنمشدر (معنى) دهرك بيت سابقده ذكر اولنان ايكى
حالنى تحقيق على التحقيق تجربه ايدوب واقع الحال اولديغنه يقين تحصيلندنصكره
دهرك اول ايكى حالنك تقلب وبربرينه تحولندن حال بوكه خوف ايلميه اول كمسنه
تحقيق عاقل دكلدر ديمك اولوركه ترجمهٔ آتيه دخى اكا ناظردر (لعين لبيب)
نسخه سنده دخى معنى بودركه عاقل اولان ذات ايچون دهرك اول ايكى حالى بربرينه
تبدل ايلمسندن تحقيق دهرى تجربه ايدن كشى خوف ايلمز زيرا البته بيلوركه
عقلانك حقنده لابد روز كارك اول تكدر برى مقرردر وفى الحقيقه خير وشر حقدن
اولمغله تسليم ورضاده اولوب وطريق مستقيمده بولنوب زمانك سروريله شادكام
اولمديغى كبى شروريله دخى پرآلام اولماز (ترجمه) ايدرسه تجربه دهرى

کشی بوحالت ایله * تحاشی ایتمسه اندن دینلمزآ که لبیب (نطق آخر)

حبیب لیس یعدله حبیب * ومالسواه فی قلبی نصیب

بو ایکی بیت حضرت زهرانك بیت فانیدن دار باقی یه رحلتی ایامنده مرثیة انشاد بیورلمشدر (حبیب) اول مبتداء محذوفه خبر * وثانی یعدل نك فاعلیدر (لیس) جمله سی صفتدر (لسواه) مؤخر نصیبه متعلقدر واول جمله دخی حالیه در (معنای مطلع) بنم رفیق شفیق وشقیق روحم علی التحقیق بر دوستم ایدیکه اکا دوستلردن بر دوست معادل ومماثل اوله مز وقلبمده دخی اندن غیری کمسنه نك محبتنه حصه یوقدر زیرا هم افندم هم افندی زادم هم نسل شریف پیغمبر آخر الزمان بندن ثابت اولمغه سبب وهم پیغمبر زاده وهم عم زاده مك کریمه سی اولمغله صوری ومعنوی وجوهله مطمح نظر محبت اولمغه اولیت صاحبه سی ایدی (ترجمه) برحبیبم وارایدی کاولمازمعادل برحبیب * اندن اوزکه برکسه قلبمده هیچ یوقدر نصیب

حبیب غاب عن عینی وجسمی * وعن قلبی حبیبی لایغیب

(معنای ظاهری) برحبیب ایدیکه (هن لباس لکم) کویا انك شاننده نازل ایدی اکرچه کوزمدن مستور ووجودمدن دور اولدی لکن اول مرتبه لوح قلبمده خیالی مصوردرکه برلحظه پیش نکاه تصورمدن سویدای باصرهٔ بصیرتم کبی زائل اولمق متصورد کلدر (ترجمه) غائب اولدی دیده دن چون اولدی جسمدن بعید * خانهٔ قلبمده جانم کبی حاضردر قریب (نطق آخر)

مالی وقفت علی القبور مسلما * قبرالحبیب فلم یرد جوابی

حضرت زهرانك قبرین زیارت ایلدکده تحسرا انشاد بیورمشلردر (مسلما) وقفت نك فاعلندن حالدر (قبر) علی قبر ایکن جارك نزعیله نصب اولندی (مآل قال) بکانه کیفیت عارض اولدیکه مقابرك زیارتنه عزیمت ووصولمده محبوب حقیقت مصحوبمك قبری اوزره سلام ویردیکم حالده توقف ایلدم اول بنم دوستم بکارد سلام ایلمدی (ترجمه) ایلدم طوردم قبور اوزره سلام ایله خطاب * اولمدی قبرحبیبمدن بکارد جواب (مهمه) قبوراهل الله اکا زیارت واستمداد زمان حیرتده اسلم طرق بودرکه اکرممکن ایسه یس شریف سوره سی تلاوت * وعقبنده اون برعدد سورهٔ اخلاص * واوچرکره معوذتین سوره لری وبرسورهٔ فاتحه * وسورهٔ بقره دن اولی مفلحونه دك * وآخری لله لفظ شریفندن سوره تمامنه دك * واسماء حسنی که حدیثده وارد اولان وجه اوزره فردا فردا

اوقنوب

اوقنوب * بعده کوزلرین قپایوب نفی خواطر * واستحضار قلبی یعنی خواطردن تخلیهٔ درون ایلدکدنصکره درونی روحانیت صاحب قبره توجه ایدوب روح لطیفنی مقامندن قبرینه دعوتله استنزال * وبرقاچ دقیقه قدر وقت جمعیت دل ایله توقف وترقب ایدوب * صکره اوچ کره (لااله الاالله) واوچ دفعه دخی لفظهٔ جلال * باتعظیم واجلال * ذکر اولنوب قطع نفس * وبعده لسان قالله السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته * دیوب خطاب توقیرایله (یاشیخی) (ویاشیخ فلان) (ویاوالدی) شهرتی نه ایسه انکله ندا ایدوب مرامنی تکلفسزجه ایراد * وحق تعالی نك عنایت وکرمی باینده استمداد ایلیه * سهل الله تعالی صعابه آمین * بالنبی وآله الامجدین

احبیب مالك لاتردی جوابنا * انسیت بعدی خلة الاحباب

(انسیت) یرنده بعض نسخه ده (امللت) دخی واقع اولمشدر (لك) کسر کافله حضرت زهرایه خطاب (لاتردی) تردین ایکن نون ساقط اولمشدر مفرده مؤنث مخاطبه در (بعدی) فتح بایله وضمه دخی احتمالدرکه بعدی تقدیرنده اولور (معنای مبنی) ای فاطمه م یاسکانه حالت اولدیکه بزم سلاممزی المدك یوخسه بندن جدا اولدقدنصکره دوستانه لایق ومخصوص اولان معامله یی اونتدکمی ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی یوخسه بندن فرقتك سکاملالتمی کتوردی (ترجمه) ای حبیبه م نولدك ایتمزسین بکارد جواب * یوخسه دوستلارك اونتدکمی ایاعالی جناب (نطق دیکر جوابکونه)

قال الحبیب وکیف لی بجوابکم * وانا رهین جنادل وتراب

بو اوچ بیتی کویا قبرك صاحبندن لسان حالله جواب اولمق اوزره بنه حضرت مرتضی انشاد بیورمشدر (فائده) بعضیلر دیمشلردرکه حضرت امیره جوابا هاتفدن مسموع اولدی بودخی امر بعید دکلدر زیرا سلطان العشاق ابن فارض حضرتلری برخوشحال اولدقلری وقتلرنده (شعر) من ذا الذی ماساقط * ومن له الحسنی فقط * مطلعی لسانلرندن جریان ایلدی یعنی هیچ کندیدن سیئه صادر اولمامش وجملهٔ حسنیات صوریه ومعنویه انجق کندینه مخصوص کمسنه وارمیدر دیو بیوردقده هاتفدن جواب صدور ایلمشدر (شعر) محمد الهادی الذی * علیه جبریل هبط * یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف محبوب خدا خاتم الانبیاء محمد مصطفی علیه التحایا جنابلری واردرکه جبریل امین کبی ملك کریم خدمت وحیلریله نزول ایدردی دیمك اولور (انانك) الف ثانیسی تلفظ اولنمازلکن

بونده اتمام وزن ایچون اشباع اولنور * فکیف انتا کبی * بصریین دیرلر که اول
الف نونڭ فتحه سنی بیان ایچوندر * وعلمای کوفه دیمشلر که نفس کلمه دندر
بورسم اوزره ضمیر متکلمدر (رهین) مرهون ومحبوس معنا سنه (جنادل)
جمله مساجد وزننده جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمر که طاشدر
ضرورة منصرف اولوب جرو تنوین لاحقدر (خلاصهٔ جواب) بن شعرمز بوری
زبانکذار اولدیغمده بکا حبیبه م دیدیکه بن نیجه جواب ورد سلام ایده یم که
آسوده کلم بلکه طاش وطپراق ایله آلوده یم (لایحه) بودخی روشندر که حضرت
زهرا مبشر بالجنه اولنلردندر البته قبر شریفی روضة من ریاض الجنة در لکن
حضرت امیر مرثیه کوی اولمغله تحسر وتحزن ایچون یعنی محزونیتنی زیاده ایدن
ادا ایله افاده ایلدی * ومصراع ثانیده بودخی نسخه در (ع) عمدا فقد امسیت
رهن تراب * مألری بر برینه قریبدر (ترجمه) بس لسان حالله دوستم بکا
قیلدی خطاب * دیدی ویرمی جواب آلودهٔ سنك وتراب

اکل التراب محاسنی فنسیتکم * وحجبت عن اهلی وعن اترابی
(محاسن) حسنی لفظنڭ خلاف قیاس اوزره جمعیدر حسنیات معنا سنه
(اتراب) وزن ومعناده اقران کبیدر مفردی ترب کسرایله همسن وهمزاددر
(احبابی) (واصحابی) دخی نسخه درکه صحبڭ جمعی اودخی صاحبڭ جمعیدر
(مفاد انشاد) طپراق بنم حسنیاتمی افنا ایلمکله نسیان طاری اولوب سزی
اونتدم واهل واقرانمدن دخی محجوب اولدم (ترجمه) زخم دندان تراب ایله
اونتدم بن سزی * اهل واقرانم ایله آرامزه کیردی حجاب

فعلیکمو منی السلام تقطعت * عنی وعنکم خلة الاحباب
(علیکم) علیکمو رسم اولنور صله دیرلر لغتدر و بونده اشباع وزن ایچوندر
(ترجمه) پس سلام اولسون سزه بندن حبیبم صورتا * سزدن وبزدن کسلدی
رشتهٔ الفت مأب (نطق دیکر)

مافاض دمعی عند نائبة * الا جعلتك للبکا سببا
(فاض) زیاده اولدی تا که سیلان وجریان ایلدی دیمکدر بعض نسخه ده (غاض)
واقعدر فاضڭ ضدیدر صو ناقص وغائب اولدی یعنی طپراق ایچون کم اولدی
دیمکدر که (غیض الماء) صو تقلیل اولندی دیمکدر * حتی ضرب ایدندر که (غاض
الکرام وفاض اللئام) دیرلر کریملر قلت بولوب لئیملر کثرت بولدی دیمکدر *
مرویدر که روضهٔ مطهره علی ساکنها الصلوات المکرره زیارتنده حضرت امیر

بواوج

بواوج بیتی ارتجالا انشاد بیوردیلر (مراد انشاد) کوزمڭ یاشی مصائبدن
بر مصیبتڭ فکرنده زیاده اولماز مکر که سندن افتراق صوری واقع اولدیغی یاد
ایدوب انی اغلامغه سبب ایدم اولوقتده مزداد اولور یعنی هر نه زمانکه بکاده کوز
یاشی قلت بولوب کم اوله سنڭ حسرتڭی یاد ایدرم درحال فیضانه یوز طوتر
(بیت) سیل اشکم سینه صحراسنده سیر ایدن دیدی * خیلی دمدر بویله دریا کبی
عسکر کورمدڭ * ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی کوزمڭ یاشی بربلاده توکنمز مکر که
کریه نالڭ اولمغه سنی یعنی افتراقڭی وسیله ایلیم اول دمده کوز یاشی غائب اولور
یعنی تمام اولنجیه دك جاری اولوب وتوکنور دیمکدر که (ع) وتسکب عینای
الدموع لتجمدا * مألی ایضاح معنی ایدر (ترجمه) اشك چشمم بر مصیبت
ایچره اولمزسه روان * ایدرم اولدم سنی بن کریه وزاره سبب *

واذا ذکرتك سامحتك به * منی الجفون ففاض وانسکبا
(جفون) کوز قپاقلریدر لکن کوزلر مراددر (سامحت) فعلنڭ فاعلیدر
(انسکب) دوکلدی صاچلدی دیمکدر آخرنده اولان الف فتحه نڭ اشباعدن پیدا
اولدی (نتیجه) یارسول الله سنی تفکر وفرقتڭی تذکر ایلدکده کوزم اول
مرتبه ده مسامحه ایدر که یاشی زیاده اولوب دوکلوب صاچیلور (ترجمه)
چون سنی یاد ایلیه م یاد محبتله همان * ابر چشمم اشکبار اولور فراقکله عجب

انی اجل ثری حللت به * عن ان اری لسواه مکتئبا
(ثری) طپراقدر (مفهوم) یارسول الله سنڭ محلڭ اولان خاکه بن اجلال وتعظیم
ایدرم وبنم بو تعظیمم سائر قبر ایچون محزون کورنمکدن کندیمی محافظه دن نشأت
ایدر زیرا شایان حزن وکآبت اولان تراب انجق سنڭ قبر شریفڭ خاکیدر (ذیل)
پیغمبر علیه الصلاة والسلامڭ قبر شریفنی ومنبر منیفنی انواع تعظیماتدن
اولان تقبیل ایله تبجیل جائزمیدر دیو امام احمد بن حنبلدن سؤال اولندقده
جائزدر دیو بیوردی * محب طبری بیورمشکه حجر اسودڭ وارکان بیت شریفڭ
تقبیلندن معلوم اولور که شریف محللری * ومصحفلر * وکتب حدیث * وعلما
وصلحانڭ اللرینی وایاقلرینی وقبرلرینی * تقبیل تبجیل کوزلدر * وعلی
وجه التبرك تقبیلنده تعظیم حق تعالی حاصل اولان هر شیئڭ تعظیما تقبیلی
جائزدر کراهتی حقنده بر اثر * ومجتهددن بر قول معتبر * روایت اولنمدی * امام
احمد امام شافعینڭ بر کوملکنی غسل ایدوب صوینی نوش ایلدی * انبیا واولیا
وعلما وصلحانڭ اثرلرینی تقبیل ایلمك اکا قیاس اولنه (ع) اقبل ذا الجدار وذا الجدارا

پس خاك پاك عطرناك سلطان لولاك عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك توقير وتعظيمى سنت واكا قياس ايله سائر ثم الامثل فالامثل اربابنك دخى (حى زرتم المقابر) سوقى اوزره تربه لرينى زيارت ايله بوسهٔ تكريم امر مندوب اولديغى ظاهر اولدى (عليكم بسنتى وسنة الخلفاء الراشدين) (ترجمه) خاك پاك روضه كى قلبمدن اجلال ايدرم * كوردكجه برزيارتكاهى اى محبوب رب (نطق ديكر)

يهددنى بالعظيم الوليد * فقلت انا ابن ابى طالب

(يهدد) قورقودرديمكدر (عظيم) برمحذوفك صفتيدركه بالبلاء العظيم ديمكدر * ياخود لام مضاف اليهدن عوضدركه تقديرى بعظيم البلايا ديمكدر وليد بن مغيرهٔ مخزوميدر حضرت اميره تهديد وتخويف قصدنده اولدقده حضرت امير دخى انى تكدير ايلدكده ابوطالبه شكايت ايلدى ابوطالب دخى سنك باباك مغيره دن بن وسندن دخى اوغلم كبير وقالمزز يلديككدن قالمه دو جواب ويردكده حضرت امير بو شعرى مفاخرة انشاد بيورديلر * صكره وليد مكه ده سال هجرتده مرداولمق نشانه سى ظهورنده زياده جزع وفزع ايلديكنى ابوجهل لعين كوروب ديديكه اى وليد سن موتدن خوف ايلمزبر پهلوانسين بو فرياد وزارى يه سبب ندر * وليد ديديكه والله العظيم موتدن ناشى اظهار الم ايلمم لكن اكربن اولورسم خوفم بودركه ابن ابى كبشه نك يعنى محمدك دينى مكه ده دخى شيوع بولور ديدكده مجلسده بولنانلردن معاويه نك باباسى ابوسفيان پرطغيان دخى برادر الم چكمه انك دينى بو بلده ده ظهور ايلمك بم بونومه دوردعهده ايلدكده انكله تسليت بولوب جان برجهنم اولدى (فائده) حضرت سلطان دين اسلام عليه الصلاة والسلام ايچون قريشك كفره سى كندى بينلرنده ابن ابى كبشه ديونام قيلمشلر ايدى وجهى بودركه ابوكبشه نك قزى عمره نك اوغلى وهبك قزى آمنه جنابلرى والدهٔ ماجدهٔ حضرت پيغمبر ايدى * وابوكبشه قريشه مخالفت ايدوب انلركبى بت پرست اولمدى لكن شعرى عبور نام بركوكبى اله اتخاذ ايليوب اكا عبوديت ايدردى كه (وانه هو رب الشعرى) كريمه سندن مراد بودر كندبلرينه مخالفتده حضرت پيغمبر عليه السلام ابوكبشه يه مشابه اولمغله ابوكبشه اوغلى ديرلر ايدى اكرچه پيغمبر عليه السلام پرستش صنمده ابوكبشه كبى قريشه مخالفت ايلدى لكن ابوكبشه شعرايه سجده كزار اولدى وسلطان اقليم رسالت عليه التحيه حضرتلرى رب الشعرايه عبادت ايلدى (وملخص بيت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وليد ايلربنى تخويف اولوب پس قتلمه طالب *

ديدم اكا بكا ديرلر على ابن ابى طالب

انا ابن المبجل بالابطحين * وبالبيت من سلفى غالب

(ابطح) سيل مجراسى كه بطحاء دخى ديرلر * ايكى ابطحك برى بطحاء مكه كه خرده طاشلر بولنور * وبرى دخى مدينه نك وادىٔ عقيق ديدكارى محلى كه اودخى طريق سيلدر (بيت) كعبهٔ مكرمه در (سلف) ايله اجداد كرام مراددركه غالب انلرك بريدر * انلردن غالبى ذكره تخصيصك وجهى قافيه يه اوفقيت * وبحث منازعه اولمغله تفألا غالبيت مورومزدر ديمك قصد اولنه جناب اميرك مكه ده آباء واجدادى مبجل اولديغى ظاهردر لكن مدينه ده دخى عظيم الاجداد اولديغنك سببى بودركه جدى عبد المطلبك والده سى سلمى مدنيه دركه تفصيلى يكرمى بش بيت صكره كاسه كركدر ان شاء الله تعالى (ترجمه) بن اول شير خدا ابن امير ابطحيم كيم * بنم اجدادم اولمشدر بواطراف اهلنه غالب

فلا تحسبنى اخاف الوليد * ولا اننى منه بالهائب

شرحه حاجت يوقدر (ترجمه) بنى ظن ايتمكز خوف وليد ايله اولام عاجز * ياخود يوز دوندرم وقت خصومتده اولام هارب

فيا ابن المغيرة انى امرؤ * سموح الانامل بالقاضب

(سموح) جومرد (قاضب) قلج قضيب كبى (ترجمه) ايا ابن مغيره بيل بن اول مردسخى يم كه * حسامله سماحت بخش اولوردستمده كى قاضب

طويل اللسان على الشانئين * قصير اللسان على الصاحب

(شانى) شانع وشنيع ومبغض معناسنه كه (ان شانئك) بو ماده دندر الشانئين همزه نك سقوطيله سقطدر (ترجمه) زبانم نيش زنبور قضادر دشمنان اوزره * ولى شهد صفادر دوستانه رغبتى واجب

خسرتم بتكذيبكم للرسول * تعيبون ما ليس بالعائب

(خسرتم) زيانكار اولديكز كويا كه بازركان اصل مالندن خسران چكديكى كبى سزلر دخى دار تجارت * ومدار زراعت * اولان دنياده زيان چكوب سرمايهٔ ايمانى ضايع وتخم توحيدى چورتديكز ديمكدركه اصلنده سزلر اهل فترتدن ايكن (ليقولن الله) شهادتيله موحدلر ايديكز بعثتده تكذيب ايله عائب اولوب فى الاصل توحيد يكز سرمايه سى دخى ابتريله ضايع اولدى (ترجمه) رسول اللهى تكذيب ايله خاسر اولديكز بيشك * دخى بيعيب ايكن اسناد عيبه اولديكز ذاهب

وكذبتموه بوحى السماء * فلعنة الله على الكاذب

(با) فى معناسنه (لعنت) بعدايله بددعادر (ترجمه) انى انكار ايدوب وحى
سعادهٔ ايتديكز تكذيب * خدانك لعنتى بولمق مقرر اولدى هر كاذب

(نطق آخر) ابالهب تبت يداك ابالهب * وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب
(ابولهب) كنيه در مصرع اولده ايكيسى دخى منادای مضاف اولمغله يا عبدالله
كبى منصوب و حرف نداسى محذوفدر * اسمى عبد العزى در برادرى ابو طالبك
رحلتندنصكره امور نبويه يى درعهده ايدوب مخالفلك كزند و مكرندن جناب
حضرت عليه التحيه يى دائما حراست وحقوق عمومته رعايت اوزره ايدى (منقبه)
بركون ابوجهل جاهل * وعقبة ابن ابى معيط باطل * ابولهبك مجلسنه داخل
اولوب * ديديلركه برادرزاده كز محمد امين دن سؤال ايدك كه عبد المطلب بهشتيميدر
دوزخيميدر * حضرت رسالته ابولهب دخى تبليغ سؤال ايلدكده قوميله برابردر
بيورديلر * يعنى اهل فترتدندر اهل فترتك حكم مخصوصى واردركه شريعت
عيسويه نك اهلى قالمشدر ملت ابراهيميه يه رعايت اوزره اهل توحيددر تقليد
شريعتده معذورلردر ديمكدر * بعضيلر دخى اهل اعرافدندر ديمشلردر انلرك دخى
عاقبتى دخول بهشتدر هله دوزخى دكلردر زيرا (وتقلبك فى الساجدين) آية
كريمه سيله انلر سجدهٔ رحمان اهليدر حاصلى والدين رساله لرنده تفصيل اولنمشدر *
خصوصا عبد المطلبك قبرينى اوغلى ابو طالبى دفن ايچون آچديلر قبله يه متوجه
قعود اوزره بولوب يانته دفن ايلديلر (القصه) انلر جواب نبوى يى ملاحظه ده
خطا ايدوب قوميله برابر دوزخده در ديمكدر ديديلر ابولهب تكرار كلوب حضرت
رسالتدن پرسان اولدقده بطلان اوزره كندى ايسه او وانك كبيلر جمله سى
جحيميدر واكر تقرير سابقه موافق ايسه دكلدر بيورد يعنى استماع ايلديكى
انده ابولهبك لهب غضبى شعله لنوب محبتى عداوته تبديل ايلدى تا كه بدر
غزاسندنصكره كدرندن عدسه ديدكارى مرضدن يدى كون خسته اولوب
(سيصلى نارا ذات لهب) مظهرى اولمغله لهيبك محقق اولدى اشته بو وجهدن
كنيه سيله ياد اولندى اندن غيرى كسنه قرآنده كنيه سيله مذكور اولمشدر
سبب صوريسى دخى رخ رنكين آتشينه مالك اولمسيدر (تبت) هلاك اولدى
ديمكدر بددعادركه اولسون ديو معنا ويريلوب (يدا) اصلنده يدان اولوب اضافتله
نون ساقط اولدى اللر ديمكدركه لفظا مرفوع رفعى الف ايله تبت فعلنه فاعلدر
حقيقتده مراد الهى ابولهبك اللرى اولديغى صورتده سبب بودركه (وانذر عشيرتك

الاقربين) كريمه سى نازل اولدقده كه حبيبم اقربالك جماعتنى قورقوت
مألنده اولمغله مجموع اقرباى نبويه دن حياتده بولنانلرى جمع بيوروب عذاب
وعقاب اخروى ايله تخويف ايدوب برطريقله مغرور اوله جق نسنه يوقدر
انجق (ليعبدون) تنبيهى اوزره وحدانيت حقى مقر و عبوديتده قائم وجرم
وقصوره اعتراف دائم كركدر ديو * امر الهى يى تبليغ ايلدكده ابولهبك
زبانهٔ زبانندن * تبالك الهذا دعوتنا * يعنى خسران وهلاك كه مظهر اولهسين
بزلرى بونك ايچونمى دعوت ايلدك ديو ادبدن خارج اطالهٔ لسان ايله قناعت كار
اولميوب حد عميتى تجاوز ايله يردن برطاش قاپدى كه انكله ضرب ايليه درحال
سورهٔ كريمه شرفده نزول اولدى * ياخود اللردن مراد الهى انك نفس خبيثى اوله كه
(ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة) كريمه سنده دخى ايدى جمعدر مفردى يد ايله
نفس مراد دركه ارادهٔ كل اولور تهلكه يه كندى نفسكزى براقالك ديمكدر ديديلر
انده دخى (تبت يدا ابى لهب) تبت نفس ابى لهب ديمك اولور * ياخود ايكى
اللردن مراد دنيا وعقباسيدركه (خسر الدنيا والآخرة) مظهرى اولدى ديمك اوله
ديديلر (صخرة) يدا اوزره معطوفدر ابولهبك زوجه سى اسميدركه كنيه سى ام
جميلدر معاويه نك باباسى اولان ابوسفيانك همشيره سيدركه ابوسفيانك اسمى
صخره در وايكيسنك باباسى حربدر انك دخى باباسى سر قبيلهٔ امويه اولان اميه در
(حمالة الحطب) اودن حمالى ديمكدركه يتده صخره نك خبر بعد خبرى وياصفتيدر
حطبدن مراد الهى كناهلريدركه دوزخه قرار اولدقده كنديى سوزان ايلمكده
حطب مشابه سنده در اول عورت حقنده بو ادعاء قرآنيده ايكى اعتبار يازمشلر برى
مجازدركه سخن چين يعنى قوغجيلق ايدردىكه انك نماميتى حطب كبى آتش فتنه يى
فروزان ايدردى وبرى دخى حقيقتدر كه كيجه لرده خار مغيلان جمع ايدوب
حضرت رسالتك سعادتخانه لرندن مسجده دك اول تدارك ايلديكى ديكنلرى
وضع ايدرديكه مبارك قدملرين زحمدار ايليه (بيت) بولنده ديكن ديكمه صقين
كمسه نك اى دوست * خارك دكل اول زخم خطاسى ديكنكدر (معناى اجمالى بيت)
اى ابولهب اللرك قراسون ياخود سن هلاك اوله سين اى ابولهب و زوجه لك دخى
هلاك اولسونكه حربك قزيدر وقرآنده حق تعالى تبت وتب ديوسنى نهايت مذمتله
ذم ايلديكى كبى عورتنى دخى حمالة الحطب ديو تحقيرا يلدى ديمكدر زيرا (نكته)
اهل تفسير ديرلركه قرآن كريمده حق تعالى بك سوديكنى و بك سومديكنى ذكر
ايلدى بو قوله نظرله مغضوبلرك بونلر منتهيلرندندر شيطان وفرعون كبى (منقبه)

نظام الدین نیساپوری تفسیرنده روایت ایدر اسما بنت عمیس رضی الله عنها دیرکه
وقتا سورهٔ تبت نزول ایلدی ام جمیل انی ایشیدوب اللرینه طاش الوب مسجده
کلدیکه حضرت رسالت علیه السلام ابوبکر صدیق رضی الله عنه ایله صحبت
ایدرلردی برمقدار هذیان ایله اطالهٔ لسان ایلدکده اداسی جناب رسالته خطاب
کبی اولمامغله ابو بکره شبهه کلوب ایا جناب شریفکزه می خطاب ایدر دیدکده
جله زیب نبوت علیه التحیه بیوردیلرکه اول عورت بنی کوره مز مکرکه (واذا
قرأت القرءآن جعلنا بینك وبین الذین لایؤمنون بالاخرة حجابا مستورا)
کریمه سنی تلاوت بیورمشلر ایدی ام جمیل ابوبکره خطاب ایدوب یا ابابکر
صاحبك بنی هجو ایلمش دیدکده ابوبکر لا ورب الکعبه سنی پیغمبر علیه السلام
هجو ایلمدی دیدی * پس جناب رسالتی کورمدیکی سببدن خانهٔ خباثت
لانه سنه عودت ایلدی واقعا قرآن کریم کلام رب قدیمدر لفظ نبوی دکل که هجو
ایلمش اوله یاخود فرقان مبینده اولان ذمه هجو دیزلر هجو شعرده وکلام ناسده
اولور * بعضیلر دیدیلرکه شاید حضرت امیرك بو کفتاری ام جمیلك مسموعی
اولوب سخن پیغمبر علیه السلام ظن ایلیه * پس هجو تعبیری یرنده اولور
(فائده) هجو هاء هوز ایله شعرده وحجو حاء حطی ایله نثرده زباندر (ترجمه)
ای شانه نزول ایدن تبت یدا ابی لهب * زوجك ده صخره بنت حرب حمالة الحطب
عجب

خذلت نبی الله قاطع رحمه * فکنت کمن باع السلامة بالعطب

(خذلت) فعل وفاعلدر ترك ایلدك دیمك (نبی) مفعولیدر (قاطع) فاعلدن حال
(رحم) فتح وکسری دخی جائزدر اصلنده اوغلان یتاغی که انا رحمی دیدکاریدر
صکره قرابت یعنی خصملق معناسنه شهرت بولدی (عطب) هلاك (منقبه) قطع
قرابتدن مراد حضرت امیر بودرکه جناب رسالتك دخترانندن رقیه ایله
ام کلثومدن هر بری ابولهبك اوغللری عتبه ومعتبك هنوز منکوحه لری ایدی
سورهٔ تبت نزولنده زفافلرندن مقدم ابولهبك ابرامیله اوغللرینك ایکیسی دخی
کریمهٔ مذکوره لری تطلیق ایلدی صکره حضرت عثمان ابتدا رقیه یی تزوج ایدوب
وفاتندنصکره ام کلثومی دخی تزوج ایلدیکی جهتدن حضرت ابن عفانه ذی
النورین دیدیلر ابولهب مرده اولدقدنصکره عتبه ومعتب حقنده حضرت
رسالت بیوردیلرکه انلری حق تعالیدن رجا ایلدم بکا هبه ایلدی دیوب عباس
حضرتلرینه امر ایلدی ایکیسی دخی بولوب حضور شریفه احضار ایلدکده

بلاتردد شرف اسلامله مشرف اولدیلر (ترجمه) ترك ایلدك رسول حقی
قطع ایدوب قرابتی * ویردك یله سلامتی آلدك خسارت وتعب

لخوف ابی جهل فاصبحت تابعا * له وکذاك الرأس یتبعه الذنب

ابوجهل) قریش کفره سنك بیوکارندن عمرو بن هشام بن مغیرة بن عبدالله
المخزومیدر کنیه سی ابوالحکم ایدی اسلامندن یأس کلدکده حضرت رسالت
ابوجهل کنیه سنی تعیین ایلدی (فوائد) بو بیتده رأس وذنبی اصطلاح نجومی یه
حمل مناسب دکلدر زیرا اکرچه ذنب نحسدر لکن رأس سعددر ذنب دخی اکا
تابعدر دیمکله سعادت اقتضا ایدر بونده ایسه ابوجهله ابولهبك تابع اولدیغی
مراددر لعنت بهر دو را ایکیسی دخی نحس اکبردر * غریبدرکه * ابولهب *
وابوجهل * عددده متقاربدر * لطائفده امام ثعالبی تعیین ایدرکه ایکیسی دخی
احول یعنی کوزلری شاشی ایدی دیدهٔ قلبلری دخی طریق حقده شاشی اولدیغی
اولوا الابصاره عیاندر وکتب ادبدن مایعول علیه ده مصرحدرکه مرض ابی
جهل ابنه علتنه ومرض ابی لهب دخی لواطه یه اطلاق اولنمق بین الادباء
اصطلاحدر (ترجمه) بوجهله خوفله اویوب دمدار اولوب شقاوته *
کیردك ره ضلالته تابع اولوب سره ذنب

فاصبح ذاك الامر عارا یهیله * علیك حجیج البیت فی موسم العرب

(حجیج) جمعدر مفردی حاجدر (موسم العرب) مقدمة الادبده حاجیلر بازاری
دیمشدر وقت حجده اولدیغی سببدن مراد منا بازاریدر دیمشلر لکن مطلقا موسم
حجدر خصوصا بو محلده همان جمعیت حجاج مراد اولورکه زمان معلومدر * وحج
لغتده قصددر صکره مکه یه ادای نسك ایچون عزیمتده متعارف اولدی (عرب)
لغت تازی تکلم ایدنلردرکه عجم مقابلیدر (مفهوم کلام) ای ابولهب سنك
ابوجهله بو امر متابعتك بر عار ونامو سدرکه صبرایله موسم حجده عربان جمع اولوب
حج شریفه کلدکلرنده انلر اول عاری سنك اوزریکه القا وایقاع ایدرلر اول وقتده فهم
ایدرسین که سن اول امرده نه خطا ایلدك (ترجمه) بو ایش دکلی سا که عار یارین
یوزیکه اوره لر * حاجی کورسا که نه دیر ایردکده موسم عرب

ولولان عن بغض الاعادی محمد * کانی ذووه بالرماح وبالقضب

(لا ان لین ماده سندن ملایمت ایلدی دیمك (لو) دخولیله شرطیه اولور (محمد)
علیه السلام فاعلیدر محمدا مفعول اولمق خلاف ظاهر کورینور لکن ترجمه اکا
ناظردر (عن) تعلیل ایچوندر بغض معجمه لرله در مصدر فاعلنه مضافدر تقدیم

مهمله ایله بعض نسخه سی مقید دکادر (لحا) لحو ماده سندن درکه دری یوزدی دیمکدر سلخ الجلد کبی و بعض نسخه ده احانی دن مخفف اهلکی معناسنه در دیدیلر لکن مأخوذمز اسلم وار یجدر (قضب) ضم و فتح ایله عمر وزننده قاضب و یا قضیبك جمعیدر کسیجیلر معناسنه در مراد قلجلردر * اصلی شده ایله کمل وزننده ایدی وزن ایچون تخفیف اولندی * قضب دخی اکرچه ضمه لرله نسخه در و تسکنی قلیلدر بولنمش و طوغرلمش اوقلردر لکن قافیه تسامحه مبنی و توجیهی دشوار اولور (فحوای سخن) اکر دشمنلرك ایلدکاری عداوت سببیله پیغمبر علیه السلام نرم یعنی ملایمت اوزره کورنسه و مدارات ایلسه اول بغض صاحبلری مزراقلر و قلجلر یعنی آلات حرب ایله بنم دریمی یوزر ایدی (ترجمه) ممکن اولیدی بغضله اولان عدو محمده * سیف و سنان ایله بنی مجروح ایدردی روز و شب

ولن یشملوه او یصرع حوله * رجال ملاء بالحروب ذوو حسب

(او) الا ان معناسنه در (ملاء) رجال وزننده وصفتیدر جمعدر مفردی ملیء عظیم وزننده در (مفاد مراد) پیغمبر علیه السلام اطرافنده حسیب و نسیب و اصیل و نسیل نیجه فریق عریق * و انواع حربله مردان شجاعتکار استواردن چوق کمسنه لر تا که دوشورلمدکجه انی دشمنلر جمع و احاطه یعنی دست دراز کزند اوله مزلر و بلکه هیچ وصلت بوله مزلر * لکن بعضیلری معناده دیمشلرکه اطرافنده نیجه شجعان انی محافظه ایلمدکده ایکن دشمن اکا ظفریاب اوله مزکه ترجمه اکا ناظردر و بو معنی کندیده شجاعت اولمیوب و عصمت باریده اولمامسنی ایهام ایدر مع هذا (والله یعصمك من الناس) کریمه سی معصومیتی اثبات ایدر * خصوصا بر پیغمبر حرب و قتال و جنك و جدال اثناسنده مقتول اولمامشدر دیو ابن جبیردن منقی شرح یمینی ده تصریح نقل ایدر * مکرکه بو کفتار آیت کریمه نك نزولندن مقدم صدور ایلمش اوله (ترجمه) رهیاب اولورمی دشمنان پیرامن محمده * اطرافنی احاطه ایلردمبدم ذوی حسب

تبا و تعسا لك یا ابن عتبة * اسقیك من كأس المنایا شربة

(ولا ابالی بعد ذلك غبه) بو رجز غزای بدرده ولیدی قتل ایلدکده لسان امیرانه دن ظهور ایلمشدر اوج مصرعدر (تب) (و منایا) (ولا ابالی) (وغب) ماده لری آنفا تفصیل اولنمشیدی (تعسا) دخی تبا کبیدر لکن تعس اکثریا ایلیسده زبانزددر مفعول مطلقدر فعلی وجوبا محذوفدر (ابن عتبه) ولیدك کنیه سیدرکه عتبة بن ربیعه پدر یدر (غبه) ضمیری اسقیك دن منفهم اولان سقیه

عائددر (مأل رجز) ملك قهار تعالی ای ولید پلیدسنی هلاك و دار بنده خسرانه مظهر ایلسون موت کاسه سندن بر جرعه ایله سنی شمدی بهره یاب ایدرم صکره استرسن کون اشری کل ایچ حاجتم اولماز یعنی انك بنه کلمسیله همپالری مراد اولورکه کندی غیریله انلرك کلدکاری کندی بنه کلمك کبیدر (منقبه) امام بخاری و مسلم علی الاتفاق تخریج ایدرلر ابوذر غفاری یوره مشکه قسم او خالق ذی الجلاله که (هذان خصمان اختصموا فی ربهم) کریمه سی عبیدة بن الحارث بن مطلب و حمزه و علی رضی الله عنهم بدر غزاسنده ربیعه نك اوغللری عتبه و شیبه و مذکور عتبه نك اوغلی ولید ایله مبارزه ایلدکلرنده نازل اولمشدر * حافظ اسمعیل دیرکه وقتا اوچ کافر میدانه چیقدقلرین اهل اسلام عسکری کوردکلرنده حارثك اوغللری عوف و معوذ و رواحه نك اوغلی عبدالله انلره قارشو واردیلر * عتبه ندا ایلدیکه ای محمد بزلره اقراننمزی ارسال ایله پس عبیدهٔ مذکوری و حمزه و علی جنابلرینی حضرت سرور اکرم صلی الله علیه و سلم فرستاده بیوردیلر عبیده عتبه یه مقابل * و حمزه شیبه یه مشاکل * و علی ولیده معادل کلدیلر * حمزه و علی در حال شیبه یله ولیدی قتل ایلیوب عبیده ایله عتبه بربرلرینی مجروح ایلمشلرایدی عبیده یه امداد و عتبه یی دخی قتل ایلیوب عبیده یی حضور سعادته کتوردیلر اول جراحتدن شهادت میسر اولدی (ترجمه) ابن عتبه همدم اولسون سا که خسران و تباب * بخش ایدم سا که بودمده جام موتیله شراب * صکره اقرانك دخی کاهیجه اولور حصه یاب (نطق آخر)

والخیل جالت یومها اغضابها * مربط سربالها ترابها

بودوبیت احد غزاسنده مشرکینك علمداری اولان ابوسعید ابن ابی طلحه نك رجزینه جواب اولمق اوزره صادر اولان ارجوزه در که اول غزاده سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه انی اوق ایله قتل ایلدیکی قصه دال مهمله ده کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی * ابوسعیدك رجزی بودرکه کندی شجاعتنی و قومنی مدحدن عبارتدرکه بش مصرعدر (نظم) قد قدمت برایة اربابها * تجفل فیها دونها اصحابها * ولست من اهوالها اهابها * والصید من ارجائها شهابها * یأتیه من قسیها انشابها (خیل) ات لکن راکبلری مراددر (اغضاب) ضم و شد ایله جمعدر کتاب وزننده (واغضابها) نسخه در (مربط) مسطر وزننده ایب حبل کبیدر غضابك خبریدر مقید تقدیرنده (سربال) کوملك قمیص معناسنه در مبتدا اولوب خبری تراب و درت عدد ضمیر خبره عائدلردرکه مؤنث سماعیدر (معنای بیت)

آتلروسوارلری جنك كوننده جولان ودوران ایلدیلر واول حربه غضبناك اولنلر
اسیر اولوب باغلندیلر واول مرتبه ده حرب وقتال وجنك وجدال اولدیكه غزاتك
آتلرینك نعللرندن طاغیلان طبراقلر كویا حربك لباسی اولدی اهل قتال اولقدر
خاك آلود اولدیلر (ترجمه) روز حربده خشمله جولان ایدر مردان حرب *
جسمنه پیراهن اولور نیجه نك میدان حرب

وسط منایا بینها احقابها * الیوم عنی ینجلی جلبابها

(وسط) بونده ساكن الوسط درایكیسی بیننده فرق ایچون (المتحرك ساكن
والساكن متحرك) دیمشلر یعنی حركه ایله وسط برنسنه نك اورته سی اولمغله محل
واحد البته ساكندر وعكسی یعنی ساكن اولان وسط برمحلك هر طرفیدر پس
متحركدر كه هر یری مراد اولور برمحلنه خاص دكادر ظرفدر فی وسط تقدیرنده
(منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر دوه ده استعاره اولنمشدر (احقاب)
جمعدر مفردی حقب دوه نك سمر ینی بلنه باغلادقلری ایپ (جلباب) ردا وهر نه كه
جمله لباسلرك اوزرینه لابس اوله لركه فرجی وچارکبی جمعی جلابیب لفظ كریمیدر
(معنای شعر) موت دوه لرینك بلنده ایپلر باغلی بین الحرب مردان میدان راكب
اولورلر بوكون بندن لباس حرب منسلب اولوب اندن عریان اولورم یعنی قضیهٔ
كارزار حربی نتیجه پذیر وخاتمه كیر ایدرم بكا مقابل اولاجق كمسنه قالماز
(ترجمه) اوسطی موتك اولاندر آره ده ازمان حرب * رفع ایدم جلبابنی بوكون
اوله عریان حرب (نطق آخر)

الا علی تقحم الفوارس هكذا * عنی وعنهم اخروا اصحابی

(مقدمه) تاریخ هجرتك دردنجی سنه سی سلطان سریر اصطفا علیه التحایا
خیبریلردن هارونی النسل اولان بنی نضیر قبیله سنك نقض عهدلرینه بناءً جلای
وطن ودیار اخری مسكن ایلملری بابنده فرمان نبویلری صادر اولوب انلر دخی حرف
الفاده افاده اولنمسی ان شاء الله الاكرم مصمم اولدیغی وجه اوزره بعضیسی مكه یه
ونیجه سی اذرعات وسائر بلاده نقل ایلمشلر ایدی * بشنجی سالده كفرهٔ قریش وسائر
یهود ایله اتفاق ایدوب مدینهٔ منوره یه توجه ایلدكلرنده بعد المشوره سلمان
فارسینك تعلیمیله اطراف شهره خندق حفرینه مباشرت بیوردیلر * وزمرهٔ
اصحاب بودعای اجابت روای سلطان الانبیاء علیه التحایا ایله بهره یاب اولدیلر * اللهم
ان العیش عیش الاخره فاغفر الانصار والمهاجره * وانلر دخی بو بیتی انشاد
ایلدیلر (نظم) نحن الذین بایعوا محمدا * علی الجهاد ما بقینا ابدا * امر خندق

تمام اولدقده بركون عمرو بن عبد الود بن ابی قیس ونوفل بن عبد الله مخزومی *
ومنبه بن عثمان بن عبید وعكرمه بن ابی جهل وهبیرة ابن ابی وهب وضرار بن
خطاب ومرداس بن محارب * یدی نفر سواری خندق كنارینه كلدیلر وبرتنك
محل بولوب خندقك درونه آت سوردیلر * انلری كورنجه حضرت مرتضی
بعض اصحاب كرام ایله خندقه واروب استقبال ایلدكده عمروه خطابا حضرت
امیر بیوردیلر كه ای عمرو سنك حق تعالی ایله عهدك واردر كه قریشدن
هر كیمكه سنی ایكی خصلته دعوت ایلیه البته برینی قبول ایده سین * عمرو تصدیق
ایدوب بویله عهدم واردر دیدی پس حضرت امیر بیوردیكه سنی بن حق تعالی یه
ورسولنه واسلامه دعوت ایدرم قبول ایله عمرو دیدیكه بو دعوتی قبول ایلمم ینه
جناب مرتضی دیدیكه پس كل آتدن آشاغی نزول ایله كه ایكیمزده یایا اولوب
سنكله جنك ایده لم * عمرو دیدیكه بو دعوتی قبول ایدرم لكن والله بن سنی
غالب اولسم دخی قتل ایلمك استمم ونیتمده دخی بوقدر كه بنی نزوله ترغیب ایده سین
حضرت امیر بیوردیكه والله سنی قتل ایلمك بنم نیتمده واردر قتل ایلمك استرم *
پس عمرو آتدن اشاغی اینوب محاربه یه شروع ایلدیلر در حال جناب مرتضی
عمروی قتل ایلدی * ومنبه اوق ایله مجروح اولوب مكه یه فرار واندە رفتاردار
البوار ایلدی * ونوفلی طاشه طوتدیلر انی دخی جناب مرتضی قتل ایلدی
بو بیتده اولان فوارسدن مراد بونلردر (همزه) استفهام انكاری ایچوندر (تقحم)
شدتله دخول ایدر دیمك كه عاقبتنی فكر ایلمكسزین كندینی آتمق معناسنه
اقتحام مصدرندندر (فوارس) جمعدر مفردی فارس آتلو دیمكدر كه یایادكل
(اصحابی) منادادر مراد حضرت امیر ایله برابر اولان مسلمانلردر (بشارت) جابر
انصاری بیورمشكه حضرت علینك عمروی قتلی قرآن كریمده جناب حقك نقل
ایلدیكی داود وجالوت قصه سنه مشابهدر * وحذیفه جنابلری دخی دیمشدر كه
قیامته دك بردخی بركون اولمازكه امت محمد بوكون ایلدیكی عملدن زیاده اجری
اولان برعملی دخی ایده لر (مفاد معنی) ای اصحابم واخوانم بو فارسان میدان
كارزار بو روشله بنم اوزریمه می هجوم ایدرلرهله حقیقت حال آشكار اولنجیه دك
بندن وانلردن كیرو طورك جمله ایتمك (ترجمه) هجوم ایدن بكا بونك كبیلرمیدر
ای احباب * بو حربی قزدرم بن سز برازتأخیر ایدن اصحاب

الیوم تمنعنی الفرار حفیظتی * ومصمم فی الهام لیس بنابی

(الیوم) مؤخر فعلك ظرفیدر (فرار) تمنع یه مفعول ثانی (حفیظه) غضب وحمیت

(مصمم) كوكى كسن قلج (هام) باش كوكى (نبا) تقديم نون ايله كارايلميوب دفع ايلدى ديمكدرليس نبا دفع ايلدى ديمك اولور (معنى) بوكون وبواندہ بنم غيرت وعلو همت وحميتم بنى فزاره قومنى واستخوان سرى چالك ايدن قلج دخى بنى مقابلۂ حيدرانه دن منع ودفع وتبعيد ايده من (ترجمه) فراردن منع ايدن بوكون بنى نام ونشانمدر * سرم اوزره اولورايسه دخى شمشير آتشتاب

آلى ابن عبد حين شد الية * وحلفة فاستمعوا من الكذاب

(الى) هذا اوزننده يمين ايلدى ديمكدركه مصدرى ايلاء اكرام وزننده در (ابن عبد) عبد الود نام كسنه نك اوغلى عمروكه حضرت اميرك يدنده قتلى قريبا مذكوردركه نبى الله عليه السلام جنابنك مأمور رسالت اولدقلرى قومك صنمنك اسمى وددركه لفظ قرآنيدر * صكره بنى كلاب قبيله سنه نقل ايلديكه دومة الجندل نام محلده ايدى (شد) بونده حمله قيلدى ديمك (الية) عطيه وزنى اوزره مفعول مطلقدر قسم معناسنه كه يمين وفا رسيده سوكندى برلر * فاستمعوا من الكذاب ايلاءه تقديرنده مفعولدر رويت آتيده بان لا يصد جار ومجرور اول مقدره تعلق ايدر (مؤداى معنى) عمرو حمله سى وقتنده يمين ايلدى كه حمله سى ايشتديلر وبندخى يمين ايلدم وانك يمينى ايكى شئ اوزره دركه بيت آتيده كاور * بعض نسخه ده فاستمعوا من الكذاب * امر صيغه سى ومن استفهام ايله واقعدر * لكن قافيه لرجر طرفنه چكمكدن اوترى ضمه يه مساعده يابى فتحه نصب نفس اولمدى (ترجمه) يمين ايتدى بكا حمله ايدنجه ابن عبد الود * يمين ايتدم دخى بن ايتدى اول كذابى كوش احباب

ان لا يصد ولا يهلل فالتقى * رجلان يضطربان كل ضراب

(لا يصد) يوز چويرمز ديمكدر وبونده بان تقدير اولنوب بيت سابقده متعلقنه اشارت اولنمشدر (لا يهلل) تهليل يعنى هيلله ايلمزكه لا اله الا الله ديمز (التقى) ماضيدر قارشولاشدى ديمك كه تكلمدن غيبته التفات واردر (ضراب) كسر وتخفيف ايله قلجلاشمق معناسنه قانون الادب ترجمه سى اولان السنۂ ثلثه ده يازلمش ايدى (وكل لفظى بومحلده ضرب شمشيرده هرنقدر بندمطراق معرفت وفن صنعت وارايسه جمله سنى حمله سنده اجرا ايلديكنى افاده واحاطه ايچوندر (تمام معنى) مذكور عمرولك قسمى بو ايكى امر اوزره منعقد ايدى برى حرب وضربدن رو كردان توقف اولمه وايكنجى مغلوب ومضطر اولورسه دخى اسلامى قبول ورسالت نبويه يى اقرار اهلنك زمره سنه دخول ايلميه * پس ايكيمز قارشو كلوب بربريمزه بيمحابا شدت وصولته باشلادق كه ايكيمزدخى بيلديكمزدن قالمدق

(ترجمه)

(ترجمه) يمينى اتميه تهليل وكيرودونميه بزدن * حواله ايلدك بربريمزه تيغ شهرتياب

فصددت حين رأيته متقطرا * كالجذع بين دكادك وروابى

(متقطر) قاف ايله يانى اوزرينه دوشن كمسنه (دكادك) مساجد وزننده جمعدر مفردى دكداك قومك الچق محلى كه خندقك چقوريدر (روابى) رابيه نك جمعيدر قوم يعنى كه خندقدن حفر واخراج ايله پيدا اولمش اوله * بعضيلر ربوه نك جمعى اولان رباويدن مقلوبدر بئرك جمعى آبار اولديغى كبى ديديلرسا كنين سببيله ياسى دخى ضمه سى كبى ساقط اولوب لفظا حركه يا اشباع قيلنور * وياخود روابى روبى نك جمعيدركه رئيبك مؤنثيدر رئيب وزن ومعناده غليظدر * قوم روبى نفسلرى وقلبلرى غليظ طائفه كه رقت ايمان ورحمت دينندن بريلر ديمكدركه سائر رفيقلرى اولان كفره مراددر ديديلر (مرام امير) اول يمنده حادث اولمدى واقعا عمرو فرار من الله ايلدى فرار الى الله ايلمدى خرما شاخى كبى قطر وجودى اوزره خندق ايچنده سائر كفره بيننده دوشمش انلركبى ياتمش كورنجه بندخى قتالدن ال چكوب عودت ايلدم ديمكدر (ترجمه) اودم دوندم كانى كوردم يقيلوب برده پست اولدى * يره دوشمش درخت منتهى كيبى ياتوربى تاب

وعففت عن اثوابه لوانني * كنت المقطر بزني اثوابي

(بزنى) قاپدى ديمك وبونده قاپرايدى ديواد اولنور (اثوابى) بدلدر (مراد ناظم) بز آنك البسه سنه رغبت ايلميوب عفت ايلدم اكرا كا اولان تقطير حالى بكا اولسه تحقيق اول بنى صويردى (منقبه) اول انده حضرت فاروق رضى الله عنه ياعلى غزاك مبارك اولسون (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى حكمنجه زرهنى المازميسين ديدى واقعا اول درعك برنظيرى دخى يوغيدى حضرت امير بيوردبلركه قرشيدن جمله مز اقربايز لابس اولديغى درعى سالب اولوب شايدكه ستر عورت ايدجك برغيرى شيئى اولميه مكشوف اتارك ايلمكدن حيا ايدرم ديو بيوردبلر (ترجمه) چوعفت ايلدم اثوابنه هيچ اولمدم راغب * انك يرينه بن دوشسم قومزدى بنده هيچ اثواب

عبد الحجارة من سفاهة رأيه * وعبدت رب محمد بصواب

(حجاره) حجرك جمعيدر طاشلردر والتون وكمشه دخى حجرين ديرلر (سفاهت) خفت عقلدر بوقرينه دن ناشى حجاره ايله ذهب وفضه مراد اولنمق اصل معناسندن اولادر زيرا بيت شريفك داخلنده زر وسيمدن اوچيوز التمش عدد بت

وارایدی رئیسلری هبر وزننده هبل ایله معروف ایدی فتح الفتوح وقوعنده جمله‌سنی امر همایون نبوی ایله شکست ایدوب وهر کیمك خانه‌سنده بت وارایسه پاره پاره ایلسون دیو فرمان جهانمطاع پیغمبری صادر اولدی (رأی) ایکی نقیضك برینه نفس غلبهٔ ظن سببیله اعتقاد ایلمکدر (ترجمه) پرستش ایلدی احجاره اول رأی سفاهتله * بنم معبودم اول رب محمد مصطفا وهاب

عرف ابن عبد حین ابصر صارما * یهتزان الامر غیر لعاب

(عرف) برینه علم دخی نسخه‌در (ابن عبد) عمرو مذکوردر (صارم) کسیجی دیمکدر کثرت استعمالی قلجده‌در (یهتز) دترردیمك (لعاب) کسر ایله ملاعبه (ترجمه) چو کوردی سیف صارم اهتزازین دست پاکمده * اودم بیلدی بو کاری کیم دکل بازیچهٔ احباب

اردیت عمرا اذطغی بمهند * صافی الحدید مهذب قصاب

(اردیت) مهمله‌لر ایله نفس متکلم وزن ومعناده اهلکت یعنی بن هلاك ایلدم دیمك (مهند) سیف هندیکه قصیدهٔ برده‌ده کعبك خرقهٔ سعادت الباسیله کعبی عالی ایلدکاری بیتده دخی واقعدر اردیت فعلنه متعلقدر (قصاب) صاد مهمله ومعجمه دخی لغتدر قاطع معناسنه مهندك اوچنجی صفتیدر (ترجمه) چو طغیان ایلدی عبد بن عمروك رشتهٔ عمرین * کسوب تیغ مهندله بحیه اولدی پس رهیاب

لاتحسبوا الرحمن خاذل دینه * ونبیه یامعشر الاحزاب

(لاتحسبوا) ظن ایلمالك دیمکدر اند نصکره اولان (رحمن) (وخاذن) ایکی مفعوللریدر (معشر) اول جماعتدرکه بر برلریله اختلاط ایده‌لر (احزاب) حزبك جمعیدر مراد غزوهٔ احزابك رجالیدرکه غزوهٔ خندق دخی دیرلر * انلر بنی قریظه درکه رئیسلری کعب بن اسددر * وبنی نضیردرکه سرچشمه‌لری حیی بن اخطبدر * وقریشدرکه باشلری ابو سفیاندر ودخی قبائل سائره‌در (مآل مراد) ای اعدای دین سزلر ظن ایلمالك که رب العالمین تعالی بو دین مبینی وپیغمبرینی ترك ایلیه بویله دکلدر (ترجمه) خداوند معینی صنمکز مخذول ایدردینن * یا خود پیغمبرین ترك ایلیه ای معشر احزاب (نطق دیکر)

ستشهد لی بالکر والطعن رایة * حبالی بها الطهر النبی المهذب

(کر) کیرو دوندرمك * بونده معنی برکره دنصکره برحمله دخی ایلمك حتی جناب ناظمك اقبلرینك بری کرار در حمله کار محارب معناسنه‌در (رایه) سنجاق که علم

دخی دینور (حبا) مهمله ایله ویردی یعنی عطا ایلدی دیمکدر * ایکنجی مفعوله تعدیه‌سی حرف جر ایله‌در (طهر) پاك یعنی عین طهارت ظاهری (مهذب) پاك یعنی طهارت باطنی ایله پاك قیلنمشدرکه شق الصدر ماده‌لرینه ایمادر * اهل اسلام ظهارتلرك ایکیسنه دخی سعی لازمدر حتی خواجه نقشبند قدس سره حامدن چیقدقده بو رباعی زبانکذارلری اولورمش (رباعی) ای در خم چوکان تودل همچون کوی * بیرون نه زفرمان تودل یك سرموی * ظاهر که بدست ماست آنراشستم * باطنکه بدست تست آنرا توبشوی (مراد ناظم) قریبا میدان جنکده حمله وصوله وحرب وضرب اهلی اولدیغمه اول پیغمبر پاکتر علیه الصلاة والسلام جنابلری جملهٔ اصحاب ایچندن بو بنده‌لرینه تخصیصا عطا واحسان ایلدکاری علم شریفلری شهادت ایدر یعنی آنی بکا عطالری شاهددر زیرا جمله غزاتدن شجیع ومعتمد کمسنه علمدار اولمق معتاددر (مهمه) رایه سنجاق معناسنه‌در لوا دخی دیرلر علم ایکیسنه دخی دیرلر لکن رایه ایله لوانك فرقی بودرکه رایه علم کبیردر آل عثمانده اولان سنجاق شریف کبی اقام الله برهانها که عسکر اسلام آنك اوغورینه جمع اولور وصاحب حرب اولان رئیس قوم دائما اکا ناظر ومنتظر اولور * ولوا علم صغیردر * امیر قومك کبکبه ودبدبه‌سنك علامتیدرکه دورنده امیره تابعدر امیرا کا تابع اولماز * ترمذی تخریجی وانس روایتیله جامع صغیرده مصرحدرکه سلطان کتیبهٔ انبیا علیه التحایانك رایه‌لری سیاه ولوالری بیاض ایدی * وحضرت صدیقه رضی الله عنهانك رداسی ایدی * ابن قیم دیرکه رایهٔ سیاهلری عقاب اسمیله بنام ایدی لکن دیدیلرکه سیاه خالص دکل ایدی سیاهه مائل اولان رنکاردن دخی اولدیغی واردر لکن محل بعیددن باقلسه سیاه کورینور * اما قاضی وطیبی طیب الله ثراهما اسود حالك یعنی سیاه خالص ایدی دیدکاری اختلافلری اختلاف اوقاته حمل اولندی یعنی بعض غزواتده سیاه صرف وبعضیلر نقطی تعبیر اولنان یشیل ودخی سائر لون ایله ملون اولدیغی واردر * حتی ابو داود سننده صاری دخی اولدیغی روایت ایدر * وترمذی علنده برا بن عازبدن روایت ایدرکه اعرابك البسه سندن نمره اسمیله معروف مربع بردهٔ صوفدن دخی اولدیغی واردر * وطبرانی ترمذینك روایتنی نقلدنصکره اوزرنده لا اله الا الله محمد رسول الله یازلمش ایدی دیمشدر * ابوبکر ابن العربی محدث دیرکه لوامز راغك اوجنه ربط اولنور اما رایه‌نك مخصوص عصای کبیری اولوب اندن دور اولماز مکرکه فنا بولمغله ضعف کاوب روز کاره تحمل ایلمیه اول وقتده تجدید اولنور

(فائده) پیغمبر علیه الصلاة والسلام جنابلرینك دین مبین اوغورینه ابتدا عقد
یوردقلری رایه بدر غزاسندن مقدم برسریه ارسال ایلدکده عبیدة بن الحارث
القرشی یه عطا ایلدکاری علملردر واودخی ابتدا حضرت حمزه یه اعطا یوردقلری
علملردر صکره هر قبیله یه برسنجاق ویرلدی وحکم وقتله نیجه کمسنه لر کندیلره علمدار
اولدیلر لکن حضرت امیر جمله دن چوق تعیین اولندی (مهمه) جناب ابی ایوب
انصاری دخی بعض سرایاده حتی جامع کبیر امام سیوطی آخرنده مسند ابی ایوبده
وغیریده ابو ایوبك همشیره زاده سی براءدن مرویدرکه خالم خالده راست کلدم رایهٔ
نبویه علیه التحیه کندی یدنده اولوب برمقدار عسکره علمدار تعیین بیورلمش
توجهی سمتندن سؤال ایلدم بکا دیدیکه برکمسنه باباسنك منکوحه سنی باباسی
فوتندنصکره تزوّج ایلمش انی اخذ وضرب عنق ایله پیغمبر علیه الصلاة والسلام
بکا امر ایلدی دیدی شاید که قبیله سی مقابله ومقاتله ایده لر دیو جمعیتله
متوجه اولمشلر ایدی باباسنك منکوحه سنی تزوّج ایدن کمسنه نك اسمی منظور
وباباسی اسمی زبان ومنکوحه نك نامی ملیکه بنت خارجه در بوماده (لا تنکحوا
ما نکح آباؤکم) نهی شریفی وقوعندن مقدم واقع اولمشدر صکره ملیکه یی طلحهٔ
مبشر تزوّج ایلدی (القصه) امام بخاری ومسلم سهل بن سعددن اتفاقا تخریج
ایدرلرکه هجرت نبویه نك یدنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام فتح خیبره توجهلرنده
بیوردیلرکه بو رایه یی یارینکی کون تحقیق بررجله ویررمکه انك یدنده فتح میسر
اولور والله تعالی ورسولی انی سورلر واودخی آنلری سور چونکه صباح اولدی
پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه علی قنده در جواب ویردیلرکه علینك کوزلری
آغرر اصحابدن بریله حضور سعادته احضار بیوردیلر ودهان معجز بیانلرندن
براق براق مبارکلرین کوزلرینه سوروب درحال درد دیده لری زائل اولدی *
رایه یی حضرت امیره اعطا بیوردیلرکه تفصیلی کتب حدیثده مصرّحدر قلعهٔ
خیبر محاصره سنده اثنای حربده یهودك بری برطاش ایله مبارك دست لطیفلرینه
ضرب ایلدکده قالقان اللرندن دوشدی اول آنده قلعه نك قپوسنی قلع ایدوب
حربك تمامنه دك انی کندینه سپر قیلدی * وفتح دخی میسر اولدی بو بیت بوبابده
حسان حضرتلری انشاد ایلدیکی شعردندر (شعر) شفاه رسول الله منه بتفله *
فبورك مرقیا وبورك راقیا * وامام احمد ابو رافعدن روایت ایدر ابو رافع صحابی
پیغمبر علیه السلامك آزاد کرده لرندندر یدی کمسنه ایله بن سکز کشی حضرت
امیرك سپر ایلدیکی باب قلعه یی سعی والتزام ایلدك یرندن تحریك ممکن اولمدی

دیمشدرو حضرت امیر بیوررکه باب خیبری والله بن قوّت جسمانیه ایله قالدرمدم
بلکه قدسیهٔ ربانیه ایله ایدی کرم الله وجهه ورضی الله عنهم اجمعین (ترجمه)
علم هر حمله وضربیمه شاهد اوله بیل هب * بکا کانی عطا قیلدی نبی حق مهذب

وتعلم انی فی الحروب اذا التظت * بنیرانها اللیث الهموس المجرّب

(التظت) علولاندی دیمکدر فاعلی حربه عائد (نیران) نارك جمعی (لیث) ارسلان
(هموس) نرم وملایم ارسلانك صفتیدر (معنی) ارسلان که آتش کورنجه شدتی
زائل اولوب فرار ایلدیکی مجربدر لکن بن سائر ارسلان کبی دکلم بلکه آتش حربی
کوردکجه حمله وشجاعت صاحبی اولورم دیمك مراد ایدر (ترجمه) بیلور
چون آتش حرب اشتعاله ایردیکی دم * اولوردم انده برشیر دلیر اولور مجرّب

وقد علم الاحیاء انی زعیمها * وانی لدی الحرب العذیق المرجب

(احیاء) جمعدر قبیله لرکه مفردی حیدر (زعیم) کفیل وسید (عذیق) تأخیر
معجمه ایله درخرما دالجغزی که تصغیر صیغه سیدر اصلی عذقدر وعدق مهمله لرله
وغدق تقدیم معجمه ایله دخی لغتدر (مرجب) رجب لفظندن وزن ومعناده
معظمدر ومیوه سی چوق اغاجدرکه داللری التنه طباقلر قونمش اوله (مآل
معنی) جمله قبائل اهلی بیلورکه بن حربك رجلی ورئیسیم وتحقیق بن جنك وقتنده
برنخل خرمای پرمیوه کبی یم که حربك انواع صنایعنی اجرایه قادرم (ترجمه)
قبائل هب بیلورکه انلرك بن سیدی یم * کورن دیرباغ حرب ایچره بکا نخل مرجب

ومثلی لاقی الهول فی مفظعاته * وقل له الجیش الخمیس العطبطب

(مفظعات) فا ومعجمه ومهمله ایله شدائد شنیعه (خمیس) برعسکره دیرلرکه بش
رکنی اوله بری مقدمه که چرخه تعبیر اولنور وبری دخی شاق که رئیسنه دمدار
دیرلر وبری دخی میمنه صاغ قول ومیسره صول قول وقلب اورته محلنده اولان
عسکردرکه زبده سیدر (عطبطب) مهمله لرله درهلاك ایدیجی (معنای سخن) بنم
کبی شجیع کشی هول وخوف اهلی میاننده بولنمزبلکه شدائد اموردده بولنور وبنم
کبی از بولنورکه اجزای خمسه دن مرکب عسکر مهلکه مالك اوله (ترجمه)
بوهول ایچره اولنلردن بنم مثلم بولنمز * کا کاندك اوله جیش خمیسك کثرتی هب

رجز انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو غضب

معلوم اوله که بو شعر بحر رجزدندرکه مصرعلری تك دخی اولور حتی بو شعری یدی
مصرعدر (عبد المطلب) جد نبویدرکه حضرت امیر ایله نسبلری انده جمع اولور
وعبد المطلب پدری هاشمدرکه مدینهٔ منوره یه واروب انده عمرو بن زیدك کریمه سی

سلمایی تزوج واندن عبد المطلب دنیایه کلدی یدی یاشنه وارد قده هاشم وفات ایدوب مطلب امنده برعمی انی مکه یه کتوروب انك تربیت وحمایتنده نشأت ایلمکله بنده درمخریده سی ظن اولندیغی جهتدن عبد المطلب دیو شهرت بولدی زیرا مدنی المولد اولوب ویدی یاشنه دك مدینه ده ساکن اولمغله اهل مکه انك هاشم زاده اولدیغن بیلمزلر ایدی (اسمی) شیبه در سبب تسمیه دخی موی سری بیاض اولدیغی حالده دنیایه کلمسیدر * حضرت امیر پدری ابو طالبی بو شعرده یاد ایلیوب کندینی انلره نسبت ایلدی زیرا ابن العرب عبد المطلب شان عظیم صاحبی ایدی * حتی غزوهٔ حنین ده حضرت رسالت دخی بو وجهله اکا کندینی نسبت ایلمشدر که بیورر * انا النبی لا کذب * انا ابن عبد المطلب * (سطوت) وزنا ومعنی حمله در (عضب) تقدیم مهمله وکسر معجمه ایله قلج وناصر معناسنه دخی اختری یازمشدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب * پاك وصاحب حمله وسیف عضب

(غذیت فی الحرب وعصیان النوب * من بیت عز لیس فیه منشعب

(غذیت) معجمه لره در ذالده مهمله دخی نعتدر ماضی مجهولدر بن غدا الندم دیمکدر (نوب) جمعدر نوائب معناسنه که مصائب وبلایادر مفردی نائبه نوبه در (منشعب) متفرق (خلاصهٔ کلام) بن عبد المطلب زاده یم یعنی اکرچه سادات قریش اولادندنم لکن حرب وضرب وجنك وجدال ایله وشدائد بلیات اربابنك عصیانلرنده انلری قهر وتدمیر طریقیله پرورش یافته یم وبر بیت عزتده نشأت اوزره تربیت کوردم که انده قطعا پریشانلق کدری کورر کمسنه یوقدر (ترجمه) هم غدا امز در غزا ایله نوب * خانهٔ عزتده کاولمز منشعب

وفی یمینی صارم یجلو الکرب * من یلقنی یلق المنایا والعطب

اذ کف مثلی بالرؤس یلتعب * بو شعرك مطلعندن ماعدا بیتلرینك اوج مصرع اولاری دخی یکنسق اوزره واقع اولمشدر (صارم) کسکین قلج (کرب) جمعدر مفردی کربه غم وهمدر (منایا) جمعدر مفردی منیه موتدر (عطب) هلاکدر (کف) پنجه که آوج دینور (ترجمه) الده شمشیرم ایدر دفع کرب * با که ایرن موتی اولور منتخب * زیرا سرله دستم اولور ملتعب (رجز آخر)

هذا لکم من الغلام الغالب * من ضرب صدق وقضاء الواجب

(هذا) ایله مشار مراد سیفدر غالب وضرب قرینه سیله (غلام غالب) کندینی مراد واجدادندن غالبه دخی ایما وغلبه ایله تفأل دخی غالب احتمالدر (ترجمه)

بو تیغی سزه تحفه چکر غلام غالب * که ضرب صدقله اول ایدر قضای واجب

وفالق الهامات والمناکب * احمی به مقاقم الکتائب

(هامات) جمعدر مفردی هامه کاسهٔ سر یعنی قفا کوکی (مناکب) منکبك جمعیدر اوموزلر (مقاقم) مناکب وزننده جمعیدر مفردی مقام کبیر وعین اعیان که رئیس قومدر (کتائب) کتیبه نك جمعیدر وزن ومعناده عساکر دیمکدر (ترجمه) شکست ایدر اول سری کهی مناکب * انکله عسکری حفظ ایدم بعون واهب (رجز دیکر)

هذا لکم معاشر الاحزاب * من فالق الهامات والرقاب

(عنتربن) صامته خطاب بیورمشلرکه سر قبیلهٔ بنی مراددر (رقاب) رقبه نك جمعیدر (فالق) شق ایدیجی در کندیلر بن مرادایدر (ترجمه) بو تیغم ارمغانمدر سزه ای معشر احزاب * یری وار باشکز اوزره مقامی کردن کذاب

فاستعجلوا الطعن والضراب * واستبسلوا الموت والمآب

(استبسلوا) میدان حربه کندیلریکزی اتك دیمکدر استعجلوا کبی امردرکه ورطهٔ موت ویا مآب که رجوعدر خالی اولمز البته مقتول ویا قاتل اولور (ترجمه) کلك بو طعن تیر وضرب شمشیره اولك حاضر * شجاعت منزلندن جای موته ایدیکز پرتاب

صبرکم سیفی الی العذاب * بعون ربی الواحد الوهاب

(ترجمه) ایرشدیره سزی درك عذابه تیغ آتشتاب * بودر قصدم بعون الله ربی الواحد الوهاب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب *

احمی ذمارا واذب عن حسب * والموت خیر للفتی من الهرب

بو ارجوزه دن مصرع اول بعینه سابق * وبوندنصکره اوج مخلده لاحق اولسه کرکدر * خصوصیله بو شعرلری * ربیع ابن ابی الحقیق خیبری یه خطابا صادر اولمشدرکه خیبر قلاعندن قموص قلعه سنك شاهی ایدی (منقبه) حیی بن اخطبك قزی صفیه ربیع مزبورك اوغلی کنانه نك زوجه سی ایدی ناکاه صفیه برشب رؤیاده آسماندن افتابك کندی سینه سینه نزولنی مشاهده ایدوب سحری کنانه یه نقل ایلدی کنانه دخی والله سن سلطان الاسلامك منکوحه سی اولمق آرزو وخیال ایلدك دیو لطمه زن تأدیب اولدقده کوزنك اطرافی قرارمش ایدی * واقعا فتح خیبرده بین الاساری صفیه یی اخذ وتزوج بیوردیلرکه حضرت هارون نسلندندر (انا) الف ثانی وزن ایچون اشباع اولنور (ذمار) حق وحرمت (ذمامی) نسخه سی دخی واردرکه لجام معناسنه در (اذب) منع ایدرم دیمکدرهرب فراردر

(ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب ادب * ایلرم عهدم حمایت کاربرمیه
نقص حسب * خیر اولور موتی غیورلرڭ که عار اولور هرب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو حسب

بو بیت بالتمام سابقده فقط (ذو حسب) یرنده (ذو غضب) واقع اولمشیدی * ومصرع اول بیت متقدمده دخی مذکور وایکی محلده دخی قریبا مسطور اولسه گرکدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب نسب * بالذات من حملهٔ اعداده شیرذی حسب

قرن اذا لاقیت قرنا لم اهب * من یلقنی یلق المنایا والکرب

(قرن) فتحله همسر دوکه جمعی اقران همسنلر ودرجه ده برابرلر معناسنه در مصراع ثانی بالتمام قریبا سبق ایلدی فقط (الکرب) یرنده (العطب) واقع اولمشدر (معنی) بکا قرین اولان کمسنه یه مقارنت وقتنده هایب وخائف دکلم بکا ملاقی اولان کمسنه موته وغم ومشقته مصادف اولور البته صوری ومعنوی بنم غالبیتم ابا عن جد مسلمدر (ترجمه) خصمه اولسم مقارن چکمزم خوف وتعب * کیم ایریشور باکه ایریشور اکا موت وکرب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب * اخ النبی المصطفا المنتجب

(منتجب) گزیده جیم ویاخود خاء معجمه ایله دخی لغتدر مصطفا کبی مختار ایله هم معنادر * وبو شعر خیبر غزاسنده ابن مروان دارمی یه جواب اولمق اوزره صدور یافته در وانڭ رجزی دخی بو بش مصراعدر که مصرع ثانیده اوچ بیت مقدم اولان بیت علوی ایله توارده قریبدر بو شعرده وکلکم بیتی اکرازلمسه تحقیقا اول شعر سابقڭ جوابی اولمق دخی انسب ایدی * انا الغلام العربی عند النسب * احمی جواری واذب عن حسب * واقتل القرن الجری عند الغضب * للضرب والطعن الشدید انتصب * من انت ان کنت کریما فانتسب (بو رجز) خیبریده معنی * بن شجیع وخالص عربی یعنی اولاد عربڭ شهریلرندنم سن دخی اگر حسب ونسب ایسڭ نسبڭی یاد وایراد وثابت ایله دیمڭ اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب ای دلخراب * دادر فخر جهان پیغمبر عالیجناب

رسول رب العالمین قد غلب * بینه رب السماء فی الکتب

(رسولی) جر ایله نبیدن بدل ورفع ونصبی دخی جائزدر که معروف اعرابلردندر (عالمین) جمعدر مفردی عالمدر که ما سوی الله مراددر زیرا خاتم خلق الی وسبی اولدیغی کبی اول وزنده عالم دخی صانعڭ وجودینه علمڭ علامتی وسببیدر که

جواهر واعراضه شاملدر * پس جمع قیلنمغه حاجت یوغیکن جمعیتی اجناس مختلفه یه شمولنی افاده ایچوندر * وصیغهٔ عقلا یعنی جمع مذکر صحیح ایراد اولنمسی ذوی العقولی تغلیب ایچوندر زیرا عوالم دخی جمعیدر (نکته) بو بیتده کتب منزلهٔ سماویه دن تورات وزبور وانجیلده دخی حضرت رسالت علیه التحیه جنابلرینڭ ذکر جمیللری اولمسنه اشارت واردر توراتڭ سفر اولندن طقوزنجی فصلنده * وبشنجی سفرندن اون برنجی ویکرمنجی فصللرنده * وکتاب شعیادن یکرمی ایکنجی فصلنده مذکور اولدیغی تفسیر کبیردن (یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی) ایت کریمه سی تفسیرنده ایراد اولنمشدر * وزبور داود علیه السلامده حضرت رسالت علیه التحیه یه خطابا نیجه آیات یازلمشدر * وحضرت روح الله جنابلری حواریین علیه وعلیهم السلامه دیدیکه بن کیدرم وقریبا سزه (فارقلیط) کلور وروح الحقدرکه کندیلکندن سویلمز بلکه کندویه دیدکاری سوزی تبلیغ ایدر دیو بیورمشدرکه (ان هو الا وحی یوحی) مفهومیدر (فارقلیط) ایله حضرت رسالت علیه التحیه مراددر * ومعناسی حق ایله باطل بیننی فارق دیمکدر * وسائر محللرده وصحفده دخی ذکر خیری ایراد اولندیغی مفصلاتده مسطوردر (منقبهٔ عجیبه) صنادید نصارادن بطریق زوم نصب اولنان برشخص ایله شارح فقیر مستقیم زادهٔ شکسته ضمیرڭ ملاقاتی اقتضا ایلمڭ حسبیله بطریقخانه یه واروب برابکی مجالس صحبت اثناسنده برمترجم عربی انجیل کتوروب بو فقیره اراءت ومواضع متعدده ده بحث کونه صحبت اولنورکن * وصف نبوی علیه الصلوة والسلام اولدیغی اشکاره برمحلی دوچار دیدهٔ تفقد اولدیکه * ویوحنا شهد من اجله وصرخ قائلا هذا الذی قلت انه یأتی بعدی وهو قبلی کان لانه اقوم منی نحن کلنا اخذنا نعمه لان الناموس بموسی اعطی والنعمة والحق یسوع المسیح صار حقا الی آخره * کندینه قراءت ایدوب بو اوصاف عیسویه اولمق احتمالی یوقدر پس عدم اقرار رسالت احمد مختاره سبب اضطرارندر دیدیکمده سائر انبیا کبی قوم مخصوصه مبعوثندر دیو اعتراف معروفلرین برای اسکات درمیان ایلدی لکن بفحوای مکالمه ده رحمت عالمیان وبلکه علت غائیهٔ خلقت انس وجان وجهان اولدیغن بو فقیره اکراما ویاخود واقعده معتقدی اولسون ایراد واقرار ایلمشیدی عبد داعی دخی بو جواب عقلی بی عرض ایلدمکه مطلقا رحمت عالمیان * وسبب خلقت ما سوای یزدان اولان کمسنه نڭ وجودی رحمت عامه ایکن بعثتی خاصه اولوب برمقدار ایله مقید اولمق آنڭ شان عالیسنه شأنی مورث اولدیغی ظاهردر

حكيم مطلق حكمتنده خطا ايدوب ولازمهٔ حالدن نقصان ايلمش اولور بو حالت
مانع الوهيت وعيب خالقيتدر * بونك امثالى نقايصدن منزه اولديغى درت كتاب
ناطقدر ديديكمده (فبهت الذى كفر) سرى مقرر اولوب خلع وابس طريقيله تكلمه
آغاز ايلديكم جهتدن درون ظلمت مشحونته تأثيرينك اثرى بكاسندن عيان
اولوب همان دم اقرار * وقبول اسلام ايله بهره دار وبرحجره تخليه ايدوب انده بعد
العزل دخى تكاليف شريعت احمديه يى مهما امكن اجرا * ومترصد اظهار
وانها ايدى (ترجمه) غالب مطلقدر اعدايه رسول حق عام * شاهد عادل بتر
حقدن نزول ايدن كتاب

وكلكم يعلم لا قول كذب * ولا يزور حين يدؤ بالنسب

(يعلم) مفعولى محذوف اخوتى بالنبى در (يزور) كذب معناسنه اولان زوردن
مضارعدر كه تزوير تزيين كذب ديمكدر (يدؤ) صحو ومحو وزننده اولان دأو
مصدرندندر كه مكر وحيله در اصلى واوى اولمغله اعلامارسمى ابقا اولندى يائيدر
دخى ديشلر (مفهومى) جمله كز بيلورسزكه نسبده مكر وحيله اولنديغى زمانده
پيغمبر عليه السلام ايله بنم بينمده اولان اخوت مذكوره من يلان دكل ايدى
ديمكدر كه دارمينك دعواى نسب ايلديكى صحيح دكلدر حيله در ديمك مراد
بيوررلر (فتح) حضرت ناظم كنديسنه پيغمبر عليه السلامك اخوتى اطلاقك
وجهى بودر كه سال هجرتده مدينهٔ منوره ده مهاجرين ايله انصار ميانتده كمال
اتحاد بولنوب اختلاف رفع اولسون وائتلاف كاسون ديو بر برلرينه اخوت عقد
ايلمشلر ايدى اول مرتبه ده كه بر برلرينه وارث اولهلر وذوى الارحام ترتيبده مقدم
اوله وقتا بدر غزاسندن عودت اولندقده (واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض) آيت
كريمه سى نزوليله اول اخوتده حكم ميراث قطع اولندى * مهاجرين وانصاردن
عقد اخوت اولنان كمسنه لر قرق بش نفر وبعض روايتده يوزاللى عدد نفس
نفيس ايديلر * ابو مرثد عبادة بن الصامت ايله برادر قيلنمشيدى * مصعب بن زبير
زيد بن حارثه ايله * طلحة سعد بن ابى وقاص ايله * عبد الرحمن بن عوف عثمان
ذى النورين ايله معاذ بن جبل ابن مسعود ايله * ابوذر غفارى سلمان فارسى ايله *
كذا وكذا عقد پيوند اخوت قيلديلر * ترمذى ابن عمردن روايت ايدركه امر اخوت
تمام اولدقده حضرت امير كرم الله وجهه اغلمغه باشليوب اصحاب ميانتده موجب
الفت واتحاد اولان امر اخوتده بنى محروم بيورد بكز وجهى ندر ديديدى حضرت
رسالت دخى * انت اخى فى الدنيا والاخره * سن بنم دنيا وآخرت برادرمسن

بيورديلر پس لب خندان وديده كريان * مسرور وشادان اولدى (امام)
نووى تهذيب الاسماده ديركه عقد اخوت ماده سى ايكى كره واقع اولمشدر * برى
مكه ده بين المهاجرين وبو ايكنجى مدينه ده دركه ذكر اولندى (ترجمه) هب
بيلورسز كيم يلان اولمازانك قرداشلغى * كيم صدورا يتمز يلان اندن ابدبى ارتياب

صافى الاديم والجبين كالذهب * اليوم ارضيه بضرب وغضب

(جبين) اكرچه جبهه يعنى آلن معناسنه مستعملدر لكن جبهه نك ايكى
طرفيدر كه هر بر كسنه نك ايكى جبينى وبر جبهه سى اولور جبين يمين وجبين شمال
دينور * وشعرك مآلى ظاهردر (ترجمه) جسم پاكى سيم خالص در جبينى
چون ذهب * سل سيفم ايلرم راه رضاسنده شتاب

ضرب غلام ارب من العرب * ليس بخوار برى عند النكب
فاثبت لضرب من حسام كاللهب

(ضرب) جر ايله ضرب سابقدن بدل ورفع ونصب دخى رسول سابقك اعرابى
كبيدر (ارب) حشن وزننده عاقل واهل تجربه (عرب) شهريلر كه نسبتى عربى
كلور اعراب آنك جمعى دكلدر بلكه ساكنان باديه ديمكدر (فائده) ابتدا لسان عربى
ايله تكلم ايلمك حضرت اسمعيلدن ظهور ايلديكى جامع صغيرده (اول من فتق
باللسان العربى اسمعيل) حديثيله ثابتدر * بعده يعرب بن قحطان سبب اشاعت
لسان اولمشدركه يمنلر بالكليه آنك اولاد واحفاديدر (خوار) اولى معجم
وآخرى مهمل فاعلك مبالغه سيدر سست يعنى قورقق كه جرى وجسورك
ضديدر ليس برى بخوار ايكن وزن ايچون تقديم اولندى غلامك صفتيدر
(كاللهب) حسامك نعتيدر كه يالك كبى اولان قلج ديمكدر * وبو غزاده خيبريلردن
طقسان اوچ يهودى مقتول اولمشدر (ترجمه) ضرب ابن عم پاك مصطفادر
قيل حذر * برق خاطفدر كورنمز ضرب تيغى چون شهاب * ضرب تيغه ثابت اول
مردايسك ايتمه اجتناب (نطق آخر)

سيكفينى المليك وحد سيفى * لدى الهيجاء تحسبه شهابا

حد كسكين طرفى وكسكين اولمغه حدت ديرلر قلج وبچاق كبى كسر
معقوله سنده مستعملدر (هيجا) حربدر * بو شعر صفين ده ملك شام اولان
معاويه يه خطابدر (منقبه) چون حضرت اميره معاويه مقابله ومقاتله
مراد ايلدى حضرت مرتضى دخى بشر بن عمر وانصارى صحابى يى وسعيد
ابن قيس همدانى وشيث بن ربعى نام كمسنه لرى معاويه يه نصيحت ايچون

ارسال ایلدی واروب هرچند که پند ونصحیله مبالغه وابرام ایلدیلر الزام قبول
ایلیوب بن خون عثمانی طلبدن ال چکمم دیدکده * سعید دیدیکه ای معاویه جمله
خلق بیلورلرکه سنڭ مرادڭ حضرت ذی النورینڭ قاتلی وقاتللرینڭ قصاصی
دکلدر وهم بودعوایه اهل دکلسین لکن مرادڭ بوحقانیت صورتیله عوام ناسی
کندیکه جلب وجذب ایلمکدر اکر عثمان زنده بولنسه انکله ابتداسن مقاتله
ایدردڭ دیدکده معاویه غضبناك اولوب دیدیکه ای سفله سکوت ایله زیراسنڭ
بوکلامی سویلمڭ حدڭ دکلدر بوخصمه شمدی بنیمزی قلج تمیز ایدر * پس شیث دخی
بنی قلجله می تخویف ایدرسین الله حقیچون شمدی انده اقلجی سن یرسین دیدی *
کوردیلرکه پند برای پند اولمدی عودتلرنده حضرت مرتضی بوشعری کویا اولدی
(معناسی) قریبا بکا حق تعالی ایله قلجڭ کسکینلکی کافیدر که اثنای حربده اول
سیفی التهابندن ناشی سن شهاب وبلکه برق صانورسین دیمکدر (تحذیر) بعض
فقرای موحدین لسانلرنده دوران ایدن کلماتندرکه حق ارنلر بزه یتشوردیرلر
ونیجه خشن الجلد وغلیظ الطبع کمسنه لرکه تعصبڭ وقانون اوزره مناظره
وتعریضڭ طریقنی بیلمڭ دکل برسخنڭ کما هو حقه لطفنه واصل ونتیجه سنه
فهم حاصل اولمدین تشمر یکه حمل ایله تکفیر ایدرلر لکن ینه کندیلره راجع اولور
حضرت امیرڭ بومصرعنده بکاربم ایله قلجمڭ کسکین اولمسی وبیت آتیده واقع
مزراغم کافیدر بیوردقلری کلامدن اول سخن درویشانه نڭ فرقی اولمدیغی
ظاهردر حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنین قبیلندندر مع هذا موحددن کلام
دهری صادر اولسه تأویل اولنورکه انبت الربیع البقل مجازه حمل اولنور بر کمسنه که
دین واسلام اهلی خصوصا تربیت کورمش اوله کافی حقیقی حق تعالی اولدیغنی
بیلور (الیس الله بکاف عبده) مرادی ایهام استعانتدرکه خالق تعالی انلرڭ
حرمتنه کرم وطریقی همتلریله احسان نعم ایدر دیمکدر مانع ومعطی عیاندر حضرت
ناظمڭ دخی مرادی قلج یوزندن یعنی مقاتله ومغالبه طریقیله واهب وکافی بنم
مرادمی ویرر دیمکدر (فبای حدیث بعده یؤمنون) (ع) داخی اعلا کارایدر
برتیغکیم عریان اوله (ترجمه) خداوتیغ سرتیزم بکا کافیدر ای احباب *
شهاب برق خاطفدر میان جنکده پرتاب

واسمر من رماح الخط لدن * شددت غرابه ان لا یغابا
(اسمر) ترکیده دخی بومعنایه معروفدر بونده رمح خطی مراددرکه سنجرده در
ملیك اوزره معطوفدر (خط) یمامه‌ده برمحلدرکه مزراقلرڭ اعلاسی اکانسبت

اولنور بعضیلر اول محلڭ اشجارندن مزراغڭ اغاجی یاپیلوردیدیلر حتی بوصیری
دیمشدر * والکاتبین بسمر الخط ما ترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منجم
(لدن) سکون مهمله ایله یومشق یعنی رمح لین دراکرشدید اولسه شکست
اولوردی (غراب) تقدیم معجمه ایله درکنار واوج معناسنه (ان لا یغابا) لان لا یغاب
تقدیرنده در مزراق عیب قیلنمامق ایچون اوجنی بکشدردم دیمڭ اولورکه کوکه
راست کلمکله شایدکه قبضه دن آیریلورد موری غائب اولمسون * وبونده
مهمله ایله (یعابا) دخی نسخه درکه معنی اول دمور قبضه دن دوراولغله مزراق
استادانه دکل ایمش دیوعیبلنمیوب وتحقیر اولنمامق ایچون تشدید ایلدم دیمڭ
اولور (ترجمه) دخی اول نیزهٔ هندیٔ نرم دست قهرمده * اولورسا ماتربا
واهل طغیانی ایدر بیتاب

اذود به الکتیبة کل یوم * اذاما الحرب اضرمت التهابا
(اذود) معجمه ایله مهمله میاننده واوایله وزن ومعناده اسوق کبی سوررم دیمکدر
(کتیبه) عسکر (التهاب) اضرمت فعلنڭ مفعول مطلقی که قعدت جلوسا کبیدر
پس یلتهب تقدیر ایلمڭ لازم دکلدر ویاتمیزدر (ترجمه) بونیزه م عسکره
هرکون نیجه حاضرکاب ایلر * کورنجه آتش جنك وجدل تنورنی پرتاب

وحولی معشر کرموا وطابوا * یرجون الغنیمة والنهابا
(کرموا) شدرا ایله دخی جائزدر (غنیمت) جنك ایله کفره دن النان مال (نهاب)
نهبڭ جمعی یغما معناسنه در (ترجمه) کریم وپاك دامن برکروه اطرافی آلمش *
غنیمت ایله غارته مهیادر قواحباب

ولا یبحون من حذر المنایا * سؤال المال فیها والایابا
(اياب) رجوع (ترجمه) بوموتك احترازندن خلاص اولمق نه ممکندر *
غزاده استین مال وفرار اولدقجه فرصتیاب

فدع عنك التهدد واصل نارا * اذا خمدت صلیت لها شهابا
(تهدد) خوف (اصل) صلیدن امردر بریان اول ویان دیمکدر حتی (اللهم صل
صلوة) محلنده (تصلیة) دیمڭ نهی وتکفیر اولنمشدرکه قاموس تصریح ایدر (خمدت)
آتش سویندی دیمڭ (شهابا لها) وزن ایچون تقدیم اولندی (معنی) چونکه سنی
حذرخلاص ایلمز همان خوفی ترك ایدوب حی الوطیس سری ظاهر اولوب آتش
حربڭ شدت احتراقی وقتنده کندیکی آنڭ ایچنه آت سونموب یانرسه ویررسین
ویا خود اکرسونرسه الورسین (ترجمه) ندربوخوفی ترك ایله شتاب ایت آتش

حربه * سویندجه آنی پرتاب ایده شمشیر آتشتاب (نطق آخر)

انا علی واعلی الناس فی النسب * بعد النبی الهاشمی المصطفی العربی

(منقبه) اوتوزیدنجی سنهٔ هجریه نك غرهٔ ذی الحجه سنده علی رضی الله عنه
جنابلرینه معاویه صفین نام محلده مقابله ومقاتله یه شروع ایلدکده حضرت امیر
کندی عسکرینی یدی صنف ایدوب هر برینه برسردار تعیین ایلدی که هرکون
برطائفه محاربه ایدوب هفته ده برنوبت کانجیه دك استراحت وتکمیل معونت
ایده لر معاویه دخی اکا نظیره ایلیوب لشکرینی یدی بلوك قیلدی غرهٔ محرمه دك
هرکون جنك اولوب جناب مرتضی غرهٔ محرمده حربی ترك وتأخیر ایلدی
تانصف شهر اولدقده حضرت امیر * عدی بن حاتم طائی * ویزید بن قیس ارحبی
وشیث بن ربعی * وزیاد تمیمی * وبعض کمسنه لری معاویه یه طریق هدایته دلالت *
وخیر وحق ایله وصیت ونصیحت ایلمك ایچون ارسال ایلدی ممکن اولمیوب عودت
ایلدیلر چون محرم تمام اولدی * حضرت امیر بیوردیکه * ای اهل اسلام صلاح
حال امیدیله برآیدرکه توقف ایلدم قضایای تأخیر هیچ نتیجه پذیر اولمدی * پس
حرب وضربه حاضر ومهیا اولك دیو بوقطعه یی انشاد ایلدی (انا) اشباع ایله ایدیکی
سبق ایتمشدر (علی) ایله اعلی میاننده جناس ناقص وارد رهاشم اجداد نبویه دن
ایکنجی درکه محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشمدر اسمی عمرودر (هاشم) لقبی
زائران بیت رحمانه هشام یعنی ترید ایله اطعام عادتی اولدیغی جهتندندر (ترجمه)
بن علی یم هم نسبده جمله نك اعلاسیم * اول نبی هاشمیدن صکره بافضل وادب

قل للذی غره منی ملاطفة * من ذا یخلص اوراقا من الذهب

(غر) تقدیم معجمه ایله درالداندی دیمك که ملاطفه فاعلیدر ومفعولی ضمیر متصل
الذی یه عائددرکه مغرور وفریفته مراددر (من) استفهامیه (اوراق) جمعدر
مفردی ورق کسر مهمله ایله وفتحه لرله دخی لغتدر سیم وزری صحیفه ویپراق کبی
ایدوب سکه لندیکی ایچون ورق تسمیه اولندی جمع قیلنمق وزن ایچوندر بونسخه
معناسی دراهم مضروبه یعنی سکه لی اقچه لر دیمکدر وسکه زنه ورق دیرلر (فائده)
فی الاصل درهم زمان ضحاکدن بری خرما چکردکی کبی ایدی مدور ومورق
اولوب ضرب سکه قیلنمق دولت اسلامیه ده حسنات فاروقیه دندر صکره
امویه ده تنقیح اولندیغی کرکی ولاقطی امثالی فقهانك تصریحکرده لریدر
(مفهومی) بنم لطفم کندینی مغرور ایدن کمسنه یه سویله که دراهم مضروبه یی
التوندن کیم خلاصه ایده بیلور یعنی ایلدیکم ملاطفه برای مصلحتدر حقانیته

کانجه

کانجه یه التون کبی غل وغش قبول ایلمم لطفه باقوب الدانمسون غافل اولمسون
الفت واخوت وملاطفه وملاعبه امثالی حرکات امور شرعیه اجراسی لازم
اولمیان محللرده در * والا احکام ربانیه واحوال نبویه یه کانجه موشکاف اولوب
برطریقله خدعه اختیاری حقمده احتمال دکلدر (ترجمه) دی اکا کیم
لطفمه مغرور اولوب کستاخ اولور * کیمدر اول سیمی ذهبدن آیران اول بحسب

هبت علیك ریاح الموت سافیة * فاستبقنی بعدها للویل والحرب

(سافیه) فا ایله صاوریلوب صاچلیجی (ویل) موحده ایله شدتدرکه (اخذا وبیلا)
بطش شدید معناسنه (حرب) مهمله لرده فتحه لرله مالنی آلوب فقیر ایلمك یاخود
اولانك اعجامیله هدم وشق معناسنه معروفدر (بیتك معناسی) سنك اوزریکه
هلاك خاکنی روزکار نشر ایلدی پس نیم بسمل کبی حرکت ایدوب بزه زحمت
ویرمه اولدی اوله جق بزی ترك وابقا ایله که شدت اولنه جق دخی نیجه کمسنه لر وار
انلره لزومم واردر سنکله بومقاتله ده بن ادراك امر ایلمم دیو کندینك بومحاربه ده
بقا وعدم شهادتنی اشعار ایدر (ترجمه) بادموت ایروب غبار وارك ایلر تارومار
سا که قالور اشك چشم ونار غم رنج طلب رجز

انا الغلام العربی المنتسب * من خیر عود فی مصاص المطلب

بوشعر معاویه نك عبد آزاد کرده سی اولان حریثی قتل ایلدکده اکا خطابا صادر
اولمشدرکه (منقبه) ابن اعثم کوفی کتاب فتوحنده دیرکه معاویه حریثه هربار
وصیت ایدردیکه صقین علی یه تعرض ایلمه وا کاقارشو وارمه اکر سکا جانك لازم
ایسه آنك کوزینه کورنمه اکر ممکن اولسیدی بن کورینوردم دیو تنبیه ایدردی
لکن حریث غایت شجیع وبهادر اولمغله * آیا جناب امیره دنك اولوریم
ملاحظه سی دماغنده اولمغین برطرفدن دخی معاویه دن کیزلی عمرو بن عاص دخی
ترغیب ایدوب علی اولکی علی دکلدر قوجادی سکا مقابل اولور کمسنه شمدی بوقدر
سنك هنوز قوت شجاعتك وقتیدر میدان سنکدر اکر غالب اولورسن برنام صاحبی
اولورسین قتل ایلمك لازم دکل همان صورت غلبه بولنسون بوامر دخی فیصل
بولور قضارا اکر او غالب اولورسه شتم وسب ایلدکده غضبه کلور قتل ایلسه الله
اولمامش اولور دیو سنی آزاد ایدر دیو ابرام والحاحنه مغرور اولوب * برمحلده اسد
الله الغالب شجیع محارب * حضرت علی بن ابی طالب * جنابنه مقابله ایلدی
حضرت امیر دلیر حربیجه حرکت ایدوب بکحمله ده طعمهٔ شیر شمشیر ایلدی (ع)
کلتا یدیه یمین حین قد ضربه * یا امان دیمکه تهالك ویاخود آخر وجهله دفعی

تدارك ايده جك وقته قومديغى افنديسى معاويه نك مسموعى اولدقده حضرت
اميرك حرب وضربنى مقابله قبول ايلمز براقوت قدسيه ايله در قدرت انسيه ايله
دكلدر دوكندينه نصيحتى اصغا ايلمدى جانى جهنمه سياقنده التى بيت جناب على
نعت صورتنده انشا وانشاد ايلديكى شعرك مطلعى بودر (شعر) حريث الم تعلم وعلمك
ضائر * بان عليا للفوارس قاهر (القصه) (عود) اغاجدر بونده فرع معناسنه
(مصاص) ضمله اصل ديمكدر (مطلب) هاشمك برادريدر وبونده مطلبدن
مراد قوميدر عبد المطلب بن هاشم صباوتنده اتك حمايتنده اولمغه عبديتله وصف
اولنديغى قريبا مذكور ايدى عبد المطلب مراد اولنمقدن خوشدر (نكته) غلام
تعبيرى مشاكله ايچوندركه (تعلم مافى نفسى ولا اعلم مافى نفسك) قبيلندندر حريث
غلام معاويه اولمغله فخر ايلدى * حضرت مرتضى دخى بزده برغلام مطلبى
اولوب اول اصلك فرعيزديمك مراد ايدرياخود ايا غلام النبى العربى تقديرنده
اولوب لام عوضدر (ترجمه) بن غلام مصطفايم مفخر عالى نسب * اصل پاكم
نسل عبد المطلب مير عرب

ياايها العبد اللئيم المنتدب * ان كنت للموت محبا فاقترب
(منتدب) جواب ويريجى وهر دعوت اولنان يره اجابت ايديجى كه عيوبدن
معدوددر (اقترب) بكايقين دكل ديمكدركه لفظ كريمدر قربت ماده سندندر
تقديرى اقترب الى ديمك اولور (ترجمه) سنمى كالدك اى فرومايه بنم ميدانمه *
كل سورسن موتى يقلش يانمه اى بى ادب

واثبت رويدا ايها الكلب الكلب * والا فول هاربا ثم انقلب
(رويدا) تنوين ايله در اروادا روادا مصدرندن تصغير ترخيمى ايله تصغير اولنمشدركه
اروادوزن ومعناده امهال يعنى مهلت ويرمك كه (امهلهم رويدا) لفظ كريمدر
تصغيردن مقصد وقت مهلتك قلتنى افاده در (كلب) ساكن اللام كوپك ديدكارى
حيواندر (غريبه) قالب آدمى اوزره تحقيرا شيطان القاى براق ايلدكده توكرك
محل سره سنه وقوعنده جبريل اول محلى قوسهٔ جناحيله قطع وطرح ايليوب
آلودهٔ براق اولان طين آدميدن كلب مخلوق ايدوكى بعض تفاسيرده مصرحدر *
عجيبدركه تركيلرى اولان كوبك وكوپك لفظلرى جناس تام اوزره مرسومدر
سبب انسيت بونلردر ديديلر وجلد آدمى كبى استعمال وانتفاع اولنماز (وكلب)
كسر لامله هرشيده شدت وشرتدر خصوصيله كلابده تحريك ايله دلى كوپك يعنى
قودوز ديدكارى عقوركبى كه اشد واشر الكلاب اولور * حتى جواز قتلى

وشيطانيتى

وشيطانيتى بابنده اثر وارد اولمشدر (اولا) عاطفهٔ قسميه ايله حرف نفيدركه اولا
تثبت تقديرنده يعنى اكر ثابت اولمزسك اختيار فرار ايله ديمك مفهومنده
(ثم انقلب) (ثم كلا سوف تعلمون) قبيلندندر ديديلر (ترجمه) قاچمه اى كلب
كلب ميدانده ثابت اول براز * غيرتك يوغيسه قاچق پس سكا اولماز عجب
(رجز ديكر)

اباى تدعو فى الوغى ياابن الارب * وفى يمينى صارم يبدى اللهب
(اباى) مؤخر تدعونك مفعوليدر (وغا) جنك (ارب) فتحتين ايله حصولنده
حيله يه محتاج اوله جق مرتبه افراط حاجت وشدت اقتضاى امردر حتى *
كل ارب حاجة لا بالعكس * ديمشلر يعنى هر ارب حاجتدر لكن هر حاجت ارب
اولماز زيرا مفهوملرنده مساوات يوقدر ارب شدتله مقيددر لكن حاجت مطلقدر
اشته بوسببدن ارب مطلقا حيله معناسنه شايع اولمشدر * وبونده مراد بودركه
حيلهٔ محض اولان كمسنه نك اوغلى ديوب ملعون بن ملعون كبى حيله كارلغى
افاده در (واو) حاليه در (ترجمه) سنمسين دعوت ايدن جنكه بنى اى بى ادب
كورمدك دستمده تيغى كيم چيقراندن لهب

من يخطه منه الحمام ينسرب * لقد علمت والعليم ذو ادب
(من) استفهام انكارى (يخطه) تقديم معجمه ايله خطوه ماده سندن اخطأ
مصدرندن مضارعدركه اخطأ ديمكدر تحريك معناسنى متضمن اولمغله
يخطه يحركه مقامنده اول حسامى كيم تحريك ايدر (حمام) كسر مهمله ايله
موتدر (ينسرب) مهمله لرله دوكيلور ديمك (مفهوم) بيت اول قلجى كيم تحريك
ايدركه اندن موت منتشر اولوريعنى كمسنه تحريكه سبب اولماز * وفى الحقيقه
آنك بويله اولديغن بن بيلورم * وهركيمك بوامر معلومى ايسه اول كمسنه عقل
وادب صاحبيدر * مكر بيلميه كه بى ادب ومجنون اوله (علمت) اكر خطاب اولورسه
معنى سن بوامرك تحققنى بيلدك پس اديب اول بى ادبلك ايلمه كه اهل علم اديب
وعاقل اولور (ترجمه) لولهٔ تيغمدن آب مرك اولور هردم روان * صوصادكسه
قانكه كل قاندرم چكمه تعب

ان لست فى الحرب العوان بالارب * وعن قليل غيرشك انقلب
(عوان) برنوع حربدركه دفعات ايله مقابله ومقاتله اولنه (ارب) عاقلكه تفصيلى
سابقدر (قليل) زمان محذوفك صفتيدر (غيرشك) يقينا معناسنه اولور بعضيلر
انك نعتيدر منعوتى مقدردر ديديلر (انقلب) مجهول متكلمدر * صيغهٔ امر ايله

دخی نسخه در * الف ولامک کسرلریله (معنی) تکرار بتکرار مقاتله واقع اولان
جنکده سن عاقل دکلسین یعنی بویله کارزاره کلمک عاقل کاری دکلدر زیرا چوق
کچمزبندنخی ارجاع اولنورم که مقابله ایده جک کسنه قالمدی جمله سی طعمهٔ شمشیر
اولدی پس بکا دخی تمامدر عودت ایدلدیرلر (ترجمه) مبتدی ایسک امور
جنکه بیلمزسک بنی * چاشنیٔ جنککی شمدی داتدرام بن ساکه هب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * نحن وبیت الله اولی بالکتب

مصراع اول کرات ایله سابقا مفصلدر * ومصرع ثانیده (واو) قسمیه (بیت الله)
کعبهٔ مکرمه درکه آیهٔ کریمه ده کندینه اضافتله (طهر بیتی) دیو تشریف
ایتمشدر (مسئله) حق تعالیدن غیره قسم ایلمک کندینه مخصوصدرکه (والتین)
(والعصر)(والفجر) امثالی قرآن کریمده چوقدر انسان ایچون خالق تعالیدن
غیره قسم تجویز کردهٔ فقهاد کلدر * جواب ویریلورکه بیتدن مراد رب البیت در
یاخود بو رجزی ورود نهیدن مقدم انشاد بیورمشلردر * یاخود روضهٔ امام
نوویده من غیر فکر سبق لسان واقع اولسه لغو اولور دیمشدر وقریبا کاسه
کرکدرابوالله کبی (مهمه) یمین لغتده قوتدر وشرعده نام خدایی ذکر ایله خبرینی
تقویه وجزایی شرط ایله تعلیقدر اوچ نوعدر (بری) غموسدرکه قصدا کذب به یمیندر
صاحبن وباله غمس وادخال ایلدیکی جهتدن تسمیه اولندی (ایکنجی) لغودر
صادق اولمق ظنیله کاذبه یمیندر (لا یؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) ناطق اولدیغی
اوزره معفودر (وبری) دخی منعقده در امر مستقبلینک فعلی ویا ترکی اوزره
یمیندر اکر حانث اولورسه اکراه ویا نسیان معتبر دکلدر کفارت لازم کلور کفارتی
دخی عتق رقبه ویا عشره مساکینی اطعام ویا اکسادر اکر بونلره قدرتی اولمزسه
اوچ کون متوالیا صومدر (فائده) حضرت ناظمک بیت الله ایچون اولویت
اهلیتی وجوهله درازجمله ولادتی بیت شریفک داخلنده واقع اولمشدر حتی کاشفی
بیورر * طواف خانهٔ کعبه ازان شد برهمه واجب * که انجا در وجود آمد علی بن
ابی طالب * وبری دخی اجدادی تاقصیدن بری کعبه ساکنلرینک میاننده ضابط
اوله کلمشلردر * وابتدا قپو یاپمق عبد المطلبه میسر اولمشدر * وبنای کعبه قاچ
دفعه اولدیغی بو ابیات ایله ضبطی تسهیل وترتیبنه رعایت اولندی (نظم) بنای
کعبه اون برکره اولمشدر آنی ضبط ایت * ملائکه آدم واولادی دردنجی ابراهیم
یاپوب عملاق وجرهم هم قصی ایله قریش آنی * دخی ابن زبیر آنک طقوزنجیسی
باتکریم * اونجی یاپدی حجاج انی بموجب ولی اوده * حطیمی ایلدی تفریق انجق

صانکه

صانکه برترمیم * ایدوب تجدید کلی خان مرادآنی مرادا اوزره * انک تاریخی
ختم اولدی اولوب اون برا کانه عظیم (کتب) انبیایه انزال اولنان کتابلرکه دردی
کبیر وماعداسی صحف صغیره درکه جزء ورساله کبیدر (لازمه) سورهٔ اعلی
تفسیرنده جار الله کشفی اوزره * ابوذر رضی الله عنه سؤالنه جوابا حضرت
رسالت بیوردیلرکه کتب آسمانی یوزدرتدر حضرت صفی الله ایچون اون صحیفه
وشیث ایچون اللی صحیفه * وادریسه اوتوز صحیفه * وخلیل الله ایچون دخی
اون صحیفه * ویریلوب وتورات کلیم اللهه وزبور خلیفة اللهه * وانجیل روح اللهه
وفرقان حبیب اللهه * دخی جمله سی یوزدرت اولور * لکن کنزصنها جیده توراتدن
مقدم حضرت کلیمه اون صحیفه اعطا اولنوب بوصورتده سور قرآنیه عددنجه
یوز اون درت اولور * بعضیلر دخی آدم علیه السلامه صحایف احسان اولنمدی
دیدیلر * پس بنه عدد اوله عائد اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب عالی
نسب * بزبحق کعبه اولا یوزکتابه باادب

وبالنبی المصطفی غیر الکذب * اهل اللواء والمقام والحجب
نحن نصرناه علی کل العرب

(لوا) سنجاق که تفصیلی سابقدر (مقام) لام عهد ایله مقام ابراهیم علیه التسلیم
درکه انده اثر قدم محترملری وار ایمش لمس ومس ایله محو اولمشدر (حجب) بیت
شریفک پرده لریدر (فائده) بیت شریفی ابتدا اکسا ایدن ملک یمن تبع حمیریکه ابو
کرب اسعد در بعثتدن اوچیوز ییل مقدم انطاع وبرود ایله پوشیده قیلدی وحریر ایله
ابتدا حضرت عباسک صباوتنده والده سی نبیله عباسی غیب ایلدکده نذر ایدوب
بولدقده نذره وفاء اکسا ایلدی * وقصی بن کلاب عهدندن ابوربیعة بن المغیره
ظهورینه وارنجه برسال جمله قریش اتفاقله ودیکر سال مومی الیه اکسا ایدوب
مناوبه ایله شرفیاب اولورلرایدی حضرت رسالت ثوب یمان * وفاروق وذو النورین
قباء قباطی کسوه ایدرلرایدی * حتی حضرت عمر هرسنه کسوه یی حجاجه تقسیم
وتجدید ایدردی شرعا بیع ایله تجدید اولنمق جائز اولدیغی ابن وهبانک بو بیتیله
محکومدر (بیت) ودیباجة البیت العتیق عتیقة * تباع وبالاثمان یکسی ویعمر *
وخلافت مأمون عباسیده برسنه ده اوچ کره تجدید کسوه اولنوب یوم ترویه ده
قرمزی دیبا وشهر رجبده قباطی وشهر رمضانده بیاض دیبا اکسا اولندی
* دولت عباسیه دنصکره کاه سلاطین مصر وکاه ملوک یمن طرفندن پوشیده
قیلنوب خلیفهٔ بغداد ناصر بالله عباسیدن بری سیه جامه تکسیه * والی الان

مستقلا آل عثمان ابدالله دواتهم اول خدمتله ممتازلردر (اهل) محذوف نحن یه خبر
اولور (ترجمه) اقربی بزهم نبی صادق القولك كه بز * اهل كسوه ومقام ایله
لوابز با حسب * یاوری ایدك نبینك حمله ایتدكجه عرب (نطق دیگر)

ابى الله الا ان صفين دارنا * ودار كوا مالاح فى الافق كوكب
(منقبه) حضرت مرتضى كرم الله وجهه جنابلری ماه محرم خروجندنصكره
مقاتله یه عزیمت بیوروب ابتداکی كونى مالك بن اشترى محاربه یه ارسال ایلدی *
ایكنجی كونی هاشم بن عتبة بن ابى وقاص * اوچنجی كونی زیاد بن نصری *
دردنجی كونی وبشنجی كونی بالذات كندی نفس نفیسیله میدان مقاتله یه خروج
ایلدی * بشنجی كونی سادات اصحاب كرامدن عمار بن یاسر شهید اولدیكه سنی فئة
باغیه قتل ایدر دیو شهادتنی مخبر صادق علیه السلام خبر ویرمشلر ایدی * وهاشم
مزبور * وعبدالله بن بدیل بن ورقاء شهید اولدیلر * ومعاویه طرفنده ذو الكلاع بن
مطاع بن مطاب وحریث بن صباح حمیری قتل اولندیلر * وحضرت امیر اولقدر
مقاتله ایلدیكه قلجی اكرلدی وقبضه سی مبارك اللرینه یاپشدی * عاقبت ربیعة
همدانی اون ایكی بیك دال قلج ایله دشمن اوزرینه حمله ایلدكده غلبه ونصرت
ظهوریله لله الحمد مخالفین مغلوب ومنكوب اولدیلر اخشام اولدی وكیجه دخی
معركه دن آرام ایلمدی حتی اول كیجه حضرت امیرك كندی النده بشیوز یكرمی
اوچ كمسنه مقتول ومخذول اولدی واول كیجه یه لیلة الهریر دیدیلر هر بر صوت
كلابدر * طلوع شمس وقتنده لشكر شام هزیمته عزیمت ایلدكده معاویه مضطر
ومضطرب اولدی عمرو بن عاص تعلیمیله مزراقلر اوزره مصحفلر آویزه ایدوب بزلر
سزلری كتاب حقه دعوت ایدرز دیوب فریاد ایلدیلر وصلحه طلبكار اولدقلرنده
حضرت ناظم بو قطعه یی انشاد ایلدی (افق) ضمه لرله كنار آسمان وزن ایچون
ساكن اولمشدر (داركو) تسهیل واو ایله در الف یازلمز اشباعدر (ترجمه)
خدا منع ایده بو صفین اقامتكاه اولو بدر چون * بزه وسیزه تار خشنده در
آفاقده كوكب

الى ان تموتوا او نموت ومالنا * ومالكموا عن حومة الحرب مهرب
(حومه) محل حرب در اصلنده معظم اموره حومه دیرلر ایدی جهاد دخی دین
مبینده بر امر عظیمدر (ترجمه) اولنجه یعنی سز یا بز جدالدن اولمز عاجز *
بزه وسیزه یوق جنك معظمدن بو كز مهرب (رجز آخر)

یا ایها السائل عن اصحابى * ان كنت تبغى خبر الصواب

حرب صفین ده انشاد اولنمشدر لكن ابن اعثم دیركه بو شعر معقل بن قیس
ریاحینكدر (ترجمه) شان اصحابمدن استفسار ایله ایدن خطاب *
طوغری یسین استرایسك ویرم سكا شافی جواب

انبئك عنهم غیر ما تكذاب * بانهم اوعیة الكتاب
(ما) زائددر (تكذاب) تكرار وزننده یلان سویلمك (اوعیة) ظروف معناسنه در
مفردی وعادر (كتاب) قرآن كریمدر لام عهدیه در (ترجمه) قول صادق ایله
اخبار ایدیم انلردن سكا * هر بری اولمش حقیقت ایچره بر ظرف كتاب

صبر لدى الهيجاء والضراب * فسل بذاك معشر الاحزاب
(صبر) ضمله صبورك جمعیدر (ترجمه) حرب وضربه هر بری قادر اولوب اولور
صبور * اعتمادا ایتمزایسك احزابه صور قیله مجاب (دیگر)

الم تر قومى اذ دعاهم اخوهمو * اجابوا وان اغضب على القوم یغضبوا
عسكرك كمال اطاعتنی ستایش بابنده صدور یافته در مصرع اولك آخرنده (همو)
صله اولور (اخوهم) متكلمدن عبارتدر (ترجمه) قوممی كور دعوت
اولندقجه اولورلر مجیب * خشم ایدرسم اول كروهه اوازانلاره قریب

همو حفظوا غیبى كما كنت حافظا * لقومى اخرى مثلها ان تغیبوا
(همو) صله اولوب اصلی هم در كه مثلی سابقدر (مثلها) ضمیری حفظه عائددر
تأنیثی حفظ غیبت افراد جماعت اعتباریله در (غیب) معجمه ایله شهادت
مقابلیدر كه كشینك غائبانه سی (ترجمه) حفظ ایدرلر غیبتم حاضرده اولدیغم
كبی * بن دخی حفظ ایدرم انلاری اولدقجه غریب

بنو الحرب لم تقعد بهم امهاتهم * وآباؤهم آباء صدق فانجبوا
(بهم) بهو تهم تقدیرنده اولوب (لم تقعد) دعادر كه قعود مرتبه دن كنایتدر (لم تفقد)
فا وقاف ایله دخی نسخه در انلری انالری غائب ایلمسون دیمكدر (معناى بیت) بنم
وصف ایلدیكم عسكرم حرب وضرب اوغلاری یعنی اصحابیدر كه انلرك انالری
كندیلرینك موتلریله بكاوعویل ایلمكه قاعدات اولمسونلر وبابالری دخی ارباب
صداقتدندر كه بو یله نجیب ولدلر دنیایه كتوردیلر دیمكدر كه انجبو فاعلی آبایه
راجعدر لكن ترجمه ده مبالغه یه حمل ایله تصویر اولنور (ترجمه) حربدر
مادرلری كیم ایتمزانلرله قعود * هم پدرلر انلره صدق ونجابتدر نصیب (دیگر)

الازد سیفى على الاعداء كلهم * وسیف احمد من دانت له العرب
(ازد) تقدیم مهمله ایله یمنده بر قبیله اسمیدر سین ایله اسد دخی لغتدر كه نسلی كهلان

ابن سبايه متصل اولديغى مجلده تحرير كردۀ شارح فقيردر (كاهم) جر ايله تأكيد اعدادرميم كسرايله اشباع اولنور (من دانت) جمله سى جر ايله صفت احمددر (مأل بيت) ازد قبيله سى رجالى بنم دشمنمه حواله ايلديكم قلجمدر و حضرت رسالت عليه التحيه نك دخى انلر قلجيدركه اول پيغمبره اول قبيله دكل بالجمله اولاد عرب اطاعت ايدر اويله برذات شريفدر (ترجمه) ازد قومى تيغ اولدى كايدر اعدايه عذاب * داخى شمشير محمددر اطاعت اكتساب

قوم اذا فاجؤا اوفوا وان غلبوا * لا يجمعون ولا يدرون ما الهرب

(فاجؤا) فاتلوا وزننده دردفعة اخذ ايلسه لر ديمكدر (مأل شعر) اول قبيله رجالى بركسى اكر اسير ايلسه لر حقنه رعايت و اكرام و وفا ايدرلر واكر كنديلرى مغلوب اولسه لر فرار ايلمزلر و فرار ندر بيلمزلر ديمكدر حقلرنده (الاسد جرثومة العرب) حديث شريفى وارد اولمشدر (ترجمه) برقومدر غالب اولسه دشمنه ايدر وفا * دشمنه مغلوب اولان ايتمز فرارى ارتكاب

قوم لبوسهم فى كل معترك * بيض رقاق وداودية سلب

(لبوس) لباس معناسنه وبونده زره مراددركه قريبا كلور (معترك) جمعيت عسكر محلنه كه معركه كاه ديمكدر (بيض) كسر ايله قلجلردركه مفردى ابيضدر (رقاق) جمع رقيقدر رقيق اينجه اولان نسنه يه ديرلر بونده آلات حربيه ايرادى قرينه سيله اينجه قلجلر مراددر (داودية سلب) اصلنده سلب داودية ايدى وزن ايچون تقديم اولندى زرهلركه داوده منسوب اوله حضرت خليفة الله داود نبى ابتدا زرهى تعليم ربانى ايله ايجاد ايلديكى (وعلمناه صنعة لبوس) كريمه سيله ثابتدركه (وألناله الحديد) تتمه سى دخى شاهد مدعادر والان (زره داودى) اتصال محلى معلوم اولميان زرهه اطلاق ايدرلر (فائده) عند العرب مؤنسات تعبير اولنان يدى عدد آلتدركه ترجمه سى ميسر اولان قانون الادبده دائما انسيتلرى سببيله تسميه اولنمشدر ديو مصرحدر بو فقير انلرى بو برمصرعه درج ايلدم (ع) قالقان آت مزراق قلج ياى زره خود (ترجمه) برقومدركه معاركده لباسى انلرك * تيغ وجبه زره داودى اولور شوكت نصاب

البيض فوق رؤس تحتها اليلب * وفى الانامل سمر الخط والقضب

(بيض) بونده فتح با ايله درخود ديدكلرى دمور تاجكه زره ايله باشه كيرلر توغلغه ديرلر (يلب) يمنى اولان زرهلركه دريلرى بربرلرينه ديكوب لابس اولورلر وفولاد ديدكلرى دمور معناسنه دخى كلور (سمر) اسمرك جمعى كه قره يه مائل مزراقلردر

خط ديدكلرى محلدن چيقار (قضب) ضم قاف ايله ومعجمه ايله قلجلردر فتحله و مهمله ايله دكلدر زيرا جرى اقتضا ايدر قافيه ايسه ضم اوزره در (ترجمه) فرق سرده تواغه وتحتنده درجوشنلرى * الده تير ونيزه وشمشير نصرت انتساب

البيض تضحك والاجال تنتحب * والسمر ترعف والارواح تنتهب

(بيض) كسر ايله در تكرارى معرفا اولمغله بيض رقاق مصرعنده اولان بيض مراددر (آجال) جمعدر مفردى اجل حيات انسان ايچون تقدير وتعيين اولنان مدت مضروبه (تنتحب) نحيب ماده سندن مهمله ايله در مضارع مؤنثك مجهوليدر مقتول اولان انسانك كنديسنه كويا اجلى منتحب يعنى كريه ايديجى قيلنور (ترعف) بورنى قنار ديمكدركه مزراغك اوچنى انفده استعاره ورعاف اثبات اولنمشدر (تنتهب) دخى نهب ماده سندن تنتحب وزننده درغارت ويغما اولنور ديمك كه كويا حضرت قابض الارواح عزرائيل وعونه سى مردكان كشته كانك روحلرين قاپشورلر (ترجمه) تيغلر خندان اولوب عمر عدو كريان اولور * نيزه بورنى قاندوب ارواحن ايلر انتهاب

واى يوم من الايام ليس لهم * فيه من الفعل ما من دونه العجب

(فعل) فتحله اوچنجى بابدن مصدر وكسر ايله اسمدر (ترجمه) قنقى كوندر كونلر ايچره كاولميه انلر ايچون * انده بركار صفابخش عجيب الفت مآب

الازد ازيد من يمشى على قدم * فضلا واعلاهم قدرا اذا ركبوا

(ازد) ايله ازيد ميانده جناس واردر (همو) اشباع اولنور (فضلا) (وقدرا) تميزلردر (ترجمه) ازد قومى جمله اقوامدن فزوندر فضل ايله * جمله نك اعلاسيدر ايتدكده تحريك ركاب

والاوس والخزرج القوم الذين همو * آووا غريبا فاعطوا فوق ما وهبوا

(اوس وخزرج) معجمه لرله صكره مهمله وجمله انصاردن ايكى قبيله درلا بوين برادرلردر بابالرى حارثه بن ثعلبه در (الذين آووا) قصر ايله خطادر زيرا آووا ايوندرمديله اعطوا وزننده در (ترجمه) اوس وخزرج قومى مهماندوست وارباب سخا * يعنى احسان وكرم سبقنده ايدرلر شتاب

يا معشر الازد انتم معشر انف * لا تضعفون اذا ما اشتدت الحقب

(انف) ضمه لره دراسكانى ضروريدركه حطيئه ديمش (ع) قوم هم الانف والاذناب غيرهموا * انف الناس رئيسلر ديمكدر فتح وسكون ايله انف دخى نسخه در * اساسده انف قومه عزيز القوم ديمكدر ديمشدر * صحاحده روضة

انف رعی اولنمامش باغ وبستان ومن رعه دیمکدر لکن ضمیرایله وفتحه لرایله انفه
نسخه سی یوقدر (حقب) جمعدرسنه لردیمك که مفردی کسرایله حقبه‌در
(ترجمه) ای کروه ازدسزلرعاروغیرت صاحبی * برجماعتسز که شدتدن سزه
یوق پیچ وتاب

وفیتم واووفاء العهد شیمتکم * ولم یخالط قدیما صدقکم کذب
(شیمه) خوی وطبیعت (قدیما) زمانا قدیما تقدیرنده صفت اولوب موصوفی
مفعول فیه اولور (صدقکم) لم یخالط فعلنه مفعول (وکذب) فاعلدر
(ترجمه) عادت طبعیکزاوزره ایتدیکز عهده وفا * صدقکزاولمادی کذب آلود
هیچ بی ارتیاب

اذاغضبتم یهاب الخلق سطوتکم * وقدیهون علیکم منکم الغضب
(سطوت) حمله وصولت (یهاب) هیبتلنور دیمك (ترجمه) خشم وحمله ایتسکز
خلق ایدراندن احتراز * سیزه آسان اولوراندن ایلمزسز اجتناب

یامعشرالازدانی من جمیعکمو * راض وانتم رؤس الامر لاالذنب
جارومجرورمؤخر راض کلمه سنه تعلق ایدر (امر) امر خلافتدر که حضرت
امیرك خلافتنده شرفیاب خدمتلری اولنلرك جمله سندن اقوی واولی بولندیلر
وثمرهٔ شجاعتلری واثر محبتلری خاندان نبوته جملهٔ قبائلدن زیاده ظاهر اولمشدر (حتی
منقبه) حضرت سبط النبی الکریم امام حسین شهیدك سرمبارکی یزید پلیدك
سرعسکری اولان عبدالله بن زیاده کوفه ده واصل اولدقده کوفه منبرینه
سرورندن صعود * وکندی عسکرینه خطبه ایدوب دیدیکه حمداولسون اول الله
تعالی یه که حقی اظهار ایدوب امیرالمؤمنین اولان یزیده وعسکرینه نصرت
وحاشا کذاب بن کذابی قتل ایله مسرت وردی * دیدیکی ساعت بنی ازددن
عبدالله بن عفیف رضی الله عنه درحال قیام ایدوب غیرت اسلام ایله کندینی فدا
وجمله یزیدیلر ایچنده دیدیکه * ای کذاب وای دشمن رب تواب یالان سویلدك سن
وسنك پدرك دخی وطرفندن بوبلده یه والی اولدیغك ملعون دخی وعسکرك جمله
کاذبلر وحیله کارلرسزای مرجانه نام برطهارتسز جاریه نك ولد زناسی پیغمبر
زاده یی قتل ایلدك وصد بقلرمقامنه چیقوب هذیان وخلطیات ایدرسن که کافر
کاری دخی دکلدر دیدکده عبیدالله غضبه کلوب طوتك دیدکده ابن العفیفی اخذ
ایلدیلر * اول ساعت ازدیلر جمع وهجوم ایلدیلر شجاعت وغیرت وجمعیتلری مجرب
ومقاومتلری ممکن اولمدیغی معلوم اولمغله ابن زیادك آدملری یدندن ابن عفیفی اخذ

ایلدیلر

ایلدیلر * پس حضرت امیر مقدما غائبانه لرینك ثناسنده اولدیغی وبوبیتده دخی
اظهار کرامت بیورب صداقتلری بابنده شهادت ایلمشدر (ورأس وذنب) دخی فن
نجوم اصطلاحندن درکه بری سعد وثانی نحسدر * سزلر دائما اهل بیته
امر صیانتده اولغله اهل سعادتدنسکز * وذنب ذنب شقاوت اولمق سزلردن رونما
اولمازدیمکدر (ترجمه) جمله کزدن ای کروه ازد خشنود اولمشم * سروران
لشکرمسز پس عدو اولسون یباب

لن تیأس الازد من روح ومغفرة * والله یکلؤهم من حیث ماذهبوا
غائبانه دعانك قبولی اثرله نبوتندن ناشی غیبته بوبیتده التفات بیوردیلر (مفهوم)
دنیاده اولدقجه آزد قبیله سی اهل بیته اولان خلوص محبتلری وازجان ودل
خدمتلری ایچون راحت ومغفرتدن مأیوس اولمسونلر یعنی نائل اولسونلر وهرنه
محله توجهلری واقع اولسه الله عظیم الشان حافظ وناصری اولسون دیمك مآلنده
(ترجمه) راحت وغفران حقدن انلر اولمازنا امید * انلری حفظ ایدر الله قنده
ایتسه لر ذهاب

طبتم حدیثا کما قدطاب اولکم * والشوك لایجتنی من فرعه العنب
(یعنی) سزلر قدیما وحدیثا اولا وآخرا طیب وطاهرلرسکز زیرا اصلك پاك
اولدیغنه فرعی دلالت ایدر عادة الله بویله درکه اصلی دیکن اولان اغاجك
فرعندن اوزم النمز (ع) طوغر نجم سعادت شبهه سز برج سعادتدن (ترجمه)
اولیکز خوش ایدی شمدی دخی خوش اولدیکز * تالك معمورك اولورمی میوه سی
خارخراب

الازد جرثومة ان سوبقوا سبقوا * اوفوخروا فخروا اوغولبوا غلبوا
(جرثومه) جیم ومثلثه ایله کرکدر بواد ایله مطلعه ایراد ایلدیکمز حدیثه اشارت
بیورمشلردر (معنای شعر) قبیلهٔ ازد برطائفهٔ اصیل وجلیلدر که برزمره ایله
قوشمق ویاخود آت یارشدرمق لازم کلسه ثمرهٔ خدمت ومحبت اهل بیت شرفنه
البته مانرینی انلر سابقلردر واکر مفاخره امری درمیان بزم اولسه مادهٔ فخر
اولاجق امور انلرده غیریلردن چون بولنوروا کر کارزاره کلوب جنك وجدال ایلمك
اقتضا ایلسه البته انلر غالبلردر * واقعا سائر اولاد عربده دخی خصوصا سپاهلرده
براهل وجود ایله عربده درکار اولسه انلره برغیرت عارض اولورکه خشونت ظن
اولنور لکن اکر یه وجود کوربنوب تعظیم تقدیم قیدنده اولنسه انلر دخی زیاده پایمال
اولورلر محبت اولاد عرب حقنده نیچه حدیث شریفلر کوریلوب حتی انلردن

برحديث اربعين انتخاب وترتيب اولنمشدر لله الحمد والمنه (ترجمه) سبق اولنسه سبق ايدرلر داخى مغلوب اولسه لر * غالب اولوب فخر اولنسه فخر ايدرلر بيحساب

اوكوثروا كثروا اوصو بروا صبروا * اوسوهموا سهموا اوسولبوا سلبوا

(مأل نظم) بيت سابقه مربوط ومعطوفدر ودخى چوق جنك اولنسه انلر كثرت بولورلر وصبر ايله يعنى مطل وتأخير ايله تعجيز ايدوب بوطريقله نبرد ايلمك مراد اولنسه انلر صبرده دخى اهل تحمل اولورلر واكر حبس واسر وضبط قيدنده اولنسه دخى زياده اهليت كوستررلر وياخود انلرك كلاملرينه اعتماد اولنسه انلر دخى سكا انكله مقابله ايدرلر واكر يغما وغارت كوستراسه انلر نهب واختطافى جمله دن اولى بيلورلر (ترجمه) چوغه چوقدر صبر ايدرلر صبر اولنسه لراكر * سهمه غالب سلب اولنسه لر ايدرلر انتهاب

صفوا فاصفاهم المولى ولايته * فلم يشب صفوهم لهو ولا لعب

(صفوا) جمع ماضيدر (صفوا) دخى نسخه در لكن مقدره محتاجدر (معنى) اول قبيله نك رجالى صفوت وخلوصه مقارنتلرندن ناشى حق تعالى دخى كندى ولايت يعنى دوستلغنى انلرك حقنده خالص ايلدى وصفوتلرنده اكدار لهو ولعب شائبه سى آميخته اولمدى (ترجمه) صافى اولديلر صفا بخش اولدى مولى انلره * طاغيدوب صفوتلرينى بوزمدى لهو ولعاب

هينون لينون خلقا فى مجالسهم * لا الجهل يعروهم وفيها ولا الصخب

(هينون) فتح وسكون ايله جمعدر وفتح وشد ايله دخى لغتدر كه ميت ايله ميت كبيدر مفردى هين سهل وآساندر (لينون) دخى انك كبيدر معناسى يومشق وملايم ديمكدر امر صورى ومعنويده استعمال اولنورلر لكن منادى يورركه انسان حقنده تخفيف ايله وسائر برده تشديد ايله مستعمللردر (يعزو) عروه صدرندن قادر اولمق وكوجى يتمك معناسنه (صخب) تقديم مهمله ايله صوت وصدا كه چاغرمق (معنى) انلر مجالس موانستده حسن خلق اهليدر مع هذا جهله مغلوب اولميوب وعنف وشدت وحدتله دخى غلبه ممكن اولمازوانلردن دخى مشهود دكلدر (ترجمه) نرم وآسان اولديلر اخلاقله مجلسده هم * اختلاط صوت ايدوب ايتمز جهالتله خطاب

الغيث اما رضوا من دون نائلهم * والاسد ترهبهم يوما اذا غضبوا

(غيث) يغمور در لكن بونده مدد معناسنه غياث كبى (اما) ان ايله ماء زائده دن مركبدر فاما نذهبن بك كبى (نائل) عطا (اسد) ضم وسكون ايله ارسلانلردر

مفردى اسد معروفدر (مفهوم) انلرا كر راضى اولورلر سه عين مدددر وبو حالت انلرك عطاى حقيريدر لكن اكر بركون غضب دخى ايدرلر ايسه ارسلانلر كنديلردن خوف وخشيت ايدر (ترجمه) هم سخاوتده ايدرلر فيض باران عطا * هم غضبده شيرلر انلردن ايدر اجتناب

اندى الانام اكفا حين تسألهم * واربط الناس جأشا انهم ندبوا

(اندى) وزن ومعناده اجود كه جومرد وخيرى كثير ديمكدر (قاعده) افعل تفضيل استعمالده الله اكبر ماده سندن غيريده برشيئه محتاجدر كه من درزيد اسن من عمرو كبى اما اضافتله استعمالى بمعنى من دركه آندى الانام اندى من الانام ديمكدر * ولام ايله زبانزد اولور الافضل كبى لكن مضاف اليه دن عوض در افضل الناس ديمكدر اودخى افضل من الناس مآلنده در * قالديكه الله اكبر علماء نحوا كبر من كل شئ تقدير ايلديلر ونيجه لر دخى مجموع مشغله لريكزدن اكبر در وطاعتى دخى جمله اطاعتلرى لازم او انلرك اطاعتلرندن اوجبدر ديمكدر ديديلر وفرزدقك (بيت ان الذى سمك السماء بنى لنا * بيتا دعائمه اعز واطول * شعرنده اولان (اعز واطول) عزيز وطويل معناسنه اولدقلرى كبى الله اكبر دخى اهل لغت عندنده الله كبير ديمكدر ديد كارى حدا ديدن نقل ايله درة بيضاده افاده اولنمشدر * شارح فقير ديركه واقعا علم اللهده ايجاد ماسوا محقق ايسه دخى خارجده بالفعل هنوز وجودى يوقكه مفضل عليه اعتبار اولنه انلرك فعله كلسندن اول دخى قديم تعالى كبريا ايله متصف بالذات ايدى (بيت) ديدم يوغيش بردم ايمش عالم امكان * برعارف اشيدب ديدى الان كما كان (اكف) فتح وضم وشد آخر ايله كفك جمعيدركه آيه واوج دخى ديرلر راحه كبى (جأش) جيمله خوف وزنتده در خوف اثناسنده داخل صدرده پيدا اولان ضربان وخفقان كه بعض مبتديلر انى ولد قاب ظن ايدرلر صدر معناسنه اولان جؤشوش كلمه سندن مأخوذدر و * اربط الجأش * ديو مرد شجيع فراردن كنديني ضبط وربط ايلديكى ايچون وصف اولنور (ندبوا) نون ايله ومجهولدركه جنك ايچون دعوت وجمع اولنديلر ديمكدر (ترجمه) اكر ميدز خلقك انلر اولسه انلردن طلب * حربه دعوت اولسه لر درحال ايدرلر انتداب

واى جمع كثير لا تفرقه * اذا تدانت لهم غسان والندب

(تدانت) اصلنده وزن ومعناده تقربت كبى تدانيت ايدى الفه قلبله ساكنين حصولنده مقلوب حذف اولندى (غسان) بر محلدركه ازددن اول محله نزول ايدن طائفه انك اسميله تسميه اولنديكه بنى جفنه انلردندر * وغسان هجرتك اوننجى

سالنده اسلامه کلدیلر و خدمت نبویه ده بذل وجود قیلدیلر (ندب) تحریك ایله در
اتفاق ایله اوق آتمغه برجله نك جهت واحده اوزره توجه ایلملریدر (ترجمه)
اهل غسان قنقی جمعیله که قیلدیلر هجوم * کا تمدیلر انلری اولدم پریشان و تباب

والله یجزیهم عما اتوا وحبوا * به الرسول ومامن صالح کسبوا

(فالله) دخی نسخه در (یجزیهم) میمك کسره سی اشباع اولنور (من صالح)
ما کسبوا ده مایی بیاندرکه وزن وقافیه ایچون فعل تأخیر اولنمشدر * صرداین
عبدالله ازدینك قبیله سی رجالندن اون برکسنه ایله حضور سعادته هجرتك اونیجی
سالنده وفود وشرفیاب اسلام وسعود اولدقلرینه بو بیت دعاده اشارت وافاده
واردر (ترجمه) خدمت دین رسول ایله خدا اجور ایده * هم مجازاة ایلیه
ایتدکجه خیرات اکتساب (رجز آخر)

فان کنت بالشوری ملکت امورهم * فکیف بهذا والمشیرون غیب

بو قطعه حضرت ذی النورینه خطابا صادر اولمشدر (شوری) مشورتدر
(بهذا) ده با زائده در (غیب) غائبك جمع مکسریدر مراد طلحه نك مدینه ده فوت
فاروقده بولنمدیغیدر (قصه) مواقف شرحنده سید سند شریف الاشراف
بیوررکه حضرت فاروق حال احتضارنده امر خلافتی شخص واحده تنصیص
وتخصیص ایلمیوب بلکه امامتی بو التی کمسنه میاننده مشورته حواله ایلدیکه
(عثمان) (علی) (عبدالرحمن بن عوف طلحه زبیر سعد بن ابی وقاص دروددیکه
اکر ابو عبیده مبشر حیاتده اولسه انی تعیین ایدردم * وشورایه حواله سنه سبب
انلر جمله دن امر امامته اصلح واولی وانلردن غیری کمسنه ده صلاحیت یوغیدی *
وبو رجال سته حقنده حضرت رسالت تشریف آخرت ایلدیکی ساعته دك انلردن
راضی ایدی دیدی * وترجیح فهم اولنسون ایچون جنازه سی نمازنی انلرك برینه
وصیت ایلمیوب صهیب رومی یه سپارش ایلدی ویوردیکه اکر امامتده ایکی
فرقه اولورلرسه اکثر اولان طرفك قولیله عمل اولنسون واکر برابر اولورلرسه
ابن عوفك اولدیغی طرفك قولی ترجیح اولنه * پس حضرت فاروق دفن اولندقده
مشورته جمع اولدیلر طلحه موجود دکل ایدی عثمان عبدالرحمانی مناسب کوردی
اودخی بن اهل دکلم دیو دفع ایلدی لکن جمله سی آنی مناسب کوروب دفع مجلس
اولندی * حتی اوچنجی کیجه عبدالرحمن نصف اللیلده مسور بن مخرمه نك
قپوسنه کلوب زبیر ایله سعدی دعوته ارسال ایلدی انلرله دخی برمقدار محادثه
اولنوب عثمانی احضار واکا نیازمند اولدیلر تا اذان صبحه دك مکالمه اولنوب

ادای صلاتدنصکره حضرت امیره کلوب آنك تدبیریله مهاجرین وانصاردن
موجود اولانلری وسر عسکرلری جمع ایلدیلر وعثمانه بیعت اولنوب امر امامت
انده تقرر ایلدی (ترجمه) اکرسن مشورت ایله بو امره مالك اولدکسه *
مشیر آنك چوغ غائبدر نیجه تصدیق اولور انسب

وان کنت بالقربی حججت خصیمهم * فغیرك اولی بالنبی واقرب

(خصیم) خصومتی چوق اولان کشی (غیرك) دن مراد امیر کندیدرکه سلسلهٔ
قرابتده عثماندن حضرت رسالتك نسلنه یقیندرکه عم زاده لردر لکن عثمان تا عبد
منافده متصل اولور (ایکی بیتك مآللری) ای عثمان اکرسن بو امامت وامارته
مشورتله یعنی مشورت رجالنك اختیارلریله مالك اولدکسه بویله میدر بلکه دکلدر
زیرا تعیین فاروقی اولان کمسنه لر موجود دکللردر یوق اکر قرابت نبویه ایله نائل
اولدم دیو خصملرینی اسکات ایدرسن دخی سندن غیری پیغمبره اولی واقرب
کمسنه واردرکه کندی مراددر (فتح) معلوم اوله که بو ایکی بیت مذهب شیعه یه
موافق انشاد اولنمشدر حضرت امیرك اولمسی تصدیق اولنمز زیرا اهل سنت
اتفاق ایلدکاری امره مخالفدر اهل سنت وجماعت انك اوزرینه اتفاق ایلدیلرکه
حضرت امیر ایله جناب ذی النورین بیننده قطعا خصومت یوغیدی عثمانك قتلی
جناب امیرك مشورتیله در دیو معاویه نك ایلدیکی اجتهاد خطا وافترادر وبو بیتلر
اغراض فاسده اربابنك دسیسهٔ کاسده سیدر (مهمه) بخاری شرحنده عینی
وغیری دخی بیوررلرکه سنت سنیهٔ احمدیه یه امتثال دعواسنده اولان نیجه اهل
تعصب کرك حضرت صدیق ایله جناب مرتضی میاننده وکرکسه سائر خلفا ایله ینه
حضرت علی بیننده معارضه اثبات ایدوب عداوت وقوعنی اعلان واشاعت
ایچون شیعیانك نصرت حیدرده وخلاف صدیقده تحدیث ایلدکاری کلام
کذب انجامی * ونیجه لر دخی مخالفت شیعه قصدیله فضائل ابی بکرده وضع
ایلدکلری اکاذیب مالا کلامی تصدیق ایدرلر * انلر ایسه ارباب حدیث عندنده
معلوم وبالکلیه دسیسه اولوب لا اصل لها دیو خط بطلان کشیده قیلنمشدرکه *
رکضهٔ محمد حیاتده * وفوائدین همانده دخی مندرجدر (ترجمه) خصیمه
کر قرابت امرینی سن حجت ایتدکسه * سنك غیرك نبی یه سندن اولی دردخی اقرب

حرف التاء

قد رأیت القرون کیف تفانت * درست ثم قیل کانوا وکانت

(قرون) ضمله در اقران کبی جمعدر مفردی قرن سکون ایله در همزاد وهمسن

وهم وقت اولنلردر * وانسانك باش طرفى وبو يوز * وكنشك سمت بالاسى * وسكسان ييل مدت * ويا اوتوز ييل وسائر معنالرى دخى واردر * حتى حضرت اميرك ذوالقرنين دخى القابندندر انلره واسكندره دخى سبب تلقيب ندر مجلة النصابده اذوأ بحثنده * ورسالهٔ اسكندريه ده دخى اجمال كردهٔ شارح حد ناشناسدر بونده اولكى معنى مختار حسين يزديدر لكن بشنجى معنى دخى انسب كورينور كه قرون الاولى لفظ كريمدر (تفانت) فنا ماده سندن وتفاعل بابندن ماضئ مؤنثدر برابر فنا بولديلر ديمككه كويا بربرلريله فناده مسابقت ايلديلر (درست) محيت كبى محو ومندرس اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) تحقيق كوردك كه اقران وامثال وياخود ازمنهٔ سالفه اصحابى نه كيفيتله فناپذير ومحو اولديلر وصكره احوال ماضيه لرينى حكايت ونقل وروايت اقتضا ايلدكده فلان طائفه شويله اولديلر ايدى * وانلرك قصه لرى بويله اولدى حاللرى بو ايدى ديو مثال مقامنده ومناقب پايه سيله ياد وايراد اولندى واوانه كلمشدر واقع ومتحقق ايكن صدقه وكذبه احتمالى اولان سخن كبى كوشكذار اولور * ونيجه مثل وحكايتلر اولانده بر وار ايمش بر يوغيمش ادامى سر سخن اولمق بوفقيره خوش كاوركان لم تغن بالامس (ترجمه) نيجه اهل زمانى نيلدى موت ومصيبت * فلان كس وار ايدى ديرلر كلور بيزه ده نوبت

هى دنيا كحية تنفث السم * وان كانت المجسة لانت

(هى) ضمير قصه دركه اكر مذكر اولسه ضمير شان دينور مرجعى يوقدر نقل اولنه جق امرك عظمتنه دلالت ايچون ايراد اولنور اول اخلاصده وقوعى كبى (تنفث) فانك ضمى اولى وكسرى جائزدر نفث ماده سندن مضارع ومؤنث ضميرى دنيايه راجعدر نفث نفخ كبى اوفلمك كه حزب نووى شرحنده بسط اولنمشيدى * سحار سحر نده نفس تمزيج ايلديكى ايچون اكا نفاث دخى ديرلركه (شر النفاثات فى العقد) سحارات ديمكدر بو ماده دندركو بيا دنيا دخى نفثيله سم القا ايدر (مجسه) مس معناسنه اولان جسدن مصدر دركه جاسوس بو ماده دندر ميم مشددك برى مصرع اخيره مرهون اولمغله زياده سى ثانينك نقصانى اتمام ايدر (ترجمه بو دنيا مار زهر افشانه بكزر فى الحقيقة * اكرچه وار ايسه آنك يا پشماسنده لينت

كم امور قد تشددت فيها * ثم هونتها على فهانت

كم تكثير ايچوندر (ترجمه) نيجه كار جهان ايچنده مشتد اولدى حالم * آنى آسان ايدنجه كندمه اولدى سهولت (نطق آخر)

انما الدنيا فناء * ليس فى الدنيا ثبوت * انما الدنيا كبيت * نسجته العنكبوت

(فناء) رجل عدل كبى عين فنادر و بو مبالغه ويا دار فنا ايكن حذفله مقامنه اقامت ايلمشدر (فى الدنيا) ضمير مقامى ايكن فيها ديميوب ظاهر ايراد وكذلك انما هى مقامنده تكرار اظهار ايلمكدر (نكته) بو اوله كه محل اكدار ومأواى مصائب اولوب راحت وصفا قطعا مأمول اوليوب دار فنا وبلكه عين فنا اولمغله توجيه لحاظهٔ التفاته بك لمحه لياقتى ونظر اولوا الابصارده حقيقتى اولمديغنه ومسبوق بالعدم وملحوق بالفناء اولمغله لاشئ وبلكه الان كما كان معدوم اولديغنه ايمادركه اوچ بيت صكره تصريح اولنور (عنكبوت) تركيده اورمجكدر عربيده خدرنق دخى ديرلر فارسيده جغ وآغى كه مسكنيدركه ونيجه اسملرى واردر انكله هلاكدن خلاص اولوب وتدارك قوت ايدر از جمله مكس مكس ايچون نسج ايدر دنيايه وجه شبه روز كاره تاب آوار اوليوب تارومار اولمسيدر (فائده) ابن دقاق انتصار نام تاريخنده وسائرلرى دخى يازرلركه عنكبوت ايله رب متين بودين مبينده بر قاچ دفعه اظهار قدرت بيورمشدر * برى هجرت نبويه ده حضرت صديق ايله اختفا بيوردقلرى مغاره قپوسنده آشيان حمامه تحتنه نسج اولنمشيدى * وايكنجى داود خليفة الله عليه السلام طالوتك طلبندن رهايياب اولمق ايچون تار عنكبوت ايله ستر اولندى * واوچنجى خالد هزلينك قتلنه امر همايون نبوى ايله اصحاب كرامدن عبدالله بن انيس رضى الله عنه واروب على الغفله قتل وسر مقطوعيله كلوركن اختفا ايلديكى مغاره قپوسنه كره بند اخفا اولدى دردنجى امام زين العابدين حضرتلرينك ديكر اوغلى زيدى هشام اموى طرفندن امير العراق اولان يوسف ثقفى خبيثى عريانا صلب ايله يوز يكرمى التى تاريخنده شهيد ايلدكده عورت حقله درحال كلوب تارباف سوءة تن اولمغله بيننه آلوب حضرت زيدك منهى النظر اولان يرلرينه فوته پوشان قدرت اولدى بر ايكى ساعت مرورنده شمكم پر حكمى استرخا ايله نزول وستر عورت ايلدى درت وياش سنه صكره اول وجود بهبودى سوزان نار نمرودى ايلديلر غرائبدندركه * هرچند بعد الصلب مصلب اولان خشب من طرف الله الغيور سمت قبله يه اداره واماله اولنديغن كورمشلر ايكن جانب ديكره اول دارمر دارك تحويلنه جسارت ايلدكلرنده ينه شطر مسجد حرامه توجه وتولى ايلدى * صلى الله على جده النبى وسائر الانبياء والال والاصحاب والاصول والفروع اجمعين وسلم (ترجمه) بو جهان دارى فنادر بو قدر انده هيچ ثبوت * بى بقا اولمقده آنك مثلى بيت عنكبوت

ولقد يكفيك منها ايها الطالب قوت * ولعمري عن قليل كل من فيها يموت

(قوت) آزق زادكبي كه سدرمق يعني مانع موت اوله جق مقدار اوله (لعمري) عمر قسمده فتحله تخفيف لفظا اولنور كه ذي روحك مدت حياتي معناسنه معروف اولان عمردر * ضمله خبري محذوف قسمي در ولام تأكيد ابتدا ايچون * وسورهٔ حجرانده لعمرك حضرت حبيب مجيبك مدت حياتنه قسمدر * يمينك تفصيلي قريبا سابقدر * موت يادا اولنديغي محلده بو صورتله قسم محسنات اديه دن اولديغي مسلمدر (ترجمه) طالب اوله جمعنه انك سكا يتزمي قوت * تيز كيدرسين چون دينلمش كل من فيها يموت (نطق آخر)

المتران الدهر يوم وليلة * يكران من سبت جديد الى سبت

(يكران) تثنيه در متعدي ولازم اولور كرا الجديد ان شب وروزك كرور ومروري (ترجمه) كور ميسين بو جهان بر كون ايله بر كيجه در * هفته ده تكرار ايله تجديد اولور سبت سبات

فقل للجديد الثوب لابد من بلى * وقل لاجتماع الشمل لابد من شت

(بلى) كسر موحده وفتح لام وتنوين ايله چوريمك كه شاعر ديمش (نظم) لاتعجبوا من بلى غلالته * قد زر ازراره على القمر (شمل) اضداددندر جمع وفرقه ده دخي زبانزد در بونده تفرق معناسنه در (ترجمه) اسكيمك لازم كاور البته هر ثوب جديد * اجتماعك هم پريشاني مقرر بي ثبات (نطق ديكر)

قد كنت ميتا فصرت حيا * وعن قليل تصير ميتا

(ميت) تخفيف ايله دخي لغتدر واولكي ميت عدمدن كنايه در زيرا موت بعد الحياة اولور ايكنجي موت كبي پس (وكنتم امواتا فاحيا كم ثم يميتكم ثم يحييكم كريمه سنه ايمادر وبيتده رد العجز اولوب وموت وحياتي ذكر ايله جمع اضداد واردر (دقيقه) بو بيت مشرب اهل توحيد اوزره وارد اولمشدركه مسبوق بالعدم وملحوق بالعدم اولان بر قاچ كونلك وجود ماسوايه هيچ موجود ديمزلر * وبو اعتقاد ايله بردوام ماسوادن اعراض تام وجزم اعدام ايدرك شهودلري دخي عقيده لرينه تابع ومغلوب اولوب بو حالت كنديلره مستمر الحال اولدقده الآن معدوميتي ايله حكم ايدرلر مع هذا ثبوت حقائق مقرردر وعدم لفظي خفا معناسنه اولديغن بيلورلر انلرك عدم صرف ديدوعوالري شهود ديدر طلوع شمس ايله مستوريت كواكب كيبيدر وقوعيدر ديرلر دوغفلتله انلره سوء ظن اولنميه * بو تقريري عين الوحده صاحبي وسائرلري تصريح ايدرلر (ترجمه)

مرده ايدك زنده اولدك ايردي چون فيض حيات * از زمانده مرده اولورسين بنه ابرو ممات

بنيت بدار الفناء بيتا * فابن بدار البقاء بيتا

بونده دخي بيت سابق كبي صنايعدن رد وجمع ضدين واردر (ابن) بنادن امردر همزه سي وصليه در لكن قطع اولنور معناسي ظاهردر * اكرچه بو بيتده اختلاف نسخ واردر لكن مفيد اولمامغله اهوني ياد * وسائر ايراد ايله تكثير سواد اولنمدي (ترجمه) نيجه بر دار فنا تعميرينه سعي ايده سين * كل بقاده سن بنا ايله قصور عاليات (نطق ديكر)

بيت وثوب وقوت يوم * يكفي لمن في غد يموت

(مآل بيت) اوچ نسنه لازمهٔ حياتدر البته اندن بكلمز حجره خرقه لقمه (يعني) برخانهٔ بيت * وستر عورت ايدوب حر وبرددن محافظهٔ بدن مرتبه سي لباس * وبر كونلك زاد اشته بونلر يارين موتي مقرر اولان كمسنه ايچون كافيدر ديمكدر زيرا امله متعلق مرام كنديدن منقطعدر (فائده) حضرت رسالت عليه التحيه دخي برسنه لك ذخيره سني وقتيله وضع كيلار تدارك ايدرلر ايدي لكن شفقتلري غالب اولمغله فقرا ظهورنده بخش وايثار ايدوب صكره طاش باغلامق دخي شدت جوعدن واقع اولديغي واردر * وزهاد صوفيه دن بعضيلره دوش اولدق كه ايكي سنه لك حطب الوب متنا وبه ايله صرف ايتدررودي وسبينده حطبدن برسنه مروريله ياتلق كيدوب يبوست كاوب خدمتده اولان جواري وغلمان اذيت وزحمت چكمسونلر نيتيله در بيورمشلر ايدي (انما الاعمال بالنيات) (ترجمه) خرقه وسكني كركدر داخي بر كونلك غدا * چونكه يارين فوت اولورسين پس نه در بو قيد قوت

وربما مات نصف يوم * والنصف من قوته يفوت

(ترجمه) نيجهلر نصف نهاره ايرمدين فوت اولديلر * نصف قوتي حوصله ترك ايتديلر عند البيوت (نطق آخر)

بيت يواري الفتى وثوب * يستر من عورة وقوت

(يواري) ستر ايدر ديمك (عورت) لغتده بر كوزي عماني اولمق كه نعتنده اعور ديرلر اعمي كبي وستري واجب اولان محله عورت بري ديدكلري نظرمنهي اولديغي جهتندر سيب تعامي معناسنه (ترجمه) خرقه وسكني كشي يي ستر وحفظ ايدر دخي * تن غداسي اولمغه يتزمي قوت لا يفوت

هذا بلاغ لمن تحيى * وذا كثير لمن يموت

(بلاغ) كفايتدر بلغه كبى (تحيى) تمنى وزننده حى اوله ديمكدر (ترجمه) زنده اولانه بو كافيدر كركز فضله سى * اوله جك كشى يه چوق درازدكل سكنى وقوت (رجز آخر)

يا ايهذا الطالب المبهوت * حسبك مما تبتغيه القوت * ما اكثر القوت لمن يموت *

(مبهوت) وزن ومعناده مدهوش شاشمش ديمكدر (بهت الذى) كريمه سنده دهش وحيرايله تفسير اولندى (ما اكثر) فعل تعجب (ترجمه) ندر حرصك سنك اى طالب دنياى مبهوت * بو دنيادن سكا كافى دكلمى لقمهٔ قوت * كثير القوت عجب فوت اولميوب اولديغى مثبوت (نطق ديكر)

صبرت على اللذات لما تولت * والزمت نفسى صبرها فاستمرت

(الزمت) لازم قيلدم ديمك (استمرت) ثابت ومتين اولدى ديمكدر (ترجمه) بولذات جهانه صبرايدوب قيلدم قناعت * انى نفسيمه الزام ايلدم تا قيلدى عادت

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فان اطمعت تاقت والا تسلت

(تاقت) طلب ايلدى ديمك (تسلت) زائل اولدى ديمكدر تسلى مصدرى معروفدر يعنى تسلى ايلدى يعنى كدرمدن چيقردى معناسنه اولور (مفهوم مهم) انسان اودركه نفسنى تربيتله بر درجه يه كتوره كه اكر نفسه آرزوكش اولديغى نسنه يى ويره يم ديسه نفس انى خواهش ايده اكر ويرمسه قناعت ايده * غم جلب والم قلب * انده ثابت اولميوب زائل اوله * زحمت ويرميه * يعنى درجهٔ انسانيتده ثابت اوله * تفريط اوزره منع ايلمكله ترك تام كاوب ملكيت درجه سنه وارميه * وافراط اوزره تقاضاسنه مساعده ايله حيوانيته دخى تنزل ايدوب مغلوب نفس اولميه بو ايكى منزله ميانده حد وسط اوزره قوام ودوام بوله * اشته انسانيت بودر * وبو مجاهده ايله انسان ملكدن افضل اولور وبو بابده بر قاعده ورابطهٔ خاصه اولوب هركس اول طوراوزره اولمق ممكن دكلدر * زيرا طبايع ناس مختلفه در هركس كندى حالنى خوش بيلور (ترجمه) قرار ايلرنه منزلده قيلرسك نفسكى سن * ويررسن داخى استر ويرمسك ايدر اطاعت (نطق آخر)

اقول لعينى احبس اللحظات * ولا تنظريا عين بالسرقات

(احبس) ايكنجى بابدن امردر (لحظات) فتحات ايله جمعدر مفردى لحظه كوز اوجيله باقمق (سرقات) دخى جمعدر خيرسزلق كه مفردى سرقه فتح اول وكسر ثانى ايله اسمدر مصدرى سرقه فتحات ايله وسرقه فتح وسكون ايله وسرقه كسر وسكون ايله اوچ لغت اوزره در (ترجمه) ديرم بو چشممه سرقت ايله

نه بو لحظات * مجاز حسنه نظر ايتمه آنى آرديكه آت

كم نظرة قادت الى القلب شهوة * فاصبح منها القلب فى الحسرات

(كم) تكثير ايچون (قادت) يددى وچكدى ديمكدركه حيوانى لجامندن طوتوب يددى كتوردى ديرلر (حسرات) فتحات مهملات ايله حسرتك جمعيدر * حسرت فوت اولان شيده غافل بولنديغنه تحسر وحزن وغم پيدا اولمقكه بليات دنيويه دن بريدر ازجمله علاقهٔ حسن مجازيدركه غفلتله خالى ذهن بولنمق سببيله تعلق قلبدن عبارتدر * حتى ديديلركه اكرچه عشقه مبدأ نظر در لكن موجب دكلدر من طرف الله تعالى قلب بطاله تسليطدر اول مرتبه ده امر عسيردركه سبب موت اولور وبويله ميت شهيد اولور ديو احاديث شريفهٔ عديده وارد اولمشدر جمله دن برى بيوردقلركه (من عشق فعف ثم مات مات شهيدا) يعنى عشق واقع اولدقده وصلتدن عفت ايلسه بو حالتدن متأثر اولمقده درجهٔ شهدايه واصل اولور (پند) اول ساده دلكه مجرد جام عشق مجازى بجى ايله سرمست * وآيينهٔ صورته نظرله نقش صورت ديواركبى دمبست * اوله اول شخص ناخلف تفاخر تناسل ايله شرف بولميوب دنياده عقيم * وآخرتده مستحق عذاب اليمدر * شهوتله نامحرمه نظر واقبال طالب كماله مرض قتالدر * حضرت رسالت عليه التحيه تعليما للامه برجوان سرامدى ظهر شريفلرى طرفنه چويروب روبرو اوتورمامق اوزره فرمان ايلدى * وامام اعظم حضرتلرى هرحالده مهذب * صاحب مذهب ايكن امام محمد خط آور اولدقچه بى نقاب تعليم علومه رخصت دادا اولمدى زيرا بيت سابق شهادتيله نظر ميل قلبه رهبر اولمغله سيد البشر جنابلرى بيوردقلرى اثر معتبر مفهومنجه ديمشلر * هر نظر ناوكيست زهرآلود * كه زشست كمان ابليست حضرت روح الله عليه السلام الالهدن مروى خبرك مألنده دخى ديمشلر * زينهار ايتمه چهرهٔ نامحرمه نظر * زيراكه ارض قلبكه تخم فسادا كروفى زمانتا فساد رؤيت زندن امرده دخى زياده اولمغله تحذيره انسب * وقباحت نظرانده هزار مرتبه زندن اقربدر * وبربرلرينه تعاطى ايلدكارى هديه رشوتدر ديو درهٔ بيضاده استفاده اولنور قانده قالوركه مرأت عشاقدر ديوب قنطرهٔ حقيقت اولديغن ملاحظه ايليوب هوا وهوس پابندى طاقتن طاق ايدوب جسر عمرى خراب ايلديكى كوزينه كورنميه * اللهم ارنا حقائق الاشياء كما هى * وخلصنا عن المجاز مع الملاهى (غريبه) سلسلهٔ خواجكان اولولرندن * ماوراء النهر ارنلرندن مظهر نظر برقدم * ومصدر نكاهداشت وهوش دردم * خواجهٔ

کبار* شیخ عبید الله احرار* قدس اسراره الستار* حضرتلری اواخر عمرلرنده
کمال هرم وشیخوخت وافراط فتور پیری وضعفلری سببیله اکثر ایامده
مریدان کاملانی پای کرامت پایه‌لرین اوغرلرایدی* اتفاقا بر مرید بوخدمته درکار
ایکن برامر ضروری لازم کلوب یرینه بر صاحب جمال اوغلی اجزای مجلسدن
بولنمغله خدمت شیخی اکا حواله* وتشرفیله کسب کماله ترغیب ایدر* جوانک کفی
پای خواجه‌یی مس ایدیجک درحال آیاغن چکوب خدمت جواندن ابا*
وطالبان وسالکانه سبب تفر پروانها بیورمشلرکه* انک حرارت دستندن حس
نفس واقع اولدی بوسن وسال ومجاهدات بال وریاضات حال ایله ینه داعیهٔ
بشریتدن اثر بقاسی مقرر اولنجه سزلرده ایسه اسباب قوت کمالده وحرکت
وهیجتکز هوای نفسی اشتمالده اولدیغی عیاندر ساده رولر صحبتی نه مرتبه‌ده
فتنه انکیز* ونه درجه‌ده شهوت امیزاولورملاحظه اولنه پس قلبه قائد
فساد اولان نظر اولمغله شیخ اکبر حضرت ابن عربی رضی الله عنه مسامره‌سنده
قلبک نظر ایله مخاصمه‌سنی نظم ایدرلر محلنده نظر بیوریله* زن وغلامه نظرهٔ اولی
معفوه در اما شهوتله اولان نظرهٔ ثانیه وثالثه ائمهٔ کرام عندنده بالاتفاق حرامدر
(علاج) رفاه عیش معناسنه اولان سلوه ماده‌سندن سلوانه ضم وسکون ایله بر نوع
بونجقدر حکما دیرلرکه اوزرینه یغمور صویی دوکوب عاشق نوش ایلسه درد
عشقندن خلاص بولور واول صویه سلوان دیرلرکه استاذ دیمشدر (نظم) ماء
سلوان ترشح عنه تفجیرالرحیق * سال سلسال الصفا فیه شفاء کوثر* وبو بلانک
اطبا اهل دل قتنده علاج پر رواجی اول حالت تعلق* وحظ تعشق* حس
اولندیغی ساعت* یکفردهٔ روز کار اولمسی برآه سرد عاشقه موقوف اولان چراغ
حسن وبهادن کف نظر وامالهٔ بصر ایدوب ازجان ودل قادر اولدیغی رتبه
ملاحظه‌دن فکرنی صرف ایله اشعار عشق آمیز* واخبار شوق انکیز* کوش
ایلمکدن پرهیز* ایدوب واول محبوبک وقت پیری* وزمان هرم دامنکیری*
وموت اسیری* اولاجق حالنی تفکر وبلکه عن اصل ایکی مجرای ما یجندن سیلان
ومشیمهٔ رحمه روان اولمسی تذکر اولنه درحال سبب نفرت ووسیلهٔ برودت اولور
دیدیلر (مطلع) شهپر اچش خط عارض اوچدی مرغ حسن یار* عاشق
دیدار فارغ بال اولورسه وجهی وار* اصل مقصود ایسه ارتباطی خلاف رضای
ذی الجلال اولان حسن فانی آب وکل پر زوالدن ترک تعلق* وواجب الوجودک
بردوام اولان جمال بیمثال لایزالنه تعشقدر (بیت) علاقه ایلک وجه خدادن

غیره زائددر* جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر* اللهم ارزقناه بحبیبه ومصطفاه
(ترجمه) نتیجه نظر کتورر قلبه شهوتی نظرایت* نتیجه‌سی اولور انجق ندامت
وحسرات (نطق آخر)

خلیلیّ لا والله ما من ملمة * تدوم علی حیّ وان هی جلت

(خلیلیّ) فتح لام ثانیه* وشدّ تحتیه ایله* دوست معناسنه اولان خیل تثنیه
سیدر منادای مضاف اولمغله منصوب باالحروف حرف ندا محذوفدر اصلی خلیلین
در تکثیر ایچون مثنی قیلندی که (فارجع البصر کرتین) ده کرات کثیره ایله تفسیر
ایدرلر یعنی بر دکل متعدددر دیمک* یا خود خلیل حقیقی ومجازی مراد اوله*
یای متکلمه اضافتله نون ساقط ویا الراد عام اولندیلر حتی شاعر دعاده دیمشدر
(نظم) ازال الله عنکم کل آفة * کنون الجمع اونی الاضافة (ملمه) حادثه
معناسنه‌در (ترجمه) بنم دوستم بو عالمده نزول ایدن مصیبتلر* دوام اوزره
دکل والله واردر انلره غایات

فان نزلت یوما فلا تخضعن لها* ولا تکثر الشکوی اذا النعل زلت

(نزلت) ودخی لها ضمیرلری ملمه‌یه عائددر (فلا تخضعن) نون خفیفه تأکیدیه‌در
خضوعدندرکه ثالثی مهملدر خضوع کمال تواضعدن باش اکمک سرفرو کبی که
تواضع وخشوع الفاظ مترادفه کبیدر (نعل) پاپوشدر (مداس) حذاء قسوب کبی
وفارسیده کفش پاوازپای افزار پالک شم وسائر اسملری واردر (زلت) زای هوز
ایله‌در قایدی وسورجدی دیمکدر نعل واکا حال اولان قدم دخی مؤنثات
سماعیه‌دندر زلة القدم اتیاق سورچمک صوری ومعنویده معروفدر وبونده
معنویسی مراددرکه زلل دخی دیرلر ذلق کبی (معنی) اکر اول ملمه ناکاه بر کون
نزول یعنی بر حادثه‌یه مبتلا اولورسن چونکه ایاغک سورجدی ذل وذالت
وشکایت دخی ایلمه قولا وفعلا اظهارسنی ایلمیوب صبر ایله که قضایه رضا وبلایه
صبر نما اولمق مؤمن کامل کاریدر (ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص
من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا
انا لله وانا الیه راجعون) حکمنجه چاره‌سی صبر واسترجاع ایله مقابله ایلمکدر
زیرا بیت سابقده حضرت امیر کرم الله وجهه البته زوال بولور دیو کسرها ایله
قسم ایلدی (ترجمه) اکر بر کون نزول ایلرسه ایتمه سرفرو اصلا* ایاغک
سورچریسه چوق شکایت ایتمه ازلات

فکم من کریم یبتلی بنوائب* فصابرها حتی مضت واضمحلت

(يبتلى) امتحان وتجربه ايدر ديمكدر (ان الله مبتليكم بنهر) كبى وابتلا خيرده وشرده دخى استعمال اولنور كه حريرى * لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان ديمشدر * ويبتلى مقامنده (قدبكى) دخى نسخه در (نوائب) منصرف اولمسى وزن ايچوندر (صابر) صبر معناسنه واحد ايچوندر قاتل الله الضروره كبى اضمحلت) بونده ذهبت معناسنه مضت ايله مرادفدر كه كچدى وكتدى ديمك اولور اضمحل ده تقديم ميم ايله امضحل دخى كلا يين لغتيدر اصلنده اضمحلال زوال سحاب معناسنه خاص ايدى صكره هر زائلده زبانزد اولدى (مآل بيت) بيت سابقلرك مفهوملرى معلوم اولديسه آفرينشدن برى عادة الله دنياده بويله جاريدر كه اشد بلاء بعد الانبياء اوليايه وصكره امثل اولنلره القا اولنور پس چوق اصل ونسلى كريم وعريق كمسنه لر واردر كه مصائب ايله مبتلا اولوب وبكا ايده كلمشلردر وانلر بو حالده ايكن صبر ايدرلر ويا خود بربرلريني صبره سوق وتواصوا بالصبر ايدرلر تا اول نوائب زائل وذاهب اولنجيه دك صبر ايله مقابله ومجاهده ايدرلر (ترجمه) نيجه ذات كريمى مبتلا قيلدى مصائب كيم * اكا صبر ايله كچدى مضمحل اولدى همه آفات (نطق آخر)

ان القليل من الكلام باهله * حسن وان كثيره ممقوت

(ممقوت) قاف ايله درورزنده ومعناده مبغوض ديمكدر وبونده مقابله قرينه سيله قبيح معناسنه در (معنى) كلام قليل اكر اربابى ايله اولورسه مستحسندر لكن كثيرى اربابيله دخى اولورسه مطلقا قبيحدر (نكته) زيرا كثرت كلامده محافظهٔ عامه وملاحظهٔ تامه ممكن دكلدر سهو واكشف اسرار كبى سقطات وغلطات وقوعى وبعض كمسنه لره ضمنا تعريض وتكدير صدورى * وقصدى معدوم ايكن قصد ايلدى ديو سامعك سوء ظننه سبب اولمق ونيجه امور وخيمه يى مكثار وپركو اولمغى مستلزمدر قليلى دخى اهليله اولمغه منوطدر (شعر) ولئن ندمت على السكوت بمرة * ولقد ندمت على الكلام مرارا (ترجمه) كلامك قلتى اهليله خوشدر * اكر كثرتله اولسه اولور ممقوت

ماذل ذو صمت ومامن مكثر * الا يزل ومايعاب صموت

(ماذل) ذال معجمه ايله درزل زاى هوز ايله دخى نسخه در (صمت) ضم مهمله ايله سكوتدر (صموت) فتحله خاموش اولان كمسنه در مبالغه صيغه سيدر (مآل) سكوت صاحبى ذل وذلت كورمدى وبركثرت كلام صاحبى دخى يوقدر كه مظهر زلل اولوب سورچيه پس ساكت وصامت اولان كشى اصلا معيوب اولماز

معيوب ومدخول اولنلر جمله بسيار كوى اولوب چوق سويلينلردر (ترجمه) خموش اولان نه سورچر نه چكر عار * زلل اولدى ولى مكثاره مثبوت

ان كان ينطق ناطق من فضة * فالصمت در زانه الياقوت

درا ينجو كه لؤلؤ ومرجان ومرواريد دخى ديرلر كه (اللؤلؤ والمرجان) كريمه سنده لؤلؤ اينجونك كبيرى ومرجان صغيرى وخرده سى ديو تفسير اولندى * لكن مرجان حجر احمر بحريده شهرت بولمشدر ياقوت جواهردن برنوع ذى قيمت طاشدر كه قرمزى وصارى وكوك وبياضى دخى اولور (مفهوم) اكر سخنسازلك نطقى كموش ايسه سكوتى ياقوت ايله مزين اينجو درديمكدر * بومضمونده حضرت ناظمدن بربيت دخى حرف البادهمذ كوردر كه بيورمشلرايدى (نظم) ان كان من فضة كلامك يا * نفس ان السكوت من ذهب (ترجمه) اولورسه ناطقك نطقى كمشدن * سكوتى انك اولور دروياقوت (بيت)

قدمات قوم وماماتت مكارمهم * وعاش قوم وهم فينا كاموات

(مكارم) مساجد وزننده جمعدر مفردى مكرمت صفت حميده در (اموات) ميتك جمعيدر (مآل بيت) برطائفه بو دار فنادن دار بقايه اكرچه رحلت ايلديلر لكن آثار باقيه لرى مندرس اولميوب هنوز موجود اولمغله كويا كنديلرى زنده كبيدر كه (نظم) ان آثارنا تدل علينا * فانظروا بعدنا الى الآثار * انلرك حقلرنده دروبرزمره دخى هنوز حياتده ايكن بيمزده ميت كبيدر كه خيروشره لايق دكلدر وبومفهومده حرف الالفده دخى بيورمشلرايدى (ع) انما الميت ميت الاحياء (فائده) بونده موتلر موت حقيقيدر كه روحك جسددن افتراقيدر قالديكه برموت دخى واردر كه قبل الموت الحقيقى تحققيله متصف يعنى كنديني ميت منزله سنه تنزيل ايلمك بودخى ايكى محلده اولور برى اوامر ربانيه يه كمال امتثالدن كنايه در اسقاط اضافات معناسنه دكلدر * اثرده كلمشدر كه مرور وايا ب وذهاب صاحبى اولان ميتى كورمك استرسكز ابوبكر صديقه نظر ايدك وبرمحلى دخى سالك (ع) يك نظر پير به از چل چله * بنديله مرشدك امرينه امتثالده كالميت بين يدى الغسال اولمقدر كه اكر مريد مرپيسنه بركره اعتراض ايله نيچون لفظى صادر اولسه اهل فلاح زمره سندن اولماز ديديلر لكن بودخى معنى اولكى شقدندر زيرا طريق حقى تعلم ايچوندر كه ديمشلر * زان روى كه چشم تست احول * معبود تو پير تست اول (ترجمه) نيجه لر مرده اولدى اولدى آثارى پژمرده * كرمسز نيجه زنده وار مثالى انلرك اموات

(نطق آخر) نفسی علی زفراتها محبوسة * یالیتها خرجت مع الزفرات

زفرات فتحات ایله جمعدر مفردی زفره تأخیر مهمله ایله خسته نك آه وانین وناله سیدر (فائده) اکرچه طاوس کراهت اینه ذاهبدرکه شکایتدر دیمشدر لکن خسته کیمدن کیمه شکایت ایدر بلکه رجادرکه خوفك دخی رجایه انقلابی زمانیدرحتی خسته نك آه وانینی ذکر یرینه قبول اولدیغی حضرت صدیقه روایتی ایله بوحدیث شریفدن ظاهردر (دعوه یئن فان الانین اسم من اسماء الله یستریح الیه العلیل) خسته یی حالنه قویك ایكلمکدن منع ایلمك زیرا انین که آه لفظیدر اسم باریدر انکله خسته مستریح اولوردیو بیورمشلر (علی) مع المجرور مؤخر محبوسة کلمه سنه تعلق ایدر (لیت) تمنی ایچوندر (مآل معنی) حضرت رسالتك مرثیه سیدرکه بنم روحم آه وناله یه وقف اولدی کاشکی آه ایدرکن برابر جسمدن آیرلسه زیراحسرت حضرت المی الی آخر الحیاة بندن انفکاك محالدر (ترجمه) آلشدی ناله وزارمده حبس اولوب دل وجان * نولیدی رشتهٔ آهمله چیقسه ایرسه ممات

لاخیر بعدك فی الحیاة وانما * ابکی مخافة ان تطول حیاتی

بیت سابق کبی بونده دخی ردالعجز واردر (ترجمه) بکانه خیراوله سندن کیرو قالنجه همان * زیاده خوفم اوکه مداوله زمان حیات (نطق آخر)

هل یدفع الدرع الحصین منیة * یوما اذا حضرت لوقت ممات

لوقت فی وقت معناسنه در (ترجمه) بوزره وجبه وجوشن اولورمی دافع موت * ایرشسه کیشیه بر کون اکرسنان ممات

انی لاعلم ان کل مجمع * یوما یؤل لفرقة وشتات

(یؤل) رجوع ایدر دیمك (فرقت) بونده ضمله مصدردر وکسرایله برزمره دن آیریلان طائفه (شتات) تفرق که عطف تفسیردر (ترجمه) نه رتبه رشتهٔ جمعیت اولسه یغنی متین * زمانه انی قطع ایلرافتراق وشتات

یاایها الداعی النذیرومن به * کشف الاله رواکد الظلمات

نذیر قورخودیجی (رواکد) موصوفنه مضافدرکه ظلمات راکده یعنی جمع اولوب ثابت اولان ظلمتلردر * بوبیتك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ایاحبیب خدا اورضای شمس هدا * جمالك ایلدی کشف رواکدظلمات

اطلق فدیتك لابن عمك امره * وارم عداتك منه بالجمرات

اطلق قورتار دیمك (ابن عم) باباڭ قرنداشی اوغلی (ارم) رمیدن امردر (جمرات)

فتحات ایله جمره نك جمعیدر جمره آتشپاره درطاش معناسنه اولمقدن بومعنی انسب کورینور (لایحه) اصطلاحده جمره برحرارتدرکه ثلاثه عناصره سرایت ایدر واواخر شباطده ایکی هفته ده حکمی تمام اولور بودو بیت ایله ضبط وبیان ایلمشدر (بیت) جمرات اولا هوایه دوشر * ثانیا تشنه درکه آبه دوشر * ثالثا غایت تواضع ایله * یوزسوروب درکه ترابه دوشر * وجمرهٔ حجاج که ابورغالك قبرنده انی رجما للشیطان دیوب رمی ایدرلر محلك مساعده سی اولمامغله کتب فقهیه یه حواله اولندی (بیتلرك مآلی) ای حق تعالی یه دعوتله وانك عذابندن تخویفله مأمور اولان پیغمبر آخرزمان * وای حق تعالی نك ظلمات کفروظلمی انکله کشف ایدوب آفاق وانفسی منور ایلدیکی ذات شریف * بن سکا کندیمی فدا ایلدم سن عمزاده کك امرینه مساعده ایله وآنك یوزندن دشمنلریکه آتش یاغدر یعنی بکا اذن شریفك اولسون سنك اعداکه قلجم برقندن آتشلرصچایم (ترجمه) فدا اولام سکا قیل دشمنه حواله بنی * نثار اولنه قم تیغمدن انلره جمرات

فالموت حق والمنیة شربة * تأتی الیه فبادر الزکوات

(زکوات) زای هوزوفتحات ایله زکاتك جمعیدرکه مراد تزکیهٔ نفسه سبب وآلت اولان عبادات وطاعات وتسبیحات وتهلیلات ونوافل صلواتدر (ترجمه) کشی یه موتی چوحقدر کرك شراب اجل * دهان تشنه دله تیز نثار ایده قطرات (نطق آخر)

یاجامع الشمله ساعاته * ودنت منیته وحان وفاته

(ودنت) واوحالیه ویاخود جامعا اوزره عاطفه درکه (فالق الاصباح) اوزره وجاعل اللیل سکنا) جمله سنك عطفی کبی ودخی (صافات ویقبضن) عطفی مثللیدر (حان) قریب اولدی دیمکدر (منیة) یرینه وفاته دخی نسخه در (وفات) وفوت وموت بربرلری معناسنه کاور (ترجمه) ای زمانن جمع ایدوب بودم سورن میدانه آت * واریسه یاقلشدی موتك ایردی هنکام وفات

ارجع فانی عند مختلف القنا * لیث یکرعلی العدی جرأته

(مختلف) اسم زمان مزراقلرك بربرینه قارشدیغی زمان دیمك (قنا) فتح قاف ونون ایله جنسدر واحدی قناة مزراقدر (لیث) ارسلاندر حضرت ناظمك بوتعبیرنده حملهٔ حیدرانه وصولت شیرانه سنه واسماسنك بری حیدر اولمسنه ایما واردر (عدی) عدونك جمع بی نظیریدر دشمنلر دیمك جرات ضم جیمله جرأتك جمعیدر انواع قصد اولنمشدر * وبو بیت بیت سابقده اولان ندانك جوابیدر که ای مدت عمرینی باجمله

جمع ایدوب وموتی تقرب ایدن کسنه کیرورجعت ایله که تحقیق بن برارسلانم که
حمله وجسارتلرم دشمنه مرة بعد کره یعنی نوبنوبر برندن شدید تعدد ایدرسائر
شجعان کبی صدمهٔ اولادن عبارت دکلدر (ترجمه) عودت ایله جنك ایچنده
اولورم شیرخدا * قهرمان اولسه کشی بولمازسنا نمدن نجات (رجزآخر)

دبوا دبیب النمل لاتفوتوا * واصبحوا فی حربکم وبیتوا

(دبوا) کسرمهمله وشدموحده ایله ایکنجی بابدن فروا کبی امردر مرور خفیف
وسیرخفی معناسنه اولان دبیب مصدرندندر نمل رفتارنجه دراصبحوا افعال
ناقصه دندر وبیتوا کیلوا وزننده اوچی دخی امرحاضردر * وبری نهیدر
(ترجمه) نرم رفتاروقارایله ایدك آغازحرب * کیجه کوندزحربده جمع
اولك اولمایك شتیت

کیما تنالوا الدین اوتموتوا * اولا فانی طالما عصیت

(کی) فتحله نواصب فعل مستقبلدندرکه ان لن اذن دخی انك رفقاسیدر عاقبت
ایچوندرکه (لم فعلت کذا) یعنی سن نیچون شویله ایلدك سؤالنه جوابده ادا
اولنور * بونده ما کافهٔ فعلی مضارعده عملی کف ومنع ایلدی (دین) کسرایله
اسلامدر (اولا) اولاتموتوا تقدیرندهدر (طال) اوزادی وچوق اولدی دیمك
بومادخی کافهدر (معنی) بیت سابقك مفهومی اوزره حرکت ایدك که دینه یعنی
اسلامك ظفر وقوتنه نائل ویارتبهٔ شهادته واصل اولهسز * ویاخود شهادت
مقدردکل ایسه غازی اولورسز * زیرا تحقیق بن چوق اولدیکه عاصی قیلنوب
فرمانبرلکدن خیلی دمدرکه بن دورقیلندم (ترجمه) یاظفریاب اولهسز
دینهیا اولهسز شهید * نیتم خیروهدایتدر دکل اظهارصیت

قد ولتموا الوجه منا الجیت * لیس لکم ماشئتمو وشیت * بل ما یرید المحیی والممیت

(محیی ممیت) اسماء حسنادندر بوشعر صفین اصحابنه خطابدر (معنی) بنی
استردیکز کادم لکن سزلك وبزم مرادلر یمز جاری اولمز (ع) ما کل ما یتمنی المرء
یدرکه) انجق حق تعالی نك تقدیری جریان ایدر * المقدور کائن اسم محیی به مظهر
اولان کس زنده * ونام ممیته مظهر قیلدیغی کسنه مرده اولور دیو بیوردیکه
عاقبت امرطاغیلرك مرادلری اوزره قرارداده اولاجغنی کشفدر (ترجمه)
دعوت ایتدیکز اجابت ایلدم کلدم ولی * سزلرك بیزم مرادیمزجه اولمازپس مقیت
* بلکه اولورنه مراد ایلرسه اول محیی ممیت

(الجیم)

اذا النائبات بلغن المدی * وکادت لهن تذوب المهج

(مدی) غایت ونهایت واو عاطفه (تذوب) اریردیمك که شکروطوزامثالی
کداخته اولمق مهج جمعدر مفردی مهجه روح وجاندرکه منفرجهده (ع)
لمروح الانفس والمهج * کلمشدر (فائده) شیخ جنید قدس سره بیوررروحده
اختلاف علما واردر متکلمین دیرلرکه برجسم لطیف شفافدرکه بالذات زندهدر
بدنه سرایتی کلاب کلهساری اولدیغی کبیدر دیوب هبوط وعروج وبرزخده
تردد ایلمسیله احتجاج ایدرلر * ونتیجهلری دخی روح عرضدر حیاتدرکه بدنك
وجودیله حی اولور دیرلر * فلاسفه واکثرصوفیه دیرلرکه جسم وعرض دخی
دکلدر بنفسه قائم برجوهرمجرددرکه متحیزاولمیوب تدبیروتحریك امثالی تصرف
ایله بدنه تعلق ایدر داخل وخارج دخی دکلدر واقعات ناطقیهده ارواح اوچدر
دیوب تفصیل ایدرکه شاعرفاضل خلاصهٔ ایدوب دیمش (شعر) درتن آدمی سه
روح بود * اولش آمدست حیوانی * دوم آن طبیعی آمده است * سومش نیست
غیرنفسانی * مطالب عالیهده اولان بسط جملهسندن خوشدر (ترجمه)
چون مصیبتلر ایریشه بوله حد وغایتن * جانکداز اولمقلغه باقلشسه نار پروهج

وحل البلاء وبان العزاء * فعند التناهی یکون الفرج

(واو) لر عاطفهدرکه بیت * بلغن اوزره معطوفدر (بان) جدا اولدی دیمکدر
(عزا) تقدیم مهمله ایله صبردر (مفهوم) شدتلر ومصیبتلر نهایت بولوب زوحلر
چیقهجق مرتبهسنه واروب بلاء حلول ایدوب صبر دخی ممکن اولمیهجق درجهیه
وارمغله بونلر جملهسی نهایت کماله منتهی اولدقلری وقتده فرج ونصرت وظفر
وانشراح ظهور ایدر عادة الله بویله در حتی حضرت ناظم کرم الله وجهه روایتیله
بومفهومده بو حدیث شریفی ابن النحوی منفرجه سنه تبرکا مطلع ایلمشدر اول
قصیده یه فرج بعد الشده دیرلر اسم اعظمی حاوید ردیمشلر حدیث شریف
بودر * اشتدی ازمة تنفرجی (ترجمه) ایرسه طوفان بلا کشتیٔ صبراولسه
شکست * غایتنده لطف حق ایله ایررباد فرج (نطق آخر)

انی کنت محتاجا الی العلم اننی * الی الجهل فی بعض الاحایین احوج

(احایین) مصابیح وزننده ایکی تحتیه ایله حین لفظنك جمع قلتی اولان احیانك
جمعیدرکه اوقات دیمك (احوج) افعل تفضیل یعنی احوج الی الجهل من
احتیاجی الی العلم * تقدیرندهدر * مألی ترجمهدن ظاهراولور (ترجمه)
اکرمحتاج اولورسم لطف علمه دمبدم بن * اولورم بعض اوقاتده قهرجهله احوج

ولی فرس للحلم بالحلم ملجم * ولی فرس للجهل بالجهل مسرج

(فرس) آت که مقلوبنك لوازمندندر (حلم) غضب وشدت مقابلی ملجم لجام یعنی اویان اورلمش (مسرج) سرج یعنی اکرلنمش دیمك (ترجمه) اولوبدر اسب لطفم حلمله دائم ملجم * اولور پس اسب قهرم جهاله کاهی مسرج

فمن شاء تقویمی فانی مقوم * ومن شاء تعویجی فانی معوج

(تقویم) طوغری ایلمك تعویج انك ضدّی (ترجمه) درونی مستقیم اولانه غایت مستقیم * دخی اعوج اولان کمسه بنی کورر معوج

وبالجهل لا ارضی ولا هو شیمتی * ولکننی ارضی به حین احوج

(شیمت) خوی وطبیعت وسجیه وغریزه وشنشنه وجبلت وعریکه امثالی اسملری واردر (ارضی) نفس متکلم در (مصرع) اول بعض نسخه ده بویله واقعدر * وما کنت ارضی الجهل خدنا ولا اخا * خدن دوست دراخ فتحله قرنداش وکسرایله اصلنده اخاءة اولوب وزن ایچون قصر اولندی مفهوم بن جهله رضاداد دکلم وجهل بکا مشرب ومعتاد دخی دکلدر لکن بعض زمان اولور که اکا دخی حاجت مس ایدر پس تجاهل ایدوب جهل اظهار ایدرم * بیلورم عارفك تجاهلنی * آه الا تعارف جاهل (فائده) شیخ زروق مرحوم ابن البنا منظومه سنك شرحنده امام قشیریدن نقل ایدر که اسلامك زائل اولمسنه نعوذ بالله درت ماده سببدر بری ناس بیلمدکلری امر ایله عامللردر که عن جهل جسارت اولورا کرخیر دخی اولورسه * وایکنجی بیلمدکلرینی بیلمکه رغبت ایلمزلر صوفیه نك ساده دللری کبی * واوچنجی بیلدکلری ایله عمل ایلمزلر علماء سوء کبی * ودردنجی تعلمه راغب واوکرنمکه مائل اولنلری منع ایدرلر مناع للخیر اولورلر * وطالب اولنلر دخی محروم اولمغه درت امر سببدر انلردن احتراز لازمدر که تحصیل علم نافع ایده لر * بری فرائض اجراسنده دقیقه فوت اولنمیه * ایکنجی حرامدن حذر اولنه * اوچنجی سنت سنیهٔ احمدیه یه تابع وپیرو اوله برکره اولسون مؤکده اولمیان سنتلری دخی اجرایه سعی ایده دردنجی ادابه رعایت ایده اصلا ادبسزده واصل وحاصل بو قدر که دیمشلر (ع) طرق الحق کلها اداب * ادب تاجیست از نور الهی * بنه برسر بروبرهرچه خواهی (منقبه) خلاصة الهدیه ده تحریر اولنمشیدیکه رئیس طریق شمسیان خلوتیه (شیخ احمد شمسی) قدس سره سنه ١٠٠٠ تاریخنده اکری سفرینه طوغری توجه وطلوع وککبوزه یه کلدکده شیخ محمود هدایی استقباله واروب واسکداره کتوروب طرف دولت علیه دن تعیین اولنان منزله نزول

وصحبت اثناسنده هدایی افندی سؤال ایلمشکه جناب شریفه امر همایون وصولندن مقدم اسباب سفریه تدارکنه مباشرت بیورلمش * سن وسال حد ثمانینی اشتمالده ورجال سفردن دخی دکلسز * پس عزیمت سفره موجب نیت نه اولدی دیدکده * کتب اسلامده هر کوردیکم سننی برکره عمرمده اولسون اجرا ایلدم لله الحمد والمنه لکن سنت غزا ممکن اولمدی آخر عمرمده انی دخی اجرا ایلمش اوله یم دیو توجه ایلدم بیورمشلر * مؤمن کامله دخی لایق اولان بودر قدس الله تعالی سره (ترجمه) اولامم جهلله خوشنود دکادر خصلتم چون * ولی بعض ضرورتده اولورم اکه احوج

فان قال بعض الناس فیه سماجة * فقد صدقوا فالذل بالحر اسمج

(سماجة) جمله وزن ومعناده قباحت (حر) عبد مقابیلدر لکن بونده عالی وشریف بالذات ونفیس النفس کمسنه مراددر (ترجمه) اکر برکس دیرایسه جهل ایچنده وار قباحت * سوزی کرچکدر اماذل اولور اندنده اسمج

ألا ربما ضاق الفضاء باهله * وامکن ما بین الاسنة مخرج

(الا) حرف تنبیه (فضا) فا ایله میدان وصحرا (امکن) ممکن دیمکدر امکان برنسنه نك وجوده وعدمه نسبتی یکسان اولمق (اسنه) مزراقلردر که سنانك جمع قلتیدر مخرج خروج معناسنه مصدر میمی (ترجمه) چوق اولورکه کلکش صحرا اولورار بابنه تنك * اولور ممکن میان نیزه وخنجرده مخرج (نطق دیکر)

قربی ذوالفقار وفاطم منی * فانی السیف یوم کل هیاج

قربی تقریبدن امر لك مخاطبه سی ذوالفقار فا ایله در ذا حالت نصبی الفله اولوب امرك مفعولیدر حالت رفعی ذو واو ایله وجری یا ایله در (فائده) فقار فتح ایله فقاره نك وبا کسر ایله فقره نك جمعیدر آرقه کموککه اکا اوکورغه دیرلر * وذوالفقار بر قلجدر که بدر غزاسنده عاص سهمیدن غنیمت اولوب حضرت رسالته رسیده وانلر دخی جناب سر حلقهٔ ولایته بخشیده بیوردیلر لکن کلبی دیرکه جناب مرتضی عاصی قتل ایدوب قلجنی الدی * بعده حضرت ناظمدن میراث اولوب دست بدست تا حضرت حسین شهیدك اوغلی حسنك اوغلی محمد بن عبدالله جنابنه واصل اولدی محمد مذکور منصور دوانیقی ایله اثنای جنکده شهادتنی جزم ایلدکده بنی تجاردن بر کمسنه یه درت یوز التون دین مقابله سنده ذوالفقاری اکا تسلیم ایدوب دیدیکه ابوطالب اولادندن هر کیمه بو قلجی ویرسن سکا حقکی ادا ایدرلر * وقتا که جعفر بن سلیمان بن علی بن عبدالله بن عباس یمنه

ومدینه یه والی اولدقده اول شخصی احضار ومبلغی ادا ایدوب قلجی المشیدی
اندنخی اوغلی مهدی یه انتقال ایدوب دولت عباسیه ده محفوظ ایدی ✻ اصمعی
دیرکه طوسده رشید خلیفه یی کوردم اول قلجی طاقنمش ایدی بکادیدیکه
ذوالفقاری زیارت ایدرمیسن بندخی نیازایلدم نیامندن چیقاردیکده چکدم
بوزنده اون ایکی فقره سی وارایدی دیمشدر امام شعرانی بدرمنیرده بیورر که قلجده
فقار ایشلنمش منقش اولمقدن کنایه‌در حتی نزاید حسنی ایچون نقوش میاننده
یر یرچقورلری اولوب وخرده جواهرله مرصع اولمقدن عبارتدر ✻ امام حسن
بصری عرفه‌دن اودخی امام جعفر صادقك محمد اسمنده بر برادرندن روایت ایله
ثابتدر که بدر غزاسی کونی رضوان اسمنده بر ملك آسماندن ندا ایدوب دیدیکه
لاسیف الاذوالفقار ولافتی الاعلی ✻ لکن بو کلام لسان ناسده تحریف وتبدیل
اولنمغه سبب بعض شعرا انی موزون بر مصرع قیلمق ایچون تصرفلری اولمشدر که
اقتباس اوله بیلور (ع) لافتی الاعلی لاسیف الاذوالفقار ✻ فصول مهمه
صاحبی تصریح ایدرکه (الا تعلوا علی واتونی مسلمین) دعوتنه بلقیس شاه
اجابت ✻ وجناب امین الله حضورنده شرف اسلامله حرمسرای همایونلرینه
بانوی تاج آرای ازدواج اولدقده هدایاسی میاننده‌یدی عدد سیوفك بریسی
ذوالفقار ایدی القصه (فاطم) حضرت ناظمك حرم شریفه‌لری جناب پیغمبرزاده
زهراء رضی الله عنهانك اسم سامیلری یدر وزن ایچون ویامنادا اولمغله ترخیم
ایچون تاء لفظی ساقط ✻ ویاخود رجل منزله سنه تنزیل بیورلمش اوله‌لر (فاطمه)
تسمیه سنه سبب کندینی لذائذ فانیه‌دن فطم یعنی قطع ایلدکده تفألادر ✻ وزهرا
لقبلری فتحله بیاض معناسنه یا کاغدن کنایه‌در زیرا مدة عمرنده کندیده
دم حیض کورمیوب وبش عدد اولادینك برنده‌دخی قطع انفاس کندیدن
جاری اولمدی ✻ خدیجه جنابلرندن دنیایه کلمشلردر وهجرتك ایکنجی سنه‌سی
محرمده حضرت رسالت انلری جناب مرتضایه عقد وزفاف بیوردیلر اشهر
اقوال اوزره مدت نبوت عمرلری ایدی ✻ کندی غسل ایدوب وفاتنده بنی غسل
ایلمسونلر دیو بیوردی ✻ نمازنده اصح اقوال اوزره رأی مرتضا ایله ابو بکر صدیق
امامت ایلدی عم نبوی جناب عباس ووجوه اصحاب بالجمله موجودلر ایدی
رمضانك اوچنجی کیجه سی دفن اولندی انکچون قبری اختلافیدر ✻ اصحی
بقیعده ویاعقیل بن عباسك خانه سنده دفن اولندیکه طریق عامه‌یدی ذراع
محل ایدی (هیاج) وزن ومعناده قتالدرکه بو ماده‌دن هیجا لفظی معرکه معناسنه

اهل انشا استعمال ایدرلر هیجا مصدرندندر (ترجمه) ذوالفقاری نوردیده م فاطمه
آل کل بکا ✻ یاورمدر جنکده اولدقجه وقت احتیاج

قربی الصارم الحسام فانی ✻ راکب فی الرجال نحو الهیاج

(صارم) قاطع معناسنه که بونده مرادینه ذوالفقاردر (حسام) ضمله درصارمله
معناده مشترکدر لکن چونکه صفتی اولدی ✻ پس صارمدن انجق سیف مراد
اولنوب معنای قطع دخی حسامه ویر یلورا کر بدل اولورسه بوتکلفه حاجت
قالمز (هیاج) بونده امرك دوه‌لر (ونحو) دخی مثل معناسنه اولمق ممکندر (معنی)
ذوالفقاری کتور که سرمستان غزاة مسلمین ایله بندخی جانب جهاده بنوب کتسم
کرکدر (ترجمه) یعنی شمشیر عدو تدمیری یاقلشدر بکا ✻ عات حربه اولور
غایت ایله کسکین علاج

وردالیوم ناصحا ینذر الناس ✻ جیوش کالبحر ذی الامواج

(جیوش) عساکر معناسنه مفردی جیشدر (ورد) فعلنه فاعل اولوب وزن
ایچون مؤخردر (ناصحا) حال اولمق مفعول به اولمقدن احسندر (ینذر) جمله‌سی
ناصحك صفتی اولدیغی صورتده تنازع قطع اولور (الناس) سینی مصرع ثانی یه
مرهون اولور (امواج) موجلردر اکرچه ترجمه ناصح وجیوشا نسخه‌لرینه ناظردر
لکن تصحیحنده کلفت واردر (ترجمه) کلدی برناصح اوکونکیم عالمی
تخویف ایدوب ✻ لشکردریا خروشی ویردی بازاره رواج

وردوامسرعین یبغون قتلی ✻ وابن المحبوّ بالمعراج

(واو) قسمیه‌در (محبو) مهمله ایله معفو وزننده اکرام اولنمش دیمکدرکه مصدری
حبا وزن ومعناده عطادر (معراج) نردباندر بونده صخرة اللهدن آسمانه علی
قول صعود ایچون وضع اولنان نردبان نورانی یی مشتمل اولمغله اول کیجه واقع
اولان مجموع حالات اسرائیه‌دن معراج ایله تعبیر واسم اولمق اوزره شهیر اولدی
(لازمه) معراجك وقوعی اشهر اقوالده شهر رجبك یکرمی یدنجی کیجه سیدر
واقدی دیرکه شهر رمضانك اون یدنجی جمعه ایرتسی کیجه سیدرکه نبوتك اون
ایکنجی سالیدر هجرتدن اون سکز آی مقدمدر ✻ وبرقولده هجرتدن برسنه مقدم
ربیع الاولك اون یدیسیدر ✻ ویاخود هجرتدن اون درت آی اولدر ✻ ومحلی دخی
شعب ابی طالبدن ویاامهانی خانه سندن ✻ ویاخود بیت شریفدن اولمسی ✻
وروح مع الجسد یقظه‌ده وقوعی ✻ ویانومده یالکز روحانی اولدیغی اختلافیدر ✻
قول اول اصحدر ✻ قول ثانی روایت عائشه‌در لکن معراج وقوعنده هنوز

خدمت سعادتله شرفیافته دکل صبیه ایدی (ترجمه) یعنی اول عسکر بنم
قتلمه ایتدیلر شتاب * اول بابالـٔ حقیکه اولدر صاحب معراج وتاج

وخراب الاوطان وقتل النا * س وکل اذا اصبح لاج

(واو)لر بیت سابقده اولان قتل اوزره عطف ایچوندر (الناس) سابق کبی بنه
مرهوندر (وکل) ده واو حالیه کل مبتدا (لاج) خبریدر اصلی لاجی ملجا اتخاذ
والتجا ایدیجی دیمکدر اجتماع ساکنین ایله ساقط وتنوین جیمه لاحق اولوب کسره
دخی دلالت ایدر که (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * حدیث شریفنده تنفرجی نك
اصلی تنفرجین ایدی جزمانون ومذکور سببله یادخی ساقط اولدی (اذا اصبح)
لاجی یه ظرف اولور اذا یرینه (الی) نسخه اولمقدن وزن ایبدر (ترجمه)
داخی قتل ناس وتخریب دیاره چاپدیلر * التجا ایله کاوب خلق ایتدی عرض
احتیاج

سوف ارضی الملیك بالضرب ما * عشت الی ان انال ما انا راج

(سوف) تقریب ایچوندر (ارضی) اکرام بابندندر ارضا ایدرم وراضی قیلرم
دیمکدر که الف مضموم متکلم مضارع علامتیدر بابنك الف مفتوحی ساقطدر
(الملیك) اسماء باریدندر که لفظ قرآنیدر (ماعشت) مدة معیشتی تقدیرنده یعنی
حیاتده اولدیغجه دیمك (انال) اوّلی مفتوح الف متکلم وآخری ان ایله منصوب
نیل ماده سندن وباب رابعندندر (راج) رجا ماده سندن عینیله لاجده سبق ایدن
تصرف اوزره درانانك خبریدر (معنی) حق تعالی یی قریبا بن راضی ایدرم
مادامکه حیاتده اولم تا که بنم رجامند اولدیغم نسنه یه بن نائل اولنجیه دك
دیمکدرکه مطلبی بیت آتیده مندرجدر (ترجمه) انشاء الله حق راضی
ایده یم ضربم ایله * مطلبم ایله ایده حق لطف ایدوب پرابتهاج

من ظهور الاسلام اویأت المو * ت شهیدا من شاخب الاوداج

(من) بیانیه در که بیت سالفده واقع مایی بیان ایدر (شاخب) معجمه لرایله وزن
ومعناده سائل وجاری دیمکدر (اوداج) جمعدر مفردی ودج عرق عنقدرکه
شاخ طمری دخی دیرلر وداج دخی لغتدر پرچقتدر وداجین دینور * وموتك
تاسی سابقلری کبی مرهوندر (ترجمه) اشکاره ایدم اسلامی یاخود اولم
شهید * جوهر یاقوتی پاشیده قیله هر برو داج

الحاء المهملة

کل خلیل لی خاللته * لاترك الله له واضحه

(حالت

(خاللت) دوستلق ایلدم دیمك ایکی طرفدن اولمق دخی جائزدر (واضحه) تقدیم
معجمه ایله انسانك ضحك وقتنده نمایان اولان دیشلریدر بو بیت بد عادر معنی
دیمکدرکه هرکیمه دوستلق ایلدم ایسه حق تعالی دیشلرینی دوکسون * یاخود
کولدرمسون * وبونده مطوی برفقره ملحوظدرکه تقدیری هرکیمه دوستلق
ایلدمسه (ع) اتق شر من احسنت الیه * تنبیه علیه سی اوزره کدرنی چکدم
دیمکدر که دعاء علیهه استحقاق بیان اولنمش اوله بد دعاء دخی (ع) مارسرمادبدهیه
تکری کونش کوسترمسون * مصرعی کبی وحق تعالی قاشنه جق طرنق
ویرمسون دیمك کبی عربده عادت اولان ادالردندر * مناسبتی دخی بو اوله که
بنم لله دوستلق ایلدیکم سببدن لایق اولان (هل جزاء الاحسان الا الاحسان)
مضمونی اوزره اندندخی انسانیت ایله مقابله ومعامله بالمجامله وقوعیله
طرفینده صوری ومعنوی خندهٔ مسرت واقع اوله چونکه خلاف مأمول اساءت
ایلدی حق تعالی انی دخی کولدرمسون دیمك اولور * ونه کونه وضعله مکدر
اولدیغنی بیت ثانیده بیان ایدر (ترجمه) نیجه یاران ایله دوستلق ایلدم
کوردم جفا * قومیه حق انلره دندان خندان فلاح

وکلهم اروغ من ثعلب * ما اشبه اللیلة بالبارحه

(فکلهم) نسخه‌در (اروغ) اعجام آخر ایله مکر وحیله ده حددن افزون دیمك
وحیله ومکری ضرب بدن اولان دلکویه دخی بونلر غالبلردیمك (ثعلب) دلکودر
روباه کبی (ما اشبه) فعل تعجب اولمق خوشدر بعضیلر ما نافیه در دیدیلر تکلفی
موجبدر (بارحه) دون کیجه که کچمشدر (خلاصهٔ کلام) بیت اول مفهومنده
اولان بد دعایه بو جهتدن مستحقلردر که جمله سی بنم اهل بیتدن اولدیغمه حرمت
ایتمیوب روباهدن زیاده مکر وحیله کار اولدیلر دیمکدرکه مصرع ثانی تعجبا مثل
محلنده ایراد اولندی * نه عجب بو کیجه دخی دون کیجه یه بکزر اولدی بو کیجه
برمقدار خفت ظلمات امید ایدرکن بنه لیل الیل یعنی پك مظلم اولدی دیمکدرکه
دوستان ظن ایلدیکم کمسنه لردخی دشمنانه مشابه اولدی دیمك مألنده در
(ترجمه) هربری روباهه غالب حیله وتزویرده * بو کیجه دون کیجه یه
دوندی قنی صدق صباح (نطق آخر)

اصحب خیار الناس تنجو مسلما * ومن صحب الاشرار یوما سیجرح

(خیار) اختیار معناسندن اسمدر * ویاخود خیرك اخیار کبی جمعیدر * وخیر
خیردن مخفف لغتدر * هین وهین کبی (تنجو) امره جواب اولمغله واوی

ساقطدر صكره وزن ايچون اشباع اولنان حركه‌دن واو ظاهر اولدی (مسلما) تشديد وفتح لام ايله‌در سلامت ويرلديكك حالده ديمك اولور ✻ معنى خير الناس من ينفع الناس ✻ مظهری اولان كمسنه‌لره مصاحب ومقارن اول كه نجات بولوب سلامت يافته اوله‌سن بدلرله الفت ايدن كمسنه چوق زمان كچمز مجروح دل اولور كه زخم دل قطعا التيام قبول ايلمز (ترجمه) خيار ناسه يولداش اول نجات ايله سلامت بول ✻ شو كيم بر كون اوله اشراره همدم اول اوله مجروح

وايالك يوما ان تمازح جاهلا ✻ فتلقى الذى لاتشتهى حين تمزح

(ايالك) تحذير ايچوندر احترازايله صقين ديمك معناسنه‌در كويا باعدفعلندن بدل اولور لكن استعمالی واو ايله ايالك ويوما ايكن وزن ايچون واو تقديم اولنمشدر ✻ وياخود واو موجود عاطفه ويا ابتدائيه اولمق لازم كلورسه ايالك دنصكره بر واو تقدير اولنور ✻ والفی هايه قلب ايله (هيالك) دخی لغت وبونده نسخه‌در (يوما) فعل مؤخردن ظرفدر (ان تمازح) مصدرله تأويل اولنوب تقديری وايالك والمزاح ديمك اولور (مزاح) دخی تقديم معجمه ايله درآو ينامق ولطيفه‌در كه خرده‌دن غلط تركجه خورته‌ديرلر مثلا بركلام جدك اداسنده سامع مخاطب دقت ايلسه اول سخنك تفوهی ضمننده وياصراحة قائل استخدام وكنايه صنعتلری كبی اشراب واشعار ايله تذكير وقصد ايلديكی برامر معهوددن عبارتدر ✻ اكر لطيف اولمزسه شقا اولور (معنى) اهل جهل اولوب جدی هزلدن وسعدی شقادن فرقه قدرتی اولميان كمسنه ايله مزاح يعنی خورته ايلمه كه بركون اودخی مقابله ايلمك مراد ايدوب سن لطيفه ايدركن سنك منفورك اولان بركلام كريهه اندن ملاقی اولورسن (تنبيه) معلوم اوله كه محلنده بويله مزاح ولطيف سنتدركه قوجه قاری جنته كيرمز كبی نيجه لطائف آثار نبويه‌ده واقع اولمشدر ✻ حتی ذات النحيين قصه‌سی فحشی مشتمل برمنقبه ايكن احيانا صاحبنه نقل ايله امر بيوروب تبسم ايدرلر ايدی (المؤمن دعب لعب) يعنی مؤمن كراب اوينايجيدر حديث شريفی امثالی بوبابده نيجه مساعده ومسامحهٔ نبويه واقع اولمشدر تعبس وانقباض اظهاری دوام اوزره اولمق مذمومدر هرحالده اعتدال امرخير اولديغی حجة الاسلامك امانة الله رساله‌سنده دخی مصرحدر (ترجمه) صقين جاهل ايله بركون لطيفه ايلمه زيرا ✻ زبانی نيش عقربدر ايدر روی دلك مجروح

ولاتك عريضا تشاتم من دنى ✻ فتشبه كلبا بالسفاهة ينبح

(لاتك) نهی حاضردر اصلنده تكون ايدی جزما واو ساقط اولوب لاتكن اولدی

كاهيجه جزء كلمه دخی حذف اولنمق لغت فصيحه‌دركه مثلا (والليل اذا يسر) اصلنده يسری ايدی (وما كانت امك بغيا) بغية ايدی بررجزئی حذف اولندی نون دخی سائر حروفه نسبتله حرف علته شبيه اولمغله تخفيفا اسقاط اولندی برقاعدهٔ مطرده‌سی يوقدر عدم حذفی دخی چوقدر (لطيفه) اذا يسر ماده‌سنی سدوسی اخفشدن سؤال ايلدكده بركيجه باب دارمك خارجنده يايت اولورسن سكا سببنی افاده ايدرم ديمكله بركيجه صباحه دلك بيشكاه دركاهنده ياتمشدر ✻ ايرته‌سی كونی جوابنده بيورديلر كه اولاد عربده عادت لغتلری بودركه بركلمه‌نك معنای حقيقيسندن عدول اولنسه لفظندن برحرفی تنقيص ايله اكا تنبيه ايدرلر بوكريمه‌ده ليل مرور وعبور زمانی اولمغله خلاف عاده سير واقع اولمسنه اشارة يسری ايكن يای اخير تقصير اولندی ديو حل اشكال ايلدی (عريض) وزن ومعناده شرير دركه شر ايله تعرض ايدیجی معناسنه‌در ينبح كابك عوعوی معناسنه اولان نباحدندر (ترجمه) لسانك شتمه مألوف ايلمه شيرين زبان اولكيم ✻ اورركابه دونرسين هم اولورسن ارذل مقدوح

اذا ما كريم جاء يطلب حاجة ✻ فقل قول حر ماجد يتسمح

(مأل بيت) اكر بركريم يعنی عرق طاهر حسيب ونسيب كمسنه كلوب سكا حالنی يلك شرم وحجاب ايله كشف ايدوب برامری سندن مطلوب ايدينورسه سن دخی اكا كلامكده جمال الرجل فصاحة لسانه اثرنجه اهل سماحت وحرالاصل وصاحب مجد اولان كمسنه‌لرك سخنلری كبی فصيح ومليح وحسن ادا اوزره جواب ويروب وبويله سويله كه ديمكدر مقول قول آتيدر (ترجمه) اكر بركس كلوب سندن اولورسه طالب حاجت ✻ كلامی خوش ادا ايله انی سن ايليوب مشروح

فبالرأس والعينين منى قضاؤها ✻ ومن يشترى حمد الرجال سيربح

(مراد) اول كريم محتاجه جوابكده شويله سويله كه باشم وايكی كوزم ايله بندن اول امرك حصولی واول حاجتك قضاسی واقع اولور جانه منتدر بو تطييب ايله كه ممدوح اولورسن هركيمكه مرد كريمك مدحنی صاتون آله يعنی اكا نائل اوله ولو كان مال صرف ايلمكله دخی اولورسه ✻ تيز فائده ايدركه خلق كنديننك ثنا كاری اولور السنة الخلق اقلام الحق ديمشلردر (ترجمه) قضاسی حاجتك باش اوزره دی تطييب خاطر قيل ✻ اولورسن پس ثنای خلق ايله عالمده سن ممدوح (بيت)

اذا اشتدت بك البلوى ففكر فى الم نشرح * فعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح
بو محلده بعض نسخه لرده بو بيت دخى بولندى كه غايت معروفدر مألى بودركه *
ان مع العسر كه يسرش قفاست * شادبراغكه كلام خداست * نشيده سجه
سورهٔ انشراحده (ان مع العسر يسرا) فقره سى تكرار واقع اولمغله عسر
لفظى كبى اكر بر كلمه الف لام ايله بردخى ياد اولنسه اولكى نك عينى مراد اولور كه
عهدانى اقتضا ايدر * پس عسرلرك ايكيسى بر ويسرلر ايكى اولمغله جناب ميسر
الاعسار بر عسره ايكى يسر وضع ايلديكى بر شدت ومضايقه ظهورنده تفكر
ايليوب تسلى ايله فرحناك اول ديمك مآلنده در (ترجمه) بلا مشتد اولور ايسه
تسليدر الم نشرح * ايكى يسرك ارا سنده اولور بر عسر اول افرح (بيت ديكر)

الرفق يمن والاناة سعادة * فتأن فى امر تلاق نجاحا

(اناة) فتح وبا كسر ايله تأنى وتأخير كه عجله نك ضديدر اصلى اناءة درهمزه سى وزن
ايچون ساقطدر تأن كسر نون ايله در امر حاضر اولمغله سقوط ياء علامت
جزميدر كه اكا جوابده (تلاق) دخى جزما اسقاط يا ايله در (ترجمه) چون
اولدى رفق وتأنى مدار فوز وفلاح * تأنى ايله هر ايشده ايريشه سا كه نجاح

(نطق آخر) فلا تفش سرك الا اليك * فان لكل نصيح نصيحا

(سر) هر كس بيلمك استيوب وصاحبى دخى شيوعندن حذر ايلديكى حالتدر
بركسنه نك اكرمبالاتى اولميوب بعض اسرارينك كتمنده غيرت واهتمام وحميت
ايلمزسه ستار العيوب تعالى انك تحاشى ايلديكى حالاتنى جزاء من جنس العمل
بيوروب افشا واشاعت ايدر (ع) بولغز ديه ده محرم صقين فاش اتمه اسرارى
(ترجمه) چون ديلدى كل سر جاوز الاثنين شاع * سر يكه فاش ايلمه بودرسكا
قول نصيح

فانى رأيت غواة الرجال * لا يتركون اديما صحيحا

(غواة) معجمه ايله وزن ومعناده عصاة كه مفردى غاوى وعاصى معناسنه در
معناى كلام (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا) كريمه سنه اطاعتسز نيجه
عاصيلر كوردمكه مؤمن قرنداشنك عرضلرينك دريلرينى پاره پاره ايدرلر پس
افشاى سر ايلمه ستر ايله كه حق تعالى دخى سنى انلرك لسانندن حفظ ايلسون
(ترجمه) بر كروهى كورمشم دندان غيرتله همان * اكل ايدرلر خلقى كويا قالمدى
پوست صحيح (نطق ديكر)

اغتنم ركعتين زلفى الى الله * اذا كنت فارغا مستريحا

(ركعت) بناى مره بر كره انحنا معناسنه در نماز اولندن سجدهٔ ثانيه يه دك اولان
افعال مخصوصه يه ركعت ديدكارى كلى جزولك اسميله تسميه در سائر اجزاسندن
اكا تخصيصك وجهى بودركه اديان سالفه نمازلرنده ركوع يوغيدى * ايكى
ركعتى تخصيص بالذكر ايلمك ادنى رتبه سنه قصردر (زلفى) قربت ومنزلتدر
(معنى) فراغ بال زماننده ايكى ركعت نافله نماز اداسنى غنيمت بيل كه قربيت حق
نافله يه مقصور اولديغى (لا يزال عبدى يتقرب الى بالنوافل) حديث قدسيسى
ايله ثابتدر (ترجمه) قيل غنيمت ركعتينى قربت مولى ايچون * نفى افكار
سوا ايله اولنجه مستريح

واذا هممت بالقول فى الباطل * فاجعل مكانه التسبيحا

(تسبيح) سبحان الله ديمكدر كه حق تعالى يى انكله تنزيهدر * سبحه دخى دينور
وتسبيح سجه يه دخى اسم اولمشدر * وسبحه ضمله دركه دانه يى بر رشته يه تنظيم
وانكله عبادات قوليهٔ معدوده يى ادا ايلمكده تسهيل ايچون استعمال اولنان
نازيانهٔ عباداتدر كه سنت تقريريه در (مهمه) تسبيح ديدكارى آلت فى الاصل
رمى جمارده حجاجك ضبط عدد ايچون اولان خرده طاشلردن وحضرت
صديقه نك تسبيحندن مأخوذدر دبو عينى شرح بخاريده جنائز بحثنده تصريح
ايدر * واصابه ده دخى مذكوردر * حضرت رسالت عليه التحيه نك آزاد
كرده لرندن ابو صفيهٔ مهاجرى بر ميشين خريطه نك درونه معلوم العدد خرما
چكردكارى وضع ايلمش ايدى دائما انكله تسبيح وتوحيد وتهليل وتمجيد ايدردى
ختم خواجه ده چكردك ونخود بر له تعداد بو سببدندر كه هيئت سنتى دخى
اجرا بولنور صكره قوى السند احاديث ايله مثبت ومؤكد اولان عدد تسبيحات
آية الكرسى اوزره اوتوز اوچره تقسيم وايكى نشانه وضعيله تفهيم اولندى
لكن مفاصيل اصابع حقنده مستنطقات وارد اولمغله يوز عدد عقب نماز تسبيحلرى
پارمقلر ايله عد اولنمق اولادر ديديلر فقير ديرمكه سبحه ايله تعداد اولنسه دخى
ينه پارمقلر استعمال اولنور * حاصلى بعده صلوات شريفه ده وارد اولان
عددلر ايچون يوزدن زياده دانه لى تسبيحلر وبتمش بيك عدد توحيد سبب
مغفرت اولمسى حقنده وارد اولان حديث شريفه دخى امتثال ايچون بيك عدد
منبهلى تسبيح ترتيب وجوامع عاليه ده وقف ومستقل وظيفه لر تعيين اولندى
(نكته) كبار اهل الله دن برينه براى استنطاق ديديلركه سزلك امثالنك يدنده
تسبيح بولنمق امر بعيددر سبحه هنوز سالك ناقص ويا زاهد محب ايچوندر

جوانده بد ایمزده کمال تحصیلنه آلتمز اولمغله تبرکا نها یتمزده دخی ترك ایتمز
عبادتی مذکر در یور مشلر (بیت) بر برندن انفکاك ایتمز حبوب سبحه وش*
باغلیدر اهل درونك جمله باشی بر یره (خاصه) ترنج اولان خانه یه جن داخل اولماز
ورایحه سندن حظ ایلمز حتی ترنج تسبیح اتخاذ شرجنی دفع ایدر (منقبه) قوجه
مصطفی پادشا خانقاهنده زاویه دار سید نور الدین پیردن اخذ دست انابت ایلمك
ایچون مشاهیر خطاطیندن طاش مکتبلی مصطفی راقم افندی استخاره
ایلدکده معناده کورر که کندینه بر سیاه تسبیح اهدا اولنور لکن بردانه سی
ناقص اولمغله عزیز مشار الیه حضورینه بو تسبیحك نقصانی عرض وتکمیلنی
طلبکار اولدقده مکر بر مقدار لادن موجود ایمش اندن بردانهٔ حبه درحال تدویر
ایدوب رشتهٔ تسبیحه تنظیم ایله تتمیم بیوردقلرین حضورینه سحری واروب
افاده ایلدکه شروعنده کندیلری ان شاء الله لادن کچوردك دیمکله هم رؤیایی
کشف وهم تأویلین دخی افاده بیوررلر قدس الله اسرارهم نابی مرحومك
بو ابیات معما کونه سی محله مناسب اولمغله ایراد اولندی (شعر) سبحه سین زاهده
صوردم ندر اول عقدهٔ صد* دیدی بیری چیقیجق ظاهر اولور نه ونود* بو عجب
کیم بن آلوب دسته شمار ایلدجك* کادی انکشت حقیقتده صدو بیست عدد*
هر نشانکاه آراسنده اوتوز اوچ دانه ایدی* قرقدن زائد وناقص دکل ایتدم
انی عد* نه او سهو ایتدی نه خود بن غلط ایتدم نابی* بونی تخریج ایدن عارفلره
تحسین ابد (ترجمه) هر ندم قصد ایلسك بیهوده بر سوز آچغه* قیل انك
بیرینه تسبیح خدایی اول فرید (زجر آخر)

اللیل داج والکباش تنتطح* نطاح اسد ما اریها تصطلح

(کباش) جمعدر مفردی کبش قوچ که قیونك ارککی در* وقوچ دخی غوجدن
غلطدر که حیوانك باشنده اولان هر نسنه کرك بوینوز وکر کسه ایبك وجغه
جمله سنه اطلاق ایدرلر و سرغوج که پادشاهلرك وختانکرده لرك باشلرینه
وضع اولنور بو ماده دندر (تنتطح) بری برینه بوینوز ایله اورر یعنی طوس ایدر
دیمکدر (نطاح) بوینوز اورمق (اسد) ارسلانلر در مفردی اسد معروفدر
(تصطلح) صلح ایدر دیمك (معنی) ظلمت شبده ارسلانلر کبی قوچ یکتلر برکونه
جنك ایدرلر که انلرك حرکتلرندن اصلا صلح اولملری مأمول وملحوظ دکل دیمك
اولور که رؤیت رأی معناسنه اولور (ترجمه) بر برینه طوقشورقوجلر شب
تاریکده* شیرلر کبی که ملحوظ دکل قطعا صلاح

اسد عرین فی اللقاء قد مرح* منها نیام وفریق منبطح* فمن نجا برأسه فقد ربح
(عرین) بیشه زار که ارسلان یتاغی اوله تنوین وحدت ایچوندر (اسد عرین)
بر کنامدن حاصل اولمش هزبران میدان شجاعت دیمك (لقاء) جنکدن کنایه در
(مرح) مفرددر مرحوا محلی ایکن افراد اولنمق انلرك یکزبان اتفاق ویکدل
اتحاد واتساق اولمغله وجود واحد اولملرندن کنایه در فرقان مبینده (وهم لکم
عدو) وارد اولدیغی که لکم اعداء مقامیدر نیام بونده نائمك جمعیدر (منبطح)
یوزی اوزره ساقط اولان کمسنه (خلاصه) بالاده افاده اولندیغی اوزره حضرت
امیر صفینده جنکه بالنفس داخل وجهاده مائل اولوب (الان حمی الوطیس)
سری آشکار وشدت ووفرت قتال کارزار بدیدار اولدقده کیجه دخی معرکه
منقطع اولمامغله بو رجزی انشاد ایدرك سائر مجاهدینی دخی ترغیب ایله دلشاد
بیوردقلرین وصف ایدوب دیر که کیجه نك ظلمت شدیده سنده قوجلر بر برینه
بوینوزلریله کویا ضرب وحمله حواله ایدر کبی اول ارسلانلر بر برلریله اول مرتبه ده
مقاتله ایدرلر ایدی که مصالحه یی قطعا انلر ایچون رأی ایلمزدم* وبزم عسکریز
بر بیشه زارك ارسلانلری اولمغله اتحاد اوزره اولوب دشمنه ملاقاتلرنده فرح
وسرورانلرده مشاهده اولنور ایدی برزمره دخی خواب آلود اولوب لا لحب علی
ولا لبغض معاویه حاضر اولمشلر ایدی وبر طائفه دخی مقتول اولمش یوزلری
اوزره خاکه یکسان ایدیلر پس بو یله شدتلی آتش مقاتله دن باش وجان قورتاران
فائده ایدر و قادر اولمیان خسران ده قالور (ترجمه) شیر نرلر در نشاط آور اولور
انلره جنك* بعضی یوز اوزره ییقلمش بعضی در خواب فلاح* قورتاران باشن
تجارت ایلدی وقت صباح

الخاء المعجمه

طوبی لمن کان له مزخة* یزخها ثم ینام الفخه

(مزخة) معجمه لرك ثانیسی مشدد اسم مکاندر که زوجه معناسنه در اصل لغتده
مصدری اولان زخ صوقمق وطقمقدر انك محلی دیمك اولور جماع موضعندن
کنایه در نخه فاء ایله وشده ایله نوم مهره یعنی خورلدیلی اویخودر بر مقتضای
وزن وبر قاعده تالر وقفا هایه منقلبلردر (مآل) سعادت ویاخود افلح من کان
نسخه سنه کوره کناهدن خلاص بولمق اول کمسنه ایچوندر که منکوحه ویا سریه
که اوطه لق دیدکاری جاریه در بر دوطونه سی اولوب کیجه اولدقده جماع ایدیوب
صکره مش مش اویویه دیمك اولور که بو مفهومده حرف راده (افلح من کان له

قوصره) دخی کاور ان شاء الله یعنی تقاضای نفسی تسکین (ومقتضای بشریتی
دفع ایلمکله نوما ویقظة راحت بدن واسایش تن ایله حسن زندکانی ایلیه دیمك
اولورکه لذائذ فانیه نك جمله سندن الذ اولان لذت جماعدر دیمشلردرکه شارح فقیر
دخی حالا حصور بولنمغله بو بابده ناقلدر (ترجمه) شول کشی ایردی فلاحه
کاوله انك همدمی ٭ الفت وصحبت ایده رك ایده لر خواب فراخ

حرف الدال المهمله

علیك ببر الوالدین کلیهما ٭ وبر ذوی القربی وبر الاباعد

(بر) احسان وایلکدر صاحبنه بار و برد برلرکه برلفظ قرآنی واسماء حسنادندر
(والدین) والدی والده اوزره تغلیب ایلیوب زوجین وابوین کبی اولمشدر تثنیه‌در
امهات انك عکسیدرکه امی آب اوزره تغلیبدر وجمعدر (کلیهما) کلا کسر
وتخفیف ایله برلفظدرکه ایکی عددلك تأکیدنده استعمال اولنور وضمیره اضافتنده
نصب وجری حالنده علی کلمه‌سی کبی الفی یایه قلب اولنور اسم مفرددر تثنیه‌یه
دلالت ایدر نحن کبی وفرا تثنیه‌در دیدی تأنیثی کلتا ایله ادا اولنور اضافتسز
استعمال اولنمزلر (اباعد) ابعدك جمعی واقاربك ضدیدر (مأل بیت) حضرت
حسن احسنه خطا باوارد اولمشدر اتابه وآبایه لطف وکرم ایله معامله ٭ واحسان
ایله مجامله ایلمك ملتزمك اولسون وقریب وبعید جمله‌یه احسان ایلکه مهما امکن
سعی وعلی قدر الطاقة اکر فعلا اولمزسه قول لین ایله تطییبلری طرفنده اول زیرا
بو مفهومده آیات کرام واحادیث عظام وارد اولدی نظر مرحمتله یوزلرینه باقق
عبادتدر اکر فوت فرصت واقع اولدیسه ایکیسنك ویا ممکن اولانك قبرینی جمعه
کونلری زیارت التزامی عقوقی دفع وولد بار دفترینه قید اولنمغه سببدر دیو اثر صادر
اولمشدرکه استاد دیمش (بیت) مکر حق ابوت نه دیکن تلمیحدر الحق ٭ که اولدر
مبدأ تعلیم اطفاله الف بادن ٭ (ترجمه) حقوق والدینه قیل رعایت نور
دیده م ٭ کرمدیده‌لك اوله جمله اقاربله اباعد

ولا تصحبن الا تقیا مهذبا ٭ عفیفا ذکیا منجزا للمواعد

(تقی) پرهیزکاردر تقوی حرامدن اجتناب وورع دخی شبهه لیلردن حذردر
(مهذب) پاك (عفیف) تقی معناسنه (ذکی) تقی وزننده مبالغه صیغه‌سیدر ٭
ذال تخذله اولدیغنه نظرله عاقل وطبعی مستقیم دیمکدر ٭ وزای هوزله پاك
دیمکدر بعضیلری پارسا یعنی زاهد پرهیزکار معناسنه‌در دیدیلر معنای لازمیسیله
یاندرز یرا عاقل اولان کیشی زاهد اولوب دنیادن اتقا ایدر بو جهتله پاك اولور

حی (مسئله) اکر برکمسنه ثلث مالنی اعقل ناسه وصیت ایلسه اهل زهد اولان
فقرا اودرویشانه بخش وتقسیم اولنور دیو کتب فتاواده مصرحدرکه کندی هوا
وهوسلرینه صرف ایلیوب اهل احتیاجی وارباب استحقاقی بیلوب انلره ایصال
ایدرلر زیرا اصلحا بر برلرینی بیلورلر (نعم المال الصالح للرجل الصالح) (منجز) جیم وزای
ایله درخلف وعددن احتراز ایدیجی (مواعد) مساجد وزننده موعده‌نك
جمعیدرکه وعد معناسنه‌در انجاز وعده اجراسنی درعهده ایلدیکی امری وجوده
کتورمکدرکه ضدی خلف وعددر زیرا (تخلقوا باخلاق الله) امرینه امتثال
ایلمك وعدنده صادق وعهدنده مدقق اولمغله اولورکه (ان الله لا یخلف المیعاد)
بیورلمشدر (مفهوم) بو اوصاف ایله متصف اولان کمسنه دن غیری ایله البته
صحبت والفتدن نهی وتحذیردرکه بوندیمیتده ندامت مقرردر (ترجمه)
ندیمك اهل عفت متقی هم پاك دامن ٭ ذکی اوله وفاده ایده انجاز مواعد

وقارن اذا قارنت حرا مؤدبا ٭ فتی من بنی الاحرار زین المشاهد

(قارن) کسر مهمله وجزمله امردر (حر) عبدك ضدیکه جمعی احراردر لکن بونده
طبیعت وخویی کوزل دیمکدرکه (مؤدب) انك تفسیری مقامنده صفتیدر ادب
کورمش دیمکدر (فتی) بلوغدنصکره کهولته دك اولان سن صاحبیدر لکن مطلقا
رجل محلنده ومقام مدحده ایراد اولنوریکت دیمکدر حردن بدل اولور (زین)
زینت (مشاهد) وزنا ومعنی مجالس کبیدر (ترجمه) قرینك کر اولوراوله
حر مؤدب ٭ که اوله صحبتی قلبه صفا زین مشاهد

وکف الاذی واحفظ لسانك وارتغب ٭ فدیتك فی ود الخلیل المساعد

(کف) ضم وشد ایله باب اولدن امر حاضردر (اذی) جفا واذیت (احفظ) دردنجی
بابدن اولدیغی مذکوردر (وارتغب) رغبتده اهتمام ایله دیو امردر فا ایله (فارتغب)
دخی نسخه‌در (ود) وزن ومعنی وعدده دخی حب کبیدر (معنی) اذایی منع ایله که
ایمانك یتمش عدد شعبه‌لرینه ادناسی اماطة اذادر مسلمانلرك یولنده طاش وبلغم
وچرکاب امثالنی قدرتی قدر ازاله ایلمك شعب ایماندندر ولسانکی دخی مسلمین
متأذی اولدقلری لفظدن حفظ ایله که (سلامة الانسان فی حفظ اللسان) دیمشلردر
فعلا وقولا اذایی مؤمندن وکندیکی اذادن کف ایله که قولا ویا فعلا ولو کوز ایله
دخی غمز واشارت برله اذیت عادتی اولان کمسنه تعزیر شرعی اولنمق اشباهده
مصرحدرکر کسه اذیت ایلدیکی کمسنه کفره دن دخی اولوب اکر کوجنه کاورسه
تعزیر اولنور ٭ واهل ایمانه رغبت والتفات ایله که زهدك مفهومنده تواضع شرط

قلمندی * پس اشته بو احوال ایله تخلق ایله بویله خوبلره مساعده سی اولان دوستك
محبتنده کندم سکافدا اوله یم دیو بیوردلر * ومفهومده واقع اولان اثرك مأئده
مجتهدلرك بری بیوردر (شعر) لاتنقلوا الاقدام الا الی * من لکمو فی نقلها فائده
اما لعلم تستفیدونه * او لکریم عنده مائدة (ترجمه) اذالی دفع ایدوب
حفظ ایت لسانك رغبت ایله * اودوسته که اوله شرط محبتده مساعد

وغض عن المکروه طرفك واجتنب * اذی الجار واستمسك بحبل المحامد
(غض) معجمه لرله کف وزننده امردرکه مذکوردر لکن لغت نجدیه دره جازده فك
ایله اغضض دینور ولفظ کریمدرکه کف دخی فك ایله برنه ده کلمشدر (ع) غض العینیك
ان قلت اکففاهمنا (مکروه) نعتده منفور طبیعت اولان هرنه اولورسه طرف
سکون ایله بونده عین مراددر ومفعولدر (استمسك) یاپش وطوت دیمك که امردر
(محامد) محمدة کلمه سنك جمعیدر مدح وثنادرکه ضدی مذمتدر (ترجمه) کوزك
مکروهلردن یوم اذیت ایتمه جاره * صفات ذاتك اولسون تاکه اوصاف محامد

وکن واثقا بالله فی کل حادث * یصنك مدی الایام من عین حاسد
(واثق) اعتماد ایدیجی (حادث) یوقدن پیدا اولمق که قدیمك ضدیدر (یصن)
اصلنده یصوندر امره جواب اولمغله جزماواوساقطدر (مدی) غایت ونهایت
(حاسد) بدخواهدرکه برکسنه نك حالی تنزل ونعمتی زوال بولدیغنی طلبکار اولان
(فائده) بونده عین حاسددن مراد نظر اصابتیدرکه خالی الذهن ایکن بالبداهه
برامر عجیب مشاهده ایلدکده صانع حقیقیدن غفلتله مشیتی یاد ایلمکسزین نظر
استغراباندن ناشی حسد دخی منضم اولوب عیننده برتیر مسموم خفی معیون
ومحسوده رسیده اولمقدرکه (العین حق) بوبابده صادر اولان احادیثدندر لکن
حسودك غیریدن دخی واقع اولور وبونده حاسدقیدی اکثری اولدیغنه نظرله در
تفصیلی محل آخرده ان شاء الله یازیلور (ترجمه) خدایه اعتماد ایله قوحاجاتك
ایچره * سنی حفظ ایدر الله ایرمیه تا چشم حاسد

وبالله فاستعصم ولا ترج غیره * ولا تك للنعماء عنه بجاحد
(بالله) جار ومجروری فعل مأخره متعلق وتقدیمی حصر ایچوندر (لا ترج) اصلی
ترجو ایکن نهی حاضر اولدقده جزملامی ساقطدر (نعماء) ممدود اولمغله فتح
نونله درنعمتدر (جاحد) منکردر (ترجمه) خدادن عصمت استه غیریدن
قبل قطع امید * آنك نعمتلریله شکر ایدوب سن اولمه جاحد

ونافس ببذل المال فی طلب العلی * بهمة محمود الخلائق ماجد

(نافس) نون وفاء مهمله ایله سابقا مذکور قارن کبی امردر رغبت ایله دیمکدر
(علی) رفعت وعظمت (همت) قصد (خلایق) وزن ومعناده طبایعدر مفردی
خلیقه در (ترجمه) چالش سن بذل مال ایله طلب قیل عالی رتبه * اوله سین
حق قتنده همت ایت محمود ماجد

ولا تبن للدنیا بناء مؤمل * خلودا فما حی علیها بخالد
(مؤمل) امل ماده سندن تفعیلك فاعلیدر رجامند معناسنه در (مآل) خلود وبقا
اهلی کبی دنیاده طول امل فکریله بنا ایلمه اگر بنا لازم کاورسه حاله مناسب ودخی
بندنصکره مالك اولان امت مرحومه راحتله ساکن اولسونلر دیو نیت ایله زیرا
دنیاده بقا یوقدر لکن بودخی تنبیه نبویدرکه امر دنیاده اهل خلود کبی کارکده
ملازم اول وامر عقباده یارینکی کون موت کاسه کرکدر ملاحظه سیله سعی
واهتمام ایله قالدیکه تصحیح نیت هر کارده شرطه صحتدر (ترجمه) بنا ایتمه
جهانده قصر شدادی محقق * کوچرهر کس فنادارنده اولمز کسه خالد

وکل صدیق لیس فی الله وده * فناد علیه هل به من مزاید
(ناد) کسر ایله ندا ماده سندن امردر (مزاید) مفاعله دن اسم فاعلدرکه مزایده
ایدن یعنی بری بریله قارشولشوب برنسنه نك بهاسنی زیاده ایدیجی (معنی)
هردوستك محبت فی الله اهلی اولمیه انك اوزرینه ندا ایلیوب اکرآلور وارسه
صتارم دیواندن الفتکی قطع ایلدیککی اعلان واشاعت یعنی آنی ترك ایله دیمکدن
کنایه درکه برمتاعی صاحبی نظر رغبتدن اسقاط ایلسه دلاله ویروب مزایده ایتدرر
وفروخت ایدر (ترجمه) شودوستك کاولمیه بزم جهانده حبی فی الله * آنی
ترك ایت طلب قیل یار صادق حبی زائد (نطق آخر)

وذی همة لم یرض بالضیم نفسه * فاصبح قرما هبرزیا مجدا
(ضیم) فتح معجمه ایله ستم وظلم (قرم) فتح قاف ومهمله ایله سید القوم ورئیس وعین
الاعیان دیمکدر (هبرزی) موحده دنصکره مهمله یی تقدیم وشد آخر ایله هبرقی
وقبرسی وزننده سوار یعنی آتلورا کب کبی * ترجمان صاحبی عجم بلازکی دیمشدر
وصراح مؤلفی دستبند دیو بیان ایدرلکن ایکیسنك دخی مأخذنده اولان سوار
فرس تعبیرینی سوار فرس ظنیله بویله معنا یازمشلردر جوهرینك کل جمیل حسن
هبرزی دیدیکندن غفلت اولنمش پس هرنسنه نك که حسن وبهاسی اوله اکا
هبرزی دیملریله فرمران غزانك هژبرانه دخی اطلاق اولنمق بعید اولمز (ترجمه)
نیجه ارباب همت وارد کادر ظلمه راضی * اولورا خلاق زیبا ایله عالمده ممجد

اذا خامرته بالندى اريحية * تخال اهتزاز الرمح فيه ترددا

(خامرت) خمر ماده سندن مفاعله نك ماضى مؤنثيدر وزن ومعناده خالطت كبى قارشدى وبلكه غلبه ايلدى ديمكدر شرابه خمر تسميه سى عقله غلبه وستر ايلديكى ايچوندر (ندى) نون ومهمله ايله وزنا ومعنى سخادر (باء) سببيه در (اريحية) مهمله لرك عقبلرنده بر تحتيه ايله اشرفيت واكمليت وزننده در راحت ماده سندن سرور وصفا معناسنه (تخال) خيالدندر (اهتزاز) هز لفظندن افتعالدر وزنا ومعنى ارتعاش يعنى رعشه دار اولمق (تردد) آمدشد يعنى كلمك معناسنه اولان تردد مصدرندندر ماضيدر والفى اشباعيه در (خلاصهٔ كلام) بيت سابقده مذكور اولان صاحب همتنده سخاسى سببيله وشوق عارض اولدقده النده اولان مزراغى اول مرتبه دتررکه برکسنه يه مزراغى ضرب وينه اخذ ايلمكده درظن وخيال ايدرسين اكا اول مرتبه فرح سخاده طارى اولور (ترجمه) نشاط آور اولوب جود وكرم اولدقجه خرم * خياله اهتزاز نيزه عكس ايلرمشيد

ابى الله الا ان يكون معظما * هماما كريما باذخ المجد اصيدا

(ابى) ابا مصدرندن ماضى وشاذ اباب ثالثدندر ابى الله ديمك حق تعالى ابا ايلدى يعنى امور قبيحه وافعال فضيحه دن هرنسنه بى انك حقنده خلق ايلمكدن منزه اولدى ديمكدر که ترکيده حق تعالى يه امانت مولى تعالى ايلمسون ديرلر استثناء ايچون مفعولى تعميم اولنور (الا) لكن معناسنه که مكرر ديرلر استثناسى منقطعدر ييدكبى * حتى بديع همدانى ديمشدر (نظم) هو البدر الا انه البحر زاخر * سوى انه الضرغام لكنه الوبل عوض * پاشازاده شيخ سليمان مولدى قدس سره تركى اداده دخى ايراد ايدوب بيورر (ع) بروصيت قيلورز الاسزه (همام) ضم وتخفيف ايله شخص عظيم عاليهمت (باذخ) موحده وثخذ حرفلريله وزن ومعناده شامخ وعالى وبلند (اصيد) عظمت وتكبر ايلمك ذاتنه سزاوار اولان ذات عالى (ترجمه) مكركه قصدى بو عالمده اولمقدر معظم * همام فاخر وعالى نظر هم صدر امجد

لقد سابر الايام حزما وحيلة * فاصبحت الايام ترهى باغيدا

(سابر) صاد ايله دخى صابر نسخه در (حزم) بر امرده احتياط وتبصر ايلمك (حيله) علاج وچاره (ترهى) تكبر ايدر ديمك زاى هوز ايله در اهانى لطفدن خاليدر (اغيد) نعومت بدن صاحبى يعنى يومشق ونازك وجود اولان كشى (ترجمه) مجاور اولدى حزم وچاره يه اسباب ايام * خرامه باشلدى رفقيله اول نازك مجدد

وحل باعلى ذروة الفخر ساميا * وابدى سماحا بين ذالك وسوددا

(ذروه) تأخير مهمله ايله در اولنك كسرى شايع وضمى دخى لغتدر هرنسنه نك محل اعلاسى (سودد) سيارت وشرف معناسنه (ترجمه) صعود ايتدى مقام ذروهٔ اعلاى فخره * اورادن عرض ايدوب خلقه سماحت ايله سودد

وما الفخر الا ان يكون موفقا * معانا بنصر الله عبدا مسددا

(موفق) توفيقه مظهر كسنه * وتوفيق دخى كشينك رأى وتدبيرى تقديره مطابق اولمقدر (معنى) فى الحقيقه شايستهٔ فخر اولان حالت اولدر که طرف باريدن توفيقه مظهر ونصرت حق وعنايتله مظفر اولان عباددن بربندهٔ محفوظ ومستقيم اولمقدر (ترجمه) كشى يه فخر اودر كه اكه توفيق ايليه حق * خدانك نصرتى ايله اوله عبد مسدد

فكم من فتى لم يعر من حلل التقى * وكم من فتى بالله اضحى مؤيدا

(لم يعر) عريان ماده سندن عارى اولمدى ديمك (حلل) حله نك جمعيدر (حله) ايكى قات لباسدر که براولسه حله ديمز (ترجمه) نيجه كس حلهٔ تقوادن عريان اولمدى هيچ * نيجه كس اولدى تأييد خدا ايله مؤيد

ألا ربما شد الكريم اعتزامه * فسل على الاعداء سيفا مهندا

(الا) فتح وتخفيف ايله حرف تنبيهدر (اعتزام) عزيمت (مهند) هندده ياپدقلرى قلجه ديرلر صكره هر شمشير گزيده يه مهند تعبير اولندى حتى پيغمبر عليه الصلوة والسلام جنابلرينه قصيدهٔ برده صاحبى اطلاق ايدوب ديمشدر (ع) مهند من سيوف الله مسلول (ترجمه) نيجه صاحب كرم ايلر غزايه صرف همت * كاوب اعداى دين اوزره چكر تيغ مهند *

وما السيف ما قد كان فى بطن جفنه * بسيف ولكن ما تبدى مجردا

(جفن) فتح جيمله در غمد وغلاف معناسنه كه قيندر (تبدى) فتحات ايله فعل ماضيدر (تبدى) دخى ضم وكسر دال ايله نسخه در (معناى بيت) قين ايچنده اولان قلج قلج دكلدر حقيقتده سيف اطلاقى عريان اولوب دركار اولان قلجه شاياندر که شاعر ديمش (ع) اكر جوهر شناسى تيغ را عريان تماشا كن (ترجمه) غلافنده نيجه برحبس اوله تيغك ييلورسين * زبانده سيف اودر كاوله نيامندن مجرد (نطق ديكر

اعاذلتى على اتعاب نفسى * ورعيى فى السرى روض السهاد

أحرف ندا (عاذله) صفتدر كه موصوفنك قائمقاميدر اصلى الجماعة العاذلة ايدى ياء متكلم لحوقيله عاذلتى اولدى (سرى) ضم ايله كيجه كتمك مرور فى الليل كبى (روض) باغچه وبستان (سهاد) سهر ويدار اولمق (ترجمه) اى بنم اتعاب

نفس وجهد مه لوم ابلین * داخی وادیء سهرده ایتدیکیمه اجتهاد

اذاشام الفتی برق المعالی * فأهون فائت طیب الرقاد

(شام) ماضیدر نظر معناسنه در (رقاد) ضم مهمله ایله نوم طویل (بیتلرك مألری

ای بنم نفسمی اتعاب ایله تعذیب حیوان ایدوب اویقوسزلق سمتنه میل ورغبت

ایلدیکمی تعییب وتعبیر ایدن طائفه * معلوممکز اولسونکه ترقی وتعلی امرنده

اهتمام ایدن کمسنه حصول مرامی بابنده هرنه که مشقتلی ایسه اکا سهولتلی

کوربنوب وخواب لذیذی فوت وترك ایلمك اکا جملەدن آسان کاور (ترجمه)

مظهر نور تجلی اولدیغی دمده مرید * خواب غفلتده یاتورمی فیض حقدن نامراد

(نطق آخر)

تغرب عن الاوطان فی طلب العلی * وسافر ففی الاسفار خمس فوائد

(تغرب) امردر غربت اختیار ایله دیمکدر (معنی) اکر مراتب عالیه بی طلبکار

اولورسن وطنکدن غربته سیاحت وسفر ایله که دیمشلر (ع) بسیار سفر باید

تا پخته شود خامی * زیرا دیار اخرایه سفر ایلمکده نیجه فائدهء عدیدهء عائده واردرکه

بش نوع اطفنی سکا تعداد * وبیت واحدده یاد ایده لم (ترجمه) دیارکدن خروج

ایله ایدوب کسب معالی * سفر ایله که وارد رانده بش دورلو فوائد

تفرج هم واکتساب معیشة * وعلم وآداب وصحبة ماجد

(تفرج کرب) دخی نسخه دره * اول بشدن بریسی غم وهم وکرب دفع اولوب فرج

کاور حتی (سافروا تصحوا) حدیث شریفی مالنجه خسته اولان کمسنه عزیمت سفر

ایلاسه سفر سقرایله همرسم ایکن صحت بدن ظهور ایدر * وایکنجی معاشده وسعت

کاور نیجه کمسنه لر کورلمشدرکه حج شریف کندینه فرض دکل وغزا ایله مأمور

دکل ایکن لوجه الله الکریم توجه ایدر (فی الحرکة البرکة) سری ظهور ایدوب

اولکی حالندن زیاده رخصت زمان بولور غنیمته نائل اولمسه دخی * واوچنجی

تحصیل علم سهولتله وجوده کاور کندی بلده سنده بعض تعلقات عوایق اولوب

اندن تجرد وانقطاع سببیله آسان وجهله حصوله پذیر اولور * ودردنجی ادب پیدا

ایدوب عقلی مزداد وتجربه اهلی اولوب خام ایکن پخته اولور * وبشنجی بیوکلرك

شرف مجالسلریله شرفیاب اولور طاغ بوریمزسه ابدال بوورمألنجه انلرك نظر کیمیا

اثرلری وکلام حقائق نظاملری سبب سعادت دارین اولور (علو الهمة من الایمان)

لکن اکر سلوك ایچون سیر وسیاحت ایدرسه نیجه کبار جائز کورممشلردر (انتظار

الفرج عبادة) سری اوزره طریق حقی کوروب واصل حق اولمغی حق تعالیدن

ایل ونهار نیاز ایدوب مرشدك ظهورینه انتظار اوزره توقف * سیاحتدن اولادر

(وابتغوا الیه الوسیلة) امرینه امتثالده بودخی کافیدر دیدیلر زیرا مبتدیده

سیاحت خواطرك تمکن ومتانتنه سبب اولور اکر مرشده واصل اولسه دخی

اکثری تلف اولور اکر قبل الوصول موت کاورسه عزم وجزم اوزره (محبة اهل

الله مع من احب) حکمنجه عقباده انلره الحاق ایدر (ترجمه) بریسی دفع

غم ایتمك بری کسب معیشت * بری علم وبری آداب بری صحبت ماجد

فان قیل فی الاسفار ذل ومحنة * وقطع الفیافی وارتکاب شدائد

(فیافی) فیفانك جمعیدر بیابان وغربتدر (مأل) اکر صورت ظاهرینه باقوب

دینورسه که اکرچه فوائد مذکوره وقوعی مسلمدر لکن دیار اخرایه کیدوب

مسافرتده ذلت یعنی خورلق وبلا وصحرای بی پایان وطاغلر وبللر کچوب ونیجه نیجه

حالات مشقتی ارتکاب ومخوف یرلر وتهلکه لی محللردن کچمك عسرتی چکمك

البته مقرردر پس (ترجمه) دینلورسه سفرلرده اولور ذلتله محنت * دخی قطع

بیابان ارتکاب هر شدائد

فوت الفتی خیرله من مقامه * بدار هوان بین واش وحاسد

(هوان) خوارلق (واش) اصلی واشی در صکره لاج دراج لفظ سابقلری کبی

یاسی ساقط اولدی (معنی) اکر بیت سابقك مفهومنده موجود اولان زحمتلری

ومشقتلری خاطره کتورورسن کشی وطنندن دور وغریب الدیار اولدیغی حالده

اولمسی ساعی بالفساد وحاسد اولان اخوان زمانك اراسنده قالمقدن خیرلیدر

(ترجمه) خیرلیدر کشی یه موتی دار ذلت ایچره * اوتورمقدن که هردم

اولدر رغماز وحاسد (بیت)

اذا لم یکن عون من الله للفتی * فاکثر ما یجنی علیه اجتهاده

(فاول ما یجنی) دخی نسخه در (اجتهاد) سعی بلیغ (مفهوم) حق تعالی طرفندن

برکسنه یه عنایتله اعانت اولمدیغی وقتده کندی حقنده جنایت وجرم اولان

شیلرك اکثری کندی جد وسعی ایله تدارك ایلدیکی امرلر اولور (ترجمه)

برکسی عون وعنایتله خدا ایتمزسه شاد * کثرت جرمیله مجرم ایدر آنی اجتهاد

(نطق آخر)

لو کانت الارزاق تجری علی * مقدار ما یستأهل العبد

(یستأهل) سزاوار اولور دیمکدرکه اهلیتدندر لو کلمه سنك جوابی بیت ثانیده درکه

اوانده لام علامتدر (ترجمه) اورتبه رزق اکر اولسیدی جاری * کانی شایسته

كوررکندينه عبد

اكان من يخدم مستخدما * وغاب نحس وبدا سعد

(يخدم) خدمت ايدر ديمكدر (مستخدم) طالب خدمت (نحس) مهمله ايله كوتولك بدلك كبى (سعد) ايولك سعادت كبى كه نحسك ضديدر (ايكى بيتك مألى) اكر عبدك رزقى كندى اهليتى قدر اولسيدى خدمتكار اولان كمسنه ولى نعمت اولوب وهر بار نحوست زائل وسعادت حاصل اولوردى لكن رزق مقدر وبلكه مقتردركه مرزوقه لايق اولان رتبه‌دن دوندرونيجه اهل ذكانك حذاقت وكمالى رزقندن عدا اولنديغى (حذق المرء محسوب من رزقه) اثر شريفيله ثابتدركه بومألى بوندن اقدم دخى ايراد اتمشيدى (منقبه) امام ابو يوسفه برمسئله‌دن سؤال ايلديلر بيلم ديدى * سن بيت المالدن مقدار كثير وظيفه خوارسين نيچون بيلم ديرسين ديديلر * بيورديكه بنم بيت المالدن وظيفه‌م علمم قدردر جهلم قدر اولسه دنيانك جمله مالى كفايت ايلمزدى ديو بيورمشدر (ترجمه) اولوردى خادم اولان جمله مخدوم * كيدردى نحس وقالوردى همان سعد

واعتدل الدهر الى اهله * واتصل السودد والمجد

(سودد) مجد ايله برمعنايه‌در (ترجمه) اولوردى معتدل اهلينه دوران يريشورايدى بيشك سوددومجد

لكنها تجرى على سمتها * كما يريد الواحد الفرد

(سمت) طريق مستقيم (فرد) يالكز يعنى بى نظير (ترجمه) ولكن جارى اولور حكمت اوزره * نيجه امر ايلرايسه واحد فرد (نطق ديكر)

ما اكثر الناس لا بل ما اقلهمو * والله يعلم انى لم اقل فندا

(مالر) تعجبيه‌در * مصرع ثانى برنوع قسمدر (انى) كسر ايله‌در (والله يعلم انك لرسوله) كبى (فند) تحريكله در كذب معناسنه (مأل نطق) نه عجبدركه انسان غايت چوق لكن انسان يوق يعنى هيئت بشريه‌ده كشيلرا كرچه تعجب اولناجق مرتبه كثرتده اما انسان كامل دخى قليل اولمق امر عجيبدر وفى الحقيقة بو كلامك صدقنه الله شاهددركه اعلم بالسرائردر اولئك كالانعام سبحان من خلق البقر * على صورة البشر (ترجمه) عجب واركثرتى ناسك ندربو قلت انسان * سوزم حقدر خدا بيلوركه كذبه اولمدم معتاد

انى لافتح عينى حين افتحها * على كثير ولكن لا ارى احدا

(ارى كثيرا ولكن) دخى نسخه‌در (خلاصه) هر آنكه كوزم آچوب باقدقده بك

چوق كمسنه مشاهده ايدرم اكن رجل كامل اطلاقى صحيح اولور بركمسنه كورمم بوحالت براهر عجيبدر ديمكدر * يعنى ابو هريره رضي الله عنه (ذهب الناس ومابقى الا النسناس) بيورديغى كلامك حكمى جارى وصادق اولور (ترجمه) كوزم آچوب جهانه چشم عبرتله نكاه ايتسم * كورورم نيجه خلقى كورمزم برمردم آزاد (بيت)

من لم يردك فخله لمراده * لاتحزنن لهجره وبعاده

(خل) فتح معجمه وكسر مشدده ايله بوشله وصاليويرويول ويرديمك كه تخليه‌دن امردر (لاتحزنن) نون تأكيد ايله ومشدده‌در (هجر) فتحله وسكون ايله نصر كبى مصدردر اكرتا لاحق اولورسه مكسور اولوب هجرت ديرلر ايكى نوعدر برى صوريدر بر ارضى ارض ديكر ايچون ترك ايلمكدر (مثلا) ارض مدينه‌ده ساكن اولمق ايچون ارض مكه‌يى قويمقدر * وبرى دخى معنويدركه دار آخرت ايچون عالم ارواحى ترك ايلمكدركه دنيايه كلوب معاش اجساد وتحصيل زاد ايده * ياخود دار بقا ايچون (موتوا قبل ان تموتوا) امرينه امتثالا قبل الاضطرار دار فنايى ترك اختيار ايدروبوبيتده مطلقا ترك معناسنه‌در * وياخود هجر هذيان وباطل معناسنه دخى كلوركه (اتخذوا هذا القرآن مهجورا) بومعنايه‌در ديديلر (بعاد) كتاب وزنده بعد كبى مصدردر ايراق اولمق دورى معناسنه (مأل محصل) بركمسنه كه محضا ومستقلا مرادى سن اولميه‌سين يعنى سنى قصد ايلميه‌سن آنى مراد ومطلوبى سمتنه دفع ايله * انك سنى تركندن وبعيد اولمسندن سن اصلا وقطعا محزون ومنفعل اولمه زيرا انك مطمح نظرى ونصب عينى هرنه ايسه درونى اكامتعلقدرسنكله اولان معامله مجامله‌سى انجق مرادينك حصولى ايچوندر لغرض اولان الفت حقيقتده خلت اولمزانى مقصدينه تخليه ايلمك اولادر * ياخودسنى مقصود ايدنمين كمسنه‌يى ترك ايله وسندن دور اولوب وبلكه سكا هذيان وسب وشتم ايلسه دخى غمناك اولمه ديمكدر (ترجمه) تارك اولسن اول كشى‌يى كيم سنى ايتمز مراد * هجر وبعدندن انك سن اولمه محزون الفؤاد (نطق آخر)

اذا المرء لم يحفظ ثلاثا * فبعه ولو بكف من رماد

(رماد) كل كه خاكستر ديرلر آتشدن پيدا اولور * شعرك مألى بيت ثانى ايله ظاهر اولور (ترجمه) اوچ كشى حفظ ايتميه چون بركشى ترك ايت انك * قدرى بازار محبت ايچره برقبضه رماد

وفاء للصديق وبذل مال * وكتمان السرائر فى الفؤاد

(كتمان) كتم كبی صقلامق (سرائر) جمعدر مفردی سريره سر معناسنه كه كزلی نسنه در (فؤاد) قلبدر (ايكی بيتك مآلی) بركسنه كه بو اوج نسنه يی حفظ و رعايت والتزام ايلمیه بر قبضه يعنی بر آوج كل ايله دخی اولورسه انی صات يعنی بهاسی اول مقدار در زياده ايتمز بری دوستك وفاسی يعنی صيانت خاطر ايله عهدينه طورمق * وايكنجی محل اقتضاده مال دخی دريغ ايتميوب ماملك فدا اولمق * اوچنجی دخی محرم اولديغی سری فاش ايلميوب قلبنده پنهان قيلمق * اشته بو اوج خصالی كنديسنك حالی ايلمين كمسنه صداقته لياقت اهلی دكلدر (ترجمه) بريسی صدق و وفادر دوستده بيری بذل مال * بيری رازين دلده كتم ايده بودر شرط وداد (نطق ديكر)

صديقی عدوی داخل فی عداوتی * وانی لمن ود الصديق ودود

بو بيتده رد العجز واردر كه صديق لفظنده در (عدو) ايله عد اوت (ودود) ايله ودود ماده سنده صنعت اشتقاق وجمع اضداد دخی واردر (ودود) اسماء حسنادندر مؤمن كامل اولان كشی مقبول ومحبوب خدای تعالی اولوب وخدای تعالی دخی انك مودود وملجأ وملاذيدر و بو نام لطيفك مدا ومتی ود الهی وحب نامتناهی يه مصدر ورحمت رحمان والتفات سبحانه مظهر اولمغه سببدر * و بو اسم شريف انكله هم معنا وهم عدد اولان (بدوح) لفظ لطيفی دخی حضرت قربك مفتاحی وظلمتدن قلوبك وسيلهٔ انشراحی * وامور خيريه دارينك موجب انفتاحی اولديغنه * اجماع كملين منعقد اولمشدر * اشته بويله بر اسم مباركك معنای مطلق اراده سيله تبركا ايراد اولنمشدر حبيب معناسنه در وداد كبی * و بو لفظ كريمی اختيارده دوستك دوستنه دخی مودتی فی الحقيقه رضاء الله اوله * و بو لفظ عالينك جلالت شانی ودوديهٔ صلاحيه مطالعه سندن دخی نمايان اولور (مآل بيت) بنم دشمنمه دوستلق اوزره اولان كمسنه دخی بنم عداوتمده يعنی بنم دوشمنلرمدندر كركسه بكا محبت دعواسنده اولسون وبن دخی بنم دوستمه دوست اولانی زياده سورم زيرا دوستلقده كمال بودر كه دوستك دوستنه دوست ودشمننه دشمن اوله (لطيفه) بقية السلف وهدية الخلف * الشيخ العارف جمال الدين خواجه محمد امين قدس سره جنابلری بعض بطاقه لرنده خاتمه اولمق اوزره (ع) يارب همه خلق را بمن بدخو كن * رباعيسنی بعد التحرير بو فقرهٔ نازكانه يی دخی ايراد بيورر لردی * حق تعالی بزی سومينلردن راغی اولسون سونلردن زياده ترجمه) دشمنه دوست اولان البت بكا دشمن اولور * دوستمك دوستينه

دوستم كه بودر شرط وداد

فلا تقربن منی وانت صديقه * فان الذی بين القلوب بعيد

(لا تقربن) نون تأكيد مخففه لدر (خلاصه) ای بنم دشمنمه دوست اولان كمسنه سن بو صفتله موصوف ايكن بندن بعيد اول زيرا كوكللرك ميانه سنده اولان سرلرسندن بعيد معنو يدر صورتا دخی دور اولكه بو حالده البته سنی غماز ومنافق صفتی اوزره ملاحظه واسرارمه نامحرم عد ايدرم سندخی بنم كبی راحتسز اولورسين * خصوصا كه صفوت دل اهلنه سنك انحراف درونك عكس ايدر هر نقدر كتم ايلرسن ينه ظاهر در خصوصا كه لسان الحال انطق من لسان القال ديمشلردر (نظم) با صافدل مجادله با خويش دشمنيست * هر كس كشد بر آينه خنجر بخود كشد (ترجمه) سن قريب اولمه بكا كيم دشمنمله دوستسين * دلده كی پنهان اولان احواله لازمدر بعاد (نطق ديكر)

ماودنی احد الا بذلت له * صفو المودة منی آخر الابد

(صفو) صفوت وخلوص ديمكدر آخره منصوبدر اصلی مجرور الی آخر ديمكدر (ابد) دهر معناسنه كه الی آخر الابد الی آخر العمر وبلكه الی قيام الساعة ديمكدر (حاصل معنی) بكا هر كيمكه محبت ايليه البته بن اكا شجرهٔ محبتك كندی عمری وباد نيانك عمری اولدقجه دوام وبقا اوزره اولان ثمرهٔ صفاسنی بذل وعطا ايدرم ديمكدر (سانحه) بو عمره سورر صفادن مراد شريف حضرت امير كرم الله وجهه بودر كه كنديسنه تلقين اسلام صوری نمونه سی اولديغی كمسه يه تلقين معنوی صوفيه يی عطا ايدرمكه نماتنه دلك كندی وسلسله سندن كلان سالكان طريقی دخی قيامتده دلك اول صفا ايله مصفا اولورلر ديمكدر * كل كوكل كعبه سين طواف ايله * كه بو مجلك صفاسی عمره سورر * اجمالا معلوم اوله كه تلقين ايكی نوعدر * بری ذكر خفی قلبی وبری دخی ذكر جلی لسانيدر * ذكر قلبی اربابنك نسبت كليه لری سرلوحهٔ خلافت نبويه ابو المسلمين جناب ابو بكر الصديق رضی الله عنه طرفنه منتهی ونسبت جزئيه لری حضرت شاه ولايت علی مرتضی خدمتلرينه منتهيدر * ذكر جهری اصحابنك نسبت كليه لری دخی سر حلقهٔ كرامت ابو الحسنين كرم الله وجهه طرف شريفنه متصل * ونسبت جزئيه لری حضرت صديق عتيقه واصل اولور * اخوان خلانك نبيه الخصالی سيد احمد مشار اليه بو خدمت عاليه ده سبب صوری اولمغله منتسب اولديغی طريقهٔ سنائيه كه سلاسل خلوتيه ده اورته قول تعبير اولنور (شيخ الله) تاريخنده واصل الی الله *

اولان ذات اکاه مجمع الکمالات الاحمدیه * ومنبع الفیوض المحمدیه * عارف بالله
ای سنان الدین الشیخ ابراهیم قدس سره العزیز خدمتلرینه نسبتله شهرتیاب
اولان سلسلهٔ جلیله‌در * اسامیٔ رجال ذوی الکمالی یاد وایراد اولنمق * ابن عیینه
نك (عند ذکر الصالحین تنزل الرحمه) کلام لطیفی مآلی اوزره استنزال فیض رحمت
واستکمال خلوص نیته وسیله اولمغین سلسلهٔ تلقین توحید رب غفار * حضرت
حیدر کرار * جنابندن سرتاج خلوتیهٔ کبار * وصاحب ورد ستار * السید یحیی
الشروانی * قدس سره السبحانی یه وصولی معروف وانلردن دخی پیر محمد
آذربایجانی وسید ابراهیم قیصری وعلاء الدین عشاقی حضراتی واسطه سیله
خلافت خلوتیه بالخاصه مرتبا * قطب اوحد * الشیخ شمس الدین احمد مریه
شرفده ورود اولمشدر که بین الصوفیه یکت باشی دیمکله موصوفدر * انلردن
دخی بو خدمت تسویدمز زمانینه دك رجال سلسله بیانندن بو محلده سید احمد
مذکورك اون ایکی بیت بو نظم منتخبی ایله اکتفا اولندی (نظم) طریق خلوتینك
پهلوانی * یکت باشی افندیدر بیل آنی * دخی حاجی قرامانی افندی * کوکل
کعبه سنك رکن یمانی * جهاد اکبر ایتدی مجتهد بیل * رئیس عاشقان امی
سنانی * طریق خلوتیده بر یول اجدی * اوراهك عاشقاندر رهروانی * سنانیه
دینور اول راه حقه * یوری عاشق ایسك یول یارجانی * نظامی زاده سید سیفی
الحق * نظامه قویدی صف عاشقانی * حیا وحلمه عثمان افندی * کاوب ارشاد
ایچون پیر وجوانی * مریدی شیخ محمد جوقداردر * کبار اولیانك کامرانی
هم اندن شیخ حسن مستخلف اولدی * کمالات ایله اولدر پیر ثانی * حسین اسم
وعلی سیرتدر اوغلی * خلافت تختنك صاحبقرانی * عزیزم مرشدم شیخ مصطفادر
ایدوب رحلت جنان اولدی مکانی * عزیززاده م بنم شیخم حسندر * دل وجانم
حیات جاودانی * قدسنا الله تعالی باسرارهم العلیه * وروح الله ارواحهم الولیه *
(ترجمه) کیم محبت ایتدی ایسه باکه بذل ایتدم اکا * جوهر صفو تمنای حبی
کم اولمز ابد

ولا قلاقی وان کان المسیء ابنا * الا دعوت له الرحمن بالرشد

(قلا) ترك ایلدی دیمکدر که سورهٔ ضاده لفظ کریمدر (ان) وصلیه (مسیء)
مجیب وزننده کنهکار معناسنه اسم فاعلدر (رشد) فتحه لرله در طریق مستقیمه
وصولدر (مفهوم) بیت سابقده بکا محبتی اولانی مودت صافیه ایله ابد الاباد
دلشاد ایدرم دیو بیورمشلردی * انلك مقابلنده ترك واساءت ایدن کسنه یه دخی

برامن جنس العمل ایلك عدالت ایکن کمال کرملرندن ناشی بیوردیلر * بنی ترك
وبندن رو کردان اولان کسنه انکله قناعت کار اولمیوب وبلکه حقمده کونولکه
جسارت ایلسه دخی بن انك حقنده تبدیل اخلاق ایله دعا * وحق تعالی یه رجا
ایدرمکه (اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون) مفهوم کریمی اوزره انی طریق
مستقیمه هدایت ایله سعادت اهلنه ملحق ایلیه (ع) زهی سخا وکرم لا اله الا الله
(ترجمه) باکه سوء قصد ایله دشمنلك ایدن کسه یه * داخی رشد ایله دعا قیلدم
بدرکاه صمد

ولا ائتمنت علی سر فبحت به * ولا مددت الی غیر الجمیل یدی

(ائتمنت) امین ماده سندن افتعالك ماضی متکلمیدر امین اولدم دیمکدر
لاء نافیه نك لامی همزهٔ اصلیه یه وصل ایله لفظدن لانك الفی وهمزهٔ افتعال دخی
ساقط اولور (ترجمه) آچدیغم سر نهاندن اولمدم بر دم امین * کار ناشایسته یه
هیچ اینمدم بن مدید

ولا اقول نعم یوما فاتبعه * بخلا ولو ذهبت بالمال والولد

(نعم) طالبه مطلوبنی عطایه وعدن عبارتدر یعنی برکره نعم دیو وعد
ایلدیکمدنصکره بنم اول وعدمدن کنایت اولان لفظهٔ نعم اکر مال وولد ضایع
اولمغی مقتضی اولورسه دخی کلامك خلافنده لا دیمکله بخلی وعدمه پیرو ایلم
(ترجمه) دیدم برکز نعم که انی ابطال ایده بخل * کرانك ایچون نثار اولور
ایسه مال وولد (نطق دیکر)

هموم رجال فی امور کثیرة * وهمی من الدنیا صدیق مساعد

(هموم) جمعدر مفردی هم همت کبی قصد معناسنه‌در (ترجمه) بو خلقك
رشتهٔ کاری دولانور نیجه کاره * بنم قصدم بو دنیادن همان یار مساعد

یکون کروح بین جسمین قسمت * فجسمهما جسمان والروح واحد

(جسمین) جسمك تثنیه سی ماقبلی مفتوح یا بونده علامت جری (جسمان) دخی
تثنیه در الف علامت رفعیدر (روح) لفظیله رد العجز واقعدر تاییدن دخی مرادینه
اوکیدر که سورهٔ انشراحده عسر ثانی کبیدر زیرا اعاده سی معرفه در (فائده)
واقعات ناطقیه ده دیرکه روح اوچدر * بری جاریدر که عند النوم مفارقدر *
وبری دخی مقیمدر که موتله مفارق اولور منکرین که اهل اسلامه کلنلره بشیر
ومبشر تعبیر اولنور انلرك سؤاللرینه جواب ادا اولور * وبری دخی روح امیندر
اول عند الموت دخی مفارقت ایلمز * کابوسزدهٔ بیهوش کبی اولان جسددن

منكرينه جواب مقيمى حس ايدرتعبيرديكرله بعضيلرى نظم ايلمش (رباعى)

درتن آدمى سه روح بود * اولش آمدست حيوانى
دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غيرنفسانى

(ترجمه) ايكى جسمك اراسنده اوله برروح فائض * افاضه ايليه جسمينه يعنى روح واحد (بيت)

افلح من كان له كرديده * يأكل منها ثم يثنى جيده

(افلح من كان) عنوانيله آثارعليه ده سابق ولاحق اشعاركثيره واقع اولمشدر (كرديده) كسرايله درظرفك دروننده بقيه برمقدار قليل خرما (جيد) جيمله بيون كه كردن ديرلرلفظ قرآنيدر (يثنى جيده) بيونى بوكه ديمكدر * حاصل مفاد بيت (مأل بيت) بركمسنه نك برمقدار خرماسى بولنوب انى اكل ايدوب باب حقده بيونى اكوب عبادتنده كندى حالنه شكران اوزره اولان مسلم فلاحه نائل اولور والا اطعمهٔ كوناكون والبسهٔ فاخرهٔ لطافتمون هوسيله شبهه لى مال وبلكه شبهه سزينى تعدى ايدرك تدارك وزينت دنيايه تهالك ايدن كمسنه لر حساب وعذابه مظهراولملرى مقرردر (ترجمه) اولان بولديغنه قانع فلاحه اوردى خوش بنياد * توكاده رضا بوينن بوكوب مولايى ايلرياد (بيت ديكر)

وحسبك داء ان تبيت ببطنة * وحولك اكباد تحن الى القد

(بطنة) كسرايله طوقلق (اكباد) جمعدرمفردى كبد * باغردركه فارسيده جكر ديرلر (تحن) حنين ماده سندن شوقلنور وآرزوايدر ديمكدر (قد) كسرقاف وشدايله درى پارچه سيدر * قديد بوماده دندر * وقد مجوسك قوشاغيدركه نصاراده زنارديرلر انلرياضتلرنده اول ميشينى چكنيوب بلع ايدرلر فارسيده كسته ومعربى كستجدر (معناى بيت) اى مؤمن منصف سكادردوبلا وعلت اولمقده بوحالت يتشوركه كيجه لرده سن طوقياته سين (البطنة تذهب الفطنة) قضيه سندن قطع نظر * جواركده برپارچه ميشين قديد چكنمكه جوعك زحمتنى تسكينه محتاج وطالب فقيرلر بولنه كه ديمشلر (ع) زهراولسون اولقمه كوره سنده چكينه اچ (ترجمه) سكا يتزمى بوردركه ياتاسين پرشكم بيقيد * جواركده اولانلرپارهٔ پوستى ايده لرصيد (نطق)

يا موثر الدنيا على دينه * والتائه الحيران عن قصده

(موثر) مثلثه ايله موحش مونس وزننده دراختيار وترجيح ايدن كشى (تائه) ايله (حيران) برمعنايه دركه سركردان وتركجه شاشقين ديرلر * لكن فرقلرى بودركه

تايه (يتيهون فى الارض) دلالتيله متحيرمتحيرك در * حتى رهروى حيرت آلود ومضطرب ايدن مفازه يه تيه ديرلر * وحيران ساكن اولان شاشمش كشيدركه اولكى جنونه * وثانى عقله قريبدرانكيچون محلنده حيرت معتبرومطلوبدر * زيرا ثمرهٔ شجرهٔ تسليم * ونتيجهٔ قضيهٔ رضاد ردبد يلر (رب زدنى تحيرا فيك (ترجمه) اى بودنيايى ايدن دين اوزره هردم اختيار * راه عدلى ترك ايدوب حيرتده اولان پانهاد

اصبحت ترجوالخلد فيها وقد * ابرزناب الموت عن حده

(اصبحت) بونده كنت معناسنه يعنى عادتك بودروبويله اوله كالدك ديمكدر (حد) حدتدن كسكين ديمكدر (معنى) سن اى دنيايى دين واسلامنه ترجيح ايدوب واول فانينك بنده پويان ودوان وافتان وخيزان وعامه وواله وحيران اولان كمسنه دنياده بقا وخلود رجاسنده سين مع هذا دندان موتك سمت حديدى ابراز اولندى * يعنى موتك ديشنك كسكين طرفى كوزنديكه سكا موت تقرب ايلدى اندن غافلسين (ترجمه) بوجهانده باقى اولمق آرزوسى تابكى * ايتمدك دندان بأس شيرموتى بوخسه ياد

هيهات ان الموت ذوا سهم * من يرمه يوما بها يرده

(هيهات) فتح اوزره مبنيدراسماء افعالدندركه بونك فعلى بعددر (اسهم) سهمك جمعيدرسهم اوقدرتيركبى (يرمه) يرميه ايكن شرطيتله مجزوم اولمشدر (مأل بيت) اى اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان اهل دنياسنك اول تصوركك امر بعيددرتصديق اولنمازكه ميدان طول امل نهايت بولمزاوق ميدانى كبيدرصانمه كمانكش وانسانكش اولان موتك اوقلرى كزلنمش وكيزلنمشدر هركيمه رمى ايدرسه انى هدف هلاك ايدرخلاص بولمق وبرنفس تأخير قيلمق دخى محالدر * قنده قالديكه خلود ودوام وبقا ممكن اوله (ترجمه) رامئ مركك النده وارنيجه تيرقضا * ابريشورصحن فنايه هركيمه قيلسه كشاد

لا يشرح الواعظ قلب امرئ * لم يعزم الله على رشده

(مفهوم شعر) كويا ابيات سابقه ايله اولان پندلرى كوش ايلين كمسنه لره كنايه طريقيله بيورركه طريق مستقيمه هدايت امرنده حق تعالى يه توجه واندن امانخواهان ونيازكنان اولميان كمسنه نك قلبنى واعظ وناصح شرح ايدوب شفاى صدره سبب اوله من (منقبه) بهاء الدين نقشبند افاض الله علينا بركاته جنابلرندن برمريض شفاياب اولمق ايچون استدعا اولندقده خسته نك

استغفاره شغليله امر بيورمشلر سببندن استنطاق اولندقده * اول نيازخسته
بايد * بعدزان توجه خاطراشكسته * يعنی ابتدا خسته كندی صحتنه طالب وشافی
تعاليدن نيازده اولمق كرك كه انك رجاسنی قبول ايچون توجه ايده لم هنوز كندی
مطلوبی اولمديغی حالك حصولنه دعا وطلب قبولدن دوردر بيورمشلر (ترجمه)
بركشينك قلبنه تأثيرايدرمی نصح وپند * اولميجه راه حقده عازم رشد وسداد
(نطق آخر)

مضی امسك الباقی شهيدا معدلا * واصبحت فی يوم عليك شهيد

(امس) كسراوزره مبنيدر لكن نكره ويا مضاف اولورسه معرب اولمغله مرفوعا
مضانك فاعليدر دونكی كون معناسنه (الباقی) وانت الباقی تقديرنده مبتداسی
محذوف جمله سی حاليه در (محصل كلام) بوندن مقدم اولان عمرك كذران ايلدی
بوندنصكره كلجك صانديغك وقتی دخی اكا قياس ايلسك فائده سز عبثه اضاعت
اوقاتكدن آكاه اولورسين كه تعديل وتزكيه اولنمش شاهددر اكا اعتماد ايليوب
حالا سن نه اولكی حال اوزره قالدك حتی ايامدن بركونه چيقدك كه شمدی اول
شاهد سنك خلافكه شهادت ايلسه كركدر كه قيامت كونيدر يعنی بوحالده
اولدقجه البته تمام اولور واول كونه تحقيق واررسين پس انتباه صاحبی اولمق
كركدركه تدارك عدمستانی كوره سين (بيت) نه فكر زاد رحلت وارنه خود قيد
سفر سنده * مكر كيم ارتحال ملك عقبايه اينانمزسين (ترجمه) كچدی دون فوت
ايتمه وقتی شاهد عادل يتر * برصباحه ايرەسن اولور عليهكده شهيد

فان كنت بالامس اقترفت اساءة * فثن باحسان وانت حميد

(اقترفت) تقديم قاف ايله كسب ايلدك ديمكدر (اساءت) احسان مقابلی (ثن)
مثلثه ايله درمكررايله ديمكدر (حميد) بمعنی مفعولدر محمودديمك (مآل قال) اكر
اول كچن دونكی كونده بركتولك ايلدكسه پس علاج وتداركك طريقی بودركه
محمود الحال ايكن فرصتی غنيمت بيلوب ضدی اولان احسانی مضاعف ايله
(ترجمه) دونكی كونده قصد ايله بركلك ايتدكسه اكر * ايكی ايلك ايله
بوكون اولمق استرسن حميد

ولاترخ فعل الخير يوما الی غد * لعل غدا يأتی وانت فقيد

(لاترخ) اصلنده ترخی در افعالدن نهی حاضر اولمغله مجزوم در ارخا ايله ديمكدر
ارخا اوزاتمق واهمال وامهال ايلمكدر حتی ديزكنی اوزاتمغله دابه يه مساعده يه
ارخای عنان ديرلر آخری جيمله ارجادن اولمق دخی نسخه دركه اودخی تأخير

معناسنه در (غد) تقديم معجمه ايله در (صباح) يعنی يارينكی كون (فقيد) بمعنی
مفقود (نتيجهٔ سخن) بركون دخی فرصت بولديغك كبی خيرلی ايشی (الخير
لايؤخر) وفقنجه اصلا ترك وبلكه تأخير ايلمه كه شايد يارينكی كون كلنجيه دك
سن آخرته كيده سين زيرا موتك محلی ووقت مقدری معلوم دكلدركه مغيبات
خمسه دندر انبياده دخی اوج پيغمبر فجأة وفات ايلديلر (ترجمه) بوكونك
يارينه قويمه خيرايدم ديرسن اكر * بلكه يارينه وارنجه سن اوله سن نابديد

ويومك ان عاتبته عاد نفعه * اليك وماضی الامس ليس يعود

(مراد شعر) سن اول كچن كون حقنده عتاب يعنی نفسكه لوم ايلسك انك نفعی سكا
عائد اولوركه قضای مافات ايدرسين اشته بوطريقله شايدكه خسران چكميوب
نفعی عودت ايده لكن كچن كون عودت ايلمز (بيت) نجيبی ايتديكك جرم وكنهلر
ياده كلمزمی * نيچون يانمزدن اول آتش لوميله يانمزسين (ترجمه) نفسكه
بوكون عتاب ايتسك اولور نفعی سكا * عودت ايتمزچون كچن كون قيل نظر حاله
مريد (نطق ديكر)

ذهب الذين عليهم وجدی * وبقيت بعد فراقهم وحدی

وجد جيمله حزندر (لابحه) صوفيهٔ كرامده وجد من طرف الله الباسط جذبهٔ
حقيقيه نك عدم وقوعنه ويا بعد الوقوع ينه عالم فرقه هجرطريانی حزندركه
جذبه وجمعك ينه ظهورينی طلب ضمنيدركه متواصل الحزن اولمق حالات
نبويه دن اولديغی مصرحدر اكر بوحزن مسعود حقيقتده وارد اولمزسه تحازن
وتواجد (فان لم تبكوا فتباكوا) امرشريفنه مقايسه ايله مختارلری اولوب عمل
ثقلينه موازاتی اولان جذبهٔ رحمانيه يی جلب ونياز مقامنده محققان اسلافه
بونيتله تقليد وايتمارلری انضمام قوت عبادات وطاعات ايله اندك زمانده دائرهٔ
تحقيقه موصل اولوركه (ادعونی استجب لكم) وعد كريمی (وانا آتيك هرولة)
مژدهٔ جسيمی انلری بومرەمشوقدر اللهم ارزقناه بجاه حبيب الله (وحد) مهمله
ايله در وحدت كبی يالكزلق منفردا معناسنه حالدر مآلی ظاهردر (ترجمه)
كندی جمله غمكسارم اولديلرهب نابديد * بزم غمده قالدم انلارك فراقيله وحيد

من كان بينك فی التراب وبينه * شبران فهو بغاية البعد

(شبر) معجمه ومهمله ميانده موحده ايله باش پارمق ايله كوچك پارمق اوجلرينك
ميانی كه برقارشدر قارسيده بدست دينوروسره ديدكلری باش پارمق ايله شهادت
پارمغك ميانی كه عربيده فتردر كسرفا ايله وقولاج ايكی اللر اراسيدركه عربده باع

دیرلر هر کشینك بای قامتی قدر دروآرشون دیرسکدن بارمق اوجنه دکدر که ذراع دینور (ترجمه) خاك ایچنده شول کشی ایله که فرق بیلنمز * ایکی قارش اوله معنیده اولور غایت بعید

لو کشفت للخلق اطباق الثری * لم یعرف المولی من العبد

(اطباق) طبق لفظنك جمعیدر (ثری) ترابدر مراد ارضدر واطباقی قاتلریدر زمینك طبقه لرینك اسملری وتفصیل اهالیلری کنزصنها جیده ومحمدیه اولنده تفصیل اولنمشدر (مولی) صاحب وافندی معناسنه درز براعبدایله مذکوردر جمعی موالیدر وعبد معناسنه دخی کاورکه مولی الموالی صاحب العباد دیمك اولور ملخص اکر یرلرك طبقه لری وانده اولان دفینه لره انسان واصل اولسه جمله سی یکسان حال اولوب مخدوم خادمدن متمیز اولمزایدی (ترجمه) کشف اولنسه دیدهٔ خلقه کر اطباق ثرا * فرق اولنمزایدی اشکال موالی وعبید

من کان لا یطأ التراب برجله * یطأ التراب بناعم الخد

(ناعم) یومشق لطیف (خد) معجمه ایله یکاق رخسار کبی اصلنده الخد الناعم ایدی صفتی مضاف قیلندی (مأل بیت) عزت نفس سببیله طپراغه باصمیوب وبلکه دابه لرله دخی نازونعیم ایله یراوزرنده کزمین کمسنه ایچون بر وقت کاورکه طپراق انك یومشق ولطیف چهره سنی باصه یعنی درون خاکه کیروب خاك ایله یکسان اوله (ترجمه) شولکه ایاغیله باصمزدی زمینه نازدن * باصدی کل رخسارینه خاك ایلدی حبس مدید (نطق دیکر)

ان الذین بنوا فطال بناؤهم * واستمتعوا بالاهل والولد

(بنوا) تقدیم موحده وفتحه لرله دراصلی بنیوادر بعد الاعلال یا ساقط اولور (استمتعوا) استفعالدن ماضیدر انتفاع ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) شول کشیلرکه جهانده خوش بناریا پدیلر * اهل واولاد ایله اولدیلر نیجه دم برمراد

جرت الریاح علی محل دیارهم * فکانهم کانوا علی وعد

(ریاح) ریحك جمعیدر رقم رده جمع ولطفده مفرد استعمالی دأب قرأیندر (دیار) جمعدر مفردی داردر (میعاد) اسم مکان وعده کاه معناسنه (ایکی بیتك مفهومی) تحقیق بنالر احداث ایدوب ودوردرازیاپولری اولان کمسنه لرودخی زینت حیات دنیا اولان اهل واولاد ایله فائده منداولنلر بونلرك نیجه سنك بوزمانه دك حاللری هباءمنثور * ونسیا منسیا دیللرده مهجور اولوب * واول بنیاد اولان سرایلرك یرنده یللرا سر جمله سی فانی اولوب وکویا کندیلری بربرده

جمع اولمغه مقاوله ومعاهده ایلمشکه اول وعده کاهه کیتمشلرکبی انلرك بریسی موجود دکل جمله سی مفقوددر که کویا هیچ دنیایه کلممشلر ولسان حالله دیرلرکه (شعر) واصبحنا النادار کجنات وفردوس * وامسینا بلا دارکان لم تغن بالامس

(فتح) ابن اعثم نقل ایدرکه حضرت ناظم کرم الله وجهه شام شریفه توجه بیوردیغی اثناده مداین نام محله واصل اولدقده جریر بن سهم تمیمی * شاهان عجمك سرایلری محلنی کوروب کسرانك آثار بنالرینه نظر عبرتله نکاه امعان ایدوب مذکور قطعه نك بیت ثانیسنی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی بیوردیکه ویحك یعنی اوواه اکر بو بیتك یرینه بو آیت کریمه یی (کم ترکوا من جنات وعیون وزروع ومقام کریم) آخرینه دك تلاوت ایلسك دخی انسب ایدی * زیرا انلر شکر نعمتده تکاسل ایلدکده نعمتلری یرینه نقمت ظهور ایدوب معصیتلرینك شأمتندن ناشی دنیالری سلب اولندی کفران نعمت اولمق حلول نقمته سببدر بیوردیلر (ترجمه) کتدیلر هب یرلرنده شمدیلك یللر اسر * وعده اوزره ایلدیلرکویا عزم معاد (نطق دیکر)

جنبی تجافی عن الوساد * خوفا من الموت والمعاد

(جنب) یان یعنی انسانك برطرفی لکن ارادهٔ کلدر (وساد) کسر ایله یصدقکه بالیندر طیانورلر (معاد) آخرته کیتمك که الیه یعود مظهری اولمقدر (مأل بیت) بنم وجودم یصدیغه طیانوب عزت نفس وراحت بدندن اعراض واحتراز ایدر زیرا موت کلوب اول صیانت ایلدیکم وجودم ترابده خاك آلود وعظام بالیه اولدقدنصکره عرصهٔ عرصاتده عاقبت مبتلا اولمسی محقق اولان شدائدی تفکر ایدوب انك خوفی خراش جانم اولدیغی سببدن راحت دنیویه دن تباعد وتجافی ایدر آیت کریمه ده دخی (تتجافی جنوبهم عن المضاجع) کلمشدر (ترجمه) زبر پهلوده نیدر هردم فراش ایله وساد * جان ودلده وار ایکن اندیشهٔ موت ومعاد

من خاف من سکرة المنایا * لم یدر ما لذة الرقاد

(سکره) سکراتك مفردیدر رشدتدر * سکرات التی نوعدرکه عقله خلل کتورر بری سکرهٔ شبابدرکه حداثت سن ار بابنه طاری اولور ایکنجی سکرهٔ شراب واوچنجی سکرهٔ ولایت که منصب مغروری اولمق دردنجی سکرهٔ مال مثلا میراث یدیلرده ظهور ایدن حالتدر بشنجی سکرهٔ عشقدرکه حق تعالی یه عاصی اولمقده احسن اسبابدر و بری دخی سکرهٔ موتدر نعوذ بالله تعالی عن کلها (منایا) منیه نك جمعیدرکه موتدر (رقاد) نوم دوردراز (مفهوم بیت) سکرات موتدن

خوف اوزره اولان کمسنه نوم طویلك لذتنی بیلمدی یعنی بیلمز * زیرا اول
فکر ایله کوزلرینه اویقو کلمز کیجه لر صبحه دك زار وکریان اولور * بو مضمونده
شیخ مصطفای جلوتی بالخیم دیمشدر * یا عمه فنایی اویان آچ کوزکی اویقودن
سن بو بشکطاشده هیچ اویقویه قانمزمیسن (ترجمه) سکرهٔ جام فنادن
خوف ایدن بیچاره یه * نقل لذتبخش اولورمی پارهٔ قند رقاد

قد بلغ الزرع منتهاه * لابد للزرع من حصاد

(زرع) اکین که کشته دینور حصاد بیچمك (معنای بیت) اکین نهایت وقتنه
واردی البته تارلاده ترکه ترك اولنمز بیچمك البته لازمدر پس بومثیل اوزره
بو مزرعهٔ آخرت اولان دنیاده (ع) عالمده نیك وبد کشی هب اکدیکن بیچر
مضمونی اوزره کشته اولوب واروب کشتزارده اول کشته امعان ایدوب حاصل
محصول بیلمنك کرك * پس بو فرصت الده ایکن ارض قابله بر برو خیر القا
وباران سرشك ایله اسقا ایده کور * زیرا جوفشان وقت حصادده کندم جویان
اولمق عاقبت اندیش کاری دکلدر (ترجمه) مزرع عالمده زرع اولدق
ایرشدی چاغمز * رو یزرزد اولدی بیشك ایردی هنکام حصاد (نطق آخر)

بکیت علی شباب قد تولی * فیالیت الشباب لنا یعود

(شباب) کنجلك یکتلك که حد اثند روصاحبنه شاب دینورکه اوتوز یاشنه دکدر
دیدیلر (لیت) تمنی ایچوندر محالده دخی مستعملدر بو محلی کبی (معنای بیت)
کچن کنجلك وقتنی فکر ایدوب اغلادم کاشکی اول کنجلك ینه بزم وجودمزه
عودت ایلسه اول زمانده فرصتی غنیمت بیلوردم مقدما بیلمدی غفلتله وآب روان
کبی سرعتله کچدی کتدی حیف صد حیف اول وقته چونکه بوله درای اول سنك
صاحبلری سوزم پند صادقدر غفلتی ترك ایدك دیمك اوله * ابوالعتاهیه نك
بو بیتی دخی بو مضمونه قریب معروفدر * الالیت الشباب یعود یوما * فاخبره
بما فعل المشیب (ترجمه) کتدی محبوب شباب ایتدم اکازار شدید *
کاشکی بردم ینه عودت ایدوب اوله بدید

فلو کان الشباب یباع بیعا * لاعطیت المبایع ما یرید

(مبایع) بایع معناسنه صاتیجی دیمك که مشتری مقابلیدر (مفهوم بیت) بیت
اولده شباب یعنی کنجلك حالتنك عودتنی تمنی ایلمشیدی وبو بیتده دخی بیع
وشراسنی ملاحظه ایلیورکه اکر جوانلق صاتلسه انی فروخت ایدن کمسنه
عوضنده هرنه که طلب مراد ایدرسه انی بذل وبدل ایدوب مطلوبنی بلاتأخیر عطا

وقطعا دریغ وتردد ایلیوب اشترا ایدردم (ترجمه) چارسوی دهرایچنده
کرشباب اولسه مزاد * بایع مطلوبی اوزره داخی ایدردم مزید

ولکن الشباب اذا تولی * علی شرف فطلبه بعید

شرف) هنروزننده جمعدر مفردی شرفه سکون ایله کنکره در قصرلك کناری ترکجه
صوندرمه دیرلر (مطلب) مصدر میمیدر (مآل بیت) اکرچه عودتنی واشتراسنی
رجامند اولدق لکن محالی طلبدر زیرا شباب الدن چیقوب عالی محللر وبلند
مقاملره واصل اولمغین وصلتی عالم بقاده میسر اولور بودار فناده طلبی دور ادور
برامر اولدیغی بدیهیدر (ترجمه) لکن اول قصر فنایه چون عروج ایده
بنه * بوجهانده استمکك انی اولور امر بعید (نطق دیکر)

تمنی رجال ان اموت وان امت * فتلك سبیل لست فیها باوحد

(سبیل) یول وطریق کبی تذکیر وتأنیثی یکساندر (اوحد) بر معناسنه واحده
مبالغه درکه فرید عصر ووحید دهر دیمکدر (یعنی) بنم موتمی تمنی ایلدیلر لکن
بو تمنی نقصان فکردن ناشیدر زیرا تمنی ایلمسه لردخی عاقبتم موتدر وموت بکا
مخصوص دکلدر بن میت اولوب انلر مخلد قالمزلر * بر طریق عامدرکه نفوس
متنفسه بالجمله عابر سبیل کبی مغلوب موت اولورلر * کل شیء هالك (ترجمه)
بنم موتم تمنی ایتدیلر دشمنلرم هب * طریق عامدر بو اولمزم بن انده واحد

ولیس الذی یبقی خلافی یضرنی * ولاموت من قدمات قبلی بمخلدی

(مآل شعر) بکا مخالفت طریقنه سالك اولان کمسنه بکا ضرر ایده مزکه (لاضرر
ولاضرار) حدیث شریفی مفهومنجه حقیقتده ضار ونافع حقدر * انك
اراده سی تعلق ایلمدکجه قصد کزند ایدن کشی کدر وضرر ارائته قادر اوله مز *
وبندن مقدم موت رسیده اولان کمسنه بنی دنیاده باقی قیلمزاندن برقاچ کون
کیرو قالمغله باقی اولمق محالدر آز وقتده بندخی انك کبی میت اولورم (ترجمه)
خلافم استینلردن ضرر کلمز بکا هیچ * مقدم کیده نك موتی بنی قیلورمی خالد

وانی ومن قدمات قبلی فکالذی * یزور خلیلا ویروح ویغتدی

(مفهوم بیت) تحقیق بن وبندن مقدم آخرته کیدن کشینك دنیاده حالی اکا
بکزرکه بر دوستی زیارت ایدروکیدر ویاخود اخشام کلوب قالور صباح اولدقده
قالقوب کیدرکه دیمشلر (ع) دار دنیا بر مسافرخانه در (ترجمه) سلف ایله بنم
مثلم زیارتجی کبیدر * یاخود کیجه کلندرکه صباحده اوله قاصد (نطق آخر)

الموت لا والدا یبقی ولا ولدا * هذا السبیل الی ان لاتری احدا

تركيبك اصلى * لا يبقى الموت والدا * اولوب وزن ايچون تقديم اولندى (مفهوم مطلع) موت نه باباى آليقورونه اوغلى قورو بو طريق برراهدركه جملەسى طوعا وكرها اكا سالك اولوب حتى هيچ كمسنه قالمز جملەسى اول يوله كلور لكن قبل الاضطرار موت اختيار صاحبى اولمق كركدركه (موتوا قبل ان تموتوا) سرندن آگاه اولدقده عدمستانه تداركى اولمغەسى اوزره اولان اهل انتباهدن بولنورسن (ترجمه) بنجه موتدن خلاص اولمزنه والدنه ولد * بو جهانده حقدن آيرو باقى قالمز هيچ احد

مات النبى ولم يخلد لامته * لو خلد الله خلقا قبله خلدا

(معناى بيت) خاتم النبيين باعث خلقت عالمين صلى الله عليه وسلم كندى امتى مياننده باقى قالمدى اكر انلردن مقدم مخلوقدن بعضيسنى الله عظيم الشان مخلد ايلسه انلرى البته ابقا ايدردى * قالديكه فرشتكان وقوم جان خصوصا شيطان وانبيادن عيسى وادريس وخضر والياس دخى باقى اولملرى بقادكلدر تأخيردر * بقا اكا دينوركه مخلد اولوب قطعا موت كورميه انلر دخى عاقبتلرى كل نفس ذائقة الموت) حكمنجه فنادر چونكه فانيلردر برقاچ كون زياده معمر اولمق خلود وحقيقتده بقا دكلدر * وجن طائفەسى دخى انسان كبى مدت عمرلرى تمام اولدقجه ميت اولور زيرا انلر دخى عناصر صاحبلريدر * وشيطانك مردود اولمەسى موتدن اشنعدر وعاقبتى ينه موتدر وانبياى مذكورين احكام نبوتى اجرادن ممنوع وموقوفلردر پس ميت حكمنده اولورلر قالديكه حسنين حضرتلرينه اسناد اولنان نبوت تعريفيه * ايشانك نبوتلرى كبى تشريعيه اولمديغندن قطع نظر وجوهله تأويلى ممكن اولديغى منجر ينه عيانداركه شهود محل تشنيع دكلدر * وملائكه خدمة ماسوادر فناى عالمه دك انلرك عمرلرى مداولمشدركه عالمك فناسنه دك بعض اموده استخدام اولنوب كرك اصلاح وكرك افساد انلرك يديله تسويه اولنمق عادة الله اولمشدر (ترجمه) فخر عالم چونكه باقى قالمدى عالمده پس * بو جهان دارى اولورمى كمسه يه ملك ابد

للموت فينا سهام غير خاطئة * من فاته اليوم سهم لم يفته غدا

(خاطئه) خطا ايديجى ديمكدر موتك اوقى خاطئه دكلدر مع هذا ضرب وبده * مع الحواطى سهام صائب * كلمشدركه خطا كار اولان تيران مياننده دخى اصابت ايدن تير بولنور ديمكدر (ترجمه) رامئ موتك سهامى ايلمز هركز خطا فوت اولورايسه بوكون يارين انى كيم ايدەرد (نطق ديكر)

ارقت لنوح آخر الليل غردا * لشيخى ينعى والرئيس المسودا

(نوح) فتحله فرياد وزارى وفغان ايلمك كه نوحه مصدر معروفدر (غردا) (ومسودا) كلمه لرينك الفلرى اشباعيه دركه وزنى اتمام ايچون داللرك فتحه لرينى اطلاق ومدايله جنسى اولان الفلر لفظده پيدا وخطده دخى رسم وابقا اولنور * وضمه ده واو وكسرده يا دخى محللرنده بو طريقله توليد اولنوركه اكا اشباع ديرلر كويا وزنك اتمامى برجايى طويرمق كبيدر شيخ لغتده سنى اللى سنه يه واصل اولان كمسنه دربونده باباسندن كنايه دركه شيخه بابا وبابايه شيخ دينور حتى انسانه كمال تحصيلنده اوچ بابا كركدر * برى اب والدى * وبرى دخى اب معلم * واوچنجى پدر مربى كه شيخ مرشددر * ومرشد دخى اوچ اولمق كركدر * برى شيخ انابت وتلقين * وايكنجى پير صحبت يقين * واوچنجى مرشد خرقۀ كاملين كه مسلسل حديث شريفله سنتدر اكراوچى برذاتده موجود اولورسه اكسير اعظم وكبريت احمردر * الحمد لله على نعمائه كه بو عبد فقيره جملەسى ذات واحددن اخذ ميسر اولدى (ينعى) نعى ايدرديمكدر يعنى بركمسنه نك فوتى خبرينى ايصال واسماع ايدر (مسود) مكلف وزننده عالى وعزيز وبيوك عد ايلدكارى كمسنه سيد كبى كه رئيسك صفتيدر (يعنى) عزيزان قومندن اولان اختياركه بنم شيخم پيرافراندر خبر موتى كيجه آخرنده ظهور ايدوب اول صداى اويخوسزقويدى (ترجمه) كيجه تا صبحه دك بيدار وكريان اولمشم بن * چونكه حالت ايتدى دنيادن اوسردار مسود

اباطالب مأوى الصعاليك ذا الندى * وذا الحلم لا خلفا ولم يك قعددا

(اباطالب) مقدر اعنى يه مفعول ويارئيسدن بدل اولمغله منصوبدر وابو ديوب خبر مبتدا اولمق دخى ممكندر (مأوى) مكان (صعاليك) مصابيح وزننده جمعدر مفردى صعلوك ضم ايله فقير ودرويش ديمكدر (ندى) فتحلر وقصر ايله سخادر (خلف) سكونله در كوتو ولد فرزند بدكه (خلف اضاعوا الصلوة) واقع اولدى (قعدد) ضم قاف وسكون مهمله ايله ومهملۀ ثانيه ده فتح وضم دخى لغتدر جدا كبرينه قريب الاباء اولان كمسنه يعنى بابالرى معمر اولمغله جد اعلايه واسطەسى آز اوله عبد الصمد بن على بن عبد الله بن عباس قعدد بنى هاشم ديو معروف ايدى مديحه اولورزيرا اولايوكاركدروذميمه دخى اولوركه پيران ناتوانك اوغلى اولمغله ضعفدن خالى دكلدر * حتى تركيده دخى اختيار دولى ديرلر * بونده مراد ذميمه اولمقدركه نفى ايلدى (الفند) نسخەسى مناسب كورنمز (مأل بيت) اول شيخ رئيس ديو ياد

ايلديكم ذات بابام ابوطالبدركه ملجأ درويشان وملاذ فقراء اهل زمان وسخى كريم متواضع وصابر وحليم ايدى ناخلف دكل ايدى وجداعلاسنه قريب اولان اولاددن دكل ايدى (ترجمه) ابوطالب ملاذ دردمندان ذى مروّت* حكيم وپيرايدى اماد كل ايدى اوقعدد

اخا الملك خلى ثلمة سيسدها* بنواهاشم اويستباح فيهمدا

(اخا الملك) ملكك صاحبى ديمكدر ابو الملك كبى اخا اباطالبدن بدل اولور (ثلمه) ضم ايله رخنه كه كدلك دينور (سيسد) سين اول تقريب ايچون وثانيده اعجام دخى لغتدر بربرينه لازم كاورمتين ومحكم ايدرديمكدر (بنو هاشم) شرعده انلردركه صدقه انلره تحريم اولنمشدر* آل على آل عباس آل جعفر آل عقيل آل حارث بوجمله يه مذهب حنفيه ده آل محمد برلركه اوج عين بر جيم برحاله مضبوطدر اما عند الشافعيه هاشم ايله عبد المطلب نسلندن مؤمن اولنلرى مراد دركه بو شعر مرتضوى مذهب ثانى يه ملايمدر* هاشم لغتده اوفاقليان كمسنه يه ديرلر حضرت ابو المسلمين خاتم النبيين عليه الصلاة والسلامك والدماجدلرى عبدالله اكاهك جدامجدلرى عمرو جنابلرينه هاشم لقب اولديغى موسم حجده زائران بيت عتيق اولنلره ثريد ايله ضيافت ايلديكى سببدندركه تركجه ده غلطى تريت معروفدر اتمكى اوفاقليوب ات صويى ايله بللنالك وآبدار ايدوب وحجاجه دلاللر ندا ايتديروب سماطكش اكرام اولوردى حتى ديمشلردركه (ع) ما احد كهاشم وان هشم* شام قريبنده برمحل معينده مدفوندر (فيهمدا) اصلنده ان يهمد افعالدن مجهول منصوب ايدى آخرنده اولان الف اشباعيه در اهماد اطفا معناسنه در لكن اخماد شعله سنى تسكين ايلمكدر بالكليه سوينديرمك دكلدر پس يخمد انسخه اولمز (مأل نظم) اول صاحب دولت يعنى ابو طالب عزم آخرت ايلمسيله سرحد ملكده پيدا اولان رخنه يى بنى هاشم سد ايدوب غيرتله اكابدل اولورلركه شاعر ديمش* بنه همجنسى چكر بربرينك غيرتنى* شق مقراضه انكچون اوله سوزن مرهم* ياخود اطفاسنه مساعده ايدرلر منطقى اولور (ترجمه) جدار ملك انكله رخنه دار اولدى بودمده* بنى هاشم انى سد ايده يا اوله مهمد

(ذيل) ابو طالبك اسمى عبد مناف وياعمراندركه اعمام امام الانبياء الكرام عليهم السلامدندر والده سى فاطمهٔ مخزوميه در حضرت سيد الانامدن ابو طالبك ياشى اوتوزبش سنه زياده ايدى بعثت نبويه نك اونجى سنه سى وفات ايلديكه حضرت خديجه دخى اول سالده انتقال بيورديلر* جناب پيغمبر انام عليه السلامك امر

محافظه سنده قيام ايلديكى حرف غين معجمه ده كلسه كركدر ان شاء الله اشعارندن برقصيدهٔ نعت شريفده بو بيتى مشهوردر* وشق له من اسمه ليجله* فذو العرش محمود وهذا محمد* سكسان ياشنى متجاوز ايكن رحلتنده امر نبوى ايله حضرت مرتضى غسل وتكفين ايدوب پدرى عبد المطلبك جون نام مجلده قبرينى آچوب عبد المطلبى قبله يه متوجه* وقطعا وجودنده برنقصان يوق بولدقلرنده ابو طالبى دخى يانته وضع وقبرى ستر ايلديلر* بو شعرى دخى عدم ايمانى تلميح ايدركه ديمشدر* لقد علمت بان دين محمد* حق بلاشك وكان يقينا* والله لن يصلوا اليك بجمعهم* حتى اوسد فى التراب دفينا* فاصدع بامرك ماعليك غضاضة* وابشر وقر بذاك منك عيونا* ودعوتنى وعرفت انك ناصحى* ولقد صدقت وكنت ثم امينا* وعرضت دينا قد علمت بانه* من خير اديان البرية دينا* لولا الملامة اوحذار مسبة* لوجدتنى سمحا بذاك مبينا* ابو طالب برادرزاده سى عليه السلامدن ظهور ايدن احوال خارقه دن حظ ايدوب فخر اظهار ايدردى (حكايه) بركون نبى الانبيا عليه التحايا استسقا ايچون دعا بيوردقلرنده باران بسيار نازل اولدى روشنا بخش اسلام عليه السلام جنابلرى خندهٔ تعجبانه ايله بيورديلركه عمم ابو طالب اگر حياتده اولسه حظ ايدر وشاد اولوردى درحال حضرت مرتضى قيام ايدوب يارسول الله كويا كه بابامك اشعارندن بو ابياتك مفهومنى قصد بيورديكز ديدى (شعر) وابيض يستسقى الغمام بوجهه* ثمال اليتامى عصمة للارامل* يطوف به الهلال من آل هاشم* فهم عنده من نعمة وفواضل

فامست قريش يفرحون بفقده* ولست ارى حيا لشئ مخلدا

(قريش) قرش لفظنك تصغيريدر قرش جمع وكسب معناسنه در اول طائفه نك دخى كسب وتجارتلرى جمعيتله اولمغله قريش ديديلركه تصغير تعظيم ايچوندر اما سلطان المفسرين ابن عباس نقلى اوزره حيوان دريادة اكبر واعظم اولان برحيوان غالبك نامى اولمغله اول جمله نك دخى سائره غلبه لرى اولمق جهتندن انكله تلقيب اولندى حتى* بو قوله بناء جمحى ديمشدر* وقريش هى التى تسكن البحر بها سميت قريش قريشا* تأكل الغث والسمين ولا تترك منه لذى الجناحين ريشا* بو شعرك بقيه سنى دخى ابن ممات محدث تخريج بيضاويده تصريح ايدر قاضى مير حسين يزدى بو شعرى ابن عباس حضرتلرينه نسبت ايدر* قالديكه بو لفظ ايله ملقب اولان اجداد نبويه دن كيمدر اختلاف اولندى قول اكثر فهر بن مالك بن النضردر وعند الفقهاء مالك بن النضر بن خزيمة بن مدركة بن الياس

ابن مضردر وبعضیلر الیاس بن مضر بن نزاردر که اقمان عربدر دیدیلر * ونیجه لری
دخی مضر بن نزار بن معد بن عدنان دردیمشلردر بعض روافض دخی قریش ایله
قصی بن کلاب بن مرة بن کعب مراد ادردیرلرکه قصدلری شیخین قرشی دکلدر
دیمکدر زیرا نسب شریفه ابو بکرنسبی مره ده منتهی اولور * وفاروقك اجدادی
کعب بن لوی بن غالب بن فهرده پیوسته اولور * پس امامت عظمی وخلافت
کبری ده حصه لری یوقدر دیرلر لکن قصی قریش دکلدر بلکه مجمع قریش درکه
اول شرذمه یی پریشان اولدقدنصکره جمع ایلیوب اون ایکی قبیله ایلمشدر * حتی
شاعر دیمشدر * قصی لعمری کان یدعی مجمعا * به جمع الله القبائل من فهر *
قصی دخی لقبدر اسمی زیددر (مآل بیت) قریش کفره سی بابام ابوطالبك مفقود
ومیت اولمسندن فرحناك اولدیلر مع هذا ذی روحده مخلد یوقدر یعنی موت
انلره دخی واصل اولور انلرك فقدینه دخی نیجه لری مسرور اولور (ترجمه)
فرح بولدی انك فوتی ایله قومی قریشك * جهانده کورمدم برکس کاوله
بونده مخلد

ارادت امورا زینتها حلومهم * ستوردهم یوما من الغی موردا

(حلوم) وزن ومعناده عقولدر که حلمك جمعیدر ترکیده اوص فارسیده خرددیرلر
عقل دخی اوچ نوعدر بری غریزی وایکنجی وهبی واوچنجی کسبیدرکه کثرت
استعمال معقولات ایله وفرت ملکه پیدا اولور (یعنی) عقللری خوشجه کوستردیکی
امرلری مراد ایدرلر کندی رهبرلرینی محض عقللری قیلمشلردر اما انلری بورفتار ایله
راه سقیم ودلیل وخیم غی وغوایت محلنه برکون قریبا کتورر انلر بوحاللرینك
مرضی باری تعالی اولمیوب طریق مستقیم دکل ایدیکنی ادراك ایدرلر لکن فائده
ویرمز اول امر حضرت سلطان الانبیا امیر الامرا علیه التحایانك تکذیبی
وقتلیدرکه کاور (ترجمه) هرامره عقل شیطانیلریله عزم ایدرلر * اولورلر
شدت بغی وضلالتله مشدد

یرجون تکذیب النبی وقتله * وان یفتروا بهتا علیه ومجحدا

(بهت) ضمله بهتان کبی وقوعی اولمیان برفعل شنیعی برکسنه یه اسناد ایلمك وفتحله
کذبدر (مجحد) اکرچه یزدی آلت انکاردر دیمش لکن مصدر میمی اولوب بهت
اوزره عطف اولنمق خوشدر (معنای بیت) کفرهٔ قریش اول صادق الوعد الامین
علیه الصلاة والتسلیمك تکذیبنی وقتلنی امید ومأمول ایدرلر و بلا اصل برفعل
شنیع و کار فضیع اسناد یله افترا وحقیقتنی بیلورکن جحد وانکار ایلمکده فرصتبین

اولور رجالری بونلردر (ترجمه) حبیب الاهی تکذیب ایلیوب قتلن اومارلر
ایدرلر هردم انکار ایله بهتان مجحد

کذبتم وبیت الله حتی تذیقکم * صدور العوالی والصفیح المهندا

(و بیت الله) ده واو قسمیه در بیت الله کعبه در * اثرده وارد اولدیغی اوزره کعبهٔ
مکرمه اون بشنجی بیتدر دیدیسی اسمانده ویدیسی زمینده در اکربری ساقط اولسه
دیکری اوزره واقع اولور و بو بیت شریف کبی هر برینك حرمت مخصوصی
وعبادات وطاعات ایدر اهالیسی وارددر دولیث بن معاذ ترجمه سندن عسقلانی
یازمشدر زمان جاهلیتده بیت شریفه تعظیما درت کوشه لی حجره بنا ایلرلرایدی
کرات بناسی وحالات کساسی دخی سابقا یازلمشدر (صدور العوالی) صدور الرماح
العالیة تقدیرنده یعنی اوزون مزراقلرك اوجلری صفیح مصفحکه عریض یعنی انلی
(مهند) سیف هندی یعنی سزلر کاذب اولدیکز بیت خدا حقیچون سزلره اوزون
مزراقلرك اوجلرینی وانلی قلجلری اذاقه ایدوب طاتدررم یعنی انلرله سزلری قتل
ایدرم (ترجمه) بحق کعبه ای کذابلر نوش ایتدررم بن * سزه جام رماح وشربت
سیف مهند

ویبدو منا منظر ذوکریهة * اذا ماتسربلنا الحدید المسردا

(یبدو) وان یبدوا تقدیرنده در (منظر) کوزلك یوزاوزه ریری مراد همان برمهابتلی
بشره وشجاعتلی لقادیمك کریهه اسماء حربدندرکه حرب شدید وشدت حرب دیمکدر
(مسرد) سردوربط محللری غایت شدت ارتباط اوزره معمول اولمغله باقلسه
حس اولنمیان زره (مآل بیت) وتا که سربال حدید مسردی بزلر لابس اولدیغمز
وقتده بزلردن غازی صاحب صولت اولدیغی بشره سندن عیان برکسنه
ظهور ایدنجیه دك بزلر جدال وقتالدن دست کشیدهٔ فراغ اولمزز (ترجمه)
سزه برچهرهٔ دهشتفزا ظاهر اولور چون * لباس اوله بزه اول جبهٔ آهن مسرد

فاما تبیدونا واما نبیدکم * واما تروا سلم العشیرة ارشدا

اما) کسر ایله تبیدونا تبیدوننا ایکن نونك بری اسقاط اولندی تهلکو تنا معناسنه
که یا سزلر بزلری هلاك ایدرسکز (واما نبیدکم) و یاخود بز سزلری اولدررز دیمکدر
(سلم) صلح (عشیرت) خصملرکه اقربادر (ارشدا) سلمك صفتیدر (محصل کلام)
وجه مذکور اوزره مقاتله ده دوام اوزره حرکت ایدرز حتی ایکی طرفك بری غالب
وقاتل وآخری مغلوب ومقتول اولور ویاخود قوم وقبیله کز بینمزه توسط ایدوب سزه
اولی اولان صلحی سید الاحکام اولمق اوزره رأی ایدرسکز (ترجمه)

یاسز بیزی هلاك ایلرسکز یا خود سزی بز * یا خود اولور اساس صلح ارامزده ممهد

والا فان الحی دون محمد * بنو هاشم خیر البریة محتدا

(حی) محله وقبیله (دون) عند معناسنه که قربی مشعردر (بنو هاشم) اننك خبریدر (بریه) مخلوقات (محتد) کشینك اصلی (معنی) اکر بوندن کورامزلر بزی مختار یکز اولمزسه قبیله مز پیغمبرك قریبی اولان هاشمدرکه انلرك اصلاری جمله خلایقك خیر ایسیدر (ترجمه) والا مز بیلورسز پس بوقوم اصل پاکی * هدا ایلر بنی هاشمدر اصحاب محمد

وان له منکم من الله ناصرا * ولست بلاق صاحب الله اوحدا

(من) بیانیه در (بلاق) اصلی لاقی در ثقلت کسرهٔ جر باعث سقوط اولوب تنوین ایله ساکنین حاصل اولدقده یایی دخی طی وتنوین وسط کلمه اولان قافه لاحق اولدیکه حرکه سی بنائیه در کسرهٔ جر مقدردر (صاحب) یار مصاحب معناسنه در حقه نسبتله دوست واهل محبت دیمك اولورکه (یقول لصاحبه) کریمه سی ایکی معناده دخی زبانزددر (اوحد) متفرد وتنها که ترکجه یالکزدر (مآل معنی) اول سلطان کائنات علیه التحیات جنابلری ایچون اوصاف مزبوره دن ماعدا بوخاصهٔ معلومه دخی تحقیق واردرکه سزك میانکزده انك حق تعالی ناصریدر حق تعالی نك دوستنه یالکز بن ملاقی دکلم یعنی او پیغمبر عالیکهره صدق وخلوص اوزره اعانت ونصرت ایلمك بکا منحصر دکل بلکه سزك اراکزده حق تعالی نك اول نبی کریم ایچون ناصری ومعینی واردر (ترجمه) عنایتله خدادن ناصری وار سزده انك * حبیب حقه بندن غیری ناصر اولدی بیحد

نبی اتی من کل وحی بخطة * فسماه ربی فی الکتاب محمدا

(وحی) کتاب معناسنه در اشارت وکتابت ورسالت والهام وکلام خفی ودخی غیره القا اولنان هر شیء وعجله وسرعت معنالرینه دخی کاور حتی الوحاء الصفاء وزننده البدار معناسنه وقصر ایله الوحی دخی وزن ومعناده العجل در الواحا دیدکاری خطادر (خطة) ضمله امر عظیم کتاب قرآن کریمدر انده اسم شریف نبوی درت محلده مذکوردر (محمد رسول الله) (وما محمد الا رسول) (ما کان محمد ابا احد) (نزل علی محمد) (مفهوم) بر پیغمبر عالیشاندرکه هر نه زمانکه وحی ظهور ایلیه برامر عظیم ظهور ایدر واول امر عظیم سببیله امت کندینه ثنا کار اولمغله حق تعالی اکا قرآن کریمده اسمی ایراد ایله اکرام ایلدی (ترجمه) نبی حقدر اول وحی ایله ایردی کار اعظم * کتاب الله ایچنده حق اکا دیدی محمد

اغر کضوء البدر صورة وجهه * جلی الغیم عنه ضوءه فتوقدا

(اغر) تقدیم معجمه ایله در ابیض معناسنه (ضوء) ضیا (بدر) اون دردنجی کیجه اولان قرص تام قمرك اسمیدر (غیم) بولوت سحاب کبی (توقد) پارلادی دیمکدر (معنای بیت) اول نبی کریمك مبارك روی دلجویی بدر کبی بیاض ومنور اولوب ضیاسی بولدی کویا زائل ایدوب پس فروزان اولوردی (ترجمه) بیاض صورت وجهی ضیای بدر ایدی صان * که ابر ظلمتی احدی ضیای وجه امجد

امین علی ما استودع الله قلبه * وان کان قولا کان فیه مسددا

(امین) امنیت وامانت صاحبی (مفهوم بیت) واول اوصاف سابقه ایله وصف ایلدیکم پیغمبر مهترك قلبنه حق تعالی ودیعة وامانة القا ایلدیکی احوال الهیه ومعاملات نامتناهیه حقنده امنیت ایله موصوفدر اکر امانت قلنان امر سخن مقوله سی ایسه انده دخی راستکویلق اوزره اولور ایدی (ترجمه) امانتکاه حقدر قلبی کندیسی امیندر * امانت قول ایسه قولی اولور انده مسدد

(نطق آخر) وان حیاتی منك یا بنت احمد * باظهار ما اخفیته لشدید

(منك) من بعدك تقدیرنده درکه کافلرك کسریله درسند نصکره دیمك اولورکه حضرت زهرایه خطابدر یعنی تحقیق ای اوحد الانبیا علیه التحایا اولان پیغمبر آخر زمان واحمد وامدح عالمیانك قزی فاطمه سنك موتکدن بنم پنهان وستر واخفا ایلدیکم کیزلیلرك آشکاره اولمسیله بنم صاغلغم تحقیق شدید والیم اولان اموردندر (ترجمه) ای حبیبك دختری سندن چو پنهان ایتدیکم * ظاهر اولدی زندکانیم اولدی غایتله شدید

ولکن لامر الله تعنو رقابنا * ولیس علی امر الاله جلید

(تعنو) تذل معناسنه یعنی مطیع اولور دیمك که آیت کریمه ده (وعنت الوجوه للحی وارد اولدی (رقاب) بیونلر که کردن دینور (جلید) عنادکار وجدل ایدن کمسنه (مآل) اکرچه بیت سابقك مفهومی که غالبا فاطمه دنصکره یه قالمق اندن مکتوم قیلنمش اوله که شمدی فاطمه نك انتقالیله ظاهر اولدی اشته بو امر تحقیق بکا کوچ کلان حالاتدندر لکن حق تعالی نك امرینه بیونلریمز اکیدر یعنی اکا مطیع ومنقادزکه انك فرمان تقدیرینه جدلکار وعنود یوقدر قارشو قویوب کردنکشلك محالدر (ترجمه) لکن امر ذی الجلاله کردنم اولور ذلیل * امر مولادفعنه پس فائده ویرمز جلید

انصر عن الحی لدیك واشتکی * الیك ومالی فی الرجال ندید

(حمى) بر مرض حاردر استمه دیرلر فارسیده تبدر انواع کثیره‌سی واردر بونده مراد غبدرکه یومیه در ابتدا ظهورنده رعشه وصکره حرارت کلور ایکی ویا اوچ کونده برکره عارض اولور (مفاد بیت) بنم صبرم اول مرتبه ده ایدیکه سنك عندکده احوالمدن کدرلی اولنلرك بریني سکا اظهار ایلمزدم مثلا تبزده اولسم سنك یانکده یاتوب سکا شکایت ایلیوب سنك منفعل ومضطرب اولمغله رقت قلبکی والمنالك اولدیغکی استمزدم بو حالتده اقرانمده بنم نظیرم یوقدر (ترجمه) هیچ بنی حمی یقوب ایتدمی سا کاشتکا * سن بیلورسن که رجال ایچره بکا اولمز ندید

اصبر على صبر واقوى على منى * اذا اصبر خوار الرجال بعيد

اصبر) اصبرار ماده‌سندن افعل تفضیلدر حفظ ایلمك وضایع ایلمامکده اقدام زیاده در دیمکدر (خوار) فتح وشد ایله ضعیف وکوشك (مفهوم نظم) بن صبری محافظه ده مبالغه اوزره یم ومقصودلرم اوزره قوت بازو صاحبیم معروف اولان رجالك بازوی صبرلرینه ضعف طاری اولدیغی هنکامده بنم حمیت صبرده قوتم زیاده اولور دیمکدر * الحق لیث الله الغالب * على بن ابى طالب * وصفی حقلرنده حقیقت حال اولدیغن اقرار وتحدیث بیوردیلر (ترجمه) صابر واقوی اولورم هر مرادوشدته * اول امرده عاجزانك صبری اولدقده بعید

وفى هذه الحمى دليل بانها * لموت البرايا قائد وبريد

(قائد) سرهنك یعنی یدیجی که ساربان دیرلر حیوانده کوسمدر (برید) پیك که رسول وقاصد وقولاغوز واولاق دیرلر خلاصه وبو حماده مخلوقاتك موتنه دلیل واردرکه جمله‌سی عاقبت موته واصلدر (ترجمه) بردلیل اولدی بو حماده بکاکه تاب تب * موته خلقك اولور بر قائد ویاخود برید (نطق دیکر)

فاطم یا بنت النبى احمد * بنت نبى سيد مسود

(فاطم) اصلنده ای فاطمة ایدی برای ضرورت تای لاحق ساقط اولدی یاخود رجل منزله‌سنه ترفیع ایله معامله ایلدی بنت ثانی اولدن بدل عین ویاخود محذوف اعنی یه مفعول اولور (خلاصهٔ سخن) ای فاطمه ای اسم شریف احمد ایله نامدار اولان پیغمبرك وذاتنده مهتر وعالی ونیجه کرامات ایله دخی علوشان صاحبی قیلنان نبی کریمك قزی (ترجمه) ای نور دیده‌م فاطمه ای دختر عالیتبار * سن دختریسن برشهك کاولدرنبی سید جواد

قد زانه الله بجيد اغيد * هذا اسير للنبى المهتدى

(اغید) لطیف ونازك که بومشق دینور ناعم کبی (مآل شعر) ندایه جوابدرکه هل اتى على الانسان) سوره‌سنده موجود اولان (ویطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما واسيرا) کریمه‌سنك سبب نزولی اولان ماده‌یی اشعار ایدرکه حضرت امام شافعی جناب امام مرتضی حقنده بیوردر (ع) وفی غیره هل اتى * حاصلی ای فاطمه حق تعالی تحقیق اول کردن لطیف ایله انی مزین قیلدیکه قپویه کلان کمسنه بو پیغمبر هدا یتمأبك اسیریدر (ترجمه) کاول کردن پرنور ایله زین ایلدی مولی العباد * انك اسیریدر کلان ایلر بزه عرض مراد

مكبل فى غله مقيد * يشكو الينا الجوع قد تمدد

(مکبل) موحده ایله درو زن ومعناده مقید کبیدر (غل) ضم ایله در اسیرلرك بوغازینه باغلدقلری قایش ویادموردر (تمدد) تفعلدن فعل ماضیدر آخرینك حرکهٔ بنائیه‌سنی برای شعر فتحه‌دن کسره‌یه تحویل ایلدی یعنی بوغازی باغلی قاپویه کلوب بزه آجلقدن شکایتله تحقیق شئ لله دیوب ال اوزاتدی (ترجمه) بندکمند ایله مقیدلی نوابردرد زاد * شکوا ایدوب آجلقدن ایتمش باب عجزه استناد

من يطعم اليوم يجده فى غد * عند العلى الواحد الموحد

(نتیجه) ایمانمزدخی انك اوزرینه درکه (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) حکمنجه دنیاده محتاجه طعام ویرن کمسنه عقباده اجر ومثوباتی عند الله موجود بولور (ترجمه) شو کیم بو کون اطعام ایده یارین اولور ضعفیله شاد * حق بیرینه بیك بخش ایدر اولدقده اول روز معاد

مازرع الزارع

سوف يحصد * فاطعمى من غير من انكد * حتى تجازى بالذى لا ينفد

مصرع اخیردن مقدم اولان مصرعده * واعطیه لا تجعلیه انکدا * دخی نسخه در لکن نسخ معتمده‌دن ذکادر اطعمی امر حاضر مفرد مؤنثدر من منتدرکه (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى) نظم کریمی ایله ممنوعدر انکچون شوم معناسنه اولان انکد ایله وصف ایلدی (تجازی) مجازاة بابندن مفرد مؤنث مخاطبه اولوب ضرورة آخرندن یا ونون ساقط اولدی (مآل مقال) ایکنجی یره اکدیکی تخمی قریبا حصاد ایدر یعنی انسانك عمری قلیلدر بو مزرعهٔ دنیایه حق تعالی کتوردی کتمك زمانی قریبدر همان بقینده موت کلور پس سوه سوه منتسز جه اول اسیری جوعندن خلاص ایله که دنیاده وقت قلیلده سعی ایدوب عقباده فنایی ونفادی اولمیوب دائمی اولان مجازاة ایله جزا اولنه‌سن دیو بو جزی اوچنجی کیجه انشاد بیوریلر مسکین کادیکی کیجه وارد اولان شعر حرف نونده ویتیم کادیکی شب ظهور ایدن

نظم حرف میده کاسه کرکدران شاء الله اوچنجی کیجه اسیرك تکلمسیله انشاد اولنان
شعر بودرکه ایراد اولندی (منقبه) آیت کریمه نك سبب نزولنده اهل تفسیر
دیمشلر درکه ابن عباس رضی الله عنهما روایت ایدر حضرت حسن وحسین
جنابلری بردفعه کثرت حرکت طفلانه سببیله اتعاب وجوددن سرایت شدت
حرارت حاصل اولوب ایکیسی بردن اول قرتی العین اولی الابصار * شکسته
مزاج پراکدار اولمغله عیادتلری ایچون اول محترس دلخستکان جهان علیه
صلوات الله المنان * حضرتلری خانهٔ مرتضایی تشریف بیوروب جناب علی یه
خطاب وانلرك شفایاب اولملری امرنده برنذر ایلمك صوابدیدلری اولدقده امتثالا
لامره الشریف حضرت مرتضا وجناب زهرا و فضه نام جاریهٔ خدمتما
اوچر کون لله صائم اولمغه نذر ایلدیلر شفایاب صحت اولدقلرنده تشکر ایفای نذری
خواهشکار اولوب روزه دار اولدیلر لکن افطار ایده جك قوت یومیه کیف ما اتفق
نایاب اولمغله شمعون خیبری نام یهودیدن اوچ صاع اربه استدانه واستقراض
ایدوب هر برینی بر کون طبخله افطار اولنمغه قرار ویرلدی اربه دن برصاعنی حضرت
زهرا ال دکرماننده اون ایدوب عجین ایلدکده بش عدد اتمك طبخ اولنوب افطاره
انتظار اوزره ایکن ناکاه بر مسکین باب خانه ده شیأ لله دیو عرض احتیاج ایلدی
اول بش قرص نانی رضاء لله الکریم اول فقیره تسلیم ایله بذل موجود ایلیوب
کندیلری انجق صو ایله افطار ایلدیلر ایرتسی کون ینه بر ثلث جوی دست آسیاده
دقیق بعده بوغروب فرونده پشروب حین افطارده اکل ایلمك اوزره ایکن بودفعه
بریتیم لوجه الله الکریم نانپاره یه احتیاجنی افاده ایله ندا ایلدی اکا دخی
موجودی عطا بیوروب اوچنجی کیجه اوچنجی بخششی دخی براسیر کلوب کالاول
لله طلبکار اولدقده اول اسیری دخی بخش بقیه ایله دلسیر عطیه ایلدیلر ماسوا انك
حرمتنه خلق اولنان حبیب الله علیه صلوات الاله جنابلرینك قطعهٔ وجودلری
اولان کریمهٔ محترمه لری وانلرك شوهری عمزاده پیغمبری وایکیسنك جکرپاره لری
جناب حسنین سبطین وجاریه لری فضهٔ حوری سیما بش نفس نفیس اوچ کیجه دن
بری آج وفقط آب صافی ایله دفع احتیاج ایلدکاری سببیله غیرة الله صادر اولوب
بو یله حالات شدیده خصایص فانیه دن اولمغله بوکه صبرك ثمرهٔ باقیه سی نه مرتبه ده
اولدیغنی افاده سیاقنده جبرائیل حضرتلری سورهٔ انسانی انزال ایله تسلیتبخش
حال ودرکاه عزته احسن قبول ایله اول صدقاتك مقبول متعال اولدیغن تبلیغ
وبشارت رس ارسال اولندیلرکه (ویطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما

واسیرا) اول سورهٔ جلیله نك آیات کرامندندر (مناجات) الهی بالنبی وبالوصی *
وبالحسنین سادة کل انس * وعترتهم أئمة دین حق * ومختارین من عرب وفرس *
اجرنی من اذی الاشرار واجعل * موالاتی لهم حرزا لنفسی (فائده) صاع درت
مددن عبارتدرکه موط غلط مشهوریدر وهر مد ایکشر بوز التمشر درهمدر بس
برصاع بیك قرق درهم وزننده اولان شیئه دیرلرکه ارادهٔ حال طریقیله در زیرا
فی الاصل اول مقدار شیئ وضع اولندقده زائد وناقص کلمین ظرفدر (ترجمه)
اکدیکنی بیچر کشی خیرایله ای نور فؤاد * اطعام ایدوب منت اذا ایتمه کرم قیل
بی عناد * حق عوض اوله سکا اول نعمت غیر نفاد * بو محلده جناب زهرا حضرت
مرتضایه جوابنده بو رجزی ایراد بیورمشلر * لم یبق مما جئت غیر صاع * قد
ذهبت کفی مع الذراع * ابنای والله من الجیاع * ابوهما للخیر ذو اصطناع

(نطق آخر) لن یستوی من یعمر المساجدا * ومن یبیت راکعا وساجدا

(منقبه) سلطان کونین برهان خافقین نبی الثقلین هادی الحرمین علیه من الصلاة
والسلام اتمی الاکملین جنابلری چونکه مکهٔ مکرمه دن دار الهجرهٔ مدینهٔ منوره یه
هجرت بیوردقلرنده دوه نك لجامنی ارخا بیوروب کندی صفاسنه حواله ایله ارادهٔ
تقدیریه دن بو صورتده استخاره بیوردیلر انصار کرامدن هرکیمك خانه سی
پیشکاهنه که دوه واصل اوله صاحب خانه دوه نك مهارینی اخذ ایدوب اناخه
ونزوللرین استدعا ایدردی تخلیهٔ سبیل ایله امر بیوروب دوه مأموردر ملهمدر دیو
دفع ایدرلر ایدی ناکاه عمر بن عبادك یتیملری سهل وسهیل نام صبیلرك ملکی اولان
میدانه دوه واصل واول محله جمله نك خانه سندن اقرب اولان خانهٔ ابی ایوب انصاری
خالد بن زید رضی الله عنه پیشکاهنه دوه نازل اولدی لشارحه (قطعه) ایدنجه
هجرتی اولمش حبیب الله اکا مهمان * سعادت عاشق آکاه تشریف ایلدی یاری
* املك وضع قدمله خانه سین چون ایلدی تشریف * قونلدی تربه یه رسم قدم فهم
ایله اسراری * اکرچه اوغلی ایوب اسمی ایله کنیه دار ایدی * بعیرك کنیه سیده
اولدی اذعان ایله بوکاری * درحال خالد انصاری ناقه نك اوزرنده اولان اشیابی
خانه سنه نقل ایدوب مسافر مهمانخانهٔ دنیا ومقیم خلوتجای خاتمیت انبیا علیه
التحایا حضرتلری دخی خانهٔ خالدی تشریفساز میمنت بیوردیلر بودخی
غرائبدندرکه هجرت نبویه وقوعی طیبهٔ طیبه یه اخبار اولندقده اهالئ بلده سرور
وشادی اظهار ایلمشلر ایدی لکن اطفال شهر کویا ملهم اولوب وقت استقبالده
تا ثنیة الوداع نام محلدن دفلر وسائر آلات نشاطلر ایله استقبال وعرض انبساط قدوم

سعادت لزوم نبوی ایلك سیاقنده ناقه نك پیشگاهنده جمله سی بو شعری صوت
اعلا لر ایله انشاد ایدرلر ایدی (شعر) طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع * وجب
الشکر علینا * مادعی لله داع * ایها المبعوث فینا * جئت بالامر المطاع * روایت
زرین رزین ایله فقرهٔ ثالثه دخی مرویه در که سیرت زین عراقی شرحنده فاضل
اجهوری یازمشدر (القصه) اول یتیملرك وصی قیمی اولان معاذ بن عفرا و یا سعد
بن زراره ایدی اندن اول صحرایی اشترا و مسجد شریف و برمنزل لطیف بنا بیوردیلر
واصحاب کرام ایله کندیلری دخی تبرکا و تواضعا و تنزلا طاش و طپراق مقوله سی علت
مادیه نقلنه بالذات مبادرت ایلدیلر و اول اثناده ارتجالا بیوردیلر که (شعر)
هذا الحمال لا حمال خیبر * هذا ابر ربنا واطهر * یعنی بو مسجد شریفه و بیت منیفه
نقل اولنان بو کارك نقلیه سی اجر جزیل رب جلیلدر خیبر اهلنك اجرتی کبی ادنی
بهادکالدر یاربی انلرك برواحدانلری پاك و کامل و جلیل و جمیلدر یعنی بویله اولمسی
و بونلرك عمللری بلا ریا و انجق سنك رضاك ایچون اولمغله انلرك جزای سزاسی
رجا ایدرمکه سندخی قرآن مبیننده (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیوردك دیمك
اوله حافظ اسمعیل دیرکه خیبریلر اجرتله ناسه حماللق ایدرلر ایدی اندن کنایه در
اشته بو منقبهٔ مفیده دن غرض بودرکه بوارجوزه یی حضرت مرتضی اول
ایامده انشاد و بو امر بناده بلا موجب تکاسل ایدوب خدمت مالیه و بدنیه ده
بولنمیانلره تعریضا مصرع آتیلری ایراد بیوردیلر (ترجمه) رضا ایچون شوکس
کیم ایده تعمیر مساجد * براولورمی یاتوب کیجه اوله راکع و ساجد

یدأب فیها قائما وقاعدا * ومن یری عن الغبار حائدا
(یدأب) متصلا خدمت ایدوب بلا فاصله عملده اولور دیمکدر (یری) اولکی یا بدن
اولوب رجوع ایدر یعنی کیرو چکیلور (حائد) مائل دیمك (بش مصرعك مآلی)
مسجد یاپان کسنه ایله خانه سنده نائم اولوب وقتیله نماز قیلان کسنه برابر می اولورلر که
مسجدك بناسنده انلر بو وسته زحمت چکوب قیام و قعود و حمل ثقیل تحملیله
مشقت چکرلر و انلردن اولیوب عنادینه مصر اولان کسنه کیرو چکیلور ودخی
توزی و طپراغی استثقال ایدن کسنه برطرفه میل ایدر پس بونلر جمله سی عملده
برابر اولمدقلری کبی اجور و مثوباتده دخی مساوی دکللردر البته افضل الاعمال
احمزها اثری وفقنجه کارلرك زحمتلیسی افضلدر (ترجمه) چکه رنج و تعب
انده اوله که قائم و قاعد * اکا یکسان میدر رجعت ایدوب اولان معاند * غبارندن
اوله برکس انك کردان و حائد (نطق دیکر)

یاشاهد الله علی فاشهد * انی علی دین النبی احمد
(یاشاهدا) یار جلا کبیدر که مضافه مشابه اولان منادادر حضرت شاهد
مشهود * علیه صلوات المعبود * جنابنه ندادر علی جار و مجروردر لکن انکله
علی که اسم صاحب دیوان کرم الله وجهه در میانده جناس تام واردر که یاء متکلم
دخی اندن عبارتدر (ترجمه) الا ای شاهد مولا بو کون باکه کل اول شاهد
که دینم اولدی اول دین نبی احمد ماجد

من شك فی الدین فانی مهتد * یارب فاجعل فی الجنان موردی
(جنان) کسر ایله جنتك جمعیدر جنت سکزدر (ترجمه) ایدن شك ایله دینده
هدایتده در بکا عائد * الهی قیل بهشت ایچره بنی فضلك ایله خالد (رجز)

اصول بالله العزیز الامجد * وفالق الاصباح رب المسجد * انا علی وابن عم المهتدی
(اصول) اوانده فتحله نفس متکلم حمله کارم دیمکدر (اصباح) کسر ایله در فتحله
صبحك جمعی اولمق دخی ممکندر (فالق اصباح) عمود صبحی ظلمت لیلدن اشراق
ایدیجی دیمکدر و یا ظلمت شب و بیاض نهار میاننی فارق (مسجد) کعبهٔ مکرمه در
که عهد لامدن منفهمدر (انا) اکرچه قصر ایله در لکن بوندن وزن اتمامی
ایچون مد و اشباع ایدرلر (عم) جناب ابو الامه کاشف الغمه صلی الله علیه وسلمك
عمیدر و اعمام حضرت اوندر اولاد عبد المطلبك اکبری حارث ابوطالب زبیر
حمزه ابولهب غیداق مقوم ضرار عباس عبد الکعبه بونلردن انجق
حمزه و عباس شرفیاب اسلام اولدی ماعدانك بعضیسی دخی حارث کبی اهل
فترتدن اولمغله (ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) کریمه سی دلالتیله مأمون
الغائله در و بعضی ابولهب کبی قطعی الکفردر که خامهٔ عباسی جامه نك جلوهٔ
جولاننه بو صحن بیان تنك اولمغله مضمار تاریخه حواله و لجام تفصیل سمت اجماله
اماله اولندی بونده انلردن بری اولان ابوطالب مراددر که کندی ناظمك
پدریدر (معنی) دشمنه بنم حملهٔ کارزارم اوصاف مزبوره ایله موصوف اولان
رب العالمینك یارای مکنت و حول و قوتیله در زیرا بن پیغمبر آخر زمان اولان
جناب هادی مهدی غلام احمد مختار علیه السلامك عمزاده سیم بنم پدرم انلرك
والدلریله برادرلردر که ایکیسی عبد المطلب اوغللریدر و بن اشته
اول نسلدن اولان علیم که اسمك دخی مسماسنده دلالت مدخل تأثیری
ایله علو شان و سمو مکان واردر عالی و دشمنه غالبم (ترجمه) چو حمله
ایلیم یاری قیلر مولای امجد * بکا اول خالق لیل و نهار اول رب احمد * علیم ابن عم

مصطفى يعنى محمد (نطق)

اتانى ان هندا احل صخر * دعت دركا وبشرت الهنودا

(هند) معاويه نك اناسنك ناميدر (صخر) معاويه نك باباسى ابو سفيانك اسميدر
فى الاصل حضرت سليمان عليه السلامك خاتمنى سرقت ايدن خرسز جننك
آديدر هندك باباسى عتبة بن ربيعة بن عبد شمس بن عبد منافدر (درك) جندر
واحدى دركه درك جنتده درجات تعبير ينه مقابل جهنمده دركات ديرلرانك
مفردى دركه دركه سفلاسنه قعر جحيم ديو نور بونده مراد براجق زير زمين كبى مختفى
محللر كه حالنه مناسب تعبير بيورديلر (هنود) هند نكره نك جميدر يعنى لا على
التعيين هندلر كه عورتلر ديمك اولور (مآل بيت) بكا واصل اولان اخبار
مرويه دندر كه صخرك اهلى اولان هند بر محل اسفله اول ام الخبائث سائر كندى
كبى اولان خبيثاتى دعوت وجمع ايليوب مژده ايلمش يعنى شماتت مراد ايدرمش
(ترجمه) صخر ابو سفيانك اهلى هند اشتدم باشنه * جمع ايدوب عورتلرى
تبشير ايدرمش اول بليد

فان تفخر بحمزة حين ولى * مع الشهداء محتسبا شهيدا

(حمزه) اعمام حضرتدن اولديغى بيت سابقده محققدر نبوت ظهورندن التى بيل
مرورنده قبول اسلام ايلدى سبب ظاهرى بودر كه يوما من الايام صفا نام مقامده
پيغمبر عليه السلام وقفه كبر صفاى صحبت اصحاب كرام ايدى اول محلدن ابو جهل
لعين مرور ونجه اكدار وكزند واذا وشر حضرت رسوله اندن وصول بولدى
حضرت حمزه شكاره كتمشيدى كلدكده معتاد قديمى اوزره بيت شريفى طواف
ايلدى بو اثناده ماجراى ابى جهلى ابن جدعانك جاريه سى حمزه يه وقوعى اوزره
افاده ايلدكده درحال حمزهٔ پهلوان مجمع قريشه واروب النده بولنان ياى ايله
ابو جهلك باشنه ضرب ايدرك شق ايدوب قان اقغه باشلدى واسلامنى اظهار
ايلدى روايت اخراده شق سر پر شر ابى جهل ايلدى كلوب حضور پيغمبرده
تسليتله عرض خدمت ونوعما منت ايلدكده اول نبى وحى آزما عليه التحايا
اى حمزه سنك بو خدمتكدن زياده سكا خيرلى اولان سنك قبول دعوت واسلام
برله رفاهيتكدر بيوردقلرنده درحال اقرار نبوت ايلدى رضى الله عنه بو شعر
حضرت حمزه نك تشكريدر (شعر) حمدت الله حين هدى فؤادى * الى الاسلام
والدين الحنيف * بدين جاء من رب عزيز * خبير بالعباد بهم لطيف * الخ (محتسب)
اجر وثواب طالبيله لوجه الله بر خيرى وجوده كتوريجى (شهيد) دن مراد شهيد

حقيقيدر فى سبيل الله غزا اوزره ايكن دشمن دين ضربندن هلاك اولمق كه ضرب
اولندقده دفعة هلاك اولمزسه ده فوتنه دلك كنديده كلام دنيوى صادر اولمايه
وشهيد حكمى دخى بشدر كه بوامت مرحومه حقنده خصا يصدندر كه شهيد
حقيقى كبى درجهٔ شهادتله مكرم اولديغى روايتكردهٔ سيوطيدر امام سالفه ده شهيد
حكميكه مطعون طاعون ومبطون كه زحير اسهال ديدكلرى ايچ آغريسيدر
وحرق وغرق وتحت الهدم واقع اولانلردر معتبر دكل ايدى (مآل بيت) بيت آتى
ايله يازيلور (ترجمه) ديدم اول كرفخر ايدرسه حمزه نك كتديكنه * فى سبيل الله
اغزاده اولديغنه اول شهيد

فانا قد قتلنا يوم بدر * ابا جهل وعتبة والوليدا

(بدر) بين الحرمين بر محل وياانده اولان قيونك نامى كه آبار شهيره دندر ابو جهل
وعتبه ووليد حرف باده افاده اولنمشيدى (خلاصهٔ بيتلر) هندا كربنم عمم حمزه نك
ادوات شهادتله سعادت بولوب حياته بويله موت ترجيح اولنديغى ادراك ايليوب
نك فوتيله فخر ايدرسه بو مفاخرت اثرجما قتدرز برابرلر دخى مقدم هجرتك ايكنجى
سالنده رمضانك اون يدنجى جمعه كونى واقع اولان بدر غزاسنده جبابرهٔ ابطالدن
اولان ابو جهل وعتبة بن ربيعه وآنك اوغلى وليدى دخى ونيجه بونلر كبى شجاعت
وشهامتله پهلوان ميدان كارزار دعواسنده اولنلرى قتل ايلدك آنى خاطرينه
كتورسين لكن هم عورت وهم كافر اولمغله ايكى ماده ايله نقصان عقلى ثابتدر اندن
نشأت ايدر بو مفاخرت انك كفرندن بيوك جرم دكلدر (ترجمه) اول غزاى
بدرى هم اونتسون اول كينه جو * ايلدك قتل انده بو جهل ايله عتبه هم وليد (ذيل
منقبه) بدر غزاسنده چونكه اهل اسلام طرفنده (لقد نصركم الله ببدر) سرى آشكار
اولوب كفرهٔ قريش مغلوب ومخذول اولديلرسنهٔ آتيه ده تكرار اوچ بيك كافر
هجرتك اوچنجى سنه سى ظهور ايلدكده پيغمبر عليه السلام دخى يديوز نفر
اصحاب كرام ايله استقبال واحد طاغى اطرافنده آتش حرب اشتعال بولدى
وقريشك معيتلرنده اون بش عدد عورت كلمشلر ايديكه سال سابقده قتل اولنان
كسنه لرى انلر فرياد ايدرك صايه لر كفرهٔ قريش دخى آنى ايشيدوب كيمنك پدرى
ونيجه سنك برادرى واوغلى مرد اولمغله اول صدادن غيرت پيدا اولوب متانت
وقوت دل حاصل اوله اول عورتلرك برى هند مسفوره ايدى شعرده تخصيص
خطابه سببلرك برى بو اولوب وبرى دخى حضرت حمزه يى مثله ايلديكيدر كه قصائد
سابقه ده ايراد اولنمشدر واول عورتلرك رفع صوت ايله انشاد ايلدكلرى كلام ازجمله

بو رجزدر (رجز آخر) نحن بنات طارق *

نمشی علی النمارق * ان تقبلوا نعانق * او تدبروا نفارق * فراق غیر وامق *

وبو غزاده دخی پیغمبر علیه السلام تاییدو نصرت ملك علام ایله قریشی شكست
وپرانهزام ایدوب اصحاب كرام نفوس واموال ایله اغتنام ایچون اشتغال ایله غافل
تام ایكن تكرار رجعت ایلدكده صورت غلبه كورنوب جبیر بن مطعمك
خدمتكاری وحشی یی ترغیب ایلمكله كه بدرده حمزه جنابلری انك عمیسی طعیمة
ابن عدی یی طعمهٔ شمشیر ایلمشیدی حضرت حمزه یی كوردكده بر پشته آرقه سنه
اختفا ایدوب حمزه یه حربه سنی وحشی آلوب حیله ایله شهید ایلدی ومبارك بطننی
شق ایدوب جكرینی چیقروب هنده كوستردی زیرا حمزه ایله علی اعانتلریله هندك
باباسی عتبه وولید پلید دخی بدرده قتل اولندیغی حرف باده افاده اولنمشدی
وهند پرفند دخی جكر شهادت فر حمزه دن برپاره دهن عفننده چكنیوب
آغزندن طشره القا ایلدی ووارب حضرت حمزه نك تن شجاعتكارینی مثله ایلدی
یعنی اعضاسنی قطع ایدوب وجلدشر یفندن برپاره سنی بلازك وبازوبند وخلخال
یاپوب مكه یه كتمشیدی حضرت حمزه نك سنی اللی التی یه واصل ایدی غزاة
وشهدای بدر احوالی اجمالا بدریه مزده مسطور در غزای بدرده ابوجهلك كشتهٔ
شمشیر قهر اسلام اولمسنی امام بخاری عشرهٔ مبشره دن عبد الرحمن بن عوفدن
روایت ایدر یورمشكه ایكی طرفدن ایكی شاب نابالغ ظهور ایلدی كوردمكه
ایكی معاذلردر بری ابن عمرو وبری ابن عفراء كه عاقبت اول غزاده شهید اولمشدر
خاطره كلدیكه اكر بونلر مرد كامل اولسه لرنه خوش یكتلر اولورلر دیكه اثر شجاعت
بشره لرنده نمایان ایدی ناكاه بكا خطاب ایدوب ابوجهلی بزه كوستر كوردیكمز
یوقدر دیدیلر بن دیدمكه نیچون استرسكز جواب داد اولدیلر كه اثنای جنكده
حضرت پیغمبره سب ودشنام ایدرمش الله حقیچون اكر كوررسك اندن جدا
اولمازز یا او ویا بزلر هلاك اولنجه دیدیلر تعجب ایدرك كارزاره شغل ایدركن
كوردمكه مطلوبلری صحن قتالده جولان ایدر راشته صوردیغكز كسنه شودردیو
كوستردم قلجلرینی چكوب العظمة لله بلای آسمانی كبی نازل اولوب قتل ایلدیلر
كویا كه اصلنده دخی دنیاده دكل ایمش كان كان لم یكن بعض روایتده انلرك
ضربندن آتدن یقلوب لكن هنوز جان برجهنم اولمامش ایدی عبد الله بن
مسعود آنی لاشه لر میاننده بولوب قصیر القامه صغیر الهامه بر ذات مسعود
اولمغله ابوجهلك بوینونه احتیاطا ایاغیله باصدقده ابوجهل كوزینی آچوب

هزلادیدیكه ای شوبانجق نه بوكسك یره چیقدك ابن مسعود حضرتلری دخی
فرصتی غنیمت بیلوب الندن قلجنی آلوب كندی قلجیله سر نحوست پروریی
جسدندن جدا ایلدی قالدرمغه قادر اولمیوب بر محلنه پارمغنی طاقوب یره
سوریه رك جناب سردار امت علیه التحیة حضرتلرینك حضور سعادتلرینه
كتوروب خدمت ایلدی همیشه سرد شمنان بویله غلطان خاك خذلان اولسون
دیمك مفادین ادا ایلدیكن نقل ایدرلر

وقتلنا سراة الناس طرا * وغنمنا الولائد والعبیدا

(سراة) جمع قلتدر مفردی سری علی معناسنه اصلنده سریو وزن ومعناده نفیس
ورئیس دیمكدر ادغام اولندی بو جمع جموع عزیزه دندر بوندن غیری فعیل وزننده
برمفرد یوقدر كه جمعی فعلة اوله وبعد الاعلال اولی فتحهٔ اصلیه ایله قناة كبی مفرد
وزننده قاله البته مضموم قیلنور غزاة وعداة كبی (طرا) جمیعا دیمكدر (ولائد)
جمعدر مفردی ولیده نابالغ جاریه (عبید) عبدك جمعیدر (خلاصهٔ كلام) كفرهٔ
قریشك بالجمله صنادید وكبارینی بك چوق قتل ایلدك ودیشیٔ واركك بك چوق
اسیرومال غنیمت الدق دیمكدر كه كثرت باب مفعوللرده درفاعلده دكلدر (لازمه)
بدر غزاسنده صنادید قریشدن یتمش كشینك باشی كسیلوب یتمش باش دخی
اسیر الدیلر كه تفصیل اسمالری عهدهٔ مفصلاته حواله اولندی بر آز كفرهٔ اسمی
نسویدده تكثیر سواددن غیری مفاد اولمدیغی مجزوم كرده سویدادر معلوم الاسم
فرق عدد كمسنه دن زیاده حضرت مرتضانك كشتهٔ كان صارم ذوالفقاری
اولمشیدی مدینهٔ منوره یه یدی میل مقداری محل قالدقده امر نبوی ایله
بر كافری وبر مرحله صكره بریی دخی عبرهٔ شهراهده قتل ایلدیلر متمول اولان
اسیرلردرت بیك درهمدن بیك درهمه دك فدالری آلنق اوزره سبیللری تخلیه
اولندی سائرلری خدمت ایلدیلر ومال غنیمت اثنای طریقده علی السویه اقتسام
اولندیغنه بیت مذكورده اشارت واردر (ترجمه) قتل اولندی زبدهٔ كفار
انده بیقصور * هم غنیمت اوزره الدق نیجه نسوان وعبید

وشیبة قد قتلنا یوم ذاكم * علی اثوابه علقا جسیدا

(قد تركنا) دخی نسخه در (یوم ذا) بدره اشارتدر (كم) جماعته خطابدر (علق)
قیو قان دم غلیظه كه پختی دیرلر (جسید) صو كبی دكل غلظتندن ناشی جسد
یعنی لحم كبی جسم اولمش قانه شبیه اولدیغی حالده شیبه یی ترك ایلدك دیمك اولور
بیت مستقل ایله یاد اولنمغه سبب سلطان الشهدا حضرت حمزه نك كندی قتل

ایلدیکنی تذکیر ایچوندر مآل ظاهردر (ترجمه) شیبه نك قتلی ایله هم ایلدك
اول کون غزا * انی تزیین ایلدی خون بسته اثواب جدید

فیوء من جهنم شر دار * علیها لم یجد عنها محیدا

(بوء) وزن ومعناده نزل کبی که تنزیل اولندی اوتوردلدی یعنی حاضر قیلندی
(محید) مهمله ایله میل وعدول محلی که مفر معناسنه در (ترجمه) اولدی
دوزخدن مهیا بك شدیدی انلره * امر حقله انلره جای خلاص اولدی بعید

وماسیان من هو فی جحیم * یکون شرابه فیها صدیدا

(سیان) کسر ایله تثنیه در مفردی سی مثل معناسنه وما لیس معناسنه پس
ماسیان ایکیسی برابر دکلدر دیمکدر بری من ایله وآخری دخی بیت آتیده اولان
من ایله مراد اولان کسنه لردر (صدید) صاری صو که مثلا جریحه ده پیدا اولان کبی
(ترجمه) نیجه یکسان اولور اولکیم اوله دوزخده مقیم * هم طعامی اوله زقوم
وشرابی هم صدید

ومن هو فی الجنان یدر فیها * علیه الرزق مغتبطا حمیدا

مغتبط) غبطه اولنه جق حالده اولان کشی (مآل بیتین) جهنمده صو یرینه صدید
ایچمکله معذب اولان کشی ایله جنتده رزق مطلوبی بهر حال احسان اولنوب
اقراننك مغبوطی اوله جق صورتده محمود الحال اولان کشینك ایکیسی برابر
دکلدر مقتوللرك دخی کفره سی جهنمی ومقبوللری بهشتی اولدقلری جهتدن
مساوات لری یوقدر بیت اول (وخاب کل جبار عنید من ورائه جهنم ویسقی
من ماء صدید) کریمه سنك مفهومنه ناظردر بیت ثانی دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا
فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) تعمیه سی مدلولنی تذکیر ایدر
(ترجمه) شول کشی یه کیم اوله جنات عدن ایچره مقیم * هم شرابی کوثر اوله
رزقی مغبوط وحمید (غریبه) احد غزاسنده ابتدا صورت غلبه مرایای قریشده
صورتنمای ظهور اولدقده کمال غرورلرندن ناشی ایچلرندن ابو سفیان بلند صدا ایله
اوج کره افی القوم محمد یعنی محمد حیاتده میدر دیو ندا ایلدکده جوابندن اصحاب
کرامی نهی بیوردیلر بعده سه بار دخی افی القوم بن ابی قحافه دیدی یعنی صدیق
اکبرك حیاتندن پرسان اولدی اکا دخی جواب ظهور ایلمدکده جناب فاروقی
صوردی جوابنده ینه نهی بیوردیلر ینه صیت وصدا کلمدکده قومنه خطاب
ایدوب انلر قتل اولنمشلر میدان بزمدر دیو سرور اظهار ایلدی حضرت عمرك دیك
غیرتی غلیان ایدوب صبره مجال محال اولوب جناب شهنشاه رسالتدن دستور

استیوب صوت عالی ایله ای حق تعالینك دشمنی والله سنك تعداد ایلدیکك نفوس
نفیسه بالجمله پیرایهٔ تخت حیات اولدقلری معلومك اولسون ای ملعون دیدکده
یوم بیوم والحرب سجال دیدی یعنی بدرده سزلر منصورا ولدیکز شمدی نوبت بزه
کلدی برابرز جنك قوغه لر کبیدر کاه طولر کاه بوشالوردیمکدر بو احد جنکنده هبل
نام بتلرینی تیمنا برابر کتورمشلر ایدی فرحندن اکا خطابا اعل هبل دیو ایکی کره ندا
ایلدی یعنی ای هبل دخی عالی اولکه بزی دشمنمزه غالب ایلدك دیمك اولور سعادتله
سلطان سریر رسالت علیه التحیه فرمانیله اصحاب کرام دخی انلره مقابل الله اعلی
واجل دیو ذکر جهری ایلدیلر ابو سفیانك سمعنه قرع ایدنجه چاغروب (ان لنا العزی
ولا عزی لکم) یعنی بزم هبلدن غیری عزی نام بتمز دخی واردر سزلرك عزاکز یوقدر دیدی
فرمان نبوی ایله اهل اسلام دخی (الله مولانا ولا مولی لکم) دیدیلر بزم حافظمز ونصیر
اولان خالقمز واردر که سزه مولی دکل یعنی سزدن راضی دکلدر دیمك اولور روایت
اخراده یوم بیوم دیدکده ابو سفیانه جوابده امر همایون ایله حضرت فاروق (لا سوأ
قتلانا فی الجنة وقتلاکم فی النار) دیو بیوردیکه بو روایته بیتلر شاهددر یعنی برابر دکلز
بزم شهیدلریمز جنانده در سزلك مرداولنلریکز نیرانده در (نطق آخر)

الله حی قدیم قادر صمد * ولیس یشرکه فی ملکه احد

(صمد) اهل نیازك پناهی یعنی ملجأ وملاذی دیمکدر (ترجمه) حی وقدیمدر
اول خدادخی توانا هم صمد * ملکنده آنك دائما حاشا شریك اولمز احد

هو الذی عرف الکفار منزلهم * والمؤمنون سیجزیهم کما وعدوا

(عرف) تفعیلدن ماضیدر اعلام وافاده ایلدی دیمك (کفار) کافرك جمعیدر کافر
ستر وپوشیده ایدیجی معناسنه نعتدر وشرعده اخبار پیغمبر واسطه سیله
بالضروره معلوم اولان امری انکار صاحبنه دیرلر (معنی) کفارك عقباده یرلری
جهنم ایدوکنی حق تعالی تفهیم وپیغمبر وکتاب واسطه سیله تعریف ایلدی
ومؤمنلره دخی سابقا ثمرهٔ اعمال صالحه جنت اولدیغنی وعد بیوردیغی وجه اوزره
بلا خلاف انلره موعودلریله قریبا جزا ایدر (ترجمه) بیلدردی حق کافرلره
منزللرین نار جحیم * مؤمنلره احسان ایدر جنت ایله وصل ابد

فان یکن دولة کانت لنا عظة * فهل عسی ان یری فی غیها رشد

(دولت) فتحله شجاعت وغلبه وضمله دخی نعتدر بعضیلر فتحله مالده وضمله حرب
وجاهده مستعملدر دیدیلر ابو عبیده دیرکه فتحله مصدر وضمله شیء متد اولك
اسمیدر (غی) ایله رشد بربرینك ضدیدر (بقیهٔ منقبه) احد غزاسندن عودت

وكفره دخی مكه يه رجعت ايلدكده ابوسفيان وامثالی بری برينی تحريك ايله جانب مدينهٔ منوره يه كلمك تصميمنده اولدقلری سلطان تخت رسالت عليه التحيه سمع همايونلرينه قرع ايلدكده (حمراء الاسد) نام موضعكه مدينه يه سكز ميل محلدر يتمش نفر اصحاب كرامله تشريف بيوردقلری كفره نك معلومی اولدقده (نصرت بالرعب) اثری آشكار اولوب جناب نصير المسلمين رب العالمين قلبلرينه خوف و خشيت القا بيوروب مكه يه دك فرار ايلدكلرنده (الذين استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذين احسنوا منهم واتقوا اجر عظيم) كريمه سی نازل اولدی (ترجمه) بودولت نصرت بزه حقدن نصيحت اولدی بس * اوله كه اولغی ايچره مولا كوستره روی رشد

ونصر الله من والاه ان له * نصرا ويمثل بالكفار اذ عندوا

(يمثل) اولكی بايندرمثله يعنی عذاب ايدر (ترجمه) مولايه كيم دوستلق ايده هردم اكا يار دم ايدر * كافرلره وير رعناداينديكچه حق رنج وكبد

فان نطقتم بفخر لا ابالكمو * فيمن تضمن من اخواننا اللحد

(لا ابالكم) اولادعرب ميانده برنوع شتمدر بعضيلر بددعادر ديديلر ايكی قول دخی جمع اولمق ممكندر زيرا ميانلرنده عموم وخصوص واردر (اخوان) ايله (انما المؤمنون اخوة) كريمه سی حكمنجه اهل ايمان مراددر ومصرع ثانی ايله دخی شهدای احد مقصوددر (لحد) زمينده اولان شقه دينوركه داخلندن برطرفی حفر ايله قبر ايدرلر مأل بيت كاور (ترجمه) ای بی پدرلر سزا كرفخر ايله نطق ايلرسكز * بزدن شهيد اولنلر ايچون يعنی اول برقاچ عدد

فان طلحة غادرناه منجدلا * وللصفايح نار بينها تقد

(طلحه) ابو طلحه بن عبد العزانك اوغليدركه قريبا تفصيل اولنور (منجدل) يره دوشن كمسنه (صفايح) صفيحه نك جمعيدر قلجلر مراددر بيانی كچمشدر (تقد) اصلنده توقددر (بيتلرك خلاصه سی) اكر سزلر فخر ومباهات ايدوب بزلردن شهيد ودفين خاك اولنلرك حقنده ای مجهول النسب ومعلول الحسبلر ناسزا سوزسويلر سكز اول فخريه بيهوده در زيرا غزای مزبورده محاربه دن فارغ اولديغمزده جمله دن طلحه بن ابی طلحه نام كافرنامی مقتولا يرده ياتر اولديغی حالده بزلر براقدق وقلجلريمز هر بری آرامزده برريانر آتش ايدی حال بويله ايكن سزلرك فخريكز نابرجادر (ترجمه) پس طلحه يی ترك ايلدك آلودهٔ خاك هلاك * شمشير اتشنا بمز ايقاد ايدوب نار نكد

والمرء عثمان اروته اسنتنا * فجيب زوجته اذ خبرت قدد

(عثمان) طلحه مزبورك اوغليدر صاحب الامانه سادن الكعبه در حقنده (ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) كريمه سی نزوليله مفتاح بيت حين فتحده النمشكن ينه كنديسنه رد اولنديغی ايچون اسلامه كلدی اوغلی شيبه در (وحالا) مفتاح البيت اول نسلده در ديد يوز تاريخلرنده ظهور ايدن رئيس السعديه شيخ سعد الدين جباوی دمشقی بن الشيخ يونس الشيبانی جنابلرينك اصل اصيل نسبت نسبلری انلره منتهی اولورحتی پدرلری ومرشد طريقتلری شيخ يونس مذكور برقصيده سی مطلعنده بيورر (شعر) مقامی علا فی الخافقين بلا لبس * ووقتی صفا فی حانة القرب والانس (اروت) قاندردی ديمكدركه هلاكدن كنايه در واولبرنده دالله اردت دخی نسخه در هلاك ايلدی ديمك اولوركه ترجمه اكا ناظردر (خبرت) تخبيردن مجهولدر خبری واصل قيلندی معناسنه در (قدد) كسرايله در مفردی قدهٔ مشدده طولانی قطع اولنان جلددر (ترجمه) عثمانی هم قيلدی هلاك زخم سنان وتيغمز * پس زوجه سی ديرلريقاسن چاك ايدوب بولمز مدد

فی تسعة اذ تولوا بين اظهرهم * لم ينكلوا من حياض الموت اذ وردوا

(تسعه) عدد اسملرندندركه طقوزنجی عددك ناميدر انلرك كنديلری وكركسه تميزلری قواعد عديده ايله مضبوطلردر اول قواعدك قياسه مخالف اولنلری اوچ كه ثلاثه در انكله طقوزه دك بدی لفظك مذكرلری تا ايله مستعملدر ثلاثه اربعه خمسه ستة سبعه ثمانيه تسعه ومعدودلری مؤنث اولورسه كنديلری تاسز كلور ثلاث اربع الی آخره قالديكه انلردن مشتق اولان صفاتده ينه قياس اوزره در مذكرلری تاسز ثالث رابع خامس دينوب ومؤنثلری ثالثه رابعة ديواداولنور واول الفاظ سبعه نك معدودلری تميزلريدركه جمع لفظيله ايراد اولنوب مضاف اليه اولور وتذكير وتأنيثده اول اعداد معدودك مفردينه ناظرلردر مثلا ثلاثة رجال وثلاث نسوة دينور وبونده تسعه ايله غزای احدده اعدانك علمدارلرينك بری برينك يدنده علی قول دست حضرت حيدركرارده جان برجهنم قرار ايدن طقوز كافر مراددر (اظهر) الف مفتوح وهاء مضمومدر ظهرك جمع قلتيدر ضميره مضاف اولوب بين ظرفنه دخی مضاف اليه در بين اظهرهم جمله سندن مراد مظاهرت اميديله انلرك ميانده اقامت واستناد در مستندا فی وسطهم تقديرنده در (لم ينكلوا) نكول مصدرندن مضارع مجحود مطلقدر كه بونده صدد يعنی بعد الورود رجوع واستنكاف مراددر (حياض) حوضك جمعيدر اصلی

سیل معناسنه اولان حیضدندر (وردوا) صویه وارد بلرد یمکدرکه وردماءمدین
وارد اولدی وصودن عودته صدر دیرلرکه (لانسقی حتی یصدر الرعاء) دخی صادر
اولدی (ملحوظ کلام) بو وقعه‌ده اهل اسلام اصحاب کرام میمنت وجود پیغمبر
پیغمبر علیه السلام ایله اول مرتبه‌ده منصور ومظفر اولدیلرکه ازجمله حوض
مرکه برکره واردقدنصکره نکول واعراضلری ممکن اولمیان شجعان مجاهدان
میانده سائرندن قطع نظر همان طقوز نفر علمدار بکزی بری بری اردنجه هلاک
ایلدیلرانلرک ارالرنده تحصن ایدن طلحه واوغلی عثمان کبی نیچه خبیثلر کشتهٔ
سیف علوی وهلاک کردهٔ قهر قهرمان مرتضوی اولدیلرپس بویوزایله فخریهٔ نطقه
جسارت ایدرسکز دیمکدر (ترجمه) یعنی طقوز کیشی ایله میدانه کلدکده
همین * نوش ایتدیلرحوض مماتدن جمله‌سی خون زبد

کانوا الذوائب من فهروا کرمها * شم الانوف وحیث الفرع والعدد

(ذوائب) جمعدر مفردی ذوابه ضمله کیسوی صاچدروفتحله هرنسنه‌نک
اعلاسیدر ایکیسندن دخی سردار وسرافراز اولان کسنه مراد اولنور (فهر
کسریله برقبیله رئیسیدرکه اجدادنبویه‌دن فهربن مالک بن النضردرکه قریش)
بونلرک لقبلری اولمق اقوای اقوال اولدیغی قریباذکر اولندی (شم) ضمله جمعدر
مفردی اشم بورنی اوزن وبلند اولان کسنه دروبونده انوفه اضافتله معنی برونلری
یوک یعنی جلالت شان صاحبلری دیمکدر (حیث) مضمومدر ودائما جمله‌یه
مضاف اولورپس بونده حیث الفرع موجود دینور ظرف مکاندرحین زمان
ایچون اولدیغی کبی ومالاحق اولمدیغه شرط ایچون اولمزکه حیثماد ینور (فرع)
نسل وولدکه مقابلی اصل ونسب آباء واجداددر (عدد) ضمله عده‌نک جمعیدرکه
حوادث ایام ظهورنده دفع ورفعنک تسهیلنه آلت اولمق ایچون تدارک وحفظ
اولنان مال وسلاح امثالی اشیا (معنی) انلرفی الاصل بنی فهردن سرفراز اقران
واکرم اخوان ومیان عربده جلیل الشان وحیات دنیانک زینتی اولان مال واولاد
ایله محسود دیکران ایدیلریعنی بویله اولدقلرینه مغروراولوب دین حقه سرفرودن
عاروکفروشرکی شرک شعار ایلدیلر (ع) زهی تصور باطل زهی خیال محال
(منقبه) احد غزاسنده مظهر خذلان ومظهر کفران ابوسفیان صاحب طغیان
عبدالدارک اوغلارینه دیدیکه کچن سال بدر غزاسنده برزم سنجاغمزسزلک ید یکزده
ایدی مقهورومنهزم اولدق بویل بزله ویرلکشایدکه فرصت بوسنه بزم اوله لکن
مقصودی فی الحقیقه بیراقدار اولمق دکل ایدی بلکه انلرک دیک غضبلری

غلیان وعرق شیطنتلری خلجان پیدا ایدوب بوسببدن اثنای حربده ثابت قدم
وراسخ دم اوله‌لرو قتاکه ایکی عسکر صف بستهٔ محاربه ومقابله وتهیئهٔ لوازم ایله
شروع مقاتله اولندی ابتدا اعدا طرفندن طلحهٔ مسفور میدان کارزاره کلدیکه
جانب دشمنده علم انک یدنده وجمله‌دن بطال ایدی حتی لقبنه کبش الکتیبه
دیرلرایدی بکا مقابله‌یه قادراولور کمسه وارمیدر اکر وارایسه کلسون دیوفریاد
وغرورندن برمحلده طورمیوب جولان ودوران ایدوب نیچه اشعار انشاد ایلدی
مظهر العجایب * معونة النوائب وزیر صفدر حضرت پیغمبر مرتضی حیدر ابن
ابی طالب اکا مقابل اولوب اول امرده اول دوزخینک سرینی قریبی طوب غلطان
میدان شجعان ایلدیکی کبی بوحال الحمدلله المتعال خیرفال اولوب سردار اکرم
رب ذی النوال وسردار اعظم باری تبارک وتعالی علیه الصلاة والسلام وجمله
اصحاب کرام شادکام اولوب تکبیر ایلدیلرپس بیراغی انک برادری سقر مقری عثمان
اخذ ورفع ایلیوب بوشعری انشاد ایلدی (شعر) ان علی اهل اللواء حقا * ان
تخضبوا الصعدة او تندقوا * انک بو رجزی وحضرت مرتضانک اکا جوابی حرف
لامده کلسه کرکدر انشاءالله العلام که اولی بودر * اخسأ علیک اللعن من جاحد
الی آخره * درحال حضرت علی انی دخی قتل ایلدی بعضیلر انک قاتلی حمزه‌در
دیدیلر بعده برکشتنی دخی خروج ایدوب وبیراغی آلوب اظهار جلادت ورعونت
ایلیوب کوردیلرکه ابوسعید بن طلحه‌در سردار کمانکشان وتقدیه دار تیراندازان
جناب سعد بن ابی وقاص انی برتیر دلدوز ایله دوزخ افروز ایلدی انک دخی رجزی
وجناب مرتضانک جوابی موجزی حرف باده * والخیل جالت یومها غضابها
* بیتیدرانک شرحنده مفصلا افاده اولندی صکره مسافع بن طلحه چیقوب
بیراغی آلدی عاصم بن ثابت بدری دخی انی اوق ایله هلاک ایلدی بعده حرث
ابن طلحه بیراغی قاپوب قالدردی عاصم مذکور انی دخی قتل ایلدی پس کلاب
ابن طلحه اخذ ایلدی انی دخی زبیر مبشر قتل ایلدی صکره حلاس بن عبدالله
انک یرینه کلوب طلحة بن عبدالله دخی انی هلاک ایلدی بعده ارطاة بن شرحبیل
جایکیر اولوب اودخی حضرت ابوالحسن وصی مختار حیدر کرار ید شریفه‌سنده
مرده اولدی پس شریح بن فارض بیراق چکوب برمسلمان دخی انی قتل ایلدی
وبنی عبدالداردن صواب اسمنده برخطاکار علمدار کفار اولوب برکسنه دخی انی
ارسال دار البوار ایلدکده حضرت حسان بدیهه کویان بوشعری بلند صدا
ایله محلخوان اولدی (شعر) فخرتم باللواء شر فخره * لواء حین رد الی الصواب ظننتم

والـفيه لهظنون * واما ان ذالـمن امر الصواب * بان جلادنا يوم التقينا * بمكة
يعكم خمر العياب) قتل اولنان كسنه اون عدد اولوب پس تسعه لفظى ايكى طرزقله
تأويل اولنور برى كو يا انلرك رئيسلرى طلحه اولمغله سندنصكره سنك قتلك
طقوز نفر كسنه نك قتلنه سبب اولدى اشته اول مرتبه سنك قتلكدن غزاة
ممنون اولديلر ديمكدر وايكنجى بودركه ابو عبد الله جعفر بن محمدك روايتيله
مضبوطدركه اول اون كشينك طقوزى حضرت فاطمك دست شريفنده قتل
اولندى بو سببدن طقوز عددى ايراد اولندى بو بيتده ياد اولنان طقوز نفر كسنه لر
عثمان ابو سعيد مشافع حرث كلاب حلاس ارطاة شريح صواب بونلردر اكر سؤال
اولنورسه كه بو كروه اولاد عبد الدار ايدى اما بيت خامسه نظرله فهر اولاديدر
بو طريقله جواب ويريلوركه عبد الدار دخى فهر نسلندندركه انك پدرى قصى
ابن كلاب بن مره بن كعب بن لؤى بن غالب بن فهردر (ترجمه) اول قوم
فهرك اكرم واعلامى ايدى انلرى * پس ايلمش سرد رهوا نكثير فرزند وعدد

واحد الخير قد اردى على عجل * تحت العجاج ايا وهو مجتهد

(اردى) هلاك ايلدى ديمك (عجل) عجله كه شتابدر معروفدر اكر مجتهد آنى
تأكيد ايدر لكن عجل طين معناسنه دخى لغت حميردر ديو عبد القادر بغدادى
برده يه بن هشامك شرحى اوزره اولان حاشيه سنده نقل ايدر (عجاج) توز غبار كبى
(ابى) ابن خلف ابن وهب بن حذافة مقتول نبى عليه السلام دركه پيغمبر عليه
السلام مدت عمرلرنده بر كافر قتليله غزا بيورديلر آنى ابن كثير بودرديمشدر واثرده
كلمشدركه شر الناس اول كشيدركه بر پيغمبرى قتل ايليه ويا بر پيغمبر آنى قتل
ايليه وخصوصا كه آخر زمان پيغمبرى قتل ايده (ترجمه) خير الورى فخر
جهان ايتدى ابى پس هلاك * آلودهٔ خاك ايليوب ترك ايتدى بيجان وخلد

فظلت الطير والضبعان تركبه * لحامل قطعة منهم ومقتعد

(ظلت) كوندز كلدى ديمك حتى اثرده قد اظلكم شهر عظيم وارد اولدى مراد ماه
صيامدركه البته صوم يوميدر (طير) جنسدر (ضبعان) كسر ايله صرتلان مؤنثى
تاايله در (وضع) مطلقدر (ترجمه) صرتلان ايله قوشلر اوكون لاشه سنه قوندى
انك * هر بيريسى بر پاره سين آلوب خراب اولدى جسد (غريبه) ابى مذكور
پيغمبر آخر ظهور عليه صلواة الغفور جنابلرينه هجرتدن مقدم مكه ده ديمش
ايديكه بر آت الدم صافى اربه ايله تربيه ايدرم انك اوزرنده انجق سنى قتل ايلسم
كركدر جوابنده اول سلطان سرا پردهٔ رسالت دخى ان شاء الله بن سنى قتل ايدرم

بيورمشلر ايدى چونكه انك بردارى اميه بدرده مرد اولوب ابى اسير اولمشيدى
فدا ويروب خلاص اولدى وبو اثناده بو مكالمه واقع اولمشيدى وقتا كه احدده ابتدا
غلبه سمت دشمندن كورنمكله بو كافر پيدين سيد المرسلينك اوزرينه حمله ايلدى
پيغمبر عليه السلام دخى حارث بن صمه ويا زبيرك الندن حربه سنى قاپوب قوت
قدسيهٔ پيغمبرانه ايله بر ضربهٔ واحد كالف ايله مجروح ايلدكده محمد بنى قتل ايلدى
ديو فرياد ايدرك مر الظهرانه ويا سرف نام محله وارد قده مرد اولدى وبوندن غيرى
بدنده كسنه مقتول اولمدى وبو دخى مضبوطدركه انبياى كرامدن بريسى اثناى
جنكده دشمن يدنده شهيد اولديغى واقع اولمدى

ومن قتلتم على ما كان من عجب * منا فقد صادفوا خيرا وقد سعدوا

(صادف) وجد معناسنه (ترجمه) بزدن اولان غازيلر اول كونده كه اولديلر
شهيد * خير وسعادت بولديلر قرنده جمع اولدى سرد

لهم جنان من الفردوس طيبة * لا تقر بهم بها حر ولا صرد

(جنان) اوچمقلركه مفردى جنتدر سكز عدد اولوب فردوس انلرك بريى اولديغى
سابقا يازلمشيدى (حر) اسى كرما كبى (صرد) فتح وسكون ايله درو زن ايچون
تحريك اولنمش حروفى مهملاتدر حرك ضديدر صوغق ديمك كه سرما درفارسيدن
معربدر اصلى سرددربوا بياتك مألارى ظاهر (ترجمه) جنات فردوسى خدا
پس انلره قيلدى عطا * هم عارض اولمز انلره انده نه حرونه صرد

صلى الاله عليهم كلما ذكروا * فرب مشهد صدق قبله شهدوا

(رب) تكثير ايچوندر (مشهد) محل شهود كه مقعد ومكان ديمكدر (ترجمه) بخش
درود ايده خدا ياد اولديغنجه انلره * اول نعمت صدق وصفايه انلر ايردى بيعدد

قوم وفوا لرسول الله واحتسبوا * شم العرانين منهم حمزة الاسد

(احتسبوا) يعنى پيغمبر عليه السلامه وفالرينى حسبة لله يعنى اجر ومثوبات
وجناب حق تعاليدن مكافات اميديله دردىمكدر (شم) قريبا يازلمشيدى (عرانين)
مفردى عرنين بروننك حاسه شم اولان محلى كه ايكى قاش آراسيدر وعرانين مطلقا
كبراى قوم معناسنه دخى كلوركه شاعر ديمش * ان العرانين تلقاها محسدة *
ولا ترى للئام الناس حسادا * حمزه حضرتلرى اعمام نبويه دن ايدى اسد الله لقبى
في الاصل انلركدر صكره حضرت مرتضاده شهرت بولدى (ترجمه) انلر وفا
ايتدى رسول اللهه هردم حق ايچون (هب سربلند ايدى شجاعتده برى حمزه اسد

ومصعب ظل ليثا دونه حردا * حتى تزمل منه ثعلب جسد

(مصعب) بن عمیر بن هاشم بن عبدمناف بن عبدالدار بن قصی القرشی العبدری
(ظل) کلمه سی بش بیت مقدم یازلدیغی اوزره قربیت ودوام وکینونت معنالرینه
کلور (لیث) ارسلان (حرد) خشم وغضب معناسنه که ابنك لوازمندندر (تزمل)
لباسنه بورندی دیمك (ثعلب) مزراق دمورینك اغاج کیره جك قوغه یری ودلکو
معناسنده معروفدر (جسد) جیمله در بولاشدیغی یرك اوزرنده منجمد اولوب
تجمد ایدن قان (معنای بیت) مصعب بن عمیره که سلطان رسل علیه الصلوة
والسلامك یاننده برغضوب ارسلان کبی اولوب انك یدنده اولان مزراغك
اوزرنده اولان قان کثرت وغلظتندن ناشی ثعلب یرینه کویا قرمزی لباسه
بورنمش کبی کوستردی دیمکدر ارسلانه مصعبی تشبیهنده ثعلب ایله ترشیح ایلدی
(ترجمه) مصعب یاننده مصطفانك صانکه برارسلان ایدی * باش کابیه
چکمش ایدی ثعلب اندن بیخرد (منقبه) عمربن عبدالبر وغیریلر تحریری اوزره
بدرده ودخی بواحد غزاسنده علم نبوی مصعب مزبورك یدنده ایدیکه هنوز فرق
یاشنده ایدی ابن قمئه نام ملعون مصعبك صاغ النی اثنای حربده قطع ایلدکده
دست دیکریله ضبط ایلدی آنی دخی قطع ایلدی پس سنجاغ شریفی سینه سی اوزره
الوب بازولریله محافظه ایلیوب (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) کریمه سی
که هنوز نازل اولمامشکن لساندن جریان ایلدی صکره برمزراق ضربیله دخی
شهید ایلدکارنده حضرت مرتضی بتشوب ضبط ایلدی اول پادشاه تخت رسالت
مصعبك باشی اوجنه واروب رجال صدقوا ماعاهدوا الله علیه فمنهم من قضی
نحبه (ومنهم من ینتظر) ایه کریمه سنی تلاوت ومتانت اسلامنه شهادت بیوردیلر

لیسوا کقتلی من الکفار ادخلهم * نارالجحیم علی ابوابها رصد

(قتلی) مقتول معناسنه اولان قتیلك جمعیدر (رصد) راصد اولان قومکه مفرد
وجمعی ومذکرومؤنثی یکساندر حرس کبی که حارسلردر اصلی ضمه له رصد راصدلك
جمع مکسری اولوب وزن ایچون تخفیف اولمق تکلفندن تقریرمذکور اولادر
(مآل شعر) اهل اسلامك شهداسی کفره نك مقتوللری کبی دکللردر عدل لطیف
تعالی انلری دوزخه ادخال ایدرکه اول جحیمك ابواب سبعه سنده موکل پاسبانلر
واردر دیمك اوله اول قتلانك پاسبان اولملرینه اکرچه بعضیلر قاضیر کبی ذاهب
اولمشلردر لکن بیتك ترکیبنده صلاحیت بوقدر فتدبر (ترجمه) انلر دکل
کافرلرك مقتوللری کبی مدام * نارجحیم ایچره اولور ابوابنه انلر رصد (نطق آخر)

قریش بدتنا بالعداوة اولا * وجاءت لتطفی نور رب محمد

(بدت) اهل مدینه لغتی اوزره بدأدن اولوب اسقاط همزه ایله بدت اولمسی قصیده
اسبوعیه ده تبدی الله لفظنده دخی سابقدر علودن علت کبی اولوب بدودن
اولمسی مناسب اولمز دیدیلر (ترجمه) بزه اول عداوتله کان قوم قریشدر
نفس ایله سونرصاندیلر انوار محمد

بافواههم والبیض بالبیض یلتقی * بایدیهم من کل عضب مهند

(افواه) فوهك جمع قلتیدر آغزلر دیمکدر فوهه لفظنده ایکی ها اجتماعی استثقال
وهایه مناسبت مخرجیه سی اولان میمی بدل ایدوب فم دیدیلرکه شاعر دیمش (ع)
الفدن باشلادر میم فمك ارباب عرفانی (بیض) فتحله اولمق اولادر جنسدر
واحدی بیضه در غزاة باشلرینه کیدکاری توغلغه لر دیمك اولورکه خود ودومص
دخی دیرلر یمرطه یه تشبیها تسمیه اولنمشدر وطغراده اولنلر دخی بویله فتحله در
واکر کسرایله اولورسه یعنی بیض ابیضك جمعی اولوب قلجلردرکه مصرع ثانی
بیان وتکرار کبی اولور لکن ترجمه کسره منجره در سبب اولویت ازدیاد فائده در زیرا
مصرع ثانی خبرومبتدا اولورهرنقدر تکلفی موجب اولورسه ده (ایدی) یدك
جمعیدر اللر دیمکدر (عضب مهند) کسکین وهندی قلج (ترجمه) قارشدی
بربرینه اول زمان هرتیغ بران * جدل ناری یاقدی آتش سیف مهند

وخطیة قد ثقفت سمهریة * اسنتها قد حودثت بمحدد

(خطیه) یمامه ده خط دیدکاری محله نسبتدرکه انده مزراغك انواعنك اعلاسی
یاپیلور اسنة خطیة تقدیرنده (ثقفت) تفعیلدن ماضی مؤنثك مجهولیدر
طوغری یاپلمشکه اعوجاجی یوق دیمك (سمهریة) سمهر اسمنده برکمسنه یه
نسبتدرکه قوی مزراقلر یاپرنسبتدن قطع نظر همان رماح قویه معناسنه اولور
ومقدم خبردر مذکری سمهری متروکدر سببی شارح فقیرك ملاحظه سی بودرکه
اسلحه دن اولمغله سلاح مؤنث سماعیدر لکن اودخی اختلافی اولان اون یدی لفظك
بریدرکه رعایت وترکی یکساندر اتفاقیسی التمش اولوب ابن حاجب نظم ایلمشدرکه
بو الفاظدر * اذن اصبع ارض ارنب افعی است بئر ثعلب جهنم جحیم حرب
خمر درع دار دلو ذهب * ذراع ریح رجل سن سعیر سقر ساق سراویل شمس شمال
ضبع عین الانسان عین الماء عضد عصا عقرب عروض شعر عقب عنکبوت
غول فلك فاس فخذ فرس فردوس فهر قدم قوس کتف کرش کاس کف کبد
لظی ملح موسی منجنیق نفس نار نعل ورك ید یمین یسار (اختلافی اولنلری دخی
حروفله مرتبدر) اوان حال رحم سلطان سکین سلاح سلم سبیل سری ضحی

طريق عنق قدر قفا اسان ليث مسك (اسنه) سنان لفظنك جمع قلتيدركه مؤخر
مبتدادر (حودثت) محادثه بابندن ماضى مؤنث مجهولدركه پاسلرى سيلنمش
معناسنه مطهره ديمك اولوب اسنه نك صفتى اولور محدد مهملات حروف ايله
كسكين قيلنمش ديمكدر جمله مجدد سهو ناسخدر (ابيات ثلاثه نك مألارى ديمك
اولوركه (يريدون ان يطفئوا نور الله بافواههم) كريمه سى مفادى اوزره بزمله
عداوته كفرهٔ قريش مباشرت ايلديلر وآغزلريله اطفا شمعى پف ديمكله حاصل
قيلدقلرى كبى نوردين محمدى يى كويا سوندزمك استديلر وآلات كامله ايله
كارزاره كاوب آلايلر ترتيب وصفلر تقريب اولندقده اللرنده اولان سيوف قويهٔ
مصيقلهٔ حديده واسنهٔ خطيهٔ سمهريه وسائر آلات حربيه ايله مقابله ايلديلروخود
خوده وقلج قلجه ومزراق مزراغه كاوب محاربه ده (حمى الوطيس) سرى آشكار
اولدى لكن آلاتك تامه وكامله ومطهره اولوب بنام اولدقلرى فائده ايلمزحفظ
ونصرت امت محمد اوزره من طرف الغيور ظهور ايدوب حق انلرده دور اولمغله
البته عنايت بينهايت حضرت وعد كريمى اوزره سوى دلجوى اسلام ايچون
اعدا اولمغله فرصت ونصرت كندى رضاى شريفنده بولنمغه سعى اوزره اولان
امت مرحومه ايچون دركاردر ديمك اوله (ترجمه) دخى هر نيزهٔ خطى
مسوى سمهريه * ايدوب سرتيز حدتله حوادثلر مجدد

فقلنا لهم لاتبعثوا الحرب واسلموا * وفيئوا الى دين المبارك احمد

(اسلموا) دردنجى بابدن سالم اولك يعنى اسلامه كلمكله دنياده قتل وسبيدن
وعقباده عدل وخزيدن سلامت بولك ديمكدر همزه سى وصلدر (فيئوا) فيئدندر
بولنديغكز دين منسوخدن وطور منحوسدن دين مبارك احمدى يه دونك
ديمكدركه حقيقتده فىء دن بونده مراد رجوعدر زيرا اصلنده انلرك
آبا واجدادى دينلرى ملت ابراهيميه وشريعت رحيميه ايدوكندن قطع نظر
ولادتلرى وقتنده دخى (كل مولود يولد على الفطرة فابواه يهودانه وينصرانه
ويمجسانه) اثر شريفى ناطق اولديغى اوزره بلوغلرينه دك فطرت سليمه اوزره
مفطورلردر صكره پدرومادرلرى كنديلرك دينلرى يهوديت ويانصرانيت
ويامجوسيتدن قنغيسى ايسه اكا سوق وترغيب وتحسين ايدرلر پس بنه اصل
اولان دينه رجوع ايدك ديمكدر (مبارك) خجسته معناسنه اسم مفعولدر
ثلاثيسى بركت برشيده خير ربانينك ثبوتيدر (ترجمه) ديدك ايقاظ فتنه ايلمك
سالم اولك سز * رجوع ايدك مباركدر سزه بودين احمد

فقالوا كفرنا بالذى قال انه * يوعدنا بالحشر والحكم فى غد

(يوعد) تفعيلدن مضارعدر بوبيت كفارك بوكفتارلرينه ناظردر (شعر) اترك لذة
الصهباء نقدا * بما وعدت من لبن وخمر * حياة ثم موت ثم حشر * حديث خرافة ياام
عمرو (يعنى) كفره ديديلركه بعد بعد حشر وامثالى ايله وعد احمدى يه بزلر منكر اولدق
زيرا اكابرلر سرفروى اعتقاد ايلسك معتاديز اولان لذات عاجله يى بروجه پيشين
ترك ايلمك اقتضا ايدر انك فرداى قيامتده وقوعنى دعوا ايلديكى سخن مواعيدى
نسيئه مقوله سى حديث خرافه دركه اكاذيب بى معنى درديديلر (ترجمه)
ديديلر كافر اولدق اكا اقرار ايتمزز كه * بزى تخويف ايدر اول حشر وفردا ايله پيحد

فقتلتهم والله افضل قربة * الى ربنا البر العظيم الممجد

بعض مرجوح نسخه لرده فقيتالهم واقع اولدى (قتله) كسر ايله نوعدر (رب)
ايله (بر) ميانده جناس تام لفظى ومعنوى واردر (ترجمه) ديدم والله
بونلارك قتالى شمدى بيزه * اولور پس افضل قرب خدا بر ممجد (نطق ديكر)

وكانوا على الاسلام البا ثلاثة * فقد خرمن تلك الثلاثة واحد

بوشعر غزاى خندقده ظهور ايلمشدركه هزيمت دشمن وغالبيت دين متين
وقوعى بابنده در (كانوا) ضميرى اول غزاده كلن كفاره عائد اولوركه قريظه
وغطفان وقريش قبيله لريدركه حرف لامده (اولى الحمد لله الجليل المفضل) اولان
قصيده ده واقع تفصيلده منفهم اولور (الب) فتح ويا كسر ايله جمعيتدركه جمع
مسوق ديمك (خر) تقديم معجمه ايله دوشدى ديمك كه (يخرون) لفظ كريمنده خرور
وزن ومعناده سقوطدر (واحددن) مراد اول اوجدن قريشدركه حرف البادده
(اعلى تقحم الفوارس هكذا) كفتاردر باريته مقدمه اولمق اوزره بسط اولنان
سبب حفر خندقده مذكوريدى نفر بهادرا كبر ودليرا كفركاوب ايكيسى كشتهٔ
شمشير علوى وبرى زخمدار تير اولوب سكه يه واردقده مرد اولوب ماعدا اقرار ايلديلر
(ترجمه) زبان اهل اسلامه ايوردى اوج معاند * بوزى اوزره يقلدى بيريسى
پس اولدى فاقد

وفر ابو عمرو هبيرة لم يعد * ولكن اخو الحرب المجرب عائد

(هبيره) امهانينك اولكى زوجيدركه حضرت مرتضانك همشيره سيدر
اندن اولادى اولمشدر وهبيره تقديرنده عاطفه وزن ايچون طى اولنمشدر
(اخو الحرب) دن مراد شجاعتله موصوف وغلبهٔ خصمله معروف اولان كمسنه كه
مجرب الاطوار اولان كشى (ترجمه) فرار ايتدى ابو عمرو وهبيره ايتمز اوعودت

ولی حربك قرنداشی مجرب اولدی عائد
نئتم سیوف الهندان یقعوالنا * غداة التقینا والرماح مصائد
(مصائد) فتحله جمعدر مفردی مصیده کسرایله درکه دوزق وفق دینوردام
دیمه سکه آوآلاتی (ترجمه) بولشدقده صباح انلر شکار اولدی سیوفه
اولوبدر صید کاه حربه نیزه لر مصائد (نطق آخر)

ان الذی سمك السماء بقدرة * حتی علافی عرشه فتوحدا
(سمك) عالی ایلدی وبلند قیلدی ویوکسلك قالدردی دیمك (قدر) تقدیر
معناسنه در بربحث عظیمی واردر اجمالا ترجمه دنصکره بیان اولنور (حتی علافی)
بری اسم وبری فعل واوچنجی حرفدر (عرش) تخت (توحد) یکانه لك که یالکز لقدر
وحدانیت وتفرد وفردانیت کبی ومفهومی بیت ثانی ایله برابر یازیلور (ترجمه)
شو مولا که سمایی قدرتیله قیلدی عالی * اولوب تا عرش اعلاده دخی اعلا موحد
(تقریر تقدیر) احوال موجوداته ترتب ایدن حکم اجمالی یه قضا تعبیر اولنور
مثلا هر انسانه موتله حکم اولنمق کبی اشته اول قضادیدکاری حکم اجمالی قابلیات
مقتضاسی اوزره اسباب وازمنه تعیینی ایله بسط وتفصیله (قدر) دیرلر که مثلا اول
کمسنه نك موتی فلان مرض سببیله وفلان زمانده وقوعیله تفصیل اولنمقدر
وقضا موجوداته تعلق ایدن علم ازلی یه تابعدر وبو علم دخی اعیان ثابته یه تابعدر
اشته علم معلومه تابعدر دیدکاری بودر زیرا علم صفاتدن وذات معلوماتدندر
ومنادی تحقیق اوزره برشیئك علمی انجق معلومك کشفندنصکره واقع اولور
ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها (قل لن
یصیبنا الا ما کتب الله لنا) هرشی لسان استعدادیله فیض خاصی فیاض مطلقدن
طلبکار اولوب (ادعونی استجب لکم) حکمیله دعاسی مستجاب اولوب مقصوده
وقتیله واصل اولور (نظم) عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد * ای خواجه درد
نیست وکرنه طبیب هست * ومبدأ فیاض جانبنده قطعا بخل یوقدر مستعد ایمان
اولان کمسنه مؤمن مهیمن تعالیدن ایمان ومستعد کفر اولان کشی کفر وخذلان
بولور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یؤمنون) (وما ظلمهم الله
ولکن کانوا انفسهم یظلمون) فلا تلوموني ولوموا انفسکم) هرنسنه کندی کوندن
مستکن اولانی ابراز ایدر برنوع باران ایله استعدادی متخالف اولان یرلرده
نباتات کونا کون نابت اولور افعال اختیاریه نك وجودینی عدمنه ترجیحده
لازم اولان داعیه حق تعالینك مخلوقی اولمغله جبره حمل واستدلال اولنمق خطادر

اول داعیه اکرچه خلقا خالقه منسوب ایسه لکن کسبا عبده مستنددر مقدورك
ایکی طرفندن برینه بالذات متعلق اولوب طرف آخره متعلق اولمق ارادۀ قدیمۀ
مؤثره نك خصایصندن دکلدر بلکه ارادۀ حادثۀ کاسبه نك دخی حالی بودر اوقات
معینه حسبیله افعالك کاه وجودینه وکاه عدمنه متعلق اولمق شانندندر لکن
بووجهله دکلدرکه اول تعلق مقتضای ذاتی اولوب وجوب طریقیله اوله بلکه
هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره تعلقی دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایده زیرا که
افراد عقلادن وبلکه صبیاندن دخی فرد یوقدر که افعال اختیاریه سندن برفعلی
ایشلدکده ایشلممکه کندینی عاجز بیله اشته حقیقت اختیار بودر وامر تکلیف
وثواب وعقاب بونك اوزرینه دائردر فتوحاتك اوچیوز التمش طقوزنجی بابنده
حضرت سلطان الموحدین شیخ ابن عربی بیوردیغی اوزره قالدیکه افعالده بالکلیه
تأثیر جبار تعالیدن اولمز ارباب مکاشفه وعرفانك مشاهده لری جبر قبیلندن
دکلدر که شهودیدر زیرا عبد عملنده مستقلدر دیمك شرکدر که قدریه دیدکاری
طائفه مسلکیدر اثرده کلمشدر که (القدریة مجوس هذه الامة) زیرا انلر دیرلر که خالق
خیر یزداندر وخالق شر اهرمندر انتهی واصلا عبدك عملی وقدرتی یوقدر دیمك عناد
ومعارضه دربس ایکیسی میانی اختیار ایلمك طریق مستقیمدر دیدیلر که (مولانا
من کل الوجوه اولانا) بیوردر (مثنوی) این نه جبر این معنی جباریست * فکر
جباری برای زاریست * زاری ماشد دلیل اضطرار * خجلت ماشد دلیل اختیار
(قل الله خالق کل شیء) (مثال) قضا وقدرده کبار بیورر لر که صورت نقشی ذهننده
استاذ نقاشك بدأ کندی ایجاد وارادهسیله بالقوه تصور وتقریری قدره مثیل *
واول صورت ذهنیه یی شاکردینه تعلیم ایچون امر ایله بالفعل رسم وتصویری که
هیولادر قضایه عدیل واستادك اول صورت مرسومه سنك اوزرینه الوان
کونا کون شاکردك وضع کسبی واختیاره مشابهدر که شاکرد کندی ارادهسیله
رسم استاددن خارج برصورت جزئیه دخی ایجاد وانی اختیار ایده من کذلك
عبد دخی اختیارنده صورت مرسومۀ قضا وقدردن عدول ایدوب صورت دیکر
ایجاد ایلمك ممکن دکلدر غایتی قضا ایله قدر میاننده تردد اوزره در امر ونهی
قضادندر وثواب وعقاب برزم فعل ونیتمزك خاصه سیدر که فعل ونیت حسن
اولورسه بهشتی مقتضی واکر قبیح اولورسه دوزخی منتجدر سببی عبدك کسبیدر
(قل کل من عند الله) بوغوغالر بوتفو یضدن قوپر وجبری اوخشر لکن نفس
الامرده جبر صرف دکل متوسط دخی یوقدر زیرا قدر قضایه قضا علم مولا یه علم

دخی معلومه تابعدرکه علمای امت وصلحای اهل سنت وجماعت بویله محققلردر
کسب کمر اهلک ایجاد اللهکدر ورای صوردن ناظر اولان ضیق البصرلک نظری
بهر حال خلجان کورر یوخسه عین ثابته سنده مؤمن خاتمه سنده امیندر بین
البدأ والختم اندن ظاهر اولان کفر وعصیا ندن عرفا نه زیان طریان ایلمز
وعین ثابته سنده شقی اولان مظهر هدایت اولمز (نظم مولوی) رنجورم میدانی
پس فاتحه میخوانی * ای دوست نمیدانی از فاتحه بیمارم (حافظ) در کوی نیکنامی
مارا کذر ندادند * کر تو نمی پسندی تغییر کن قضارا (عربی) سلم العبد وارتضی *
سیکون الذی قضی * ماقضی الله کائن * سخط العبد اورضی * بوامره دائر
سوز چوقدر بومقدار تسوید سخنان پریشاندن مطلوب تصحیح عقیدهٔ حقه نک
طریقنی بیان ایلمکدر یوخسه بونک کبی اموره کما ینبغی راغب شعوره کرکدرکه
ارباب تصفیه یه خدمت ایلیه که امور استدلالیه یی کشفله شهود ومواد
اجمالیه نک تفصیلنه صعود اول معراجه منحصردرکه (نسیب دده یوردر) حالسز
قالله عرفان خدا کیرمز اله * مالخولیا ایله مفلس کشی قارون اولمز (پند)
ای درویش چونکه بوتقریردن شبع نمایان وبوتحریردن ماوقع عیان اولدیسه
فوت اموردده جزع وفزع وطلبنده طمع جهالت نشانه سیدر زیرا معلوم
اولدیکه بهر حال بزلر مجبورلرز افعالمز کرک قدرت حقه منوط وکرکسه بزم قدرتمزه
مربوط اولسون صورت اولی عیان امابزه منوط اولسنده وجه آسان بودرکه
بزم افعالمز ممکن الوجوددر وهر ممکن الوجود تاکه علت تامه واسطه سیله واجب
اولمیه موجود اولمق ممکن دکلدر وچون علت تامهٔ ربانیه تحقق ایلیه موجود
اولمامق دخی ممکن اولمز وهرنه که سنک شانکده مقدر اوله سنک سایه لک کبیدر اکر
اول آفتاب حقیقی یه یوز طوتسک وکر کسه اندن یوز چویرسن دخی سنک سایه لک
نه زیاده اولور ونه نقصان بولور * پس انسب اولان بودرکه روی دلی اول آفتاب
حقیقته توجه اوزره قیلوب قادر اولدقجه سایه دن اجتناب ایده سن ومأموراته
امتثال ومنهیاتدن احتراز وانفعال اوزره اولوب (لیعبدون) سری اوزره
امیددرکه بوتحقیق ازلده بزم سبب هدایتمز اولوب آکاه ایلمک ایچون سوق
الهی قیلندن اوله وزمین استعدادیمزه سعادت ابدی تخمنی نثار والقا یلمش اوله
(وما ذلک علی الله بعزیز * انه فعال لما یرید * ربنا لاترغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب
لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب) بو مقامده نثار بابلی کبی نظم اصحابی دخی
صفایاب وحفظی دخی آسان اولمق ایچون اکرچه اطناب ایجاب ایدرسه ده شیخ

عیسانک بوبابده وارد اولان منظومه سنی خلاصهٔ مقاله مقامنده درج ایله ختام
ویرلدی (منظومه) مقدور ازل هرشیٔ کر طاعت وکر نقصان * قوللرانی
مظهر درایت بویله بونی اذعان * البته قو مخلوق کسب اوزره اولور مجزی * هیچ
کمسه یه ظلم اولمز فی النار وفی الرضوان * سعی ایله دورش سنده اول کار اطاعتده
* قاچ جرم ومعاصیدن اظهار ایده کور احسان * ایمان قدر فرض در انکار قدر
بدعت * عقد ایتدی بونی بویله سنتده اولان اخوان * مکسوب عباد مخلوق
مقدوری قوللک مکسوب * کسبندن اولور مسؤل کر فائده کر خسران * هرشیده
نه تأثیر اول فاعل مختاردن * فعلنده عباد مختار جبر ایلمدی رحمان *
بیلدکایسه سن محوی هرشی نه اللهدن * بوعلمک عیان اولسه بوحاله
دینور عرفان

بعث الذی لامثله فیما مضی * یدعی برأفته النبی محمدا

رأفت) مهربانی که مرحمتدن کنایتدر مقصود (بالمؤمنین رؤف رحیم) کریمه سیدر
(محمدا) لفظ کریمی اعنی محمدا تقدیرنده ویاخود محمود الفعال ممدوح الخصال
اولدیغی حالده رافت ورحمتله مدعو دیمک اوله (مآل شعر) سوابق اولده مثلی
نایاب بر پیغمبر عالیجناب بعث وارسال ایلدیکه کندی رأفت ومرحمتیله نامدار
یعنی اسماء حسنا سندن رؤف ورحیم وسائر اسم کریملریله دخی تسمیه اولندی
ورحمت عالمیان اولوب صوری ومعنوی وظاهری وباطنی وسری وجهاری
حمید وحامد ومحمود وواحد اولدیغی محتاج برهان دکلدر (ترجمه) بزه
کوندردی برذاتی که مثلی کلمدی هیچ * حبیب الله دینلمشدر نبیمزدر محمد

فاعلم بانک میت ومحاسب * فالی متی تبغی الضلالة والردی

بو بیتلر بعض کفرهٔ قریشه خطابا واقع اولمغله بیت اول وحدانیت باریٔ تعالی یی
بیان وثانیده سلطان السلاطین پیغمبران جنابلرینک دخی علوشان وترقب رحمان
صاحبی اولدیغنی عیان ایلیوب بیت ثالثده سبب تیقظ وباعث تحفظ اولمق
اندیشه سیله پند ونصحه آغاز ایدوب بیوررکه * معلومک اولسونکه آبا واجدادک
وسائر قوم اسلافک کبی سن دخی (کل نفس ذائقة الموت) حکمی تحتنده داخلسن
ودنیاده مأکولات ومشروبات وملبوساتکدن ماعداسنی یکان یکان استعلام
وبوجهانک فناسنی بیلورکن اوامر الهیه یه عدم امتثالکدن استفهام اولنورکه
ادیان سالفه ده دخی روز رستاخیزک شدائد واهوالندن تحذیر اولنه کلمشدر
پس ضلالت وهلاک طریقنه روانه اولوب نتیجهٔ کارینه انجرار بولور تفکر وانتباه

لازم دكلميدر انصاف ايدوب حصن حصين توحيده كل ورسالت حقه يي تصديق
ايله ديمكدر (ترجمه) مقرردر چوموتيله حسابك روزفردا * ضلالتله هلاكي
استمك تاكى قنى حد

اقبل على الاسلام انك جاهل * وتجنب العزى وربك فاعبدا

(اقبل) اقبالدن امردر توجه ايله ديمكدر ياخود اعلم كبى اقبل قبول ايله ديمكدر
على بو ماده نك امر عالى اولديغنى ايما ايدوب زائددر اسلامدن مراد دين مبين
احمديدر (لازمه) عزى صنم وشد ايله اعزك مؤنثيدر بنى غطفان پرستش ايلدكارى
بتدركه براغاج ايدى فتح مكه ده امر همايون ايله اوتوز عدد سوارانه خالد بن وليد
رئيس اولوب انى رمضانك يكرمى بشنجى كونى قطع ايلدى ضحاك ديركه نخل
قلعه سنده بنى كنانه نك صنميدر بنى شيبان انك سدنه يعنى خدمتكارلرى ايديلر
نظام نيسابورى تفسيرنده ديديكى قبائل عربك اكثرينك برومعروف بتى وار ايدى
(ودّ) دومة الجندل) بنى كلبك (وسواع) بنى هذيلك (و يغوث) مذحجك (ويعوق
همدانك (ونسر) ارض حميرده ذى الكلاعك (ولات) طائفده ثقيفك (ومنات)
يثربده خزرجك (وعزى) نواحى مكه ده بنى كنانه نك (واساف ونائله) صفا ايله
مروه ده وضع اولنمشيدى ذكر اولنان دومة الجندل فتحله اهل حديث وضمله
اهل لغت استعمال ايدرلر برحصار لك اسميدر غالبا بعلبك كبى (فائده)
امام سيوطى اتقان ايلديكى اوزره قرآن كريمده اون درت صنم اسمى
مذكوردر اول اوتانك بشى فى الاصل هر برى ابو البشر عليه السلامك
اولادندن برينك نامى ايدى (ودّ وسواع ويغوث ويعوق ونسر) صكره قوم نوح
پرستش ايلدكارى اصنامى انلرله بنام قيلديلر اوچى دخى قريشك بتلريدركه (لات
وعزى ومنات) ايدى (ورجز وجبت وطاغوت ورشاد) كه صنم فرعون بنى عونددر
وقوم الياسك وثنينك اسمى (بعل) ايديكه بك ايله مركب بعلبك بلده سنه اسم
اولدى ديديلر (وزر) ايله اون درت اولور (ترجمه) ندربو جهلك اقبال ايله
اسلام ونجاته * تجنب ايله عزادن قول اول حقه معتقد

واللات والهجرات فاهجرانى * اخشى عليك عذاب يوم سرمدا

لات) اصلنده لاه ايدى هاى اسقاط وتاى الحاق ايليوب زعملرنده تقرب الى الله
اولنان هرنسنه يه علم ايلديلر وبيت سابقك شرحنده دخى كلام مفيد واردر (هجر)
فتحله هذياندر وضمله سخن بد (سرمد) لفظ كريمدر استغراق الماضى والمضارع
ايچوندر ابد كلمه سندن فرقى ابد انجق مستقبلك استغراقى ايچوندر عكسى

ازلدركه زمان ماضينك استغراقنى مفيددر سرمدده بو ايكى معنى جمع اولمشدر
وطول زمانده اوچى دخى مستعمللردر ايكيسى جمعلرينه اضافتله ابد الاباد وازل
آلآزال ديمكله زبانزددر وسرمد وضعا غايرده ظاهر وماضيده خفيدر
ويا مستقبلده محسوس وماضيده معنوى ملحوظدر ديديلر (ترجمه) دخى لات
ايله هذياندن رجوع ايت بويله قالمه * سكالاحق اولور البت عذاب يوم سرمد

(نطق آخر) انا اخو المصطفى لاشك فى نسبى * ربيت معه وسبطاه هما ولدى

انا) وزن ايچون اشباع ومعه تسكين اولنور (سبط) ولد الولد معناسنه نبيره كه بونده
مراد حسنيندر (ولدى) اصلنده ولداى ايدى وزن ايچون قصر اولندى (مآل
محصل) بن جناب مصطفى عليه التحايانك حسبا ونسبا برادريمكه ايكى قرنداش
اوغللرى اولديغمز جهتدن هر بريمز آخرك عمزاده سيوز واخوت اخرويه دينيه
دخى ميانمزده منعقد اولمشدر حتى جهانك كرم وسردنده برابر بولنوب شدت
ورخاده انك حسن نظريله تربيت بولمشدر وانك كريمه زاده لرى بنم اوغللرمدر
اخوت ماده سى حرف البادة دخى مذكوردر حرف ميمده (ع) وسبطا احمد ولدى
منهاد بويوردر (ترجمه) بن دادر فخر جهانم نسبتم خير نسب * آنكله اولدم تربيه
اوغللريمه اولدى جد

جدّى وجد رسول الله متحد * وفاطم زوجتى لااقول ذى فند

جد) ايكيسى دخى عبد المطلبدن عبارتدر (متحد) واحد معناسنه (منفرد) دخى
نسخه در (فاطم) اصلنده فاطمه در ترخيمى وزن ايچوندر (لااقول) لا اقول قول
ذى فند ديمكدركه مقولدر لكن ليس هذا قول ذى فند تقديرنده اولمق انسب
كورينور (فند) كذبدر (منقبه) قريش ميانده برسال قحط وغلا ظهور
ايلمشيدى ابو طالب فقرادن وكثير العيال وبرادرى عباس غنى ايدى ابو طالبك
مؤنتنى تخفيف ايچون موجود اولان اوغللرندن على يى حضرت پيغمبر عليه
السلام خانۀ سعادتلرينه آلوب وعباس دخى جعفرى همخانه قيلوب
امورلرينى رؤيته تعهد ايلمشلر ايدى ابو طالبه عقيل قالمشيدى بو امره سبب
بودركه مقدماسنۀ ابرهه وسال فيلده سلطان دين ودنيا عليه التحايا قدمنهادۀ
عالم شهاده اولدقده پدرلرى آخرته كتمش بولنوب جدّى عبد المطلب حفيد بهيني
حضرت محمد امينى درعهده ايلمشيدى سكز ياشنه واردقده عبد المطلب دخى
رحلت ايلدكده جناب احمد ابو طالبك مختارى اولوب پدرى عبد المطلبك وصيتى
اوزره حضرت امينك امرنده قيام ايلمشيدى انك حجر حمايه سنده وقت

تزوجلرینه دك قائم اولوب صكره تأهل بیوردقده امور لازمه سنه حضرت
خدیجه تكفل ایلدی (ترجمه) جدّ رسول الله ایله جدّم بنم بردر همان*
هم فاطمه زوجه مدر اولمز برسوزمده هیچ فند

صدّقته وجمیع الناس فی ظلم * من الضلالة والاشراك والنكد

(ظلم) ضم وفتحله در مفردی تا ایله ظلمتدر (اشراك) بونده حق تعالی یه شریك
كتورمك (نكد) شدّت وخیرسزلق حتی عیش انكد مضایقهٔ حالدر عیش ارغد
مقابلی (ترجمه) بردمده تصدیق ایلدم بن آنی كیم بوجمله خلق * شرك
وضلالتده مقیم اولمشدی همجای نكد (منقبه) ابن اثیردیركه حضرت مرتضی
اكثر مورخین عندنده ابتدا اسلامه كلمشدر لكن بعضیلر دیرلركه هنوز نابالغ
اولمغله حقنده كفرك حقیقیسی دكل حكمیسی ایله دخی حكم اولنمزكه (یولد
علی الفطرة) در اما اختلاف انده دركه نبوت ظهورنده بونلریدی ویا سكز وطقوز
واون اوج واون درت واون بش واون التی یاشنده دخی دیمشلردر اصح اقوالده
اون یاشنده ایدیكی قریبا حساب اولنور (السابقون السابقون) كریمه سی تفسیرنده
ثعلبی دیركه ابن عباس وجابر انصاری ونیجه لر دخی خدیجه دنصكره بونلرك اقرار
نبوتلرینی تحقیق ایلدیلر (اول من صلی علی) حدیثنی ترمذی ابن عباسدن تخریج
ایدربو بابده ترتیب جمهور علما اسلامدركه نسوانده خدیجة الكبری واطفالده جناب
علی المرتضی ورجالده ابوبكر صداقت آرا قابل اقرار درعلی الاطلاق تبكیر اسلامی
كنیهٔ ابوبكر ایله شهرتنه سبب دردیدیلر بونلرك قبل الاقرار حاللرینه حال فترت
وزمان انقطاع شریعت دینوربوخسه (لیقولن الله) كریمه سی شهادتیله انلره كفر
اسنادی خطادر معذب دخی دكلردر دیدیلر زیرا جمله سی موحدلردر خصوصا كه
قریش وسائر جدلری جناب خلیلك ملتنی مقرلردر لكن شریعت روح الله
مندرس واربابی منقرض اولمغله طریق تقلید واجراسنی بیلمزلرایدی (وما كنا
معذبین حتی نبعث رسولا) قالدیكه سالبهٔ كلیه موجبهٔ جزئیه یی منتج اولور جمیع
ناس اسلامده دكل ایدی دیمك بعض ناسك مسلم اولملرینه مانع اولمز وبو دخی
مصرحدركه ظهورنبوتده حضرت مرتضانك سنی بووجهله تقریب اولنوركه
هجرتدن قرق تاریخنده اشهراقوال ایله التمش اوج یاشنده شهید اولدی التمش بش
واللی سكز دخی دیمشلردر واون اوج سال مكه ده بعد النبوه مدت اقامتلری تفریق
اولندقده ابتدای نبوتده اون یاشنده بولنوركه وقت انتقال حضرتده اوتوز اوج
یاشنده وابوبكر التمش ایكی یاشنده اولوردیدیلر رضوان الله علیهم اجمعین

فالحمد

فالحمد لله فردا لاشریك له * البر بالعبد والباقی بلا امد

بر) فتح وكسر موحده ایله دخی معنا بردر لكن فتحله اسم جلاله صفت اولمق ظاهردر
پس جر اقتضا ایدر وباقی دخی اكا معطوف اولور یاخود البر بالعبد مبتدا وخبر
جمله سی صفت اوله وقس علیه الباقی (امد) نهایت وپایان واندن بدل (احد)
نسخه دردیدیلر (ترجمه) الحمد لله اول خدا بردر شریكی یوق انك * احسان
ایدر قوللارینه باقی ودائمدر ابد (نقل) امام علی واحدی جابر انصاریدن روایت ایدر
حضرت امام بوشعری كویا اولدقده جناب صاحب سعادت تبسم وتصدیق
بیوردیلر وحكایت اولنوركه یهوددن بری جناب مرتضایی شرعه دعوت
ایلدكده اجابت وقاضی شریحه واروب انكله زانوبزانوقعود بیوردقلرنده خصمیله
حین ترافعده برابر بولنمق لازم ایكن بووضعی موجب ظاهرا برامر نمایان اولمغله
سؤال مقدره جواب اولمق اوزره بوشعری قائل اولدی دیوروایت ابتدا انشاد
اولنمغی اقتضا ایلمز شاید كه تذكر وانشاد بیوره لر رضی الله عنه (نطق دیكر)

وانی قد حللت بدار قوم * هم الاعداء والاكباد سود

(اكباد) كبدك جمعی جكرلردر (سود) اسودك جمعیدر اكبادك سیاه اولمسیله
وصفدن مراد عداوتدر (ترجمه) مسافرت ایله ایتدم سرای قومه نزول *
قومی یوزلری قاره جكرلری كبی سود

هم وان یظفروا بی یقتلونی * وان قتلوا فلیس لهم خلود

(وهم) دخی نسخه در (ترجمه) ظفر بولیدی بكا كربنی ایدردی شهید * بنی شهید
ایدنلر بولورمی بونده خلود (رجز)

اطعن بها طعن ابیك محمد * لا خیر فی حرب اذا لم توقد * بالمشرفی والقنا المسدد

(اطعن) كرك طعن بالسنان وكرك سه طعن باللسان عند التحقیق ایكیسی دخی
اصلنده اولكی بابدن امر اولوب اوچنجی بابدن دخی لغتدر دیدیلر (محمد) منادای
محذوف الحرفدر یا محمد تقدیرنده در وزن ایچون موقوفدر لكن اندن بدل
(محمد) نسخه سی اندن اولادر وینه خطاب اكا اولمغی منافی دكلدر وبورجز كندی
اوغلی ابو القاسم محمد بن حنفیه یه خطابا صادر اولمشدركه حضرت مرتضانك
فاطمه جنابندنصكره تزوج ایلدیكی خولة بنت ایاس بن جعفر ویا بنت جعفر بن
قیسدن اولان اوغلیدر خوله بنی حنیفه قبیله سندن اولمغله محمد ابن حنفیه دینور
سردار انبیا سردار خدا تعالی علیه التحایا جنابلری خوله یی خانهٔ مرتضاده
كوروب تبسم بیوردیلر سببندن استكشاف اولندقده حضرت مرتضایه

یوردیلرکه بندنصکره سن انی تزوج ایدرسین واندن برولد ظهور ایدر بنم اسم
وکنیه می اکا تعیین ایله واقعا جملهٔ تقریرلری تحقیق اولندی وشیعه اکا مهدیدر
دیدکلری حرف البادہ (ع) هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده کچمشدر (منقبه)
ابو طالب مکی قوت القلوبده تصریح یحیی حسین یزدی یاز دیکه وقعهٔ جملده
جناب مرتضی اوغلی محمدی عسکره تقدیم ایلدکده انلر کیروقالوب بوقتنهٔ عمیاده
مقدم بولنوب آتشلره یانمق کارعقلا دکلدر دیدکده حضرت حیدر دخی
یوردیلرکه اول وآخرینی احاطه ایدوب ورئیسی بابالك اولان فتنه عمیا دکلدر
(اذالم توقد) یاندیروب شعله لندرلمدیکی وقتده دیمکدر حربده یانمق تعبیری ادای
بلیغانه واستعارهٔ نازکانه درکه لفظ کریمه دخی (کلما اوقدوا نارا للحرب) واقع
اولمشدر حتی اثرده دخی اولان (حمی الوطیس) مثل شریفی سابقا یازلمشدر
(مشرفی) فتح میم ورا ایله مشارفه منسوب قلج دیمکدرکه قاعدهٔ نسبت بر کلمهٔ جمع
علم اولمدقجه مفردینه رد اولنور مشارف شامك کویلرندندر رماحك خطه
نسبتی کبی (والقنا المسدد) جملهسی حالیه در مسدد قوت وسداد صاحبی مزراق
دیمکدر (ترجمه) پدروش نیزه زن اول اولمق استرسن محمد * حروبك خیری
اولمز ایتمینجه تا که موقد * انی نار سیوف ونیزه وتیر مسدد (بیت)

اريد حياته ويريد قتلى * عذيرك من خليلك من مراد

بو بیت لطیف حقنده اساس البلاغهده جارالله علامه دیرکه بو بیت عمرو بن
معدی کرب کلامیدر حضرت امیرك اولدیغی روایته کوره ابن ملجم مرادی یه
اعادر زیرا یازدقلری اوزره مقدما کلوب ملاقات ایدوب عطیه لرینه نائل
اولمشیدی بعض کشوفه دائر کلام ظهوری دخی مرور ایلمشیدی (عذیر) تقدیم
مهمله ایله درعذرخواه معناسنه دراساسده بو بیتك مفهومنی شیخ رضینك راضی
اولدیغی معنی تأیید ایدرکه حرف بای موحدهده (ع) عذیرك من ثقة بالذی)
بیتنده مذکوردر لکن بونده تقدیم معجمه نسخهسی خوشدرکه سکا عذر ایدن
کمسنه اخلای صورت میانده قبیلهٔ مراددندر دیمك اولور مراد تعبیری
خوش واقع اولمشدر (ترجمه) استرم آنك حیاتك اول بنم قتلم دیلر * عذر
ایدن قوم مرادك بعضیدر ای نامراد (منقبه) چونکه حضرت مرتضی
علی نبینا وعلیه التحایا نهرواندہ خارجیلرك قتلندن فارغ اولوب کوفه یه کلدی
عبدالرحمن بن ملجم المرادی نام خبیث انلردن مقدم کلوب خبر فتحی سویلمشیدی
قطام بنت اصبع نام بر صاحبة الجمال فاحشه وارایدی نیجه مدتدر اکا عاشق

اولمغله انی تزوج مراد ایدوب رضا ویرمز ایدی بنه طلبکار اولدقده دیدیکه جناب
مرتضایی قتل ایدرسن سکا رام اولورم زیرا علی بنم بابامی قتل ایلمشدروالا
محالدر دیدکده ابن ملجم ملعون دخی سودای خام ایله دیدیکه انك قتلنی تعهد
ایدهمم الا برکره فلجاه علی الغفله ضرب ایلمك ممکندر شارح فقیر دیرمکه حرف القدہ
(ع) اذا ما رأس اهل البيت ولى * بیتی شرحنده ابن ملجم ملعونك ایکی رفیقی
واروب ابن العاصی وابن ابی سفیانی وکندی دخی جناب امیری قتل ایله زعملرنجه
امت محمدك آسایش حاللرینه سبب اولمق اوزره مشورت ومکده اتفاق ایدوب
بو عهد اوزره کندی نفس خبیثلرین فدا ایدوب روبراه کوفه اولدیغی اهل حدیث
وتاریخ میاننده معروف واصحدر اکا نظرله معشوقهسنه وعد ایلمك نقلی قطعا
توفیق قبول ایلمز ازین جانب حضرت حیدر کرار ماه رمضانده کوفه یه کلوب
مسجد کوفهده منبره صعود وخطبه ایدوب بعد الحمد والثنا والصلاة علی سید
الانبیاء امام حسن طرفنه توجه ایدوب بیوردیکه یا ابا محمد بو آیدن قاچ کون کچدی
امام حسن دخی اون اوچ کون کچدی دیو جواب ویردکده امام حسین سمتنه
باقوب یا ابا عبدالله بو شهر صیامدن قاچ کون قالدی بیوردیلر جوابنده اون یدی
کون قالدی دیدیلر پس مبارك آق صقالنی الینه الوب بیوردیلرکه (والله ليخضبنها
بدمها اذ انبعث اشقاها یعنی قسم برب العالمین که بو آق صقالی اشقیا قانه بویارلر
دیوب بو (ارید حیاته) بیتنی انشاد بیوردیلر بو سخن پرمهابتدن ابن ملجمك
درونندہ بر خلجان حاصل اولوب حضور شریفنه کلوب دیدیکه یا امیر المؤمنین اشته
ایکی اللرم حضور شریفکده امر یکه مطیع اللری قطع ایله پس حضرت مرتضی
بیوردیکه نیچون قطع ایدهیم بوندن اقدم قولا وفعلا سندن جرم وجنایته دائر
امر ظهور ایلمدی سبب ندرکه بو خلجانه دوچار اولدك بو کلامده بنم مرادم سن
دکل ایدك بن من طرف القدیر عیان اولان امری افاده ایچون سویلدم که پیغمبر
علیه السلام بکا خبر ویرمشیدیکه بنم قاتلم مراد قبیلهسندن بر کمسنه اولسه
کرکدر حتی اصل مادهیی نقل ایدهیم اکر سکا واقع اولدیسه سنسین بودرکه ای
عبدالرحمن سنك صباوتکده یهودیدن بر حاضنه لك یعنی دادیك ودایه لك وارمیدی
و بر کون اول یهودیه سکا ای حضرت صالحك دوهسنی سیکیرین کمسنه نك
قرنداشی دیو خطاب تعزیر کونه ایلدیمی دیدکده ابن ملجم دخی تصدیق ایلدی
حقیقت حال آشکار اولمغله مرتضی کرم الله وجهه کلامك بقیهسندن سکوت
ایدوب قالقوب سعادتخانه لرینه کیدوب دفع مجلس ایلدیلر اون یدنجی کون

اولدقده حضرت حسنه بیوردیلرکه (ع) مربله باکه ایچمدن سو بلنور) که بو آنده بن قتل اولنورم دیوب مسجده توجه ایلدی برروایتده واروب نمازه مشغول اولدی ابن ملجم ملعون دخی اسب خباثتك لجام عزمن سوی مسجده عطف واماله وناکاه سل سیف حیف ایدوب نمازده ایکن برکره حضرت امام المسلمینك مبارك باشنه ضرب ایلدی خندق غزاسندن عمرو بن الود نام خبیثك ضربی محلنه تصادف ایلدکده حضرت امیر دوشوب وابن ملجمی اخذ ایلدیلر حضور شریفنه کتوردکلرنده بیوردیلرکه نیچون ایتدك وکیمك امریله بندنصکره اولادیمی یتیم قیلدك ابن ملجم ملجم معنوی اولوب اصلا جواب ویرمدی * پس (وکان امر الله قدرا مقدورا) دیوب زندانه ایصالیله امر بیوردی اخشام اولدقده حالنی سؤال ایلیوب اسیریکزه طعام کوندردیکزمی دیدی جوابنده کوندرمدك دیدیلر طعام ارسالیله تنبیه ایلدی ماه رمضانك اون یدی ویا یکرمی بروایکرمی یدنجی کیجه سی واصل الی الله اولدی جمعه کیجه سی مجروح اولوب اوچنجی کونی تسلیم روح برفتوح ایلدی (شعر) ولاعار للاشراف ان ظفرت بهم * کلاب الاعادی من فصیح واعجم * فحربة وحشی سقت حمزة الردی * وحتف علی من حسام ابن ملجم (مسئله) فقها اختلاف ایلدیلرکه مقتولك اولادصغاری اولسه قاتلك قصاصی جائزمیدر دکلمیدر امام ابوحنیفه ومالك جوازینه ذاهب اولدیلر دلیللری امام حسنك ابن ملجمی پدری یرینه قصاصیدر وامام شافعی دکلدر دیدی لکن امام حسن انی قصاصا قتل ایلمدی حدا قتل ایلدی و بونی تأیید ایدرکه ابن اعثم وسائرلری روایت ایدر جناب مرتضی بیوردیکه ابن ملجمی حبس ایدك اکربن اولورسم بنی قتل ایلدیکی کبی انی دخی قتل ایدك دیدی زیرا ذاتی اولان کرم واحسان انتقامه مانعدرکه دیمشلر * دشمندن انتقام کبی وارمیدر صفا * امابوذوقه آه مروت قومزبی * لکن لاتأخذکم بهما رأفة فی دین الله * وفقهه اجرای حد واجبدر دیدیلر (بیت آخر)

الا ایها المغرور بالقول والوعد * ومن حال عن رشد المسالك والقصد

بو بیتده دخی ابن ملجمه تعریضی واضح ومعشوقه سنه اولان وعدی لایح قیلمشدر حال حولاندندرکه (یا محول الحول والاحوال حول حالنا الی احسن الحال) فقره سی حائیه سی بو ماده دندر طریق رشدوسداددن انحراف ورفتار اعتدالدن توجه سمت خلاف معناسنه (مسالك) طرق که مفردی مسلکدر (قصد) صرف ایله قصور بیننده اعتدال (ترجمه) ای وعده وکفتار ایله مغروراولان احمق بلید *

راه ضلالك ذاهبی رشد مسالکدن بعید (رجز)

خلوا سبیل المؤمن المجاهد * فی الله لایعبد غیر الواحد * ویوقظ الناس الی المساجد

(یوقظ) فاایله دخی نسخه درکه دوندرردیمکدر لکن قاف ایله اویاندرریدار واکاه ایدردیمکدر مآلی ظاهردر (ترجمه) یوان آچ تاکچه مؤمن مجاهد * کاولورانجق انك معبودی واحد * ایدرخلقی دخی سوق مساجد

(الذال المعجمة)

اغض عینا علی القذی * وتصبر علی الاذی * انما الدهر ساعة * یقطع الدهر کل ذا

(معلوم) اوله که بوشعر بحر خفیفدندر لکن اصل سالمی هربیتی عادتا مسدس الاجزاء ایکن بونده مثمن الاجزا صدور ایلمش تجسس اولندقده فارسیده دخی (رودکی) بو بحرك مثمننده بر آبدار غزلسو بلدیکی ظاهر اولدیکه مطلعی بودر (نظم) کرکنندی مرایاری بغم عشق ان صنم * بتواندزدودزین دل غمخواره زنك غم (اغض) مزیدندر کوزیکی یوم اغماض ایدوب کورمزلن دیمکدر (قذی) کوزه دوشن چوپلرواحدی تاایله قذاةدر (تصبر) صبر ایلمکده تکلف ایله وزحمتنه تحمل ایله تحمل قیل دیمکدر مآلی ترجمه دن فهم اولنور (ترجمه) چشمپوش اذال جهاندن قیل درونه صبریکی نافذ * کچور برساعت عمری هرآن مولایه اول عائذ

(الراء)

ایامن لیس لی منك المجیر * بعفوك من عذابك استجیر

(مجیر) حق طرفندن عبدك مستحق اولدیغی عذاب وعقابدن ویاخلق یدیله ظهور ایدن جوروادادن انقاذوتخلیص ایدیجی (ومستجیر) اکاطالب دیمکدر (مالی) مناجاتدرکه ای بنم مددهرحالده کندینه منحصر اولان ربم سندن طلبکارعفو وعنایتم دیمکدر (ترجمه) ای خداسندن بنی تخلیصه یوقدر برمجیر * پس عذابکدن سنك عفوکاه اولدم مستجیر

انا العبد المقر بکل ذنب * وانت السید الرب الغفور

(سید) لفظی بالاده تصحیح اولندی لکن استعمالی عباده مخصوصدر دیدیلر (سید الملائکه وسید الحیوان) دینلمز بوقول صورت اضافتنده درکه سید العباد خالق العباد وملجأ معناسنه مستعملدر والا مطلقا عامة ماسوا حقنده سید اولمسی نقلا السید الله حدیث شریفندن دخی آشکاراولورکه جامع سیوطیده مذکوردر بو بیت بلیغده ابتدا عبدیت وصکره کنهکاراولدیغنه اعترافنی تصریح ایلدی بعده

حق تعالی جمله نك ملاذی اولوب صكره تربیه ظاهر و باطنده دخی بالواسطه و بی
واسطه انك سوی دلجو یندن افاضه اولندیغنی اقرار ایدوب کندی متصف
اولدیغی جرم وجنا یتنك مغفرتی دخی انك ارادهٔ کلیه سیله اولدیغنی افاده
ایلدی اصلا جرم صاحبی اولمسه دخی کشی ذنب وجودی معترف اولمق
لازمدرکه ماسواده کویا اعمالك سیئه سی مقامنده بولنمسی محتاج عفو وغفران
اولمقده کافیدرکه حق تعالی عفو وغفور اولمغه سزاوار اولدیغی کبی عبد دخی
کنهکار اولمغه شایان ومغفرته لیاقتی عیاندر یعنی انسانه نظرا معان ایله دقت
اولنسه کنهکارلغی کندینك بچلمش خفتانیدرکه اول مرتبه مغفرت کندینه
چسباندر حتی بعض اهل کمال دیمشدر (مناجات) الهی آدم اوغلانی مسکین
وبیچاره وآواره وبیمقدار نه کمال تحصیل ایتسون اوغلانلق پستلك یکتلك ایسه
مستلکدر پیرلك ایسه سستلکدر اکر آچ اولسه دیوانه وطوق اولسه بیکانه اولور
اویوسه جیفه اولور اویانق اولسه متحیر وبیمقدار اولور همیشه عجز قرینی وخوف
دائم مقارنی اولور اکر معرفته چالشسه خطاب کلورکه وماقدروا الله حق قدره
اکر شفاعته طاینسه قولاغنه (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) نداسی یتشور اکر
مقید اولمسه (ان بطش ربك لشدید) ایله تهدید اولنور اکر کورمك استرسه (لا تدرکه
الابصار وهو یدرك الابصار) دیو عتاب اولنور اکر نشانن طلب ایلسه (لیس کمثله
شیٔ) ودخی (عن الافهام بعید) دنیلور اکر بلمك استرسه (لا یبلغه العقول
والافکار) دیو خطاب اولنور وبالجمله آدم اوغلانك ضعف وبیچاره لکن وحیرت
وحرمانن نیجه کوکل یله ونه نك کبی دیللر تقریر ایلیه * آه آه آه الی یوم القیامة
امان امان امان الی ماشاء الله (ترجمه) هر کناهه معترف بر عبد پر جرم ولی *
سن خداوند صمد سین مغفرت اسی قدیر

فان عذبتنی فالذنب منی * وان تغفر فانت به جدیر

(جدیر) لایق وسزاوار معناسنه در (نتیجه) یارب اکر سن عذاب ایدرسن بکا لایق
واکر مغفرت ایدرسن سکا لایق اولانی ایشلمش اولورسین دیمکدرکه بو مآلده شیخ
طوغانی زاده دیمشدر (قطعه) صقین سلب ایلیوب سن اختیاری * ایدوب جرمی
دیمه کیم سندن اولدی * انکچون کبر ومقبول اولدی آدم * اولوب نادم دیدی
کندمدن اولدی * (ترجمه) کر عذاب ایلر ایسك جرم وقصوردر بنم *
مغفرت ایلر ایسك پس لطفنه اولدی جدیر (نطق آخر)

دواؤك فیك وما تشعر * وداؤك فیك وما تبصر

(دوا)

(دوا) فتحه ایله درکه علاج دیرلر سبب شفا اولان امر درصوری اولسون
معنوی اولسون (ما تشعر) اوّلکی بابدن شعر علم وفهم وادراك معناسنه اولور
سن اکلمزسین دیمکدر نظمه شعر دیدیلر اهلی تام الشعور اولمق لازم
اولدیغندندر زیرا شعرك جید واعلاسی قوت شعور وحدت ذهنه محتاج اولدیغی
ایچون یاخود سائر معارف کبی اولمیوب علمه موقوف اولمق سببیله دردیدیلر
(داء) فارسیده درد دینوردوانك ضدیدر (توجید) دوادن مراد حقیقة
الحقایقدرکه جمله نك مقصودی اودر اهل توحید مسلکنده * وحدتی کشته
کثرتش طاری * درهمه ساری ازهمه عاری * سری اوزره جمیع ذرانده ساری
اولوب محجوبلر اندن غافللر در دیرلر ودأدن مراد وجود حقیقی یه وصوله مانع
اولان تعین موهومدر (لب معنی) سنك مطلوبك اولان علاج ینه سنده در لکن
اکا فطانتك یوقدرکه ترکیده ده دوشمدك دیرلر کذلك سن علاجنی جستجو
ایلدیکك درد دخی سندن حاصل اولمشدر آخردن کلمه دکلدر اما آنی اعلانك
یوقدر (ترجمه) کندیکی کمترصانورسین کوریجك جرمك صغیر * عالم اکبر
دورلمش سنده ایتمزسین نظر (فتح) صوفیهٔ کرام (کثرهم الله تعالی الی یوم القیام)
بیورردلر که اسم ذات که الله لفظ شریفیدر اسماء باقیه اوزره مقدمدر وجمله ده
ظاهردر وجمله یی مشتملدر ومظهر اسم جلال اولان حقیقت انسانیه دخی سائر
اسمانك مظاهری اوزره مقدمدر واول حقیقت دخی سائر حقایقده ظاهر وسائر
حقایقی مشتملدر وظهوری اعتباریله عین اشیا واشتمال ملاحظه سیله کلدرکه
سائر اشیا انك اجزاسیدر اشته اکا بناء فاضل قیصری فصوص شرحنده دیرکه
حضرت مرتضی اثنای خطبه ده بیوردیلرکه (انا نقطة باء بسم الله وانا جنب الله
الذی فرطتم فیه وانا القلم وانا اللوح المحفوظ وانا العرش وانا الکرسی وانا السموات
السبع والارض) صحوطاری اولوب عالم بشریته کلدکده عذر ایدوب الفاظ
سکریه دندر بیوردیلر وآسمان وزمین وجبالك تحملدن اباواستنکاف ایلدکاری
امانت معروضه که انی انسان حامل اولمشدر اسم الله مظهریتی وجمیع اسمانك
جامعیتیدر دیدیلر (وخلقت بیدی * وعلم آدم الاسماء کلها) بو جامعیته اشارتدر
اجزای عالمك جمله سی حقیقت انسانیه یه مربوط وانك برکت وجودیله
مضبوطدر (نکته) قوت القلوب صاحبی دیرکه فلکلر بنی آدمك نفسلریله دور
ایدرلر وشیخ اکبر ابن عربی نسخهٔ احق نام تألیفنك خطبه سنده دیرکه * الحمد لله
الذی جعل الانسان الکامل معلم الملك * وادار سبحانه وتعالی تشریفا وتنویها

بانفاسه الفلك * یعنی انسان کاملی استاذ املاك ایدوب انك نفسلریله ادارهٔ افلاك
ایدن حق سبحانه وتعالی یه جمد اولسون دیمك (ورفع السموات بغیر عمد ترونها)
کریمه سنده عمد صوری یی سلب ایله اعمدهٔ مستوره یه اشارت واردر انلر کمل
افراد انساندر که انلره اوتاد دیدکاری بو جهتدندر وبو حقیقت جامعه درخت
وجودك میوه سیدر اصل مبدأ درخت اولان تخمی مشتملدر که بیورلمش
(کما بدأکم تعودون) (لطیفه) اهل معما اشارتلرندندر که برلفظك قلبی وسطیدر
مثلا عبدك قلبی بادر شیخ اکبر فتوحاتك بشنجی بابنده تصریح ایدرکه (بالباء ظهر
الوجود وبالنقطة تمیز العابد عن المعبود) صوفیهٔ کرام عندنده اصطلاحدرکه با
حقیقت محمدیه دریس (یعنی قلب عبدی المؤمن) حدیث قدسیسنده قلب عبد
تعبیری نقطهٔ نکتهدن خالی دکلدر شیخ ابو مدین بیورردیکه اثنای شهودمده
مشهودم اولان هرشیء اوزره حرف باء یازلمش مشاهده ایدردم بحث باء ونقطه
نیجه رساله لرله تفصیل اولنمشدر

وانت الکتاب المبین الذی * باحرفه یظهر المضمر

(کتاب مبین) نفس کلیه درکه صوفیهٔ کرام وحکما عقل اول وام الکتاب دخی دیرلر
وجسم کلده منطبعه اولان نفس کتاب محو واثباتدر وانسان کامل مجموعهٔ کتب
الهیه در وروح اعتباریله ام الکتاب وقلب اعتباریله کتاب مبین ونفس اعتباریله
لوح محو واثباتدر (مبین) ابانه واظهار ایدیجی (احرف) حرفك جمع قلتیدر بونده
مراد اعیان وصوردرکه هیولی کلیه یه طاریدر نفس رحمانی تعبیر اولنور * سید
سنددیرکه حروف عالیه غیب الغیوبده کامنه اولان شؤن ذاتیه در شجرك نواتده
کمونی کبی وشیخ اکبر ابن عربی قدس سره جنابلری * کنا حروفا عالیات لم نقل *
متعلقات فی ذری اعلی القلل * سخنیله انی مراد ایدرکه بقیه سی بودر * انا فیه
ونحن انت وانت هو * والکل فی هو هو فسل عمن وصل * وحضرت شیخ اکبرك
بو نظمنی شرح کبی بر منظومه ایدوب شیخ مغربی بیورر * لقد کنا حروفا عالیات *
نزلنا فی سطور سافلات * ظهرنا بعدما کنا خفیا * وصرنا الآن کل الکائنات *
وما الاکوان الا نحن حقا * فانا کائنات الممکنات * اذا صرنا العوالم والمراتب
وذاتا ثم اسماء الصفات * تحجبنا بنا عنا الدینا * وفقنا بعده فی المشکلات * نسینا
عهد ایام الوصال * ولم نذکر عهود السالفات * رسول جاءمنا بعد ذلك * علینا
منبیء بالمعجزات * وعافینا لنا منا الینا * وسرنا اتقینا عن جهات * عبرنا عن
نفوس زاکیات * وعن رب الذوات القابلات * وصلنا واتصلنا واتخذنا * بذات

العین صرنا عین ذات * وفی التفصیل لم یوجد سوانا * ولم یوجد کذا فی المجملات
وشیخ مصری خلوتی (ع) هردمده سماوات حروفه سفرم وار * دیوب وبرکفته ده
دخی (ع) طاغیلوب ترکیبم اوتوزایکی حرف اوله تمام * بیوردقلری کلام وامثالی
مشرب شیخانه درقالدیکه مسئلهٔ وحدت تفهیمنده معبود حقیقی یی حروف
هجاء اوزره اعضای محسوسه ایله وصف ایلمك سمتی حروفیه نك مردود اولان
مسلکیدرکه بحر الکلامده ونور الهدادە تفصیل ورد اولنمشدر (وانلرك) جاودان
نام صغیر وکبیر فارسی کتابلری که بری فضلك وبری افضلکدر ذاتده تصوفده
بر مجموعه درلکن کبیری خامس کتب خمسهٔ منزله درفضل مقتوله سوی سمادن
نازلدر دیو اعتقادلری اکرواقع ایسه سلس القولدن یدافضلات مقوله سی
اولمش اولور (العهدة علی الراوی کرسالة النقطوی (مضمر) قلبنده کیزلی اولان شی
وبونده مراد اسما وصفات الهیه درکه سراپردهٔ عزتده پنهان ایکن مرایا ومجالی
اکوانده ظهوری اوله سندن عبارت اولان کتاب مبینك حروفی واسطه سیله در
(ترجمه) کندیکی اکاه دلکدر اول مبین اولان کتاب * آشکار اولور حروفندن
انك سرقدر (نکته) مضمرك حروف واسطه سیله مظهر اولمسندن بودخی
منفهمدرکه فواتح سورده اولان حروف مقطعه حقنده متأخرین علماء دلالاتدن
تأویلات استخراجنه جد ایلدیلرا کرمکنون ومکتوم قالمق مراد الهی اولمسه
انزال بیوجه اولوردیوب یازدقلری مزایادن بری بودرکه اول حروف سرقدره
ظروفدرکه جناب پیغمبره افاده اولنوب انلرك معلوملری وسائرامتدن
مکتوملریدر وقتیله آشکار اولدقده قطعا چون وچرایه ناسك مجاللری اولمسه
کرکدردیدیلرکه حق تعالی بیورر (وما یعلم تأویله الا الله والراسخون فی العلم)
لفظ کریمنده واوی عاطفه درردیدیلر لکن متقدمین واوی استینافیه در الراسخون
مبتدا اولوب خبری یقولون جمله سیدر دیدیلر آمنا بالله وبقدره وقضاه (معرفه)
اظهار مضمر حسابده برلغزدرکه مثلا برکسنه سورهٔ اخلاصدن برحرفی اضمار
درون ایلسه اکا بودرت مصرع اوقنوب قنغیسنده اول حرف وار ایسه لا علی
التعیین خبرویررانلرك اولکی مصرعی براعتبار اولنوب ایکنجی ایکی واوچنجی
ضعفیله درت ودردنجی دخی ضعفله سکزدیمشدر اول حرفك بولندیغی مصرعلرك
رقملری جمع وحروف میزان برر برر سرا اعداد اولنور عدد مجموعك منتهی اولدیغی
حرف خبرویریلورکه اضمار ایلدیکی اودر مصرعلر بونلردر * من درشرفم بعلم دفتر
مطلق * شمسم قرم شریك زهره زشفق * هرکوهر ودرزلولولالا فر * کوینـد

زتحت وفوق يك حق يكحق * ميزانى بواون بش حروف مرتبهٔ مركبه در

(بسم الـه رحـى قـو د كـف
٣٢١ ٥٤ ٦ ١٠٩٨٧ ١٣١٢١١ ١٤ ١٥

فلا حاجة لك فى خارج * يخبر عنك بما سطروا

مصرع ثانيدن بدل (ع) ففكر لـفيك وما تفكر * دخى نسخه در بيانى ظاهردر (ترجمه) پس سكا حاجت دكل خارجدن استخباره هيچ * لوح قلبه قيل نظر و برراوهر شيدن خبر (فتح) بو بيتك مآلى حضرت اميرك بو كلامنى دخى تأييد ايدركه صفين وقعه سنده عسكر معاويه مغلوب اولمق صورتنى حس ايلـدكلرنده حيله يه سالك اولوب مزراقـلر اوزره مصحفلرآويزه ايديلر كويا حكم مصحفه دعوت ايدوب امر حقه راضيوز اكرقارشو قورسكز حق تعالى يه وكلامنه واحكامنه معارض اولورسكز ديمك مراد ايلدكلرنده حضرت امير مرادلرى حيله اولديغنى بيلوب كشفا بيورديلركه (انا كلام الله الناطق) يعنى حق بنم يدمده درانلرك رفع ايلدكارى مصحفلر كلام الله صامتدر لكن بن كلام حقك ناطقيم ديمك اولور بو سياقده شيخ اكبر بيورر * انا القرأن والسبع المثانى * وروح الروح لاروح الاوانى * فوأدى عند مشهودى مقيم * اشاهده وعند كم لسانى (بيت)

العلم بالله جماع الشكر * والجهل بالله جماع الكفر

(بالله) باالصاق ايچوندر لكن قسميه اولمق خوشدر جماع كتاب وزننده وجمع كبى مصدر بمعنى الفاعلدر جمع عددى مراد اولنمق (الخمر جماع الاثم) حديثندن منفهمدر كفر انكار نعمت معناسنه اولدقده شكره مقابل كفران النعم ديمك قصد اولنور (ترجمه) حق بيلمك جمع ايدر هر نعمتك شكرين پسر * بيلمامك هر كفرى جمع ايدرسن اندن قيل حذر (نطق)

اذا المشكلات تصدين لى * كشفت غوامضها بالنظر

(اذا) دخى نسخه در (مشكلات) ملتبسات (تصدين) ماضينك جمع مؤنثيدر عارض اولدى ديمكدر تحتنده مستتر هن مشكلاته راجعدر (غوامض) غامضك جمعيدر غامض واضحك ضديدر وانك يرنده (حقايق) نسخه در پس اندن مراد دهرك تبدليله تبدل ايليان مسئلهٔ ثابته در (نظر) بونده تأمل وتفحص ديمكدر (ترجمه) هرندم برمشكل ايتسه خانهٔ دلده قرار * ايلرم نور نظر ايله نهانن آشكار

وان برقت فى مخيل الظنون * عمياء لا يجتليها البصر

(برقت) تلألؤ ايلدى وپارلدى ديمكدر (عمياء) مشكوك ومستور اولان مسئله (لا يجتلى) امر معروضه نظر ايلمز يعنى انى استخراج ايلمكده عاجز اولوب دقت وامعان ايدوب مأيوس اولمق سبيله باقمز (ترجمه) كر محل شكده وشبهه عارض اولسه اشتباه * كيم انك كشفنده عاجز قالسه چشم خيره دار

مقنعة بغيوب الامور * وضعت عليها صحيح الفكر

(مقنعة) تفعيلدن مفعولدر قناع ايله مستوره ديمكدر (غيوب) غائبلركه حاضرك ضدّيدر (فكر) جنسدر واحدى فكرتدر صحيح الفكر يرنده جسام العبر دخى نسخه دركه اعتباره شايان امور جسيمه ديمكدر (عبر) فكر كبى عبرتك جنسيدر عبرت نظر والتفات ايله كيشى يه بطريق الانتقال حاصل اولان پند (ترجمه) يعنى امر غيبله پوشيده اولسه مشكلم * ايلرم فكر صحيحى آكا همدم يارغار

معى اصمع كظبى المرهفات * افرى به عن ثياب السير

(اصمع) فى الاصل قولاغى كوچك كمسنه ديمكدر قيافتنامه قولنجه ذكاى طبع وجودت رأى نشانه سيدركه بوندن رأى رزين عازمدن عبارتدر اكرچه اصمعاندن برى دخى ذكى ومتيقظ اولان قلبدر لكن بربيت صكره قلبى مستقل يازديغى جهتدن بونده فقط رأى جيد قصد اولنور (ظبى) اصلنده ظبين ضم وكسر ايله درا ضافتله نون ساقطدر جمعدر ظباط كبى ومفردى ظبادر اصلى ظبو اولوب واودن بدل هاء لاحق اولدى لغتده ظبه اوقك جارحه سيدر قلجده دخى آغز طرفى مراد اولنور كه ابن زهير ديمش (تعادر ايمانهم بينهم * كؤس المنايا بحد الظبينا (مرهفات) بلغنش وكسكين قلجلر سيوف حداد كبى (افرى) اقطع واشق معناسنه كسرم ديمك لكن اصلاح ايچون اولان قطعده زبانزددر (سير) فكر كبى سيرتك جنسيدر سيرت روش وطرز وطور كه هر كسك خاصهٔ مظهر يتندن پيدا اولور (ترجمه) حدت شمشير فكر وفهم البت جزم ايدر * رشتهٔ اشكالى هم ايدر حجابى تار ومار

لسان كشقشقة الاريحى * او كالحسام اليمان الذكر

(شقشقه) كسر ايله اسرك دوه نك اغزندن چيقارديغى جكر كبى قرمزى نسنه در (يمان) اصلى يمنى اولوب يادن الف بدل قيلندى پس يمانى غلط اولور (ذكر) اسم آلت معروفه در بوندن معناى ديكرى اولان پولاد مراددركه حديدك شديد اولان نوعيدر چلكدن قويدر (مألى) وصف سابق ايله موصوف بنم قلبم اولديغى كبى شقشقهٔ اشتر سرمست كبى ويا پولاددن مصنع تيغ هندى كبى تيزاندر تيز زبانم

واردر (ترجمه) پس لسانم بلبل حکمت نوادردم چکر * یا که بر شمشیر پولاد
یمان آبدار

وقلب اذا استنطقته الامور * اربى عليها بواهى الدرر

(قلب) لسان اوزره معطوف وعاطفى محذوفدر (استنطقت) ماضئ مؤنثدر
مصدری استنطاق سویلتمك (امور) بونده عهدك افاده سی وسباقین قرینه سیله
مقصود عموم واکدار در (اربى) افعالدر ماضیدر زیاده اولدی دیمکدر ثلاثیسی
ربا معروفدر که ربح دیرلر صورت بیعده اولمغله جادۀ شرع شریفدن منحرفدر
(بیت) ذکرو دوران دنیجك صوفیه تاوانی دیر * دور شرعی دیسه لرز اهده ظب
ظب صحیرر (بواهى الدرر) موصوفنه مضافدر الدرر البواهى ایدى جمعلردر
مفردلری درة بهیة در (نتیجه) بنم بر قلبم واردر که (ع) بلبل شوریده یی هجران
کاز آر اغلدر ناطقه سنجه سوزه کلسه در دوغم سبب اولور اشته اول سببله
سخنساز اولسه کویا که سمط بها یه مروارید صفا نظم ایدر وبویله خیال اولنور که
طوطئ دله هم وغم وغصه شکرستان لطافت اولوب کمال بلاغت وفصاحتی اول
آیینۀ حالمدن منعکس اولور بنم ذهن وقاد وطبع نقادم عادت بلغایه مخالفدر
(ترجمه) قلبم استنطاق ایده حکمتله چون امر عجیب * حل ایدر مشکللری
ایلر جواهرلر نثار

واست بامعة فى الرجال * اسائل هذا وذا ما الخبر

(امعه) کسر ایله ومیم مشدده ومهمله نك فتحه لریله اول کمسنه درکه هرکیمی
کورسه سنکله یم دیر الکن بلادت وحماقتندن ناشیدر (اسائل) ضمله در مفاعله
بابندن نفس متکلمدر اقاتل کبى (ترجمه) عاجزا ولم کمسه نك قطعا
سؤالندن دخی * مشکلم بر کمسه دن ایتم سؤاله اعتبار

ولکننى مذرب الاصغرین * اقیس بما قد مضى ما غبر

(مذرب) تقدیم معجمه ایله افعالدن فاعلدر قوت ناطقه ایله ادارۀ کلامه قادر
کمسنه یه ذرب اللسان دیرلر فتق اللسان کبى اهمال ایله مدرب دخی نسخه در
وذرب کبى لسن وذلیق ومسلاق ومصقع وسائر اوصاف حسنه وقبیحه سی دخی
واردر که خصایص اللغه انلری تفصیله تعهد ایلشدر اصغرین تثنیه صیغه سی
اوزره در انلردن مراد لسان ایله فؤاددر که انسانده انلردن اصغر عضو یوقدر
وصغیر الجرم کبیر الجرمدر حتی انسانك کمال جلالت شان ویارذالت وهوانه آنلر
سببدر که بری بر ینه اومیمق کبى (ع) صد جان فداى انکه زبان ودلش یکیست *

وخلاف

وخلاف شرع اولان اموره جزم درونی کبى که نهایتى سلب ایمانه دك نعوذ بالله
رسیده ایدر ودخی تکلمنده خطا ایلسکه نهایتى قتلنه دك ایصال ایدر (منقبه)
اهل تفسیر یازدیلر که حضرت لقمان بر دفعه مأمور اولدیکه بر غنم ذبح ایدوب
اطیب اعضاسنی تفریق ایده قلبله لسانن اخذ ایلدی بعد زمان ینه عینیله ملهم
اولوب اخبث اعضاسن تمییز ایله امر اولندقده ینه انلری اختیار ایلدی حکمتندن
سؤال وارد اولدقده محل طیبده بونلر جمله دن افضل واصلح ومکان خبیثده ینه
انلر مجموع اعضادن اخبث وافسد اولورلر دیدی خصوصا که اثرده دخی قلب
حقنده اذا صلح صلح الجسد کله واذا فسد فسد الجسد کله وارد اولمشدر اشته
انکیچون معیدی صاحب بصیرت انما المرء باصغریه دیمشدر باصغرین فى المرء
تقدیرنده حذف وایصال اولندی انسانك شرفى کبى تلفى دخی کندیدن اولوب
وکندیده اولان اعضانك غایت صغیرلرندندر دیمك اولور (ع) مور ایسه خصمك
ینه مردانه یل (اقیس) قیاس ایدرم دیمکدر قیاس تقدیر ونسبت ایلمکدر
(غبر) باقی قالدی دیمکدر (خلاصتین) بن ضعیف الرأى اولمدیغم کبى زبان
وجنانم دخی بنم یدمده در هر نوجهله تقلیب مراد ایلسم عنایت حق تعالى ایله
ممکندر اشته بویله اولمقدن ناشى زمان غابری آرزو ایلم زیرا آنى زمان ماضى یه
قیاس ایله حسرتکش اولمغه شایان اولمدیغن خارجه چیقوردم (رباعى) کیمی
دلدادۀ افکار ماضى * کیمی مستقبلك حکمنده قاضى * لیبا حاله حال اولمش
زمانده * نه مستقبل نه ماضى حاله راضى (ترجمه) تجربه ایتدم لسان وقلبمى
عبرت ایله * حال واستقبالى ماضى یه قیاسم وار هزار (نطق آخر)

وفى الجهل قبل الموت موت لاهله * واجسادهم قبل القبور قبور

(نتیجۀ سخن) خالقنك وحدانیتنى چونکه بیلمك ایله انسان مأمور وعات خلقى
اولان عرفان ایله معمور اولمیه اکرچه حیات صوری ایله متصف ایسه دخی
حیات معنویه لری یوقدر فى الحقیقه موتادن معدودلردر که قبور ظاهری یه
دخولدن اقدم جسدلری قبر معنوی اعتبار اولنمشدر مطلوب اولان بونك ضد
وعکسیدر که موتوا قبل ان تموتوا سریله موت صوریدن اول نفس وماسوادن تله
مظهر حى وقیوم اولمقدر (ترجمه) اولمزدن اول اولوردر جاهل اولنلر بیکمان
اولمش قبوردن اول اولاجسادی انلاره قبور

وان امرء لم یحی بالعلم میت * ولیس له حتى النشور نشور

مصرع اول بدلنده بو مصرع وبالعلم من لم یحى لاشك میت نسخه در (خلاصۀ

تحقيق) بر كسنه كه علم الهى حقيق ايله ويا انك اربابنه محبتله حيات طيبه تحصيل ايلميه مرده در حال بوكه خلق حيات ثانيه يه واصل اولنجيه دك انك ايچون زنده لك يوقدر (ترجمه) شول كسكه علم حق ايله حى اولميه ميتدر اول * ديرلمز اول بو دنياده اولنجه تاوقت نشور (نطق ديكر)

ابنى ان من الرجال بهيمة * فى صورة الرجل السميع المبصر

اهمزهٔ استفهام (بنى) ضم وفتح وشديا ايله تصغيردر اصلى ابن اوغل معناسنه انك دخى اصلى بنو در كه زائل اولان واود راب واخ اصلنده ابو واخو اولديغى كبى محذوفى واو اولديغنه مؤنثى بنت كلمسى شاهددر اخده اخت كبى زيرا بوردمه تا بر مؤنثه لاحق اولمازالا انك مذكرى البته محذوف الواو اولور بوكه دخى جمعنده اخوات ديدكلرى دليلدر ووزنى فعلدر اكادخى جمعى ابنا اولديغى كواهدركه اصلى ابن در جمل واجمال كبى يابنى تصغيرنده ياء مشدده نك فتحى وكسرى لغتدر ابنى لفظنده اتفاق نسخ وشروح اولمسه ابنى مكبر ومثنا برفعله مفعوليت احتمالنه رعك تحملى واردى (بهيمه) چارپاى اولان حيواندر سبحان من خلق البقر على صورة البشر (مآل) رجال صورتنده اى اوغلجم حيوان واردركه ايشيدوب كورن كشى صورتنده اولمغله انسان ظن اولنور (ترجمه) اى اوغل بعضى بوخلقك چارپادر معنيده * صورتى انسان ايشيدرهم كورر ايلر سرور

فطن بكل رزية فى ماله * واذا اصيب بدينه لم يشعر

(فطن) فطانت ماده سندن ذكى وعاقل ديمك (رزيه) نقصان ومصيبت (مطمع معنى) مالنه كلن نقصانى فهم وادراك ايدرلكن دينه كلن مصيبتى اكليوب اذعان ايلمز اهل اسلام اولان كسنه نك طورى برعكس كركدركه دائما دينه وآخرتنه مضر اولان شيده دقت وامعان ايليوب راضى اولميه اكردنياسنه مضر دخى اولورسه زيرا اكثر اهل الجنة البله حديثنده يازمشلركه اهل جنتك اكثرى امور دنياده عقل معاشنده بلاهت وحماقت صاحبى اولور لكن امر عقباده واحوال معادده موشكاف وصاحب دقت وفطنت اولور (ترجمه) هر مصيبتكه ايرر ماله آنى اول خوش بيلور * دينه ايرسه مصيبت اولور اولدم بيشعور (نطق آخر)

حرض بنيك على الآداب فى الصغر * كيما تقربهم عيناك فى الكبر

(حرض) امر در آخرى معجمه اولورسه ترغيب وتشويق ايله ديمكدر واكر مهمله اولورسه اودخى حرصدن اولوب حرصه كتور آرزويه دوشور ديمك اولور (بنين) ابنك جمع منصوبيدركه تفصيلى بيت اسبقده يازلمشدر (اداب) ادبك جمعيدر بونده

مراد زمانك حالى وناسه كران كلين اطوار واوضاعدركه حسن خلق ومراتب ناس يعنى ابوين واستاذ وشيخ طريقت وعلما وسادات وحفاظ وپيرانك بربرلرندن مرتبه ده تفاوتلرى افاده اولنه مثلا غسل يد قبل الطعام ابتدا شابلرك صكره پيرلركدر وبعد الطعام عكسيدركه ابتدا شيوخ صكره شبان تطهير ايده لر ولوازملك برى تعليم استنجادركه انده وعبادتده وسوسه يه ابتلادن صيانتدر بووسوسه خنزب نام شيطاندندر مثلا آبدست وغسلده اسراف مرتبه سنه وارمقدن محافظه اولنه كه لاحرج فى الدين دينلمشدر وغلظت عبادتدن يعنى دخال زاهد بارد ومتشيخ اولمقدن دخى صيانت اولنه وصبينك تأديبده تحملى دخى ملحوظ اوله كه هر برينك درجه سنده تفاوت مسلمدر حاصلى قبل الفطام ضرب وتخويف قطعا جائز دكلدر وقت حاجتده ممكن اولدقچه ابوين برى بربرله وضرب ذكريله تخويف ايده لر قولق چكمه يه لر وضرب اتميه لر وقت ضربده دخى اوچ دكنكدن زياده اولميه لطف ايله ترغيب عنفله ترهيبدن افضلدر نماز ايچون جبر اولنمق حدنده اون دكنكدن تجاوز اولنميه وآلت ضرب دخى ضرب شرعينك عصاسندن دون اوله كه امام مالك موطأده بوبابده برحديث شريف روايت ايدركه تبديل آلت بيورمشلردر زيرا كتاب عزيز تعلم قراءتى خدمتنده اولان صبيان اوزره شدت جائز اولمازكه حد يرنده كلمشدر حفظ قرآن ايدنلره بين الكتفين نبوت درج اولنور فقط فرقى عدم وحيدر ديو بيورمشلردر بوامرده انطاق حق ظهورى مشاهده اولنمشدر (عجيبه) مكتب كودكلرندن برى برشديد معلمدن اثناى تعليمده ضرب حدندن زياده شديد واقع اولوب اياغندن قان ظهور ايلمش تسليت ايچون خليفه لرى او لان شخص دكنك جنتدن چيقمشدر ديوب عصاى كليم الله مراد ايلمش اول صبى دخى هنوز موسى كيدروعصاوما وانك برينى بلمزكن ديمشكه اكر او شئ اولسه چيقمز ايدى اشته برسوز اهلندن غيريدن صادر اولمق من طرف الله انك لساندن اجراى معنويدر ديديلر ابن رومى معلمين حقنده ديمشدر (شعر) شيخ اذا علم الصبيان افزعهم * كانه ام صبيان وغيلان * خصوصا اكثريا مكتب خواجه لرى كيجه نسوان وكوندوز كودكان ايله الفتدن ناشى عقللرينه نقصان سرايتى نمايانذر (شعر) وكيف ترجى العقل والرأى عند من يروح على انثى ويغدو على طفل * اولادك بابالرى اوزره اولان اوچ حقلرينك برى كوزل نام ايله تسميه ايدوب وامتيازه سبب اولور برخوش لفظ لقب تعيين ايلمكدر زيرا ابناى زمان برلقب قبيح ايله تشهير ايلدكده تحويل اولنماز وايكنجى

تعليم خطدر خطك حسنياتى تعد اداولنماز كه ديمشلر (نظم) يارد ربا كه رب
يسردن * همسبقدرولا تعسردن * عقدالفت ايدوب الف بادن * حب موروث
دكدى آبادن * اودبستانده خواجكان زمان * اولديلر جانشين ابجدخوان
فيض بخش لسان ناطقه در * محرم رازايلسك نقه در * تعليم خط حقنده بوفقير
برحديث اربعين جمع وتحرير ايلشمدروبسملۀ فاتحۀ نبوت وخاتمۀ مصحف رسالت
عليه التحيت جنابلرى دخى امى اعلميلرى بعدالتحقيق برمعجزه اولمق اوزره يازى
يازمق واقع اولديغى بحثك خلاصه سى تحفۀ خطاطين نام طبقات تذكره ديباجه
پايه سيله سرلوحه قيلنمشدر واوجنجى حقلرى تزويجدر (صغر) كبر كبى مصدردركه
برى كوچكلك وبرى بيوكلكدر انسانك مدت عمرين ترتيب ايلمشلردركه بطن
مادرده ايكن جنين وطوغدقده وليد وطفل وبعد الفطام صبى مراهق بالغ واون
طقوزياشنده غلام صكره فتى واوتوزدردنده شاب والليه دك كهل وتمشه دك تمشلره
شيخ ودخى صكره هرم والى الوفات شيخ فانى ديرلر تمشده عتيق الله وطقسانده اسير
الله ديو ملاه اعلاده تلقيب اولنوب اول حدك بركاتندندركه ماتقدم وماتأخر
مغفوردر الكلام بحرالكلام حاصلى بلوغه دك صغيرديمكله شهيردركه صغرى
حالنده خالى ذهن اولمغله هرامره قابليت بولنوركه بيت ثانيده ظاهردر لكن
تحصيل معارفلرى جبريدر وعلاجى ابوينك دعاسى واكر بوغيسه روحلرينه
هديه اولنمقدر (كيما) كى فتحله دراجرا اولنان بركارك علتندن سؤاله جوابده
استعمال اولنوركه عاقبت ايچوندر پس لام كبى ناصب مستقبلدر لكن ماء كافه
عملدن كف ايدوب اعراب قديمى اوزره قالور (تقر) كوزصوغمق معناسنه اولان
قره مصدرندن مضارعدركه سروردن كنايتدر زيرا ايكاى فرحك اشكى سردودمعۀ
حزن كرم اولوراقرالله عينك ديرلر حق تعالى كوزيكى صوغتسون يعنى سنى
فرحناك ايلسون ديمكدر (قرة عينى بك) ديمك كوزم صوغمسنه سببسين ديمكدر
مسرور يتدن كنايتدر انك ضدى سخونتدر پس فعل مذكور قافك فتحيله
دردنجى وكسريله ايكنجى بابدندر (ترجمه) ايله اولادك صباوتده ادبله معتبر *
روشن ايده چشمكى ايردكده هنكام كبر

واغا مثل الا داب تجمعها * فى عنفوان الصبى كالنقش فى الحجر
(مثل) حكايه وداستان كه تركجه مصال ديرلر (عنفوان) برحالك اولى وبركارك
فاتحه سى مثلا مدت عمرك ابتداسى كبى كه بونده مراداودر (صبى) كسروقصر
ايله جوجقلق طفوليت كبى كه مراتب انسانيه نك دردنجى درجه سى اولديغى

بيت ثالثده يازلدى بو بيتك مفهومنده مشهوراولان مثل كه العلم فى الصغر
كالنقش فى الحجر مخنيدر امام حسن بصرينك قوليدر (معناى شعر) سنك
تحصيل ايلديككك معارف وآدابك وقت طفوليتده تدارك اولنانلرى نسيان
وخطا وسهو قبول ايلمزكويا كه متانت حافظه سى طاشه قلم حديد ايله تحرير
وحك اولنمش كبيدر ديمكدر بو شعر حيدرى ومثل بصرى مأخوذ اولان حديث
شريفى امام طبرانى كبيرنده ابوالدرداءدن تخريج ايدركه بيورمشلر مثل الذى
يتعلم العلم فى صغره كالنقش على الحجر ومثل الذى يتعلم العلم فى كبره كالذى يكتب
على الماء وديمك اولوركه اندن صكره تدارك اولنان اداب سنكين دكلدركويانقش
برآبدر انكيچوندركه الدرس حرف والتكرار الف ديمشلر وبويله ايكن بنده طالب
علمده حد ومقدار يوقدر ثريايه معلق وياچين ماچينده دخى ملصق وملحق اولسه
جالب وجاذب وتالحده دك طالب وراغب اولمق كركدر (ع) شرط راهيست
درطلب مردن (ترجمه) پس صباوت ايچره تحصيل اولنان علم وادب * ثابت
اولور لوحۀ دلده كنقش فى الحجر

هى الكنوزالتى تنمى ذخائرها * ولايخاف عليها حادث الغير
(كنوز) كنزك جمعيدر فارسيده كنج ديرلر بونده مطلقا دفينه اولان مال مراددر
كرك ركازاولسون كه صكره دن مدفون خزينه دروكرك معدن اولسونكه انده
خلق اولنور (تنمى) ايكنجى بابدن ونموا اولكى بابدن دخى لغتدر آرتر معناسنه
تزيدكبى (ذخائر) جمعدرمفردى ذخيره معروفدر (غير) كسرمعجمه وفتح تحتيه
ايله درمغايرت ماده سندن اسمدر (معنى) اول آداب مجموعۀ مكنونه خزائن
مدفونه دركه ذخائرمنافعى مزداداولمقده دركردش افلاكدن حادثۀ تبدل وتغير
وعارضۀ فساد طارى اولمق خوفى يوقدر (ترجمه) برخزينه درادب اكسلمز
آرتر نعمتى * كردن كردون صفاسينه انك ويرمز كدر

ان الاديب اذازلت به قدم * يهوى على فرش الديباج والسرر
(اديب) ادبلى كمسنه در (زلت) زلل يعنى اياغى سورچدى لغزيده اولدى ديمك
زلل انسانده وذلق ايله زلق حيوانده زبانزددر قدم ايله معاذكراولنسه فعل تجريد
اولنورا سرى ليلا كبى (يهوى) ايكنجى بابدن دوشرديمك يسقطكبى (فرش)
فراشك جمعى دوشمه لر (ديباج) ديبانك معربيدر معروف اطلس مزركشدر
(سرر) فرش كبى جمعدرمفردى سرير تخت وكرسى واسكمله در (ترجمه) چون
اديبك سورچه اياغى زيان اولمزاكا * فرش ديباوسريراحترام اوزره دوشر

الناس اثنان ذوعلم ومستمع * واع وسائرهم كاللغو والعكر

واع) واعی ایکن حرکه وصکره حرف حذفیله تنوین ابقا اولندی (سائر) سؤردندر ارتق که بقیه معناسنه (لغو) بیهوده وبی فائده (عكر) دردی که طورتو وچوکانت دیرلر یاغ وبال وخمر کبیلرده اولور مهل دخی دینور (نتیجهٔ کلام) صافدل انکسکه علم ومعرفت پیراشود * غل وغش آن جاهلی دارد که دردآسا بود * مفهوم منجه انسان ایکی قسمدر بری علمادر وبری دخی انلردن تعلم ایدن مأخوذینی حفظ واحاطه ایدنلردر انلردن ماعداسی (ع) وسواهم من همج الهمج) نشیده سنجه لغو واعتباردن ساقطدر بر مایع نسنه نك صافیسندن قالان طورتوسی کبی لاخیردر بهایم کبیدردیمکدرکه بومفهوم مده جامع صغیرده بیورلمشدر الناس رجلان عالم ومتعلم ولا خیر فیما سواهما * وانك عقبنده اولان حدیثده دخی ناس اوجدر بری کناهدن سالم وبری علمك اجریله غانمدر اوچنجی شاحب وهالكدر که کنهكاردر بیورمشلر (وینه برااثرده بیورمشلرکه اول کمسنه یه الله تعالی مرحمت ایلسون که بزدن حدیثی دیکلیه وانی کرکی کبی واعی وحافظ اوله وصکره کندیدن کوزل حفظ واحاطه یه قادر اولان کیشی یه تبلیغ وروایت ایلیه صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم (ترجمه) خلق ایکی اولور بری عالم بریسی مستمع * ماعداسی لغو ودرد اولدی خدادن بیخبر (نطق آخر)

لا یبلغ المرء بالاحجام همته * حتی یواصلها منه بتغریر

(احجام) لازم وحجم متعدیدر بونوادردندر که ثلاثیده متعدی ومزیده نقلله لازم اوله کب واکب کبی احتمالدرکه ثالثلری اولمیه معناسی کیروقالمقدر حجم کیرو آلیقومق اولور (همت) قصد وعزیمت (تغریر) تقدیم مهجه ایله درمخاطره لی محله القا ایلمکدر لکن فروع فقهده مقرر اولدیغی اوزره تغریر بیع غرردرکه منهیدر نامعلوم نسنه یی صاتمق دریاده بالق کبی (ترجمه) کیروطورماغیله اولمز ایریشمز مقصدینه * کیشی ایرشمیجه تا که آکه کار تغریر

حتی یواصل فی افنان مطلبه * غورا بنجد واعتابا بتعذیر

(افنان) بوداقلر مفردی فنن شاخدر بونده انواع معناسنه در (غور) نهایت معناسنه معروفدر بونده الچق وانیش نشیب کبی (نجد) نون ایله در ارض رفیعه در وبونده یوقش که فراز در طریق معناسنه دخی کاورلفظ کریمده النجدین طریق خیر وطریق شرایله مفسر در انده دخی استخدام ایله بیت مصنع اولور ویا خود دوپستان (اعتاب) فوقیه وموحده ایله وزن ومعناده ارضاءدرکه (ع)

قول بعذر واعتابها) مصرعنده حرف البا ده افاده اولنمشدر (وان یستعتبوا فما هم من المعتبین) کریمه سی بو ماده دندر (اعنات) دخی نسخه درکه خلاصی ممکن اولمیان کاره القادر بوجهتدن عنت ذات ایله مفسردرکه (عنت الوجوه للحی القیوم) اطاعت وانقیاد ایچون ایات جنه دندر (تعذیر) ذال نخذایله تقصیر معناسنه در (مآل شعر) سابقنه مربوطدر امر دنیا بویله درکه اکر برنسنه یی مطلب اتخاذ وانی مطمح نظر ونصب عین وتحصیلنه نصب نفس وصرف نفس ایدرسن هزار بار غبن وتغریر بردردینه اوغرایوب ونیجه تعبلر چکیلوب طریقنده انیش ویوقش یعنی بر بلدهیه عزیمت اهلنك ظاهرده چکدیکی مشاق راهکه نیجه طاغلر وبللر یکر کذلك طریق مرامده تعلی وتنزل ورفعت وذات لازمهٔ آرزوی وصلتدر راحت ایکی جهاندن ال چکمکدر دیدکاری بوندن ناشیدر (ترجمه) ایرینه راه انواع مطالب ایچره تا که * انیش یوقش ایله راه صفا نکریم وتعذیر

خاطر بنفسك لا تقعد بمعجزة * فلیس حر علی عجز بمعذور

(خاطر) فاعل صیغه سنده مفاعله دن امردر (مآل محصل) انتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله امرینه امتثال ایدوب نفسکی برکار خیره مائل قیل حال عجز ایله طورمه که بوحالت کار عبیددر احرار عجزلریله معذور اولمزلرسن سنی برامر خیر ایله مشغول ایده کوروالا نفس وهوا برامر شرایله سنی شاغل ایدرلر (سانحه) صوفیهٔ کرامك خواطر دیدکاری قلبه وارد اولان حوادث نفسدرکه بلاجرم فکره عارض اولان واردات آفاقیه درانی نفی ایلمك لازمهٔ طریقتلریدرکه قلبك جمله دن فارغ اولمسی محالدر پس خواطر آفاقیهٔ نفسانیه یی نفی ایله وارداتی انفسیهٔ حقانیه لایح اولورکه استاذ دیمش (ع) سورچیقر اغیاری دلدن تا تجلی ایده حق * حق طریق علوانیهٔ وفائیه ده شکوای خواطر ایچون جمعه کون صباح نمازندنصکره اوراد ووظائف تمامنده مشایخ ایچون برمجلس خاص معین واردرکه فقراسی شیخنه دفعنك صغوبتی اولان خاطره لرینی عرض ایدرلر اکر آسان ایسه صورت ظاهرده انی دفع ایدروا کردکل ایسه دفعنه نفس ایدوب بامرالله اول حالت اول سالکك درونته بردخی عارض اولمیوب نسیا منسیا قلبی اندن تطهیر اولنور وقتا که اول کون اولدقده اوراد واذکار وصلاة اشراقدنصکره قاج سالك موجود ایسه آرقه ارقه یه اوتوررلر شیخلری دخی سجاده سنده جمله سی برمقدار استغفاره مداومت ایدرلر بعده بریسی ضمیرینه لایح اولان خاطره یی شیخه عرض ایدوب مثلا دیرکه بوهفته ایچنده بکا اطعمهٔ نفیسه آرزوسی ظهور ایدوب خلجان

ویردی بر وجهله انك دروغمدن ازاله‌سی ممکن اولمدی وبری دخی مثلا عیالمك
اموری عبادتدن دور ایلدی بوهفته ده سائر ایامدن تنزل اوزره‌یم دیر وبری دخی
ابن فارضك بو بیتنك معناسنی بولامدم (ع) روحی فداك عرفت ام لم تعرف *
وبری دخی (وهو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین) آیت کریمه‌سنی تسلیت
مرتبه‌سی حل ایده‌مدم دیر کذا وکذا هر قاچ سالك ایسه قرق ویا اللی کسنه
جمله‌سی دفع ایلدکاری خواطردن ماعدا خدشهٔ دل اولان عقدهٔ خاطره‌لرینی
نقل ایله حلال المشکلات اولان مرشددن رجای عنایت ایدرلر شیخ مرشد انلری
بالجمله اصغا ایدوب صکره حلنه شروع وجمله‌سنی بر بر بلانقصان بیان ایدر
مثلا اطعمهٔ نفیسه خاطره‌سنك دفعنده شیخ افندی کندینه ویا شیخنه واقع اولان
بعض احوالی نقل ایله نفس مبارکنك تأثیرندن اطمئنان نفس حاصل اولوب
طعامه دائر خدشهٔ خاطره‌دن رها وتسلیت بولوب امر عیالده دخی مثلا عبادتی
وقت خالیده قضا ایتدیروب بر دخی واقع اولمیه دیو فاتحه اوقورلر بیتك معناسنی
وایت کریمه‌نك تفسیرینی دخی حل ایدوب کشوف معانی عنایتنه نفس پیر ایله نائل
اولوب بعده بر شبهه ادنی ملاحظه ایله حل اولور خلجان مرتبه‌سنه وارمز اشته
انتساب طریقتك ادنی خیر وبرکتی بودرکه قوت قدسیه‌نك انواعندندر مجالسك
تمامنده سجله که سبحان الله والحمد لله الی اخره بر آغزدن موجود اولنلر جهر ایله
اوقیوب شیخ کامل بر دعای شامل ایله حل مشکلات امرنده ازدرون متوجه
اولوب تخلیه وتحلیه رجاسنده سالکان آمین دیرلر بعد الفاتحه هرکس کارینه
منتشر اولور (ترجمه) خطردن احترازایدوب اوتورمه عجز ایله سن * که حر
عجزی ایله معذور اولمزا تمه تأخیر

ان لم تنل فی مقام ماتحاوله * فابل عذرا بادلاج وتهجیر

(مقام) فتحله در اولکی بابدن (لامقام لکم) فتحله قرأتنده لاموضع لکم دیمکدر
ولامقام لکم ضمله تلاوتنده مصدر میمی مزید فیه در لااقامة لکم معناسنه
(تحاول) سن طلب ایدرسین معناسنه در محاوله وزن ومعناده مطالبه کبیدر لکن
حیله ایله مشترك المادّه در طلبنده نوعا حیله ملحوظدر دیدیلر (ابل) دخی ادلاج
بابندن اولمغله همزه‌سی قطعدر ومصدری اولان ابلاء وزن ومعناده اظهار
واجهاردر (ادلاج) بر طریقه کیجه ایچنده کتمك (تهجیر) هاجره ده یعنی شدت
حرارت صیفده که دیار عربده وقت نومدر عزیمت صوب مقصود ایلمکدر
بر محلدن بر محله نقل هجرت دینورا کر شدائد احوال سببیله اولورسه (ترجمه)

مقام مطلبه ایرشمدکسه ای نعمجو * سحرده وقت کرماده چالش قیل کاره تدبیر
(نطق دیکر) اصبر علی تعب الادلاج والسهر * وبالرواح علی الحاجات والبکر
بو شعر اشعث بن قیسه خطابا وارد اولمشدر (ادلاج) بیت سالفده معهود
وسابقدر (سهر) تحریك ایله در کیجه اویخوسز قالمق علی (رواح) صباحك
ضدیدرکه زوالدن اخشامه دك اولان وقتدر (بکر) ضمله جمعدر وبکره
مفردیدرکه سحری اولان زماندر (ترجمه) صبرایت اتعاب ایلرایسه کر سحر
ایله سهر * روز وشب حاجاتك استه همتك واریسه کر

لاتضجرن ولا یعجزك مطلبها * فالنجح یتلف بین العجز والضجر

نجح)ضم نونله وجیمدن تأخیر مهمله ایله حاجتی روا اولوب مرادینه ایرمك (ضجر)
اضطراب (ترجمه) اضطراب ایتمه طلبده عاجز اولمیه سعیدن * ضجر
وعجزك ارا بیرنده ظفر قالور کیدر

انی وجدت وفی الایام تجربة * للصبر عافیة محمودة الاثر

(وفی الایام)مؤخر مبتدا ایله جمله‌سی حالیه اولور (اثر) نشان که فی الحقیقه اباغك
نشانی ایزیدرکه ذی روحك مرورینه علامتدر کذلك کتاب مؤلفك اثر فضلی
وکتابت کاتبك اثر قلمیدر ومسجد واقفك اثر خیریدر لکن بونده نتیجه وثمره قصد
اولنور (ترجمه) بویله بولدم هردم ایچره وارایکن بر تجربه * صبر ایچون
مردك جزاسی عافیتدر خوش اثر

وقل من جد فی امر یطالبه * فاستصحب الصبر الافاز بالظفر

(قل) ماضیدر وقلت عدمدن کنایه در (استصحب) ملازمت ومداومت ایلدی
دیمکدر ترجمه امر مطلوبنده بوقدر کسه که کیم سعی ایلیوب * صبری
استصحاب ایله بولمیه حاجاته ظفر (نطق اخر)

اصبر قلیلا فبعد العسر تیسیر * وکل امر له وقت وتدبیر

بو بیت (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) امر شریفنه امتثالا صبر وتوکلی
توصیه ایله (ان مع العسر یسرا) کریمه‌سنی افهام ایدر (بعد) قبلك ضدیدر وعند
وهلاك معناسنه دخی کلور (تدبیر) بر کارك شروعنده عاقبت ونتیجه‌سنی
ملاحظه ایلمك که دابردندر (معنی) عسرتك اندفاعی عین یسر اولمق محققدر
سرمایه‌سی صبردر وهر حاجت وحالتك جلبی وکرك سلبی وقت مخصوصده واقع
اولورکه الامور مرهونة باوقاتها وهر کارك بر تدبیری وهر عملك بر رجلی واردر
امور عظیمه البته خیرخواه وعاقبت اندیش وعاقل وصادق عد اولنان کسنه‌لرله

بعدالمشوره وبلکه استخاره دخی اولنوب مباشرت وشروع اولنه که نیجه امور
شریه خیره تدبیر ایله تحول ایلمشدر مشورتده برسر خیر خفی الهی واردرکه
کندیدن عقلده ودرجه‌ده دون اولان اصحاب ایله مشاوره امری وارد اولوب
(وشاورهم فی الامر) نازل اولدی وممکن اولمزسه نسوان ایله مشورة وضدینه
مبادرت باینده (شاورهن وخالفوهن) صادر اولمشدر (ترجمه) برازصبر
ایت که بوعسرك صوکی البت بولور تیسیر * اولور هر کار ایچون عالمده بروقتیله
برتدبیر

وللمهیمن فی حالاتنا نظر * وفوق تدبیرنا لله تقدیر

(مهیمن) ضم وفتح وسکون تحتیه وکسر میم ثانیه ایله دراصلی مؤأمن درهمزتین
جمعنك کراهتنی دفع ایچون ایکنجی تلیین وتسهیل ایله یایه محول اولوب واولی دخی
هایه انقلابی لغتدرکه اراق ده هراق دینلور تفصیلی کتب لغات وفن صرفده
مسطوردر اسماء حسناد ندر جمیع موجوداته تنفیذ احکام ایله احاطهٔ تصرفاتی
تسلیط صاحبی دیمکدرکه بوجهتدن انلری مؤمن یعنی قورقدقلرندن امین
ایدیجی دیمك اولور (معنای بیت) اشته بووصفله موصوف اولان خالقمزك بزم
احوالمزه ناظریتی بهران دائمدر وبیت سابقده اکرامورده تدبیرمزدرکاردر لکن
بزم تدبیرلریمز دخی بالکلیه انك تقدیرینه منوطدرکه بیوردر (وما تشاؤن
الا ان یشاء الله) اشته طریقهٔ خواجکانك عددینازلری اون سکزه ترقی ایلدیکی
(العبد یدبر والله یقدر) حروفنك عددی ایچوندر دیدیلر (ترجمه) اولوبدر
اول خدا هر حالمزه شاهد ناظری * بزم تدبیرمزه فوقنده در تقدیرنی تغییر

ان عضك الدهر فانتظر فرجا * فانه نازل بمنتظره (نطق دیکر)

(عض) تقدم مهمله ایله دیشیله ایصردی دیمکدر تکدیر امور عسیره مراد اولور
(یعنی) اکرامور دنیاده برکدر ظهور ایدرسه بشارتدر همان عقبنده فرجه
مترقب ومنتظر اول که (انتظار الفرج عبادة) حکمنجه اول شدته صبرایله ینه
معبود موجوده انتظار طریقیله عبودیتکده دوام ویررسن درحال فرج تعقیب
ایدر زیرا فرج دخی کندینه انتظار وطلبده اولنلره عنایت اولنور (ترجمه)
زخم اورر ایسه زمان اول فرجه منتظر * منتظر اولنلره یعنی اولور منتصر

اومسك الضر وابتلیت به * فاصبر فان الرخاء فی اثره

(بو بیت) دخی سابق مآلنده درکه (ولنبلونکم بنقص من الاموال والانفس
والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون)

کریه

کریمه‌سندن مأخوذدر (ترجمه) ایرسه زیان وبلا اولسك اکا مبتلا *
صبرایده کورکه رخا اثر وقفاسنده‌در

رب معافی شکی بعلته * ومشتك ما ینام من سهره

(معافی) قصر ایله اسم مفعولدر عافیتدن معافی اولوب کسره استثقالیله تنوین
فایه ویریلوب اصلی ناقص یائی اولمغله ینه یانك رسمی ابقا اولنمغی طیب الله
ثراه (کل امتی معافی الا المجاهرین) اثر شریفی شرحنده مناسب کورمشدر
اکرمشتك کبی کسره دلالتیله یا دخی خطا ساقط اولسه شاید که اجوف ظن اولنه
زیرا وسطنده الفی تغلیط ایدر معناسی عافیت بولمش یعنی مضرات کندیدن
زائل اولمش دیمکدر (ترجمه) نیجه صحیح کیشی وارکیم ایدر علتله زار *
داخی نیجه خسته‌یی قیلدی سهر منکسر

کم من معانی علی تهوره * ومبتلی ما ینام من حذره

(معانی) شدت معناسنه اولان عنادن مفاعله بابندندر معافی کبی (تهور)
عاقبت اندیش اولمیوب برایشه بلافکر مباشرت وشروع (ترجمه) شدته
ایردی نیجه کمسه تهور ایله * خوف ایله چشمنده خواب اولمز انك مستقر

وفارح فی عشاء لیلته * دب الیه البلاء فی سحره

(فارح) فرحیاب (عشا) بونده مطلقا مغرب معناسنه که سحرك ضدیدر (دب)
ماضیدر یوریدی دیمك مرکبی وبونده عارض وظاهر اولدی معناسنه درکه (مآلی
صفانك وبلانك دخی وجودینه اعتماد اولنمیه ایکیسی دخی زائل اولوردیمکدرکه
مستعصم بالله خلیفه‌نك بوبیت اقتباسی مفهومنده‌در * واصبحنا لنا دار کجنات
وفردوس * وامسینا بلا دار کأن لم تغن بالامس (ترجمه) نیجه فرح کمسه‌لر
کیجه صفاده ایکن * آکه ایرنجه سحر اولدی بلا منتشر

من صحب الدهر ذم صحبته * ونال من صفوه ومن کدره

(یعنی) بوعالم فانی‌یه راغب اولان کمسنه البته فلکدن شکایت ومقارنتندن
پشیمانی اظهار ایدر زیرا صفاسنی سورر وکدرینی دخی چکر بلا غم دنیاده کرم اولمز
انلرك ایکیسی توأمدرکه شاعر دیمش * اهل ماتم کریه ده کاه قسمت خنده ده *
جانستانك وبردیکی معجون دوخاصیتایدر (ترجمه) دهرایله صحبت ایدن
صحبتنی ذم ایدر * شهد صفاسین ایدر زهر جفامنکدر (نطق اخر)

یا طالب الصفو فی الدنیا بلا کدر * طلبت معدومة فأیس من الظفر

(صفو) صفوتدر (ترجمه) ای بودنیانك صفاسین استینلر بیکدر * استدلك معدومی

مأيوس اول اكا بوقدر ظفر

واعلم بانك ماعمرت ممتحن * بالخير والشر والميسور والعسر

(فاعلم) دخی نسخه در (ممتحن) اسم مفعولدر معناسی مبتلادر (عمر) عسرتك جمعیدر (خلاصه) تحقیق سن مادامكه بودار ابتلاده سين هر حالك ضديله جريان ايدر انكه سن مظهر احسانسين مثلا اكر خير ظهور ايدرسه شرك زوالی اولمغله يته خير صافی دكلدر كه شر البته يته تعاقب ايدر واكرام اسان ايله متصف اولورسن عقبنده برحال دشوار آشكار اولور ويسر دخی يسر محض دكلدر بلكه عسرتك زوال وخلوندن عبارتدر (ترجمه) شويله بيلكه عمرك اولدقجه اولورسين امتحان خير وشر * وعسر ويسر ايله سنك عمرك كچر

انى تنال بها نفعا بلا ضرر * وانما خلقت للنفع والضرر

(انی) سؤال عن المكان لكن بونده استفهام انكاريدر (بها) ضميری دنيايه راجعدر كه بيت اسبقده كجدی (ترجمه) قنده بولورسين جهانده نفعی كاوله بيضرر * نفع وضر ايجون يرادلدی چو عالم سر تسر

فى الجبن عار وفى الاقدام مكرمة * ومن يفر فلن ينجو من القدر (جبن) خوف (مكرمت) ضم را ايله درا كرام مأ لنده در ان اكرچه نصب ايدر لكن وزن ايجون ساكن اولمشدر (ترجمه) عار اولور خوف ايچره اقدام ايچره اولور مكرمت هم فرار ايدن قدردن صنمه قورتيلور كيدر (نطق ديكر)

عسی منهل يصفو فيروى ظماءه * اطال صداها المنهل المتكدر

(عسی) قريبی اعاايدر درت فعلك بريدر (منهل) وزن ومعناده منبع يعنی صوچيقان ير (ظمأ) وزن ومعناده عطاش كه جمعدر مفردی ظمأن دخی وزن ومعناده عطشان كبی صوسزديمكدر (صدا) قصر ايله عطش ومدّی دخی لغتدر كه ظمأ كبی صوسزلق وصدأن عطشان وزن ومعناسنده در (متكدر) بولانيجی كدردن تفعل بابنك فاعليدر (ترجمه) شايد كه چشمه صاف اولوب سيراب ايده صوسزلری * اول حالی آنلاره اوزاتدی چشمه سار پر كدر

عسی بالجنوب العاريات ستكتسی * وبالمستذل المستضام سينصر

(جنوب) ضمله جنبك جمعيدر كه طرف وتركجه يان كه كيشينك درت يانی وهر يانی مراددر عاری چپلاق سين عسايی توكيد ويا معنادن تجريد اولنور (تكتسی) كينورديمك كه كسوه ماده سندن مضارع مؤنث وضميری جنوبه راجعدر (مستذل) ذليل وخور (مستضام) مظلوم (ترجمه) جائز كه عريان كيشی

هم كسوه ايله خندان اوله * ظلم ورذالت اهليده نصرت ايله دفع ايده ضر

عسی جابر العظم الكسير بلطفه * سيرتاح للعظم الكسير فيجبر

(جابر) قرق باغلايجی وجبار بو ماده دن منكسر دللری مسرور ايدیجی ديمك اولور (كسير) قرلمش (يرتاح) يرحم معناسنه مصدری ارتياحدر روحدندر حی بو ماده دن بعض اوراده مرتاح حق تعالی يه اطلاق اولنوب ابونصر بستی رحيم معناسنه درديمشدر حقنده مغفرت ملحوظ اولان ميتده ارتاح الله لفلان ديدكلری امام صغانيدن مرويدر (ومرتاح) كه خيول مسابقه دن بريدر اودخی بو ماده دندر (عظم) كسيردن مصرع ثانيده دخی يته اول مراددر لكن تكراری استرحام ايچوندر (ترجمه) شايد كه جبر كسر ايدوب لطفيله دلشادان ايده زخم دلی ايدوب جبيره بند فيضی سر تسر

عسی الله لاتيأس من الله انه * يسير عليه مايعز ويعسر

(تيأس) يأس ماده سندن دركه نوميد اولمقدر سيبويه ديركه باب رابعدن ماضيسی وباب ثانيدن مضارعی يأس ييئس علم يضرب وزننده كاور يعنی ايكيسنده دخی عين الفعلی مكسور لكن حسب يحسب بابندن يعنی سادسدن دكلدر ديديلر وبونده لغت نخعيه ده (افلم ييأس الذين آمنوا) علم معناسنه در كندی معناسنه دكلدر پس يعلم وزننده اولور بعضيلر ديركه عليای مضر مضارعی مكسور وسفلای مضر مفتوح اوقورلكن قول اول مختاردر وبونده مقصود بودر (يعز) قليل ونادر معناسنه عز بر ماده سندن ايكنجی بابدن مضارعدر (يعسر) بشنجی بابدن يعنی ماضيسی كبی عين الفعلی مضمومدر (عسانك) خبری حذف اولنمشدر تمام بيتدنصكره (سيسهل ماعسر عليك) تقدير اولنور (يعنی) سن مأيوس اولمه كه مقتضای شرع بودر زيرا يأس كفردر (لاتقنطوا) آيتی ايله نهی وارد اولدی كمال امن دخی (ولا يأمن مكر الله الا القوم الفاسقون) كريمه سيله منهيدر پس موحد امن ايله يأس كفتی ميزان بر برندن راجح قيليه خوف ورجا دخی انلره تابعدر كه خوفك نهايتی يأسه ورجانك غايتی امنه واررحال صحت بدن بودر قالديكه مريضده خوفك دخی بالكليه رجايه انقلابی لازمدر (حق) خواجه بهاء الدين محمد نقشبند حضرتلرندن برخسته يه دعا طلبنده جوابلری حرف دال اوائلنده لا بشرح الواعظ بيتنده مشروحدر (ترجمه) شايد كه مأيوس ايتميه لطفندن اول پرودكار * نادر اولوب دشوار اولان آساندر اكه قيل نظر

(نطق ديكر) لئن ساءنی دهر عزمت تصبرا * فكل بلاء لايدوم يسير

(دهری) نسخه‌در (ترجمه) کربنی غمکین ایدرسه دهر اکا صبر ایدرم * هر بلا چونکه دوام اوزره دکل اولور یسیر

وان سرنی لم ابتهج بسروره * فکل سرور لا یدوم حقیر

(ابتهج) نفس متکلم افتعال بابندندر لم ایله لفظی وجزائیتله محلی دخی مجزومدردر (سرور) ثانی نکره اعاده اولندی اکرچه اولك غیریدر لکن متعدد وبلکه بلاعدد دخی اولسه مادامکه غم کبی زائلدر اودخی شیء حقیردرکه دیمشلر * دوست مسدحندن نه‌لطفم دشمنك ذمی نه‌غم * فارغ البالم وبال وسعدحالمدن بودم (ترجمه) کربنی شادان ایدرسه اولیم مسرور اکا * هر سرورك چون دوامی اولمیه اولور حقیر (نطق اخر)

لئن ساءنی دهر فقد سرنی دهر * وان مسنی عسر فقد مسنی یسر

مصرعلرده اولان جمع اضداد وثانیده دخی (ان مع العسر یسرا) کریمه‌سنه ایهام کرات ایله سابق ومرات ایله دخی لاحق اولور مأل بیت ترجمه‌دن ظاهردر (ترجمه) غم کتورسه کرزمان کوردم سرورین برزمان * عسر ایرشدیسه بکا ایردی نیجه دمده یسر

اکل من الایام عندی عادة * فان ساءنی صبروان سرنی شکر

(مأل) هر کون بنم برمعتادم واردر انی پیشنهاد فوأد ایدوب راحتنه ادا اولنمشدر اول معتادم بودرکه اول کونك ظهورینه دقت وامعان ایدرم اکر بکا مرادی غمکین ایدوب اساءت که برکوتولك ایدرسه بنم اکا مقابله‌ده اعتیادم صبردرکه مفتاح الفرجدر زیرا ترح دخی فرح کبی بردوام دکلدر یوقا کر اول روز شادی فزون اولورسه بن اکا دخی دلبند اولمم لکن سرور برنعمتدر انك زیاده اولمسنی قصد ایدوب (لئن شکرتم لازیدنکم) مفهومنجه شکرك دامننه تعلق ایدرم زیرا وقت نعمتده امت مرحومه حقنده خدمات خیریه ایله متصف اولمق زوالیله خالی قالمقدن اولادر مقصود عدم علاقه‌در وشکرم دخی الشکر لله دیمکله فقط لفظی دکل بلکه سبب سرور اولان نعمت جنسندن شکر ایدرم مثلا نعمت قوالیه‌ونعمت بدنیه‌ونعمت مالیه‌دن اولکیده بندخی برامت حقنده انی اجرایه سعی ایدرم عیاده‌وتسلیت مغموم (وتواصی) بالصبر وتدریس کبی ولو حرفا وبالتحدیث نعم ویانصح وپندهرنه اولورسه ایدرم بدنیه‌ده کذلك اعانت ضعفا ایدرم وسرور مالیه‌ده دخی طیبات اجرا ایدرم صدقات وحولان حولده زکاة کبی کذا وکذا زیرا نعمتك شکری زوالندن صائندرحق اداسنه توفیق لازمدر (قلیل من

عبادی الشکور) لکن عجزی نصب عین ایلمك ادراك کمالینك شرطیدرکه صدیق اکبر بیوردر (العجز عن درك الادراك ادراك) زیرا شیخ سعدی دیرکه هر برنفسده ایکی نعمت واردرکه بری امداد حیات وبری تفریح بدندر پس هر نفسده ایکی شکر لازم مع ذلك هر شکر قولینك اداسنده دخی برقاچ نفس خرجه سوریلور لکن نجم کبرانك بومقامده بربشاره‌سی واردر هر نفس ذکر جلاله‌نك هاء هوّیتی ادا ایله جریان ایدرکرکسه صاحبی بیلسون یعنی قصد ذکر ایتسون کرکسه قصد ایلسون که شیخ سلیمان بیوردر (ع) هر نفسده الله آدین دیمدام (ترجمه) آشنایم هر برینه روز کارایچره بنم * عادتمدر غمده صبر وهم سرورده چوق شکر (نطق دیکر)

غنی النفس یکفی النفس حتی یکفها * وان اعسرت حتی یضربها الفقر

(غنی) کسر وقصر ایله یسار ویسرکه فقرك ضدیدر وکسر ومدله طریق سماعدن تغنی کبیدر وفتح ومدایله غناء نفع واستغناء بالشیء معناسنه هربرینی تصحیح ممکن لکن معنای اولده ظاهردر (ان اعسرت) تنکدست صاحب اعسار یعنی کوچ حاللی اولدیسه دیمکدر حتی بونده غایت ایچوندر چاره قیلمق اولادر (مفهوم شعر) بواثر معتبر لنشق مناسبتی تقریردن ظاهر اولور (نقل) غرائب الجامع السیوطیدن معدود بدرشعر ایدرکه یوما من الایام بیك وحی مبین برادرم جبریل امین کلوب خالق وراز قمزدن بکا تبلیغ سلام وابلاغ پیام ملك علام ایلدی بیورمشلرکه بنم قوللرمدن بعض کمسنه‌لر واردرکه انلرك ایمان وتصدیقلری انجق غنا ایله صلاح پذیر اولور اکر بن انی فقیر ایلسم اکا ضرر ترتب ایدرکه کفره ایرر بیورمشلر ذیلی دخی بوکه بعض عبادم دخی واردرکه ایمانی صلاحکیر اولمسی کندی فقرینه موقوفدر اغنا ایلسم کفران ایریشور ونیجه قولم واردرکه ایمانی سقامت وعلتله اصلاح اولور اکر انی صحیح الجسم قسمندن ایلسم علتی زائل اولوب کفری فرجه بولور وبعض بندکانم دخی انجق صحت بولمغله صحیح الایمان اولور اکر انی علیل ومریض ایلسم فاسد الایمان اولور یعنی ناس بودرت حالك بریندن غنا ووسعت فقر وقلت سقم وعلت صحت وعافیتدر خالی اولمامق انلرك سبب سلامت اسلام وباعث صلاحیت ایمان تاملری اولور (ترجمه) غناء نفس کافیدر سؤالدن منع ایدر آنی * فقیر اولورسه‌ده فقری ضرر ویرنجه صبر ایلر

فما عسرة فاصبر لها ان لقیتها * بدائمة حتی یکون لها یسر

(عسرة) وبدائمة مانك اسمی وخبری اولوب فاصبر جمله‌سی اخر مصراعه دك اسله

خبرمیانه معترضه در (لام) بعد معناسنه درکه مثلا کاتب بو محلی تبییضك
زمانك تفهیم مراد ایلیوب (خدمت علم ١١٨٤) تاریخی ربیع ثانیسنك اوچنجی
کوننده نصکره دیو تاریخ یازمق ترکیبی (بیضته لثلاث خلون من ربیع الآخر
لسنة ١٤) دیوب لثلاث لفظنده لام داخل بعد معناسنه اولور بعد ثلث تقدیر
اولنور کذلك لها دخی بعدها یعنی عمرتدنصکره دیمکدر (ترجمه)
اکر عمره ملاقی اولور ایسك راه ذلتده * دوامی یوق اکا صبرایله بشر اولنجه تا رهبر
(نطق آخر)

وهون علیك فان الامور * بكف الاله مقادیرها

(مقادیر) مقدارك جمعیدر که مقدار اندازه وبرنسنه نك قدرینی فهم وادراکده
قیاس اولنان شیء (ترجمه) رضا ایله توکل ایله چونکه * ید حقده اولور مقدار مقدور

فلیس بأتیك منهیها * ولا قاصر عنك مأمورها

بو بیتك دخی مآلی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) انك نهی ایتدیکی ایرمز
سکا بس * ایریشور سا که هرنه ایسه مأمور (نطق دیکر)

ای یومی من الموت افر * یوم ما قدر او یوم قدر

(ملخص) ای لبیب حبیب ایکی کونك برینی مرکدن مفر یعنی اولمکدن فراره تعیین
مراد ایلسم سنکله مشاوره ایده یم برکون وارکه انده موت مقدر اولمامش
وبرکونده دخی تقدیر اولنمش بو ایکیدن برینی مفر اختیار ایده یم (ترجمه)
قنغی کونده ایدرم وقت مرکدن فرار * روزبی تقدیرده یا اولدقده اول روز قدر

یوم ما قدر لم اخش الردی * واذا قدر لم یغن الحذر

مآل بو که) مرکك تقدیری واقع اولمدیغی کون هلاکدن خوفم یوق قالدیکه اکر تقدیر
اولندیسه خوف وحذرم بکا مفید وحاجز حصین اولوب بنی موتدن محفوظ
ومستغنی وامین ایلمز پس مرکدن خوفك هیچ معناسی یوق همان قضایه رضا
لازم زیرا تحویلی محالدر (ترجمه) روزبی تقدیرده چکمم هلاکدن الم * روز
تقدیر اولدیغی دم فائده ویرمز حذر (نطق آخر)

وما آثر التقصیر الا مقصر * رأی نفسه حلت محل المقصر

(آثر) برینه ادثر دخی نسخه درکه ترجمه اکا ناظردر (خلاصه) نقصان دکلدر
الا بنه ناقصك وقاصرك مختاریدر زیرا اول ناقص کندی نفسنی اهل تقصیرك
درجه لری محلنده حال کورروبو سببدن علو همت کندینه برامر دشوار کلور
(ترجمه) بورنمز جامهٔ تقصیری الا که مقصر * کورر نفسن کا بنوب اولمش

اومنزلده مصدر

وکل امرئ یأتی بما هو اهله * فاهل بمعروف واهل بمنکر

فاهل المعروف واهل المنکر دخی نسخه درکه (هو اهل التقوی واهل المغفرة)
کریمه سنه ایمادر (خلاصه) هرکس کندی اهلیتی اقتضاسنه قابلیت اوزره
بودار تکلیفه کلور (وکل میسر لما خلق له) سری ظاهر اولور پس ناس ایکی شقدر
نیجه سی اهل معروف که عمل صالح اصحابیدر رضای حقه مطابق کاره راهیلردرکه
سعدادیرلر وبعضیلری دخی اهل منکر یعنی عمل بد اربابیدر طریق مستقیمه
سالك اوله مز خلاف رضایه رهروان اولورلر انلره اشقیا دینور (اماشقی وسعید)
سری اوزره کلورلر وکیدرلر (ترجمه) سزاوار لایقی نیسه کتورر هر کیشی چون
کیمسی اهل معروف اولدی کیمی اهل منکر (نطق دیکر)

للناس حرص علی الدنیا بتبذیر * وصفوها لك ممزوج بتکدیر

(تبذیر) نفقه ده اسراف (تکدیر) بولاندرمقدر صفونك ضدیدر (مآل ترکیب)
خلقك دنیایه شدت رغبتی واردر لکن طریق حقه صرف ایچون ویا مؤنت عیالده
توسیع نیتیله دکلدر بلکه امر دنیاده اسراف ایلمك وبونکله اقرانی اولنلره سفاهتك
طفراتنده غبطه انداز اولمق ایچوندر بوخسه حق تعالی انلرك رزقلرینی کفایت
اوزره خلق ایلمشدر عبادتنه خلل وصفوت درونته زلل ویره جك مقدار رضا بقه
اوزره دکلدرکه ضیق معاش کبی بعض عوارضك عدم دوامی دخی دلیلدر لکن
اسراف ایده جك قدر وسعت رزق اولمز اولنلرده دخی (لا تسرفوا ولا تقتروا) ودخی
(کلوا واشربوا ولا تسرفوا) دیو تربیه وتنبیه بیوررا اول جهتدن نفس وشیطانلری
وهوا وهوسلرینه مساعدهٔ کلیه اولیوب تازیانهٔ شرعله تأدیبدن خالی
اولمدقلرندن ناشی صفوت امیدایلدیکك حاللری سکا آیینهٔ تدقیقده کدرله ممزوجا
ومخلوطا صورتنما اولور (القناعة کنز لا یفنی) (ترجمه) جهان ایچره عجب
دوشدی بو خلقه حرص وتبذیر * صفاسی دمبدم اولمقده درآمیختهٔ تکدیر

کم من ملح علیها لا تساعده * وعاجز نال دنیاه بتقدیر

(ملح) اصلنده ملحح اسم فاعلدر ابرام وزن ومعناسنده اولان الحاحدندر سؤالده
شدت ابرامدر (تقدیر) بونده وسعت ویسار وبرکت معناسنه اولان قدرتدندرکه
ذی قدرت تعبیری بو ماده دندر اندن بدل تقصیر بو تقریره مخالفدر تقتیر نسخه سی
دخی ابعددر (مآل بیت) سابقنی مصلحدر اکثریا دنیایه مکب وحریص کمسنه لره
مساعدهٔ دنیا اولمز غریبدرکه اکثری عجزه مقوله لری ذی قدرت اولورلر دیمکدر

حتی بونده بعض حکما بروجه دیمشلردر عاقلده مضایقه وغافلده مساعده صورتی چوق کوریلور حکمت بودرکه حیلهٔ عقل ایله تحصیل دنیا ممکن اولیوب دادحق اولدیغنه عاقل غافلده وسعت مشاهده سندن آکاه اولسون ایچوندرکه بیت آتیده ظاهردر (ترجمه) نیچه الحاح ایدن شخصه مساعد اولمدی دنیا ٭ نیچه یه عجزوتقصیر ایله اقبال ایتدی باتقدیر

لم یرزقوها بعقل حین مارزقوا ٭ لکنهم رزقوها بالمقادیر

(محصل) روزازل یعنی (نحن قسمنا) ده عاقللر دنیاسی عقلی سببیله ویرلمامشدر بلکه مقادیر یعنی اندازه وکفاف قدرو برلمشدرکه ستدرمق ایدرلر حتی اثرده کلمشدرکه (حذق المرء محسوب من رزقه) یعنی برکسنه نك ذکای طبعی وحذاقت ذهنی وذکای قلبی رزقندن معدود ایمش پس (لله الکریم الحکیم الشکر الجسیم العمیم) که کثرت ارزاق ایله مغتنم وکفاف نفس قناعتیله پرنم اولمشزدر (ترجمه) بولنلر رزقنی هیچ بولمدیلر عقلله انلر ٭ مقدر نیسه مقداریله بولدی قیلدی حق تیسیر

لوکان عن قوة اوعن مغالبة ٭ طارالبزاة بارزاق العصافیر

(بزاة) بازینك جمعیدر قاضینك قضاة اولدیغی وزنده که طوغان دیدکاری قوشدر (عصافیر) فتحله درمفردی عصفور ضمله درسرچه قوشیدر بونك مآلی ترجمه ده ظاهردر (ترجمه) اکر قوت ایله غالبلك ایله قوت آلنسیدی ٭ آکوردی سرچه نك رزقینی هردم بازکردنکیر (نطق آخر)

سبحان رب العباد والوبره ٭ ورازق المتقین والفجره

(وبره) واوایله در بوکلی وتوکلی ویاخود یاغراولان حیوان دوه وقیون وغیری (فجره) فاجرك جمعیدر کفره کافرك جمعی اولدیغی کبی فجور حقدن اعراض معناسنه کذب وسائر کارناهنجاری مرتکب اولمقکه انك ضدی تقوادر رزاق اولمقده جمله سی حقنده یکسان اولدیغن افاده مراددر (ترجمه) رب عباد ووبرا یچون اوله حمد صد ٭ متقی وفاجرك رزقنی اول بخش ایدر

لوکان رزق العباد فی جلد ٭ مانلت من رزق ربنا مدره

(مدره) برکرمیچ (ترجمه) رزق عباد اولسه کرنقد جلادت ایله ٭ رزق خدادن سکا ایرمزایدی برمدر (نطق دیکر)

رأیت الدهر مختلفا یدور ٭ فلا حزن یدوم ولا سرور

(مختلف) دورلودورلو دیمك (لا) لیس یه مشابهدرکه اسمی رفع ویدوم جمله سی

خبریله نصب ایدر (ترجمه) دهری کوردم اختلافی دورایدر ایلرمی ور ٭ یوق دوامی انده حزنك دائم اولمزهم سرور

قدبنت الملوك بها قصورا ٭ فلم یبق الملوك ولا القصور

(قصور) قصرك جمعیدر وقصوربقیه معناسنه اسم دخی اولورکه جناس لفظی تام واستخدام دخی بولنور (ترجمه) پادشهلر چوق بنالر یاپدرانده بیقصور ٭ لیك باقی قالمدی نه پادشهلرنه قصور (نطق دیکر)

جمیع فوائد الدنیا غرور ٭ ولا یبقی لمسرور سرور

(غرور) مغرور اولمق که خصمك نفس وشیطان واهل دنیا ٭ هرکیم اولورسه ایلدکاری حیله وخدعه دن ایات واحادیث تنبیه ایلمش ایکن ینه کرچك ظنیله الدانمقدر بوبابده جامع حروفدن زیاده دعایه محتاج مؤمن کوره مم (والی الله المشتکی) (ترجمه) جمله نفعی اولدی دنیانك غرور ٭ باقی قالمزدانخی مسروره سرور

فقل للشامتین بنا افیقوا ٭ فان نوائب الدنیا تدور

(افیقوا) افاقت بوللت یعنی جنوندن عقله کلك (مدلول کلام) فوائد دنیا وسرور وصفا جمله سی موردفنا اولمغله برزم شماتتمزده اولنلره ای مخاطب سویله که کندیلرینه کلسونلر حیران اولمسونلر بزه سرورفانی ظهوریله مغرورظن ایلمسونلر شادی برساعت بزده اولسه دخی ینه زائل اولورخلافی بدل اولسه ودخی ضدینه متبدل اولورشدائد دهرداغما دورلوزره دربزه اولان حالات انلره دخی واصل وینه زائل وخلافنه متبدل اولور (ترجمه) دی شماتت ایدنه سن حاضراول ٭ کیم مصیبت دورایدرا یتمزقصور (نطق دیکر)

ماهذه الدنیا لطالبها ٭ الاعناء وهولایدری

(ترجمه) طالب دنیا یه بودنیا دکل الا کدر ٭ رنج وزحمتدر ولکن اولدراندن بیخبر

ان اقبلت شغلت دیانته ٭ وان ادبرت شغلته بالفقر

(دیانت) اموردین ایله متصف اولمقدر تقدیم نوله دنایت خطادر یعنی ارباب دنیایه دخی دنیا شدت وزحمتدن غیری امری منتج اولمز زیرا ایکی حالدن خالی دکلدر بری اقبال وبری ادباردر مطلوب اولان اقبالی مأمورات دینیه یی اجرادن اشغال ایدر (غریبه) اصحاب کرامدن بری حال فقرنده مداومت جماعت اربابندن متدین کسنه ایدی وسعت دنیا نازنده اولدقده مرشد کرهان امت وطبیب دلخستکان جماعت علیه السلام حضرتلری دنیا امر وخیم ونحس عظیم

اولدیغنی تفهیم بیورمشکن ینه رجامند اولدقده غناسنه دعا بیوردیلر زمان
قلیلده جماعتدن قالوب حولان حولده زکات اخذینه آیت نازل اولدقده اکا
دخی تبلیغ اولندی بعد الحوائج رتبهٔ نصابدن زیاده مالك جمله سندن ربع عشر
یعنی قرقده برینی فقرایه ویرمك فرض اولدیغی معلومی اولدقده استکثار ایله
زباندراز اولوب کفره نك جزیه سندن بونك فرقی ندر دیوب حاصلی ادادن
امتناعیله مرتد اولوب ینه پشیمان اولدقده اذن حق اولمامغله توبه سی مقبول
بیورلمدی حضرت صدیق دخی خلافتنده جسارت ایده مدی (خسر الدنیا
والآخره) اشته مظهر هدایت برکسنه کرکدرکه دابند اولمیه واکر ادبار
ایدرسه ده برمرتبه اضطراب ویرر که اودخی ضرورات دینیه اجراسنه وقت
اولورکه مانع اولوب اشغال ایدر (کاد الفقر ان یکون کفرا) پس لیل ونهار جناب
خالق مرحمتکاردن نیازابرار ورجای اخیار بودرکه لسانلرین ذکردن وجنانلرین
فکردن دور ایلمك حالت اعتدالیه سنه (وکان بین ذلك قواما) سری اوزره
مظهر ایلیه بجاه حبیبه ورسوله وبحرمة فروعه واصوله (ترجمه) کرا کا
اقبال ایدرسه حقدن اول مشغول اولور * فقر ایله اشغال ایدر ادبار ایدر ایسه اکر

(نطق آخر) دنیا عدمتك ما امرك * للمکثرین فما اضرك
(عدم) قلتدن عبارت (ما امرك) فعل تعجبدر (ما اضرك) کبی امر زیاده آجی
معناسنه افعل تفضیل (مکثر) مالی چوق اولان (اضر) انفعك ضدیدر
(ترجمه) عجب تلخ اولدك ای دنیا که سندن زهر اولور سکر * کثیر المال اولنلره
زیانك اولدی سرتاسر

ماذاق خیرك ذائق * الا صبت علیه شرك
مألی ظاهردر (ترجمه) عجبدر سلسبیل شهد خیرك کیمه صوندکسه *
آقتدك زنجبیل زهر شرك اوستنه یکسر (نطق اخر)

تؤمل فی الدنیا طویلا ولا تدری * اذا جن لیل هل تعیش الی الفجر
(نتیجه) دنیاده عمرك هرنقدر چوق اولورسه ینه چوق زمان معمر اولمغی امید
ایدرسین وسنکله همعصر اولان معمرینی درمیان ایدوب فلان کس طقسان
یاشنه واردی عمر طبیعی برامر بعید میدر (وماذلك علی الله بعزیز) دیرسین مع
هذا بو لیجه اخشام اولدقده صباحه دك عمر سورب یاریـنکی کونه حیات وصحتله
وارر میسین انی بیلمزسین که بیت ثانی وثالث مصرع ثانینك تفصیلیدر اشته
بو سببدن صوفیهٔ کرام هرنفسـنی نفس اخیر اولمق ملاحظه سنی معتاد ایلمشلردر

(تذکره) برایکی دفعه دخی تذکیر اولندیکه کونده یکرمی کره موتی خاطره کتورن
کیشی ابد الدن عد اولنور حضرت فاروقك مخبر موتی وار ایدی موت وارد ردیمك
ایچون تعیین اولنمشدر هرکون کاوردی حضرت فارقانی محل بعیددن
کوردیکی کبی بکا ایدردی اول منادی کاوب کریه نالك کوروب سویلمزدی بر بیلده
برکره سویلمك میسر اولمیوب ادای خدمت ممکن اولمیور دیو تعیین اولنان
یومیه یی قبول ایلمدی حضرت عمرا کا قناعت ایلیوب مهر ینه دخی کفی بالموت
واعظا یازدردی (ترجمه) ایدرسین دنیه ده طول امل بیلمزسین ای غافل *
صباحه صاغ اسن چیقاجغك ایتمزسین استغفار

فکم من صحیح مات من غیر علة * وکم من مریض عاش دهرا الی دهر
فا تفریعیه در (رابطه) مصرع سابق مفهو منجه صباحه چیقمق معلوم دکلدر
زیرا چوق صاغ کمسنه واردرکه پنجهٔ فلك ایله اللشورم ظننده سبب ظاهری وعلت
صوریدن بری ایکن عمری مظهر ختام وانفاس معدوده سی تمام اولدی وچوق
مریض مزمن هردم خسته علیل دلشکسته ایکن عمر طبیعی یه واصل اولدی
(تأتیهم الساعة بغتة وهم لایشعرون) تفسیرنده یازدیلرکه بغتة ناکاه فجأة
ودفعةً وموتك جلی وخفی اماراتدن برنشان سبق واقع دکل ایکن وضعف
وفتور ونکس ونقاهت کبی استعداد دخی یوغیکن عارض اولور موت فجاءة متهیء
وحاضر وهربار نفس اخیرینه ناظر اولان صلحایه تخفیف سکرات ایله نعمت
سبحانی ورفق ربانیدر پیغمبراندن دخی ابرهیم وداود وسلیمان علیهم السلام
جنابلری فجاءة عزم بقا ایلدیلر لکن تعلقات دنیویه صاحبلری اولوب وصیته
محتاج اولان آلوده کانه نقمت وغاشیهٔ عذاب درحتی اخذهٔ اسف یعنی غضب حق
تعالی اثریدر مظهر جلال اولوب توبه میسر اولمسون دیو حضرت خضر یدله
قتلدر دیو انسان العیونده دوچار چشم فقیر اولمشیدی برقاچ بیت مقدم غنی
النفس یکفی النفس بیتی شرحنده اولان مفهوم حدیث طویل بومحله شاهددر
(ترجمه) نی چوق تندرست اولان کشی فوت اولدی علتسز * نیچه خسته
اولان خوش اولدی کوردی دنیه ده چوق کار

وکم من فتی یمسی ویصبح آمنا * وقد نسجت اکفانه وهو لایدری (حاصل)
وچوق یکت مراهق ویا بالغ کمسنه لر واردرکه موتدن هنوز امین اولوب صحبتی
اولسه دخی بنم کنجلکم واروزیاده مرادم وار انلره نائل اولمزدن مقدم اولورسم
کوزم اچق قالور تعبیر هزل آمیزیله موتی تقریب ایلمز بهی سلطانم بو قدر وقت

برده یاتیلورمی دیو استبعاد ایدر تصور ایلمزکه موتانک حاللری فکر اولنسه بیراندن صبیان وشبان دخی زیاده اولدیغی عیاندر غافل بیلمزکه کتان ویاپنبه تخمی تارلاسنه برایکی سنه مقدم نشر ونثار ونابت اولدقده جمع واحضار ونقل بازار ایدوب نساج آلوب رشتهٔ حیاتی کبی انی غزل ایدوب صکره عجالة حائک انی کفنلک طوقیوب بازرکانی دخی بایعنه فروخت ایله بونک قریبا فوتی ظهورینه منتظر ودکاننده طرفندن مشتری یه ناظردر حال آنکه اندن بونک خبری اولمدیغندن غیری وحی ایله پیغمبر خبرویرسه ویاخود (ع) ای غافل اویان رحلت ناکاهی اونتمه * دیو مرشد الهام ایله انی حالندن آکاه ایلسه بلکه انلره دخی بویله صوغق لطیفه اولورمی دیه (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنک رحمة انک انت الوهاب (ترجمه) نیجه کسه صباحلر کیجه‌لر امنیت اوزره بس * کفنلر طوقنور انک ایچون هیچ بیلمز اول ناچار (نطق دیکر)

احسنت ظنک بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء ما یأتی به القدر

(یعنی) ایامده احوال سنیه ایله مساعده ومراد اوزره فلک دورنده جنبش ایلدکده دهره حسن ظن ایلدک که (کل من عند الله) اولمغله تکریم رحمانی وتنعیم وترزیق آسمانی ظهورنده (ربی اکرمن) دیدک وانکله اثنای اشتغالده دوام بولاق زعم فاسدیله قضا وقدرک وراء پردهٔ غیبده سنک حقکده خلقتکدن اقدم احضار ولوح محفوظه قید ایلدیکی حالات سیئه‌دن خوف ایلمدک مع هذا هرشیده مناوبهٔ نقیض وتبادل ضدین (کل یوم هو فی شأن) شهادتیله وقایع عادیه‌دن اولدیغی دخی مشهودک ایدیکه اصلا انکاره مجال یوق (ترجمه) حسن ظن ایتدک جهانه چونکه وقتک اولدی خوش * دیمدک قوس قضادن ایریشور تیر قدر

وسالمتک اللیالی فاغتررت بها * وعند صفو اللیالی یحدث الکدر

بو بیتده کیجه‌لری یاد ایلیوب دیرکه بیت سابقده کونلر مراد اوزره جریان ایلدیکی کبی کیجه‌لر دخی سلامتله دوران ایلدیکنه مغرور اولدک مع هذا فکر ایلمدک که کیجه‌لر وسائر اشیایه دخی کدر وقلت صفوتده حادث اولور پس لایق حال اولان تدارکده اولمدک زیرا برصو بولانق ایکن بر دخی بولانمز مصغر بر دخی تصغیر قیلنمز بلکه صفا ظهورینه دالدر لکن صفوت اوزره اولسه البته اکا کله جک حالت انک ضدی اولان کدردر بر حال اوزره بقا محالدر زیرا عالم امکانده البته تقلبات وانقلابات درکاردر (ترجمه) کیجه‌لرده سالم اولدک اکاسن

مغرور اولوب * دیمدک کیجه صفاسنده ایکن ایرر کدر (نطق دیکر)

یعیب رجال زماننا مضی * وما لزمان مضی من غیر

(نقد سخن) بعض کسنه‌لر ازمنهٔ سابقه‌نک احوالنی تعییب وذم ایدرلر حال آنکه ایام سالفه‌ده تغیرات یوغیدی شمدی بو وقتمزده حرکاتده تغیرات وسکناتده تبدلات وقلوبده تقلبات حاصلی هرنه که شرع وقانون یعنی نقل وعقله مخالف ایسه بی دربی حادث اولمقده‌در (ترجمه) تعییب ایدرلر بعضیلر شمدی زمان ماضی یی * تغییری وارمی هیچ زمان ماضینک قیل برنظر

اری اللیل یجری کعهدی به * وان النهار علیها یکر

بو بیت (یکور النهار علی اللیل) آیت کریمه‌سنه ایمادر یکر یکور ایکن وزن ایچون ثلاثی یه رد اولنوب مضارع مجهولندن حرف علت برای جزم ساقطدر جزم دخی برای وزن ضروری اوله یاخود بر امر مقدره جواب اوله (ترجمه) تجدید ایله جاری اولور کیجه انی کورمزمیسین * تکرار تکرر ایله دروز وشبان ای معتبر

ولم تحبس القطر عنا السماء * ولم تنکسف شمسنا والقمر

ودخی اوائل ایامده اولان نزول باران وظهور رحمت رحمان بنه جریان اوزره‌در آسمان بزلردن قطرات بارانی حبس وقطع ایلمدی وآفتابمز انکساف دائم ایله منکسف وماه تابانمز انخساف لازم ایله منخسف اولمدی هرنقدر کناه ایدوب خلاف رضاسی اوزره حرکت ایلسک ینه رحمتنی کالاول دریغ ایلمیوب وضیا ونور قمرینی ازاله ایلمز (نکته) بونده حبسی سمایه اسنادی موحدلکدر بو بیتده صغیری شاب وپیری فنایاب ایلمک صبح وشامک کرور ومرورینه نسبت اولنمسی قبیلندندرکه شاعر دیمش (اشاب الصغیر وافنی الکبیر * کر الغداة ومر العشی) (ترجمه) امطاری اکسک قیلدیمی یعنی بزه ابر سما * داخی کسوف ایله خسوف ایتدیمی هیچ شمس وقمر

قل للذی ذم صرف الزمان * ظلمت الزمان فذم البشر

لب مقاله) پس انلرکه بری واقع اولمیوب سن زمانک صروفنی ذم ایدوب بویله وقایع کاذبه اسنادیله ظلم ایلدک انسان دخی بوسببدن من دق دق مالیله مذموم اولدی زیرا انسان کامله لایق اولان المؤمن مرءآة المؤمن نمایشنجه بودرکه قبایحی آخره اسناد ایلمیه که دیمشلر (ع) هرکس کشد بر آینه خنجر بخود کشد (ترجمه) دور زمانی ذم ایدن نادانه دی ظلم ایتمسون * صنعی ندر بو کردشک مذموم اولور نوع بشر * (فائده) بو ابیاته ملایم بعض کاملان دیمشلر (نظم) یعیب الناس کلهم

الزمانا * ومالزماننا عيب سوانا * نعيب زماننا والعيب فينا * ولونطق الزمان بنا هجانا * وليس الذئب يأكل لحم ذئب * ويأكل بعضنا بعضا عيانا (نطق اخر)

رب فتى دنياه موفورة * ليس له من بعدها آخره

(رب) تكثير ايچوندر (موفوره) كثيره وتامه ديمكدر (آخرت) داربقا بودرت بيتك مفهومى تمامنده اولمق خوش كورندى (ترجمه) نيجه كس واراولور دنياسى وافر * اولورعقباسى انك پس منافر

وآخردنياه مذمومة * يتبعها آخرة فاخره

(آخر) مدوفتحله ديكروغيرديمك (فاخره) عظيمه ونفيسه ديمكدر (ترجمه) برينكده اولوردنياسى مذموم * اولورعقباسى غايت ايله فاخر

وآخرقدحاز كلتيهما * قدجمع الدنيامع الاخره

(كلتيهما) اصلنده كلا لفظى كه دائم الاضافه دربونده مؤنثيدركه كلتا الدارين مراددر (ترجمه) ايكيسنى بريده جمع ايدرپس * اولوردنيا وعقبا ايله ظاهر

وآخريحرم كلتيهما * ليس له الدنيا ولا الاخره

(ترجمه) ايكيسندنده اولوربيرى محروم * اولوب اول دنيه وعقباده خاسر (مفهوم چاربيت) نظرتدقيق ايله امعان وتحقيق ايدوب حضرت امير خلافت قرين بيوروركه بوعالمك مشتمل اولديغى ناس درت بخش اولنوركه مقتضاى آيات واحاديث بودر * برطائفه نك دنياسى معمورلكن آخرتده خوروم‌قهور اولور وبرزمره‌سى دخى دنياسى اكرچه خراب لكن عاقبت واخرتى خيرومعمور وبرجماعت دخى ايكيسنى جمع ايدوب دنياسى وآخرتى دخى معموراولور وبركروه دخى نعوذ بالله خسر الدنيا والآخره ايكيسندن دخى محرومدر بيورمشلر (توفيق) لكن اثرده كلديكى اوزره دنيا اهل آخرته حرام وآخرت اهل دنيايه حرام واهل الله دن اولنلره ايكيسيده حرام بيورلمشدر منافاتلرى بويله مندفع اولوركه اكرچه دنياسى معموراولورلكن قطعادرونده علاقه ومحبتى اولان اهل دنيادن اولميوب موجوداولمسيله مسرور ومفقود اولديغى وقتده مغموم ومغموراولمز حق تعالى اكامقدر ايلديكى وسعتى ويرر لكن كندى اصلا نظرينه آلماز مطمح نظراولان محبت الهيه جايكيردرون اولمغله (رجال لاتلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) زمرهٔ موصوفه سندن اولوب محبتدن قطع نظرونتيجه سنى دخى بيلمز (منقبه) اصحاب كرامدن ابن عون كه عشرهٔ مبشره دندر زمالندن سؤال ايلديلر بيك عدد التون اوزنكى ايله حزين قائرم وارسائرينى بيلم بيورديلر انتقالنه قريب بدر غزاسندن بقيه قاچ كمسنه حياتده ايسه بوزرالتون هر برينه ثلث مالمدن

ويرلسون ديووصيت ايلدى يوزنفربدرى غازى بولندى اجراى وصيت اولندى مع هذا اجتنلاك ايديكى معروف عشره نك بريدرهجرتدن اوتوزايكى سنه سنده رحلت ايلدى (نطق آخر)

اربعة فى الناس ميزتهم * احوالهم مكشوفة ظاهره

بوبش بيت دخى سوابق كبى احواللرى اعتباريله تقسيم ناس ايچون انشاد بيورلمشدركه ناس درت قسم اولديغنى فرق ايلدم زيرا حاللرى پك ظاهر ديمكدر (ترجمه) ايدوب درت وجهله بوناسى تمييز * بكا احوالى اولدى بويله ظاهر

فواحد دنياه مقبوضة * يتبعه آخرة فاخره

بودرت بيت قطعهٔ سابقه نك ابياتيله توارد كبى اكثرى مكرردركه ظاهردر واهذا جمله نك مفهومى ينه برمحلده جمع اولندى (فا) تفصيليه در (يتبعه) ضميرى واحده راجعدر (ترجمه) برينك تنك اولوردنياسى پيشك * اولورعقباسى وسعت ايله فاخر

فواحد دنياه محمودة * ليس لها من بعدها آخره

(ترجمه) برينك اولدى دنياسى مساعد * اولورعقباسى انك پس منافر

وواحد فازبكلتيهما * قدجمع الدنيامع الاخره

(ترجمه) ظفربولورايكيسينه بريده * اولوردنياده وعقباده تاجر

وواحد من بينهم ضايع * ليس له دنيا ولا آخره

(خلاصه) بيت اوّلك مفهومنده ناسك درت قسمنى اجمالدن بربيت ايله تفصيله شروع ايدوب بيورر اول درت قسمك برينك دنياسى كنديدن مصروف لكن عقباده حالى محسود ناس اوله وايكنجى قسمى دنياسى معموره اما عقباسى مغموره درنعوذ بالله واوچنجى قسمى معظم الدارين مكرم المنزلين دوعالمده فرح وفخوراولوب اصلا برى برينه مانعة الجمع اولمزودردنجى شقى اوچنجينك ضدّ كامليدركه (خسر الدنيا والآخره ذلك هو الخسران المبين (نظم مأل حال) بيريسى دنياده عقباده شقى * بيرى اوله هم ايكيسنده سعيد * بريسى بونده سعيد انده شقى بيرى دنياده شقى انده سعيد (اولكى) انبياده حضرت سليمان وذو القرنين كبى وملوكده دولت ابويه شاهانى ومحمود غزنوى ونورالدين شهيد وعثمانيه ده سلطان عثمان اول وابو الفتح نعم الامير واوغلى بايزيد ولى امثالى حسن ظن جهانه سبب اولان خدمات شاهانهٔ عدالت نشانه دلالتيله معمور الدارين اولدقلرى صكره خادم الحرمين اولملريله جدلدن عاريدر ان شاالله الكريم روح الله ارواحهم وايكنجى

دنیاده کفرده‌ن اولوب مدت عمرینی مشقت فقر صوری ومعنوی ایله کذران
ایدوب وسعادت اسلام دخی عاقبتنده میسر اولمیوب مفلس اخروی اوله اوچنجی
نمرود وبخت نصر وفرعون امثالی که دنیالری وسعتلی لکن داربقاده مهان
ومحقرلردر دردنجی قسمی کفر وضلال وفقر وملال اوزره عمری شدت حال ایله
کچوب نفس اخیرنده هدایت میسر اولان طائفه‌در (روایت) حتی غزواتدن
برنده برکسنه‌نك حالی تفکر عقبنده لغز کونه بیورمشلرکه بر وقت نماز قیلمامش
ایکن دخول اولی ایله جنته کیرن مسلم کیمدر دیو بیوروب بنه سعادتله اول
کسنه‌درکه کفردن تبری ایله قبول اسلام ودرحال کفار ایله قتاله اهتمام وبرقاج
کافر قتلیله غزادنصکره شهادت میسر اولان شخص سعیددر بیوردیلر
(ترجمه) آرایرده اولور بیریده ضایع * اولیمز دنیه وعقباده ظافر (نطق دیکر)

بلوت صروف الدهر ستین حجة * وجربت حالیه من العسر والیسر
(صروف) حادثه‌لر معناسنه صرفك جمعیدر ویاخود فتحله آرزو معناسنه (حجه)
کسر ایله سنه معناسنه‌که عام وحول وسال دخی دیرلر (ترجمه) صروف
دهری التمش ییل ایچنده امتحان ایتدم انك * عسریله یسری تجربه‌سین
ایلدم تکرار

فلم ار بعد الدین خیرا من الغنی * ولم ار بعد الکفر شرا من الفقر
(دین) بروضع آلهیدرکه اصحاب عقولی صاحب شریعت اولان رسولك
من طرف الله تبلیغ ایلدیکی اوامر ونواهینك قبولنه دعوت ایدر وبودعوته
اجابت ایدنلره سبب سلامت اولمغله اسلام دخی دیدیلر (غنی) مصدردر محتاجی
اولدیغی هرنه ایسه موجود اولمقدر فقرانك ضدیدر پس محتاج اولدیغی شیئك
فقدی فقر دکلدر بلکه محتاج اولدیغی نسنه‌نك فقدی فقردر (کفر) لغتده ستردر
حتی اکنجی‌یه کافر دیرلر تخمی ستر ایلدیکی ایچون واصطلاحده ضروریات دینیه‌یی
انکاردرکه آمنت بالله ترکیب معروفی جامع اولدیغی التی ماده‌در بری سورهٔ
اخلاص ایله موصوف ومعروف اولان خالق تعالی‌یه ایمان ایکنجی ملکلرینه اوچنجی
کتب سماویه‌یه دردنجی انبیای کرام وبشنجی روز جزا ودار بقا التنجی قدرکه خیر وشر
واحد حقیقینك قضاء وقدریله‌در ودین اسلامك اساسی بنی الاسلام علی خمس
اثریله ثابت اولان بش امردرکه صوم وصلاة وحج وزکات کلمتی شهادتدر بونلره
شرط دیمك خطادر لکن شهرتی بویله‌در زیرا شرط اولسه‌لر برینی ادا ایلین
مسلم اوله‌مز ایدی معلوم اوله‌که اوتوز ایکی فرض بونلردرکه اون بری ذکر اولندی

اوچ دخی غسلك فرضلریدرکه مضمضه واستنشاق وجمله بدنی غسلدر وابدستك
فرضلری دردر وجه واللر دیرسکلره دك وایاقلر طوپوقلره دك ایله غسل اولنمق
ومسح رأسدر ونمازك شرطی یدیدرکه خارجنده‌در بری وقتدر وبدن ولباس
ومکان پاك اولمق وستر عورت واستقبال قبله ونیتدر یدی دخی رکنی واردرکه
داخلیدر تکبیر افتتاح وقیام وقراءت ورکوع وسجود وقعدهٔ اخیره وخروج
بصنعه‌در بونلرده اولان اختلافك تفصیلنه محلك تحملی اولمامغله عذر ایدرز
وکفری دخی حقیقی ایله حکمی‌یه تقسیم ایدرلرکه محل تفصیلی کتب عقائددر
(ایکی بیتك معناسی) حوادث روزکاره التمش ییلدرکه مبتلا اولوب عسر ویسر
امثالی احوالنك انقلاباتنی تجربه ایلدم دین اسلامدنصکره غنی بولنمقدن خیرلی
برحال کورمدم وانك ضدی اولان کفری بجدکدنصکره فقیرلکدن زیاده شرلی
برامره مطلع اولمدم دیمکدر خیر تعبیرنده لطافت واردرکه ماله دخی خیر اطلاق
اولنور حتی قرآن کریمده (ان ترك خیرا) (وانه لحب الخیر) آیتلرنده مراد مالدر دیدیلر
بو محلده بحث عظیم واردرکه فقیر صابرمی افضلدر غنی شاکرمی مقتضای
زمان ایله بری برینه ترجیح اولنور زیرا (کاد الفقر ان یکون کفرا) وارد اولدی
(الفقر فخری) حدیث دکلدرکه لافخر حدیثلری موضحدر دیدیلر خصوصا آخر
زمانده مؤمنه غنی سعادتدر دیو بیوردقلرینی امام یافعی روایت ایلدیککنی
شعرانی بدر منیرده تقریر ایدر (فائده) قوت القلوبده حضرت حیدر کراردن
روایت اولنورکه اکر فقر برفقیرك حقنده خیر ایسه اول فقیر حسن خلق
صاحبی اولور وعبادات وطاعاتنده تکاسل ایلمز وحالندن شکایت ایلمز
وفقرك صوری ومعنوی فضائلنه واقف اولدقجه حمد ایدر وفقرك عقوبت
اولمسنه دخی علامت بودرکه صاحبی بدخو اولور وعصیان اوزره دوران
ایدر وحالندن شکایت ایدر وقضایه راضی اولمز وافعال حقه اعتراض ایدر
اشته بویله فقردن استعاذهٔ نبویه وارد اولدی بودخی بوشیده قالمیه‌که
غنی حقیقتده غنای قلبدر غنای قلبه نائل اولمیان کسنه مال قارونه مالك اولسه
ینه حرص وبخلی دركاردر فقردن دخی مراد ظاهرده مالی اولمامق دکلدر غنای
قلبه مالك اولمامق معناسنه‌در مطلوب اولان دنیایه عدم محبتدر (حب الدنیا
رأس کل خطیئة) حضرت عیسی روح الله علیه السلامك کلامیدر بومبحثه
دائر سخن قطعات آتیه‌ده دخی یاد اولنور (ترجمه) بودینه‌دنصکره عالمده
غنادن بهترین بیلم * فقردن بدترین بیلم کفردنصکره ای دیندار (نطق دیکر)

كثير المال ليس له عوار * ولا في كل ما يأتيه عار

(عوار) ضم مهمله ايله عيب معناسنه در (ترجمه) كثرت مالى كشى يه
عيب اولورمى اى نكار * داخى هرنه ايتسه ماليله ايريشمزآ كه عار

لان المال يستر كل عيب * وفي الفقر المذلة والصغار

(مذلت) ذلتدركه (صغار) دخى فتحله برمعنايه در اماضمله دكلدركه صغير
معناسنه اولوراول ايسه مطلوب دكلدر (ايكى بيتك مآلى) مالى چوق اولان كمسنه
ايچون تعييب يوقدروا كاهرعارض اولان امر سبب تعيير اولمزديمكدر (ذيل)
سابقا بيان اولنديغى اوزره وقت اولوركه مال حسنياتى اجرايه وسيله اولور
اكرمالداردن بركسرصادر اولورسه مال ايله جبرنقصان وتطييب جنان ايدر
وذلت عارض اولان محلده مالى عزته وسيله تبديل اولورا كرسقامت بدا اولسه
انى تربيه مال ايله صورت استقامته تحويل ايدرا كربر عسرت عثرت كورنسه
يسره اقاله ايدر فقيرى غنى وقلبى مستغنى ايدر غوايتى ارشاد وخائفى امن آباد
ايدرلر محزونى فرحياب وكلامى صدا قتمآب قيلوردائما اقرانى كنديته غبطه كار
اولوب اكرغائب اولسه تأسفله تجسس وحاضر اولسه عرض محبتله دفع تعبس
ايدرلر اكراسراف ايلسه سخى جوادوا كربخل ايلسه تحرى واقتصاددر ديرلر
مناسبتسز سخنساز اولسه كلام مغلق اثر فضل موفور * وصائم اولسه مجتهد
معمور وبلا موجب مفطر اولسه معذور درديرلر حكما ديمشلردركه مال قبحياتى
حسنياته تبديل ايدر بايد مغشوش ايسه حلمنما * وشديد مدهوش اولسه ثمره
ذكادر دينور مكرينى فطانت وهذيانى بلاغت وخلط كلامنى فصاحت وجهل
سببيله سكوتنى حكمت عدّايدرلرا كرعقوبت ايلسه تأديب وخست ايلسه
ترغيب اولور سفاهتنى حداثت سنله وعتهنى پيرلكى ايله معذور كوروب سفلى
ايسه درويش مشرب وملحد ايسه ابدال لاابالى مذهب ايدوب اكرمنكر ايسه
نقشبندى مسلك ورمال وياوفاق ايسه عرفان ايله خزينه دار رازدان فلك ايدرلر
اكركافى قلبزن ايسه طبيعت اشباده ماهر فيلسوف حكمت واكرقافى ايسه زاهد
اهل فقاهت ايدرلر حاصلى مال صاحبنى حافظ وسائر اولديغى جهتدن نيجه لرى
ديمشلردركه مالنى ضايع ايدن كشى كندى نفسنى ضايع ايدر ابو الاسود دؤلى
تابعى يورمشكه هر سائلك مطلوبنى تدارككده تهالك ايلمك انلر كبى بدحال اولمغه
سببدر (ع) فان زال عنه المال يوما تفرقوا) كندى ديمشدركه لفظه لا دفع نقم وكلمه
نعم ازاله نعم ايدر ابن الجهم ديمشدركه منصوب ايكن بذل مال حمقدر معزول

ايكن بذلى جنوندر كسبندن بذلى جهلدر زيرا كسب رزقى مشقتله تحصيل ايدر
زحتسزانى تلف حق تعاليدن مانع خلقدر زيرا حلاله حساب واسرافده عقاب
بلا ارتيابدر اماماً كولات ومشروبات وملبوسات وقت وحاله مناسب اولان
حدى اوزره اولدقده اندن سؤال وحساب يوقدركه (الا ما كلت فافنيت ولبست
فابليت واردا ولدى (ع) واعظ مكثر كرى كبى برسوزقالدى * جود وسخابى
پادشاهلره ترك ايدككه انلر ايچوندر ملوكه تقليد جنوندر ضروب عربدندركه
الشحيح اعذر من الظالم) يعنى ظالمدن بخيلك عذرى قبوله احقدر زيرا ظالمه سخادن
عدله خست اولادركه ديمشلر (البخل خير من سؤال البخيل) ديمكدركه بخيل
اولمق تلفدنصكره بخيله آب روصرف ايلمكدن خيرايدر (لا خير في المرء اذا لم يكن)
يحفظ ما يكرم من اجله) لكن فقيرك اسباب عصيانى غنيدن آزدر زيرا عصيانه
زمان ومكان واخوان مساعدهلرى لازمدركه انلر فقيره فرصت ويرمزلر
وفقيردن رجاى غنا خلاف رضاى مولى دكلدر لكن غنيده فقردن خوف ايلمك
مرضى الهى يه مخالفدركه (الرزق على الله) مفهومندن اطمئنان اولمامقدن
ناشيدر (ترجمه) زيرا مالك كثرتى هرعيبى ستر ايلر تمام * فقرايچنده
نورديده م وار مذلتله صغار

كذلك الفقر بالاحرار يزرى * كما ازرت بشاربها العقار

(عقار) ضمله شرابدر (ترجمه) فقرايدرآزادكانى دنيه ده خوار وذليل *
نيته كيم باده ايدر هر شاربنى خوار وزار (بيت)

مساكن اهل الفقر حتى قبورهم * عليها تراب الذل بين المقابر

(خلاصه بيت) فقرانك دنياده حاللرى ارباب فراسته عياندركه انلرك مسكنلرى
تاقبره دك يعنى قبرلرى دخى ذلت ومسكنت اظهار ايدركه اهل غنانك قبرلرى
مثلا هرنقدر جائزدكل ايسه ده عظيم طاشلر ولطيف طپراقلر فرش ايدوب اطرافنه
بعض نباتات واشجار غرس ايدرلر (فائده) قبرك باليش طرفنه برطاش وضع اولنمق
شريعت شريفه ده واردركه عثمان بن مظعون حضرتلرينك قبرينه سلطان اقليم
رسالت عليه التحية كندى دست سعادتلريله برطاش وضع بيورديلر وقبرك
نباتاتنى قطع ايلمك مكروهدر زيرا انلرك تسبيحى ميتك عذابنك اندفاعنه سببدر
مكركه يابس اوله دوبزازيه ده مصرحدر وتازه لك دخى منهيدر مكركه ضرورى
تعميرى لازم كله وقبرك طاشنه باش قويوب نائم اولمق سبب اذاى ميت اولديغى
نصاب الاحتسابده مصرحدر اوزرينه باصمق ومقابر ايچنده آتش ياقوب وسائر

امور عادیه‌یی فعله کتورمکده قطنك ندر (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا)
(ترجمه) اهل قبرك مسکنی حتی که قبری اولدی خوار * قنده اولسه خاك ذلت
وسقنه اولور نثار (نطق)

دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * وان قلیل المال خیر من المثری

(مثری) مالی چوق کمسنه در مبتدایه خبریت ثانیده اولدیغی جهتدن ایکیسنك
مالی برابر یازیلور . (ترجمه) دلیلك وار که خیر اولدی غنادن فقر آشبار *
دخی مال کثیردن خیر اولور مال قلیل ای یار

لقاؤك مخلوقا عصی الله للغنی * ولم تر مخلوقا عصی الله للفقر

یعنی فقیرلك غنالکدن خیرلی اولوب و مالی آز اولان کمسنه کثیر المال اولان
کشیدن خیر اولدیغنك دلیلی و بو دعوانك شاهدی بودر که کورورسین که مخلوق
ایچنده عاصی اولنلر هپ غنی اولنلردر لکن فقری اولان کمسنه‌نك عاصی اولدیغنی
کورمدك زیرا ارتکاب معاصی ایلمك البته ذی قدرت اولان کمسنه‌دن ظهور
ایدر انکچون دیدیلر که فقیر صابر غنی شاکردن افضل و بلکه فقیر شاکی دخی غنی
شاکردن افضلدر قالدیکه دقت محلی بودر که حالنه صبر و حمد ایلمك کرکدر اکر شدت
فقر ایله بعض هذیان ظهور ایدرسه کنهکار اولور استغفار لازمدر اکرچه بعض
اصحاب اضطرابك خلجانی درکاه الهیده عبادت قدر مقبول اولورسه دخی
چونکه کبارلردن ظهور ایدن خوش کاور معلوم اولمدیغی جهتدن تأدب ایلمك
کرکدر زیرا عبد مملوك نمونهٔ بندهٔ خدادر که بر عبدی مالکی مضایقه اوزره طوتسه
عبد دخی خوشکو اولوب بو باب نیاز اولمسی البته خوشدر اکرچه حال ضیقنده
بدکو اولمسی معذور اولورسه دخی کذلك حق تعالی دخی ملکنده تصرف ایدر
ظالمدن منزهدر الامان دیمکدن غیری چاره یوقدر که امان ایله نام حبیب کریم محمد
همعدد درانك حرمتنه دوب نه درکاه حقده نیاز جمله‌دن اولادر که زیرا رزق
ولو کان قلیلا قناعت کاره کفایت مقداری مخلوقدر سن انی طالب اولدیغك قدر
رزقك دخی سنی طالبکاردر جمله ارزاقکی استیفادن اقدم موت کلمك محالدر بزم
اضطرابمز نه بزم عدم قناعتمزدندر حق تعالی توفیق ویره (ترجمه) غنا ایله
کورورسین نیجه‌سی حقه اولور عاصی * اولورمی فقر ایله عاصی خدایه عاجز و ناچار

(نطق آخر) تفنی اللذاذة ممن نال شهوتها * من الحرام ویبقی الاثم والعار

(لذاذت) علامت وزننده واو بابدن مصدردر (شهوت) آرزو ایلمکدر بو بیتده فنا
و بقا ذکری جمع ضدین در لذات عاجله که آنی و یومی و اسبوعی و شهری و سنوی

وعمری و ابدی دیوانواعنی بیان ایلمشلردر بونلرك جمله‌سی فانیدر لکن نیجه‌سی
مباح اولمغله خاصة شرع شریفده حرمتی متعین اولان مشتهیات نفسانیه‌یی
مساعدهٔ روزکار و اعانت نفس و شیطان بدکار ایله اجراسنه ندامت تعقیب ایدوب
خالق و مخلوقدن استحیا ایله عار و کنهکار اولمقدن غیری ثمره‌سی اولمدیغی
آشکاردر که لذتی بالکلیه منسلب و نسیا منسیا زوال منقلب اولور (ترجمه)
حرامك لذتی زائل اولور برانده ناچار * همان باقی قالور جرم و کناه و ذلت و عار

تبقی عواقب سوء فی مغبتها * لا خیر فی لذة من بعدها نار

(عواقب) عاقبتك جمعیدر (مغبت) مصدر میمی غائب اولمق که مجاسده بولنمامق
بو ابیات ساده علی العاده نصح شیخانه و پند واعظانه‌دن عبارت اولمغله مأللری
ظهوری نه بناء ترجمه‌لرینه تحمیل و احاله قیلندی (ترجمه) کیدر لذت قالور
ذلت ایله رنج قباحت * ندر لطفی اولذاتك که انجامی اوله نار (نطق دیکر)

النار اهون من رکوب العار * والعار یدخل اهله فی النار

خلاصه خلقدن عار ایلیوب غیرت اقران ایله دنیاده عمری فکر ماسواده و طول
امل هواده تلف ایلمکدن جهنم عذابی اهوندر زیرا امور دنیا مقدرات الهیه ایله
مقسوم ازاید ر زیاده و نقصان اولمق انجق برکات طریقیله در کندی حالنه قویسه
تهالك ایلمسه و یاخود طریقنده سعی ایله کندینی کشی تلف ایلسه دخی یکساندر
(ع) ازل مقدر باری خدا کاور کورینور * بیهوده کار اقله اوقاتکذار اولوب
مأمورات الهیه‌ده تکاسل ایلمکده قطعا ضرر شآمت صوری و معنویدن غیری
ثمره یوقدر مع هذا بو حاله مبتلا اولان کمسنه جهنمه مستحق اولور زیرا حجاب
احباب ایله مشغلهٔ دنیایی تکثیر ایلمك سائر فرائض و واجبات و سنن و مستحبات
اجراسندن صاحبنی منع ایلمکله شاید عفو باری تعالی و شفاعت شفعایه
مظهر اولمزسه جهنمی اولور النار ولا العار (ترجمه) رکوب عاردن
آساندر نار * آتر آتشلره اربابنی عار

والعار فی رجل بیت وجاره * طاوی الحشا متمزق الاطمار

طاوی آج جایع کبی یعنی جوع سببیله منقبض (حشا) اعضاء داخلیه (متمزق)
یرتق (اطمار) اسکیلر کهنه لباسلر که رثیث الهیئه اولمالرندن کنایه‌در (رب اشعث
اغبر ذی طمرین تنبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لابره) حدیث شریفنه دخی
اشارت اولنمق احتمالدر که مأل حدیث شریف نیجه صاچلری پریشان یوزلری
غبارآلود کمسنه‌لر واردر که لباسلرنده شقاق اولوب اسکی و یرتق و ناس انلردن یوز

دوندیروب کوزلرینی قپارلر مع هذا اکر حق تعالی یی یاد ایدوب برامر واقع اولورده یو
قسم ایلسه حق تعالی انی یمیننده حانث اولمقدن صیانت ایدوب اول امری
وجوده کتورر یاخود دعا ایلسه البته قبول ایدراشته بو مرتبه ده باری تعالی نك
قوللری واردر دیمکدر وبوسیاقده احادیث شریفه متعدده در (نتیجه) عار وغیرت
اکر دنیاده حکملك اقتضا ایلسه رعایت خاطری اوزرینه شرعا لازم اولان
قونشیلری آج وسائر احتیاج ایله مجروح دلان ونارفقر ایله جکرلری بریان ونالان
اولدقلرندن اغماض عین ایله یاتوب راحت ایدن کسنه عار ایله متصف اولمق کرکدر
حتی اثرده کلمشدر که هرزمانکه جبرائیل برامر ایله نزول ایده جاران حقنده تواصی
بالخیر ایدرشاید که توارثیله همسایکان بری برینه اصحاب فرائضدن اوله لرظن
ایدرم دیو بیورلمش ایدی (ترجمه) کشی یه عار اولوررا حتله یاتمق * یاتورکن
آج وعریان جاری ناچار

والعار فی هضم الضعیف وظلمه * واقامة الاخیار بالاشرار

(ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) حکم عامنه نظر له انشاد اولنمشدر که
حکومتلر خصوصا امور عبادك شرعیه لری ارباب استحقاقه تفویض اولنمامق
اصحاب غیرته عاردر (ترجمه) ضعیفی منکسر ایتمك اولور عار * دخی اخیار
برینه دوره اشرار

والعار ان یجدی علیك صنیعة * فتکون عندك سهلة المقدار

(ان یجدی علیك) سکا هدیه وعطیه اولنمق دیمکدر (ترجمه) اولور عار اول
عطیه سا که اول * سنك عندکده اوله سهل مقدار

والعار فی رجل یحید عن العدا * وعلی القرابة کالهزبر الضاری

(یحید) مطلقا یوز چویردیمکدر بر ماده تعیینی ایله اندن روکردان اولمق مراد
اولنور که بونده اعدا قیداولندی حتی مصدری اولان حیدود معروف قاطع
الطریق ایچون اسم اولمشدر (عدا) عدونك جمعی وفعول وزننك جمعی فعال کلمك
بولفظه مخصوصدر (قرابت) اقربا که ذوالقرابه تقدیرنده در (هزبر) کسر ایله
ارسلاندر (ضاری) صیاد یعنی آوجی (ملخص سخن) عار اودر که عدودن یوز
چویره که انده متانت کرکدرلکن اقرباسنه ارسلان کبی شدّت کوستره اول ضعفا
مع هذا مستحق شدت وصلابت دکلردر خصوصا که محتاج اوله لر طوعا وکرها
سرفروی انقیاد ایدرلر (ترجمه) عدودن یوز چویرمکده اولور عار * اسد کبی اوله
خویشانته ضار

والعار ان تك فی الانام مقدما * وتکون فی الهیجا من الفرار

(انام) بونده عساکر معناسنه (مقدم) مقدمه دربش قسم خمیس دیدکاری
عسکرك برخه جی تعبیر اولنان قسمیدر که انك مقابلی ساقدر دمدار دیمك
وایکی طائفه دخی میمنه ومیسره که صاغ وصول جناحین دخی دیرلر وبری دخی
قلبدر که اول درت بخشك وسطیدر سرعسکر ویا سردار اکرم صدراعظم ویاخود
شهنشاه معظم هرقنغی موجود ایسه انده قائمدر زیرا انسانده دخی قلب سلطان
اعضا وعرش الله در (معنی) عیب وعار اول وقتده ثابت اولور که مثلا بوساله
دوات اسلامیه یه مسقود ولتنك واقع اولان رعونت وتکدیرنده سرعسکر
بولنوب جمله دن بحسب الرتبه مقدم ایکن میدان محاربه یه غازیان اسلام دخول
ایلمدکده اول رئیس القوم فرار عن الزحف کبیره سنی بین الخلایق علنا ارتکاب
ایدوب عساکر اسلام پایمال کفار خاکسار وبالجمله اردوی دوات علیه غارتکرده
اشرار اولمغه سبب اوله * زهی بیغیرتی وبیحمیت * که سردار اختیار ایده
هزیمت * (ترجمه) دخی روز وغاده اوله هم فار * اودر عار اوله عسکر
ایچره سردار (نطق آخر)

جاهد علی طلب الحلال ولاتکن * تغذوه بالاسراف والتبذار

(جاهد) امردر نفسکه مخالفتله جهاد اکبر ایله دیمکدر (حلال) نص ایله تعیین
اولنان امور صریحه در که حرامك ضدیدر ایکیسی میانده اکرچه شبهه لی امور
واردر لکن حله قریب اولان مباح وحرامه اقرب اولان مکروهدر حتی دیمشلر که
حلال صریح وحرام صریح ایچون متانت وعدم ارتکاب کرکدر میانلرنده اولان
مشتبهاتك زمانی دکادر زیرا انده تحری ایلمکه زمان مساعد دکادر اکر حرامدن
اتقا وبعض حلالی که مباحات مقوله سیدر ترك ایده بیلورسه متقی وورعکار
اولمش اولور دیدیلر اللهم یسر ولاتعسر (فائده) بودخی لازمهٔ تقوادندر که حرام
دخی بعض محلده مکروه معناسنه در ازجمله (کل لعب حرام) حدیثنی شراح
کراهت معناسنه درد بوفقهای اصولییندن نقل ایدرلر اهل جدل بوندن تنصیح
ایدوب هرجائز وهرغیرجائزدیو یازدقلری امرده ظاهری اوزره حکمه جسارت
ایلمیه لر (تبذار) فعله امرافك تفسیریدر تکرار وزننده مصدردر (حرام) حلال
طلبنده سعی ایلیوب انده دخی اکر کثرت اوزره رزاق حقیقی کرم ایدرسه اسراف
ایله مبذر اولمه که (ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین) بیورلدی (ولاتسرفوا)
دخی نهی صریحدر هرشیده اسراف ممکندر حتی دریاده ابدست المقده دخی

حد شرعدن زیاده صواستعمال ایلمك اسرافدر واسراف خیر وبرکتك زوالنه
سببدر دیدیلر (ترجمه) چالش کسب حلاله قیلمه اسراف * قوام
واعتدال اوله سکا کار

الا لا هلك اواضیفك اولمن * یشکو الیك مضاضة الاعسار
(مضاضه) وجع مصیبت (اعسار) عسرلك جمعی که عسرت وشدتلردر بو بیت
بیت اولدن استثنادرکه اسراف ایلمه هر حالده مکرکه اولاد وعیالك اوله‌لر
خصوصا ماه صیام وبیرام ویوم عاشوراده اوله کفایت مقدارندن وسعتلی حرکته
مسامحه ومساعده‌یه جواز واردر ومسافر دخی انلره ملحقدر انلردنصکره فقرادن
سکا حالنی عرض ایدنلری اصلا نهر وقطعا یأس ایله رد ایلمیوب اشته بونلره عطایا
وهدایاده اذن شرع درکاردرکه بونلره اسراف دینمز انفاق دینورکه اربابنه خلاف
ایله بهر شب برفرشته سماوی دعا ایلدیکی ثابتدر (ترجمه) ایدوب اهلك ایله
مهمانکه صرف * دخی عاجزلره ایله عطا وار (نطق دیکر)

ذهب الرجال المقتدی بفعالهم * والمنکرون لکل امر منکر
(مقتدا) تقلید اهلی اثرلرینه اقتفا وقولی وفعللرینی سند اقتدا ایلدکاری کمسنه‌لر
(فعال) کسر ایله فعلك جمعیدر (منکرون) کسر کافله بونده تبدیل وتغییر ایدنلر
دیمکدر (منکر) فتح کافله درمنهی معناسنه ومنکرون رجال اوزره معطوفدرکه
بونده ناهون مراددر لکن صاحب ترجمه مصرع ثانیی مستقل مبتدا وخبر
ایلدی ظاهرا بعید کورینور زیرا بیت ثانی‌یه نظرله جمله‌سی کیدوب بن قالدم دیمك
مراد اولدیغی ظاهردر (مأل) احوالی اقتدایه شایان اولان پیغمبران کرام
خصوصا خاتم الانبیا اولان حبیب ملك علام جمله‌سی ترك دنیا وعزم عقبا ایلدیلر
علیهم السلام وانلر دنصکره خلیفهٔ اول صدیق اکبرکه نهی منکر ایلمکده
پیشرو وپیشقدم امت مرحومه در وفاروق اعظم وذو النورین وعشرهٔ مبشره‌نك
دخی فتق ورتقه وجلب وسلبه قادر اولان نیجه اصحاب کرام ارتحال ایلدیلر
(ترجمه) کتدی رجال مقتدا افعال خوش معروف ایله * قیلدی کروه منکرین
هر امر منکرده قرار

وبقیت فی خلف یزین بعضهم * بعضا لیدفع معور عن معور
(خلف) تحریك ایله در بعضیلری سکون اختیار ایلدیلر لکن عند التدقیق صورت
سکونی اضافتنه مخصوصدر (معور) افعالدن مفعول صیغه‌سیله در اصلنده
مخوف اولان خالی محلنه عورت دیرلر ایدی کرك ثغر سرحد وکرکسه صف قتالده

اولسون صکره هر حیا اولنان نسنه‌یه اطلاق ایلدیلر واعور عیبلی ومذموم دیمك
اولور حتی بدل اعور وخلف اعور لفظلری بئس البدل ده مستعملدر یعنی
بر حسنك یرینه کان قبیحه دیرلر * پس خلف قرینه‌سیله بونده معناسی ذکر
اولندیغی اوزره حسن وملیح اولنلر انتقال بقا ایلدکلرنده انلردنصکره انلره نسبتله
جمله‌سی معور ومعیوبلر در انلرك بعضیلری بعضیلرنی تزیین ایدرلر واول تزییندن
اول معورلرك غرضلری بری برینك عیبلرینی دفع یعنی زینتله ستر ایلمکدر اشته
بواوصاف ایله یعنی سبب عورت اولان امر ایله اتصافی ترك ایلمیوب بالمکالی
بعض آرایشله ستره سعی ایلمك دأبلری اولان طائفه ایچنده قالدم بیوزر حضرت
امیر ناظم ولایت مصیر کرم الله وجهه (ترجمه) قالدم اوزمره ایچره کیم
بر بیرینی تزیین ایدر * دفع وستر قصدی ایله عورات افعالن شرار

سلکوا بنیات الطریق فاصبحوا * متنکبین عن الطریق الاکبر
(بنیات) ابنك تصغیری اولان بنی که اوغلجقدر انك جمعی بنیات اوغلجقلر دیمکدر
طریقه نسبتله طریقك اوغلجقلری کوچك یوللر دیمك اولورکه شارع اعظمدن
تشعب ایدلیه اکثری سکهٔ غیر نافذه در (متنکب) معتادك خلافنه انحراف
معناسنه اولان تنکبت لفظندندر پس منحرف یعنی طریق مستقیمدن عدول ومیل
ایدیجیدر (ترجمه) چیقمز نیجه اینجه طریق بدعته سالك اولوب * آیرلدیلر
اول شاهراه حقدن ایتدیلر فرار (نطق آخر)

ولا خیر فی شکوی الی غیر مشتك * ولا بد من شکوی اذا لم یکن صبری
(شکوی) بر مضرك سوء صنیعله اضرار وتعدیسنی حکایت وخبر ویرمك معناسنه
اسمدر مصدری شکایتدر (مشتکی) افتعال بابندن مشتکو صیغهٔ فاعل اوزره
فی الاصل واو ایدر صکره یایه قلبنه ماقبلنك کسری موجب وانکله اکتفا حذفنی
دخی اقتضا ایدوب تنوینی کافه الحاق ایلدیلر صاحب شکوا دیمکدر (مرام)
همدرد اولوب حالدن بیلمین کمسنه‌یه واقع اولان ظلم وضرر وکدری خبر ویرمکده
خیر واطف یوقدر زیرا صبرم اولمدیغی زمانده البته شکوا درکاردر از جمله بو حالی
بیلمز استثقال ایدر اکر حالدن بیلسه بو امرده بکا بر نفع کلی ایلمزسه دخی شکایتمی
اصغا ایدرکه صبری اولمیان کمسنه حالنی سویلمك انشراح دل وتوسیع صدر امثالی
فوائدی واردر صبری اولمیان کشی شکوادن دخی حبس نفس ایلسه علت
عروضنه سبب اولور پس الحکمة انی استماع وصبر وعبرتله التفات لازمدرکه درعقب
سامع کندی حالنه شکر ایده دیدیلر انکیچون تواصی بالصبر ایله صلحای مؤمنینی

وصف بیوروب قلتنی دخی ایما ایچون خاسریندن استثنا ایدرکه (ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مفهوم منیفه قسم ربانی وارد اولمشدر واکر حالدن بیلسه بحری وبری بو ایکی مثالی ملاحظه ایدوب انقلابات روزکاردن ناشی کندی متانت حالنه اعتماد ایلمیوب مکر حقدن ساحل امنیته ینا شمز ایدیکه بوندنصکره ایکی بیت ایله اول ایکی مثال اجمال اولنور (ترجمه) خیر بوقدر شکایت ایلمکده غیر مظلومه * که بیلمز حالدن بیصبره شکواسی اولور ناچار

الم تران الماء ینضب ماؤه * ونأتی علی حیتانه نوب الدهر

(نضوب) معجمه ایله دخول وزننده واول بابدن مصدردرکه صویره باتمقدر ناضب غائر وسافل دیمکدر وبونده ماء ذکر اولنمغله فقط باتوب بعید اولمق معناسنه تجرید اولنمشدر (اسری بعبده لیلا) کبی (حیتان) بالقلرکه حوتک جمعیدر (نوب) نائبک جمعیدر لکن نائبه نک جمعی اولمق اوزره نوائب معناسنه استعمالی مسامحه یه محمولدر حوادث ومصائب مراددر (نتیجه) بو بیت اولده اولان مصابه نقل تمثیل ایله تسلیتدرکه تکلمدن خطابه التفاتدر دریانک صوبی باتسه وچکلسه وبلکه قلت کاسه دخی بالقلره بلایا ومصائب پیدا اولور مثلا مضایقهٔ مکان پیدا اولمق کبی وکندیلردن بیوک بالقلرک انلری اکلی کبی وصیادلک تسلطی وسهولتله درشبیکهٔ صید ایلمسی کبی واکر صو بالکلیه زائل اولورسه موت تحقق ایلمک کبی اشته بونلری شهودلک سکا سبب عبرت اولمزمی (ترجمه) انی کورمز مسین که قلت آب ایرسه دریایه * ایرر ماهیلره دست مصیبت دمبدم ای یار

الم تران الفقر یرجی له الغنی * وان الغنی یخشی علیه من الفقر

فقر وغنایه دائر کلام چند ابیات مقدم مبسوطدر (خلاصه) بو دخی بر ظاهر امردرکه محل عبرتدر فقیر کندی حالنده بر دخی فقیر اولمز مصغر بر دخی تصغیر قیلنمز دیمشلردر بلکه انک حقنده ملحوظ اولان غنی اولمقدر هر نقدر کندی حالنه راضی ومتسلی ایسه دخی لکن غنی اولان کشی اکر تسلیم تام وتفویض کلی ایله اهل کمالدن دکل ایسه غناده فقر احتمالیله اول خوف زوال درکاردر نعوذ بالله زیرا فقر غنانک ضدیدر برینک زوالی برینی بهر حال موجب اولور پس اکر صبر اهلی بولنورسه نعم المطلوب زیرا اهل صبر حقنده (وبشر الصابرین) بشارت عظمی وتسلیت کبرادر لکن اکر صبره مالک دکل ایسه شکایت نافعدر اما حالدن بیلن ویاخود ابیات سابقه مألی اوزره نفعی واعانتی مأمول اولان کمسنه یه افادهٔ حال

اولنه والا هر کیمه اولورسه شکوا اشماتتدن غیری مفید اولمز مالک حقیقی تعالی عن الزوال درکاهنه سحرلرده آه جانکاه ایله امان یاربی دیمک اهل اسلامه لایق اولان احوالدندر زیرا مخلوق سؤاله غضب ایدر لکن خالق ترک سؤاله غضب ایدر والله یغضب ان ترکت سؤاله * وبنو آدم یغضب حین یسأل (ترجمه) دخی کورمز مسین کیم فقرا ایچون اولور غنا امید * غناده خوف در هم هر کمالک چون زوالی وار (نطق آخر)

اذا زید شر زاد صبرا کانما * هو المسک ما بین الصلایة والفهر

(صلایه) فتح مهمله ایله دوز طاشدرکه اوزرنده مسک وسائر اجزا سحق ایدرلر (فهر) کسر فا ایله ال قیاسی لکن بونده دسته سنک مراددر (ترجمه) شو کسکیم شر زیاد اولدقجه صبری آرته کویا اول * ایکی سنکک اره سنده ازلمش مسک ازفردر

لان فتیت المسک یزداد طیبه * علی السحق والحر اصطبارا علی الشر

(فتیت) فعیل وزننده برشیدن حاصل اولان خرده مثلا اتمک اوفاغی کبی (سحق) ازمک واوفاقلامق (حر) عبدک ضدی (اصطبار) صبردر مقدر یزداد یه مفعول به در (معنی) حرکه آزاده مروت صاحبی اولان کمسنه ازدیاد صبرده ایکی طاشک آره سنده اولان مسکه بکزرکه سحق اولدقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور انک دخی حقنده شرور ومفاسد کثرت بولدقجه صبری ترقی اوزره اولور (ترجمه) اولور سحق ایله عنبر پاره نک خوشبویی چون مزداد * آنکده اصطبار شرده بوی خلقی عنبردر (نطق دیکر)

ارید بذا کم ان یهشوا الطالقی * وان یکثروا بعدی الدعاء علی قبری

(ذاکم) اسم اشارتدر مشار الیه مراجعدر ذلکم ایکن لام ساقطدر (یهشوا) اوچنجی بابدن هشاشت یعنی بشاشت حاصل ایده لر (طلقت) اچق یوزلو اولمق (فائده) دعا درت نوعدر بری رغبت ورجا دعاسیدر انده اللری اچوب دوشلرینه برابر قالقمق کرکدر وبری دخی رهبتکه مصیبت وقحط ووبا امثالی دفعنه اولان دعادر اللرک ارقه سی یوزینه کلوب آیه سی کویا بر کمسنه یی کوکسندن دفع ایدوب کلمسنه مانع اولمق هیئتنده طوته وبری دخی تضرع وابتهال دعاسیدر انده شافعیه نک تشهدده اللرینک هیئتی کبی که کوچک ویانده کی پارمقلری عقد یعنی قپایوب اورته پارمغی باش پرمغیله حلقه کبی دائره ایدوب شهادت پارمغی بر نسنه یه اشارت واراءت ایدر کبی طوته ودردنجی دعاء سردرکه خفیه صورتیدر ظاهرده بر صورت مخصوصی یوقدر خالق ایله مخلوق میاننده توجه دروندن

عبارتدر رفع يد اولنمز ايكى ال قالدرمقده حكمت برى ظاهرلك وبرى باطننك توجهنه اشارتدر واسان مرام جنانى ترجمه وبيان ايدر ومسح وجه يعنى الى يوزه سورمك سنت متبركه دركه روحله بدن ميانده اولان حقيقت جامعه يه رجوع تنبيهيدركه ازلا وابدا علم حقده اولان اعيان ثابته دن كنايه در اول حقيقت زيرا شيئك وجهى حقيقتيدر پس وجه ظاهرى اكا مظهردر (كل شئ هالك الا وجهه) سرندن نمونه در وبو سياق محمد بن الحنفيه دن امداد فتاح صاحبنك نقليدر (ذيل) ودعاجى دخى اوچ قسمدر برى مضطردر انك دعاسى كندى حالى وهيئتيدركه انطق من لسان القالدر حرف وصوته حاجت يوقدر مستجاب اولور وبرى دخى مضطردكلدر لسان مقالى سويلر اكر خلوصكار ايسه حقنده رفق بارى ظهور ايدوب مستجاب اولور وبرى دخى شدت حال صاحبيدركه برمددرس بولميوب حق تعالى يه ربط دل ايلمشدر بعض اوقاتده رفع يد ايدر ايلمزسه دخى رابطه سنى نقض ايلمز وحالنه انسب اسم الهى ذكريله طلب ايدر دردنجى سائر دنيا وطالب وسعت نوا اولمغله ارباب غفلت وغروردن معدوددر لكن مؤمن برمؤمنك حالنه واقف اولوب خبردار اولديغى بلا اعلام ازدرون نياز وانك محتاج اولديغى امرى تسهيل بابنده ظهرغيبدن رجاسى خلاف شرع اولمدقچه قرين قبول اولور وبرامرده صورت رضا وخلاف رضا دخى جمع اولور مثلا مبتلاى عشق حقنده تبريد ايله تخليص مطابق رضادر لكن جمعيتله واندفاعنه تخصيص خلاف شرع ورضادر كذا وكذا (مهمه) علما ديديلركه (ع) للدعوات تأثير بليغ * البته دركاه حقده نيازك اثرى حاصل اولور اكرچه تفاوت اوقات ايله اولورسه ده زيرا (ادعونى استجب لكم) امر جسيم ووعد كريمى ومطلقدر زمان ومكان وحال قيدى يوقدر خصوصا ميت حقنده مغفرت ايچون بعض خواصه تشبث اولنمق مثلا يتمش بيك توحيد كبى اثرايله اثبات ايدرلر كواكب زاهره دعا براد ايدركه امام يافعى ارشادنده امام قرطبيدن وغيريلر قسطلانيدن ونجم غيطى معراجنده محمد بن عراقدن ونيجه لرك دخى انضمام روايتيله ضعفدن ترقى برله سندنده قوت حاصل اولمشدر بيورلمشكه يتمش بيك كره (لا اله الا الله) بركسنه كنديسنك جهنمدن آزاد اولمسى نيتيله ذكر ايلسه كنديسنك ناردن فداسى اولور وبرغيرينك خلاصى ايچون دخى اوقدر ذكر ايلسه انك دخى خلاصى واقع اولور (لله الحمد والمنه) زيرا هيلله افضل الذكردر هيئت خاصه وطور مخصوصى يوقدر على كل الحال توسيع اولنمشدر وذكرى اكثار حقنده آيات

واحاديث

واحاديث واردر وكثرت دخى قياما ذكر اولنمدقچه ثابت اولمز ديو قرطبى مجاهددن روايت ايدر ومنافقانى حق تعالى قلت ذكرايله وصف ايلمشدركه (ولا يذكرون الله الا قليلا) بيوردلرانى دخى (من اكثر ذكر الله برئ من النفاق) حديث شريفى توضيح ايدركه كثرت ذكر الله ذاكرك ذمتنى نفاق صفتندن برى ايدرديمك مألنده در وديكر اثرده دخى سزلره دلى اولمشلردينه جك مرتبه ذكر ايدك ديو تنبيه نبوى صادردر كه جهره توقف ايدر شاعرديمش (اذا ذكرتك كاد الشوق يقتلنى سرا * وقلبى وروحى عند ذكراكا) بو اطوار باجمله دركاه حقده نياز ودعا ذيلندندركه حديث قدسيده كلمشدر بركسنه يى بكا دعادن بنم ذكرم مانع اولسه انك مطلبنى بن اتمام ايدرم بيوردبونده ذكر دعا موقعنده اولور (مأل بيت) بوامتزاج والفتدن بنم مرادم بودركه بشوش اوله لر انلرك هشاشت وبشاشتلرى بنم طلاقت ونضارت ايله تكريم وجهمه سبب اولورو دخى بنم قبرمده بند نصكره چوق دعا ايده لر وبووجهله صفاياب اولوب حالمده ترقى حاصل ايدوب وجهمه نضرت ولطافت كاوريا خود بنم طلاقت وبشاشتم انلرك نضارت وحسن حاللرى ايچوندركه انلر كسب بشاشت ايليوب اندن فائده مند اولدقلرنده بنم قبرمه كلوب اكرام وزيارتمى تكثيرونى دعا ايله دلسير ايده لر كرم الله وجهه قبرحضرت مرتضاده اولان اختلاف ازجمله تصريحكردۀ صاحب اسعافدركه كوفه ده دار الاماره ده در ياخود مسجد كوفه ده ويا نجفده در وياخود بعد الدفن حضرت حسن انى مدينه ده والده سى يانته نقل ايلديكه اسلامده ابتدا قبردن قبره نقل بونلرده واقع اولدى ياخود برده اوزره تحميل اولنوب ضايع وغائب اولدى بعضلرى ديديلركه بلاد طيده بولنوب دفن اولندى كوفه ده حالا مشهد على محلى ابتدا اظهار ايدن پادشاه بويهيه دن فنا خسرو عضد الدوله در لكن اهل اطلاع ديديلركه انده مغيره بن شعبه مدفوندر قبرمى تضوى دكلدر (العلم عند الله) (ترجمه) بومرادمدركه وجهمله اوله لر تازه رو * قبرم اوزره صكره ايده لر دعايى بيشمار

وان يمحونى فى المجالس ودهم * وان كنت عنهم غائبا احسنوا ذكرى

(يمحوا) يعطوا معناسنه عطا ايدرلر (ود) وزن ومعنا وعدد حرف وعدد حساب جمله سنده حب لفظيله مشتركدر (مأل) ودخى مرادم بكا انلر مجلسلرده محبت ويره لر يعنى محبتلرينك اثرى اولان مطايبه وملايمت اوزره بمله آسايش والفت ايده لر واكر بن انلرك غيابنده بولنورسم حسن ذكر يعنى خير ايله ياد ايده لركه انك

اثری بقاده حاصل اولوراشته بوسیاق امت محمده تعلیم وارشاددرکه همدملرله حسن الفت وغائبلر حقنده یادخیریت ایله متصف اوله لر (ترجمه) داخی مجلسده بکا عرض محبت ایده لر * حسن ذکرمله غیابمده اوله لر آشکار (لطیفه) مجالسده غلظت وتعبس اوزره اولمامق کرکدرکه (عبس وتولی) صورت حکایه‌ده تهدید ومطایبه وملاطفه سنت سنیه درکه (المؤمن دعب لعب) بیورلدی یعنی مؤمن غلیظ اولمز کوکلی اوینار حدود شرعیه‌دن خارج شقاوت درجه‌سنه وارمیوب خیر الاموراوزره حرکتنه مساعدهٔ اسلامیه وارددر حافظ اسمعیل روایت ایدر مجلس پیغمبر علیه الصلاة والسلامده سن شیخوخته وصول بولمش برخاتون کلوب حضور سعادتده نیازمند اولدیکه جنتله حقنده دعا بیوریله اول حضرت بیوردیلرکه قوجه قاری جنته کیرمز اول خاتون بو دهشت آمیز کلامی کوش ایلدکده ظاهر حاله حمل ایدوب بکا ایدرلئ عودت ایلدکده بیوردیلرکه وارلئ افاده ایلئ که عجوز اولدیغی حالده کیرمز بلکه (فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) کریمه‌سی ناطق اولدیغی وجه اوزره تازه وبکر اولوب بعده داخل اولورلر (لطیفه) حضرت امیر کرم الله وجهه خرماته اول بیورردی وخرمانك چکردکنی سلمان فارسی حضرتلرینه آثار وانکله ملاطفه ایدرلردی سلمان حضرتلری برقاج کره صبر ودفع ایلدی لکن پیرلك ایله شباب بری برلرینه طبع جهتندن مباین اولمغله زیاده اولدقده جناب سلمان دخی نکته انداز پند اولوب دیدیکه اشته خلافتده‌سنی دردونجی درجه‌یه تأخیرایدن سنده اولان بو خفتدر پس جناب سلمانی تطییب استحلال بیوردیلر فقیر دیرمکه سلمانك انتقالی اوتوز ایکی ویااوچ سنه‌سنده اولدیغنه کوره بومنقبه صحت بولمز لکن اوتوزالتی یاخودیدی سالنده اولمسی تجویز ایدر زیرا خلافت حضرت امیر اوتوز بش سنه‌سی ذی الحجة الحرام اواسطنده واقع اولوب قرق سال ماه رمضانی اواخرنده شهادتی سابقا مفصلدر (لطیفهٔ اخری) حضرت امیره برکسنه کلوب دیدیکه بو کیجه والده‌م ایله احتلام اولدم امان یاخلیفة الله بکا جزاسی نه ایسه اجرا بیورن انلردخی امر ایلدی اول شخصی برکنشلی محله ایصال ایلدیلر پس نه بیوردیلرکه اول کسنه نك کولکه‌سنه حد زنا ضرب اولنه واقعا خواب آلوده اولان کشی عالم غیبده بدن عنصرینك ظلی مثابه‌سنده اولان بدن مثالی خیالی ایله زنا ایلمش پس عالم شهادتده انك لایق بودرکه حد زنا اقامتی انك سایه‌سنده اجرا اولنه (نطق آخر)

علیك باخوان الصفاء فانهم * عماد اذا استنجدتهم وظهور

(اخوان صفا) صفوت حال وتصفیهٔ بال صاحبلریدر مطلقا (مهمه) بعض یاوه کویان خلط کلام ایدوب اخوان صفا ائمهٔ اثنا عشردن ورسائل معروفه‌نك مؤلفلرینه ایهادرسوزی باطلدر زیرا رسائل اخوان صفا محرری دیدکلری حکیمکدر اوچیوزاللی تاریخنده نصکره فوت اولمشدر فلسفه ایله منطق شریعتی دسیسه الملك ملاحظه‌سیله اللی بر رساله جمع ایلمشدر دولتشاه تذکره‌سنده فرید عطاره اسنادی دخی واقع دکلدر امام سیوطی اربعون ودعانیه مناسبتیله تفصیل ایلمشدر حق تعالی اول ملاحظه‌نك رواجندن شریعت شریفه‌یی محافظه ایلمشدر لله الحمد والمنة (عماد) عالی بنالرکه دیرك اتلره لازم کلور ذکر جزء در (استنجدت) استمداد ایلدلئ دیمکدر (ظهور) ظهرلئ جمعیکه ظهیر معناسنه وبا عالی دوه‌لردر مصرع اولده بودخی نسخه‌در (ع) تکثر من الاخوان ما اسطعت انهم (اسطعت) اصلنده استطعت در قادر اولدقچه دوستی چوق ایله دیمکدر (ترجمه) قدرتك یتدکچه اخوان صفایی قیل مزید * استعانت ایلدکچه اوله لر ساکه ظهیر

وما بکثیر الف خل وصاحب * وان عدوا واحدا لکثیر

(یعنی) بیك دوست چوق دکلدر لکن بر دشمن چوقدر (روایت) اصحاب کرامدن برینه دیدیلرکه سنك دوستك کیمدر جوابنده بنم دوستم دوستلرمك کثرته سبب اولان کشیدر دیمشدر (ترجمه) بیك اولورسه یار وبولداشی کشینك چوق دکل * وقت اولورکه برعدو برکیشی‌یه اولور کثیر (نطق دیکر)

ما فیك خیر ولا میر یعدله * قضیت منك لباناتی واوطاری

(خیر) مالکه عطامرادادر (میر) طعام (لبانات) ضمله حاجات معناسنه‌در مفردی لبانه حاجتدر (اوطار) دخی اومعنایه تفسیردر مفردی وطردر مصرع اول عربك (ما عنده خیر ولا میر) کلامندن مأخوذدرکه ضرب‌بندر (مآل بیت) مالك یوق وبر لطفك دخی یوق که سنك وجودلئ انك ایچون دیو عد اولنه سندن مرادلرم حاصل اولدی یعنی خیر اوشرابرامره یرامزسین پس مرادم سنی آکلامق ایدی اکلادم که وجود وعدمك مساویدر (ترجمه) سنده یوق برخیر ایله برفائده کا اوله شمار * حاجتم یوقدر بنم سندن جهانده نابکار

فان بقیت فلا ترجی لمکرمة * وان هلکت فذموما الی النار

(ترجمه) دنیه‌ده اولدقچه امید سعادتدن بعید * پس هلاك اولدقده قیلارسین جهنمده قرار (نطق آخر)

الى كم يكون العذل فى كل ليلة ✻ لما لا تملين القطيعة والهجر

(لما) برينه وهل دخى نسخه در (عذل) تقديم مهمله ايله لوم ايتمك تملين) تمتعن ايله
وزن ومعناده يكسان (قطيعه و هجر) بعد وفرقت (مأل نظم) بوناسك
يهرشب سنى تكدير وملامت ايلملرى نيجه بربوندن فراغت ايلمزميسين بوخلق
سو يلتمكدن فارغ اول برزمان دخى فرقت ايله تمتع ايدوب انكله دخى مألوف اول
وعلت خلقتكى فكرايدوب بوعشق مجازى حقيقته قنطره قيل دائرۀ حقيقتدن
معرفته استعداد كسب ايله ليعرفون حكمى ظاهر اولسون هرمنزلده بويله
وقفه كثيرامل اولمغه عمرك تحملى بوقدر ديمك اوله (ترجمه) هرشب
عشرتفزاده بوملامت نيجه بر✻انقطاع وصل وهجران ساكه اولمزمى مضر

رويدك ان الدهر فيه كفاية ✻ لتفريق ذات البين فانتظر الدهرا

(رويدك) امهـل فعلنك اسميدر كافسز (رويد) مهلا ديمكدر امهل مهلت
ويرديمكدر كاف خطابه علامتدر اسم دكلدر پس اعرابدن حظى يوقدر يعـنى
مضاف اليه دكلدر نوبك دارك كبى اولمزبقيۀ مصرعك جمله سى مفعول اولور
ورويدك ارواداً لفظندن مرخم ومصغردر آخرى اجتماع ساكنينى دفع ايچون
تحريك اولندى صفت وحال ومصدردخى اولور لكن درت حالندن بومحلده اولكى
يعنى اسم فعل اولمسى مختاردر (دهر) ذكر اولنمشيدى وبونده ردّ العجزواردر
(ذات) ذونك مؤنثيدر السنۀ ثلاثه نام ترجمه مزده مفصلدر واقع اولان حالات
ميانده اولمغـله بين تعبير اولندى اسرارك صدورده اولمسيله ذات الصدور
طلاقى كبى (ذات بينكم) وارداولدى وذات مقحمدر تفريق البين ديمكدر ديديلر
(ترجمه) سن برازصبرايله تفريق ميان ايچون زمان✻سيف قاطعدر بصيرتله
اكا اول منتظر (بيت)

افلح من كانت له قوصره✻يأ كل منها كل يوم مره

(قوصره) خرمازنبيليدر بونده استعاره واردر حرف الخاء المعجمه ده ذكراولان
بيت ودخى دال مهمله ده (ع) افلح من كان له كرديده) مصرعلرنده بومفهوم
معلومدركه تفنن قبيلندندر (ترجمه) بولدى اوكسه فلاحى برسپد خرماسى
وار✻كونده بركره تناول ايلمك اولمش مدار (نطق)

كدّ كدّ العبد ان احببت ان تصبح حرا✻واقطع الآمال من مال بنى آدم طرا

كدّ اولكى كسر دال ايله امردر وايكنجى نصبله مصدردر (مثـل كدّ العبد)
تقد يرنده در (حر) عبدك ضدّيدر (آمال) اميدلر ومرادلردر مفردى املدر

(طرا) جميعا وبالكليه ديمكدر (خلاصۀ شعر) صباح حشره واردقده احرار
وابرار واخيار ايله محشور اولمغه محبتك اكروارسه يعنى مقصودك حريت اخرويه
ايسه بودارفناده قوله لايق وقولك وظيفه سى اولان مشقت عبوديتى حسن
اختيار كله فعله كتور جمله ناسك مالندن قطع ايليوب اميد عيال كرك وكركسه
كندى مدار معاشكده اولوب كد يمين وعرق جبين ايله كسب ايدوب حلال وزلال
تعيش ايله ديمكدر (ترجمه) تعب چك قول كبى حراولمق استرسن عزت قيل
اميدك قطع ايدوب مال بنى آدمدن اول بيزار (لا تقل ذا مكسب

يزرى فقصد الناس ازرى ✻ انت ما استغنيت عن غيرك اعلى الناس قدرا

(ملخص شعر) كسب آدمى بى خوار ايدرديمه كه بلكه سن كسب ايله تعيش ايدوب
اول وجهله سائرناسدن مستغنى اولديغك وقتده قدرك انلرك ميانده جمله دن
اعلى اولور (ترجمه) حقيراولورديمه كاسب كه سائل اندن احقردر✻قودن
قدرك استغنا ايله اعلا اولوراى يار (نطق آخر)

اذا انت لم تزرع وابصرت حاصدا ✻ ندمت على التفريط فى زمن البذر

(تفريط) برامرده تقصير ونقصان (زمن) زمان (بذر) تخمى اكمك يعـنى زرع
البذر تقريرنده (ترجمه) اكمك بوكون يارين بيچنلرى كورد كده سن✻
نادم اولورسين بوتقصيره قالورسين پركدر

وما ان ليوم البعث زاد سوى التقى ✻ تزود به حتى القيامة والحشر

(ان) زائده (بعث) ارسال يعنى خلق ثانى كه احياى اموات مراددر (زاد) آزق
(تقى) تقوادر (نتيجۀ مرام) تقوادن غيرى قيامت كونى ايچون آزق اولمز
الى الموت تقوايى تحصيل ايليوب انى راه آخرته توشه پيدا ايله ديمكدر (ترجمه)
روز بعثك زادى تقوى وعبادتدر همان حاضرايت حشروقيام ايچون بوكون
زادسفر (نطق ديكر)

ما ان تأوهت فى شئ رزيت به ✻ كما تأوهت للاطفال فى الصغر

(ان) زائده (تأوهت) تأوه ايلدم ديمكدر (يعـنى) آوه مدّ وواوك سكونى وهانك
كسريله درو (آاه) واوى الفه قلبله (واوه) فتح وكسر واو مشدّده وسكون ها ايله
و(اوه) فتح واو ايله دروكسر واو صورتنده (اوّ) هانك حذفيله (واوّتاه) واو ايله
ها ميانته تا دخو ايله در بوصورتده مد وقصر جائزدريدى صورت لغت اولدى
جمله سى فارسيده ابواه وحيفا ودريغا ديمكدركه تركيده يازقلر وواه واه وهاى مدد
ديديكمز محللرده عربك ادا ايلديكى كلمه لردركه مقام تضجر وتفجع وتوجع ده

ايراد اولنور لرانى ادا ايلدم ديمكدر (رزيت) تقديم مهمله ايله درمصيبتلندم
ديمكدر (اطفال) چوجقلر درصغار وصبيان كبى (ع) حرض بنيك على الآداب
فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن ترتيب اولنمشدر (خلاصهٔ مأل) چوجقلرك
صباوتلرى وقتنده انلره تفوّه ايلديكم قدربن برمصيبتده مضطر ومضطرب اولوب
آه آيلدم ديمكدرلكن نه وقتلرنده اولديغى بيت ثانيده كاور (ترجمه) برمصيب
ايچره بن برآه دلسوزا يتدم * ايتديكم كبى يتيم معصومه آه پرشرر

قدمات والدهم من كان يكفلهم * فى النائبات وفى الاسفار والحضر

(والد) بابا (من) استفهاميه در (نائبات) محنتلر (اسفار) سفرك جمعى (حضر)
سفرك ضديدركه بربلده ده قائم اولمق سفرتعبيرى شرعا وسط سيرايله اوچ كونلك
محله دك كتمكدركه افطار صوم مشروع اولور پس هراوچ كون برمدت سفر
اولدقده جمع اولمق مفرد اولمقدن اولادر (نتيجه) اشته اولوقده بن صبيلرك
حاللرينه آه ايدرمكه بابالرى اخرته كتمش اوله وسفر وحضرده محنت ومشقت
خسته لك وسائر عوارض حيات ظهورنده امرلرينى كيم متكفل اوله ديمكدر
(اليس الله بكاف عبده) واقعا انسانده پدرى وحيوانده مادرى اولميه وسائر
بيروحده نظيرى اوليه يتيم انلره د نوردريتيم كبى (ترجمه) والدى كوچش انك
كيم تربيه ايلرانى * حادثات دهر واسفار وحضرده اى پسر (نطق آخر)

الشيب عنوان المنيـــة * وهو تاريخ الكبر

بو بيتلر مرهوندرزيرا حرف ذال معجمه ده اولان شعر كبى طرحندن وصلى اولى
قيلندن اولوب ولكل وجهه ديمك اولادر بحور عروض بحربى آب كبى اولمغله
طباع عال واعراضندن اعراض ايله وحشتدار دربوعلتله اوزان اشعار قطعا
اشعار اولنمدى (تاريخ) تعريف الوقت ايله تعريف اولنمش اسمدرفى الاصل
ماه روز لفظندن معرب مورخ كلمه سندن مأخوذ مصدر قيلنوب اسميته
منقولدر (فائده) معلوم اوله كه تاريخ يدى طبقه اوزره در (هبوط آدمى (طوفان
قبطى) فرس قديم) اسكندرى رومى) والتنجى هجرى) ويدنجى ملكى جلاليدر) لكن
تاريخ هجرى وضع اولنيسى خلافت فاروقده اون التنجى سنه شعبانده ديوان
اصحابده بعد المشوره تعيين وسرسالى محرم الحرام اولمق اوزره سيد الاشهر المحرم
اثر شريفى روايتيله تنبيه وتبيين بيورديلر (مأل بيت) انسانك قيللرى بياض اولمق
موتك سرنامه سيدر وسنك وقت كثرتنك تعريفيدر (ترجمه) شيبى بيل
عنوان موتدراى پسر * يعنى شيبك اولدى تاريخ كبر

وبياض شعرك موت شعـــرك * ثم انت على الاثر

(يعنى) قيلك آغرمسى انك موتيدركه انك ايزى اوزره سنك دخى موتك محققدر
(ترجمه) پس بياض مويك اولدى موت مو * سندخى موته ايررسين براثر

فاذا رأيت الشيب عم الرأس فالحذر الحذر

(ترجـمه) جمله باشك آقلغن چون كوره سين * برتدارك اوزره اول ايله حذر

(نطق آخر) كنت السواد لناظرى * فبكى عليك الناظر

(ناظر) كوزك قاره يرى كه بيك انده در بوشعرى مرثيهٔ نبويه اولمق اوزره انشاد
ايلمشدركه بيوررسن يارسول الله بنم كوزمك سياه اولان محلنك سياهلغى يعنى
رونق نورى اولمش ايدك انكچون بنم اول سياههٔ چشمم سنك فرقتكده سكا بكا
ايلدى (ترجمه) سواد چشمم ايدك اى سواد نوربصر * فراق ايله نوله قانلر
نثار ايدرسه نظر

من شاء بعدك فليمت * فعليك كنت احاذر

(معنى) بن سندن حذر ايدوب سنك موتكدن خوف ايدردمكه كورركوزم ايدك
چون سن (انك ميت) سرينه مظهر اولدك موتى هركيم مراد ايدرسه مانع يوقدر
همان (انهم ميتون) حكميله محكوم اولسونلر (ع) نورديده م يوخسه سنسزيلرم
دنيايى بن (ترجمه) فنا بولور ايسه شمدنكر وبودار جهان * نه غمكه اى شه
عالم سنك ايچوندى حذر (نطق ديكر)

يعزونى قوم براة من الصبر * وفى الصبر اسباب امر من الصبر

بونظم وآلايله سرتاج انبيا عليه التحايانك هجرتنده حضرت مرتضا كندى
مردانه حركتنى بيان بيورر (يعزونى) تعزيه دن يعزى لفظنك اعلال اولنان
جمعى يعزون كلمه سنك آخرينه ياء متكلم لاحق ونون اكا وقايه اولمشدر صورت
مجهولده معلومدر (قوم) ضمير جمعك بدلى ويا فعلك فاعلى اولوب واو مجرد
علامت جميت اولور (اسروا النجوى الذين ظلموا) واكلونى البراغيث كبى (براة)
عراة كبى جمعدر مفردى برى بيزار ديمكدر اوچنجى (صبر) فتح وكسر بايله ادويه دن
برآجى جزءدركه سقوطيردن كاور مر اولديغى جهتدن اشعارده تمثيل اولنور
بونده وزن ايچون ساكن قيلندى مقدم اولان صبرلر ايله ميانه ده جناس تام واردر
وانلرك ايكيسى بردركه حبس نفس معناسنه تركيده دخى معروفلردر (ترجمه)
تعزيه ايلر بكا برقوم بيصبر وخبر * صبر ايچنده آجيلر واردر صبردن تلختر

يعزى المعزى ثم يمضى لشأنه * ويبقى المعزى فى حرمن الجمر

(يعزى) جمع سابقك مفردى (معزى) اسم فاعلى (معزى) اسم مفعوليدر (احر)
وزن ايچون تنوين لاحق اولدى (جمر) آتش حتى جمرات ثلاث حرف تااقلنده
يازلمشدر (ترجمه) تعزيه ايدن ايدرپس كندى كارينه دونر * اول
مصيبتديده‌يى قوراتش ايچنده كيدر (نطق آخر)

وقيت بنفسى خير من وطئ الحصا * ومن طاف بالبيت العتيق وبالحجر

(بيت عتيق) كعبه در عتيق قديم معناسنه ياخود ضرر حوادث روزكاردن
مصون ديمك ياخود نفيس ديمكدر (حجر) كسر وسكون ايله درحطيم تعبير اولنان
محلك داخليدركه بيتى طواف ايدنلرانى برابر طواف ايدرلر فى الاصل اثناى بناده
طاش ناقص كلمك انى علامتله ابقايه وعدم ادخاله سبب اولمشيدى ارتحال
حضرت سنه سنده سنهٔ آتيه يه قالورسم انى دخى بيته ادخال ايده يم ديور حلتلرينى
اشراب ووقتيله ضمنه ضمنا اجازت دخى بولنمغله ابن زبيرك خلافتنده بيت قضا
محترق اولدقده تجديدى لازم كلوب حطيمدن حجرى ادخال بيت ايلديلر صكره
حجاج ظالم ابن زبيرى صلب ايلدكده اهانة بيتك فقط شمال ديوارينى هدم وحجرى
حجرايليوب كالاول ابقا ايلدى صكره ينه اعاده‌سى استفتا اولندقده بيت شريف
ملعبهٔ ملوك اولور خوفيله ارباب فتوى اذن ويرمديلر صكره نيجه ملوكك تعميرى
وسلطان مراد رابعك بالكليه اساسندن بناسى وعدد كراتى مقدما يازلمشدر
وحجر نسخه‌سى ايچون قافيه مساعدكادر (خلاصهٔ بيت) روى زمينه اياق
باصمش ذيروحك وبيت خدايى وحجر حطيم ميزاب آرايى طواف ايدنلرك جمله سنك
خيرليسى اولان ذات پاكى نكهدار اولوب نفسمى انك محافظه سنده فدا ايلدمكه
وقت هجرت مراددر (ترجمه) وقايه ايلدم نفسم ايله خير الانامى *
كاودر زواريتك افضلى محبوب غفار

رسول الخلق اذ مكروا به * فنجاه ذو الطول الكريم من المكر

(نجا) تشديد ايله نجاة ويردى ديمكدر (طول) فتحله قدرت وانعام وفضل
واحسان (مكر) حيله وخدعه (مآل) واذ يمكر بك الذين كفروا) كريمه‌سى
مدلوليله كفرهٔ قريشك سوء قصد ايلدكلرى وقتده انلرك مكرلرندن (خير الماكرين)
اولان قادر كريم اكا نجات ويرب خلاص ايلدى (ترجمه) رسول حقه مكر
ايتدكلرنده يعنى كفار * نجات احسان ايدوب حفظ وحمايت ايتدى ستار

وبت اراعيهم متى ينشرونى * وقد وطنت نفسى على القتل والاسر

(خلاصه) وقتا انلر پيغمبر عليه السلامه سوء قصد ايلديلر مدينهٔ منوره‌يه هجرتله

مأمور اولوب صديق اكبر ايله معا نصف الليلدن صكره مكهٔ مكرمه‌دن چيقوب
كتدكلرى حينده بنى جامه خوابلرينه براقديلر بن دخى خانهٔ سعادتلرنده ياتدم
كلوب بزلرى پريشان ايلملرينه منتظر ايدم ونفسم دخى بنى وبن نفسمى توطين
ايليوب پيغمبر عليه السلام اوغورينه قتيل واسير اولمغى نفسم قبول ايلدى
(ترجمه) فراشنده ياتوب اولدم وفاته منتظرهم * نتيجه راضى اولدى‌سى وقتله
نفس ناچار (منقبه) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بقيهٔ صناديد قريشك
اسلامندن مأيوس اولدقلرنده مقدما اذاء وجفالرندن بعض اهل اسلام اذن
هما يونلريله حبشه هجرت ايلمشلرايدى مدينهٔ منوره‌ده والدين محترمين طرفندن
بعض اقرباواهاليسندن دخى نيجه‌لر شرفياب بيعت اسلام اولمغله فى الحقيقه
سلطان المسلمين اول سوى سلامتبويه هجرت داعيه‌سى فؤاد حقايق مفادلرنده
پيدا اولوب اصحابك سمت سلامهٔ طيبهٔ طيبه‌يه نقل ايلملرينه اجازت بيورديلر
وكنديلرى دخى هجرت مراد ايلدكلرى رجال قريشك معلوملرى اولدقده
دار الندوه‌يه جمع اولوب بوامرده مشاوره ايلديلر وآيلرينى بوصورت اوزره تقرير
ايلديلركه هر قبيله‌دن برقوى وشجاع اعتدار كسنه تدارك اولنوب جمله‌سى بردن
وجود سعادتلرينه قلجلرله ضرب وقتل ايدوب قانى جمله قبائل عربه طاغيلورهر
نقدركه عبد مناف زاده‌لرك قوت قاهره‌لرى اولسه ده جملهٔ عرب ايله مقاومتلرى
محالدرپس ديته راضى اولورلر هر صقالدن برقيل مثيلنجه ديتى اداوسائر اصحابى
دخى كيمى هلاك اولنور وكيمى اسكى دينه عودت ونيجه‌سى دخى فرار ايدر
بوطريقله بوداهيه‌يى اوزريمزدن دفع ايدرزبوخيما كرديار آخره كيدرسه بزلرى
مضمحل ايلمك مجزومعزدر ديو بواتفاقلرى مرآت حضور سعادتده عكس انداز
صورت اولدقده الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين حكمنى اجرا وجناب صديق
عتيق رفيق طريق اولوب (الله ولى التوفيق) نعم المولى ونعم الرفيق ديوب غار جبل
نورى مختار كوروب اول طرفه روانه واندن قرار ايلديلر ازين جانب خذلهٔ قريش
سعادتخانهٔ نبوى دركاهنه كيجه ايله جمع اولوب درون خانه‌يه دخوللرى سحرى
اولمق صوابديدلرى اولديغى جهتدن تا خيروعلى الصباح دق باب ودرون حجره‌ده
نظرانداز جامه خواب اولدقلرنده حضرت مرتضايى بولديلر ومحمد قنده‌دردبو
استخبار ايلديلر (صلى الله عليه وسلم) جناب حيدر كرار دخى بيلم ديدى واقعا
غارده اختفالرى مكه‌دن شرو جلرندن صكره نظام بولمشيدى خانهٔ
سعادتلانه سنده اول عنقاى قاف سعادت وهماى همايون اوج رسالت عليه

التحیه‌یی بولمدقلرنده فی الاصل سمت یثربه نیت توجهلری معلوم اولمغله اول طرفه
روانه اولدیلر (روایت) علمادن ثعلبی وابن اثیردیرکه (ومن الناس من یشری
نفسه ابتغاء مرضاة الله) کریمه‌سنک حضرت مرتضی حقنده نزولی طریق
مدینه‌ده واقع اولدی وامام غزالی احیاء علومنده بیوررلرکه اول شب جبرائیل
ومیکائیله حق تعالی وحی ایلدیکه سزلری بری بریکزه قرنداش ایلیوب وبربکزک
عمرینی طویل ایلسم قنغیکز طول عمر استردیکزهر بری کندی عمرینک درازتر
اولمسنی طلبکار اولدقده خدای تعالی بیوردیکه بنی ادمدن علی‌یی حبیبمه برادر
قیلدم علی بوشب عمرینی برادرینه فدا ایدوب انک یوانده موتنی اختیار وحیاتنی اکا
اثیار ایلدی سزلر نیچون انک کبی برادرلکده طور کمال اوزره اولمدیکز پس انده
سزدن زیاده بوفضیلتی سبیله انی دشمنلرندن نکهدار وحراستکار اولک دیو امر
الهی صدوریله کاوب لحاف پیغمبریده حراست حیدری ایچون جبرائیل جانب
رأس ومیکائیل طرف قدملرنده قائم اولدیلر وپیک وحی مبین بخ بخ ذهی
سعادت ای ابوطالب زاده سکاکه حق تعالی سنکله ملکلرینه فخر ایلدی دیمشدر

وبات رسول الله فی الغار آمنا * موقی وفی حفظ الاله وفی ستر

(غار) طاغلرده اولان دلیکاره دیرلرکه بیوک وکوچک حجره کبی محللردر وبونده
نورنام طاغده حضرتک اثنای هجرتده صدیق اکبرایله اوچ کون اوچ کیجه اختفا
بیوردقلری غارمعهود معروف مراددر (موقی) محفوظ معناسنه وقایه‌دندر
(الشجاع موقی)مثلنه ایمادرکه اهل شجاعت من طرف الله محفوظدر دیمک
اولور ستر کسرایله پرده‌درکه سترهٔ معنوی ومحفظهٔ ربانی‌یه اشارتدر
(ترجمه) اوکیجه غار ایچنده یاتدی یعنی فخر عالم * خدانک حفظ وستری ایله محفوظ
ولدی هربار

اقام ثلاثا ثم زمت قلائص * قلائص یفرین الحصا اینما یفری

(زمت) زمامدن مجهولدر اویان اوریلوب بلجامنلندی دیمک (قلائص) اناقلری
وزون دیشی وکنج دوه‌لر درمفردی قلوص در بونده مراد مطلقا دوه‌لردرکه اول
اشب خارج مکه‌ده برکافره تصادف ایدوب قاضمیر حسین یزدی نقلی اوزره
سپارش بیوردیلرکه غار نوره اوچ کون مرورنده دوه‌لرینی کتوره اول دخی عهده
وفا ایلدی (یفری) قطع ایدرو پاره پاره ایدر دیمک یعنی اوچ کون انده اقامت
بیوروب بعده متین قوی دوه‌لر حاضرلندی که اناقلری التندن حسین مرورده
طاشلر صاچیلوب اطرافه طاغیلور ایدی (ترجمه) اقامت ایتدی اوچ کون

انده صکره نصرت ایله * مدینه‌سمتینه هجرت بیوردی شاه احرار

اردت به نصر الاله تبتلا * واضمرته حتی اوسد فی قبری

(تبتل) انقطاع (معنی) بن بوخدمتده دین الهی نصرتنی مراد ایلدم وسائر
ماسوادن امیدیمی کسدم وبو طور اوزره حرکت تا که بنی قبره وضع وباشم التنه
برطاش یصدق اولنجیه دک مجزوم ومحفوظ دروغدر یعنی ذخر آخرت عد ایلمشمدر
(ترجمه) فدا ایندم سرم دین خدایه نصرت ایچون * بوجان تنده ایکن دونمزم
وارمی قفادار (منقبه) حضرت صدیقک اوغلی عبدالله برقوی ومتین وشجیع
کمسنه ایدی کیجه اولدقده خانه‌سندن چیقوب کاور حضور نبویده قریشک تدبیر
وحرکتلرین عرض وافاده ایدوب ینه مکه‌یه واروب سحری انده کورینوب
کیجه مکه‌ده ظن ایدرلر ایدی وابوبکرک آزادکرده‌سی عامر بن فهیره‌نک قیونلری
وار ایدی کیجه کاوب سود کتورردی جناب پیغمبر علیه السلام وصدیق اکبر
اندن تناول ایدرلر ایدی ومشهور اولدیغی اوزره برجفت کوکرجین غارک
قپوسی اوزره یمرطه وضع ایدوب اورمجک انک اطرافنی وبالکلیه درکاهی آغ
ایلدی اول شب دشمنلر آثار نبویه‌یی ایزلیوب اول محله دک کلدیلر یمرطه وبیت
عنکبوتی کوردکده درون غارده کمسنه اولمق احتمالی یوقدر دیو عودت ایلدیلر
واقعا قوشلر ایله اورمجک انلری دام بلادنه دوشوروب ایچری باقدیلر بیت شریفده
کوکرجین امین وسالم اولمغه سبب بودرکه نسللری کثرت بولمغله دعا بیوردیلر

(نطق آخر) لست اری ما یشنا حاکما * الا الذی فی الکف بتار

(بتار) بونده نسخه ایکیدر بای موحده مقدم اولورسه قطع معناسنه اولان بتر
ماده‌سندن اولوب سیف قاطع مراددرکه ابتر لفظی دخی بوماده‌دن مقطوع البرکه
دیمکدر اکر فوقیه مقدم قلنورسه هلاک معناسنه اولان تبار دندر (ترجمه)
خصومت رشته‌سین قطع ایتمکه برحاکم حاسم * کورنمز هیچ مکردا ستمده‌کی
شمشیر آتشبار

وصارم ابیض مثل المها * یبرق فی الراحة ضراد

(مها) بللور دیمکدر بیاض وصاف سنک معدنیدر (راحه) آوج وآیه که
الک ایچی داخل ید معناسنه (ترجمه) دخی شول سیف قاطعکیم
یوزی آق اولدی چون بللور * المده برق خاطف کبی رخشان اوله اول ضراد

معی حسام قاطع باتر * تسطع من تضرابه نار

(تضراب) ضرب‌ده شدت مبالغه وزنیدر بوابیاتده مألّلر ترجمه‌دن عیان اولمغله

تصدیعدن حذر وامللادن کذرا واندی (ترجمه) بنم باغمده در شمشیر بران عدو تدمیر * دم اعداشارا ولورانك ضربندن آتش وار

انا اناس دیننا صادق * انا علی الحرب اصبار

(صبار) مبالغه ایله صابردر (ترجمه) جناب احمده امت بزز کیم دینمز صادق * بز اول غازیلرز کیم حربه عون حقله صبار (ذیل) بو شعره اسامة بن زیدك جوابی واردر که اولی بودر مفیدا اولمامغله تمامی یاد اولنمدی نعم الذی حکمته بیننا فانبت لحالنا الله یا جار (نطق دیکر)

نحن بنو الحرب بنا سعیرها) حرب عوان حرها اذ یرها) تحث رکض الخیل فی زفیرها (سعیر) کمال اوزره یانمش آتشدر که نار جهنمه اطلاقی دخی بو معنادندر (لها سبعة ابواب) کریمه سی منطوقنجه ابواب وطباق اعتباریله انلر یدیدر که حرف نون اواخرنده کاور (حرب عوان) مقدما برکره دخی مقاتله اولنان جنکه مجرب اولمش اولور (تحث) قندرر ترغیب ایدردیمك (رکض) حیوانك برذنه یه طلبندن ناشی ایاقلرین تحریك وحمله ایلامسی (خیل) آتدر بونده رکضی خیله تخصیص ایلك اول حالتك انده شدت ظهوری ایچوندر (زفیر) بونده اتشك صدا سیدر (ترجمه) حربك اولادیوز ایتدلك نارنی بز پرشرر * شول مجرب حرب کیم حری ایدر خلقه اثر * سرعت اسبانی باعثدر کورلدیسی مکرر (نطق اخر)

انا الذی سمتنی امی حیدره * ضرغام آجام ولیث قسوره

(حیدره) ولیث وضرغام) جمله سی ارسلاندر (آجام) بیشه ستان نیستان که اورمان قامشلقدر بونده مراد ارسلانلرك اکثریا کیجه قالدقلری محلاردر مفردی اجمه در (قسوره) نباتات که مراد اجامدر ذکر محل طریقیله ارسلان مراد اولندیغی دخی واردر که فرت من قسوره لفظ کریمندن ظاهردر وصاندرامی یعنی کمانکشلکله شکار ایدن کسنه معناسنه دخی کاور (مأل) حضرت مرتضی تحدیثا کندی وصفنده بیورر که بنده اولان شجاعت بکا مادر زاددر که حین ولادتمده والدهم فاطمه هیئت وجهانه می کوردکده کندی پدری اسمی اسد خاطره کلوب بنی انکله تسمیه مراد ایدوب تفنن ایله حیدرد بونام قیلمشدر ضمیرایله حیدره برای شعردر وبنده دخی حقیقتده ضرغام آجام ولیث قسوره وغضنفر غابات یعنی اولاد آدم میاننده ارسلان شجاعت وپهلوان صلابت ایله موصوفم لله الحمد والمنه صکره پدری اول نامدن صفا یاب اولمیوب علی اسم عالیسنی تعیین ایلدی (ذیل) بو شعر مرحبك رجزینه جوابا صادر اولمشدر که مرحب دیمشدر

انا اناس ولدتنا عبهره * لباسنا الوشی وربط حبره * ابناء حرب لیس فینا عذره

مرحبك والده سی اسمی عبهردر نرجس معناسنه در حافظ اسماعیل دیر که مرحبك برخاتون آشناسی وار ایدی کهانتده کمال اهلی اولمغله مرحب ایله حوادث صحبتی اثناسنده کاهنه دیدیکه اوغلم مرحب سکا بر وصیتم واردر برجنکده اکر بن حیدر ایله بنام دیر بر کمسنه یه راست کاورسن انکله مقابله ومقاتله ایلمه که قورقارم مقتضای فن اوزره سکا اندن کدر ظهور ایلیه دیمشیدی حضرت مرتضی بو مقاله یه واقف اولمغله صحرای محاربده مرحبی کوروب بو بیتی ایراد وقضیه یی اشعار مراد ایلدکده مرحبك خاطرینه وصیت کاهنه سنوح ایدوب ترك حرب مراد ایلدی لکن فرصت بولمیوب اقرانی میاننده عار ایلدی وصدمهٔ علویه ایله مردار اولدی (ترجمه) بن اول ذاتمکه دیدی مادر پاکم بکا حیدر * او شیر بیشهٔ حربم بکا کس اولمیز همسر

عبل الذراعین شدید القصره * کلیث غابات کریه المنظره

(عبل) قالك که غلیظ معناسنه (قصره) کردنك دیبی یعنی جسد طرفنده اولان محلی (غابات) ارسلان یتاقلری (کریه المنظره) یعنی اثنای حربده ارسلان کبی یوزینه باقق ممکن اولمیوب شجاعت ومهابت صاحبی دیمك (ترجمه) قوی بازوقی کردن فتورم یوق مهابتله * کریه المنظرم روز وغاده صانکه شیر نر

اکیلکم بالسیف کیل السندره * اضربکم ضربا یبین الفقره

(بالسیف) برنده بالصاع دخی نسخه در (کیل) بونده زراعدن کنایه در سیفله اولچرم یعنی ارشون کبی قلجله ضرب مراد اولنور کیفیت وکمیت بری برنده مستعار ومستعمل اوله کلمشدر که بونده دخی مصرع ثانی شاهددر شارح میبدی مصرع اول ایله صحاحده استشهاد وقوعنی یازمشدر ونووی صحیح مسلم شرحنده قتل واسع مراددر دیمشدر (سندره) بر یولك کیله در که اول اعله معروف اغاجدن یاپرلر (فقره) تحریك ایله آرقه کموکی (ترجمه) صونم پیمانهٔ اوفای موتی سزلره هردم * قفار ظهر یکز قطع ایده ضرب تیغ پهناور

واترك القرن بقاع جزره * اضرب بالسیف رقاب الکفره

قرن) اقرانك مفردی عدیل وشریك معناسنه (قاع) زمین هموار (جزر) تحریك ایله قتلدن کنایه در (ترجمه) دخی ترك ایلیم اقرانی هب خاك هلاك اوزره * اورایم کردن کفاره تیغ همتم یکسر

ضرب غلام ماجد حزوره * من یترك الحق اقوم صغره

(خزوره) فتح وسكون زاى ايله در بونده شدّه يه مساعده يوقدر خدمت ايدن مراهق كه هنوز اعضاسنه قوّت ومتانت كلمامش اوله (صغر) صاغرڭ جمعيدر مصدرى صغار در ذلت معناسنه در جمعيتى دلالت ايدركه من بونده بمعنى الجمع اوله زيرا مطلقدر (ترجمه) كوره ضرب غلام ماجدى ذوقن اله بوكون* طريق حقى تحقير ايله ترك ايدن معاندلر (نطق آخر)

تماوتعسالك يا ابن الكافر* انا على هازم العساكر

بوشعر ياسر خيبرى يه جواب اولمق اوزره صدور ايلمشدركه شعر ياسر بودر قد علمت خيبر انى ياسر* شاكى السلاح بطل مغامر* اذا الليوث اقبلت تبادر* واحجمت عن صولة المحاجر* ان طعانى فيه موت حاضر (تماوتعسا) بد دعادر حرف البانك اواسطنده ابن عتبه يه خطابا اولان شعرده ذكر اولندى (هازم) هزيمتدن فاعلدر (ترجمه) هلاك جان سنكچوندر اى ابن كافر فاجر* عليم بن عدو اوزره خدا اولور بكا ناصر

انا الذى اضربكم وناصرى* اله حق وله مهاجرى

(له) اليه معناسنه كه (انى وجهت وجهى للذى فطر) آيت كريمه سنده الى الذى ديمك اولديغى كبى (مهاجر) ترك وطن ايدن كمسنه (ترجمه) كورڭ بوضربى بوكون كيم بنمله قهر ايدر قاهر* ملاذ وملجأم حقدر كه يارين تا اوله هاجر

اضربكم بالسيف فى المصاغر* اجود بالطعن وضرب ظاهر

(مصاغر) ذلت معناسنه اولان صغار ماده سندن اسم مكانڭ جمعيدركه رذالت وذلت محللرى يعنى شرعا وعرفا ترذيل وتذليل ايلمك لازم اولان يرلرده ضرب ايدوب وطعن وضربمده قطعا وقاطبة بخل ايلمم احسان وكرمى بويله يرلرده دخى سورم ديمكدر (ترجمه) بوضرب جانستان ايله اولور سرجمله كز صاغر* عطا ايدرسزه نيزه ايله بو ذوالفقار آخر

مع ابن عمى والسراج الزاهر* حتى تدينوا للعلى القادر* ضرب غلام صارم مماهر

بورجزده حضرت مرتضانڭ مرادى جناب سرتاج امم صلى الله عليه وسلم حضرتلريدر (ظاهر) روشن (تدينوا) دين حقى التزام ايدوب اوامر عليه يى اجرايه تعهد ايلدكاريكز ظاهر اولنجيه دك صاحب شريعت عليه التحيه حضرتلريله بن ضرب سيف بران وطعن سنان ايله جهاد ايدرم ديمكدر (ضرب) جرايله ضرب سابقدن بدل ويا فتحله اعنى يه معمول وياخود ضمله خبر اولوب مبتداسى مقدّر اولور (مماهر) ماهر كامل معناسنه مفاعله دندر (ترجمه) بيله در ابن عم

اول نبى نيّر زاهر* جهادى ايلرز تا حق ايدنجه دينى ظاهر* يتربو ضرب شمشير غلام شاهر ماهر (نطق آخر)

ينصرنى ربى خير ناصر* آمنت بالله بقلب شاكر

بودخى رجز ياسره جوابده صادردر (ترجمه) بكا نصرت ايدر ربم كيم اولدر خير ناصر* انك برليكنى تصديق ايدر بو قلب شاكر

اضرب بالسيف على المغافر* مع النبى المصطفى المهاجر

(مغافر) مساجد وزننده جمعدر مفردى مغفر مسطر وزننده در توغلغه ديدكارى دمور تقيه معناسنه كه اكا فارسيده خود دينور لكن فى الاصل انك آلتنه كيدكارى عرقيه يه دينوردى (ترجمه) دايا نمز ضرب شمشيرمده قلقان ومغافر* بيله در چون بنمله اول حبيب الله مهاجر (نطق ديكر)

انا على البطل المظفر* غشمشم القلب بذا الذاكر

بوشعر ابو البليت عنتره نام شاعرڭ بو رجزينه جوابدر* انا ابو البليت واسمى عنتر* شاكى السلاح وبلادى خيبر* اشجع مفضال هزبر ازور* جهم عبوس بارز ممرر* عند الليوث لليوث قسور (بطل) دلير وشجيع (مظفر) خصمه غلبه ايدوب وفرصت بولان كمسنه (غشمشم) معجمه لرله كمال شجاعتندن ناشى نمازده طور كبى بر طرفه التفات ايلمين كشى (ترجمه) عليم بن شجاعتله خدا قيلدى مظفر* بهادرلق ايله نامم جهانى طوتدى يكسر

وفى يمينى للقاء اخضر* يلمع من حافته برق يزهر

(يمين) صاغ طرفدر بونده صاغ ال مراددر حق اثرده كلتا يديه يمين وارد اولدى يعنى حق تعالى ذكوريت وانانيتدن منزه ايكن مذكر افضل اولمغله صيغه لر وضميرلركه بارى تعالى مراد اولنه البته اداى تذكير استعمال اولنور كذلك يمين وشمالدن منزهدر لكن براى تفهيم ايكى ال اسنادى لازم كلسه ايكيسنه دخى يمين دينوب يمين اوّل ويمين ثانى ديمك آداب اهل انشادندركه حق تعالى ده متشابهاتندندر مجازا ايراد اولنور وحضرت هادى مهدى غلام عليه السلام بشر اولمغله يمين وشمال كنديلرده حقيقت ايكن بنه شمالك يميندن نقصانى اولمغله تعبير جديرانلرده دخى يمين اوّل وثانى ديمكدر رديدلر (لقا) ملاقاتندر لكن بونده تنوين عوضدر للقاء عدوّ تقديراولنوب جهاد ومقاتله مراد اولنور (اخضر) ايله ذوالفقار نامدار مراددركه دموره مستغرق عسكره خضرا ديدكارى كبى (بشيله) دخى اسوددرلر جنتان لفظ كريمنه صفت اولان مدهامتان سياه

دیمکدرکه ادهم مادّه‌سندندر یك قویو یشیل یعنی نفطی اولمغله کویا سیاهه
مشابه اولوب سیاه اطلاق ایدرلر (وموت) اخضر لبس مرقعدرکه (برخرقه کیم
یوز بیك پاره‌دن) نطق اوزره داق هزار پاره کیمك اخضرار معاشدن ناشیدر
ودریایه بحر اخضر دیدکاری صافی دیمکدر واخضره صافی صویه دینوب قلجده
دخی آبدار اراق اولمغله سیفه دخی اطلاق اولنمق موصوفی یرینه قیامی طریقیله اولمق
ممکندر لکن تقریر اول اوّلا درد یلرو مصرع ثانی ایله حدّتی یعنی کسکین اولان
محلّی وصفدرکه آغزیدراندن حافه تعبیر اولندی لمعان وبروق وزهور یعنی
ضیاسی مشاهده اولنور (ترجمه) اولور حرب ایچره دستمده بنم تیغ ایله خنجر *
شعاع سیف قهرم قیلدی میدانی منوّر

لاطعن والضرب الشدید محضر * مع النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) مهیا طعن وضربه نیزه وتیغ مجوهر * بنمله بس بیله دراونبی
طاهر مطهر

اختاره الله العلی الاکبر * الیوم یرضیه ویجزی عنتر

(عنتر) شاعر مذکورك اسمی اولدیغی مسطوردر (ترجمه) بو خلقدن انتخاب
ایتدی انی الله اکبر * بوکون راضی ایدر بولوب جزاکی سنده عنتر (نطق آخر)

لما رأیت الامر امرا منکرا * اوقدت ناری ودعوت قنبرا

شرح خطبة البیانده غیبی زاده سید حسینك نقل وتنویر ایلدیکی اقاویل ناشنیده
اوزره نصیر واون التی عدد فقرا اتباعی حضرت صاحب دیوانك الوهیتنه اعتقاد
ایلدکاری رسیده سامعۀ علیه اولوب احضار واحراق بالنار ایده جك اولدقده
(لا یعذب بالنار الا رب النار) اثر معتبری شهادتیله بزی احراق ایلمك دخی
دعوامزه کواه اولور دیو اعتقاد باطللرنده اصرار ایلمشلر ایدی ابن عباسدن دخی
موضوع طبقچه اسناد اولان موائد سخندندرکه احراقدن قتلی مناسب ایدی
حراق عذاب رب خلاقدر دیو بیورمشلر ایدی العهدة علی الراوی اشته بو اشعار
بو ماده‌یی اشعار ایدرکه بو امر منکر واصل سامعۀ حیدر اولمغله آتش غضب
استیعاب ایلیوب کویا بر آتش عظیم یاقوب وقنبره احضارلرینی امر بیوروب
اول کشتنیء معتقیلری سوزان نیران ایلمشلر اوله‌لر لکن بو قضیه‌دن اقدم
داود یت وموسویتله اظهار خارقۀ عادت وقوعنه بو فقیر واصل اولمامغله عدم
وقوعنی مستلزم اولماز لکن اثرده کاذیکی اوزره سکا مبغض مفرط ومحب مفرط
ایکیسی دخی هالکلردر دیو حضرت مرتضایه خطابا وارد اولمشدرکه مثلا

اول غلاتك بعضیلری تقریر عزا اوزره الوهیتنه ونیجه خوارج سبابده اولمسنه
جزم ایلدر عدظهور ندهصیت علوی علوید ردیو علیه السلام یا علی دیرلرکه بعض
فضلا دیمشلر * برئت من الخوارج لست منهم * من الغزال منهم وابن باب * ومن
قوم اذا ذکروا علیا * یردون السلام علی السحاب (غزال) واصل بن عطاء معتزلی
وابن باب عمرو بن عبید شیعیدر (منشأ غلطلری) سحاب ایله شهرتیاب برعمامه‌یی
پیغمبر عالیجناب جناب مرتضایه اهدا بیورمشلر ایدی بر کون اول دستاری
لابس اولوب کلورکن رسالتمآب علیه السلام جنابلرینك منظورلری اولدقده
علی فی السحاب بیورمشلر ایدی بو بابده مختصراتدن رکضه وصواعق وسائر کتب
عقاید ایله استیفای حظ دقایق اولنور (قنبر) حضرت حیدر کرارك خدامتدندر
حجاج ظالم یدنده شهید اولمشدر (ترجمه) چو کوردم حددن آشدی کار منکر
* اول آتشله چاغردم کلدی قنبر

ثم احتفرت حفرا حفرا * وقنبر یحطم حطما منکرا

(احتفرت) حفر مرادیلدم دیمکدرکه قازمقدر حفر قبر بو ماده‌دندر وحطم
قرمقدر (ترجمه) قازندی حفرۀ نار غضب چون * اولاری انده قیرب یاقدی قنبر

(نطق آخر) قد یعلم الناس انا خیرهم نسبا * ونحن افخرهم بیتا اذا فخروا

(ترجمه) خوش بیلور ناس انلرك بز خیری یوز نسبت ایله * افخری یوز انلرك هم بیتله
فخر ایتسه‌لر

وهط النبی وهم مأوی کرامته * وناصر والدین والمنصور من نصروا

(رهط) کروه وقوم (کرامت) خارق عاده اولان امورك بریدرکه بیانی حرف کافده
کلسه کرکدرکه اولیای کرام انکله اکرام وتکریم اولندیغی ایچون کرامت دیدیلر
پیغمبره کمال اتباعك ثمره سیدرکه بنه پیغمبر علیه السلامك معجزات باقیۀ
دائمه‌سندندر اولیاء الله انك نائبلریدر ثمرۀ تقربلریدر (ترجمه) قوم پیغمبر
بزز هم مظهر فیض کرم * ناصر دین مبینز چون بزز منصورلر

والارض تعلم انا خیر ساکنها * کما به یشهد البطحاء والمدر

(بطحا) مسیل یعنی سیل کلان یول (مدر) مدره‌نك جمعیدر عربده مدره‌یی قریه
معناسنه استعمال شایعدر (ترجمه) ارضه معلومدرکه بزلر بهتر سکانیوز
شاهد عادل یتر بس ارض بطحا ومدر

والبیت ذو الستر لو سألوا تحدثهم * نادی بذلك رکن البیت والحجر

(رکن) بر نسنه‌نك جزء اعظمی که انکله قوت بوله (حجر) حرکه ایله در حجر الاسود

مراددر ارضه علم اثباتی ورکن وجهره نده اسنادی اصحاب کشف وشهودك مذهب
ومسلکنه مبنی اولورسه حقیقت ویاظاهرینه نسبتله مجازاولوب انبت الربیع
البقل قبیلندن اولور زیرا اهل حقیقت کثرهم الله تعالی دیدیلرکه (وان من شیء
الایسبح بحمده ولکن لاتفقهون تسبیحهم) دلالتیله اشیاذوی النطقدر حضرت
شیخ فتوحاتنده دیرکه یوما من الایام حرم بیت الله ده اثنای تقریرده انسان
افضل مخلوقاتدر دیمشیدم عالم مثالده برشخص بنم اوزریمه چیقوب بنی غفلهٔ
بیدارایلیوب کوردمکه کعبه برجاریه صورتنه تمثل ایلمش ودامننی زانویه دك
رفع ایلمش بکاقهرادااله دیدیکه ندن بیلدك که انسان بندن افضلدر بنده دخی درحال
اعتذارایدوب بدیهة برقصیده انشادایلدم تادر یجی غضبی زائل ویاب یاب دامننی
ارسال ایلدی دیو بیوررلر توجیه ثانی حال ناظمه موجه کوریوررزیرامکهٔ مکرمه
اهل الله زیارتنه واروب وبعض کره طواف دخی ایدردیو مصرحدر (ترجمه)
کعبهٔ ذوالکسوه دن کرصورسه لربویروخبر * خبراهل بیتی سویلرکن بیت ایله حجر

(نطق آخر) اذا اجتمعت علیا معد ومذحج * بمعرکة یوما فانی امیرها
(علیا) اعلانك مؤنثیدر (معد) بن عدنان ابوالعرب واجداد نبویه ده عمود
نسبدندر (ومذحج) ذال مُعجمه وحاء حطی وجیمله مشرق ومغرب وزننده درعنده
برقبیله در (معرکه) جنك میدانی ومراد محاربه در (موداى سخن) اکرچه
مقاتله یه مجازویمندن اکبروبلکه اکثر قبائل دخی کاسه امیرالمؤمنین اولمغه
صلاحیت بنه بکامنحصراولورین یالکز کندی قومم میاننده رئیس دکلم بلکه جمله
اولاد عربه سردارمکه بوقول مسلم عالمدر وبودخی معروفدرکه غزوات ومحارباتك
برنده حضرت ناظم ایچون فرار واقع اولمامشدر وبوکفتار اهل بغیك
محاربه سنده زبانکذارلری اولمشدر (روایت) امام محمد بن ادریس الشافعی
بیوررکه حرب وقتال کفارنه صورتده پدیدار اولدیغی سلطان کتیبهٔ مرسلین
علیه صلوات المعین جنابلرندن مشاهده اولنوب وجنك وجدال طغیان بغی آثار
نوجهله کشف نقاب رخسار ایلدیکی دخی خلیفهٔ مختار حیدر کرار کرم الله
وجهه حضرتلرندن معاهده قیلنمشدر (نقل) ابن اعثم دیرکه حضرت
سردار حیدر کرار صفین ده کندی لشکرینه تعلیم رفتار وبوسیاقده کفتار ایلدیکه
ای اهل اسلام سزلر اصلا وقطعا تیغ دردست شروع مقاتله اولمقدن حذر ایدك
تاکه مباشرت وطغیان انلردن ظهور ایده واثنای پرخاشده قچانی ترك ایدلك فرار
وادبارینی غنیمت بیلك مجروحی اکرچه ایسه صویمغه تنزل ایلمیوب ومیت

اولسه ده اکرکشف عورت اولنمق احتمالی وارسه بنه فارغ اولك وخانه لرینه
اذنسز کیرمك حیاتده وصحتده اولان کمسنه نك اشیاسنی غصب ایلمکه جسارت
اولنمسون ونسوان وضعفایه اصلا التفات ایلمك اکرکسه عرضکزه وامیریکزه سب
ایلسونلر زیرا انلرك کندیلری کبی عقللری دخی ناقصدر انلر سزدن امین اولدقجه
حق تعالی سزدن راضیدر زیرا نصرت ورزق ضعفا حرمتنه عنایت اولنور
دیو پند ونصیح بیوردیلر (ترجمه) معد ومذحجك اعلالری جمع اولسه لرجمله *
اولورم صحن حرب ایچره اوکون بن جمله یه سردار

مسلمة اکفال خیلی فی الوغی * ومکلومة لباتها ونحورها
(اکفال) صاغریلر (مکلومة) مجروحه دیمك (لبات) سینه لر (نحور) قلاده یعنی
کردن بند طوردیغی محلر (ترجمه) سلامتدر خیولك صاغریسی دونمز غزاة
آرقه * بوزنده در جریحه ارقه سنده اولمیه آثار

حرام علی ارماحنا طعن مدبر * وتندق منها فی الصدور صدورها
(تندق) قافك شده سیله دردقدن انفعال مصدرندن فعل مضارعدر (ترجمه)
فرار ایدنلرك ظهری حرامدق رمح اولدی * غدای صدر اعدادر حلال اولسون
اکاهر بار (نطق دیکر)

اغمض عینی عن امور کثیرة * وانی علی ترك الغموض قدیر
(غموض) اصلنده کیدوب غائب اولمقدر (ملخص) حرف الجیمده ایکنجی قطعه نك
ابیاتی مآلی اوزره بیوررلرکه چوق افعال وحالات واردرکه بن اندن تعامی
واغماض ایدرمکه ترکجه اه دیدم دیرلرمع هذا فی الحقیقه اغماض ایلمیوب اول
کارلرك اوزرینه واروب وآردینه دوشرسم عهده سندن کاورم واوزریمه لازمدر
لکن بعضیسنده عادات ناسه مخالفتله کفتکویه سبب اولوب ونتیجه سنده دخی
انکسار درونی ویاتنفیر قلوبی موجب ویاعاقبتنده براهم وخیمه سبب اولور
انکیچون عهده سندن کلمکده عن قصد تکاسل وتهاون ایدرم دیمکدرکه بعض
کلمات حکمیه ده دخی بیورمشلر (دارمن جفاك تخجیلا) یعنی مقابله وشدت
کورمك امیدنده اولورکن خصمه لطفله معامله ومداراة ایله کهانی محجوب وفعلنه
نادم ایدر (ترجمه) نیجه کار ناسزادن ایلرم اغماض عین * کرچه اغماض ایتمك
وسعمده ممکن هم یسیر

ومامن عمی اغضی ولکن ربما * تعامی واغضی المرء وهو بصیر
(عمی) کورلك اغضی لرکوزینی اویورکن قپادی دیمکدر ماضیلردر (تعامی) دخی

ماضيدر كورمزلندى معناسنه در وزن ايچون مصرعه تشويش كلمش تقديرى
*رب رجل اغضى وليس هذا الاغضاء فيه من عمى * ولكنه متعام ومغض لامر ما
مع صحة البصر وحدة النظر * ديمكدر مصرع ثانيده تنازع واردر لكن بيانه
مساعده يوقدر (خلاصهٔ مرام) چوق كمسنه واردركه كوزينى قپارانك حالنى
بيلمين انى كورمز صانور لكن انسان كوردركن لمصلحة بعض اموردە كورمزلنور
واغضاء واغماض واغضاض بصرايدر زيرا قدمانصحيدركه كورديكن اورت
كلكه ايلك ايله بدلكده مقابله حيوان كاريدر بركسنه كندى عيبنى صورسه
دخى اكرقبولى ملحوظ ايسه سويلنه زيرا انك عيبنه وقوفكه واقف اولدقده
اكا البته غضب طارى اولور حقانيت اوزره سؤال ايدركن حالنى تحويل ايدر
كركدركه عيب سؤال ايدن كمسنه يه جوابده سنك حالكه دشمن نظريله وتجسس
كوزيله باقدم چونكه سؤال ايلدك اذنك اولورسه حالكه امعان ايده يم بر نقيصه
كورره يم سكا خبرويره يم ديوب دفع ايده سؤاله تنزلنه مغرور اولميه صكره بر دخى
سؤال ايلسه بنه مناسب اولان بودركه مطلع اولمدم ديوب دروغ مصلحت اميز
طريقنه ذاهب اوله ومجلسده مساعده بولدقده شخص آخره نصح ضمننده
ويامناقب وجهى اوزره اكا اسماع ممكن ايسه سويليوب اول دخى استماع ايده
اول بدلكدن انك فراغنه وتهذيب اخلاقنه دعا اولنمق انى كنديه افاده ده سبب
تأثير اولور وبوتكلفاته موجب بودركه امر بالمعروف ونهى عن المنكر فرضدر
برامرده برمؤمنى ارشاد ايلمكله اول فرضدك تحتندن خروج وادا ايلمش اولوركه
تواصوا بالحق بيورلدى (ترجمه) كورمديكيم كورلكمدن صنمكز حكمت
ايله * نيجه كره كورمز اولور كيشى اولمشكن بصير

واسكت عن اشياء لوشئت قلتها * وليس على فى المقال امير

(اشياء) خليل وسيبويه ديديلركه اصلى شيئاء دركه ايكى همزه ميانندە الفله در وزنى
شئ لفظندن فعلاء در وهمزهٔ ثانيه تأنيث ايچوندر ولهذا صرفى ممنوعدر لفظى
مفرد معناسى جمعدر قصباء وطرفاء كبى وصكره بو صورتى استكراه ايدوب كلمه نك
لامى اولان همزهٔ اولايى اوّلنه نقل ايله لفعاء وزننده اشياء اولدى قول اصح دخى
بودر لكن اخفش وفرّا ديديلركه كلمه نك اصلى هين كبى شئ اولوب وزنى فيعلدر
تخفيف هين كبى ياسى مخفف اولمغله شئ اولدى پس جمعى افعلاء وزننده اهوناء كبى
اشيئاء اولدى لامى اولان همزهٔ اولى حذف اولنوب افعاء وزننده اشياء قالدى
بعضيلر دخى ديرلركه شئ اصلنده صديق وزننده شيئ اولوب جمعى اصدقاء كبى

اشيئاء كلدكده همزهٔ اولى اسقاط اولندى وكسائى ديديكه شئ جمعنده اشياء كلمك
بيت وابيات كبيدر لكن ابو البقاء عدم انصرافيله تغليط ايدر صاحب صحاح
كثرت استعمالى سبب منع صرف ديدرديمشدر اكر بويله اولسه اسماء وابناء دخى عدم
صرفى اقتضا ايدر (امير) بونده آمر جابر ديمكدر (زبدهٔ سخن) بن نيجه شيلرى
سويلمكده قصر عنان ايله ضبط نفس ايدرم سويلم لكن كتم وكركسه تكلم
ايكيسنده دخى بكا امر وجبر ايدر يوقدركه مثلا تنبيه اولنوب صقين سويله
ويا البته سويله ديركسنه يوقدر ويا سويلسم نيچون سويلدك ديو مؤاخذه اهلى دخى
يوقدر ديمكدر (ان عبادى ليس لك عليهم سلطان) وبعض كلماتنده بيورر صلاح
البدن فى السكوت ودخى بيورر حلم المرء عونه وينه بيورر حدة المرء تهلكه شيخ
اكبر ابن عربى رضى الله عنه بيورر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * ولقد ندمت
على الكلام مرارا * خواجه نظام خاموش قدس سره دن مرويدركه صمت
ايكى نوعدر برى عالم بشريتدن ترقى اربابنك صمتيدركه مباركدر * بو معيار سخندر
بونده افلاطون اولور ابكم * ارسطو اولسه صورتباز اولان بونده هيولادر * وبرى
دخى بيهوده سكوت ايله اضاعت وقتدر وهر كارده امر كافى اولان صحبته نظرله
مكروهدر اما مالا يعنى مقاله نسبتله فرضدركه سلامتدر * خامش زبان توهمكى
ازربان شوديك * نقطه برزبان چو فزايى زيان شوديك * لكن چشمپوش اولوب
نا بجل تعطيل حواس ايله سكوت منافى روش اهل حقيقتدركه مكتوبات قدسيهٔ
فاروقيه نك دفتر ثانيسنده دخى مفصلدر (ترجمه) ساكت اولدم نيجه
شيدن ديلسم ديردم انى * حاليا اقوال وافعالمده يوق باكه امير

اصبر نفسى باجتهادى وطاقتى * وانى باخلاق الجميع خبير

(اصبر) تصبير ايدرم يعنى صبره تشويق وتسويق وترغيب ايدرم كه انك بو طريقله
تربيه سنه سعى ايدرم ديمكدر بعض مقالات علويهٔ علويه ده كلمشدركه * هربك
من نفسك انفع من هربك من الاسد * وينه بيورر صبرلك يورث الظفر (ترجمه)
وسعمى صرف ايليوب بن نفسمى ضبط ايدرم * هركسك اقوال وافعالندن
اولمشكن خبير (نطق آخر)

لايدخل النار عبد مؤمن ابدا * ولا يقول ذووا الالباب لاقدر

(بو بيت) وبعده ايكى بيت دخى نسخه دركه ازجمله نسخهٔ يزديه ده يوقدر
(ترجمه) خالص اولان عبد مؤمن دوزخه كيرمز ابد * ايلمز عاقل اولنلر جبر ايله
سلب قدر * بو قضا وقدر بحثى اواخر حرف دالده (ع) ان الذى سمك السماء بقدره

بیتنده مفصلدر

ولا اقول لقوم ان رازقهم * غیر الاله وان بروا وان فجروا

(نتیجهٔ نخن) وقایع محدوثات مقدرات خالق الکائناتك اثریدر وهر قومك رازق حقیقیسی حقدر غیری دکلدر انلر بار ومطیع اولسونلر کرکسه فاجر بولنسونلر یعنی اسلام وکفر وصلاح وفجور هر شخص حقنده رزق مقدر مقسومك انقطاعنه سبب اولمزکه (نحن قسمنا بینهم معیشتهم) بیورلدی (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) وارد اولدی (ترجمه) بن دیمم برقوم ایچون کیم رازقی مولی دکل * رازقی هر فاجر وبرك خدادر سربسر

الله یرزق من یدعو له ولدا * والمشرکین ویوم البعث ینتصر

(ترجمه) حق تعالی عزو فرزند ایدنی با مشرکان * ایلیوب مرزوق صکره آخرتده عدل ایدر

تلکم قریش تمنانی لتقتلنی * فلا وربك ما بزوا وما ظفروا

(تلکم) فی الاصل تالفظی الفنك قصریله مؤنثه اشارت وذا مذکریدر لام لاحق اولمق ایله الفی ساقط اولور لکن کاف خطاب درکاردر مشار الیه بعید اولمسنه دلالت وتأکید اشارت ایچوندر اکالام کویا وقایه در وتانك کسری فتحندن افصحدر تأنیث قبیلهٔ قریش اعتباریله در اکرچه مراد اولنسه مذکر اولورکم جمع مذکردر مخاطبه تابعدر که رجال قبیله در اکر تلکمدن شئ واحد مراد اولنسه تلکن ویا ذلکم دینوردی لفظ کریمه دخی ذلکن وارد اولدیکه تلکم کلمه سنك عکسیدر (تمنانی) تتمنانی در تا حذف اولنمق قواعد صرفیه دندر (تقتل) فعلی نصب ایدن ان مقدردر لان تقتلنی دیمکدر (فلا) فلا تقع ما تمنیتم یعنی مطلوبکز حاصل اولمز دیمکدر (وربك) قسمیه در (ما بزوا) زای هوز ایله بزماده سندندرکه نهب وغارتدر من عز بز ضرب وبدندر یعنی عزت وغلبه صاحبی اولان کسنه نهب وسلب ایدرکه (من قتل قتیلا فله سلبه) اثر شریفی شاهددر ما بروا دخی مهمله ایله نسخهٔ ردیه در (ترجمه) بو قریش قومی بنم قتلم تمناسنده در * بولمدیلر اول خدا حقی اکابر دم ظفر

فان بقیت فرهن ذمتی لکمو * بذات ودقین لا یعفو لها اثر

(رهن) مرهون معناسنه (ذمت) اول عهد واماندرکه انی ضایع وشکست ایدن مذموم اولور (ودق) مطرد (ذات ودقین) ایکی قات شدید یغموری اولان سحابه در ایکی یوزدن اولان داهیهٔ حربی اکا تشبیه ایلدی لغتلرده بو ماده ودقه

دخی دالله اولوب لکن فایقده جار الله وتاج الاسامی صاحبی دخی ورقین رأ ماده سنده یازمشدرکه عظیمه معناسنه در (معنی) اکر اولمزسم عهدم اولسون بر حرب شدید ایلمك سزلرله که انك اثری ونشانه سی محو اولمیوب وشهرتی مجالس ومحافلده مذاکره دن خالی اولمیه دیمکدر راشته بو بیت وسابق اولان بیتك حقنده حضرت مرتضادن بونلردن ماعدا اشعاره متعلق کلام موزون صدور ایلدی دیدکاری اقوال مقدمهٔ صدر شرحده بیان اولنمشیدی قاضی میرحسین یزدی دخی بو بیتلرك سائرندن اسنادی قوی اولدیغنی نازکانه اشعار ایدر عصامك حاشیهٔ فوائد ضیائیه سنده بو بیتده ایراد ایدر جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ما جرح اللسان (ترجمه) بن اکر باقی قالورسم عهدم اولسون انلره * ایکی یوزلی داهیه القا ایدم قاله اثر

وان هلکت فانی سوف اورثهم * ذل الحیاة فقد خانوا وقد غدروا

یعنی اکر باقی اولمیوب هلاك اولورسم بندن انلره میراث اوله جق شئ رذالت حیاتدرکه اول غدارلر عهده خاین وپیمان شکن اولدیلر بو حالله حیات ذل ورذالتدر موت اندن راجحدر (ترجمه) کر هلاك اولور ایسم بن انلره ترك ایدرم * اول حیاتیکیم خیانت غدری تحقیق ایتدیلر

اما بقیت فانی لست متخذا * اهلا ولا شیعة فی الدین اذ فجروا

(اما) کسر ایله دران مادن مرکبدر (متخذ) اخذدن افتعالك فاعلیدر اختیار ایدیجی (اهل) آشنا که ضدی بیکانه در (شیعه فی الدین) اسلامده اتفاق اوزره یکدل اولانلر (خلاصهٔ مرام) بوندنصکره اکر اولمزسم برکسنه یی آشنا وهمدل اتخاذ واختیار ایلم زیرا انلر فجور ارتکاب ایلدیلر دیمکدر که فجورلری بیت آتیده بیان اولنور (منقبه) حضرت ناظم کفتار حیدر کرار مرتضای مختار علیه رضوان الستاره نوبت خلافت رسیده اولدقده سائر اصحابدن ماعدا آبرولری اولان عشرهٔ مبشره دن بشی رحلت بقا ایدوب وبشی هنوز متصفان حیات دنیا ایلدیلر بری حضرت امیر المؤمنین خلیفة الله فی العالمین جنابلری ودردی طلحه وزبیر وسعد وسعید ایدی بونلرك جمله سی مسجد نبویده حضرت مرتضایه طوعا بیعت خلافت ایلدیلر وانلردن طلحه وزبیر عهد الله اولان بیعته وفا ایلمیوب بزلر مجبور ومکروه ایدلك دیو ترك وصدیقه رضی الله عنها جنابنی تحریك ایدوب وقعهٔ جمل ظهورینه بادی وسبب عادی اولدقلرینی اشعار بیوروب بو شعری انشاد ایلدیلرکه اول وقعه سابق ذکر اولنمشدر ابتدا بیعت طلحه دن صادر اولدقده تمام اهل عالم

بو بیعتدن حصه دار اولمز زیرا طلحه نك الی شلاء ایدی که ترکیده غلط ایدوب شلاو دیرلر حراست نبویه ایچون احدده تیغ در دست ایکن قضا رسیده اولوب علیل اولدی پس بویله معلول ال ایله ابتدا بیعت وقوعندن حبیب بن ذویب وبعضیلری تشأم ایلدیلر (ترجمه) اولمز ایسم عهدم اولسون خاین وفاجرلری * قوم واتباعمدن عدا تیم بکاویردی کدر

قد بایعونی ولم یوفوا ببیعتهم * وما کرونی فی الاعداء اذ مکروا

(بایعونی) بکا خلافتله بیعت ایلدیلر دیمکدر بیعت عهد ایلمکدر اوچ نوعدر بری بیعت رضوان که غزاده عدم فرار وجهادده ثبات ایله حشر اولمغه قرار اوزره اتحاد ایلمکدر وبری دخی بیعت نسواندر که زنانه خطابا وارد اولان آیت کریمه ایله ثابتدر (ان لا یزنین ولا یسرقن ولا یقتلن اولادهن) الایه وبو بیعت صوفیه نك مختارلریدر که طرق شتانك روش خاصلری وهیئت شغللری مخصوص رساله ایله بیان اولنمشیدی واوچنجی پادشاهلرله معاهده در که قسم مقامنده در مادامکه مخل ملکیت اولان وفسخ عهد بیعت ایدن اموره تصدی ایلمیه ظلم ایله دخی فسخی مذهبمزه محالدر مکر که درعقب استثنا ایله تعلیق اولنه ویا فارغ ویا فوت اوله که اوچ امر ایله منعقد اولور بری سلفك فراغی وایکنجی کندینك قبولی واوچنجی عامه نك بیعتیدر بو ماده ده مذهب صوفیه ده بر زیاده شرط تعیین ایلدیلر که موجب خلع اولان امورك صدوریله ناسه انك خلعی جائز اولسه دخی بو امرده ارباب له معیت ایلمیه زیرا اگرچه مباح اولوب طغیان دکلسه دخی ینه خروج علی السلطاندر مفهوم بیت منقبه سابقه دن منفهمدر (ترجمه) عهدو بیعت ایتدیلر هم قیلدیلر عهدی شکست * دشمنان ایچره بکا مکر ایتدیلر اول اهل شر

وناصبونی فی حرب مضرمة * مالم یلاق ابو بکر ولا عمر

(ناصبوا) زحمت ویردیلر ودشمنلك اظهار ایلدیلر دیمکدر (حرب) مؤنث سماعیدر (مضرمه) یعنی اول جنك آتشی یاریلوب تمام شعله دار اولدقده بندن بیعت ایدن اول کسنه لر بکا صدیق وفاروق عمرلرنده ملاقی اولمدقلری زحمت ایله کونا کون جفالر ایلدیلر دیمکدر (لازمه) ابو بکر صدیق اسمی عبدالله وپدری ابو قحافه نك اسمی عثماندر نسب احب نبوی یه غالبده بالغ اولور صحبتنی انکار کفر اولدیغی خصایصندندر که آیتله ثابتدر (اذ یقول لصاحبه لا تحزن) انبیای کرامدنصکره افضل اصحاب بونلر اولمغله جنتده لحیه دار اولمق قولی دخی واردر انتقالی آزاد ۱۳ تاریخنده یعنی هجرتك اون اوچنجی سنه سی جمادی الاولی نك

یکرمی ایکنجی اثنین کونی واقع اولمشدر اتلی بولاج هدیه اولنوب حارث بن کلده طبیب ایله معا تناول ایدرکن حارث حس ایدوب والله بونده زهر سنوی واردر دیدکده اکلندن کف یدایدوب درحال علیل اولوب واقعا سنه سی تمامنده ایکیسی برکونده رحلت ایلدیلر دیو شمس سخاوی الفیهٔ عراقی شرحنده نقل ایدر مدت خلافتی یکرمی سکز آیدن سکز کون نقصاندر دیدیلر حضرت سردار انبیا وسردار کبریا علیه وعلی آله التحایا حضرتلرینك قرینه دفن ایلدیلر (مثنوی)

سر دفتر صاحبانی حضرت * شایستهٔ مسند خلافت * اصحاب کزینك اختیاری * انفرد وجهان یارغاری * ایتمشیدی اومظهر سعادت * اصحابه بووجهله وصیت * اولدمکه ایدم بقایه رحلت * تجهیز ایدیکز بقدر سنت * نعشم کتوروب ایدك همساندم * معروض تجاه فخر عالم * دیسون بری ای حبیب رحمان * آیا نیجه دربو کاره فرمان * اولسون بزه رخصت همایون * صدیق قولك نه یرده مدفون * نقل ایلدیلر اوجای فیضه * آجلدی اوده مدهباب روضه * ایرشدی صدای ادخلوه * فرمان جلیل ادفنوه * ابن علان امام تخمیدن نقلی اوزره بش لقبی واردر * صدیق * عتیق * ذوالخلال * امیر السالکین * اواه

مرض موتلرنده امام الانبیا علیه التحایا حضرتلری ابو بکر جنابی محراب نبویده امامت اوزره ایکن کاوب اقتدا بیوردقلری ثابتدر انکار ایدن جاهل معانددر دو امام مناوی تشدید ایدر * امام ایتدی انی رسول خدا * صلاة صبحده ایدوب اقتدا * اودم کندی صبح صداقت اثر * که ارد نجه مهر فلك جلوه کر * وحضرت فاروق عمر بن الخطاب دخی عماد نسب نبوی یه سلسلهٔ اجدادی کعبده آویخته اولور جناب مرتضایه دخی داماد اولمشدر تاریخ هجرتك یکرمی اوچنجی سالنده انتقال ایدوب جنب ابو بکر یده دفن اولندی رضی الله تعالی عنهما اول امرار صوفیه نك منبعی * اول انوار قدسیه نك مطلعی * وصی الرسول * زوج الزهراء البتول * حضرت مرتضی کرم الله وجهه انلر حقنده خیر الناس بعد النبی ابو بکر ثم عمر بیوردیغی (وسیجنبها الاتقی) آیه کریمه سی تفسیرنده مصرحدر یعنی پیغمبر علیه السلامدن صکره جمله ناسك خیرلیسی صدیق اکبر واندنصکره عمردر دیمکدر اشته بو سببدن خلافت فاروق دخی انلرك تعیینی ایله متعین اولوب قوت وصابت وولایت ایله نفوذ کلاملری جملهٔ اصحابك وسیلهٔ انقیادلری اولمشدر (ترجمه) آشکاره ایتدیلر پس نار حربی شعله دار * کورمدی سابقده بو مکری ابو بکر وعمر

(نطق دیکر) اشکو الیك عجری وبجری * ومعشرا اغشوا علی بصری

(عجر) ضم مهمله وفتح جيمله درقارنى بوكلى وقارنى بيوك اولمق (بجر) موحده وجيمله سابقنك وزنى اوزره در قارنى چيقمش اولمقدر قالديكه ايكيسى بردن استعمالى ضروبدندر صاحب اساس ديركه (القيت اليه عجرى وبجرى) ديمك اكا جمله عيوبمى اعلام ايلدم ديمك اولوب وبونده دخى عيوبمدن سكاشكايت ايدرم ديمكدر (اغشوا) كوزمه غشاوه القا ايدوب نظره مانع اولديلر معناسنه در (ترجمه) غصه ايله بركروهمدن شكايت ايدرم * غفلت ايله چشممه دنيايى تاريك ايتديلر

الى قتلت مضرى بمضرى * جدعت انفى وقتلت معشرى

(مضر) بر قبيله دركه ابن نزار بن معد بن عدناندر (جدعت) برون كسدم ديمكدر (انفى) معنى تأكيد ويا تجريد وارد در (ايكى بيتك مآللرى) طلحه وزبير شهادتلرندن المناك اولوب وقعه جملك وقوعندن مغموم اولديغندن شكايت ايدوب انلرايقاظ فتنه ايليوب وبنى تغليط ايله كويا كه كوزلرمى ستر ايليوب بكا كوسترمديلر نوجهله حركتمى تفكر ممكن اولمدى وبو پريشانلق ايله ايلديكم محاربه ده كويا بزه معين اولنلرى برى برينه دوشرب مضر مضرى هلاك ايلدى وبن بنم عسكرمى قردم وكويا كندى بورنمى كسدم بويله بركار مضره مؤدى اولديلر (ترجمه) قوممى بربرينه كويا كه قردردم همان * بورنمى كسدم قبيله م قانى قيلدم هدر (بيت)

صبرت على مر الامور كراهة * وابقيت فى ذاك الصباب من الامر

(مر) آجى تلخ معناسنه در صفتك موصوفنه اضافتيدر (صباب) مهمله نك ضميله صوبقيه سى صب آب كبى ومعجمه نك فتحيله طمان كبى زمينى ستر واحاطه ايدن بولت (مرام) امور تلخه صبر ايلدم لكن كرها واستكراها ايدى وصو آقوب برمقدارى قالديغى كبى مدت خلافت دخى اوتوز سنه اولمق اثر شريفى اوزره خلفاى ثلاثه اول مدتك چوغنى حيازه ايليوب برمقدارى ايچنده بن قالدم وباظلمات مخالفت قومده مستور ومحبوس اولوب قالدم ديمكدر مدت خلافت كنديله منقضيه اولمسنى واول صورتده وقتى قليل قالمسنى كشف وافاده در (ترجمه) كراهت ايله صبر ايتدم امور تلخ ناسازه * آلشدم قالدم اول كار بلا ايچره عجب ناچار (نطق)

ياعجبا لقد رأيت منكرا * كذبا على الله يشيب الشعرا

(عجبا) مبيدى تقريرى اوزره منادای نكره در لكن مناداوجولى دخى حرف ندا قرينه سيله محذوف اولوب عجبا فعل محذوفه مفعول مطلقدر تقديرى يا رجلا

اسمع منى عجبت عجبا ويا خود يا رجلا اسمع منى لقد رأيت امرا عجبا اى معجبا اولوب براى وزن تقديم اولنمشدر ديديلر (كذبا) منكرا كلمه سندن بدلدر (الشعرا) الفى اشباعيه در فتحه لرله قيل معناسنه ومفعوليدر جمله سى صفت كذبدر جلاله يه صفت اولمقده وجه مناسبت يوقدر وياخود ضعله شاعرلك جمعى اولوب علماء وعرفاء مراد اولمق ممكندر ودخى خوشدر زيرا عارف غيورى كذب مشيبدر (خلاصهٔ شعر) بونظم لطيف عمرو بن عاصك توبيخ وتقريعى ايچون انشاد اولنمشدركه صفين ده مساهلهٔ امر دين ايلديكى مشهوردر خصوصا كه امر تحكيمده غدر صريحى وحيلهٔ فضيحى مسطوردر حضرت امام بيوررركه (افترا على الله) انواعندن بر دروغ بيفروغ بمعمعه قرع ايلدى اى عمرو وسائر عونه سى اولنلركه اهل غيرت وتدين انك كبى كذبدر بله سفيد ريش اولور يعنى انفعالدن صقالى بيوقت آغارر (ترجمه) عجب بر امر ناشايسته كوردم منكر اول بدكار * دروغ برخدادر كيم آغاردر صاچلرى ناچار

يسترق السمع ويغشى البصرا * ما كان يرضى احمد لو خبرا

(يسترق) سرقه دن افتعالك مضارعيدركه قولاق خرسزى يعنى سارق الخبر اولور ديمكدر لكن بونده لازمى مراددركه استراق حس وتحقيق اولندقده قطع كلام اولنور پس مانع صحبت اولور ديمكدر (ويغشى) معجمه لر ايله ستر ايدر ويغشى تقديم مهمله ايله نسخه اولوب عليل ايدر مانع نظر اولور يعنى اول كذب منكر هر وجهله صفاى اهل عرفانه كدر وير رديمك اولوركه جواب اوچنجى بيتدر (ترجمه) ايدرهم استراق سمع ودهرى چشمه تار ايلر * اكا راضى دكل بروجهله هم احمد مختار

ان تعدلوا وصيه والابترا * شانى النبى واللعين الاخزرا

اول امر منكرى بونده بيان ايدر (وصى) فعيل وزننده در مراد حضرت مرتضى كنديدركه بر اثر طو يلده (انت اخى ووصيى) وارد اولديغنه بناء صاحب سعادت عليه التحيه جنابنه كمال قربيت وشرف قرابتله صاحب امانت وديانت اولوب زمان خلافتنده افضل ناس اولديغى متفق جمهور اهل سنت ومجموع امت ايدى حتى فرق ضاله كه عقايد زايغه صاحبلرى اولان اهل بدعتدر انلردن عبد الرزاق شيعى دخى زمان امارتنده افضل امت اولديغنه قائل وصوفيهٔ كرامك خصوصا قادريه وخلوتيه وشاذليه وسائر جهريه نك سرحلقهٔ ولايتلرى اولوب باب مدينة العلم اولديغى واحوال دارنده وصاياى كثيره ضبط وتلقن ايلمكله وياخود

جناب مرشد العالم صلی الله علیه وسلم انتقال بقا ایلدکده اولاد وازواج
وسائر اهل بیت پرابتهاج گروه سعادت انبوهنڭ اوزرینه وصی مختار واول
وقت فترت وزمان انقطاع وحی ونبوت وطغیان اهل ردّتده دائرهٔ نبویه
وحاشیهٔ مصطفویه یی عمزادهٔ کرمزاد وداماد خاص شجاعت معتاد اولمق کبی
قات قات مناسبتله حفظ وحمایت وصیانته تعیین پیغمبری وتحسین صدیق
اکبری ایله نصب نفس ایلمکله وصی اطلاق اولنمشدر حتی اول وصایتڭ وقوعی
وشیوعی سببیله سید الکونین شفیع الدارین صلی الله علیه وسلم حضرتلرینڭ
انتقاللرنده امر خلافت صدیق اکبرده قرارداد اولمسنه دخی انلرڭ مهاجرین
وانصاری اسکاتلری سببدرکه (ازجمله) اثنای نزاعده بیوردیلرکه ای گروه اصحاب
سزلرڭ معلوملریدرکه افندیمزڭ مانعلری ظهور ایلدکجه امردینده ابوبکری تعیین
بیوررلرایدی (ونماز) لرده که مرض موتلرنده اون یدی وقت نمازده نیابت
وبرصباح نمازنده حضرت پیغمبر علیه السلام کندیلری دخی ابوبکره اقتدا
بیوردی وفتح مکه دنصکره حجاجه انی امیر ایلدی بزم امردینمزده افندیمز علیه
السلام ابوبکری اختیار بیوردیلر امر دنیامزده دخی بزلر انی اختیار ایدرزدیوب
وافندیمزڭ بزلره تقدیم ایده کلدیکی کمسنه یی تأخیر ایلمکه کیملر جسارت ایدر دیدکده
برکمسنه چون وچرایه قادر اولمدی (وبعد) البیعه ابوبکر قیام وخطبه ایدوب
دیدیکه ای ناس سزلرڭ بکا ایلدیککز عقد بیعتکزی بن اقاله ایدوب کیرو ویردم
اگر مجبور برکمسنه وار ایسه ایلدیکی بیعتی فسخ ایلدم بن خلافته طالب دکلم
خلافت قریشدن اولمق لازمدر بندن غیری قریشی دخی چوقدر برغیری کمسنه یی
اختیار ایدڭ بن دخی اکا بیعت ایدرم دیدکده بنه حضرت مرتضی قیام وناسڭ
جملهسنڭ رهبری مقامنده آغاز کلام ایدوب بیوردیکه والله سکا اولان عقد عهد
بیعتی فسخ ایلمزوایلمڭ دخی اصلا مرادیمز دکلدر افندیمز علیه السلام سنی بزلره
تقدیم ایلدی امر صلاة جمله عملڭ سرداریدر انده سن مختارسین کیمڭ زهرهسی
وارکه سنی تأخیر ایلیه دیو بیوردقده سر تأثیر وصایتله نافذ الکلام اولوب امر
خلافتی صدیق اکبرده قرارداده قلدیغی فصل الخطابده مفصلدر وحضرت زهرا
رضی الله عنها هر امرده که صدیق جنابنه خطاب ایله یا خلیفة رسول الله
دیرلرایدی وجوابڭ تمامنده حضرت فاطمه بیورردیکه بابام رسول الله ایله سن
بوامری جمله دن خوش بیلورسکز دیو قطع کلام ایدرلرایدی وقتا رحلت
ایلدکده نمازینه جمع اولدیلر حضرت مرتضی صدیق اکبره بیورڭ دیدی ابوبکر

دخی سن طورورکن بن تقدم ایلم دیدکده جناب مرتضی دیدیکه والله سن وارکن
فاطمهنڭ نمازینه کمسنه جسارت ایلمز وکندی دخی راضیه دکلدر دیو صدیق
اکبره قیلدردیلر بودخی مرویات صحیحهدندرکه حضرت صدیق اکبر جناب
مرتضایه اثنای طریقده تصادف ایلیوب تبسم ایلدکده حضرت حیدر سبب
خندهسندن سؤال ایلدی ابوبکر بیوردیکه سکا برامر ایله مژده ایدرم جسر
صراطدن عبور ودار سلامه مرور ایچون سن اذن جواز تحریر ایلدکجه برکمسنه
کچمکه قادر دکلدر دیو افندیمز علیه السلام خبرویرمشلردر دیدکده حضرت علی
بن دخی سکا بر بشارت روایت ایدرم بکا دخی تنبیه نبیهلری بودرکه بیوردیلر
سن پل صراطدن مرور ایدنلره سند جواز یازدیغڭ زمانده ابوبکره محبتی
اولمیانلره صقین اذن ویرمکده اصلا جسارت ایلمه انجق محب صدّیق اولنلره اجازت
ویردیو بیوردیلر دیمشلردر داشته بونلر بویله وجود واحد کبی یکلخت ولحمڭ لحمی
اتحاد ومحبت وصداقت اوزره امراروقت ایلدیلر سائر گفتگویی اصغا ایلمڭ
مؤمنه لایق دکلدر زیرا سوء ظن حرامدر رضوان الله علیهم اجمعین (ابتر) اقطع که
مقطوع البرکه والخیر اولان کمسنهلر علی الاستغراق والاحاطه (شانئ) شأن ویرن
کیشی ابترڭ صفتیدر شانئ النبی کرکدرکه فتحه اخف اجناسیدر وزن ایچون
اخواتی معاملهسی اولندی تنکم براس یانده ماهر اولان کمسنهیه تفویضده
ضرب ایدندرکه (اعط القوس باریها) دیرلر مفصلده دیرکه یایی اسکان شاذدر قیاس
نصبیدرکه مفعولدر لکن امثالده زمخشری دیرکه باریها سکونیله عربدن مرویدر
ومیدانی دیرکه عملکده اهل معرفتدن استعانت ایله دیمکدرکه شاعر دیمش
یابارئ القوس بریا لیس یحکمه * لا تفسد القوس اعط القوس باریها * بونده
مذهب شیعه اهلی قولنجه ابتر شانئدن مراد رجال دولت امویهدرکه زیور کلام
ربانی اولان (الشجرة الملعونة فی القرآن) ایله مراد اول دولتدر دیدیلرکه فاتحهسی
ابن ابی سفیان پدر یزید عنیددر (لعین) اول شجرهنڭ شاخ ثانیسی اولان یزید
پلیده مراد اولمق انسب کورینور لکن (اخزر) قیدیله عمروبن عاصدر دیو تعیین
ایلدیلرکه کوچك کوزلی تنڭ چشم معناسنهدر ویا کوز اوجیله بقان کشیدر
جناب سبط اولی امام حسن بن علی رضی الله عنهمادن مرویدرکه پیغمبریمز علیه
السلام برشب عالم مناله کندی منبر عنبر تودهلری اوزره اولاد امیهیی میمون
شکلنده مشاهده بیوروب بورؤیا کندیلره غایت ثقیل کورندیکه قاضی ظهیر
تفسیرنده (الرؤیا التی اریناکها) کریمهسنده یازدیغی اوزره انلرڭ سلطنتلریدرکه

امر خطبه ده قیام مناسبتیله حق تعبیردر پس تسلیهٔ سورهٔ کوثر انزال
اولندیکه (کوثر) نهر فی الجنة و یا نسلنك کثرت افرادیکه وفرت ساداتدر انکله
تفسیر اولنمشدر و سورهٔ قدر دخی نازل اولدیکه سکا ویریلان شب قدر بیك آیدن
خیرلیدر که اول هزار ماه مدت سلطنت امویه درزائد ویا ناقص دخی دکلدر
(معنای بیت بان تعدلوا) تقدیریله در اول امر منکرکه سزلر ابتر شانی ولعین اخزری
وصی پیغمبر یعنی جناب حیدر ایله مساوی عد ایدرسکز اشته بویله بر امر منکره
جسارتکزی اکر حضرت پیغمبره اخبار ایلسه لر رضا داد اولمیه جغی اظهردر
دیمکدر (منقبه) عمرو بن عاص صحابی ذکی وطریق حیلهٔ حربی غایت خوش
بیلوردی وقتا که حضرت عثمانك شهادتنی وجناب مرتضا نك خلافتنی
ومعاویه نك دخی مخالفت وعدم اطاعتنی کوش ایلدکده اوغللری محمد وعبدالله
ایله بو بابده مشورت ایلیوب حضرت حیدر کرار طرفنه می وارمق مناسبدر
یوخسه معاویه یه می کتمك اولادر اوغللری حضرت علی سمتنی ترجیح ایلدیلر
تصدیق ایلدی لکن دیدیکه علی برکسنه درکه رأینده مستقلدر تدبیرنده اعانته
محتاج دکلدر معاویه سمتی انسبدر که انك هر وجهله معینه احتیاجی ظاهردر
پس اکرام دخی ایدر دیوب معاویه یه وارد قده معاویه غایت حظ ایدوب
اکر بو امرده ظفریاب اولورسم مصر سلطانی ایدرم دیو شرط ایلدی واوتوز
سکزنجی سنه ده عمروی حاکم مصر ایلدی (نکته) لعین لفظندن عمروی مراد ایلمك
نیجه جائز اولورکه علمای اهل سنت لعنتی منع ایلدیلر جواب بودرکه بو ارجوزه
سابقا بیان اولندیغی وجه اوزره اکرم مرتضی علیه الرضوانك اولدیغی مسلم ایسه
انلرك سویلدیکی کلامی غیریلری سویلمك جائز اولمزکه لعنتی حضرت خاتم الخلافه
جنابلری عمرو حقنده ایلمکله سائرلری دخی ایلمك لازم کلمز وجائز دخی دکلدر
مثلا حاکم و پادشاه برکسنه یی تعزیرده خلاف شرع بعض کلام قبیح ایله تربیه
ایدرلر لکن انلرك سوزینی اول تعزیر اولنان کسنه یه غیریلر سویلسه تعزیر اولنور
بونده قاضی میر حسین یزدی وصیتی اوزره زنهار هیچ برمسلمه لعنتی ارتکاب ایلمیه لر
خصوصا اصحاب کرام زمره سندن اوله شرعا جائز دکلدر ابن اعثم دیرکه وقعهٔ
صفینده بعض کسنه لر اهل شامه لعنت ایلدکده مرتضی رضی الله عنه منع
ایلدی انلر دیدیلرکه بزلر برحق دکلیوز جناب حیدر بیوردیکه بلی حق اوزره یوز
لکن لعنت وسب وشتم ایلمکی عادت ایلمکدن حذر ایدرم لعنت ایلمکدن
زیاده انلرك هدایتلری وزوال ضلالتلری ومیانه مزده اصلاح قبول ایلمسی

وقانلر

وقانلری ازدوکلمکدن حق تعالی نك محافظه سی بابنده دعا ایلمك اولادر وبن دخی
بوندن حظ ایدرم لعنتده آخرته مفید بر امر حاصل دکلدر دیو بیورمشلر ایدی
کرم الله وجهه (ترجمه) وصی مصطفی ایله برابر اوله ابترلر * نبینك دشمنی
یعنی لعین شبیره بیعار

کلا هما بجنده قد عسکرا * قد باع هذا دینه اذ فجرا

(کلا) کسر وتخفیف ایله ایکی عددك تأکیدنده استعمال اولنور لفظا مفرد
ودائم الاضافه در رفعنده الفله در بونده وقوعی کبی ومؤنثی کلتادر سائر اقوال
فن نحو ولغته حواله قیلندی (عسکر) دحرج کبی ماضیدر الفی اشباع حرکه در
لشکر جمع ایلدی دیمکدر (مآل کلام) انلرك ایکیسی شبب مستقل اولمغله
عسکر جمیله بوداغه یه پیشر و پیشقدم نحو ستقدم اولوب دین اسلامی
دنیا ایله دکشدیلر حقدن میل وعدول ورجوع ایلدیلر (ترجمه) لعین
وکاذب ایکیسی بکا عسکر چکوب بردن * مبدل قیلدی دنیاسیله دینن اول
ایکی غدار

بملك مصران اصابا ظفرا * من ذا بدینا بیعه قد خسرا

(ملك) له الملك قرینه سیله حق تعالی یه نسبتده ضمله در سائر مالك مجازی یه عزو
اولنسه کسر یله ملك دینور (مصر) ارض معروفه نك اسمیدر انکچون معرف
اولمدی کنیه سی ام الدنیادرکه محی دیمش حسب مصر فخرا علی البلدان *
وهی ام الدنیا بشیخ الزمان وراغب پاشا دخی دیمش کلال کلدی تصرفدن
ام دنیایی * بترشو قاهره نك قهری عزم روم ایده لم * وتواریخ وآثارده ام خنور
دخی سنور روزننده کنیه سید رقاهره صفتیدر ذات الاهرام دخی دیرلر حضرت
نوحك حفیدی بنا ایلمشدرکه اسمی مصر بن القبط بن حام بن نوحدر علیه السلام
طولی عرضندن اسوانه دلك وعرضی برقه دن ایله یه دکدر (ترجمه) پس عهد
ایتمش کیده و یره مصر اولورلر ایسه منصور * الا ان دین ایله دنیایی خسارت
ایجرمدر هر بار

یاذا الذی یطلب منی الوترا * ان کنت تبغی ان تزور القبرا

(وتر) فتحله دركین (تبغی) طلب ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایا کاذب
بوجمعیتله کینك المغه کلدك * زیارت ایتمك استرسن قبوری باکه کلده وار

حقا وتصلی بعد ذاك الجمرا * اسعطك الیوم ذعافا صبرا

(اسعط) سعوطدن افعالك متکلمیدر سعوط حدیثده کلدیکی اوزره بروندن

اجرا اوساله اولنان دوای مایعدر مفعول ثانیسی (ذعاف) ضمله زهر قاتل که
ترکجه آغودر (صبرا) صفتیدر که خوشخورد دخی دکل دیمك صبر اجی دوادر که
مطلقا مر معناسنه دخی کاور (ترجمه) سن اندن صکره وارنار جهنم ایچره
بریان اول * بوکون داروی زهری بورنکه اجرا ایدم یکبار

لاتحسبنی یا ابن عاص عسرا * سل بی بدرا ثم سل بی خیبرا

(لاتحسبنی) نون خفیفه ایله نون وقایه جمع وادغام اولنمشدر (لاتحسبن الله)
کریمه سنده اولان نون ثقیله در (عاص) اجوفدر عیص ماده سندندر عصادن
داع کبی ناقص دکلدر امام نووی ثانی یی جمهوره نسبت ایلدی ولکل وجهة
ابن عاص عمرو صحابیدر جدی عمو د نسب نبوی یه لوی ده متصل اولور هجرتك
سکزنجی سنه سنده اسلامه کلدی قرق اوج تاریخی عید فطرنده مصرده وفات
ایلدی (عسر) کسر سین ایله کاری دشوار اولان کسنه در (سل بی) بندن یعنی بنم
حالمدن صور دیمکدر (سأل سائل بعذاب) کبی که عن عذاب تقدیر اولنور (بدر)
برقیونك اسمیدر که انده بدر غزاسی واقع اولدی اشهر اقوال اوزره عدد رسل قدر
اوچیوز اون اوچ نفس نفیس ایدی (خیبر) دخی برقلعه نك نامیدر که اول غزارده
شجاعت کرارانه ودستبرد حیدرانه واقع اولمشدر (ترجمه) بنی ای عمرو
ظن ایتمه کاولم عاجز بو عسکردن * بنی بدر ایله خیبردن بوری وار ایله استخبار

کانت قریش یوم بدر جزرا * انی اذا ما الحرب یوما حضرا

(جزر) جیم ومعجمه مکسوره بی تقدیم ایله مقتول معناسنه (حضر) دخی ضبط
جزر اوزره حاضر دیمك (ترجمه) قریش اهلی اولوب حرب بدرده جمله کشته *
علی التحقیق بن اول کونده اولدم جنکاه درکار

اضرمت ناری ودعوت قنبرا * قدم لوائی لاتؤخر حذرا

وقات قدم تقدیرنده امردر مقول قول اولور (یعنی) اتش حربی شعله دار
ایدوب قنبره دیدمکه سنجاغی چك وصقین که برامردن حذر ایدوب کیرو قالمه
(ترجمه) شجاعت نارینی یاقوب ایدردم قنبری دعوت * دیدم چك رایه یی
قالمه کیرو خوف ایلیوب زینهار

ان ینفع الحاذر ما قد حذرا * ولا اخا الحیلة عما قدرا

(ان) تأکید نفی مستقبل ایدر لکن تأبید ایچون دکلدر لن ترانی ده تأبید قیدی
اهل سنتده مأخوذ دکلدر اخذ ایدنلر خارجدن اخذ ایدرلر اندن مستفاد اولمز
والا (ولن یتمنوه ابدا) کریمه سنده ابدا قیدی تکرار اولور ایدی ویاخود تجرید

تکلفنه محتاج اولوردیکه یازمش بوقدر دیدیلر (لازمه) حذر ایدن کسنه حذرك
اصلا وقطعا نفعی یوقدر دیمك اهل حقیقته واعیان ثابته یه ناظر اولنلره کوره در
یوخسه جدار معوجدن سرعتله کچمك مشروع اولدی هرکسك حالی تفاوت
اوزره در اجل واحد اولدیغن مؤمن بیلورکن طاعوندن فراری اشباهده تجویز
ایلدیکی تأمین قلب ایچوندر یوخسه تغییر تقدیر محالدر لکن بر حجره ده میت
واقع اولسه وحشت کلور دفع صائل قبیلندندر زلزله دن فرار کیدر وار دیغی
محلده دخی تزلزل مقرردر اکر بنادن فرار ایسه صحراده دخی شق ارض احتمالی
واردر لکن بر برن قلب راحت ایده جك یره آرزو کشدر منع اولندقده جنون
کلدیکی کورلمشدر مع هذا بیلورکه انده دخی خطر مقرردر مقتضای واهمه در
عینیله صوفی سالك زمان زمان رفع صوت وفریاد ایلمیوب کندینی ضبط ایلسه
فوت اولور (دعوه یئن) حدیثی شاهددر که خسته ایکر راحت اید رصاغ کسنه
دائما ایکسه خسته اولور (ماء اول) مصدریه در فیما وعما تقدیرنده در ثانی بمعنی
شی که موصوف دینور (اخا الحیله) الحاذر کبی منصوبدر حیله نك قرداشی دیمك
حیله ده کمالندن کنایتدر که اخوین بربرلرینه اتصالده شدت اوزره اولمسنه
تشبیهدر (ترجمه) حذر ایتمه حذردن کسیه هیچ فائده اولمز * خدانك
امر وتقدیرینه چاره ایده مز دیار

ان الحذار لا یرد القدرا * لما رایت الموت موتا احمرا

(قدر) تقدیردر (موت احمر) شدتلی اولومدر بونده قضاء مبرم مراد اولنور صوفیه
کرام عندنده قهر نفس وهوادر انلر درت موت اثبات واصطلاح ایلدیلر ایکنجی
موت ابیضدر جوعدر اوچنجی موت اخضردر که شیخ یونسك (ع) برخرقه کیم
یوزیك پاره دن * دیدیکی کبی یمالی وبی قیمت خرقه کیمکدر و بری دخی موت
اسوددر خلقك جفاسنه تحملدر دیرلر (ترجمه) حذر تقدیری منع ایتمز
مراد حق اولور دائم * ولی چون موت احمر درکرك تدبیر استقرار

دعوت همدان وادعو حمیرا * لو ان عندی یوم حربی جعفرا

(همدان) سکونله (وحمیر) مسطر وزننده یمن قبیله لریدر (جعفر) طیار برادر
حضرت کراردر (ترجمه) چاغردم قوم همدانی چاغردی حمیری انلر *
بوجنکمده اولیدی کربنله جعفر طیار

اوحمزة اللیث الهمام الازهرا * رأت قریش نجم لیل ظهرا

(حمزه) سید الشهدا عمیلریدر (یعنی) بن طائفهٔ همدانی اکاه ایلدم انلر حمیردن

استمداد ایلدیلر اکر بنمله برادرم طیار ویا عمم حمزهٔ جنتقراردن بری بولنسه‌لر ایدی کیجه ظهور ایدن کوکبی قریش کوررلردی یعنی کیجه انلره روز روشن اولوردی التماع سیوف صقیله نك کثرتدن کنایه‌در (منقبه) همدانیلردن منذرین حفصه حضرت حیدر طرفندن عمرولك اوغللری عبدالله ومحمد ایله جنك ایدردی اول اثناده‌نا کاه برغبار پیدا اولدقده عمرو دیدیکه حیف همدانی‌یه زیرا توز برکمسنه‌نك مبنا یره دوشمه‌سنه علامتدر عمرولك بو کلامنی استماع ایدنلرك رضیلری حیف سنك اوغللریکه دیدکارنده انلرك بری مقتول ایدوکن تیقن ایدوب فریاد ایله کندی غلامی وردانی چاغروب سنجاغی بری چك بقایم اوغللریمه دیدکده معاویه دخی سنك اوغللرکده برشئ یوق صف قتالی پریشان ایلمه دیدی عمرو دخی انلری بن دنیایه کتوردم سن کتورمدك دیدی ومیدانه کلوب بو رجزی انشاد ایلدکده حضرت مرتضی انی استماع ایدوب شرح اولنسان رجز دخی اکا جواب اولمق اوزره کندیلردن ظهور ایلدی * هل یغنین وردان عنی قنبرا * اویغنین عنی حبیب مسعرا * وابن خدیج بیننا والمنذرا * انی اری الموت اتانی احمرا * خالطت جمعا للمسمی حیدرا (نطق آخر)

لهف نفسی وقلیل ما اسر * ما اصاب الناس من خیر وشر

(لهف) فوت اولان نسنه‌یه تحسردرکه مذکور اولیا مقدرا منادا اولور یالهفی کبی فارسیده هی دریغا دیرلر (خلاصه) حیفا وحسرتا یازق بنم نفسمه که انی شاد ایدرامر آز واقع اولور اکرچه خلقك دخی حاللری یکسان دکلدر هربار خیر وشر پیدر پی اصابت ایلمکده‌در لکن بکا امور ساره قلت اوزره ظهور ایدر (ترجمه) دریغا نفس محزونه سروره آز اولور دوچار * چو خلقه خیر وشر ایرر اولور پس نیك وبد تکرار

لم ارد فی الدهر یوما حربهم * وهم الساعون فی الشر الشمر

(شمر) آخرینك شدیله‌در لکن اولی وثانی بونده مفتوحلردر کسرلری واول فتح ثانی کسر ایله دخی لغتدر دیدیلر شدید معناسنه‌در یعنی عالمده بن برکون انلر ایله حربه طالب اولمادم مع هذا انلر شر شدید القاسنه سعی ایدرلر (منقبه) ابن اعثم نقل ایدرکه صفینده عثمان بن عفانك غلامی احمر میدانه کلوب بو رجزی انشاد ایلدی ان الکتیبة عند کل تصادم * تبکی فوارسها علی عثمان * قوم حماة لیس فیهم قاسط یتلون کل مفصل ومثانی * حضرت امیرك غلامی کیسان شهادت رسان دخی اکا مقابله وتنظیر ایله یاد ایلدی * قف لی قلیلا یا احیمرانی * مولی التقی الصادق

الایمان * عثمان ویحك قد مضی لسبیله * فاثبت لحد مهند وسنان (بعده) بربرلرینه مقارعه ومضاربه ایدوب کیسان شهید اولدیغن حضرت حیدر کوردکده یاد قسم ایلدیکه یا عدو الله اکر بن سنی قتل ایلمزسم مقتول حق اولایم یعنی قتلم شهادت طریقیله اولمسون دیوب حمله ایلدی احمری آتندن قاپوب یره ضرب ایلدکده (ع) کلتا یدیك یمین حین تضربه * سری عیان اولوب باجمله استخوانلری خرد وموت احمرله مرد اولوب حضرت مرتضی کرم الله وجهه درحال مذکور بیتلری ارتجالا ایراد ایلدی (ترجمه) مرادیم جهان ایچنده خلقك قتلی اما * ایدرلر شره استعجال مجزی اولنور ناچار (رجز)

دبوا دبیب النمل قد آن الظفر * لا تنکروا فی الحرب ترمی بالشرر

انا جمیعا اهل صبر لا خور

(دبوا) ایکنجی بابدن مضاعفدر امرك جمعیدر اولی فتحی واکبی کسر ایله‌در اول بابده اسمی دبیب کسر دال الله ومصدری دبیب فتحه‌له‌در دیدیلر دبیت معناسنه (نمل) قارنجه که فارسیده مور درغریبدرکه قارنی بو قدر شمه یعنی قوخو غدا اولور دیدیلر جنسدر واحدی تا ایله نمله‌در حتی نملهٔ سلیمان علیه السلام مؤنث اولدیغی کندی اسمیله بنام سوره‌ده (قالت نملة) ده فعلك دلالتیله‌در تا ایله دکلدر دیدیلر حضرت امین الله جنابنه هدیه‌سی ضرب بندر ناموسده اسمی عیجلوف مهمله وجیمله در دیدی طراز معرباتده طاخیه اولمق اوزره تصریح ایلدی هلاکنه کمالی دلیلدرکه قنادلنور شاعر دیمش * اذا ما اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحیها فسیقت الی الهلاك * لکن جناح کندینی طیوردن عد ینه سببدرکه قرآن کریمده مذکور اون عدد طیورك بیدر طقوزی بونلردر سلوی بعوض ذباب نحل عنکبوت جراد هدهد غراب ابابیل وجنته کیرن اون درت حیوانك بری بو نملهٔ سلیمانیه‌در لکن مشکاة شرعه‌ده جمله‌سی قوچ صورتنده‌در دیدیکی قطمیرك صورت بلعامه انقلابی روایتیله منتقضدر دیدیلر فقیر دخی دیرمکه ذئب یوسفی دخی غیر واقع اولمغله انی دخی تعداد بیوجه اولور تفصیلی جویانك شرح اشباهنده موجوددر (شرر) قغلجیم که اتشدن آتیلور شرار دخی دینور لفظ کریمده (ترمی بشرر) وارد اولدی (خور) کوشکلك یعنی سست اولمق صبر ایله یکساندرکه ایکیسی دخی تأخیر وتوقف وتأنی صورتنده‌در (ترجمه) وقتیدر یاب یاب مرورك کادی چون وقت ظفر * قورقمه کز کیم اتش حرب ایلیه نشر شرر * اهل صبرز جمله مز کلمز بزه ضعف کدر (رجز آخر)

انا علی فاسألونی تخبروا * ثم ابرزوا لی فی الوغی وادبروا

(ابرزوا لی) صحرا معناسنه اولان برازدن اولوب میدانمه کلك دیمك وبارزوندن
وزن ومعناده اخرجوا الی یعنی اخرجوا الحرب دیمك (ادبروا) هلاك معناسنه
اولان دبار مادّه سندن وافعالدن جمع امردر (مرام کلام) صفین صفین میاننده
حضرت مرتضی رضی الله عنه بو رجزی مقابلهٔ معاویه ده انشاد ودین ودنیاده
اولان فضیلتلرینی تعداد وعادت شجعان عربه رعایت مراد ایلیوب بیوردین
قریشده برعلیم که بنی بیلمزلریکز وارایسه سؤال ایدك بنم حالمدن خبردار وآکاه
اولك بعده بنمله محاربه میداننده جولان ومرأت طالعده صورت ادباری سیران
ایدك یعنی بنم برحمله می اکردفعه قادراولور سکز ایکنجیسی دفع محال اولدیغن
ادراك ایدوب البته قراری فراره تبدیل واقبالی ادباره تحویل ایدرسز دیمکدر
(منقبه) بوطقوز مصرع رجزی معاویه استماع ایلدکده دیدیکه والله بنی میدانه
دعوت ایلدی حتی قریشدن حیا ایلدم بونی دفعك طریقی ندر برادری عتبه
دیدیکه تصام یعنی ایشتمزلن برامر ایله مشغول اول زیرا سنك غلامك حربی ونیجه
ابطالی یکحمله ده قتل ایلدیکنی کوروب بنه انکله مقابله ده نجات امیدی
محالدر دیدی ابن عاص دخی دیدیکه عربدن برکسنه کورمدمکه اکا طوعا ویا کرها
قارشو واروب مقاتله ایدرکن کندی حیاتندن مأیوس اولمیه صقین اول
سودادن کچ بوخسه والله بوی حیاتی بردخی شم ایلمك سکا محال اولور (ع) الفضل
ماشهدت به الاعدا (ترجمه) علیم بن سؤال ایدك اولك احوالمه واقف *
پس اندنصکره میدانه کیرك کورلك ندر ادبار

سیفی حسام وسنانی یزهر * منا النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) بلمده تیغ برانم الده نیزهٔ رخشان * بزم جامیز اول شاه رسالت
طاهر ومختار

وحمزة الخیر وترب جعفر * له جناح فی الجنان اخضر

(ترب) کسر ایله وزن ومعناده قرن که جمعلری اتراب واقران کلور آیاقداش ودنك
دیمك (جنان) کسر ایله جنتك جمعیدر حضرت (جعفر) طیار برادر حیدر
کراردر (مآل اجمالی) عمم سید الشهدا أمحض خیر اولان حمزه وبرادر عدیلم جعفر که
غزواتده شهید اولمشلردر انلر دخی بزم طرفزده وحمایت روحانیتلری وصیانت
همت معنویه لری درکاردر وجعفرك جنات عالیاتده یشل قنادی وارددیمکدر
(تفصیل) بو جعفر انور غزوهٔ مؤته ده علمدار سریه اولمغله ایکی اللری مقدما قطع

اولنوب وصکره شهید اولدقده ایکی جناح عطا اولنوب بهشتده فرشتکان ایله
طیران اکرامنه مظهر اولدی انکیچون ذو الجناحین وطیار دینور * سهیلی دیرکه
انك قنادلری بال مرغ کبی دکادر حیواندن انسانك شرفیتی اولمغله صورت
ملکیت وقوت روحانیتله پرواز ایدر مجاز اعضد مقامنده حضرت کلیمه (واضمم
یدك الی جناحك) بیورلدی موسانك جناحی یوغیدی واجنحهٔ فرشتکان دخی
پروبال مرغان کبی دکادر برمعنای ملکیتدر که قبل المعاینه تفهیم امر عسیردر
زیرا (اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع) کریمه سی شهادتیله اوج ودرت قنات
وجبریلك التیوز قنادی خلاف عاده اولمغله احاطهٔ ادراك حادث بشریدن
خارجدر دیدیلر وقوعنه ایمان وکیفیتندن کف لسان اولنور امور ندر
بوندنصکره بیهقی تخریج ایدوب جعفر طیارك جناحی یاقوتدر دیدیکی (دخلت
الجنة) حدیثی ذیلنده ایراد کردهٔ شراحدر علیهم الرضوان (ترجمه) دخی
حمزه بنم عمم قرنداشم دخی جعفر * اودر جنات ایچنده بال سبز ایله بلی طیار

وفاطم عرسی وفیها مفخر * هذا الهذا وابن هند مجحر * مذبذب مطرد مؤخر

(فاطم) اصلنده فاطمه در وزنا ترخیم اولندی (عرس) کسر ایله زوجه (ابن هند)
معاویه درکه انامی هند حضرت حمزه نی شهادتنده مثله ایدن خبیثه در (مجحر)
تقدیم جیمله فاره وغیرك یوه سی معناسنه اولان جحردن اسم مفعولدر معناسی
یوه یه دخولنده مضطر قیلنمش دیمکدر وجحر (لایلدغ المؤمن من جحر مرتین)
حدیثنده کلمشدر مجحر تأخیر جیمله دخی نسخه در مردود معناسنه (مذبذب)
اسم مفعولدر ایکی امرك میاننده تردده قالوب برطرفی ترجیح ایلامش کسنه در
بونده کمال اضطراب وضعفندن بردایکده بو یوه سنه بالضروره کیرمشیکن نخی
زیاده تعجیز اولنوب عودتی لازم کلمکله اول ایکی حال میاننده تردده قالمش
کشیدر که لفظ کریمده (مذبذبین بین ذلك لا الی هؤلاء ولا الی هؤلاء) واقعدر
(مطرد) تفعیلدن مفعولدر که اصل مادّه سی ردّ معناسنه اولان طرددر کویا
کیردیکی یوه دن دخی رد اولنمش دیمکدر (ترجمه) دخی زوجهم اولوبدر
فاطمه فخره سزادر اول * برنده جمله سی هم سنده ابن هند بدرفتار * مذبذبین
دخی مطرود وپسمانده بوحق کفتار (نطق)

لقد عجزت عجز من لایقتدر * سوف اکیس بعدها واستمر

(اکیس) ذکا وعقل اعمالیله اودرمده خصمه غلبه ایدرم دیمکدر (استمر) دخی
نفس متکلمدر مستمر ودائم اولورم دیمکدر (ترجمه) عاجز اولدم همچو اهل

عجز غير مقتدر * پس كياسيله اولام شمدنكيرو بن مستمر

ارفع من ذيلي من كان يجر * قد يجمع الامر الشتيت المنتشر

(يجر) قصد وميل معناسنه اولان جوردندر اصلي يجور در ضرورة جزم اولندى (شتيت) طاغنق متفرق معناسنه منتشر كبى لكن (منتشر) شايع ومشتهر معناسنه در (منقبه) بو ايكى بيتك سبب انشادى بودر كه صفين جنكنده قريبا وجه مذكور اوزره معاويه يه كمال ضعف طارى اولدقده صلح اولديلر بو امر اوزره كه ابو موسى الاشعرى حضرت مرتضى جانبندن وابن عاص دخى معاويه طرفندن حكم ووكيل مرخص تعيين اولنوب انلرك مشورتلرندن نمايان اولان امره جمله سى منقاد اوله لر وقتا دومة الجندل نام محل جاى قرارلرى اولوب مدت مديده مقدمهٔ مشاوره اول حالى نتيجه ويرديكه هر برى صاحبنك خلافتنى سلب وخلع ايده لر صكره اهل اسلام كيمى اختيار ايدرلر سه خليفه اوله منبره ابو موسى صعود ايدوب على ملاء الناس پارمغندن خاتمنى چيقروب اشته حضرت مرتضادن خلافتى بو خاتم كبى سلب ايلدم ديدى نزول ايدوب عمرو عروج ايلدكده حيله يه سالك اولوب مقدما خاتمنى اخراج ايلمش ايدى جماعته كوستروب على رؤس الاشهاد اشته بو خاتم كبى خلافتى بنه معاويه ده قرار داده قيلدم ديوب پارمغنه طاقدى زيرا عثمانك وليسى اودر ديوب (من قتل مظلوما فقد جعلنا لوليه سلطانا) كريمه سنى تلاوت ونزول ايلدكده علويه راضى اولميوب حضرت اميره خبر ويرديلر بو ايكى بيتى ايراد ايلدى (ترجمه) رفع ايدم جور ايله دامنكير اولان هر نه ايسه * كاه اولوركه جمع اولور امر شتيت ومنتشر

(الزاى)

حياتك انفاس تعدّ كلما * مضى نفس منها انتقصت به جزأ

(انفاس) نفسك جمعى ونفس تحريك ايله اول ريحدر كه انسانك درونته داخل وخارج اولور وجود بنى آدمده منفذ سائر بن مويلردن غيرى طقوز عدد اولوب محسوس وغير محسوس انلردن دخى خروج ونادرا دخول دخى اولور لكن دوام طريقيله تنفس فم وانفه مخصوصدر حتى انفدن تنفس ايلمك ساعت نجومى اوزره مناوبه ايله دركه برد ليكدن برساعت وديكر ثقبدن دخى اولقدر تنفس اولنور لكن زكام وسائر علتلردن سلامت صورتنده مجربدر وبو تنفس ريه يه وصول ايله اولوب كويا غذاى ريحانى روحانيدر كه انقطاعى سلب حياته سببدر

حتى

حتى شيخ سعدى بيورر * هر نفسيكه فرو ميرود ممد حياتست وچون بر مى آيد مفرح ذات (تعدد) صايلدى يعنى نفس آدمى معدوددر كه بر كونده نقدر تنفس واقع اولور محسوبدر تفصيلى تكثير سواد ايدر اشته بو جهتدن صوفيه دن بعضيلرى حبس نفس ايله مدت حياته امتداد تحصيل اولنور ديديلر (انتقصت) ناقص اولدى ديمك (جزء) بر مقدار وبر پاره بعض كبى (ترجمه) نقد انفاسك كه معدود قدر در ايتمه صرف * چون حياتك جزئيدر قيل هوش دردم احتراز

ويحييك ما يفنيك فى كل حالة * ويحدوك حاد ما يريد بك الهزأ

ويحييك ما يبقيك كل منفس) دخى نسخه در (ما يفنيك) دن مراد نفسدر كه نفس بر اعتبار ايله واسطهٔ بقا وبر اعتبار ايله دخى رابطهٔ فنادر (يحدو) سورر ديمك (حاد) اصلنده حادى در نغمه ايدرك دوه لرى سورن كمسنه دركه دوه لر انكله شوقه كلوب چوق يورورلر حتى بر غزا طريقنده حدى خوان حضرت اولان انجشه غايت حسن صوته مالك اولمغله بر صفاى وقتده تأثيرلى نغمه يه آغاز ايلدكده حرم همايون نبوى دوه لرى شوقه كلوب بعضيلرى اسرديلر اول زمان حضرت هادى الامة بيورديلر مهلا بالقوارير ياب ياب كه شيشه لرى قرار سين يعنى دوه لرك اوزرنده محفه نشين اولان خاتونلر صارسيلوب جائزكه حمل اهلى دخى اوله متضرر اولمسونلر ديمكدر (هزء) ضمله استهزادر (ترجمه) نفسك افنا ايتديكنده اول سنى احيا ايدر * سوق ايله تشويق ايدر هزل ايلمز اول بى نياز * نسخه يه كوره (ترجمه) نفسك ابقا ايتديكى دمده نفس احيا ايدر

فتصبح فى نفس وتمسى بغيرها * ومالك من عقل تحس به رزأ

(نفس) سكونله در فتحله نفس دكلدر بونده ايكى اعتبار واردر برى تن وجسم ووجود معناسنه در زيرا بغيرهاده ضميرا كار اجعدر بو اعتبار ايله بو بيتك فهمى سمعه توقف ايدن اشيانك بر مقدمه ده بر مقدار بيانته موقوفدر كه قاضى مير حسين ميبدى فواتحك خامسنده يازمشدر (مقدمه) انسان صغيركه انسان كبيرك انسان العينى يعنى سويداى ديده سيدر واندن جزء اولان شحم بدن حرارت غريزيه وغريبه سببيله دائما متحللدر لكن نفس متبدل دكلدر وبو محن سائر نفوس حيوانيه ده دخى جارى اولديغى طريق حدس ايله معلومدر كه فرس هر بار تبدل ايلمز وبالذات شعورى دخى واردر كه آت مزاجى اومزاجيدر ديمشلر انكچون تجلى فرسى جمله صور حيواناتدن صكره ظهور وتجلى انسانى به نقل

وعبوراندن واقع اولوردیدیلر وبو بحث طویل الذیل قیصری نک شرح فصوصنده
وابو علی نک دانشنامه سنده مفصلادر قالدیکه صوفیه دیدیلرکه بالجمله عالم حی
ناطقدرکه (وان من شیء الا یسبح بحمده) بیورلدی حضرت مرتضی بیوررکه
مکه دن طشره جناب پیغمبر علیه السلام ایله کزردك مقابله سنه کلن شجر وحجر
السلام علیك یارسول الله دیرلر ایدی شیخ ابن عربی بیوررکه احجارك ذکر الله
ایلدیکنی بن ایشتدم وحق تعالی نك شان عالیسنده هرکسه ادراکی محال اولان
امور ایله سخنکوی اولورلر ایدی اشته بوندن ظاهردرکه کفشریف حضرتنده
اوفاق طاشلرك تسبیح ایلدکلری معجزاتدن اولمق اهل حجابك سماعلری اعتباریله در
(ولکن لا تفقهون تسبیحهم) وبو طائفه دیرلرکه بنی آدمك مشاهده ایدمدکلری
حالاتی حیوانات مشاهده ایدرلر مکرکه انسان اهل کشف اوله انکیچوندرکه
انسان محجوب اسفل سافلین دروبو مقامه رسیده اولان اهل الله کنك یعنی لال
اولوب سویلیه مزکه بیلن دیمز دیمشلردر من عرف الله کل لسانه شیخ اکبر حضرتلری
فص الیاسیده دیرکه حق تعالی بنی بو مقامه رسیده بیوردقده کوردیکمی
نطق مراد ایلدم قادر اولمدم (مهمه) قلبك ایکی تجویفی یعنی بوش محلی واردر
صاغ طرفده اولان تجویفه جکردن قان منجذب اولور واول محلك حرارتی اکا
تأثیر ایدوب اندن بر بخار پیدا اولورکه لطافت ونورانیتده اجرام سماویه یه شبیهدر
اطبا اکا روح حیوانی دیرلر نفس ناطقه نك متعلق اولیدر وچراغ کبیدرکه آتشی
نفس ناطقه وفتیلی تجویف ایمندن ظهور ایدن بخاراتدر روغنی جکردن منجذب
اولان قاندر ونوری حس وحرکت وحیاتدر وحرارتی شهوتدر ودخانی غضبدر
جالینوسك روح حیوانی دماغده در دیدیکی سخن بیدماغدر زیرا روح حاردر
دماغ بارددر شیخ ابو علی رساله معراجیه ده دیرکه رواندن مراد نفس ناطقه در
جاندن مراد روح حیوانیدر ونفس ناطقه ارسطو وابو علی یه کوره نوعدر
ابو البرکات دیرکه جنسدر نیچه انواعی مشتملدر وهر نوعك افرادی واردر روانك
مذهبنه شهادت ایدن اثری مسلم وابوداود ابو هریره دن تخریج ایدرلر حضرت
پیغمبر حکیم مطلق علیه الصلاة والسلام بیوررکه الناس معادن کمعادن الذهب
والفضة اذا فقهوا والارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها
اختلف امام فخرك دخی مختاری بودر وبو مقامده اشراقی ومشائی مذهبلرین
ذکر برلك اکرچه مناسبتی واردر لکن تکثیر سوادن حذر اترك اولندی (شعر)
یا خادم الجسم کم تسعی بخدمته * وتطلب الربح فیما فیه خسران * اقبل علی

النفس واستکمل فضائلها * فانت بالنفس لا بالجسم انسان * شیخ جنید
بغدادی بیوررکه لفظ قرآن وجسم انسان توأماندر قرآنك یدی بطنی اولدیغی کبی
سلوکده دخی یدی مرتبه اختیار ایلدیلر سعی صوری ناقص اولدیغی صورتده
تکمیل برزخی واردر حضرت شیخ اکبر بیوررر (انقطع عمله الا عن ثلاث) حدیثنه
منافی دکلدر زیرا ترقی برزخی سیر عملی دکلدر بلکه فضل ورحمت ربانی ایلهدر
(قل بفضل الله وبرحمته فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون) چونکه بویله در سلسلهٔ اهل
الله ذیلنه تعلق لازمدرکه شاهد محبتدر اصحاب محبت حقنده (المرء مع من احب)
اثر شریفی بشارت عظیمه در ونفسده ایکنجی اعتبار خلق جدیددرکه بودخی
برلایحه ده چند کلمات ایرادینه موقوفدر (لایحه) صوفیه دیرلرکه هر زمان نوبت
ظهور وسلطنت اسماء الهیه دن بر اسمکدر برینك نوبتی منقضی اولدقده حکمی
مستور اولوب اسم آخرك دولتی رسیده اولور (کل یوم هو فی شأن) بوکا اشارتدر
اسماء الهیه نك علم حقده صورتلری واردرکه انکله تمایز ایدرلر اکا اعیان ثابته
دینور (الامور مرهونة باوقاتها) وذات حقده هر آن ایچون بر شان واردرکه
اول اندن برکره دخی سابق اولمامش وبعده لاحق دخی اولمز قوت القلوب
صاحبی دیرکه حق تعالی بر صورتده ایکی کره وبر صورتله ایکی نسنه ایچون
تجلی ایلمز تجلیات کبی انلرك صورتلری دخی متجدددر واسماء جلالیه هر آنده
خلع وجود موجودات ایدوب وهمان اول آنده ینه لبس واقع اولور (بل هم
فی لبس من خلق جدید * وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب)
فیض حق مانند آب رواندر موجودات دخی نهر کبیدر نهرك هر بر جزئی اولان
آب معین سابقا ولاحقا جریان ایدن آبك غیریدر مثلا چراغ که شعله سی هر نفس
هوا اولوب فتیله وروغن امدادیله شعلهٔ تازه پیدا اولور مع هذا صورتا شعله بر حال
اوزره ثابتدر ظن اولنور حتی قصر بلقیس بو وجهله سبأده معدوم وپیشگاه
سلیمانیده مقدوم اولدیکه آصف کبی ولی کامل همتیله صورت بولدی ونظام دخی
بو مسئله ده صوفیه ایله توافق ایدرکه جسم اعراضدن مرکبدر اعراض تجدد
ایدر بو بحث بو مقدار وجیز ایله ادراك اشباعی تحصیل ایلمز صحبت مبسوطه وبلکه
باطنا حال مربوطه موقوفدر (یسرنا الله تعالی آمین) امدی بو اعتبار ایله
صباحده اولان نفسك اخشامده بولنان نفسكك غیریدر دیو بیوررر (ترجمه)
چون نفس نفس نفیس ایدر تجدد صبح وشام * عاقل اول غفلتله اتلاف اولمیه
عمر دراز (رجز)

یاعمرو ویحك قد اتاکا * مجیب صوتك غیر عاجز

(منقبه) کشف الغمه صاحبی دیرکه خندق غزاسنده عمرو بن عبدودّ واوغلی حسل وسائرلری مقابلهٔ صفه کاوب حرف البادهٔ دخی افاده اولندیغی اوزره هزار تو بیخ ایله کندیلره مقابله ایده جك مبارز طلبنده اولدیلرو عمرو برو رجز انشاد وکندیلرله فخرو مباهات ایلدکده حضرت مرتضی دخی بو رجزی ارتجالا ایراد واذن نبوی ایله مبارزه یه شروع وعمروی واوغلنی دخی قتل ایلدی بعض نسخه ده (لا تعجلن فقد اتاك) واقع اولمشدر (ویح) کلمهٔ رحمت یعنی یازق معناسنه وویل کلمهٔ عذابدرکه مستحق دیمکدر بعضیلر ایکیسی دخی ایکی معناده ده زباندردر دیدیلر (ترجمه) یازق ای عمرو ایرشدی استکك میدانه کلدی * خدانك قدریله اولمزم دشمندن عاجز

ذونیة وبصیرة * والحق منجی کل فائز

(نیت) نوی ینوینك ایکنجی بابدن مصدریدر اصلی نویت حکمت وزننده درواو قاعده اوزره یا یه تبدیل وادغام اولندی راغب اصفهانی دیرکه اسمیته منقولدر قصد وعزیمت معناسنه درصکره عمل طرفنه قلبك توجهی معناسنه تخصیص اولندی (بصیرت) دیدهٔ دل بینا اولمقدر (حق) اسماء حسنادندر فی الاصل ثابت معناسنه درخالق تعالی دخی موجود وثابت ازلی ابدیدر بو اسم شریف اطوار سلوکك طور رابعی اولمغله سیر مع الله دائره سنك مفتاحیدر محلی سر درو نوری سبز رنکدر بو محلده ندرکه بعض متصوفهٔ خام مغلوب خیالات وکرفتار دام تسویلات اولمغله بزه سیادت ظهور ایلدی دیو تحرف ایدرلرکه شهود دیدرو وقوعی ووجودی دکلدر زیرا بو دائره ده باطل دخی صورت حقده ظهور ایدرکه ابومدین بیورر (لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته) (ترجمه) بصیرتله غزایه نیت ایتدم حمد لله * نجات حقله اولدم همه اعدایه فائز

ولقد دعوت الی البراز * فتی یجیب الی المبارز

(براز) کسر ایله جنك (مبارز) جنکجی (ترجمه) چیقوب میدانه چونکه ارطلب ایتدك جداله * اجابت ایلدی کلدی سکا مرد مبارز

یعلیك ابیض صارم * کالملح حتفا للمناجز

(ابیض) قلج که براق اوله جمعی بیض دخی نسخه ده در (ملح) توز فارسیده نمك در وزیاده صافی وبیاض توزه که حاجی بکتاش توزی دینور ملح ذرانی دیرلر غلطی اندرانی در (حتف) موت (مناجز) افنا ایدیجی (ترجمه) کوزلاج باشك

اوزره قونمه ده شمشیر بران * اوشهباز شکار افکن کبی یوقدر که حاجز

انی اؤمل ان تقوم * علیك نایحة الجنائز

(اؤمل) مأمول ایدرم دیمك املدندر (نایحه) فریاد وفغان (جنائز) جنازه نك جمعیدر جیمك فتحیله میت وکسریله تابوت دیمکدرکه تفصیلی حرف لام اوائلنده کاوران شاء الله (ترجمه) کاورلر اوستکه قومك صماخك ایلیه پر * صدای نوحه کار زمرهٔ قوم جنائز

من ضربة نجلاء یبقی * ذکرها عند الهزاهز

(نجلاء) انجلك مؤنثیدر نونك تقدیمیله کوزی بیوك ضربهٔ نجلادن مراد قلج ویامزراق ضربندن بر یره نك بیوك اولوب وسیع اولمسیدر (هزاهز) هزیمت بیدا اولمغه سبب اولان فتنه لر (ترجمه) بو کونده پس سکا بر ضرب خوش بخش ایده تیغم * که ذکری سویلنه اولدقچه اذکار هزاهز

السین المهمله

العلم زین فکن للعلم مکتسبا * وکن له طالبا ما عشت مقتبسا

(مقتبس) قبس لفظندن افتعالك فاعلیدر اصلنده بر مقدار آتش آلیجی دیمکدر صکره بر آیت ویا بر حدیثی شاعر نظمنه ویامنشی نثرینه درج ایدوب کندی کلامی کبی ایراد ایلمکه اقتباس دیدیلر وبونده مطلقا تحصیل علم ایدن کمسنه مراددر و بو نظم حسن حضرت امام حسن جنابلرینه نسبتدر اولمق اوزره صادر اولان شعرا حسندندر (ترجمه) علم حق آرایش طلابدر قیل اکتساب * ایله سن قید حیات ایله اونوری اقتباس

وارکن الیه وثق بالله واغن به * وکن حلیما رصین العقل محترسا

(ارکن) میل ایله دیمك معناسنه اولکی بابدن امردر دردنجی ویا اوچنجیدن دخی استعمالی واردر (ثق) کسر مثلثه ایله اعتماد قیل معناسنه امردر (اغن) غنا ماده سندندر دردنجی بابدن امردر یعنی حق تعالی یه میل واکا اعتماد ایله غنای قلب پیدا ایدوب مستغنی اول دیمکدر (حلیما) لامله در حکیما کافله دخی نسخه در (رصین) مهمله لرله درو زن ومعناده متین کبیدر (محترس) حراست ماده سندن افتعالك فاعلیدر تحفظ ومحافظه ایدن کمسنه در (ترجمه) مائل علم اول خدایه اعتماد ایت بول غنا * حلم وعقل تام ایله سن کندیکی قیل احتراس

لا تسأمن فما کنت منهمکا * فی العلم یوما واما کنت منغمسا

(تسأمن) نون تأكيد ايله در تسأم مخاطبدر مصدری سأمت وزن ومعناده ملامت وملالتدر که اوصانمق وکوشکلك وفتور کلمك (منهمك) انهماك يعنی سعی وجد وجهد ايديجی (منغمس) طالبجی يعنی متبحر (مأل شعر) البته صقين اوصانمه سعی تحصيل ايله که بر کون سعی اوزره اولورسن بر کون دخی کلورکه دريايه طالرکبی علم شريفه نائل اولورسين اول طلب رحمی وکسب ثقلتی برطرف اولور موهبهٔ الهيه ايله علم شريف ميسر اولوب صفاسين سورسين که جمله سنه طلب اطلاق اولنوب (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد * و * ولو بالصين) وارد اولدی (ترجمه) فائز اولمه دانش وفضله شب وروز ايت طلب * اوله بر کون بحر علم ايچره بوله سين انغماس

وکن فتی ناسکا محض التقی ورعا * للدين مغتنما للعلم مفترسا

(ناسك) عابد (مفترس) صياد معناسنه در (ترجمه) عبد خالص محض تقوا اول ورع کار زمان * ايدوب اسلامی غنيمت قيل علومی افتراس

فن تخلق بالآدب ظل بها * رئيس قوم اذا ما فارق الرؤسا

(ظل) صار معناسنه وانك کبی افعال ناقصه دن واسمی تحتنده هو من موصوله عائد در بهاده باسببيه (رئيس) خبريدر جمعی رؤسادر وبئس دخی نسخه در (ترجمه) هرکيم ايلرسه تخلق حسن اداب ايله اول * اوله سردار کروهی بارضای رب ناس

واعلم هديت بان العلم خير صفا * اضحی لطالبه من فضله سلسا

(هديت) هدايته مظهر قيلندك يعنی اوله سين (صفا) آب خالص (اضحی) صار معناسنه (سلس) جاری (مأل) سن کنديکی وکندی حالکی بيل که علم شريف برخيرلی آب لطيف الجريان آسا لطافت کامله وخيريت شامله سندن ناشی کندی طالبی حقنده وجه آسان اوزره روان وسهل السيلان اولديغی سنك حقکده دخی ظاهر اولمغله هدايت ياب اوله سن ديو دعادر (ترجمه) علم حق چون آب صافی اولمسينه واقف اول * ايلدی سيراب عطاشن اکه فضل حق اساس (نطق آخر)

لا تتهم ربك فيما مضی * وهون الامر فطب نفسا

(ترجمه) اتهام ايتمه قضايی وير رضای ما مضی * نفسکی خوش طوت امور آسان اولسون هر نفس

لكل هم فرج عاجل * يأتی علی المصبح والممسا

(مصبح وممسا) افعالدن اسم مفعول صيغه سنده مصدر ميميلردر اصباح وامسا معناسنه که صباحه ومسايه واصل اولمقدر (ترجمه) هر غمك وار بر سرور عاجلی ايلر شتاب * روز وشب دوروم ورايله اولور بس دسترس (نطق آخر)

الحمد لله حمدا لا شريك له * دأبی فی صبحه وفی غلسه

(الحمد لله فردا لا شريك له) مصرعی دخی بوکا قريبدرکه سابقدر (غلس) کيجه نك آخرنده اولان ظلمتدر لکن بونده مطلقا صبح مقابليدرکه مساء مراددر (لا شريك له) فيه تقديرنده در يعنی ماسوادن شرکت ممکن اولميان حمد اول محمود حقيقی يه خاصدرکه بويله حمد ايلمك صبح ومساده بنم عادتمدر ديمکدر (ترجمه) حمد اول محموده لايق کيم شريکی يوق انك * عادتمدر بويله حمد ايتمك بنم صبح وغلس

لم يبق لی مونس فيونسنی * الا انيس اخاف عن انسه

(مونس) انس والفت ايله سرور القا ايدن کمسنه (فيونسنی) فتح سين ايله که ان مقدر ايله منصوبدر نون ثانی وقايه ايچون (مأل) مونسلردن برمونس قالمديکه بکا انس ايله فرح ويره مکر انيس حقيقی که جليس الذاکرين تعالی باقيدر لکن بن دخی انکله انسدن خوف ايدرم يعنی حقوق الله رعايتيله مأمورم وانس الهی انکله حاصل اولور انسان نقصان ايله مألوفدر بحسب البشريه تقصيرات مانع قربيت وسالب انسيتدر بوخوف اهل اللهدن زائل اولمامشدر الوهيت وکبرياسنی هرنقدر عارف اولورسه اولقدر خوفی زياده اولور حتی ديديلرکه کنديني دخی فدا ايدوب واصل اولديغی درجهٔ قربك بقاسيله جذبه وجنون اختيار ايدن ولی وار در زيرا اکرچه ترقی سعادت عظيمه ونعمت جسيمه در لکن خطرلری دخی اولقدر چوقدر اکر بقضاء الله برزله ضمننده مردود حق تعالی اولورسه تدارکی ممکن اولمزکه اولياء الله محفوظلردر لکن معصوم دکللردر مأمون الغائله اوله مزلر بو جهتدن جنون مختارلری اولوب درجه لرنده موقوفلردر انکيچون بعض دلی وليدر * دليده ولی اولمز ديدکاری مجنون مطبق مادرزاددر مجنون حق البته وليدر (ع) فيالها قصة فی شرحها طول (ترجمه) هيچ انيسم قالمديکه غمکسار اوله ولی * بر انيسم قالدی انسندن بکا خوف ايردی بس

فاعتزل الناس ما استطعت ولا * ترکن الی من تخاف عن دنسه

(اعتزل) عزلت ايله ديمکدر (فائده) معتزله بر طائفه در که رئيسلری واصل بن عطا کندی رأيني حضرت حسن بصرينك مجلسنده اظهار ايلدکده جناب حسن انی رد ايلدی واصل دخی منقطع اولديغی معلوملری اولوب اعتزل عنا يعنی

واصل بزلردن عزلت ایلدی دیو یوردیلر بوسببدن اکالقب واتباعنك نسبتی اولوب معتزلی دیدیلر ابتدا منزله بین المنزلتین یعنی مرتکب کبیره نه مؤمن ونه کافردر ایکیسی میاننده بر منزلت صاحبی اولور دیو احداث مذهب ایدن واصل مزبوردر واول مذهبك معروفلری جاحظ وزمخشری وفرّأ وامثالیدر (لاترکن) میل ایلمه دیمکدرکه آیهٔ کریمه ده (لاترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار) واقع اولمشدر یعنی ظالملره میل ایلمك که سزی جهنم آتشی یاقمغه سبب اولور مفهومنده در حتی بعض رجال زمانمز تفسیر مجموعه سندن بو آیهٔ کریمه ده یازمشدرکه (چتال) صارق صارمق دخی انلره تشبه ایله میلاندر (دنس) کیردر وسخ ودرن کبی (ترجمه) عزلت ایله ناسدن سن قادر اولدقجه صقین* مائل اولمه اول کشی یه کیم کله اندن دنس

فالعبد یرجو مالیس یدرکه * والموت ادنی الیه من نفسه
(ترجمه) بنده هرایرشمدیکی امری ایلر آرزو* موت ایسه اقربدر اکا کیم یریشور هر نفس (نطق دیکر)

لاتأمن الموت فی طرف ولا نفس* ولوتمنعت بالحجاب والحرس
(حجاب) حاجبك جمعیدر بوّاب معناسنه (حرس) حارسك جمعیدر حافظ کبی (ترجمه) موتدن اولمه امین هر برنظر هر برنفس* پاسبان وپرده دار حفظك اوله نیجه کس

واعلم بان سهام الموت نافذة* فی کل مدرع منها ومترس
(مدّرع) درع لفظندن افتعالك فاعلیدرکه دال مشدّد در زرهلی کمسنه که لابس الدرع معناسنه در (منها) قرینه سیله موتدن حذر ایدن کشی مراددر مترس) دخی ترس ماده سندن باب وزننده مدرع کبیدر قالقان قوللانان کشیدر (ترجمه) شویله بیل سن کیم سهام موت نافذدر شها* زره وقالقانله تحصن ایلین کیشی یه بس

مابال دینك ترضی ان تدنسه* وثوب نفسك مغسول من الدنس
(مابال عرضك) دخی نسخه در (بال) شان وحال که ترکجه ده صوچی ندر دیو ادا ایدرلر (ترجمه) دینکك جرمی ندر تلویثه ویررسین رضا* جامهٔ نفسکده بوقدر کیرقو نمز خار وخس

ترجوا النجاة ولم تسلك مسالکها* ان السفینة لاتجری علی الیبس
بو ایکی بیت غایت معروفدر (یبس) قوری یعنی برکه بحر مقابلیدر (ترجمه)

سن نجات استرسین اما یوللرینه کتمدك* قاره ده کشتی کیدرمی ایلمه آکه هوس

(نطق آخر) سلام علی اهل القبور الدوارس* کانهم لم یجلسوا فی المجالس
(قبور) ضمله در قبرك جمعیدر (دوارس) دارسه نك جمع مکسریدر اثری بلورسز دیمکدر (ترجمه) سلام اولسون قبور ناپدید اصحابنه کانلر* جهان بزمنده قویا اولمامشلر حاضر وجالس

ولم یشربوا من بارد الماء شربة* ولم یأکلوا من کل رطب ویابس
(بارد الماء) صفتك موصوفه اضافتیله درکه الماء البارد ترکیب توصیفی ایکن اضافی قیلندی صوغق صویی ذکره تخصیصك وجهی دیار حجاز بلدان حاره ده اولمغله صوغق صو میانلرنده معتبردر زیرا قار ویا بوز اولمیان محللرده صوغتمق ممکن اولمز تا که کچه اولمدقجه حتی اثرده دخی بودعا وارد اولمشدر که یارب سنك محبتکی بکا صوغق صودن سوکولی ایله دیو بیوردلرمش وبونده ولو کان قلیلا تنعمدن کنایتدرکه سن انك برصوغق صوینی ایچمدك دیرلر (رطب ویابس) اکرچه یاش وقوری دیمکدرلکن هرشیٔ معناسنه شایعدرکه قرآنده دخی کلمشدر وبونده اکل قرینه سیله مأکولات انواعنه شاملدر (ترجمه) صوغق صوین جهانك ایچمامشلر کویا انلر* دخی اکل ایتمامشلر نعمتن هیچ رطب وکر یابس

(نطق دیکر) ایحسب اولاد الجهالة اننا* علی الخیل لسنا مثلهم فی الفوارس
(اولاد الجهاله) جهل اوغللری یعنی ولدك والدینه اولان نسبت اختصاصی کبی جاهلك دخی جهله اول مرتبه اختصاصی اولمسنه اشارتدر (علی الخیل لسنا) اصلنده لسنا علی الخیر مثلهم ایدی وزن ایچون تقدیم اولندی (ترجمه) بزی ظن ایتمسون اهل جهالت کندیلر کبی* که فارسلر ایچنده بزده اولدق خیلیجه فارس

فسل من بنی بدر اذا ما لقیتهم* بقتلی ذوی الاقران یوم التمارس
(بنی بدر) اهل بدردر بونده اهل بدرك کفره سی مراددر (اقران) جمعدر مفردی قرن تحریك ایله قلج واوق وسائر معنالری واردر (تمارس) تفاعل وزننده در تقارع که طوقشمق معناسنه در معرکه کبی بونده را برای قافیه مکسور اولور (ترجمه) تفحص ایله اصحاب بدردن حین لقیاده* بنم قتل ایتدیکم اقرانی نقل ایتسون همه فارس

وانا اناس لانری الحرب سبة* ولا ننثنی عند الرماح المداعس
(اناس) ناس ایله یکساندر (سبه) برکمسنه نك اوتانوب عار ایلدیکی نسنه درکه

ناس كندينه انك سببيله سب وشتم وطعن ايدرلر (تنشى ا) وج نونك برى مع الغير
نونيدركه دشمن نظرينه تعظما متكلم وحده مقامنده ايراد اولندى بو بحث مهم
بالاده حرف الالفده (ولا تخف انى انا الله) مصر عنده مفصلدر ايكنجى باب
نونيدركه انفعال بابندندر ثلاثيسى كف وصرف معناسنه اولان ثنى دربزلر
منصرف اولمزديمكدر (مداعس) مساجد وزننده در مفردى مدعس ملايمت
وملاينت صاحبى اولان مزراقدر رماحك صفتيدر (ترجمه) بز اول قومز كه جنك
اولمز بزه عار وحجاب الحق * سنان وسيفدن يوقدر حذر چونكه خدا حارس

وهذا رسول الله كالبدر بيننا * به كشف الله العدى بالتناكس
(عدا) عدونك جمعيدر (تناكس) برعكس ايدوب باش آشاغى ايلمكدر باب
تفاعلدن مصدردر لكن بونده تمارس سابق كبى كسر كاف ايله در (ترجمه)
رسول الله ارا مزده بزم بدردجى كيبى * انكچون ظلمات اعدايى اولدى ربمزعاكس

فما قيل فينا بعدها من مقالة * فما غادرت منا جديد اللابس
(اللابس) لباس كيجى كمسنه در (ترجمه) بزه جرب بدردن صكزه نسبت
اولنان اقوال * لباس اولمدى بيزه چونكه كيسون انى هر لابس (نطق ديكر)

السيف والخنجر ريحاننا * اف على النرجس والآس
(ريحان) فسلكن كه سبرغم ديرلر (اف) ضم وشدّ وتنوين ايله دراولنده فتح وكسر
دخى لغتدركه لفظ كريهدر فى الاصل قبيح وخسيس اولان نسنه يه اطلاق اولنوركه
طبيعت استخفاف واستقذار ايليه كيرو كسلمش طرنق كبى كه شاعر دنيايى مراد
ايلمشدر * انما الدنيا كاف * مثل دولاب يلف * او كخياط يشلل * كلما شل يلف
لكن شيخ رضى ديركه كراهت معناسنه مفعول مطلقدر (نرجس) فارسيسى
اولان نركسدن معربدر (آس) مرسين اغاجيدر بونلردن مراد زينت باغچه اولان
اشكوفه در (ترجمه) بزم ريحانمزدر تيغ وخنجر * بزه لازم دكل نركس ايله آس

شرابنا من دم اعدائنا * وكاسنا جمجمة الرأس
(جمجمه) جيملرضمه لريله درباش كمو كيدر لكن مطلقا عظم معناسنه تعميم ايدوب
بعده رأسه اضافتله استخوان سرديمك اولور (ترجمه) شراب اولور بزه
هم خون اعدا * سر دشمن اولور بكمرده بركاس (نطق آخر)

انى انا الليث الهزبر الاشوس * والاسد المستاسد المعرس
بو شعر احد غزاسنده طلحه بن ابى طلحه يه خطابا صادر اولمشدر (ليث) اكرچه
ارسلان معناسنده معروفدر برحيوانه دخى دينوركه حربايعنى كلر كبى كواكبه

متعرضدر وعفرّين نام بلده يه منسوبدركه مثلده (اشجع من ليث عفرّين)
ديو مضروبدر شايد مراد حضرت مرتضى بو اوله كه هزبر ايله تكراردن سالم اوله
(هزبر) دخى كسر وفتح زاى وسكون موحده ايله اسد معناسنه در (اشوس)
كوزقويروغيله باقن كشى (مستأسد) اسد ماده سندن باب استفعالك فاعليدر
جرى وجسور معناسنه (معرس) تعريسدن صيغهٔ مفعولده اسم مكاندركه
ارسلان يتاغى كنام كبى (ترجمه) حيدر كراريم ميدان حربك هر نفس * پنجهٔ
قهرمدن اعدايه بولنمز دسترس

اذا الحروب اقبلت نضرس * واختلفت عند النزال الانفس

ماهاب من وقع الرماح الاشرس
(تضرس) شد ايله در اصلنده تتضرس ايكن تانك برى اكتفاء حذف اولنمق
قواعدندندر تجربه ايدرديمكدر (نزال) پياده برغازى محاربه ايلمكدر (انفس)
نفسك جمع قلتيدر (وقع) حديده ضربك وقوعندن پيدا اولان صوتدر (اشرس)
جرى شجيع دلير كمسنه (ترجمه) آتش حرب وقتال اولدقده شدت اوزره بس
مختلف اولسه جدال ايچره پياده نيچه كس * باز اولورسه اول زمان خصمم
اولور با كه مكس (نطق)

سوف يرى الجمع ضراب الفاتك الخلابس * وطعنة قد شدها الكبوة الفوارس
اسامة بن زيدا عوره خطابا صادرا ولمشدر (فاتك) دفعةً ونا كاه قتل ايدن
كمسنه وبونده جرى واقدام صاحبى معناسنه (خلابس) ضمله درشجيع معناسنه
وخنابس دخى نسخه دركه كريه المنظر بدلقا معناسنه در ارسلانه اطلاق اولنور
(كبوه) آت سورجمك كه ضرو بده الجواد قد يكبو ديرلر كحيلان دخى احيانا
سورجرديمكدر وعكوس مستويه ده سر فلا كبا بك الفرس واقع اولدى واريورى
آتك سورجسون ديودعادر (فوارس) جمع مؤنث فارس (ترجمه) كوردلر
ضرب تيغم نا كهان اول قوم آيس * دوشرلر طعن نيزه مدن يوزى اوزره فوارس

اليوم اضرم نارها بجذوة لقابس * حتى ترى فرسانها تخر للمعاطس
(جذوه) جيمى مثلثة الحركه در برطرفى آتشلى اودن آيهٔ كريمه ده (جذوة من النار)
قطعة من الجمر يعنى برپاره آتش ديو تفسير اولندى (قابس) آتش طلب ايدن
كمسنه (فرسان) فارسك جمعيدر (تخر) كسر معجمه وشدّ مهمله ايله خروردندر
دوشمك كه * خروا سجدا * ويخرون للاذقان * قرأن كريمده واقع اولدى (معاطس
معطس لفظنك جمعيدر بورنلردر بو قيديله بورنلرى اوزره دوشر ديمكدركه

سقوطك پك شديدر (ترجمه) فروزان ايلسون حربى بو كونده سيف قابس
بوزى اوزره دوشرلر كوره سين سن انده فارس (رجز)

الا ترانى كيسا مكيسا * بنيت بعد نافع مخيسا * حصنا حصينا واميناً كيسا

(كيس) ميت وزننده عاقل معناسنه (مكيس) وزن ومعناده مدبر يعنى تدبير
صاحبى وظريف (نافع) كوفه‌ده ويا بصره‌ده حضرت ناظمك قامشدن بنا
ايلديكى مسجددر (مخيس) مكيس وزننده درخور وذليل وذاليل ايديجى ديمكدر
لازم الحبس كسنه‌لرى نافعده حبس ايلدكده انى شق وفرار ايلديلر حضرت امير
بعده كاركير بر حبسخانه بنا ايلدى انك اسميدركه مجبس مخيس تقديرنده در
(حصن) قلعه كه فارسيده دز در وضابطنه دزدار ديرلر (حصين) وزن ومعناده
متين در (امين) زندانه امين اطلاقى مأمن مقامنده مبالغه‌يه بناءً دركه جاى
متانت محل امانت وامنيت ديمكدر (ترجمه) بنى كورمزميسين
كيس مكيس * كه نافع خرق اولوب ياپدم مخيس * متين بر مأمن اولدى جاى حارس

(الصاد المهمله)

اتم الناس اعرفهم بنقصه * واقمعهم بشهوته وحرصه

(اتم) تمامك صيغهٔ تفضيليدركه برامرك اتمى نهايت كمالنه واصل اولوب اندن
خارج بر زياده‌يه دخى محتاج اولميه (نقص) نقصان كه تمامى خارجه محتاج اوله
(اقمع) اذل وارذل معناسنه (ترجمه) اودركه اكمل مردان اوله معلومى
هر ناقص * اذلى ناسك اولاندر هميشه مشتهى حارص

فدان على السلامة من يدانى * ومن لم ترض صحبته فاقصه

(دان) ثلاثيسى قرب معناسنه اولان دنى دن مفاعله وزننده مدانات لفظنك
امريدر (على السلامة) مؤخر يدانى‌يه متعلقدر (اقصه) افعالدن امردر
انى دور ايله كندكدن بعيد قيل ديمكدر (ترجمه) سلامت اوزره اولان
شخصه قريبت ايدوب حاصل * رضادن دور اولان مردى بعيد ايله اولوب خالص

ولا تستغل عافية لشئ * ولا تسترخصن اذى لرخصه

(لا تستغل) غلاء ماده‌سندن استغلا مصدرينك نهى حاضريدركه برامرده
عافيتى بهالى عد ايله ديمكدر (عافيت) صورى ويا معنوى سبب كدر وباعث غمى
اولان امرى قولدن حق تعالى نك دفعيدر (لا تسترخصن) رخصتدن كذلك
استفعالك نهى حاضرى اولوب اخرينه نون تأكيد مشدد دخى لاحق اولمشدركه
البته اوجوز صايمه معناسنه (ترجمه) عديد صحتك بو قدرانى صنمه كران

قيت * رخيص عد ايله رنجى اولور ايسه دخى راخص

وخل الفحص ما استغنيت عنه * فكم مستجلب عطباً بفحصه

(ما) دواميه‌در (ما استغنيت) مادامكه مستغنى اوله سين ديمكدر (عطب) تحريك
ايله هلاكدر (فحص) بحث وتفحص (ترجمه) تفحص ايله مستغنى اولديغك
امور يسن * هلاكن قيلدى استجلاب چوق كسه اولوب فاحص (رجز)

لاصبحن العاصى ابن العاصى * سبعين الفاً عاقدى النواصى

(العاصى ابن العاصى) دن مراد عمرو بن العاصى در العاص وابن العاص دخى
يازلر نسخه‌در (عاقدى) اصلنده عاقدين اولوب نواصى‌يه اضافتله نون ساقطدر
(نواصى) مساجد وزننده نواصر كبى ناصيه‌نك جمعيدركه موى پيشانى يعنى
آلن صاچى در حديث شريفده كه الخيل معقود بنواصيها الخير واقع اولمشدر
بو معنايه ايمادركه آتلرينك وبلكه كنديلرك ناصيه‌لرى اوزره خير عقد ايدن
عسكردن يتمش بيك مقدارى غزاة على الصباح عمروه كتوروب تحقيق بر تحقيق
كوسترورم ديمكدر (نكته) بو رجزده سبعين الف يعنى يتمش بيك عدد يادايلك
تكثير ايچوندر تحديد مراد دكلدر زيرا سبعين وسبعمائه امثالى مبالغه كثرتده
زبانزد اولديغى سبعه‌نك اكثر اقسام عددى مشتمل اولديغى ايچوندر ازهرى
تهذيبده ديركه سبعه‌يى مقام تضعيفه عرب وضع ايلديلر اكر اول عددى تجاوز
ايلسه دخى حتى آيت كريمه دخى بو سياقده وارد اولدى (حبة انبتت سبع سنابل
ابو منصور ديركه (ان تستغفر لهم سبعين مرة) كريمه‌سى تكثير وتضعيف
قبيلندندره حصر عدد مراد دكلدر وابن كمال بو بابده حديث اربعين شرحنده
بو رجزى تكثير ايچون تمثيلا ايراد ايلمشدر (ترجمه) اى خدا ايله رسوله
عاصى اولان ابن عاص * حاضر اولدى شمدى يتمش بيك دلاور عبد خاص

مستحقبين حلق الدلاص * قد جنبوا الخيل مع القلاص

آساد غيل حين لا مناص

(مستحقبين) استحقابدن اسم فاعلك جمع مذكر سالمى درحالت نصبى يا ايله حالدر
مستحلقين دخى نسخه‌دركه حلقه ماده‌سندن اولور (حلق) فتحه‌لرله على خلاف
القياس جمعدر مفردى حلقه اسكان لام ايله دراصمعى جمعده اولى مكسور اولور
ديدى (يونس) مفردنده دخى فتحه‌لرله روايت ايلدى (دلاص) كسرايله در
قوى معناسنه وبونده حلق لفظنه صفت اولمغله نرم وروشن زره مراددر واحدى
وجمعى يكساندر (جنبوا) جيم ونون ايله جنيبه ايلديلر يعنى يده كليوب كتورديلر

(قلاص) فتح قاف ایله درکنج دوه‌لر (آساد) مدّ ایله اسدڭ جمعیدر ارسلانلر

(غیل) کسر ایله درارسلان کامی درواڭ محلنده محل دخی نسخه‌درکه ارض

یابسدر (حین لامناص) آیهٔ کریمه‌ده (لات حین مناص) دن اقتباسدر (مناص)

جای خلاصدر تقدیری (لامخاص للاسود التی مسکنها غیل) (ترجمه)

جامهٔ حرب انلره اولمش اوله زره دلاص * خیل واشتردن یدکار انلره اولمغله خاص

* جمله شیران کامه یوق ابد جای خلاص (ذیل) بو رجز علوی بی ابن العاص

استماع ایلدکده جوابنده بو رجزی دیمشدر * ما انا بالعاص وشیخ العاصی * من

معشر فی غالب مصاص * خوفتنی بلابسی الدلاص * وجانبی الخیل مع القلاص

* اهون بقوم فی الوغا نکاص * لوقدرأوها تنقض النواصی * لقال کل هارب

خلاصی

(الضاد المعجمه)

سامنح مالی کل من جاء طالبا * واجعله وقفا علی القرض والفرض

(امنح) منحدن متکلم وحده‌در سین) تقریب وبلکه تحقیق ایچون قد معناسنه‌در

عطا وبخش ایدرم دیمك (وقف) حبس وشرط (قرض) قاف ایله دردین که

بورج واودنج (فرض) فا ایله درعطیهٔ معلومه‌که زکاته دخی شاملدر (ترجمه)

عهدم اولسون مالمی بذل ایده‌یم هرطالبه * ایده‌یم شمدنکیر وهرنسه وقف

قرض وفرض

فاما کریم صنت بالمال عرضه * واما لئیم صنت عن لؤمه عرضی

اما اصلنده ان ما جاء کریم درمازائده‌در (عرض) کسر ایله شان ووقار مشروعکه

کبرایله رذالتڭ میانیدر کندیدن وغیریدن اکا کرخلل ونقصان ویرن نسنه

صادر اولسه شرعا منع وتعزیر اولنور زیرا حفظ مراتب ظاهرده باطنده امر

مرعیدرکه دیمشلر (ع) کرحفظ مراتب نکنی زندیقی (لئیم) خبیث (لؤم) ضمله

کرمڭ ضدّی بد وائیم اولمق معناسنه اسمدر (ترجمه) هم کریم عرضن انکله

حفظ ایده اخذ ایلیوب * هم بداندیشڭ بوله غیضی سکون ایدنجه قبض

(نطق دیکر) اذا اذن الله فی حاجة * اتاك النجاح بها ایرکض

(اذن) دردنجی بابدن ماضیدر دستور ویردی دیمك (نجاح) حاجته وصول

(ترجمه) حصول حاجته شایداولورسه اذن حق عارض * اولور البت مرادڭ

خیلی صحن سعی ده راکض

وان اذن الله فی غیرها * اتی دونها عارض یعرض

(عارض) افقدن منتشر اولان بولت لکن بونده مطلقا مانعدن کنایه‌در (یعرض)

ایکنجی بابدندر بارز وظاهر اولوب آرقری کلور دیمکدر (ترجمه) مرادانتزسه

برامرڭ حصولن خافض وقابض * اول امرڭ شخص دیکر پیشکاهنده اولور

عارض (نطق آخر)

لنا ما تدعون بغیر حق * اذا میز الصحاح من المراض

بو شعر نوبت خلافت حضرت امیره کلدکده صوری ویا معنوی معارض اولنلره

تعریضدر (تدعون) دعوی ماده‌سندندر افتعالدن فعل مضارع جمع مذکر

مخاطبی که سزلرڭ ادّعا ایلدیککز امرلر دیمکدر ادّعا صیغه‌سی واقعا بغیر حق

اولان محلده مستعملدر (میز) قیل وزننده مجهولدر فرق اولنور دیمکدر (صحاح

ومراض) صحیح ومریض صیغه‌لرینڭ جمعلریدرکه معروفلردر (ترجمه)

ادّعا ایتدیککز حقم بکا عائد اولور * فرق وتمییز اولدیغی دمده اصحادن مراض

عرفتم حقنا فجحدتموه * کما عرف السواد من البیاض

(منقبه) بالاده تحریر اولندیغی اجمال اوزره بو بیته لزومی اولان مقاله‌درکه

معاویه تخلیهٔ مجلس ایلدیکی اوقاتڭ برنده برکس دیمشکه یا صاحب رسول الله

یا کاتب نبی الله سکا برنیازم وار اوغلڭ یزیدی سورسن بندن کتم ایلمه دیدکده

وبرب کعبه انڭ والده‌سی میسونڭ محل مستورندن دخی استفتاح ایدرسن کتم

ایلمم دیدی بنده دخی حق خلافت کیمکدر وبرحق خلیفه کیمدر دیدم معاویه

جوابنده خلیفهٔ حق والله برادرم حضرت علی جنابیدر دیدی بن دخی استعجاب

ایدوب بو مرتبه مخالفت وبو امت مرحومه‌یی فاتحهٔ اسلامده بو قدر هلاکه

سبب اولمغه موجب ندر دیدیکمده آه حب ریاست آه حب جاه اکر جناب حیدر

مدینه‌ده خلیفه اولدقده بنی شامڭ حکومتندن عزل ایلمسه والله طالب خلافت

اولمازدم لکن هجر ایلدکده بن دخی دم عثمانی بهانه ایلیوب مخالفته آغاز ایلدم

دیدی دیو نقل اولنورکه تفصیلی آوائل شرحده یازلمشدر (ترجمه) جمله کز

حقم بیلورکن غدر وانکار ایتدیکز * ظاهرا معلوم ایکن هم‌چون سیاه

وهم بیاض

کتاب الله شاهدنا علیکم * وقاضینا الاله فنعم قاض

(ترجمه) پس کتاب الله بو امره شاهد عادل بتر * حق قضا ایدوب بولور هر امر

باطل انقراض (نطق آخر)

ان کنت ذا علم بما الله قضی * فاثبت اصادفك وسیفی منتضی

بو شعر معاویه‌نڭ بر بیتنه جوابا صادر اولمشدرکه بودر * لاتفسدن سابق

احسان مضى * والله لا يغلب فيما قد قضى * مرادی دوات امویه قضای
مولا ایله ظهور ایلمشدر مقضى قاضی حقیقی مغلوب ومقلوب اولمز دیمکدر
(منتضی) انفعالدن مفعول صیغه سیله درکه غلافندن چیقارلمش دیمکدر
(فانه یأتیك سیفی المنتضی) دخی نسخه در (ترجمه) کر قضایه راضی ایسك
ایتمه خوف وانقباض * سل سیف ایتسم ثبات ایله کر کمز انخفاض

والله لا یرجع شیء قد مضى * والله لا یبرم شیء نقضا
(لا یبرم) حکم ایله شدت اولنمز دیمکدر صیغهٔ معلوم ایله (وشیأ) دخی نصبله نسخه در
(نقضا) نقضه الله نقضا تقدیرنده مفعول مطلقدر یاخود تحریك ایله فعل
ماضیدر که الفی اشباعیه در (نقض) قرمق وبوزمقدر (ترجمه) عودت
ایتمز هر کچن والله ایتمه اعتراض * عکسنه ابرام اولنمز بولسه برشیء انتقاض

(الطاء المهمله)

نحن نؤم النمط الاوسطا * اسنا کمن قصرا وافرطا
(نؤم) قصد معناسنه اولان ام ماده سندن باب اولك نردّ کبی متکلم مع الغیریدر
قصد و شروع ایدرز دیمکدر (نمط) برامر اوزره مجتمع اولان طائفه که (خیر هذه
الامة النمط الاوسط) اثرینه ایمادر (اوسطا) الفی اشباعیه در افرطا کبی
(ترجمه) عزتله طریق اعتدالی ایلدك توسیط * عدول عدلیله بز ایتمز افراطله
تفریط (نطق)

اصبر علی الدهر لا تغضب علی احد * فلا تری غیر ما فی اللوح مخطوط
(دهردن) الدهر هو الله حکمیله خالق الدهر اولان حق تعالی مراد اولدقده
شیؤه تقدیره زباندراز اعتراض اولمامق بابنده تواصی بالصبر بیوردرلر (لا تغضب)
برحدیث شریفدرکه برنصح وپنددر جامند اولان کمسنه یه خطابا وارددرکه
اقتباس اولنمشدر (لوح) تخته در مراد لوح محفوظدر (مخطوط) طارلك
اهمالیله مؤخر مبتدا وخبری فی اللوحدر (ترجمه) جفای روزکاره صابر
اول اولمه غضوب ناس * کوررسین لوح محفوظ اوزره هرنه کیم اوله مخطوط

ولا تقیمن بدار لا انتفاع بها * فالارض واسعة والرزق مبسوط
(تقیمن) ده نون خفیفه تأکید ایچوندر (انتفاع) فائده کورمك یعنی هجرت
سنت حضرت اولمغله نفعی اولمیان بلده ده البته اقامت ایلمیوب الحدیث (هاجروا
تورثوا ابناءکم مجدا) اثر شریفی سوقیله هجرت ایله که (ارض الله واسعة ورزق الله)
دخی مهیا ومقسومدر * الحرکة مع البرکة (ترجمه) مقیم اولمه شو یرده که

عدیم النفع اوله ساکه * که ارض الله وسعت اوزره در رزقك دخی مبسوط

(طلسم) خمس هاء آت نخط فوق خط * وصلیب فوقه اربع نقط
(خط) برلفظی حروف هجا ایله تصویر معناسنه در بعض متکلمین عندنده سطح
کبی جوهردر زیرا انلرك مرادلری اولان خط جوهر فردلك تألف واجتماع
طولانیسندن پیدا اولور پس جوهردن حاصل اولان عرض اولمز وخطك تألف
عرضیسیله سطح ظهور ایدر وخط درت قسمه منقسمدر مستقیم مقوس
مقعر واخیرین میانده وسطدر اما حکما دیرلرکه * خط * وسطح * ونقطه
اعراضدرکه وجود مستقللری معدومدر زیرا انلر مقادیرك نهایات واطرافیدرکه
نقطه خطك وجه مذکور اوزره نهایتیدر وسطحك دخی نهایتیدرکه سطح دخی
جسم تعلیمینك واو دخی جسم طبیعینك نهایتیدر پس خط عند الحکما انجق
طولا انقسام قبول ایدرکه نهایتی نقطه در عرضا وعمقا قسمت قبول ایلمز وسطح
طول وعرض جهتیله قابل قسمتدر لکن عمقی یوقدر اکر عمقا دخی قسمت
ممکن اولسه جسم اولورکه جسمی اول ابعاد ثلاثه نك قبولیله تعریف ایدرلر
وبونده مراد خط متکلمیندرکه ترکیده چیزی دیرلر صورتی بودر ——
که نقطه لرك اتصالندن ترکب ایلمشدر .... (صلیب) شدید ومهیب
معناسنه وچارچوبه که ج تعبیر اولنور دارعیسویدن عبارت اصطلاح
مولددر بعضلری اله معناسنه استعمال کفره هو ایله همعدد اولمق
مناسبتیله دردیدیلر حاصلی بورسم + مراد اولنور (نقط) نقطه نك جمعیدرکه
خطك نهایتی اولدیغی بسط اولنمشیدی اوچ نقطه اتصالله برالف اولور :|
بر دخی ضم اولنسه ١/٢ ب پیدا اولوب بربر آحاد تمامنه دك وار وب ٩ ١/١٠ ی
حاصل اولورکه اول عشراتدر ١ :/٢٠ مثلی ضمله ك ظهور ایدر اضافهٔ ثانیه ایله
٢ :/٣٠ ل حصوله کلوب اونر اونر آخر عشراتنه دك که صاد کلوب ٩٠ :/١٠٠ ق
تولد ایدرکه اول مئاتدر ١٠٠ :/٢٠٠ تکریریله ر هویدا اولوب یوز یوز ضمیمه لرله
ظ ده نهایت بولور بر دخی ترقیده ٩٠٠ :/١٠٠٠ غین نتیجه اولورکه الفدر جمله
حروف بعد الظهور آخرنده ینه اولنه دور ایدرکه یکرمی سکزدر وحروف

عجميه‌كه ب ج ژ ك درضميله اهل حروفك اوتوزايكى حرف تعبيرى بودرديدلر
مألبيت آخرنظمده خلاصه اولنور (ترجمه) پنج هاتنوين آسا ايكى خط
برصليب وكوشه‌لرده درت نقط

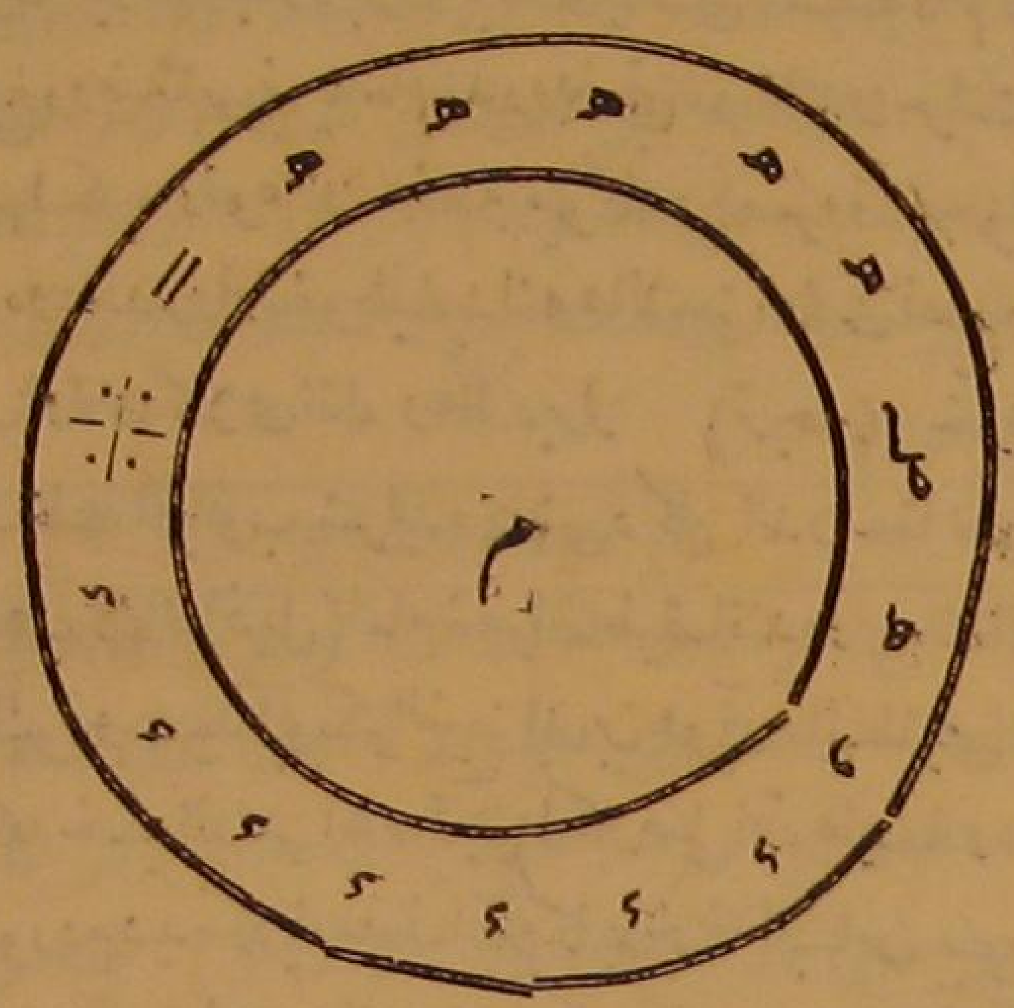
ثم همزات اذا عددتها * فهى سبع لم تجد فيها غلط
(همزه) الف متحرك ديمكدركه ساكن اولسه الف دينور (غلط) طا ايله درفقط
حسابده واقع اولورسه تا ايله غلت (ترجمه) صكره همزه‌لر يازيله عدا اولوب *
هفت اولوب بولنميه اصلا غلط

ثم واو ثم هاء بعدها * ثم صاد ثم ميم فى الوسط
(ترجمه) واووها وصاد ايله بردائره * ختم خاتم ميم يازيله وسط

تلك اسماء عظيم قدرها * فاحتفظ فيها واياك الغلط
(ترجمه) بونلر اسماء عظيم القدردر * حفظ ايدوب ترتيبده ايتمه غلط

تشفى الاسقام اوالداء الذى * عجزت عنه الاطباء النمط
(ترجمه) طب روحانى علل اسقامده * معجز جمله اطبا برنمط

وبها ترفع عن حاملها * كل سحر وبلاء وسخط
(ترجمه) بوطلسم اولسه حمائل حق ايده * باعث دفع سحر رنج وسخط * بوشش
بيت دخى بعض نسخه‌لرده بولنمغله حرف المعده ان شاء الله تفصيلى مصمم اولان
طلسم شهادتيله انكار اولنميوب درج اولندى مألارى بو اوله كه بش عدد ه وايكى
خط تنوين = وبررسم صليبى كه كوشه‌لرنده بررنقطه وضع اولنه ⁝|⁝ وبدى
دانه همزه ء دخى دربى رسم اولنوب وبررواووهاء وصاد و ه ص بوجمله
بردائره اولوب اولى آخرينه تقريب اولنه ووسطنده برميم ترقيم اولنه جمله سى
اون سكز ماده يدى نوع اولورهالر وواو وصاد مفتوح العين يعنى كوزلرى آچق
اولمغله مشروطدر ميم مطموس يعنى كوزى مستور تعليق ميمى كبى اولمق حرف
المعده اولان طلسم ميمنك شهادتيله دخى ظاهردراشته بويلجه برطلسم خاتمى
بازوبند ويا حمائل كردن ايلكه حامل اولان كسنه آفات مذكوره دن اسرار
حروف ودوال مرموز وموقوف حرمتنه محفوظ ومخوف حفيظ ورؤف
اوله ديمكدركه رسمى بودر

اگرچه خواص واسرار حروفك تأثيرى مقرردر لكن صحت روايت واهلندن
نفس وهمت كبى شرطلرى اولمغله شرطنك عدمنده اتخاذ رقيه وحمائل
خصوصا ارباب ذكر وسلوكه مناسب اولمازكه الخواص للخواص ديمشلردر اثرده
دخى (نهى عن الرقى) حديثى مرويدر حاصلى تسليم ورضايه مخالف كورينور

* (الظاء المشاله) *

نوم امرئ خيرله من يقظه * لم يرض فيها الكاتبين الحفظه

وفى صروف الدهر للمرء عظه
(نوم) اويخودر لذ وكراء وعفوه وعشاب واردن اسماسندندر وفارسيده
خوابدر نعاس وسنه مقدمهٔ نومدركه شكرپاره وپنكه دخى ديرلر (يقظه)
اويانقلق كه ايكى نوعدر صوريسى كه نومك ضديدر بونده مراد اودر ومعنويسى
غفلتك ضديدر اولكيده مفضول وثانيده نومدن افضلدر قالديكه نوم صائم
وبيدار اولدقده كورديكى رؤيادن اثر بولنان نوم دخى يقظه‌دن افضلدر رؤيت
نبويه كبى (ع) زهى مراتب خوابى كه به زبيداريست) حتى صلحانك نومى ناقض
وضوء دكلدر ديديلر زيرا استناده احتياجى حاصل اولمق مرتبه سنده مستغرق
اولمز متوجه قبله وزانوزده اثناى شغلنده كاور دوشورمز نكر (تنام عيناى
ولا ينام قلبى) قوتلرندن برحالتدر يسرنا الله تعالى (كاتبين حفظه) اعمالنو يس
اولان كرام فرشته‌لكاندركه آيتده (كراما كاتبين) واقع اولدى جمله سى بش عدد
ملكدر ايكيسى يمين ويسارده كاتبان خير وشروبرى دخى پيشكاهنده تلقين

خيرات وسوق مبرات ايدرو برى بيشانى يعنى آلننده قائم وصلاة وسلام
ظهورنده تبليغ روضهٔ شريفه يه خادم وروبشنى موبقاتدن حراسته مأموردركه
موحشات مهلكه يه وقوعدن حفظه مؤكلدر (صروف) حوادث معناسنه
(عظه) اصلنده وعظ دروا وسقوطيله بدلنده ها الاحق اولدى نصح وپند ديمكدركه
سبب رقت قلب اولان كلامى نقله وعظ ديرلر (ترجمه) خيراولور بعض نوم
اهلنى قيلمه ايقاظ * اويانوب شرايده راضى دكل اندن حفاظ * حادثات فلك
اولوركيشى يه هب وعاظ (ذيل) امام شعرانى طبقاتنده و بهجت الارواح وغيريده
دخى نقل اولنوروسيد ابوبكر الشيخ ابى بن هوارا البطايحى قدس سره دن
روايت ايدرلركه خير البشر ايله صديق اكبر صلى الله عليهما وسلم حضرتلرينى
رؤياده كوردم ديدمكه يارسول الله بكا برخرقه الباس بيورك انلر سعادتله
بيورديلركه اى ابن هوار ابن سنك پيغمبريكم لكن بوسنك شيخكدر ديو ابوبكر
صديق جنابنه اشارت وانلره خطابا بيورديلركه يا ابابكر مأمور اولديغك طور
طريقت اوزره نامداشك ابوبكره برثوب وبرطاقيه كيدر ديو بيوروب انلردخى
الباس ايلدكده مبارك اللرينى باشم اوزره امرار وناصيه م اوزره مسح بيوروب
بارك الله فيك ديو بركتله دعا بيوردقلرنده بيدار اولدمكه عينيله اول خرقه بردوش
وطاقيه دخى سرپوش اولدقلرى حالده بولدم ديو نقل بيورمشلردر (ديكر) شيخ
ابوبكر كتانى نقل ايدركه بهر دوشنبه وپنجشنبه كيجه لرى بدر البدور رسالت
وقمر الوجود نبوت عليه وعلى آله التحيه جنابنى مشاهده ورؤيت واقع اولوب
وسؤاللرينه جواب بيوررلرينه معتاد اوزره برشب حجره مك بابنى سد ايدوب
نائم اولدم رؤياده حضرت پيغمبرام صلى الله عليه وسلمى ينه مشاهده ايله
شرفياب اولدم كوردمكه درت نفر معتبر ايله اقبال بيورديلر وبكا خطاب بيوروب
رفيقلرينك برينه اشارتله يا ابابكر بونى بيلورميسين بندخى نعم يارسول الله
ابوبكر صديقدر ديدم هر برنده بويله شرف خطاب ايله مستطاب بيوروب بندخى
نعم يارسول الله عمر فاروقدر عثمان ذى النورينددر ديدم دردنجى سؤاللرينه
جوابده توقف ايلدم بركره دخى وبركره دخى يعنى اوچنجى سؤالده دخى جواب
ويرمدم كويا درونمده انك حقنده برحالت وارايمش ينه ايكى مبارك اليله بردن
بكا اشارت وصدريمه ضرب ايلديلر وبيورديلركه على بن ابى طالب بودر بندخى
يارسول الله على بن ابى طالب بودر ديدم بنم ايله حضرت على آراسنده عقد
اخوت بيورديلر وحضرت مرتضى المدن اخذ ايدوب يا ابابكر قالق معاصفا

ديد كارى محله وارالم ديدى معاصفايه واردق بهار اولوب كنديمى صفاده بولدم
مع هذا روياى كيجه حجره ده ياتمش اويوركن كوررردم وعودتده حجره قپوسنى
ايچريدن مسدود ومغلوق على حاله بولدم ديو بيورمشلر بوسياقده نيجه روايات
طريقت رساله لريمزك برنده برفصلده جمع اولنمشدر شايان رؤيت اولمق دركاه
حق تعالى دن مرجودر

(العين المهمله)

لاتضع المعروف فى ساقط * فذاك صنع ساقط ضايع

(لاتضع) ضمله اضاعتدن نهى حاضردر فتحه لرله اولورسه وضعدن اولور
(معروف) احسان وكرمدر (ساقط) تركجه ده سقط ديدكاريكه حسب ونسبى
الچق كمسنه در (صنع) كاركه تركجه ايش (ترجمه) لئيمه سن اضاعت ايلمه
احسانى يوق لطفى * بوكار ناسزادر ناسزايه لطف اولور ضايع

وضعه فى حر كريم يكن * عرفك مسكا عرفه ضايع

(ضع) امردر (حر) آزادكه لئيمك ضديدر (عرف) ضمله معروف سابق معناسنه
(مسك) منقوطه يى اهمالله فارسيدن معربدركه تبت نام محله نسبت اولنور
(عرف) فتحله رايحه در (ضايع) ضاع يضوعدن فاعلدر منتشر يعنى طاغيلوجى
معناسنه (ترجمه) كرم ايلر ايسك آزاده يه كل ايله احسانى * كه خيرك مشك
خوشبو كيبى عالمده اوله شايع (نطق آخر)

فكن معدنا للحلم واصفح عن الاذى * فانك راء ما عملت وسامع

(معدن) يرده مدفون اولان مالكه دفينه وركاز وفارسيده كان ديرلر بريرلردن
فرقلرى قليلدر (حلم) بلادت ايله غضب ميانده رهرامره انفعالنى عدم اظهاردر
(اصفح) اوچنجى بابدندر عفو ايله ديمكدركه (فاصفح الصفح الجميل) واقع اولدى
بعض اياتك مفهوملرى ترجمه دن ظهورينه بناء نثرايله بيان ايچون تكثير
سواد اولنمدى (ترجمه) اذاى ناسى عفو ايت معدن حلم وكرامت اول *
بوكارك نفعنى كورر ايشيدرسين اولور شايع

واحبب اذا احببت حبا مقاربا * فانك لاتدرى متى انت نازع

(مقارب) وسط يعنى هرحالده افراط وتفريطدن احترازايدن كمسنه در مقاربا
دخى نسخه در (ترجمه) محبتده اولوب حد ميانه اوزره عدل ايله * كه زيرا
احتمالى واركه اوله سين اكا نازع

وابغض اذا ابغضت بغضا مقاربا * فانك لاتدرى متى انت راجع

(ابغض) عداوت ایله دیمك كه امردر (معنی) محبت وكرك عداوت وسائر
هر امرده افراط وتفریطدن احتراز كركدركه دیمشلر* حب التناهی الغلط*
خیر الامور الوسط *وبعضی دخی اصلا ایلمه مكر بغض فی الله اوله انده دخی
هر كسك لایق رتبه سی اوله دیمكدر دیدیلر (ترجمه) عداوتده ده افراط
ایلمه اول معتدل هر بار* كه شاید بر زمان اوله اوله سین سن اكا راجع (لنطق آخر)

ان اخاك الصدق من یسعی معك* ومن یضر نفسه لینفعك

(صدق) مصدردر صادق معناسنه (ترجمه) برادر سا كه اولدر سندن
اولمزسعی قاطع* قایرمز نفسنه اول مضرسا كه اوله نافع

ومن اذا ریب الزمان صدعك* شتت فیه شمله لیجمعك

(شتت) طاغتدی یعنی پراكنده ایلیه (شمل) پریشان اولمق وجمع اولمق كه
اضداددندر بونده جمعیت معناسنه در (اللهم شتت شملهم) دعاسی یاربی دشمنك
جمعیتن پریشان ایله دیمكدر (ترجمه) سنك حالن پریشان ایلین براهری
كركورسه* پریشان ایدر اول جمعن سنك حالك اولور جامع (لنطق آخر)

الفضل من كرم الطبیعه* والمن مفسدة الصنیعه

(فضل) بر عطیه دركه كرم ایدن كمسنه نك اوزرینه واجب ولازم دكلدر
محضا كرمندن عطا ایدر (طبیعت) اصلنده مصدردر طبع وطباع كبی شول
مزاج وخویدركه انسان انك اوزرینه مجبول ومخلوقدر بو معناده اسمیه منقولدر
جمعی طبایع كلور طباع طبعك جمعیدر وطبع ختم معناسنه كلوركه تأثیرفی الطین
یعنی چاموره اولان اثر معناسنه در مكتوب مطبوع مهرلی مختوم كبی وسیف
ومتاع مطبوع بعد العمل تمغالی دیمك ودینار ودرهم مطبوع سكه لی دیمكدر
بر نسنه یه مطبوع دیدكاری عملنده طباع تكلف ایلامش یعنی مصنع دیمك اولور
وخط مطبوع باصمه دیمكدر حتی باصمه خانه یه دار الطباعه دیرلر ضربخانه یه
دار الضرب دیدكاری كبی وجمله سی باب ثالثدندر وطابع وزن ومعناده خاتمدر
كسری دخی لغتدر طبع الطبع اوللك تحریكیله طباعك اثنای عملنده حاصل اولان
دنس ووسخ یعنی كیر وپاس وانسانده كسل وفتوردركه اكثریا من اجنده حاصل
اولمغله تسمیه اولندی ومزاجه طبیعت كبی سجیه غریزه شنشنه جبلت
شیمه سجیه خصلت سیرت عریكه هجیری اجریا خشیبه نحیزه
دخی دیرلر عربیلردر فارسیده دخی سرشت نهاد خوی كردار منش
كنش آیین امثالیناملری واردر وعبرانیده كیان تعبیر اولنور (من) منت

وامتنان كه احسان وكرمی باشنه قاقمق (مفسده) مصدردر فساده
مودی اولان شیء (صنیعه) صنعت بو مصرع ثانی ضربدن اولان المنة
تهدم الصنیعة كلامنی اشراب ایدركه كیشینك ایلدیكی احسانی امتنان هدم
ایدر دیمكدر منت خدایرا تر كیننده بر كمسنه زحمت چكمدین اكا كرم ایلمكدر
حقه مخصوصدركه دیمشلر (ع) كبر وترسا وظیفه خورداری* لكن معنای اولده
دخی اولسه خالقده حسن ومخلوقده قبیح اولان اوصافدندر كبریا كبی
(ترجمه) طبیعتك كرمیدر كیشی یه فضل رفیع* تباه اولور بلی منت ایله
عطای وضیع

والخیر امنع جانبا* من قلة الجبل المنیعه

(خیر) لطف واحساندر حتی لفظ كریمده خیر مال معناسنه دخی مطلقدر وسیله
خیر اولمغله كه (لحب الخیر لشدید* وان ترك خیرا) كریمه لری كبی (امنع) وصولی
صعوبتلی عالی معناسنه (جانب) بونده محل ومكان دیمكدر (قله) ضمله در
معروفدر كرسی ممالك محمیه دار السلطنه السنیه حارسه الله تعالی عن تصادم
البلیة جانب غربنده بنیاد كرده قیاصره روم اولان قلل سبعه كه یدی قله دیو
زبانزددر میلاددن كلمة الله دن در تیوز التمش التی سنه مرورنده وحضرت سردار
حصن حصین اسلام علیهما وعلی آلهما السلام جنابلری مولدندن طقسان
درت سنه مقدم اول حصار بچه كوشه اسلامبول بنا اولندیغی یادكرده
مورخیندر (جبل منیعه) رفیعه معناسنه كه اوزرینه چیقمق كوچ اولان طاغ
(ترجمه) شو رتبه اصعب وعالی اولور شو اهق خیر* باقلسه اسهل اولور
سرجبال منیع

والشر اسرع جریة* من جریة الماء السریعه

(جریه) سیلان یعنی آقق (ماء سریعه) نهر شدید الجریان (ترجمه)
سریعدركه شرورك آقندیسی باقه مم* ایرشمزا كه شتاب ایلرایسه آب سریع

ترك التعاهد للصدیـ* ـق یكون داعیة القطیعه

(ترك) مصدر مفعولنه مضافدر ترك التعاهد معناسنه در (نكته) قرویه
ترك اطلاقی ترك عهد ووفالری سببیله در زیرا (آدبه الملوان) شهادتیله الفت دخی
مربی آفاقیدر پس انلرك جمعیتده وشهرلرده اولمیوب بلاتربیه قالوب نظردن
بو وجهله سقوطلرینه ایماء مجهول اولان ترك فعلنی تسمیه واستعمال موجب
تخفیف لفظ اولوب ساكن قیلندی كه شاعر دیمش* تركوا العهد وخانوا فلذا

لقبوا بالترك من ترك الوفا (تعاهد) برکسنه ایله عهد وقول ایلمك (قطیعه)
انقطاع که کسلمکدر هجران کبی شیخ سید یحیی وردشریفنك بعض نسخه سنده
(خلصنا من عذاب القبر والقطیعة والنار) واقع اولدی (ترجمه) سن ایتمه
دودستی ترك تعاهد ایله فدا * اولور اورشتهٔ حب وولا یه سیف قطیع

لا تلتطخ بوقیعة * فی الناس تلطخك الوقیعة

(لا تلتطخ) آخرینك اعجامیله افتعالدن نهی حاضردر آلوده اولمه یعنی بولشمه
ولو کان قلیلا (وقیعه) غیبت که کسر عرضه سبب اولان فصل ومذمت (تلطع)
مصرع ثانیده آخرینك اهمالیله در سنی ضرب ایدر دیمکدر زیرا لطع لغتده ال
آیه سیله ضرب در لطمه کبی (ترجمه) ملوث اولمه بو چرکاب غیبت ایله صقین *
سکاده لطمهٔ تأدیب اورر بو فعل شنیع

ان التخلق لیس یمـــکث ان یؤل الی الطبیعه

(یمکث) طورر مکث وتوقف ایدر دیمکدر حرف اخیری مصرع ثانی یه مرهوندر
دیدیلر (یؤل) یرجع معناسنه (ترجمه) صفات بدسکا خوی اولمغه
ضرورت یوق * که ا که منحصر اولمز خصال طبع رفیع

جبل الانام من العبـــاد علی الشریفة والوضیعه

(جبل) خلق معناسنه ماضیدر جبلت خلقت وطبیعت بربرلرینه معناده
قریب اولدقلری قریبا یازلمشدر (وضیع) رفیعك ضدی که ردی یعنی الچق
دیمکدر (ترجمه) جبلت بشریتده وار ملیح وقبیح * خصالده دخی کیمی
شریف وکیمی وضیع (نطق دیکر)

مات الوفاء فلا رفد ولا طمع * فی الناس لم یبق الا الیأس والجزع

(رفد) کسر ایله عطادر (یأس) امیدك ضدیدر (جزع) صبرسزلق (ترجمه)
وفا دوکندی عطا قالمدی کسلدی طمع * همان بو خلقده شمدی بدید یأس وجزع

فاصبر علی ثقة بالله وارض به * فالله اکرم من یرجی ویتبع

(ثقه) وثوق کبی اعتماد وتکیه معناسنه (ارض) امر حاضر راضی اول دیمك
(یتبع) یقتدی وزن ومعناسنده افتعالدن مضارع مجهول که اقتدا اولنور دیمك
(ترجمه) مقام صبر ورضاده قیل اعتماد خدا * که اکرم کرما اولدر اکه جمله تبع

(نطق آخر) وداو عدوا داؤه لا تداره * فان مداراة العدی لیس ینفع

(داو) دوا مادهسندن امردر علاج ایله دیمکدر (داؤه) واو ایله مرسوم اولان
رفعنه علامتدر مبتدا اولوب (معنی) دشمنك درد وجودینه علاج ایله لکن

عداوتندن عبارت اولان علتنه مداراة ایلمه دیمك اولور اکر نصب ایله داءه
اولورسه عدودن بدل جزء بلکه کل ونعم البدل اولور که عین داءدر وبو دعوا
غلطکارلق دکلدر پس معنی بدن عدونك علتنه علاج ایله اما عداوتنه مداراة
ایلمه که (واغلظ علیهم) ایله عامل اول ولومهٔ لائمدن خائف اولمه دیمکدر که مصرع
ثانی علاج پذیر اولمدیغنی افاده ایدر (عدا) عدونك جمع بی نظیریدر (ترجمه)
عدویه ایلمه تدبیرا کا اولوردوا شمشیر * مداراة ایلمك دشمنلره اولمز سکا نافع

فانك لو داریت عامین عقربا * اذا امکنت یوما من الدهر تلسع

(عقرب) حیوان معروفدر که کوزی بوقدر حرارد دخی دیرلر وبروج اثنا عشردن
برینك اسمی وکنایتده دخی مرأه معناسنه ترکیب مقلوبده عقرب تحت برقع
دیمشلردر که بانوی مقنع مراددر بو محلده بو معنی دخی الطفدر (تلسع)
مهمله لرله درصوقر دیمکدر مصدری لسع لدغ کبی ییلان وعقرب واری صوقمق
لکن ارباب دقتدن ابو عمرو بن العلاء دیرکه دمبال ایله ضربده لسع وآغز ایله
صوقمقده لدغ تعبیر اولنور که من هرده دخی محرردر وهر بری بد زبان کسنه نك
لفظ شنیع ایله تکدیرنده دخی استعاره اولنور (ترجمه) اکر بر عقربی
برنیجه دملر تربیت قیلسك * صوقر حکمن ویرر فرصتده چون اولمز مضر نافع

(نطق دیکر) لا تجزع ان اذا نابتك نائبة * واصبر ففی الصبر عند الضیق متسع

(نابتك) اصابتك معناسنه در نأتیك دخی نسخه در (نائبه) مصیبت جمعی
نوائب کاور (متسع) افتعالدن مفعول صیغه سیله اسم زماندر که مضایقه دربی
اولان زمان سعه در (ترجمه) چون مصیبت واقع اولسه ایتمه زاری وفزع
صابر اول هر ضیق دم انکله بولور متسع

ان الکریم اذا نابته نائبة * لم یدمنه علی علاته الهلع

(علات) کسر ایله علتك جمع سالمیدر صاحبنی مشغول ایدن حدثلر ومرضلر هلع
جزعك زیاده فاحشی که آیتده (خلق الانسان هلوعا اذا مسه الشر جزوعا
واذا مسه الخیر منوعا) کلمشدر (ترجمه) بر کریمه کر مصیبت عارض اولسه
ناکهان * اول علالدن مضطرب اولماز بیلمز هیچ وجع

(نطق اخر) دع الحرص عن الدنیا * وفی العیش فلا تطمع

بو شعر هزج بحرینك مربع مشطوریدر که فارسیده دخی مستعملدر که
عروضنده اسلافك بری دیمش * بقد سرو کل اندامی خوشلوقی که بخرامی
(مآل شعر) حرص وطمعی مذمتدر (ترجمه) حریص اولمه بو دنیایه *

سن اوله عيشنه طامع

ولا تجمع من المال * فلا تدرى لمن تجمع

(ترجمه) صقين جمع ايله مالى * كيمه اولدلك عجب جامع

فلا تدرى افى ارضك * ام فى غيرها تصرع

(ارض) يردرزمين معناسنه در (ومن الارض مثلهن) نصيله يدى قات اولديغى ثابتدر لكن آسمان كبى فاصله لرى بوقدر مفرداذ كريله انكچون شئ واحد معامله سى اولندى حتى كنز الاسرارده صنهاجى افاده ايدركه طبقهٔ زمين اوله رمكادير كه رمك اقامت معناسنه والوان ايلدن سواده مائل برنوع دوه تويى در وثانيه (جلده) وثالثه (عرقه) ورابعه (جدبا) وخامسه (قلتا) وسادسه (سجين) ويدنجى عجيب ديوبنامدر وايكنجى آهندن مخلوقدر ديشلردر بونده ارض ملك معناسنه در (تصرع) تسقط ديمكدر دوشرسين ديمك موتدن كنايتدر علت صرع صاحبى دوشرمسى سبب تسميه سيدر (فائده) مولانا حفيد مجموعه سنده دير كه صرع روحانى اولديغى كبى جسمانى دخى اولور زيرا كتاب الاهويه ده ابقراط تصريح ايدركه جريانى اوليان صويك مضرتى واردر دوسبب اولديغى علتلرى ايراد ذيلنده ديركه اطبانك علاج ايلدكلرى صرع دخى ماء راكدواقفدن پيدا اولور (لطيفهٔ شافيه) بومحلده بودخى مهمدركه صوايچركن خصوصا كيجه اوله ياماء ان ماء القدس تقريك السلام * كلامنى يا دوبسمله ايراد وبعده شرب ماء واقع اولسه اول صودن وجوده اصلا ضرر وقطرهٔ ماكدر پيدا اولمز دوشيخ اكبر مسامره سنده يازرخذ ماصفا (حاصلى) مغيبات خمسه يى جامع اولان آيتده (وماتدرى نفس باى ارض تموت) مفهومنى بوبيت مشتملدر (ترجمه)
بيلورميسن نه يرده موت ايروب ايلرسنى ضايع

فان الرزق مقسوم وكد المرء لا ينفع

(كد) افراط اوزره تعب وزحمتدر (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) كريمه سى حكمنجه ارزاق نفوس متنفسه مخلوق ومقسومدركه (وفى السماء رزقكم) نص قاطعدر اگرچه زحمت چكوب مأمور اولديغى مرتبه دن زياده كد يمين عرق جبين قسمتدن زياده يى مفيد اولمز كه شاعر ديمش * كدود كدود القز ينسج دائما ويهلك غما وسط ماهو ناسجه * لكن حق تعالى بطالى سومز (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر جليلنه امتثالا كسب لازمدر الكاسب حبيب الله بوكسب بحثى حرفنده الده تفصيل اولنمشدى (ترجمه) حق ايتمش رزقى

چون قسمت * طلبده كد دكل نافع

فقير كل من يطمع * غنى كل من يقنع

القناعة كنز لا يفنى * مفهومنه ايمادركه قناعت قسمت ازلى يه رضادر
(ترجمه) فقيراولور طمعكاران * غنيدر هر اولان قانع (نطق ديگر)

قصوى الجديد الى بلى * والوصل فى الدنيا انقطاعه

(قصوى) ضمله نهايت معناسنه اقصانك مؤنثيدر (قصر جديد) دخى نسخه در (جديد) جيمله يكى كه كهنه مقابلى نو كبى (بلى) كسرايله اسكيمك و چوريمكدر (معنى) جديد مرورايامله عتيق اولمغه منتهيدر غيرى صورتك حصولى محتمل دكلدر ودنيايه وصول صورى دخى حقيقتده واصل معنوى ايچون عين انقطاعدركه البته ماسوايه وصلت اصل حقيقتدن فرقتى موجب اولور الضدان لا يجتمعان (ترجمه) هر جديدك انتهاسى كهنه لكدر بى نزاع * وصلت دنيانك انجامى اولوبدر انقطاع

اى اجتماع لم يصر * لتشتت منه اجتماعه

(لم يصر) قال وباع بابلرندن قطع وفصل معناسنه لم يقطع ديمكدر (لتشتت) لام قسميه وتشتت فعل ماضيدر تفرق معناسنه در واولكى اجتماع مجتمع ديمكدر (ترجمه) قنغى جمعيت كورلمشدركه اولمز منقطع * سنك فرقتله شكست اولمقده جام اجتماع

ام اى شعب لا لتيام * لم يفرقه انصداعه

(شعب) تفرق وتجمع كه اضداددندر بونده تفرق وتشقق مراددر (التيام) اوكلمق ويتشمك اتصال بولمق (انصداع) يارلمق تصدع وانشقاق كبى (ترجمه) قنغى زخم ملتئمدن سينه صاف اولدى كانى * شرحه شرحه ايتمدى تيغ غم پرالتماع

ام اى منتفع بشئ * ثم تم له انتفاعه

(ترجمه) قنغى شيدن انتفاع ايدن كسك كارين عجب * شوق دهر ايچره قودى رايج كساد امتناع

يا بوس للدهر الذى * مازال مختلفا طباعه

(بوس) ضمله شدت وصعوبت كه عذاب بئيس صعب ايله تفسير اولندى بوس دهر شدائد ايام وحوادث روزكاردركه ذوى العقول منزله سنده ندا اولنمشدركه ابن نحوى مرحوم منفرجه اولنده تضمين وابتدا ايلديكى حديث شريفده دخى

(ع) اشتدی ازمة تنفرج * وارداولدی ازمة شدت ظلمت معناسنه در ویا ازمة
تقدیرنده مورد خطابدر و بونده مراد مبتلای حادثه در (طباع) طبعك جمعی
اولدیغی قریبا یازلدی بوندانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ای شدائد
صاحبی بوروز کاری سیرایدوب * اختلافی دائمیدر بویله بیل انده طباع

قد قیل فی امثالهم * یکفیك من شره سماعه

مصرع ثانی مقول ممثلدر * یعنی اکر شرا ترسن بو دورانك شرورندن مسموعك
اولان شرلك استماعی دخی برشردرکه خاطر پریشان اولوب ابتلای ماسواده
سکا کافیدر بوندن اعتبار ایله که اکر برشر دهره ویا نیجه حوادث ایامه مبتلا اولمق
نه مرتبه یه اربابنی رسیده ایدر (یاخود) معنی بویله اوله که روزکارك شرندن
احتراز وتحصن باینده مسموعك اولان سخن اکر سمع جان وصماخ جنان ایله
اصغا ایدرسن سکا کافیدر که کندیکی محفوظ ایکن اتصالنده حفظده اهتمام ایله
زیرا طریق سامعه دن تأثیر سائر اسبابه غالبدر (ع) والاذن تعشق قبل العین
احیانا * انکیچون دوران وجولانه سماع دیدیلر که کفتار صحبت وآغاز حسن
صوت امثالی استماعندن قلبه تأثیرلك اثریدر که حالت زائده یی موجد اولوب تهییج
وجدان ایله موجب وجد وحرکت اولور دیدیلر (ترجمه) روزکار زورکارك کاریی
اعلام ایچون * دیدیلر شرنده کافی سا که انجق استماع (نطق آخر)

ومن البلاء علی البلاء علامة * ان لا یری لك عن هواك نزوع

(بلاء) اوّل تجربه وثانی بلیه معناسنه (نزوع) نزعك جمعیدر انواع نزع مراددر
(معنی) بعض مادهٔ قلیله ایله ابتلا وصکره ادنی برسببله اندن خلاص بولمق
تجربه در وتنبیه وسکا علامتدرکه بو بلایانك بردفعی محال اولان وقعهٔ کبراسنه
مبتلا اولورسین کندیکه کل هوادن ال چك اندن کندیکی نزع ایله که طرق شی
واردر (حاصلی) سن کندی دامنکی دست هوادن تخلیص ایلدیکك مشاهده
اولنمد قجه خطر ابتلادن سنك ایچون امنیت ممکن دکلدر دیمکدر (ترجمه)
نزول ایدن بلالر ابتلایه هب علامتدر * ایرخوف خدا ایله هوادن قلبی قیل منزوع

وکفی الز من غیرا لحدوث انه * یبلی الجدید ویحصد المزروع

(غیر) فتح یا ایله غیرتك جمعیدرکه ایکیسی دخی مکسور الاولدر غیرت دیمکدر
(ترجمه) سکا عبرت حوادثدن دیت ویرمك یتشمزمی * یکیلر اسکیمکده دمبدم
بیچلمه ده مزروع (نطق دیکر)

تجوع فان الجوع من عمل التقی * وان طویل الجوع یوما سیشبع

(تجوع) تفعل بابندن امردر جوع اختیاری سنك صفتك اولسون دیمك که
(ع) تجوع ترانی تجرد تصل * حدیث قدسیسندن مأخوذدر شاعر تضمین ایدوب
دیمش * خدایی سورسن سوادن کسل * تجوع ترانی تجرد تصل (ترجمه)
راه تقواده ریاضت برله جوعه مائل اول * بونده جوع دائم اهلی بوله عقباده شبع

وجانب صغار الذنب لا ترکبنها * فان صغار الذنب یوما سیجمع

(صغار) اکر فتحله اولورسه کناهك ذلیل وحقیری دیمکدر وکسر ایله صغیرك جمعی
اولور کبیرك کبار کلدیکی کبی (وذنب) دخی لام جنسله جمع قوتنده اولور
(لا ترکبنها) اصلنده ترکب اولوب نون تأکید وضمیر مفعول لاحق اولمشدر
کناهك صغیرینه البته راکب ومرتکب اوله دیمکدر (نکته) علمادن برینه
کبیره دن سؤال ایلمشلر جوابنده سن صغیره بکا سویله بندخی بیولك کناهی
سکا دیرم دیمش یعنی نردبان کبیدر برقدمه ترقی اولندقجه مادونی مافوقه نسبتله
قلیل وصغیر کورینور وتهاون واجتماع ایله کبیره اولور (بیت) صوفی ذمرد
ایتمز سکا اطفال الله صحبت * غم چکمه کیرر جنته ارباب صغائر (ترجمه)
ارتکاب ایتمه صغار ذنبی ایله احتراز * جمله سی اولور کبیره سن اکا ایتمه طمع
(نطق آخر) ذنوبی ان فکرت فیها کثیرة * ورحمة ربی من ذنوبی اوسع

(ذنوبی) یالری فتحله (فکرت) تشدید کافله در (والله واسع المغفرة) مفهومی
بو بیتدن مستفاددر (ترجمه) کناهم فکر ایدرسم حددن افزون اولمده لکن
خدانك رحمتی جرم وکناهمدن دخی واسع

فما طمعی فی صالح قد عملته * ولکننی فی رحمة الله اطمع

اکرامت مذنبه اولمسه لر انلری اعدام ویرینه سائر اقوام خلق ایدردم بیوردیغی
(غفار الذنوب) سری اشکار اولمق ایچوندر اشته بو مفهومی اعلام ایدوب
حضرت امیر بیوررکه اعمال صالحه سببیله بن طمعکار غفران دکلم لکن الحق
ارحم الراحمین جنابنك رحمت ومغفرتنه امیدوارم (ترجمه) طمع قیلم جهانده
ایتدیکم اعمال خیر ایله * ولی بن رحمت پروردکاره اولمشم طامع

فان یك غفران فذاك برحمة * وان تکن الاخری فما کنت اصنع

(اخری) تأنیثی عقوبت اعتباریله در یعنی حقمده مغفرت ظهوری محض فضل
ورحمتدر لکن اکر ظهور ایدن مقتضای عدل ایله غفرانك خلافی وضدی
اولورسه که مستحق اولدیغم عقوبتدر نعوذ بالله منها اول وقتده الدن نه کلوردیمك
اولور (ترجمه) اکر غفران ظهور ایلرسه محض رحمت حقدر * اکر ضدی

اولورسه اعترافم واربنم صانع

ملیکی ومعبودی وربی وحافظی * وانی له عبد اقر واخشع

(ترجمه) بنم معبودم اولدر پادشاهم حافظم ربم * قولی یم بن مقرم ظاهر وباطن اکا خاشع (حمد)

لك الحمد اما علی نعمة * واما علی نقمة تدفع

(نقمت) عقوبت (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد عطا ونعمت ای نافع * دخی هر نقمتك اوزره که سن اولدلك انی دافع

تشاء فتفعل ماشئته * وتسمع من حیث لا یسمع

(ترجمه) مرادایدر مرادایتدیککی فاعل اولورسین سن * هر اسرارك سمیعیسین که ادراك ایده مز سامع (حمد دیکر)

لك الحمد یاذا الجود والمجد والعلی * تبارکت تعطی من تشاء وتمنع

امام الاقطاب یحیی النووی بعض عارفان الهیدن نقل بیورمشلر که بو منظومه ایله الله عز وجل درکاهنه برکس توسل یعنی بعد القرآءه حضور معنوی ربانی یه اکر مرادشرعیسنی عرض ایلسه آنك حرمتنه البته دعاسی مقبول اولمسی مجربدر دیدیکی کندی خط شریفلری ایله یازلمش کوردم دیو همدانی نقل ایدر وشیخ سید محمود کردی مدنی دخی قرة العین نام کتابنده تصریح ایلمشدر (تبارکت) یارب سن عظیم الشان وبزرکوار ورب الارباب اولدك یعنی من الازل الی الابد بویله سن دیمکدر (فائده) قرآن کریمده اون ایکی محلده مبارك ایله معروف یعنی کثرت خیر وبرکت برله موصوف اشیا واردرکه تفسیر یابانی وسائر تفاسیرده سرد اولندیغی اعداد الاعدادده تعداد اولنمشدر (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد ای اولو عالی کرم اسمی * مراد اوزره ایا مولی اولورسین معطی ومانع

الهی وخلاقی وحرزی وموئلی * الیك لدی الاعسار والیسر افزع

(حرز) تکیه واعتماد محلی (موئل) مصیر ومرجع معناسنه در بو اسملك حق تعالی یه اطلاقنده انك مرادفی اولنلری اطلاق شهادتیله جوازی ضرورات لفظیه دندر دیو صحائف صاحبی یازمشدر ومحدث فاضل ومقری کامل امام قاسم شاطبی دخی حرز الامانی نام قصیدهٔ معروفه سندن بیت اقولده (ع) تبارك رحمانا رحیما وموئلا * دیو بیورروب حتی شواهد ابن هشامدن تمش اوچنجی شاهد بو بیت واقع اولمغله انده عبد القادر بغدادی بحث توقیفده بسط مقال جواز ایلمشدرکه توفیق التوقیف نام رساله ده اولان تفصیل مشبع شایان مراجعتدر ومصرع ثانی

کویا موئل لفظنك مفصلی ومفصلی کبیدر (اعسار) عسرك جمعیدر مقتضای وزن ایله جمع قلندی ویسر افراد اولنمق باذن الله یسر واحد عسرین وبلکه عسر متعدده مقابل اولدیغنی افاده وتحقیق ایچوندر پس عسرك دفعی ویسرك رجاسی وقتنده موئل ومفزع ومرجع انجق سنسین وپناهم زسنك درکاهکدر دیمك اولور (ترجمه) الهی سن پناهم ملجأم خلاق جانمسین * سکادر عسر ویسرمده فغان وزارم ای نافع

الهی لئن جلت وجمت خطیئتی * فعفوك عن ذنبی اجل واوسع

(جمت) جامدن فعل ماضیدرکه قیودن صوینی چکوب بعده ینه جمع اولمقدر وجموم قیویه دینورکه کثیر الماء اوله وبونده دخی بعد الاستغفار خطایانك تکرار اکثاری مراددر (خطیئه) خطادر (مألی) کرم وعفوی فزوندر بنم امیدمدن منطوقنجه لطفی قهرینه غالب عفوی عقابنی سالب وجمالی ٧٤ جلالندن ٦٤ زیاده ومغفرت ١٧٢٠ خطیئتدن ١٠٢٠ افزون اولدیغی مستفاد اعداددر رحتی (ع) اون ارتقدر جلالندن جمالی * دیمشلردر وحکم الهیه دندرکه حق تعالی ٦١٩ حاجتروا ٦١٩ عددن مساوی اولدیغی کبی عبد ٧٦ کاه ٧٦ دخی یکسان شماریده در (ترجمه) الها جرم بسیارم نه رتبه چوق دخی اولسه * سنك دریای عفوك قطره سی اندن دخی واسع

الهی لئن اعطیت نفسی سؤلها * فها انا فی روض الندامة ارتع

(سؤل) سؤال وارزوکه ترکجه استك (ها) ادات تنبیهدر مخاطبه مرامنك عظیم اولدیغن اعلامدر اکرچه حقه نسبتله لزومی یوقدر لکن مقتضای بلاغت اوزره لازمهٔ حالدر بیت انی لازم فائدهٔ خبر اولدیغی کبی (روض) باغ وچراکاه چمنزارکه واحدی روضه در (ندامت) پشیمانلق (ارتع) رتعدن متکلمدرکه اوتلارم دیمکدر مراد میل وشغل والتفاتدر (ترجمه) الهی کر مراد نفسمی ویردمسه ده الان * بنه صحن ندامت ایچره اولدم لطفکه طامع

الهی تری حالی وفقری وفاقتی * وانت مناجاتی الخفیة تسمع

(فاقه) شدت فقردر لکن بونده حاجت معناسنه یازدیلر حالتی دخی نسخه در (مناجات) حقدن غیرك معلومی اولمیان سرینی حقه افاده در مؤخر تسمع یه مفعولدر انکچون صفتی منصوبدر (خفیه) صفت کاشفه در پوشیده ومستور دیمکدر (ترجمه) بصیراسن کورورسین حال فقر واحتیاجم هم * بنم هر راز مستورمده سنسن سرینی سامع

الهی فلا تقطع رجائی ولا تزغ * فؤادی فلی فی سیب جودك مطمع

(رجا) نیاز (لا تزغ فؤادی) ربنا لا تزغ قلوبنا * کریمه‌سنه ایمادر مادهٔ زیغدن میل معناسنه‌که (مازاغ البصر) ماضی ثلاثیدر (سیب) جریان معناسنه‌که بطوسیبك عنی * متشهدات شعریه‌دندر (مطمع) طمع معناسنه مصدر میمیدر (تبشیر) ارباب جرم وگناهدن منکسر القلب اولنلره جبیره‌بند خاطر اولور قرآن کریمده ارجی الآیات اون بشه رسیده‌در ١ (ان ربك لذو مغفرة للناس علی ظلمهم ٢ (ان الله یغفر الذنوب جمیعا ٣ (وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ٤ (لا تقنطوا ٥ (ألا تحبون ان یغفر الله لکم ٦ (وآخرون اعترفوا بذنوبهم ٧ (ان العذاب علی من کذب وتولی ٨ (ویعفو عن کثیر ٩ (یغفر لهم ما قد سلف ١٠ (واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ١١ (قال اولم تؤمن قال بلی ١٢ (فهل یهلك الا القوم الفاسقون ١٣ (او مسکینا ذا متربة ١٤ (قل کل یعمل علی شاکلته ١٥ (هل نجازی الا الکفور (ترجمه) کریما کسمه امیدم دلم دوندرمه فضلکدن * امید اعتراف بحر لطفك ایله دل طامع

الهی اجرنی من عذابك اننی * اسیر ذلیل خائف لك اخضع

(اجر) امر حاضر دعائیه‌در اجاره‌دندر که اصلی ایجاردر تخلیص وانقاذ یعنی نجات ویروب قورترمق که تعلیما للامه اثرده (اللهم اجرنی من النار وادخلنی الجنة مع الابرار) وارد اولدی فارسیده (اجرنی) زنهارده مرا ایله شرح اولنور (اسیر) ترکیده توتساق بونده عبد مراددر که تذلل تعبیرلرندندر باب نیازبی انبازده هرنقدر که عرض ذلت اولنورسه اولقدردن زیاده وسیلهٔ رفعت اولوب علو شان حضرت واحدیت ظاهر اولور که من عرف نفسه بو معنایه‌دردخی دیشلردر (اخضع) خضوع ایدرم دیمك که زمین طرفنه باش اکوب برکسنه‌یه تواضع کوسترمك خشوع دخی اکا قریبدر فروتنی وسرفرودیمکدر (فائده) بو امرده دیشلردر که دین امرنده کندیدن رفیع اولنلره طوع وانقیاد وکبار اسلاف نامارینی یاد اوانسه قدمی هذه ورودنده اولان سرفروکبی کردندادهٔ تسلیم اولوب قلبا وقالبا فروتنی امر محمود حدرکه (فی صلاتهم خاشعون) وصف جلیلندن اخذ اولنمشدر دیدیلر اکر انحنالری رتبهٔ رکوعه وارسه دخی رکوع اولمق حقه خاص اولمغله البته شرطلری بولنوب نیت ایله وتسبیحات ثلاثه اداسی قدر وقت سکونت اعضا وداخل نمازده اولمق لازمدرکه تعریف رکوعده داخل اوله برأسه عبادت اولمق فرشتکانه خاص اولقدن غیری سجده کبی برأسه

عبادت دکلدرکه سجدهٔ تلاوت وسجدهٔ شکر امثالی عبادت مستقله درحق کتب حدیثك بعضیسنده مصرحدرکه اسم شریف نبوی علیه الصلاة والسلام یاد اولندیغی هینتدن صورت دیکره کندینی درحال نقل وتحویل واجبدر ودین امرنده اهل رفعت اولمیوب جبابرهٔ اهل دنیایه دخی شرلرندن تحفظا ویا قلبلرینی جبر وظلمدن ساب وراه حقانیته جلب نیتیله ویا پادشاه ایسه خلیفة الله اولدیغی سببیله ویا خود همان اهل عظمت وجبروتك جلالت شانلری دخی فی الحقیقه حق تعالانك تجلیسی اولدیغن مطالعه وملاحظه ایله ویا اهل شهوددن ایسه حقیقتده اول تجلی یی مشاهده ایله بالضروره سرفروی تعظیمانه‌یی بو سره بناء اظهار ایلمکه قادر اوله مزاول ظالم وجبار کندویه تعظیم ایلدی ظن ایدوب وسائر ساده‌دل اولان اهل انکارانی کوردکده تضلیل وبلکه تکفیره جسارت ایدر حاشا مع هذا بو دخی برنوع توحیدفعلیدر دیدیلر حق تعالی انلره سمع حقیقت وبصر بصیرت یعنی طرف قدسیسندن قوت عنایت ایلمك لازمدرکه بو مقوله دقایق انلر قتنده مسلم اوله (ع) فیا لها قصة فی شرحها طول (ترجمه) غفورا دوجهانده هر عذابکدن امین ایله * صفات ذلت وخوف وخضوعی اولمشم جامع

الهی فآنسنی بتلقین حجتی * اذا کان لی فی القبر مثوی ومضجع

(آنس) امر دربنی مظهر انسیت وبعید وحشت قیل دیمکدر (تلقین حجت) مطلقدر دنیاده امور مسئوله‌یه جواب مسکت وعالم برزخده منکرین حضراتنه اجوبهٔ ثلاثه‌ده (واحلل عقدة من لسانی) سرندن وایه کبیر ایدوب وسائر مضایقده نطقمده تأثیر وحق ادایی حقمده تیسیر ایله مثبت قیل دیمك اولور (فائده) اهل ایمانه کلان ملکین بشیر ومبشر اسمنده وسائره ظهور ایدن فرشته‌لرك نامارلری منکر ونکیر تعبیر اولنور وکاف اول فتحله‌در وسؤال وجواب لغت آدمی اولان سریانی اداایله‌درکه بو سیاقی امام سیوطی صراحة تثبیت نام منظومه‌سنده بیورر * ومن غریب ماتری العینان * ان سؤال القبر بالسریانی الی آخره (مضجع) مثوی کبی اسم مکاندر (میت) یعنی یتاجق یر معناسنه (ترجمه) حلیمافیض انسکله بکا تلقینی آسان ایت * شودمکه بستر قبرمده وحشتله اولم ضاجع

الهی لئن عذبتنی الف حجة * فحبل رجائی منك لا یتقطع

(الف) تکثیر فرضی ایچوندر (حجه) فتحله حج معروفدر انکله سال وموسم مراد

اولنورکه ترکیده دخی یلده برواقع اولان اوقاتدن مثلا بش رمضاندرکه
فلان امر واقع اولمقده دردیرلر بش ییل ودوروکورمراد اولنور (ترجمه)
لطیفا یاکه عدالکله اکریک ییل عذاب ایتسک * سنک لطفکدن اولمم رشتهٔ
امیدمی قاطع

الهی اذقنی طعم عفوک یوم لا * بنون ولا مال هنالک ینفع

(اذق) سابقا مذکوراجرنی کبیدربکاداتدر یعنی لذتیاب ایله دیمکدر وبو بیت
(یوم لا ینفع مال ولا بنون) کریمه سی مفهومنی ایمانموندر (طعم) لذت وچاشنی که
طعامک طعمی لذیذدر (هنالک) هناضمله وقصرایله مکانه اشارتدر کاف
لحوقیله هنالک ولام دخی زیاده قیلنوب هنالک بنه معنای مزبورده مستعملدر
کاف خطاب ایچون اولمغله فتحی وکسری علم تذکیروتأنیث اولور جمله سنده
معناسی بومکانده دیمکدر بعدی مکان اعتباریله در بعض امکنه قریب ایکن
بعید عد اولنور مثلا تعظیم ایچون وبعض محللر بعید ایکن قریب اعتبار اولنور
تخویف مخاطب ایچون که کل آت قریب مراد اولنور (ترجمه) کریما چاشنیٔ
عفویکی طاتدربکا اول کون * که اولاد بله اموال اولمزانده کیمسه یه نافع

الهی اذالم ترعی کنت ضائعا * وان کنت ترعانی فلست اضیع

(لم ترع) رعی ورعایتدن بونده حفظ معناسنه درکه ترکجه قوریق (اضیع)
تفعیلندن مجهول متکلمدرکه ضایع قیلنورم دیمکدر لست ایله معاعکسی
وضدّی یعنی عدم ضیاع مراد اولور (ترجمه) حفیظا حفظک ایرمزسه تلف
امرمقرردر * عنایتله حمایت ایلرایسک اولمزم ضایع

الهی اذالم تعف عن غیر محسن * فمن لمسیء بالهوی یتمتع

(محسن) احسان اهلی دیمکدر احسان خالق تعالی نک ذات شریفنی مشاهده
ایدرلک خیرایلمکدرکه اکرحق کورمزسه ده حق تعالی انی کورر وهرکارینه
مطلعدر وبواعتقاد اوزره دائما عملنده ملاحظه اوزره اولمغه احسان دینور
پس عنایت وکرمده اهل احسان ایله اهل اساءت یکساندر اکراطفی محسنه
منحصر اولسه بدکارکیمک درکاهنه واروب هوا وهوسدن خلاص ایچون عفو
وفضل رجاسنده اولسون دیمک مالندهدرکه (یتمتع) تفعل بابندندر لکن یتمع
معناسنه ویا یتمتع یتکفل دیمک اولور (ترجمه) لطیفا اهل جرمی مظهر عفو
ایتمسک فرضا * اولورمی مجرم اهل هوایه ماسوا نافع

الهی لئن فرطت فی طلب التقی * فها انا اثر العفو اقفو واتبع

(فرطت) قصرت معناسنه یعنی نقصان وتقصیر ایدرسم (ها) تنبیه ایچون
محسنات تراکیب عربیه دندر بونده زائددر (اثر) کسرایله بی که آردنجه دیمک
(اقفو) قفادن روانه اولوب پیروم یعنی مطلقا طالب عفوم دیمک مآلندهدر
(ترجمه) غفورا امر تقوادها کرتقصیر ایتدمسه * بودم بن اثر عفوه
اقتفا برله اولم تابع

الهی ذنوبی بذت الطود واعتلت * وصفحک عن ذنبی اجل وارفع

(بذت) غالب اولدی دیمک اعتلت کبی (طود) فتحله طاغدرکه طود شامخ جبل
عالی دیمکدر مآلی کثرة جرمی افاده درکه ترکیده دخی طاغلری آشدی دیرلر
(ترجمه) عفوا ذنبم اولدیسه جباله غالب وعالی * دکلدر ذره وش خورشید
عفوک اولسه کرطالع

الهی لئن اخطأت جهلا فطالما * رجوتک حتی قیل ماهو یجزع

(یجزع) جزعدندر یرجع دخی نسخه وترجمه اکا ناظردر (پس خلاصه) یاربی
اکر بیلمزلک ایله خطا ایلدمسهده چوق زماندرکه عفورجاسی ایچون دلبندم
واول امنیه ایله ساکت وصامت منتظرم حتی حقمده سویلدیلرکه بوکسنه جزع
فزع ایلمزامین دل ویا یأسله یادرکل اولمق کرکدرکه حالندن افاده وعنایت رجاسنه
مبادرت ایلمزدیوقیل وقال ویابوکسنه ارتق بورجادن فارغ اولمز دیو کفتکو
ایلمکه باشلادیلر (ترجمه) صبور اجهلیله جرم ایلدمسه نیجه دمدرکه *
رجایابندهیم حتی که دیرلر اولمزاول راجع

الهی ینجی ذکرطولک لوعتی * وذکر الخطایا العین منی یدمع

(ینجی) مهمله ایله در بعید ایدر دیمکدرکه تفعیلدندر (طول) فتحله فضل وکرم
(لوعه) احراق که حرقت محبت مراددر (یدمع) تدمیعدن اولوب اغلادر دیمک
(عین) مفعولیدر جمله سی ذکرک خبریدر (ترجمه) حلیما ایلسه ذکرعطا
ناردلی اطفا * اولور ذکرخطا ایله دمادم دیدهلر دامع

الهی اقلنی عثرتی وامح حوبتی * فانی مقر خائف متضرع

(اقل) سابقا مذکور اجرکبی ومعناسی اسقاط ایله دیمکدرکه تسهیل رجاسیدر
(عثرت) عثار کبی شدّت وذلتدر (حوبه) کاهدر فتحی کبی ضمی دخی جائزدر
(حوبا کبیرا) لفظ کریمدر (ترجمه) معزا ذلتم اسقاط ایدوب محو ایله عصیانم
مقرم جرممه خوف ورجاده اولورم ضارع

الهی انلنی منک روحا ورحمة * فلست سوی ابواب فضلک اقرع

(انل) اقل كبی ومعناسی نائل قیل دیمك (روح) راحت كه لفظ كریمدر (اقرع)
قاقوب چالوب درون خانه دن استعلام ایدرم كه (من قرع باباً ولج ولج) دیمشلر بونده
خلاصه سی كرمك قپوسندن غیری قپویی دق ایلم دیمكدر (ترجمه) مجیبا
فیض لطفكدن كرم قیل رحمت وراحت * در رضالكدن ارتق برقپویی اولمزم قارع

الهی لئن اقصیتنی اواهنتنی * فمن ذا الذی ارجو ومن ذا اشفع
(اقصیت) قاف ومهمله ایله ابعدت معناسنه در (اهنت) اهانتدن تحقیر
وتخذیل ایدرسن دیمكدر (ترجمه) عزیزا كربنی ابعاد وتحقیرایلسك بینه
كیمه عرض رجاایدم بنمچون كیم اوله شافع

الهی لئن خیبتنی اوطردتنی * فما حیلتی یارب ام كیف اصنع
(خیبت) صفرالید ایدرسن (طردت) سوررو بعید ایدرسن دیمكدر (ترجمه)
سمیعا كربنی صفرالید ودورایلر ایسكده * بنم یوق چاره وحیله م نه كاری
اوله یم صانع

الهی حلیف الحب باللیل ساهر * یناجی ویدعو والمغفل یهجع
(حلیف) مهمله ایله عهد ایدن كمسنه در بونده حب قرینه سیله مراد دوستلق
یعنی اوامر الهیه ده وسعی مرتبه سی قیامه تعهد واجراسنه سعی برله درعهده
ایلدیكی اموردة اصلا تقصیره جواز ویرمز كمسنه (ساهر) آگاه بیخواب یعنی
كیجه لرده رضاءالله قائم اولوب اویانق كشی (مغفل) تفعیلدن مفعولدر غفلته
نسبت اولنان مؤمن كه آگاهك ضدی (یهجع) ینام معناسنه اولوردیمك لكن
حقیقتده نوم لازم دكل بلكه كیجه لرده خصوصا ثلث اخیرده حق تعالی ایله
حدی اولدیغی رتبه معامله عبودیتده بولنمیوب سائر ارباب غفلت حالی اوزره
بولنان غافل مراددركه هجوع نومدر (ترجمه) علیما حب ایله معهود
اولنلر دائما بیدار * مناجات ودعاده تا كه اوله غافلان هاجع

فكلهم یرجو نوالك راجیا * برحمتك العظمی وفی الخلد یطمع
(كلهمو) صله تعبیر اولنان ادار سمیله كه لغتدر وزن ایچون مختاردر (عظمی)
اعظمك مؤنثیدر اكبر وكبری كبی رحمت لفظنه صفتدر (ترجمه) جمیع
غافل وآگاه اولور طالب نوالكه * بهشت ورحمت عظمایه اولمشلر همه طامع

الهی یمنینی رجائی سلامة * وقبح خطیئاتی علی یشنع
(یمنی) امید معناسنه اولان امنیه دن باب تفعیلك مضارعیدركه آخرینه یاء
متكلم مفعولیله لاحق ومیانلرینه نون وقایه داخل اولوب یمنینی اولمشدركه

بنی

بنی امیده دوشوروب آرزومند ایدر طمعكار سلامت اولورم دیمك كه رجا فاعلیدر
(یشنع) تفعیلدن مضارعدر شناعت ماده سندندركه قباحت وفضاحته
نسبت ایدر یعنی بد كاردر دیمكه سبب اولور دیمكدر (ترجمه) سلاما
آرزومند سلامت قیلمه ده امید * ولی تشنیع قبح جرمم ایتمكده بنی واضع

الهی فان تغفر فعفوك منقذی * والا فبالذنب المدمر اصرع
(منقذ) افعالدن فاعلدر قورتاریجی وزن ومعناده منجی كبی (مدمر) تفعیلدن
فاعلدركه تدمیر هلاك ایلمكدر (اصرع) متكلم كه صرعدن اولوب دوشرم
دیمكدر بونده هلاك اخروی قصد اولنور (ترجمه) غفورا مغفرت ایتسك
بنی عفوك خلاص ایدر * والا جرمله چاه هلاكه اولورم واقع

الهی بحق الهاشمی وآله * وحرمة ابرارهمو لك خشع
(هاشمی) هاشمه منسوب پیغمبر عربی قرشی مطلبی مراد اولنور كه والد
ماجدلری عبدالله جنابلرینك جدلریدر عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر
(فائده) بونده حق حقیت رسالتلریدركه انك حقیتنه احترام بیورمق قصدیله
دیمك اولوركه ابن البنا منظومه سی شرحنده امام زروق یازدیغی اوزره اثرده
وارد اولمشكه بنم منصبم ومرتبه می برمرامك نیازنده وسیله قیلوب انك حرمتنه
دیو طلبكار عنایت اولك زیرا بنم جاهم عندالله عظیمدر بیورمشلر وساق عرش
تحتنده مسطوردركه بركمسنه بنم رحمته مشتاق اولسه بنا كا رحمت ایدرم
وبركشی بندن استسه ویررم وبركس دخی بكا محمد علیه السلام حرمتنه دیو آنی
وسیله قیلوب طلبكار لطف وكرم اولسه انی بن خائب وخاسر ایدوب صفرالید
دوندرمم بیورلمشدر * اللهم انا نتوسل الیك بجاه حبیبك الكریم العظیم عندك
ان تحسن خاتمی وتعطینی مرامی (وآله) برنده محمد دخی نسخه در بونده آل اهل
بیت وسائر اصحابه تعمیم اولنور یا خود ابرار ایله اصحاب قصد اولنور آل اهل بیته
حصر اولنور (فائده) آل ده علما اختلاف ایلدیلر رافعی وصاحب حاوی صغیر
واكثر فقهاء دیدیلر كه شافعیدن منقول نصك ظاهرینه نظرله (آل) بنی هاشم
وبنی عبدالمطلبدر لكن امام نووی صحیح مسلم شرحنده مخالفت ایدوب اختلاف
اقوال عدیده اوزره در اظهر اولان اوجدر بری بودركه جمیع امت مراددر
وایكنجی قول سابقدركه هاشم وعبدالمطلب اولادیدر اوچنجی كندی ذریتی
واهل بیتیدر قول اول ازهری وسائر اهل تحقیقك مختاریدر (ابرار) اصحاب
واتباع وتابعین وعلما وصلحادر (همو) صله دركه قریبا یازلدی (خشع) كمل

وزننده خاشعك جمعیدر خاشع اوموزلری دوشمش كوربنن كسنه كه تواضع
وتذلل وقتنده ایدر (فی صلاتهم خاشعون) بومعنایه در دیدیلر (ترجمه)
عظیما جرمتینه حق رسول هاشمینك هم * دخی آل ایله ابرارك كه انلردر سكا خاشع

الهی فانشرنی علی دین احمد * منیبا تقیا قانتا لك اخضع

(انشر) اكرم وزننده افعالدن امردركه همزهٔ قطعیه در آخر عمرمه دك دائم
وبقاده دخی انك اوزرینه قائم ایله دیمكدر (احمد) غیرمنصرفدر لكن وزن
ایچون جروتنوین قبولی الزام اولندی ایكیسی معا التزامدن ایسه قاعده اوزره
جر موضعنده مفتوح قیلوب وفتحه یی اشباع ایله بلاتنوین احمد دیمك دخی
سلیس كوربنور لكن ابلغیت شاید كه بوصورتده اوله (قانت) مطیع (ترجمه)
نصیر ادین احمد اوزره زنده قیل بنی دائم * سكا راجع دخی امریكه راضی
متقی خاضع

ولا تحرمنی یا الهی وسیدی * شفاعته الكبری فذاك المشفع

(تحرم) ایكنجی بابدن اولوب نون تأكید لاحق اولمش بنی مظهر حرمان ایله
دیمك حتی ضیق معاشه مبتلا اولان كسنه یه محروم دیرلر كه (للسائل والمحروم)
محارف یعنی تنكدست ایله تفسیر اولنمشدر زوائد نعم الهیه دن حرمان صاحبی
دیمك اولور (شفاعت) رجا ونیاز وطلب (كبری) عظمی دخی نسخه در
(ذاك) احمده اشارتدر (مشفع) تفعیلدن مفعول صیغه سیله مقبول الشفاعه
دیمكدر (ترجمه) خداوندا بنی محروم دلخواه ایتمه فضلكله * شفاعتدن
حبیبك اولدیغی كون جمله یه شافع

وصل علیه ما دعاك موحد * وناجاك اخیار ببابك ركع

ماوقتیهٔ دوامیه در (موحد) تفعیلدن فاعل صیغه سیله در بناه ۵۸ ومحبوب ۵۸
ودلاویز ۵۸ ایله هم عدددر جناب حقی بردر دیو اقرار ایدوب واول صیغهٔ اقراری
تكرار ایدن كسنه دركه مصدری توحیددر تفرید معناسنه در وصیغهٔ توحید
هیللدركه لا اله الا الله كلمهٔ جلیله سیدر بو كلام مجید افضل الذكر اولدیغی اثرله
ثابتدر وتكثیر ذكر ایله موحدین آیات عدیده ده مأمورلردر لكن بعض
مفسرین نقللری اوزره ذكرك كثرتی عند الله تعالی نه رتبه ده ثابت اولور
حرف زاده افاده اولندی اشته اهل ذكرك دعاسی مستجاب اولمسنه ودعالرینك
قبولنه دلالت ایدركه (ارغبوا فی دعاء اهل التصوف) حدیثی ولو ضعیفا واردر
وانلرك قلت علایق معناسنه اولان فقرلری اختیاریدر معاشلرنده نقلت

چكمزلركه ذكردن اعراض اهلی حقنده (فان له معیشة ضنكا) بیوروب
وعقباده دخی (ونحشره یوم القیامة اعمی) وارد اولدی وحدیث آتیده سهو
تعبیری دخی مجاهدك كثرتی بیان ایلدیكی معنی تأیید ایدركه كثرت ذكر اصلا
نسیان سبحان طریان ایلمز دیمكدر دیدی زیرا غفلتدن ترك مضرتده اشددر
دیدیلر * واسفار الصباح ده امام مرصفی تنویر آسمان بیان ایدركه ابوهریره
رضی الله عنه مكحول تخریجیله روایت ایدر جناب هادی امت علیه التحیه
بیورمشلركه بركسنه اهل تصوفك صداسنی استماع ایلیه یعنی دعالرینی ایشیده
وانلره آمین دیمیه عند الله غافلین دفترینه قید اولنور وقطب قسطلانی شافعی كه
ترجمه سی طبقات اسنویه وغیریده مسطوردر) تحفة المفاد والمفید فی طبقات
المراد والمرید) اسمنده برتألیفنده تصریح ایدركه انبیادن بعضیلری حق تعالی دن
نقل وحكایت بیورمشلركه برقولمك بنمله شغلی كندینه غالب اولسه همتنی ولذتنی
بنم ذكرمده قیلارم وانك همت ولذتنی بن ذكرمه خاص ایلدیكم وقتده بكا عاشق
اولور وبن دخی اكا عاشق اولورم یعنی محبت ایدرم پس انك ثمره سیدركه میانه ده
اولان حجابی رفع ایدرم ناس سهو ایلدكده اول قولم سهو ایلمز بویله اولان قوللرمك
سوزلری كلام انبیادر یعنی حقدن خبر صادق ویرلر اشته انلردركه اهل ارضه
عقوبت ویا عذاب مراد ایلدیكمده اول عقاب وعذابه مستحق اولانلردن عذابمی
انلر حرمتنه صرف ودفع ایدرم بیورمشلركه مسلسل بالقسم حدیث قدسیده
فضائل سورهٔ فاتحه دن (و بلقانی قبل الانبیاء والاولیاء) كلام لطیفنده بومعنی
دخی ملحوظدر دیدیلر (ركع) خضع كبیدركه راكعك جمعیدر بونده ركوعدن مراد
التجاور جاومناجاتدر وركوع صلات نمازادیان سابقه ده بوقدر انكچون جملهٔ
اركان معلومه یه ركعت تسمیه اولنوب سائر اجزاسندن بریله بنام قیلنمدی
(ترجمه) صلات ایله حبیب اكرمه یارب موحدتا * دعا ایده مناجات ایله هم اخیار
اوله راكع (ذیل) اما عبد الرحمن مهیلینك عینیه التی بیت مناجاتی واردركه
امام عبد الرحمن سیوطی ۵۸۱ وامام عبد الرحیم امیوطی انلرك ذیلنده دعا
مستجابدردیو تصریح ایدرلر بعض ابیات نسخه دخی كوریلوب اون ایكی بیت
اولمق اوزره عبد فقیر شرح ایلمشمدر بو محلده اتفاقی اولان شش بیت تبركا یازلدی
یا من یری ما فی الضمیر ویسمع * انت المعد لكل ما یتوقع * یا من یرجی للشدائد كلها
یا من الیه المشتكی والمفزع * یا من خزائن رزقه فی قول كن * امنن فان الخیر
عندك اجمع * مالی سوی فقری الیك وسیلة * فبالافتقار الیك فقری ادفع *

مالی سوی قرعی لبابك حیلة * فلئن رددت فای باب اقرع * حاشا بجودك
ان تقنط عاصیا * الفضل اجزل والمواهب اوسع (نطق)

قدم لنفسك فی الحیاة تزودا * فغدا تفارقها وانت مودع

(تزود) تفعل بابندن مصدردر زاد یعنی آزق تدارك ایلمك (مودع) تفعیلدن مفعولدر یعنی وداع اولنورسین مفارقتدن کنایتدر (ترجمه) بوکون نفسك ایچون تقدیم زاد آخرت قیل * یارین اکا الك ایرمز اولورسین پس مودع

واهتم للسفر القریب فانه * انأی من السفر البعید واشسع

(اهتم) اهتمامدن امردر (انأی) اشسع ایله وزن ومعناده بردر ابعد کبی که بك ایراق دیمکدر (یعنی) کل ات قریب مفهومنجه کل یوم وایله زوال وانقضا اوزره اولان طریق عمری قطع ایله تقرب ایدن اجل کاورصکره اندن بعید وبلکه هیچ نهایتی یوق برسفر دخی ظهور ایدرکه سفردار بقادر بودار دنیا مسافرخانه ومزرعهٔ آخرتدر انده تدارك اولنان توشهٔ سفر بقاده نواله وسرمایه اولسه کرکدر اشته بوبر وقوعی یقین سفردرکه نیجه اسفار دور ادوردن دخی ابعد واصعبدرکه عوقی دخی یوقدر پس اکا اهتمام ایلمین کسنه شاعر فقیر کبی صفر الید قالمق امر مقرردرکه دیمشلر * نه فکر زاد رحلت وارنه خود قید سفر سنده * مکرکه ارتحال ملك عقبایه اینانمزسین (ترجمه) قریب اولان سفر ایچون زیاده اهتمام ایت * بعید اولان سفردنکه اودر ابعد واشسع

واجعل تزودك المخافة والتقی * وکأن حتفك من مسائك اسرع

(مخافت) خوف (حتف) موت (مسا) اخشام که صباحك ضدیدرکیجه مراددر سرعتده ضرب بدندر زیرا نصفی مقداری نوم ایله زائل اولور (ترجمه) بوکون زاد بقایی خوف وتقوا ایله زیرا * کیشینك موتی وصلنده کیجه دن اولدی اسرع

واقنع بقوتك فالقناع هو الغنی * والفقر مقرون بمن لا یقنع

(اقنع) دردنجی بابدن امردر قناعت ایله وراضی اول دیمکدر قناعت قسمت ازلی یه رضادرکه بوکون ممکن اولان مقداردن دخی زیاده یه حریص اولمیوب اکا راضی اوله که لبید شعرنده بیورر * فمنهم سعید آخذ بنصیبه * ومنهم شقی بالمعیشة قانع * ودخی دیمشلر * العبد حر ان قنع * والحر عبد ان طمع * وبونه مشابه کلمش خیر الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع (ترجمه) قناعت ایله قوتکه سن قناعت بیل غنادر * اولورلر مبتلا فقره اولار کیم اولمزا قنع

واحذر مصاحبة اللئام فانهم * منعوك صفو ودادهم وتصنعوا

(منعوك) منعوا عنك تقدیرنده در ویاخود صفو لفظندن خافض منزوعدرکه عن صفو تقدیر اولنور (تصنعوا) تفعل بابندن جمع مذکر تصنع اصلی یوقدن برامری اظهار ایلمك که لسان ناسده دخی انك قول وفعلی مصنعدر دینور یعنی جعلی محبت اظهار ایدوب درونده اولمامق وبلکه عداوتی اولمقدر خصوصا وقتمز رجالی وانلردن دخی ذکر وتوحیدك خیر وبرکتندن خالی اولنلرکه محضا حطام دنیا ایچون جلب قلب کارلری اولان زهد بارد اهلی مرائی البته ذوالوجهین وذواللسانین اولور یعنی لسان نطق وبیانی زبان جنانی ایله متحد اولماز حتی جمله دن زیاده نمایان اولان خاصه لری اهل توحیده عداوتدر مع هذا الفت وعرض محبت وتملق وبلکه تقبیل دست ودامن وپرستش نفاقانه وتبصبص سکانه ایلمکله مداهنه دن قاچمزلرکه مظهر اثر نبوی اولمشلردر زیرا اثرده کلمشدرکه برکسنه بنم ولی قوللرمدن بریله دخی عداوت ایلسه فی الحقیقه مبارزة بالحرب یعنی بنمله جنکه آغاز ایلمش اولور پس زهد خشکی سببیله بویله اولان کسنه یی بن مظهر خسران ایدرم دیو حدیث قدسی وارد اولدی وشرعا اول رفتاردن منع وتعزیرلری اشباهده مصرحدرکه سابقا یازلمشیدی مثلا خدمت سنبل سنان وجناب امی سنان وسائر کبار کرامك درکاهلرینه واروب (فاستعینوا امر شریفنه امتثال ایله اجلال ایدنلره تعرض ایدوب کندی فعلا حواله سیف وسنان عداوت ایلدیکندن قطع نظر قولا دخی تکدیر ایدوب بخش وعطایه انلر قادردکللردر انلردن استمداد ایلمك اصنامه پرستش کبی کفردر دیوب وشحنه توجه ایله حالنه صورت ویروب ذکر شریف برله ترزبان اولان فقرای سالکانه بت پرستلر تعبیر ایله بینلرنده اصطلاح ایدن قافی * بو ایکی یوزلی اولمغی سرمایهٔ جمع مال ایلیوب صورت حقده اظهار بطلان ایله طریقت محمدیه بودر یعنی حقی برلمك اکا منحصردر دیمك امثالی مزخرف سخن ایله طریق تصفیه یی رد کلی ایدوب اعمی کبی اولان طالب حقه رهزن حیف اولمق ایچون اختیار ایلدکاری رفتار وکفتاره تصنع دیرلر اکر بیلوب ایدرسه نفاق واکر بیلمزسه دخی جهل عذر اولور مقوله سندن دکلدر حقی بولوب بیلمك فرض عیندرکه (من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی واضل سبیلا) طریقت سالکی اولمق اکرچه حقدر لکن امور دینیه ده فضله دردینلمز زیرا جواب ویردیلرکه لب لباب شریعت اولوب انك امر واجب اولدیغی نقلا وعقلا ثابتدر ازجمله (اتبعوا الی الله وابتغوا الیه الوسیلة)

کریمه سنده امر وجوب ایچون اولمق و (فاسئلوا اهل الذکر) کریمه سنی دخی محذور
اولمامغله ظاهرندن صرفه موجب بوقدر دیدیلر نبوت اکرچه مختوم ایسه دخی
اول درجه یه یعنی قدم نبی ایله مکرم ولی الله البته موجود اولوب وولایت دخی
اصح قول اوزره وهبی ایسه دخی لکن اول درجه ومرتبه یه وصلت وعنایت
ولایته محل اولمغه صلاحیت وقابلیت پیدا ایلمک کسبی اولدیغی متفقدر سائر
احادیث ونقول دخی محللرنده مبسوطدر وعقلا دخی دایلارلر بری امت مرحومه
ضلالت اوزره اجتماع واتفاق ایلمک ویک بیلدن زیاده زمان استصحاب ایله باقی
قالوب بودین مبین ایچنده واردقچه کثرت وقوت بولمق امر باطل ایچون محالدرکه
باطل ایچون برکره حمله وصولت واردر صکره مضمحل اولور قوت قدسیه ایله
مؤید اولمیان امر بوقدر متانت بولمز وخدعه وحیله ده دوام اولمز غرضک حصولی
وباعدمی ایله منقطع اولور اهل کفر ایله استدلال اولنورسه انلرک اکثری موحد
اولوب شریعت منسوخه یه تابع اولمشلردر اصل دینلری باطل دکلدر منسوخدر
خصوصا انلر درونلرنده اولان امرک خلافنی اظهار ایلمزلر درون وبیرونلری
آلودهٔ کفر اولمقده یکساندر ومن وجه یاقلسه انلر الحکمة ابقا اولندیلر که دولت
اسلامک حقانیتی صورتنما اولمغه انلر آیینه درکه دیمشلر * مقابل بر برینه کفر
وایمان * انک کیم کفری یوق ایمانی یوقدر * ومحل نزاع کفردکلدر بلکه اسلامیلردن
دزد صور اولان اهل تصنعدر (ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا (حاصلی) صحبت
مؤثره درزهر قاتل کبی سبب هلاک اولور اول حال اوزره اولان کسنه لرکه سندن
محبت صافیه یی وباسی تصفیهٔ محبتدن باطن ومعناده منع ایدوب صورت
ظاهرده دوست کورینن اهل خدعه لئیملرک کارمصنعلرندن کندیکی محافظه
ایچون صحبتلرندن احتراز وتحاشی اوزره اول دیمک اولور (ترجمه)
لئیمک صحبتندن احتراز ایله که انک * دکلدر حبی صفوتده سنی ایدر مخدع

اهل المودة ماانلتهم الرضی * واذا منعت فسمهم لک منقع
(ما) دوامیه (سم) آغوکه زهر دیدکلری هر قتال نسنه در کرک نبات کرکسه معدن
اولسون لکن بین الناس معروف اولان برغبار سبزدر که نحاسک کفیدر
حتی زهر فتح وضمله دخی لغتدرکه بونه ده نحاسک ذوبانی وقتنده آب رش اولنسه
اوزرینه کلن غباردراندن مأخوذدر (منقع) افعالدن مفعولدر سم منقع دیرلر
تربیه اولنوب حاضر قیلنمش وبلکدسقی اولنمش دیمکدرکه تحقق وقوعنه ایمادر
(ترجمه) اکر خشنود ایدرسن لطفنه ایلر محبت * اکر منع عطا قیلسک اولور

لاتفش سرا مااستطعت الی امرئ * یفشی الیک سرائرا تستودع
(لاتفش) افشا واظهار ایلمه دیمکدر (یفشی) افشا ایدر معناسنه (سرائر)
مساجد کبی جمعدر مفردی سریره هر سر وستر اولنان نسنه دربونده برای وزن
منصرف اولدی (ترجمه) سن افشا ایتمه سری اول کسه کیم ساکه ایده *
سکا آخردن اسراری اشاعتله مضیع

فکما تراه بسر غیرک ضایعا * فکذا بسرک لامحالة یصنع
(لامحالة) اوّل وآخری فتحله در یعنی مبنیدر حیله مادّه سندن خلو معناسنه
اولان محاله دن اولوب لاخلو یعنی لابد معناسنه در لامحالة ضمله خطادر
اکر محضا حیله معناسی مراد اولنوب لامحالة لاحیلة دیمک اولسه دخی فصیحی
فتحله در وضمه لغت اولور (ترجمه) چو غیرک سرینی افشا ایدوب ضایع ایدر
اول * سنک سرکی دخی انک کبی اولور مصنع

واذا ائتمنت علی السرائر أخفها * واستر عیوب اخیک حین تطلع
(ائتمنت) امنیت مادّه سندن افتعال بابنک ماضی مخاطبیدر سن امین اولدقده
یعنی سنی امین عدّ ایدوب محرم اسرار قیلدقلری زمانده دیمکدر (اخف) افعالدن
امردرکه ناقص اولمغله جزمی سقوط آخریدرکه جزادر (تطلع) افتعالدن تطلع
مخاطبنک مجهولیدر که سن مطلع قیلندیغک زمان دیمکدر (ترجمه)
امین اولور ایسک سره انی سن ایله اخفا * ایدوب ستر عیوب اخوان ایچنده
اول مرفع

لاتبدأن بمنطق فی محفل * قبل السؤال فان ذلک یشنع
(لاتبدأ) بدأ مادّه سندن نهی حاضردر باشلمه دیمکدر نون تأکید لاحق اولمغله
البته ابتدا ایلمه دیمک اولور (منطق) نطق معناسنه مصدر میمیدر بونده سخن
وکلام معناسنه اسمدر (اصطلاحده برآلت قانونیه درکه اکا رعایت ایلمک ذهنک
فکرده خطادن عصمتنه سببدر پس منطق علم عملی آلیدر حکمت علم نظری
غیرآلی اولدیغی کبی لکن آلته نسبتی قانوندر ارباب حرفتک آلات جزئیه سی
کبی دکلدر وعصمتی ذهنه تعلق ایدر علوم عربیه کبی دکلدر زیرا اودخی قانوندر
لکن اثر عصمتی لفظده ظاهر اولور پس علم منطقک اثری ذهنه تعلق ایلدیکی
جهتدن هر علمده مفید اولمغله شیخ ابن سینا انک حقنده خادم العلوم بیورر
وفارابی رئیس العلوم وسید العلوم دیمشدر ونصیر بو ایکی حکمی توفیق ایدوب

سید القوم خادمهم دیدی لکن فرط توغلی فلسفیاته وسیلهٔ اشتغال اولمغله تکثیرنی امام سیوطی تجویز ایلمیوب مستقل تألیف ایله نهی ایدر زیرا شایدکه فلسفه فساد عقیده یه سبب اوله (محفل) مجمع وانجمن معناسنه (ترجمه) صقین فتح کلام ایتمه سؤالسز دکه مجلسده * که ارباب عقول عندنده اولمشدر مشنع

فالصمت یحسن کل ظن بالفتی * ولعله خرق سفیه ارقع

(خرق) کسر را ایله صفت مشبهه در جاهل وعاجز معناسنه در (سفیه) خفیف العقل وآزغون (ارقع) قاف ایله وزن ومعناده احمقدر (مأل بیت) سکوتی نطقه ترجیحدر که حضرت شیخ اکبر بیورور * ولئن ندمت علی السکوت بمرة * فلقد ندمت علی الکلام مرارا * ضروبده (المرء مخبو تحت لسانه) کلمشدر کشی کلامیله مستوردر اکر آغاز سخن ایدرسه کشف ستره ایدوب حد وقدری ظاهر اولور (ترجمه) سکوتیله کشی یه حسن ظن اولور بهر حال * اولورسه داخی نادان وسفیه واحمق ارقع

دع المزاح فرب لفظة مازح * جلبت الیك بلابلا لا تدفع

(مزاح) کسر ایله مصدر وضمله اسمدر (لفظ) مصدردر رمی معناسنه لکن مطلق دکلدر بلکه اغزندن برنسنه یی آتمقدر زیرا (لفظت الرحی الدقیق) دیرلر دکرمن اونی طشره اتدیغی زمانده که اساس البلاغه تصریحی اوزره مجازا اولور بونده دخی کلمه یی آغزدن طشره چیقارمق معناسنه درکه تکلمده زبانزد اولمشدر وآخرنده اولان تا رمیة تاسی کبیدر (مازح) مزاح مذکوردن فاعلدر (بلابل) مساجد وزننده جمعدر مفردی بلبله وزن ومعناده وسوسه درکه شاعر دیمش واذا البلابل افصحت بلغاتها * فانف البلابل باحتساء بلابل * ای فانف الوساوس (ترجمه) دخی لاغ ولطیفه ایلمه چوق کره برسوز * کشی یه ضیق غم ایراث ایدر کاولمز موسع

وحفاظ جارك لا تضعه فانه * لا یبلغ الشرف الجسیم مضیع

(حفاظ) بر برینی محافظه ایلمك (جار) قوکشو که همسایه دیرلر (مضیع) تفعیلدن مفعول صیغه سیله درکه ایکی کشی میانده اولان محافظه ضایع اولدقده اول محافظه دن نمودار اولان شرف عظیم هر برینه نظرا ضایع قیلنمش اولور وضایع ایدیجی ایکی جانبك بریدر صوفیهٔ کرام اول حفاظه رابطه دیرلر (ترجمه) دخی همسایه لك ایله حفظی کوزله ایتمه ضایع * اله کیرمز اورفعتله

شرف کاوله مضیع

والضیف اکرمه تجده مخبرا * عمن یجود ومن یضن ویمنع

(ضیف) قونق مسافر دینور مهمان کبی (یضن) بخل معناسنه که ضنین بخیلدر (یمنع) یملع نسخه سی یوقدر (ترجمه) دخی مهمانه اکرام ایله ویره تا خبرساکه * جواد ایله بخیلی ایلیه تمییز اوله انفع

واذا استقالك ذو الاساءة عثرة * فاقله ان ثواب ربك اوسع

(استقال) اصلی استقول درعفو جرمی طلبکار اولدی دیمکدر اساءة افعالدن مصدردر کوتولك (عثرة) سورجك که زله معناسنه در (اقل) عفو ایله دیمکدرکه اسماء نبویه ده مقیل العثرات واقع اولدی اقال الله عثاره دعادر (ترجمه) اکر بر مجرم استعفای زله ایلرایسه * انی عفو ایت ثواب حضرت اولدی اوسع

لا تجزعن من الحوادث انما * خرق الرجال علی الحوادث تجزع

(خرق) اخرق لفظنك جمعیدرکه موصوفنه مضافدر عجزه وجهله معناسنه در حوادث ثانی اولك عینیدر ان مع العسر کبیدر وایکی نوع اوزره رد العجز بو بیتده واقعدر (ترجمه) مصائبده صبرسز اولمه اول دانای کامل * حوادث اوزره نادانی رجالك اولدی اجزع

واطع اباك بكل ما وصی به * ان المطیع اباه لا یتضعضع

(لا یتضعضع) زبون اولمز معناسنه که مصدری تضعضع ذلت معناسنه در ابویت حقوق پدرانه یه رعایتی متضمندر لکن مراد والدیندرکه اثرده اکثریا معا وامهات کبی تغلیبا مذکورلردر اکتفا قیلنمشدر حتی باباسنه عاق اولان کسنه ابوینی ویا ممکن دکل ایسه بری قبرینی دخی جمعه کون زیارت معتادی اولسه بار دفترینه اسمی نقل اولنوردیو اثر شریف وارد اولمشدر (ترجمه) باباکه قیل اطاعت طوت وصیت ایتدیکینی * مطیع اولان بابایه اولمز عالمده مضعضع

(نطق آخر) اتأمرنی بالصبر فی نصر احمد * فوالله ماقلت الذی قلت جازعا

(منقبه) ظهور نبوتدن سکزنجی سالده صنادید قریش اتفاق ایلدیلرکه هاشم وعبد المطلب اولادلری ایله مناکحه ومبایعه ومخالطه ایلمیه لر وبو سیاق اوزره عهدنامه تحریر وکعبهٔ مکرمه دیوارینه آویخته وتقریر ایدوب بو امرك تقررندنصکره اصحاب کرامه اذا واهل اسلامه زجر وجفا ایلمکه آغاز ایلدیلر پس غیرت قرابت ایله ابوطالب پیغمبر علیه السلامی وسائر مسلمانلری کندی قبیله سنه نقل وجمع ایدوب انده کفرهٔ قریشك تعدیلرندن حفظ ایلدی

پس غلالده تضيقه تصدى واوچ سنه بو وجهله تعدى ايلديلربعده مطعم بن عدى
وزهير مخزومى وابو البخترى امثالى كسنه لرك اهل اسلام ايچنده اقرباسى بولنغله
انلره مرحمة نقض عهد ايليوب اهل اسلام مضايقه دن برمقدار تنفس ايلديلر
واول اوچ سال مدتده برمرتبه محافظه ده ابو طالب مبالغه واحتياط ايلديكه
حتى پيغمبر عليه السلام برفراش اوزره آرام ايدوب سائر ناس خوابه واردقده
اول فراشدن انلرى آخر فراشه نقل ايدوب اول محلك صاحبنى فراش نبوى يه
وضع ايدردى بركيجه تبديل مكان پيغمبرى ايلمك ايچون اوغلى حيدر كرارك
دوشكنه كاوب امرى افاده ايلدكده جناب حيدر ازجان انقياد امر پدرى
ايدوب فراش نبوى يه واردقدنصكره (ياابتاه انى لمقتول) يعنى اى بابام
بن بو كيجه دست كفره ده شايدكه شهيد اولورم ديدكده پدرى ابوطالب انى صبره
ترغيب ايدوب بو پنج بيتى ياد ايلدى * اصبرن يابنى فالصبر احجى * كل حى مصيره
لشعوب * قد بذلناك والبلاء شديد * لفداء النجيب وابن النجيب * لفداء الاغر
ذى الحسب الثا * قب والباع والفناء الرحيب * ان تصبك المنون فالنبل تبرى *
فصيب منها وغير مصيب * كل حى وان تملى عيشا * آخذ من سهامها بنصيب *
بو شعرى پدرندن استماع ايلدككده انلر دخى جوابنده بو اوچ بيتى انشاد
بيورمشلر كه شرح اولنور وشارح يزدى بو اوچ بيت مشروحك ذيلنده ابوطالبك
اون ايكى بيت بربائيه قصيده سنى ايراد ايدركه نصرت نبويده انشاد ايلمشلردر
بو بيت اندندر * الم تعلموا انا وجدنا محمدا * نبيا كموسى خط فى اول الكتب (ترجمه)
بكا صبر ايله امر ايتدك حبيب حقه نصرتده * سوزم حقدركه بالله بن اندن
اولمزم جازع

ولكننى احببت ان ترى نصرتى * لتعلم انى لم ازل لك طايعا
(طايع) مطيع وفرمانبردار (ترجمه) مرادم بودر انجق كه كوره سين نصرتم
سنده * بيلورسين كيم هر امر يكه هميشه اولمشم طايع

وسعيى لوجه الله فى نصر احمد * نبى الهدى المحمود طفلا ويافعا
(وجه الله) ذات الله معناسنه ويبقى وجه ربك كبى وياجهة الله مراددركه
تا اوادن بدلدر الله بولنه يعنى رضاسى ايچون ديمكدر حق تعالى حقنده مغارب
الزمان صاحبى بكرمى يدى عدد ماۤولات عد ايدركه آيات واحاديثده وارد اولمشدر
امام فخر تأسيس التقديسده بيان ايلمشدر برى دخى وجه در (يافع) مرد كبير كه
طفلك ضدى ومقابليدر (ترجمه) بنم سعيم لوجه الله اولور نصر محمدده *

نبى هادى وطفل ايكن حميد وكهل ايكن نافع (نطق ديكر)

ياعمرو قد حمى الوطيس واضرمت * نار عليك وهاج امر مفظع
بو بيدى بيت دخى عمرو بن معدى كربك يدى بيت برشعر ينه جوابدركه اولى بودر
الان حين تقلصت منك الكلى * اذاخر نارك فى الوقيعة يسطع (حمى الوطيس)
تنور قزدى ديمكدركه حرب شدت بولمقدن كنايتدر حتى اثرده دخى بو كنايه مثليه
وارد اولديغى سبق ايلمشيدى (اضرمت) شعله لندى ديمكدر (هاج) قباردى
وقارشدى ديمكدر (مفظع) افعالدن مفعولدر فظيع يعنى قورخولى ديمكدر
(ترجمه) طوتشدى قزدى تنور وغا اى عمرو بدبخت * سكا رجعتله تهييج
اولمه ده امر فظايع

وتساقت الابطال كأس منية * فيها ذرار يح وسم منقع
(تساقت) برى برينه سوق واداره ايلدى ديمكدر (ذراريح) قرمزى قوشلردركه
سياه نقطه لرى واردر سموم مدندر سيبويه ديركه مفردى ذرحرحدر وسائر اهل
لغت ذروح وياذراحك جمعيدر ديديلر (سم منقع) برقاچ بيت مقدم يازلمشدر
(ترجمه) بهادرلر صونرلر برينه جام موتى * اوزهراب فنا آلوده هر سم ناقع

فاليك عنى لا ينالك مخلبى * وتكون كالامس الذى لا يرجع
(اليك) ابعد فعلنك اسميدركه بندن بعيد اول كه سكا ضررم طوقنوردعك مخلبدر
(مخلب) طرنقدر لكن مستعاردر شدتنى افاده ايچون زيرا انسانده طرنغه
ظفر ديرلر فارسيده ناخندر مخلب ارسلانده وحافر وسنبك آت وقاتر وحمار كبى
حيوانده ومنسم وفرسن وبخص دوه ده كه كدى طرنغى كبى اولور وچنال
طرنقليده مرماة وقوشلرده ناب د يتور چنكال كبى (ترجمه) ايراغ اول ايرمسون
تا پنجۀ قهرم سكا كيم * اولورسون دونكى كون كبى كاولمزدا نجى راجع

انى امرؤ احمى حماى بعزة * والله يخفض من يشاء ويرفع
(حما) محل محفوظ (ترجمه) بن اول مردم كايدرم قوممى باعز حمايت *
حقيقتده ولى حقدر اولان خافض ورافع

انى الى قصد الهدى وسبيله * والى شرائع دينه اتسرع
(شرايع) شريعتك جمعيدركه وزن ومعناده طرائق ومفردى طريقت اولديغى كبى
(اتسرع) سرعت ماده سندن تفعل * بابنك مضارع متكلميدر (ترجمه) بنم
قصدم هدايتله طريق ذى العلادر * بو كون بن دين حق نصرتنه اولدم مسارع

ورضيت بالقرءآن وحيا ومنزلا * وبربنا ربا يضر وينفع

(قرءآن) فی الاصل سلطان ورجحان کبی مصدردرکه مصدریتله آیت کریمه ده (ان علینا جمعه وقرءآنه) وارداولمشدر صکره ما بین الدفتین کتاب کریم وفرقان حکیمه اسم اولمق اوزره نقل اولندی (وحیا) یعنی طریق وحی ایله (ومنزلا) وطریق توسیط ملك ایله موصوف اولان کلام الله که کلام نفسی یه دال اولان حروف واصوات ایله برزادا ایدرز بوخسه خلق وایجاد طریقیله دکلدر (یضر وینفع) دخی رب العالمینك صفتلریدرکه کنایه سزلك ضرر ونفع حاللرینك برینه قدرتی اولمیان بتلری اله اتخاذ ایلدیکمز کبی دکلدر بزم ربوبیت واحد تعالایه رضاداداولمامز دیمکدر (ترجمه) دخی قرآنه راضی یم که اولدر وحی منزل * دخی مولایه راضی یم که اولدر ضار ونافع

فینا رسول الله اید بالهدی * فلواؤه حتی القیامة یلمع

(لوا) سنجاغ شریفدرکه تفصیلی یازلمشدر (یلمع) لمعان ایدر یعنی نور نبوت انده کارکر اولدیغنك اثری ظاهر ومیمنتی باهر اولور دیمکدر (ترجمه) رسول الله بزلرده مؤید باهدایت * لوای نصرت دینی کیدر تا حشره لامع

(نطق آخر) اودی باغشم دهر کان یأمله * نحر منجدلا فی الارض مصروعا

(اودی) واو ایله ماضیدر هلاك اولدی دیمکدر تعدیه سی مفعولنده اولان حرف جردن نشأت ایدوب هلاك ایلدی دینور (دهر) فاعلیدر (اردی) را ایله دخی نسخه در معنالری بردر لکن نفس متکلم اولوب دهر منصوب اولمق نسخه سی بوقدر (اغشم) عمدر وزن فعل ده بولنغله غیر منصرفدر منجدل انفعال بابندن فاعل صیغه سیله در خصومت وجدل سببیله مغلوب وروی زمینه دوشمش یاتر دیمکدر (مصروع) دخی مطروح دیمکدر (ترجمه) دهر قیلدی هلاك اول اغشمی اوزلردی دهری * یقلدی خاکه مصروح اولدی اولدقده مصارع

قدکان یکثر فی الکلام تسمیعا * حتی سما بحسامه ترویعا

(تسمیع) ایشتدرمك که تشنیع معناسنی دخی یازدیلر ولفظی دخی نسخه ظن ایلدیلر (ترویع) وزن ومعناده تخویفدر قورقتمق (ترجمه) بزه تشنیع وتکثیر کلامی قیلدی حتی * بزی تخویف ایچون شمشیرینی ده اولدی رافع

فعلوته منی بضربة فاتك * ما کان یوما فی الحروب جزوعا

(علوت) عالی اولدم دیمکدر بونده ضرب ایلدم وغالب اولدم دیمك اولور (فاتك) غافل ایکن باصوب قتل ایدن (ترجمه) عجب برضرب ناکاه ایله اولدم اکه عالی * که اول ضربله اولمزحرب ایچنده کمسه جازع

من کان ینکر فضلنا وسناءنا * فانا علی للاله مطیعا

(سنا) رفعت وعلوشان (انا) وزن ایچون اشباع اولندی دأب شعرا کبی بو مقطعده امعلرین یادایلدیلر (ترجمه) کیم انکار ایلیه فضلم بنم هم رفعتم کیم * بحمد الله علیم اولمشم مولایه طابع (نطق دیکر)

هل یقرع الصخر من ماء ومن مطر * هل یلحق الریح بالآمال والطمع

(یقرع) ضرب ایله اثر پیدا اولور دیمکدر (ریح) روزکاردر بونده مساعدهٔ روزکار تعبیر اولنان دولت وقوت وغلبه مراددرکه کتاب کریمده دخی (تذهب ریحکم) بو معنایه کلمشدر فی الاصل روحدر راء اولی مکسور قیلمغله واو یایه منقلب اولمشدر (ترجمه) سنك خارایه اثرایلرمی هیچ ماومطر * دولته مقرون اولورمی هیچ آمال وطمع

اناعلی ابو السبطین مقتدر * علی العداة غداة الروع والزمع

(ابو السبطین) حضرت مرتضانك کنیه سیدر سبط حفید ایله یکساندر قزاوغلی واوغل اوغلی دیمکدر ولد الولد معناسنه در سبطین حسنین حضرتلریدرکه بری حسن وبری حسین ایکسی دخی سبط نبی یعنی کریمه زادهٔ پیغمبریدرکه حضرت فاطمه دن قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشلردر احوال واسمالری کرات ایله بالاده افاده اولنمشدر (عداة) عادینك جمعیدر غازی جمعی غزاة کلدیکی کبی (غداة) صباح معناسنه لکن بونده یوم مراددر یعنی خوف وحیرت کونی حیران وسرکردان اولمیوب بنه دشمنه غالب اولمغله اقتدار صاحبیم دیمکدر (روع) قورقمق خوف کبی (زمع) سرکشته وحیران اولمق (ترجمه) بن علیم هم ابو السبطین کنیه مدربنم * خوف اعدا وقتی قدرتله بنم اول دمده مع (رجز)

یالهف نفسی قتلت ربیعه * ربیعة السامعة المطیعه

(ربیعه) برقبیله نك باباسیدرکه برادری مضر ایله پدرلری نزاره وارث اولور جمله مالك نصفنه بدل موجود اولان آتلرینی قبول ایلدکده ربیعة الفرس دیو تلقیب اولندی وماعدا امالی التون ایدوب مضرانی اخذ ایلدکله مضر الحمراء ایله نام آور تقلیب اولدیغی ذکر اولنمشیدی نزار معد بن عدنانك اوغلیدرکه عمود نسب شریفدندر (ترجمه) دریغا اول ربیعه قتل اولندی حرب اولوب لامع * کلام حقی سامع امره هم اولور ایدی طابع

سیعتها کانت بها الوقیعه * بین محانی سوقها والمبیعه

(وقیعه) مقاتله در وغیبت معناسنه دخی کاور (محانی) محنیه نك جمعیدر

اکری برلردره‌لرك وزقاقلرك دونوب صپاجق محللریدر (سوق) زقاق که انده مزایده اولنوب بازارقوریله وانك زقاق باشلری محل جمعیت اولور (مبیعه) محل بیع که سوقك عطف تفسیریدر (ترجمه) ایشتدم انده اولمش حادثاتك بیریسی واقع * محل اجتماع اولان مکان خلقی اولوب جامع

فمابها نقصة ولا وضیعه * ولا الامور الرثة الشنیعه

(وضیعه) برامرده اولان عیب سببیله رفیع اولمق ملحوظ ایکن وضیع یعنی الچق اولوب اعتباردن ساقط اولمق (رثه) رثیث وپریشان اولمق (ترجمه) جداله باعث اولان نقص یوق انده اوله واضع * پریشان انده برامر شنیع اولمز ایدی واقع

کانت قدیما عصبة منیعه * ترجوا ثواب الله بالصنیعه

(عصبه) لفظ قرأیندر اون عدددن زیاده کسنه‌یه دیرلر تا قرقه وارنجه (منیع) صرب اولان امرکه صعب ودشوار دیرلر (صنیعه) خوش اولان امرکه کارینك یعنی رضای خدایه مقرون اولان فعل (ترجمه) نیجه دمدن بری اولمشلر ایدی زمرهٔ جامع * اولورلر ایدی کارخیر وجلب نفعله قانع

ومرة انسابها ولیعه * قالعة اصواتها رقیعه

(مره بن عوف) برقبیله رئیسیدرکه نسلی قیس عیلانه واصل اولور (دعی) فعلنك مقدما مفعولیدر (ولیعه) یلان سوز کاذبه کبی (قالعه) قاف ایله قدم قالعه نقد برنده درمراد حین مصارعه‌ده تزلزل اوزره اولوب ثباتی اولمیان ایاقدر فا ایله دکلدر (رقیعه) قاف ایله اولان نسخه‌یه کوره فعیل بمعنی مفعول اولوب مهجو یا محجو یعنی نظما ویا نثرا هجو اولنمش وفا ایله اولان نسخه‌یه نظرله جهیر یعنی قالك وبدسسلی جهنمی الصوت دیمکدر (ترجمه) ومره برقبیله‌در نسبده کذب ایله شایع * ثبات پالری یوق خوفله هزبرلری جازع

لیست کاصوات بنی الخضیعه * دعا حکیم دعوة سمیعه

(خضیعه) ات وسائر حیوانك قارنندن ظهور ایدن صدادر (بنی الخضیعه) اول صدا کندیده اولان حیوانلردر (دعا) مفعولی مقدما مذکور مره‌در (حکیم) فاعلیدر جبله نك اوغلیدرکه ربذه‌ده قتل اولندی ابوذر صحابی اول قریه‌ده مدفوندر (دعوة) فتحله ضیافته چاغرلمق (سمیعه) مسموعا وطاعة دینلمش یعنی اجابتدن کنایتدر (ترجمه) اوصوته هیچ خضیعه بکزه‌مز کویا اولورفازع * حکیم ایتدکده دعوت اولدخی اولمش ایدی سامع

من غیرما بطل ولا خدیعه * نال بها المنزلة الرفیعه * فی الشرف العالی من الدسیعه

(بطل) ضمله بطلان (خدیعه) خدعه وحیله (منزله) مرتبه (وسیعه) عطیه (ترجمه) اودعوت خدعه‌سز برامر خیرایدی دخی نافع * انکله رفعته نائل اولوب اولدی چومه لامع * اکا عالی شرف برله ویرلدی فضلهٔ واسع (ذیل) بو رجزده مأمول اولان حلاوت علویه وبلاغت مرتضویه موجود اولمامغله دسیسه اولمسی فصحایه هویدادر

(الغین المعجمه)

اری المرء والدنیا کمال وحاسب * یضم علیها الکف والکف فارغ

(ترجمه) مرد ایله دنیایی کوردم مال ایله کاتب کبی * واضع الید اولمشیکن دستی پرسفر وفراغ

(الفاء)

یا صاحب الذنب لا تقنطن * فان الاله رؤف رؤف

(لا تقنطن) نون تأکید مخففه ایله در رحمت رحماندن امیدی کسمه وحقك مغفرتندن مأیوس اولمه دیمکدر (رؤف) اسماء حسنادن فعول صیغه‌سی مبالغه ایله رأفت واحسان وبلاعله زیاده مرحمت صاحبی دیمکدر تکراری تأکید اوتسلیتی تشدیدادر (ترجمه) ای کنهکار امت اولمه فضل حقدن ناامید * کیم خدا قوللارینه غایت رؤف اولدی رؤف

ولا ترحلن بلاعدة * فان الطریق مخوف مخوف

لا ترحلن) نون مشدده ایله البته کوچمه یعنی تدارك لازمهٔ حال ایلمدکجه ارتحال دار جلال ایلمه دیمکدرکه (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) ای متزوجون * قبیلندن اولور (عده) ضمله دربرحادثهٔ نابهنکام ظهور ایدرسه زحمت وثقلتی خفت بولمق ایچون ادخار اولنان مال وسائر لازمهٔ حاله رسلوك طریق ایدن مسافرلك زاد وزواده‌سی وسیف وسنان آماده‌سی کبی که کلام مجیدده دخی (جمع مالا وعدده) انکله تفسیر اولندی اکرچه حق تعالی رؤف ورحیمدر لکن الله کریمدر دیوبا تکاسل وتکاهل ایلمك اربابنه (ما غرك بربك الکریم) کریمه‌سیله توبیخ وارد اولدی زیرا خوف طریق درکاردر خصوصا برکره مسلوکان اولمیوب وسالکاندن دخی عودتی معتاد اولمیان طریق اوله یدی عقبه‌دن عبارتدر دیمشلردر حاصلی حق تعالی اکرچه غفور ورحیمدر لکن عدالتی دخی امر عظیمدرکه بیوررد (انی انا الغفور الرحیم وان عذابی هو العذاب الالیم) حاملك غضبی شدید اولورکه

اثرده (اتق غضب الحليم) وارد اولدی ترکیده دخی بواش آت ضروب مشهوره
دندر انکیچون (اعوذ بك منك) بیورلدی (ترجمه) زاد راه اولسون مهیا صکره
اول راحل مدد * کیم طریق آخرت غایت مخوف اولدی مخوف (نطق آخر)

یا من عدا ثم اعتدی ثم اقترف * ثم ارعوی ثم انتهی ثم اعترف

(عدا) تجاوز ایلدی دیمکدر (اعتدی) انك مبالغه سیدر که ایکیسی دخی
ماضیلردر (اقترف) کسب ایلدی دیمکدر لکن کسب اساءتده استعمالی غالبدر
(ولهذا الاعتراف زوال الاقتراف) دیمشلردر یعنی جرمه معترف اولمق مکسوبی
اولان سیأتی ازاله یه وسیله در (ارعوی) اجتناب ایلدی دیمکدر (انتهی) ترك
ایلدی یعنی نهی منکر شرعی یه امتثال ایلدی (اعترف) صاحب جرم و کنهکار
اولدیغن اقرار ایلدی دیمکدر بن نه یاپدم بو فعل مکروه جیدر دیو تبریهٔ نفس
ایلیوب صغیر و کبیر کناهی استصغار و تحقیر ایلیوب بالکه امان درجه سنه کلدی
یعنی بو حال کندیده حاصل اولمق علامت خیر در اشته بویله اولان کمسنه نك حکمی
بیت ثانیده کلور که معنای بیت اکامر هوندر شعرده بویله اولنلره مربع ورباعی
دیرلر و بو کریمهٔ جلیله بو وجهله دخی اقتباس و تضمین اولنمشدر (یستوجب العفو
الفتی اذا اعترف * ثم انتهی عما اتاه واقترف * کقوله (قل للذین کفروا ان ینتهوا
یغفر لهم ما قد سلف (ترجمه) ای ایدن ظلم و تعدی ایچره اوقاتن تلف *
اعتراف جرمله تائب اولانه خیر خلف

ابشر بقول الله فی آیاته * ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف

(ابشر) افعالدن امردر مسرور اول دیمکدر که (ابشروا بالجنة) کریمه سنده
واقعدر زنداندن جوابیدر افظی و محلی مجزوم در یا خود مضارع نفس متکلمیدر
ضم شین وقطع همزه ایله در آخری وزنا ساکندر بن مسرور اولورم و یا مژده ایدرم
دیمکدر مادهٔ بشارت قول الله در که آیات کریمه ده وارد اولمشدر نظما مصرع
ثانی اولمق اوزره اقتباس بیورلمشدر و اقتباس حرف سیننك بیت اولنده یازلمشدر
(سلف) آیت کریمه ده ماضیدر (اقترف) واعترف کبی برای وزن وقافیه
موقوفدر شارح میبدی مصدردر دیدیکی خطا کارانه در (مآل) لفظی آیت
بو اوله که اکر نهی منکرده قبول ایله منتهی یعنی تارك منهیات اولورلرسه ارتکابات
سابقه لری ایله حاصل اولان کناهلری (عفا الله عما سلف) حکمنجه مغفرت
اولنور دیو وعد کریمدر که بالاده (ارجی الآی) ده دخی افاده اولمشدر (سانحه)
معلوم اولسونکه وزن عروضی یه مطابق اولور آیات نظم کرام واحادیث عظام

اکثر

اکثر من ان یحصادر که ایکیسنده دخی اوقچی زاده نشانجی محمد بك افندی نك
بر تألیفی واردر و امام لقانی جوهره سی شرحنده و منلازاده امین افندی دخی
فوائد خاقانیه سنده غواص دریای فضیلت اولوب هر بحردن بر درهٔ کریمه پیرایهٔ
سلك تصریح ایلمشلردر بعضیلری بونلردر

بحر طویلدن * فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکفر * بحر بسیطدن
* لیقضی الله امرا کان مفعولا * کاملدن * والله یهدی من یشاء
الی صراط مستقیم * هزجدن * تالله لقد اثرك الله علینا * سریعدن *
قال فما خطبك یا سامری * متقاربدن * واملی لهم ان کیدی متین *
ونظمده اولان بو آیت کریمه رجزدندر که وزنی بر مصرعده سالماً اوچ کره مستفعلن
اولور که عروضده (ع) رجز فان ما لو لنان عن موعد * بیتی میزانیدر (ترجمه)
مغفرتله قوللری تبشیر ایدوب قول کریم * دیدیکیم ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف

(نطق دیکر) ان کنت تطلب رتبة الاشراف * فعلیك بالاحسان والانصاف

(اشراف) شریفك جمع قلتیدر (ترجمه) اکرسن اولدکیسه طالب هر رتبهٔ
اشراف * ایده کور وصف ذاتك دمبدم احسان ایله انصاف

واذا اعتدی احد علیك فخله * والدهر فهو له مکاف کاف

(خل) امردر بیانی تخلیه ایله و رها ویر یعنی بوش قو دیرلر (دهر) مفعول معه در
پس بونده الدهر هو الله حدیثی حقیقت اولور (مکاف وکاف) آخرنده اولان
یالر اجتماع ساکنین ایچون اسقاط اولندیلر لکن کسر فاء ینه اشباع اولنور
(ترجمه) سکا ظلم ایتسه برکسه آنی حقه حواله قیل * مکافاتن انك حق
دهر ایله ایلرسن اول دل صاف (نطق آخر)

لا تبخلن بدنیا وهی مقبلة * فلیس ینقصها التبذیر والسرف

(تبذیر) بونده اعتدالدن و سرف کبی سخادن عبارتدر زیرا رتبهٔ سفاهتده
تبذیر و اسراف آیت کریمه لر ایله منهی و مشددلردر که بیورر (ان المبذرین کانوا
اخوان الشیاطین وان الله لا یحب المسرفین) لکن مراد مشاکله در که مراعاة
نظیر دخی دینور بخلدن مصرع اولده نهی ایلدی پس بخیل عندنده سخا تبذیر
واسراف قیلندندر انك لساندن وزعمی اوزره سخادن تبذیر و سرف تعبیر
بیورلدی (ترجمه) صقین بخل ایتمه دنیا یه سکا اقبال ایتدکجه * انی نقص
ایلمز فرط سخا و بذل ایله اسراف

وان تولت فاحری ان تجود بها * فالشکر منها اذا ما ادبرت خلف

(خلاف) عوضدر بو بيت (لئن شكرتم لازيدنكم) آيت كريمه سيله مؤيد درواثرده دخی كلمشدركه هرشب آسماندن اولده برملك امرحق تعالى ايله ندا ايدركه يارب اهل سخايه خلف واهل امساكه تلف وير (ترجمه) اكرادبار ايدرسه پس بنه احسان اولور اولى * كه شكرايله سنك احسانكی مولى ايدر اضعاف (نطق آخر

مالى على فوت فائت اسف * ولا ترانى عليه التهف

(اسف) غم وقسوت كه تأسف ماده سندندر (التهف) حزن معناسنه اولان لهفدن افتعالك نفس متكلمى (ترجمه) بنا يتم فوت اولان شيئه تأسف * كرى دوغز جو بيعنى تلهف

ماقدر الله لى فليس له * عنى الى من سواى منصرف

(ترجمه) خدانك باكه تقديرايتديكى شئ * كيدرمى غيره هيچ ايتم تصرف

فالحمد لله لاشريك له * مالى قوى وهمتى الشرف

(ترجمه) حمد حقه كه يوقدر هيچ شريكى * ضعيفم بن بكا همت شرفدر

انا راض بالعسر واليسار فما * تدخلنى ذلة ولا صلف

(يسار) غنا معناسنه (انا راض) يرينه رضيت نسخه در (تصلف) حدينى تجاوز ايلمك (ترجمه) بن عسرويسره راضى يم كه زيرا * ايكيسنده دخى يوق ذل تعسف (نطق ديكر)

كم من عليم قوى فى تقلبه * مهذب اللب عنه الرزق ينحرف

(كم) تكثير ايچون (تقلب) تصرف يعنى عقل معاشى تام اولمق (ينحرف) يتخلف معناسنه يعنى قصور اوزره اولور (ترجمه) چوق كمسنه وار عليم وهم تصرفده قوى * عقلى كامل لكن ايلر رزقى اندن انحراف

كم من ضعيف سخيف العقل مختلط * كانه من خليج البحر يغترف

(سخيف) ضعيف ايله يكساندر لكن بونده مقابله قرينه سيله ضعف معنوى مراددر يعنى ظاهر صورتده ده ضعيف وباطن سيرتده ده ضعيف عقل معاشده حيران وخلط خلط حمق ايله نقصان (خليج) بونده دريادر لكن دريادن بولنمش نهردركه ديل وليمان ديرلر مثلا اسكداردن ايوبه دك اولان دريايه خليج اسلامبول ديرلر (يغترف) ايله صوايچر ديمككه (من اغترف غرفة بيده) كريمه سندن مأخوذدر مقصود همان مراد ايلديكى قدر ايچره منع وتعيين مقدار يوقدر ديمكدر حكماء ديمشلركه شوريده دل اولان احمقه مساعدۀ رزق انكيچون ندركه حيلۀ عقلله جلب رزق ممكن اولميوب وقت مقدر ومقدار مقدردن انحراف محال اولديغنى پاكيزه

فكر اولان عاقل بيله وتسليم ورضاده اولوب (ياايتها النفس المطمئنة ارجعى الى ربك راضية مرضية) رتبه سنی تحصيل ايله مطمئن القلب متوكل جلب وسلب اولوب (لايسئل عما يفعل) سرينه راضى ونفسنی مرضى ايليه وهمان (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر كريمنه امتثال واختيار جزئيسنی عدم ابطال مقدارى حركتله عجزينه اعتراف ايده ديديلر (ترجمه) نيجه كس وار عقلى ناقص همدخى نادان ضعيف * كوييا ايلر اوبحر رزق حقدن اغتراف (نطق آخر)

جزا الله عنا الموت خيرا فانه * أبربنا من والدينا وأرأف

(أبر) بردن افعل تفضيلدر احسانى چوق ديمكدر شرطى اولان اشياء ثلاثه دن بونده من ايله استعمال اولندى (أرأف) دخى وزن ومعناده ارحم كه صفتى رؤف اسماء حسنادندر (ترجمه) ايده موته خدا خير جزاكيم * بزه آتا وآنادن اوار أف

يعجل تخليص النفوس من الاذى * ويدنى من الدار التى هو اشرف

(يدنى) قريب ايدر ديمكدر (اشرف) اشرف الدارين تقديرنده در (ترجمه) خلاص نفسه سعى ايدوب اذادن * ايدر تقريب اكاهم دار اشرف (نطق ديكر)

قد كنت ياسيدى بالقلب معروفا * ولم تزل سيدى بالحق موصوفا

بوشعر مناجاتدر وبويتده يامقلب القلوب نداسنه ايما واردر زيرا معنى اى افندم سن قلب ايله معروفسين (يعنى قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبها كيف يشأ) اثر شريفى تحقيق اوزره كويا ايكى پارمق ميانده برچوب توجهله مراد اولنسه تقليبى قابل ايسه قلب دخى سنك قدرتكده بويله درحتى سبب تسميه سى كثرت انقلابيدر ديديلركه سن بوشان ايله معروفسين ياخود سعت احاطه يه دلالت ايدن اثر شريف مدلولنجه قلب مؤمنه نسبتله دخى معروفسين ديمك اوله كه ترجمه اكا ناظردر * وحق ايله موصوفسين يعنى اسماء شريفه نك برى حقدر وحقانيتله سنی وصف ايلمشلردر اهل سلوكه دائرۀ منصور يتدركه (ترجمه) سن اولدك بزلره قلب ايله معروف * دخى حقيت ذات ايله موصوف

وكنت اذ ليس نور يستضاء به * ولا ظلام على الآفاق معكوفا

(ترجمه) سنك موجود ايدى ذاتك دخى هيچ * نه دهره نور وظلمت اولدى معكوف

قربتنا بخلاف الخلق كلهم * وكل ما كان فى الاوهام معروفا

(اوهام) وهمك جمعيدر حواس خمسۀ باطنه دن وهم برقوتدركه معانيى

ادراك ايدر نفس حيوانيده اولان قواى نفسانيه يامدركه در ويا محركه در ومدركه دخى ياظاهره در وياخود باطنه در مدركهٔ ظاهره بشدر برى لامسه در پوستهٔ بدندر ايكنجى ذائقه در زبان اوزره ودبعه در اوچنجى شامه دركه مقدم دماغك ايكى زائده لرنده در دردنجى سامعه درباطن صماخ يعنى قولاق ايچنده برقوتدر بشنجى باصره در وكيفيت باصره ده بين الحكما اقوال كثيره واردر ومدركهٔ باطنه دخى ايكيدر لكن بش اولمق اوزره شهرتى مسامحه وفرط ايضاح ايچوندر برى حس مشتركدر كويا خمسهٔ ظاهره نك حوضى مثابه سنده در ايكنجى خيال كه حس مشتركك خزينه سيدر اوچنجى متصرفه دركه تفصيل وتركيب واستنباط ايله مشغولدر اكر انى عقل معقولاتده استخدام ايدرسه متفكره در واكر وهم انى محسوساتده استعمال ايدرسه متخيله در دردنجى وهمدر معانئ جزئيه يى ادراك ايدر معقولاتده عقله مزاحم ومحسوساتده موافقدر انكچون امور رياضيه ده غلط آز والهياتده چوقدر شيخ اكبر حضرتلرى اكافص الياسيده سلطان اعظم ديمشدر بشنجى حافظه دركه وهمك خزانه سيدر ودماغك اوچ تجويفندن اولكى حس مشترك ايله خيالك محليدركه مقدمى حسه مخصوص ومؤخرى خياله خاصدر ايكنجى تجويف متصرفه نك محليدركه مقدمى انك محلى ومؤخرى وهمكدر ومجموع تجاويف محال وهمدر واوچنجى تجويفك اولى محل حافظه در شيخ شهاب الدين مقتول دير كه واهمه ومتفكره ايكيسى بردر وتفصيل وتركيب واستنباط اعتباريله متفكره دينور ومعانئ جزئيه يى ادراكى اعتباريله وهم دينور ديمشدر (مآل بيت) يارب سن بزلرى يعنى انسانى سائر ماسوانك قربيتلرينه مخالف تقرب ايله شرفياب ايليوب وبالجمله واهمه ده اولان صور مفهومه وحالات موهومه نك مغايرى اولان طور اوزره مظهر قرب ايلدك كه ديمشلر * كل ماخطر ببالك اوهجس فى خيالك فالله بخلاف ذلك (ترجمه) خلاف ماسوا تقريب ايتدك * بزى كيم وهمه اولورضدى معروف

ومن برده على التشبيه ممتثلا * يرجع اخاحصر بالعجز مكتوفا

(ممتثل) مثال كتوروب تمثيل اولنان (اخ) بونده صاحب واهل معناسنه (حصر) كلامده حبس اولمق كه غلط ايدوب حصر اولدى ديرلر (ذيل) سخنى وياتلاوتده آيتى بوله ميوب قالسه پس بوكنيه نك اطلاقى بويله محلده هربار بوحالت كندى وصفى اولان كمسنه يه دركه بويله عداولنور ديمكدر (مكتوف)

تاء

تاء قرشت ايله در مشدود ومسدود يعنى باغلى معناسنه در نوناله (مكنوف) مصروف ديمكدر نسخه در (ترجمه) انك تشبيه مثلى نابجادر * مراد ايدن اولور عجز ايله موقوف

وفى المعارج تلقى موج قدرته * موجا به ارض صرف الريح مكفوفا

(معارج) مصاعد ايله معناده يكسان اندر انواع عروج مراد اولوب جمع مصدردر (صرف) دوندرمك تحويل كبى كه (ليس مصروفا عنهم) انكله تفسير اولندى (ريح) بدلى روح دخى نسخه دركه نسيم الريح معناسنه اولور * يعنى محل ترقيده مصادفه ايلديكك موج قدرت قاهرهٔ الهيه كويا ارياح قويه كبى غلبه وتحويل ايله فرومانده ايدوب البته تمثيل وتشبيهدن عجز آور (سبحانك لاعلم لنا الاما علمتنا ليس كمثله شئ وهو السميع العليم) ديوتسليم ورضادن غيرى چاره محالدر زيرا (من عرف الله كل لسانه) ديمشلردر وتركى شرويدنادركه بيان ديمزدين بيلمز (ترجمه) معارجده كوروسين موج قدرت * برابر اولسه ريحه ايده مصروف

فاترك اخاجدل بالدين مشتبها * قد باشر الشك من الرأى موقوفا

(جدل) شدت خصومتدر (اخاجدل) تعبيرى اخاحصر كبيدر فعلك مفعوليدر (باشر) ماضيدر بالذات كندى قيام وشروع ايلدى ديمكدر (موقوف) آفت ماده سندن مفعولدر معوف ومقول وزننده در (ترجمه) جدل اهلينى ترك ايت شبهه سيله * كه كژ رأى ايله شكده قالدى مكشوف

واصحب اخامقة حباليسيده * وبالكرامات من مولاه محفوفا

(مقه) اصلنده ومقدر جهت وجه اولديغى كبى تاء واودن بدل وعوضدر محبت معناسنه كه وامق فاعليدر (حبا) كسر ايله حبيبا معناسنه در (كرامت) من طرف الله الكريم بعض امور خارقه احسانيله اقرانندن ممتاز اولمقدر جمعى كراماتدر (محفوف) احاطه اولنمشدر (ترجمه) محبت اهلنه همدم اوله كور كرامت برله كيم حق ايده محفوف

امسى دليل الهدى فى الارض منتشرا * وفى السماء جميل الحال معروفا

(يعنى زمين وآسمانده دليل هدايت وشاهد حقانيت كالشمس فى رابعة النهار آشكاردر ديمكدر (ترجمه) زمين اوزره هدانك چوق دليلى * عيان هم آسمانده حالى معروف (نطق آخر)

عرفت ومن يعتدل يعرف * وايقنت حقا ولم اصدف

بو شعر كعب بن الاشرف قتل اولنديغن بيان ايدركه كنيه سى دخى ابوالاشرفدر

وبو سببدن بنو النضير مدينه دن شامه نقل ايلديكن عيان ايدر (ايقنت) يقينا بيلدم ديمكدر (لم اصدف) اعراض ايدوب روكردان اولمدم يعنى يوزچويرمدم ديمكدر اعرف كبى مجزوم اولوب اتمام وزن ايچون اشباع لازم كلدكده اصليت اعتباريله كسره ايله تحريك اولنمشلردر (ترجمه) بنم كبى اولور عدل اهلى عارف * يقينم واردر اولم انده صادف

عن الكلم الصدق يأتى بها * من الله ذى الرأفة الارأف

(كلم) كلمه نك جنسيدركه واحدى تا ايله كلمه در تعلقى بيت سابقده اولان لم اصدف فعلنه در (ارأف) رأفتك افعل تفضيليدر (ترجمه) ايناندم بن اوالفاظ نبى يه * كتوردى حقدن اولم انى صادف

رسائل يدرسن فى المؤمنين * بهن اصطفى احمد المصطفى

(رسائل) خبرلر (احمد) مفعول منصوبدر (مصطفى) فانك كسريله فاعلدر انتخاب ايديجى معناسنه كه مراد حق تعاليدر بو اسمى حق تعالى يه اطلاق ايلمكده ضمنا اذن شرع اولديغندن ماعداى نقيصه دخى استشمام اولنمز پس طلاق اولنور اثرده (ان الله اصطفى) حديثى ذيلنده (واصطفانى من بنى هاشم) وارد اولدى (ترجمه) ميان مؤمنانده اولدى موصوف * كه احمد مصطفى حق انى واصف

فاصبح احمد فينا عزيزا * عزيز المقامة والموقف

(عزيز) قوى وغالب ديمكدر كه فارسيده ارجمند ديرلر (مقامه) ضمله دار المقامه كبى اقامت معناسنه (موقف) وقوف معناسنه در (ترجمه) پس احمد اولدى غالب جمله ناسه * وقوف ايله قيامى عزه عاطف

فيا ايها الموعدوه سفاها * ولم يأت جورا ولم يعنف

(موعد) ضمله تخويف ايديجى (جور) ستم (لم يعنف) عنف وشدت ايلمدى ديمك (ترجمه) اى آنى ايلين تخويف باجور * سزك كبى سزه اولمادى عانف

الستم تخافون ادنى العذاب * وما آمن الله كالاخوف

(آمن) فاعل صيغه سيله امين معناسنه در عذابدن امين اولمق رحمتدن مأيوس اولمق كبى كفردر ديديلر * پس خوف ورجا مساوى كركدر اكر خوف معدوم ايسه وجود امنيته دلالت واكر رجا مفقود ايسه حصول يأسه اشارتدر ايكيسنده دخى استقلال خلل دينى موجب اولور ياخود آمن مؤمن معناسنه اوله كه اخوفدن (الخائن خائف) مدلوليله كفر مراد اولنور كه اخوف المخوفات تقديرنده

اولور * آمن بالامين ابن آمنه * تأتى يوم الامان بنفس آمنه * كلام حكمت نظامى نوابغ الكلمدندر (ترجمه) عذابندن حقك خوف ايلمزسز * امين اولان دكلدر مثل خائف

فان تصرعوا وتحت اسيافنا * كمصرع كعب ابى الاشرف

مصرع) فتحله دوشمكدر مصدر ميميدر (كعب) پدرى اسمى اشرف وكنيه سى دخى ابو الاشرفدركه بنه كعب بن الاشرف مراددر بنى النضير قبيله سنك كبارندندر (ترجمه) عجبكيم سز برزم شمشيرزدن * چو كعب استرميسز دوشمك مخالف

غداة رأى الله طغيانه * واعرض كالجمل الاجنف

(طغيان) آزمق كه طريق مستقيمدن عدولدر (اجنف) برنسنه دن باش چويرن وبوزدوندرن كسنه (ترجمه) خدا اعلمكه طغيان ايتدى اول كون شتروش ايدوب اعراض اولدى جانف

فانزل جبريل فى قتله * بوحى الى عبده الملطف

(جبريل) قنديل ومسكين وزننده در بش وزن اوزره ضبط اولنمشدر غير منصرفدركه سريانيدن معربدر معناسى زبان سريانيده عبد الله وميان فرشتكانده خادم الله ديمك اولور جبرائيل وعزرائيل وزننده وجبرئيل عنقريب ضبطيله وجبرين تخمين ومسكين وزنى اوزره اخرى نون دخى لغتلردر برملك كريمدركه وزراى اربعه دندر ملائكه نك مؤذنيدر امامت قولى دخى واردر حامل وحى وناموس اكبر ومعلم الرساله وشديد القوى وذومرة وروح وامين ومطاع دخى دينور الى يوز قنادى اثبات ايلمشلردر اصل خلقى اوزره حضرت سرور عالم مفخر بنى ادم صلى الله عليه وسلم ايكى كره مشاهده بيورديلركه (لقد رءاه بالافق المبين * ولقد رءاه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى) آيات جليله سيله استدلال ايدرلر بونده وحيدن مراد (قل للذين كفروا ستغلبون وتحشرون الى جهنم) ايت كريمه سى اولديغى نظام نيسابورى ابن عباسدن نقل ايدوب كعب مزبورك حقنده نازل اولدى ديمشدر (ملطف) لطفدن افعالك فاعليدر لطيف يعنى لطف ايديجى معناسنه در (ترجمه) حق انك قتلنه كوندردى ناموس * رسولى ايلدى قتلينه واقف

قدس الرسول رسولا له * بابيض ذى ظبة مرهف

(دس) ماضيدر دسيسه ايلدى * يعنى كيزلى كوندردى (دساها) لفظ كريمدر

(رسول) ثانی ایله مراد اصحابدن محمد بن مسلمه در (ابیض) قلج (ظبه) بر طرف که بونده یوزی مراددر (مرهف) افعالدن مفعولدر کسکین قیلنمش که ظبه نك صفتیدر (ترجمه) رسول الله اکا کوندردی مخفی * که کسکین تیغ ایله کیم اوله ناصف

فبانت عیون له معولات * متی ینع کعب انها تذرف

(معول) آواز ایله آغلیان کیشی که جمع مؤنثیدر (ینع) نعی ماده سندن افعال بابنك مضارع مجهولی که ینعی یخبر معناسنه یعنی موتی خبری ویریلور دیمکدر (متی) شرطیه اولمغله جزم ناقص سقوط آخر اولوب ینع قالمشدر (تذرف) ذال تخذ ایله کوزی یعنی یاشی آقر دیمکدر جزاء بودخی مجزوم اولوب برای قافیه تحریکی اقتضا ایلدکده کسره نك اصالتنه اعتبار اولندی (ترجمه) اولنجه قتل کعب اول کیجه شایع * انك اخوانی چشمن قیلدی ذارف (منقبه) حضرت پیغمبر انام واصحاب کرام جنابلرینی کعب مزبور هجو ایدوب وانلرك حرم محترم وحلیله جلیله لرینی دخی ایراد ایلیوب اهل بدر میانه غم القا ایدوب حتی زاری وفریاد ایله بکا ایلدیلر بو صورتدن مرآت طبع همایون پیغمبرانه لرینه اغبرار کلی منعکس وطاری وخلجان سینه صفوتنماساری اولمشیدی بر کون جمعیت اصحابه خطاب بیوروب آیا کعبك سر مقطوعنی باب همایون اسلامه کیم وضع ایده بیلور زیرا الله تعالی ورسول خدایه اذا وجفاسی بی نهایه اولوب حدینی تجاوز ایلدی دیو بیوردقلرنده محمد بن مسلمه قیام ایدوب اول کاری یا رسول الله جانه منت ودین اسلامه خدمت بیلورم اذن شریفك اولورسه جان وباش اوزره دیدکده امر همایون صادر اولوب درحال کعبه واصل اولوب دیدیکه بو پیغمبرم دعواسنده اولان کسنه بزلردن صدقه استدی وبزی اذیتلر وجفا وجورلره تعیین ایلدی سندن برمقدار قرض حسن مبلغ طلبنه کلدم متابعت ایلمش بولندق ترك ایلمك درخاطر در لکن عاقبت امری نیه منجر اولمسنی ملاحظه اوزره توقف ایدرم دیدکده کعب رهن طلب ایلدی رفیقی ابونائله نام صحابی ایله معا دیدیلرکه نه ویره لم کعب دخی حرملریکزی رهن ایدك دیدی راضی اولمدیلر اولادلرینی استدی اکا دخی رضا کوسترمدیلر سلاحلرینی رهن ایلمکه قرار ویریلوب مبلغی الدیلر اول کیجه که تاریخ هجرتك اوچنجی سالنك ربیع الاولنك اون دردنجی کیجه سی ایدی کیدرز دیو تعهد ایلمشلر ایدی نصف اللیل اولدقده بر مصنع فریاددن طراش ایله کعبی خانه سندن تا بهنکام دعوت ایلدکلرنده کعب برندن قالقدی مزنه سی اکا دیدیکه نره یه کیدرسین کعب دیدیکه محمد

وابونائله بنم سود قرنداشلرمدر بر کونه فریاد ایلدیلر که بوی خون اشمام ایلدی دیوب طشره چیقدقده درحال کعبی قتل ایدوب حضور همایون نبوی یه سر مقطوعنی ایصال ایلدیلر (منقبه) قاضی ناصرالدین ابن عباسدن نقل ایدر معروفدر که بر منافق ایله بر یهودی مخاصمه ایدوب یهودی حق کندی یدنده اولدیغن فهم ایلمکله حضور سعادتموفورده مرافعه یه رغبت کوستروب لکن منافق راضی اولیوب کعبه وارهلم دیر ایدی حضور نبوی یه کلدکلرنده مراد یهودی بر حق اولدیغی ثابت اولوب بلا تأخیر حکم بیوردیلر منافق بنه راضی اولیوب جناب عمره واروب مرافعه اولورم دیوب بالآخره یهودی دخی حضور عمری یه کلدکده حکم پیغمبری یی یهودی تقریر وخصمی دخی اقرار وتصدیق ایدوب لکن بن ادای مرام ایده مدم سز بزلری مرافعه ایدك دیدکده عمر بن خطاب دخی برمقدار سزلر توقف ایدك برمصلحت ظهور ایلدی شمدی کاورم دیوب خانه لرینه داخل وسیف پرحیف قاطع النزاعی اخذ ایلیوب کلدی ودرحال منافقك ضرب رقبه ایله ربقه حیاتدن رقبه سنی فك ایلدی وبیوردیکه حکم پیغمبرا حکم الحاکمینه راضی اولمیان کسنه یه بن دعواسنی بویله حکم وفصل ایدرم پس (یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت) کریمه سی نازله اولوب جبریل دیدیکه عمر حق ایله باطل میانی فرق ایلدی والهذا فاروق ایله تلقیب اولنسون وطاغوت ایله مراد کعب مزبوردر که شارح بخاری بو سیاقی تأییدا دیرکه کعبك لقبی طاغوت الیهود ایدی دیو میبدی نقل ایدر

فقالوا لاحمد ذرنا قليلا * فان من النوح لم نشتف

(ذر) دع کبی وزن ومعناده ترك ایله دیمکدر که امر در مصدری متروکدر (قل الله ثم ذرهم) امثالی آیات کرامده چوقدر (نوح) فتحله ماتم ایچون مرده یی وصف ایله فریاددر (لم نشتف) شفا بولمدق دیمکدر (ترجمه) دیدیلر احمده بیزی بیزه قو * ایدوب نوحه اوله لم انی واصف

فخلاهم ثم قال اظعنوا * دحورا على رغمة الانف

(خلا) طلبلرینه مسامحه ایله حاللری اوزره تخلیه ایلدی دیمکدر (اظعنوا) افتحوا وزننده در یعنی نقل ایدك کوچك آخره کیدك دیمکدر که (یوم ظعنکم ویوم اقامتکم) کریمه سنده مصدری ظعن وارد اولدی (دحور) طرد وابعاد ونفی واجلادر یعنی زجر ایله نفی ایلدی (رغمة الانف) ذل وانقیاد دیمکدر رغام ترابدر وانف ضمله انفك جمعیدر انلری کویا بر مرتبه ده رذالتله نفی ایلدی که بورونلری

يره سورتدی ديمك اداسنی افاده ايدر رغماً الانفه ترذيلده امثالدندر (ترجمه)
بر آزترك ايليوب طرد ايتدی صكره * كه رغم انف ايله هب اولدی راجف

واجلی النضير الی غربة * وكانوا بدارة ذی زخرف

(نضير) دن مراد رجاليدر كه بنی نضير خيبر يهوديلرندن برقبيله در كه عربه
داخللردر سلسلهٔ نسبلری حضرت هارون عليه السلامه واصل اولور (زخرف)
آرايش وزينت حتی مزخرف مضن ديرلر دوزمه وزينتلنمش ديمكدر بوندن
مزين دار مراددر كه انلرك زينتلی خانه لری وار ايدی ديمكدر دارك تأنيثی حقيقی
اولميوب منزل اعتباريله صفتی مذكر قيلندی (ترجمه) نضيری غربتده نفی
ايلدی هم * مزخرف خانه لردن اولدی خالف

الی اذرعات ردا فاهمو * علی كل ذی وبرة اعجف

(اذرعات) فتحله وكسر مهملهٔ اولی ايله نفس شامده وياحورانده برمحلدر نسبتی
اذرعی فتح را ايله در اول ديارده خمار اول محله نسبت اولنور (رداف) راكبك
آرقه سنه دابه سنك صاغريسی اوزره راكب اولان كمسنه يه رديف دينور
جمعی رداف وروادف (وبره) قيل وتوی كه حيواندن كنايه در (اعجف) جيمله در
آرق وزبون مهزول معناسنه (ترجمه) ردائتله سورنجه اذرعاته * بری برينه
اولديلر مرادف (منقبه) بنی نضير مدينه نواحيسندن فرع نام محلده توطن
ايليوب حين هجرتده اهل اسلام وپيغمبر عليه السلام ايله شويله عهد ايلديلر كه
انلره اطاعت ايده لر وقطعا مقابله ومقاتله ايلمديكلرندن قطع نظر دوشمنلرينه دخی
امداد ايلميه لر برزمان مرورنده نقض عهد ايله كعب بن الاشرفی اوچنجی سنهٔ
هجريه ده مكه يه ارسال ايدوب بو عهدی انلر ايله عقد ايلديلر كعب عودت
ايلدكده وجه مذكور اوزره ابن مسلمه انی امر نبوی ايله قتل ايلدی پس پيغمبر
عليه السلام دردنجی سنه مسجد قبايه واروب نماز گزار اولديلر بعده بنی نضيره
واروب بيورديلر كه بنی عامردن ايكی كمسنه يه بن امان ويردم ايدی انك ديتنده
بكا سزلر اعانت ايدك كه عمرو بن اميه بيلمزلك ايله بئر معونه دن عودتنده انلری
قتل ايلمشدر ديوب بو سخنی بنی نضير ظاهرا قبول ايلديلر اول اثناده عمرو بن جحاش
برطاش الوب خانه سی بالاسنه چيقديكه جناب رسولك سر سعادت فرلری اوزره
القا وهلاك ايليه جبريل عليه السلام خبر ويروب بنه مدينهٔ منوره يه عودت
بيورديلر ودرحال بنه ابن مسلمه يی ارسال بيوروب بكا ايمان كتورن امتك
يرلرندن كتسونلر ديو زجرونی ايله فرمان بيورديلر اون كون مهلت ويرلمشيدی

عبد الله بن ابی سلول انلره ديديكه بنم ايكی بيك عدد معركه آرا عسكرم واردر
سزلره امداد ايدرم يرلريكزدن غيری محله نقل قيدنده اولمالك وبنی قريظه وغطفان
دخی امداد ايدرلر ديدكده اكا اعتماد اسوی دلجوی نبويه خبر براولديلر كه بزلر
ترك ديار ايلمزز هرنه مراد ايدرسن مانع بو قدر جناب سردار اكرم بو خبری استماع
ايلديكی ساعت تكبير ايدوب اصحاب كرام ايله انلرك اوزرينه توجه بيورديلر
وعلم شريفی حضرت حيدر كراره تسليم ايلديلر انلر قلعه لرينه كيروب برمقدار
مقاومت ايلدكده كورديلر كه امداد ظهور ايلمدی تكرار مراجعت ونقل مكانه
رخصت كوستردیلر ابن مسلمه طرف همايوندن تعيين اولنوب التيوز عدد دوه يه
زنان واولاد واموالرين تحميل ايليوب سلاحلرندن غيری اشيالرينه اوچ
كمسنه يه بر دوه تعيين اولنوب بر رطلوم صو وماعدا اشيا تحميل اولندی بقيهٔ
اشيالری غنيمت قالدی اذرعات واريحا نام محللره انتقال ايلديلر وانلردن ابی الحقيق
وحيی بن احطب دائره سيله آيريلوب خيبره روانه اولديلر اشته خندق غزاسنه
سبب بو ماده ايدوكی حرف الباده افاده اولنمشدر (نطق آخر)

يا لهف نفس علی الغطريف * المدعی البأس وبذل الريف

(غطريف) كسر معجمه ومهمله ايله در جشم الكندی نام كمسنه نك اوغليدر
وجشم يمنده برقبيله نك رئيسيدر كه پدری اسمی توردر (بأس) شدت حرب
(ريف) مزرعه وبوللق واوجوزلق اولان ير (ترجمه) دريغا شان غطريفه
اولنجه داخل اشراف * ايدردی بذل مال وبأس وشدت ايله هردم لاف

افلت من ضرب له خفيف * غير كريم الجدام طريف

(افلت) اكرم وزننده در خلاص بولدی وايلدی دخی دينور متعدی ولازم اولور
(طريف) مهمله ايله درجدا علاسنه وارنجه اولان اجدادی كثير اولان كمسنه در
(ترجمه) انك ضرب خفيفندن خلاص ايتدی مكر كيم بر * كريم الجد دكل بركمسنه
ياخود اوله چوق اطراف (نطق ديكر)

يا حبذا سيف بارض الكوفه * ارض لنا مألوفة معروفه

(سيف) كسر ايله لب دريادر (كوفه) برشهردر كه حضرت عمر امر يله
سعد بن ابی وقاص بنا ايلمشيدی حالا خرابدر وحضرت مرتضی اواخر عمرنده
انده توطن ايدوب شهادتی دخی انده واقعدر (مألوفه) الفت اولنمش يعنی
دوستلر پيدا اولمش ديمكدر (معروفه) زمخشری فايقده رايحهٔ طيبه صاحبی
ديمشدر كه عرف رايحه معناسنه در (عرفها الهم) طيبها ايله تفسير اولندی

(ترجمه) نه خوش قلبه صفا بخش اولور ارض ساحل كوفه * زميننده اولور بس الفت ابادم بنم معروف

يطرقها جمالنا المعلوفه * عمى صباحا واسلمى مألوفه

(جمال) كتاب وزننده جملك جمعيدر (معلوفه) علفلنمش يعنى بولاف ويرلمش (عمى) كسر ايله مخاطبه درارضه خطابدر (عم صباحا) كلمهٔ تحيه در كويا نعمدن نون محذوفدر اكل دن امرنده كل وورث دن رث ديدكارى كبى (اسلمى) سلامت اول ديمكدر (ترجمه) كاوب كيجه كيدر كوندز علفزاره كه اشترلر * بوله لر نعمت صبحى سلامتله اولوب مألوف

(القاف)

اغن عن المخلوق بالخالق * تغن عن الكاذب بالصادق

(اغن) كسر ايله دردنجى بابدن امردر غنى يعنى مستغنى اول (تغن) امرك جوابيدر (ترجمه) غنى اول جمله مخلوقدن سكا كافيدر اول خالق * غنى اولمش اولورسين كاذبك شرنده باصادق (منقبه) حضرت حفيد سعيد حسين شهيد جنابلرينك بروقت مضايقهٔ ديوننده اولاد واحباسى جمع اولوب ديديلركه معاويه خاندان نبوى يه خدمتله سرفرو ايتدرمكه بهانه استر بو مضايقه براى مصلحت مناسب اولان برطريقله اشراب اولنسه تحقيق بوديونى ادا ايدردى ديدكلرنده جوابنده قول مخلوقدن استرزاق ايلمك لايق اولمز عبدك حالى خالق عبددن خوش بيلورديدى ينه ابرام ايلدكلرنده برمكتوب يازك صباح اولدقده مهرلرز ارسال اولنور ديو بيورديلر معتادلرى اوزره سحرى حرم محترملرندن طشره چيقوب بر كاغد كتورديلر و بيورديلركه پدرم حضرت حيدر عليه الرضوان الاكبر جنابلرينك خطيله بو كاغدى بولدم مطالعه وقرآءت ايدك ديدكده كورديلركه بودرت بيت يازلمش پس تحرير ورقچه دن فارغ اولديلر (فائده) دين اداسى نيازنده صباح نمازنده مأثور اولان تسبيح مجربدر لكن بو صلاة شريفه دخى اكسير اعظمدر ديو مترجمدر (اللهم صل على سيدنا محمد وعلى آل سيدنا محمد صلاة تكرم بها مثواه وتشرف بها عقباه وتبلغ بها يوم القيامة مناه ورضاه هذه الصلاة تعظيما لحقك يا محمد صلى الله عليك وعلى آلك واصحابك وعلى جميع الانبياء والمرسلين

فاسترزق الرحمن من فضله * فليس غير الله بالرزاق

(استرزق) امردر رزق طلبكار اول ديمك (رحمن) اسماء حسنادندر دنياده

عباده زياده مرحمتلى ديمكدر محله مناسب اولان اسمادندر الفنى شيطان سرقه ايلدى ديو اثر وارد اولمشدر كويا انكله رحمت رحمانه مداخله ايلمك هواسنده در واى اول كمسنه يه كه برمندن ماعدا يدنده مال مسروق بولنه (ترجمه) خدانك فضل والطافندن طلب قيل رزقكى انجق * كه انك غيريسى حاشا دكلدر قوللره رازق

من ظن ان الرزق فى كفه * فليس بالرحمن بالواثق

(واثق) اعتماد ايديجى (ترجمه) شوكيم ظن ايليه رزقى اوله دستنده مخلوقك * دكلدر اول كمسنه خالق رزاقنه واثق

او قال ان الناس يغنوننى * زلت به النعلان من حالق

(يغنون) بنى غنى ايدرلر ديمكدر افعالدن مضارعك جمعى (زلت) قايدى وسورجدى ديمك ماضينك مؤنثى (نعلان) فاعليدر تثنيه در مفردى نعل كبى معروفدر پاپوش ديدكارى اياق قابيدركه مداس حذا مكعب قسوب عربى اسملرندندر * وفارسيده پاپك شم پاى افزار پار ازكيوه كفش دخى ديرلر * پاپوشجى يه مداس وكوشدوز ديرلر (حالق) مهمله ايله يوكسك طاغ جبل عظيم معناسنه (يعنى) اكر ناس بنى غنى ايدرلر ديو اعتقاد ايلديسه معنوى وباطنى برخطا ايلمش اولوركه نعوذ بالله فساد عقيده صاحبى اولوب اكر ظاهرده تمثيل اولنسه كويا برجبل شامخده اياغنك پاپوشلرى طوتميوب قايوب اول سيبدن طاغدن اشاغى دوشن كمسنه يه بكزركه بردخى نجات احتمالى قالمز ديمكدركه بو اميد دواعتقاد ايله اتصاف هيئت معقوله سنى پاپوش لابس اولديغى حالده برمتين طاغ اوزره بولنمق هيئت محسوسه سنه تشبيه ايله استعارهٔ تمثيليه ترتيب اولنمق ممكندركه اول سقوطه كويا وخامت اخرويه سى مشابه اولور پس مؤمنه لايق اولان بودركه اعتقاد حقانى يى جبل شامخ بيلوب انده محكم طوروب متانت اوزره سراء وضراء مزلقه لرى وقوعنده زلهٔ قدم يعنى عقايدنده حقيقى مظهر عدم اولمغله عقباده دخى ابدى موردغم وموجب الم اولميه اكر بالضروره سببه تشبث ايدرسه دخى مسبب الاسبابى قطعا توجهندن منفك ايلميوب مانع ومعطى رازق حقيقى يى توحيد ايله تبعيد شركا ايليه زيرا خرقه ايله لقمه دن دخى فراغله امر بوقدر وبلكه خانهٔ بيت برحجره سكنى دخى لازمدر معمور الدارين اولمق جمله نك مطلوبيدر (هب لى ملكا لا ينبغى لاحد من بعدى) قائلى پيغمبردر حرف زاده * رب فتى دنياه موفورة *

يتنده بو بحثه دائرا قوال كثيره يازلمشيدى (ترجمه) ياخود درسه
بنى بو خلق غنى وبى نيازايلر* ايكى اياغى بردن سور چراول كستاخ اولور فاسق

(نطق ديكر) لو كان بالحيل الغنى لوجدتنى * بنجوم اقطار السماء تعلقى
(اقطار) قطرك جمعيد ركنارلر معناسنه (تعلق) ياپشمقدر ياء متكلمدن بدلدر
(ترجمه) اكر حيله غنايى اينسه تحصيل * سماده نجمه ايلردم تعلق

لكن من رزق الحجى حرم الغنى * ضدان مفترقان اى تفرق
(حيله) چاره در (حجى) تقديم مهمله وكسر وقصر ايله عقلدركه خرد فارسيدر
(مألى) عاقل وذكى ده هر نقدركه عقل وذكا زياده اولورسه اولقدر محروم غنا
اولور بر برلرينك ضدلريدر ديمكدر بو بحثه دائر كلام حرف راده (ع) لم يرزقوها
بعقل حين مارزقوا * يتنده كچمشدر (ترجمه) ولى عاقل غنادن اولدى
محروم * دو ضد جمع اولمز ايلرلر تفرق (نطق آخر)

رضيت بما قسم الله لى * وفوضت امرى الى خالقى
(ترجمه) بن اولدم قسمت مولايه راضى * بنم كارمده ناظردر او خلاق

لقد احسن الله فيما مضى * كذلك يحسن فيما بقى
(ترجمه) ازلدن ايلمشدر ربم احسان * ابد ايلرينه لطفن او رزاق (نطق ديكر)

على معى اينما قد كنت يتبعنى * قلبى وعاء له لا جوف صندوق
(جوف) بوش ظرفك درونى هر نه اولورسه مطلقدر (صندوق) ضمله درفا رسيدن
معربدركه معربات نهايه ده مسطوردر اصلى زندوك ايدى ديديلر بو بيتك
مفهومى مفتى الثقلين احمد بن كمال پاشانك بو رباعيسى مألنه ملايمدر * برسوزمى
وار جهانده كه اول نطق حق دكل * كوشن ايتمين بو نكته يى جدا قواق دكل *
جمع كتبله رفع حجب ممكن اولمدى * بيلدمكه علم بيلمك ايمش اوقومق دكل جامع
الحروف فقيرك پدرم مرحوم حين تعليمنده هرماده يى حفظه ترغيب ايدوب
محلنه مراجعتله جوابه رضا ويرمزدى اكر حمامده سؤال ايلسه لر كتاب كلمز
ويا الدن چيقر مستحضر اول ديو نصيحت ايدرلردى رحمة الله عليه (ترجمه)
معيت اوزره در علم بنمله * درونم جاييدر ظن ايتمه صندوق

ان كنت فى البيت كان العلم فيه معى * او كنت فى السوق كان العلم فى السوق
(ترجمه) اكر بيتده اولسم بيله درعلم * زقاقده اولسم اولمز بنه مفروق

(نطق اخر) ارى الدنيا ستوذن بانطلاق * مشمرة على قدم وساق
(انطلاق) كتمك همزه سى وصليه در (مشمره) تفعيلدن مفعولدر حاضرلنمش

ودامن درميان ايلمش ديمكدركه بركمسنه برايشه شروع ايلسه تشمير ساق ايلدى
دير لر معتاد ديار روم اوزره بالدرلرين صغادى وآچدى دامن درميان ايلدى
ديمك اولور بعض دياردە ارسال اذيال يعنى انكلرين آشاغى اياغى اوزره
صاليويرولرپس تشمير لفظى اضداددن ويا ايكى معناده لغت مشتركه اولور
وثبه كبى كه اوتورمق وقالقمق معناسنه دخى كاور حاصلى مشمرة مهياة معناسنه
دنيادن حالدر (قدم) اياق (ساق) بالدر ايكيسيدخى انسانده جفت اولمغله
مؤنثات سماعيه دن عد اولنمشدركه بالاده يازلمشدر (ترجمه) كوردم
دهرى قربا كوستره اول انطلاق * اول تدارك اوزره حالا ايلمش تشمير ساق

فلا الدنيا بباقية لحى * ولا حى على الدنيا باق
(حى) ديرى كه ميت مقابليدر زنده كبى (باق) اصلنده باقى درجاره دخوليله
اخرينه كسره كاوب حذفله دفع ثقلت اولنمق اجتماع ساكنين ظهورينه سبب
اولمغله يادخى حذف اولنوب تنوين قافيه لاحق اولدى (وما عند الله باق) كبى
لكن براى قافيه بنه اشباع اولنوب ياء ملفوظى پيدا اولور (ترجمه)
پس جهان باقى دكلدر زنده يه كه فوت اولور * زنده ده دهره دكل باقى اول
عارف خبيره باق (نطق ديكر)

اف على الدنيا واسبابها * فانها للحزن مخلوقه
(اف) آيت كريمه لرده وارد اولمشدر اظهار نفرت واستكراه ايچون موضوع
بر لفظدر صاحب صحاح اخفشدن التى لغت ايراد ايدرجمله سنده همزهٔ مضمومه
وفا مشدده دراوچى مبنى واوچى معربدركه تنوين لاحق اولور صورتلرى بودر
اف اف اف اف افا اف (ترجمه) جهانه يوف انك اسبابنه اف *
كه دار پر تأسف اولمش الحق

هموم مما تنقضى ساعة * عن ملك فيها وعن سوقه
(هموم) جمعدر مفردى هم وزن ومعناده غم كه طاسه در هم ماضيده وغم
مستقبلده زبانزددر ونيچه لر عكس ايدرلر فرقلرى قليلدر (ملك) فتحله پادشاهدر
(سوقه) رعايا زيردستان معناسنه در اهل سوق ديمكدر (ترجمه) هموى
بردم آرام ايلمز هيچ * كدا شاه ايله يكسان دل اولور شق (نطق ديكر)

تغربت اسأل من عن لى * من الناس هل من صديق صدوق
(تغربت) تقديم معجمه ايله دربن بعيد اولدم يعنى غربتده دور ادور سياحت ايلدم
كزدم (عن) عارض اولدى يعنى راست كلدى ديمك (صديق) فعيل (وصدوق)

فعول صیغه لریله صدق ماده سندن صادق معناسنده مبالغه در بری ظاهری وبری باطنی صداقته صرف اولنور یاخود صدیق مطلقا دوستلقده صادق معناسنه اولوب صدوق اکا صفت اولور (ترجمه) کزوب غربتده صوردم هر کسه بن * جهانده وارمیدر بریار صادق

فقالوا عزیزان لا یوجدان * صدیق صدوق وبیض الانوق

(یوجدان) لفظندن نون تثنیه نك سقوطی دخی جائزدر (بیض) فتحله جنس وواحدی تا ایله بیضه یمرطه در خایه فارسیسیدر ایکی معنایه که خصیه یه دخی اطلاق اولنور بونده ایکیسی دخی معتبدر اردر (فائده) یمرطه نك بیاضنه ماح وصاری یسنه مح دینور مهمله لر ایله درایچنده اولان زاره غرقی وقبوغنه کرفی وقیض وخرشاه دخی دیرلر و بیضه کبی (قابه) دخی اسمیدر فارسیده مرغانه ومرغه در ولسان صبیانده بیضه یه قوقه دیمشلردر وقایغانه یه عجه دیرلر ترکیسی فارسیسی اولان خایکینه دن غلطدر بیض الدیك برکره اولوب ثانیسی اولمیان امرده ضرب اولنور مثلادر زیرا خروس عمرنده برکره یمرطه لر ویودخی غریبدر که دوه قوشی خط راست اوزره اوتوز یمرطه براغور ولهذا ارککنه ابو ثلاثین کنیه سی اطلاق ایدرلر (انوق) فتحله قارتال کدال واستخوان روش واستخوان رند دخی دینور رخمه کبی بیض الانوق ضرب اولنان امثال عربیه دندر که بولنمز عدیم الوجود اولان نسنه یه اطلاق وتمثیل ایدرلر (اعز من بیض الانوق) دیرلر مراد قرتال یمرطه سی ستر واخفا ایلمکده اهتمام ایدر وصرب یرلره واروب صاقلرانکچون کورنمز بولنمز پس عزتده ضروبدن اولمشدرکه نایابدر دیمکدر وخایه معناسی مختار اولدیغنه کوره جواز وجدانی اولمیان شیده زبانزد اولور کورلمك احتمالی یوق زیرا خایه سنك هنوز وجودی ماده اولماسیله محالدر حتی آخر جنسله جفت اولور ارککی یوقدر دخی دیمشلردر اولسه دخی طیورلك خایه دارلرندن دکلدر وقوشده خایه اولمز ماشیه یه خاصدر دیدیلر حاصلی عزت صدوق بر رتبه ده درکه عدیلی بیض انوقدر وبومعنایی اخلاق صاحبی حناوی زاده دخی نظمه کتوروب دیمشدر * علی صقین یا کیلوب دیمه ثابت اولمشدر * فلان ایله ارامزده هزار حق حقوق * ایکی مشابهی وار کیمیا وعنقانك * بریسی یار موافق بری صدیق صدوق (ترجمه) دیدیلر ایکی شی یوق بیری قرتال * یمرطه سی بری یار موافق (نطق دیکر)

ترابٌ علی رأس الزمان فانه * زمان عقوقٍ لا زمان حقوق

(عقوق)

(عقوق) عدم اطاعتدر فی الاصل ولدك والدینه عصیانی معناسنه در (فائده) تراب علی الرأس که طپراق باشه دیمکدر السنهٔ ثلاثه ده مشهور امثالدندر موتدن کنایتدر تو بیخده زبانزددر حتی هلالی اوزبکی وصف علوی بی جامع نعت شریفده دیمش محمد عربی آب روی هردو سراست * کسیکه خاك درش نیست خاك بر سر او * شنیده ام که تکلم نمود همچو مسیح * بدین حدیث لب لعل روح پرور او * که من مدینهٔ علمم علی درست مرا * عجب خجسته حدیثست من سك دراو * عربیده استاذ دیمش (علی الصفاء عفاء لقد فقد الاوفاء * محال عفو حبیب ولو عفاك عفا (عفاء) ممدود تراب معناسنه در (ترجمه) زمانه باشنه طپراق دیسم اولومی عجب * زمان جور وجفادر دکل زمان حقوق

فکل رفیق فیه غیر موافق * وکل صدیق فیه غیر صدوق

(ترجمه) اودمده سنده رفیق موافق ایتمه امید * بولنمز اولدی چودور زمانده یار صدوق (نطق آخر)

ما من صدیق وان تمت صداقته * یوما بانجح فی الحاجات من طبق

بو شعر عبیدة بن بریده یه خطابا صادر اولمشدر (ان) وصلیه در (انجح) تقدیم جمله افعل تفضیل که حاجتلره ظفر بولان کشی (طبق) بونده جماعت معناسنه (ترجمه) حاجتی حاصل ده اولسه یعنی سندن برکسك * بینه برکون اولمیه نسوان وش یار صدیق

اذا تلثم بالمندیل منطلقا * لم یخش صولة بواب ولا غلق

(تلثم) تکلم وزننده یاشمقلندی دیمك (مندیل) یاغلق وبونده یاشمق یری لثام ونقاب کبی (صوله) حمله (بواب) دراب یعنی قپوجی (غلق) قپونك کلیدی ویادموری وطرقاسی جنبه وزرفین کبی (ترجمه) کیم اویاشمق طوتسه یعنی کاری بتسه طورمیوب * مانع اولمز حمله ٔ دربان وقفل اولور طلیق

لا تکذبن فان الناس قد خلقوا * لرغبة یکرمون الناس او فرق

(رغبت) میل معناسنه در لکن بونده امید ومطلوب دیمکدر (فرق) خوف (ومأل بیت) ترکیده معروف لفظدرکه زمانه رجالی یا اومدیغنه ویاقورقدیغنه اکرام والتفات ایدرلر دینور (ترجمه) بونی تکذیب ایتمه بو طبع اوزره مجبول اولدی خلق * قورخودن اکرام ایدر یا مطلبی وار ای شفیق (بیت)

ما ترکت بدر لنا صدیقا * ولا لنا من خلفنا طریقا

(بدر) محل غزاده برقیونك نامیدر پس مؤنث اولور وا کرچه بونده بدری

تخصیص ایلدی مراد مجموع غزوات نبویه درزیرا بدر بزم اصدا قزی تلف ایلدی
دیمك عشدرکه انده یکرمی شهید بوقدر لکن ابتداء غزوات اولمغله جمله
مجاهداندن کنایه در (لازمه) جمله غزوات نبویه اصح قول اوزره یکرمی بش
اولوب اون غزاده بالذات جهاده شروع بیوروب ماعداده مباشرت واقع اولمدی
اول عشره نك بری واولی بدر کبرادر واحد وبنی المصطلق وبنی قریظه وخندق
وخیبر وفتح مکه وحنین وطائف وغابه (ترجمه) بزه غزای بدرهیچ
قومادی یار صدیق * قفاده قالمدی سیران ایچون هیچ امن طریق (نطق)

دونکها مترعة دهاقا * کاسا زعافا مزجت زعاقا

بو شعر موسی بن حازم عکی یه خطابا وارد اولمشدر (دونك) اسماء افعالدندر خذ
فعلنك اسمیدر (ها) ضمیری کاسه راجعدر (مترع) افعالدن مفعولدر مملو
معناسنه (دهاق) کبی که معناده تأکید اولور (کاس) مؤنث سماعیدر
مؤنثات سابقا تعداد اولنمشدر حتی ایت کریمه ده (کاسا من معین بیضاء)
وارد اولدی بیضاء ایضك مؤنثیدر (زعاف) معجمهٔ مقدمه نك ضمیله وفا ایله
سم قاتلدرکه سریع التأثیر اوله ومطلقا قاتل معناسنه دخی کلورکه زای هوزله
دخی لغتدر (وزعاق) ضم زای وقاف ایله زیاده طوزلی صو (ترجمه)
ال تناول ایله کیم بو طولو جام * زهر قاتلدر دخی آب زعاق

انا القوم ماتری مالاقنا * اقدهاما واقط ساقا

(اقد) طولانی کسرم دیمك (هام) باش دیه سی تارك کبی (اقط) عرضانی کسرم
معناسنه (ساق) بالدر دراینکیسیدخی باب اولدندر * یعنی اثنای مقاتله ده
هرنه طریقله اقتضا ایدرسه قطع وکسروشق وسائر قولایمزه کان حرکتله دشمنی
دفع ورد ورفع وهلاك ایدرزدیمك اوله (ترجمه) بزملاقی اولانه هیچ باقیوب *
هرنه اوله قطع ایدرز باش آیاق (بیت)

اری حربا مغیبة وسلما * وعهدا لیس بالعهد الوثیق

(سلم) سلامت که (انا سلم لمن سالمنی) دیمشلردر وصلح معناسنه دخی کاور (وثیق)
معتمد ثقه کبی (منقبه) حضرت ناظم دیوان کرار صحابیان چارم خلفای کرام
کرم الله وجهه ورضی عنهم العلام جنابلری صفین مقابله سندن مقدم حدیث
ابن راشد نام کمسنه یی اهواز امیری ایدوب ارسال ایلمشیدی حضرت حیدرك
رجعتنده تمرد وکردن اطاعتنه طوق اهانت وخیانت بند ایلمکله معقل بن قیس
ریاحی امیر تعیین اولنوب برمقدار عسکر ایله واروب مقابله ومقاتله وغلبه

وقتل

وقتل ایلدکده دائره سی اسیر قیلندی * مصقلة بن هبیرة شیبانی دخی اهوازده
عامل ایدی معقله رجا ایدوب اول اسرا یرینه فدا عرض ایلدکارنده فدالرینی
وکندیلرینی دخی حضور حضرت مرتضایه احضار ایلدی بشیوز بیك درهم
فدایه قرار ویرلدکده اول اسرایه رها ویرلدی انلر دیارلرینه راهی اولدقلرندن
برقاچ کون مرورنده مبلغی تسلیمدن مقدم مصقله دخی فرار ایلدی بصره یه
واردقده معقل بو ماده یی بصره امیری اولان عباس بن عبدالله طرفنه
یازمشیدی حضرت امیر طرفندن مبلغی طلبکار اولدقده ینه حضرت مرتضا
یمتنه کیرزان ویوز بیك درهم تحت الحساب تسلیم وکیجه اندن دخی شامه فرار
معاویه بن ابی سفیان یانده قرار ایلدی * پس حضرت امیرانك طغیانته بناء فرمان
ایدوب خانه سنی هدم ایلدیلر برادری نعیم بن هبیره برایکی بیت ایله اکا توبیخ
وبرقاچ درهم ایچون دنیا وعقباکی درهم وخراب ایلدك دیدی منزلی اثنای
هدمده خانه سندن سلاح وآلات حرب ظهور ایدوب طغیاننه استدلال
اولندقده حضرت امیر بو بیتی انشاد وتقریر بیورمشلردر (ترجمه) عالم غیب
ایچره کوردم جنك وصلح وعهدی بن * لکن اول عهد من قرردر دکل عهد وثیق

(بیت آخر) اری امرا تنقض عروتاه * وحبلا لیس بالحبل الوثیق

اکرچه بو بیتی بشقه اولمق اوزره اشارت ایدرلر لکن سابقه ثانی اولمغه مانع کورنمز
(تنقض) تفعلدن ماضیدر قرلدی وقوپدی دیمك (عروه) قولب که کوشه دیرلر
فی الاصل تکمه ایلکیدر (ترجمه) کارنا هموار کوردم قولبی اولمشدر
شکست * هم دخی حبلی انك اصلا دکل حبل وثیق (نطق)

سمعتك تبنی مسجدا من جبایة * وانت بحمدالله غیر موفق

بو شعر شامده معاویه نك مسجد بناسنی خبر ویردکارنده اسانلرندن جریان
ایلمشدر (جبایت) جابیلك که یا کاری وبونده خراججیلق مراددرکه بیت المالدر
(ترجمه) ایشتدمکه جبایتدن بنای مسجد ایتدك * بحمدالله که خیراته سن
اولمزسین موفق

کطعمة الرمان ممازنت به * جرت مثلا للخائن المتصدق

(معطیه) دخی نسخه در (رمان) انار دیدکاری میوه در (من اکل الرمان انار قلبه
الدیان) دیمشلردر (زنت) زنا ایلدی دیمکدر عقد شرعی بولنمدین واقع اولان
وطیدر (متصدق) تفعل بابندن فاعلدر زناده صدقه ویرن کمسنه در ومصرع اول
بدلی (ع) کمنفقة الاموال من کسب فرجها * دخی نسخه در وبو نسخه ده بیت ثالث

لی

بوقدرمورده مثل بودركه برخاتون زنادن حاصل ايلديكى اقچه ايله نار الوب فقرايه
بخش ايدرمش ويا اقچه ويررمش حتى خاين خيانتندن اولان محصولندن صدقه
ويردكده (لاتزن ولاتتصدق) ديرلركه كاور يعنى خيانت حرام قطعى وصدقه
نافله درنافله حرامه مقابل اولسه دخى فائده سى مكرنقصانى فسق اوله يته
مؤاخذهٔ اخرويه دركاردر (ترجمه) مثالكدر سنك شول فاسقه عورتكه
هردم زنا ايدوب دخى رمان ايله ايده تصدق

فقال لها اهل البصيرة والتقى * لك الويل لاتزنى ولاتتصدقى

(لك) كسر ايله لهانك مرجع ضميرندن عبارتدر لاتزنين لاتتصدقين مفرد
مخاطبه اولوب امريته له جزمك علامتى نونلرك سقوطيدر اگرچه خاين متصدق
تعبيرينه نظرله مذكر اولمق جائزايدى لكن امثال تغيير اولنمديغندن قطع
نظر لها ضميرى تأنيث اقتضا ايلدى (ترجمه) بومعنى خائن بخشنده يه
ضرب مثلدر * سكا واى اى خبيث ايتمه زنا ايتمه تصدق

(الكاف)

العجز عن درك الادراك ادراك * والبحث عن سر ذات السر اشراك

(بوبيت) صديق اكبرك اشعارندن اولوب تضمين طريقله تذييل اولنديغى فوائحده
مصرحدر (درك) سكون ايله دخى لغتده ركش اوجنده اولان حلقه كه ياى باشنه
كچوررلر واورغان صويه دكسون ديواوجنه باغلدقلرى قصه ايب كه برطرفنى
قوغه يه ربط ايدرلر اصل اورغان صويه واصل اولميوب اول ايب صويى ادراك
ايلدكله اكا درك تسميه ايلديلر كه كويا مدرك وبلكه عين درك اوله مرتبهٔ وصول
ووجوده واصل اولمقدن عجزدرجه سى همان وصولدر ديمك نكته سنه ايمادر
(مهمه) معلوم اولسونكه انسان مادامكه حدوث ايله متصفدر ذات قديم
تعالى نك ادراكى (ع) فدع عنك بحراضل فيه السوابح * ما انجه امكانده دكلدركه
بيورر (لاتدركه الابصار) مگركه قابليت عنايت محض اوله انده دخى ديدهٔ قلب
ايله وبدون احاطة مقتضاى حال شهوددر ديديلركه (لايزال عبدى يتقرب الى)
حديث قدسيسى فى الجمله انى افاضه ايدر صوفيهٔ كرام ديرلركه ذات بحت وغيب
هويت كه اشارات وعباراتدن معرا وقيود واعتباراتدن مبرادرانى بيواسطهٔ اسما
وصفات وصل عريانى طريقيله كورمك محالدر (لايحيطون به علما) پس كمال
رأفت ومرحمتى واسطه سيله انلرى كندى ذات لطيفنده تأمل وتفكردن تحذير
يدوب (ويحذركم الله نفسه والله رؤف بالعباد) بيورر واثرده دخى (لاتفكروا

في

فى ذات الله) ابن عباس روايتيله وارد اولمشدر عنقا شكاركس نشود دام بازچين
كانجا هميشه باد بدستست دام را * اشته تعليما للادب (ماعرفناك حق معرفتك)
دخى بيورلدى ونته اثرده كلديكى اوزره خالق تعاليدن ابصار محجوب
اولدقلرى كبى عقول دخى محجوبلردركه (كل ماخطر ببالك فالله وراء ذلك)
ديمشلردر وملأ اعلى اربابى دخى انسان كبى طالبان وصال خدا عزوجل در
فرعون بيعون * ومارب العالمين * ديوب كنه ذاتدن سؤال ايلمشكن ذكر صفات
ايله مجاب اولدى كه اسلوب حكيمدر اما مجالى ومراياده ذات متعاليتك ظهور
نورى اعتباريله ادراكنه انسانك مجالى امكانده دركه حضرت ناظم بيورر
(لم اعبد ربالم اره) ظهورى پرده اولمشدر ظهوره كوزى اولان دليل استرمى نوره
والهذا صديق اكبر حضرتلرى (مارأيت شيأ الاورأيت الله قبله) ديوب مؤثردن
اثره منتقل اولمشدر پس بو بيتك مفهومى جمله يه ناظردركه مقام عجز اهل كمالك
مختارلرى اولان تسليم كلى مرتبه سيدر (لااله الاالله اشراك) حق تعالى يه
برنسنه يى شريك ايلمكدر يعنى ذات تعالى يه متعلق اسرارى جستجو ايله قيل وقال
وجدال * واحد تعالى يه ماسوايى موجود بنده شريك قيلمقدر (لاموجود الاالله
(ترجمه) خدايى اكلامقدن عاجز اولمق اولدى ادراك * دخى بحث ايلمك اول
سر ذاتدن عين اشراك

وفى سرائرهمات الورى هم * عن ذى النهى عجزت جن واملاك

(سرائر) جمعدر مفردى سريره كزلى يعنى بركسنه كنديدن غيريدن كتم ايلديكى
امر (همات وهم) همت لفظنك جمعلريدر لغتده قصد وعزيمتدر (نهى) ضمله
نهيه نك مفرد جمعيدر عقل معناسنه پس ذوى النهى كرك ايدى وزن ايچون
ذى مفرد ايراد اولندى (جن) پرى (املاك) ملك جمعيدر فرشتكان ديمكدر
(مطلب) ارباب نها يعنى ذوى العقولدن مراد خلان الله اولان انبيا
واوليادركه انلر افضل ماسوا اولمغله دارينده اهل تصرفلردركه ابن نحوى (فرج
بعد الشده) نام معروف قصيده ده بيورر * وخيار الناس هداتهمو * وسواهم
من همج الهمج * متكلمين ديمشلردركه نبى انساندركه حق تعالى بنده لرينه
متعلق امور واحكامى اكاوحى ايدوب اودخى حسب الامر تبليغ ايلمك ايچون
نبوتله شرفياب قيلمشدر ورسول دخى انبيادن صاحب كتاب وياخود شريعت
سابقه دن بعض احكامى نسخله مأمور اوله واولوالعزم اول رسولدركه تبليغ
رسالتده نصكره قتال اهل عناد ايله جهاده مأذون اوله صوفيهٔ كرام نبوتى

تقسیده دیدیلرکه اکر ریاست شریعتله مأمور ایسه نبوتی تشریعیه در
واکر دکل ایسه تعریفیه در (لازمه) خارق عاده اولان امر که عادتا انساندن
کندی اراده سیله صدوری محال اوله صادر اولدقده اکر نبوت دعواسنه که
تحدیدر مقارن ایسه معجزه در انکله نامی عاجز ایدوب دعوت توحید ایدر
واکر تحدیسی اولمیوب بلکه برشریعته انقیاد ایله ظهور ایدرسه اکا کرامت دیرلر
یعنی من طرف الله اول کمسنه یه اکرامدر که ولی اللهیدنده صادر اولور واحیانا
نفوس قریه اصحابندن دخی بحسب الفطره صادر اولور نبی وولی دخی دکل بلکه
صلحادن دخی دکلدر * مولانا تفتازانی شرح مقاصدده دیرکه نفوس ناطقه
برامر غریب احداث ایلدکده اعمال مخصوصه دن بری مزاوله سندن استعانت
ایدرسه سحردر اجزاسی کفردر لکن تعلمی مباحدر دفع صائل ایچون که
(عرفت الشر لا للشر) قبیلندن اولور یاخود اول امر غریبی اظهارده بعض
روحانیات تقویتنه مستند اولورسه (عزائمدر) اوفاق کبی ویا اجرام فلکیه
تقویتیله اظهار ایدرسه دعوت کواکبدر ویاخود قوای سماویه وارضیه اعانتیله
صادر اولورسه طلسماتدر ویا خواص عنصریه اجراسیله کوسترر سه نیرنجات
دیرلر که نیرنکدن معربدر ونسب ریاضیه ایله ارائت ایدرسه حیل دیرلر حاصل
کلام عند اهل السنه کرامات اولیا حقدر معتزله انکار ایدرلر انلردن دخی ابو
الحسین بصری اقرار ایدر بعض صوفیه دیرلر که امور مستقبله دن خبر وطی
زمان ومکان کبی افعال فرشتکان وجنیان خواصمندر انساندن صدوری
انلرک اعانتلریله واقع اولور اماجن ضمائره مطلع وخواطره واقف اوله مز وملک
وملکوتده احیا واماته کبی تصرفاته قادر دکللردر اول مقوله امور واخراج
محبوس ومریدی عالم ملکوته ایصال وادخال مرتبهٔ الهیه خواصمندندر
انساندن صدوری انساندن قربیتده دون اولان جن اعانتیله وجود بولمز بلکه
قوت قدسیهٔ ربانیه ایله حاصل اولور (فائده) هر پیغمبرک معجزه سی قومنک غالب
حاللرینه کوره ظهور ایدر مثلا قوم کلیم الله ده سحر وام کلمة الله ده طب وزمرهٔ
داودیه ده موسیقی وخیر الامم اولان امت مرحومه ده فصاحت وبلاغت معروف
وانشاد اشعار ونظم ونثر میانلرنده احسن کار ایدی حتی سبعهٔ معلقه کعبهٔ
مکرمه یه دعوای بلاغتله آویزه قیلندیغی ایامده نبوت خاتمیت سائر معجزاتدن
ماعدا اجل معجزات اولان کتاب کریم وکلام قدیم ایله دخی تأیید وتقویت بولدی
انبیا واولیانک کاملانی مبدأ ومعادماسوایه وضابطهٔ امور نظامیهٔ دنیایه

واعمال

واعمال بشریه نک برزخده اولان صور متمثله سنه مطلعلردر عوام ناسک خوابده
واقع اولان حالاتنه انلر بیدار ایکن واقفلردر وبعنایة الله تعالی اجسام آسمانی
واجرام زمینی ده تصرفه قادرلردر جناب خلیل آتشده (یانار کونی برداوسلاما)
منطوقنجه تصرف ایدوب حضرت کلیم آبده وزمینده اجرای قدرت ایلدی که
(اضرب بعصاك البحر فانفلق) ودخی (اضرب بعصاك الحجر فانفجرت) بیورلدی
وجناب امین الله هواده حکومت ایدوب (ولسلیمان الریح) وارد اولدی
وحضرت خلیفة الله معدنده متصرف اولدیکه (النا له الحدید) کریمه سیله
ثبوت یافته در وخدمت مریمیدنده نبات که جذع نخله در تهز ایله رطب جنی
تساقط ایلیوب اطاعت بدیدار اولدی وانک ولید سعیدی حیوانده اعلان
قدرت اعجاز بیوروب (کونوا قردة خاسئین) یعنی بعید ومطرود اولدیغکز حالده
سزلر میمونلر اولک نطقیله اول حیوان صورتنه نسخ ومسخ اولندیلر جناب بدر
آسمان صفحهٔ رسالت معجز نمای دوحهٔ نبوت مخاطب خطاب پنج قل * فاتحهٔ
ختمیت آرای سلسلهٔ رسل علیه وعلی آله صلوات الکل حضرتلری دخی آسمانده
(انشق القمر) مفهوم منجبه اظهار اثر ایلدی صاحب هیاکل دیرکه حدیدک
آتشه مجاورتیله مشابهت ناریت کسب ایدوب افعال ناریه بالکلیه کندیده
جماد ایکن جریان ایلدیکنی بعد المشاهده برنفسک انوار واحد ستاردن استناره
واستضائه سیله استشراف ایدوب عالم کون وفساد کندینه اطاعت ایلمک عجب
اولمدیغی ظاهردر (حقیقت امام قیصری شرح فصوصده دیرکه (وجود)
حقیقت واحده اولوب تعینات وتشخصات حسبیله تعدد وتکثر وارواح واجسام
اولدیغی کبی ارواح دخی کلیه وجزئیه یه قسمت اولنور ارواح پیغمبران کلیه درکه
کندی حکمنده داخل وامتی اولانلرک بالکلیه ارواحنی مشتملدر اسماء جزئیه
اسماء کلیه ده داخل اولدیغی کبی وبو سیاقه (ان ابراهیم کان امة قانتا لله)
کریمه سی شهادت ایدر وصوفیه بیوررلر که اسماء حق تعالی میانه ده تضاد وتقابل
واردرکه هر بری غالب وظاهر اولوب مقابلنک مغلوب ومخفی اولماسنی استر
وبو حالات انلردن مظاهره سرایت ایلمشدر پس هم میان اسما وهم میان مظاهرده
بر حاکم حاسم عادل کرکدر که هر بری رتبهٔ کمالنه وصول بوله وسلسلهٔ عالم درجهٔ
انتظامه مربوط وموصول اوله اشته اول حاکم (آدم ومن دونه تحت لوائی)
دلالتیله (حقیقت محمدیه) علیه التحیه درکه نبی حقیقی احدی وقطب ازلی
وابدیدر (ع) ومن لم یرث منی الکمال فناقص * وسائر پیغمبران میان مظاهرده

حاكماندر * كاده برشمه وارای غنچه دهن بو بكدن * عندلیبی بودر آشفته وشوریده ایدن * پس حقیقت محمدیه مظهر اسم جلالدركه خلافت ربانیه ونیابت حقانیه ایله عالمك ظاهر وباطننی مربیدروبو تصرف تام وانعام عامانك حقیقی اعتباریله در بوخسه بشریت اعتباریله (وانما انا بشر مثلكم) حكمیله عبد محتاج وانتم اعلم بدنیاكم صراحتیله امور دنیویه دن كندینی سائر ناس حكمنه ادراج بیوررلر ایدی باطن ومعنادن قطع نظر مستجمع جمیع صفات اولان اسم ذات تعالی عن الشبهات كه (الله) در اسم شریفلری اولان محمد لفظ امجدی میاننده دخی مناسبات كثیره اولوب اصللری اله ٣ وحمد ٣ مثلث الاجزا اولوب بینونتك رفع ونفی وسلبنه اشارت اولان لم كلمه سنك لامی اله لفظنه ومیم دخی حمده داخل اولدقده هر بری درت حرفلی اولمق صورتاده شدت مناسبت وظاهرده دخی هیئت مقارنت اثبات ایدركه الظاهر عنوان الباطن دیمشلردر وایكیسنده دخی كسره بولنمیوب ومكرر مدغم موجود اولمق دلائل لطیفه دندر خصوصا توحیده دخی (لا اله الا الله * محمد رسول الله) كبی بی نقط واعداد حروفلری دخی اون ایكیشر بولنمق دخی محل عبرتدر * حتی ابوبكر صدّیق * عمر بن الخطاب عثمان ابن عفان علی بن ابی طالب * دخی اون ایكیشر حرف اولملری كمال قربیتلرینه شاهددر وانلردن فقرهٔ توحید ورسالتك بی نقط بولنمغله امتیازلری و كلمهٔ توحیدك دخی حرف شفویدن سالم اولمغله ذاكر ذكرنده ریادن اجتناب ایلدیكی زمان ومكانده سراذكرلسانی ایلسه حس اولنمز حاصلی بویله شدّت ارتباط حصولنه سبب علی وجه الاكملیه ظهوریدرزیرا حقیقت اصلیه هرزمانده (والكل قوم هاد) اشارتیله اول وقتك اهلنه انسب اولان صورت لطیفه ایله ظاهر اولوب عاقبة الامر آخرزمانده اكمل وجوه ایله صورتنمای مرآت ظهور اولدیغی جهتدن نبوّت تشریعیه ذات شریفلرنده ختم اولدی وطباع سلیمه انلرك دینی اوزره مجبولدركه (فطرة الله التی فطر الناس علیها) كریمه سنده مدلولدر (لازمه) صوفیه دیمشلردركه لغتده ولایت قربدروعرفا اخلاق الهیه ایله تخلق (وبعد البقا فنا وبعد المحو صحو) بونلرحالا وشهودا كندی اوصافی اولمقدر (ونبوّت) امر ظاهر اولدیغی كبی ولایت دخی امر باطندر نبینك مأخذ نبوّتی كندی ولایتیدروولینك مأخذ ولایتی نبینك نبوّتیدرورسول نبیدن اكمل ونبی ولیدن اكملدر امارسولك نبوّتی كندی رسالتندن اكملدرونبینك كندی ولایتی كندی حقنده نبوّتندن افضلدر زیرا ولایت جهت حقیت ونبوّت جهت ملكیت

ورسالت جهت بشریتدر بومقامده دور ودراز بحثلر واردركه محلی كتب كلامیه در (تكمل) وحی ایله الهام میاننده فرق بودركه الهام فرشته واسطه سیله دكلدر اما وحیده واسطه واردر انكچون حدیث قدسیلره وحی وقرآن دینمز مع هذا كلام الهیدروحی كشف صوریدركه كشف معنوی یی متضمندروالهام كشف معنوی صرفدرووحی پیغمبره مخصوص والهام خصایص اولیادندر ووحی تبلیغ ایله مشروطدر الهام ایچون اول شرط یوقدر (مهمه) اولیاء الله درت قسمدر سالك محض ومجذوب محض وسالك مجذوب كه سلوكی جذبهٔ الهیه سندن اقدم اوله ودردنجی مجذوب سالكدرانك ضدیدر یعنی انجذابی تسلیكندن اقدمدر افضل اقسام قسم اخیردركه (جذبة من جذبات الحق توازی عمل الثقلین) بیورلدی كرسلوكی میاننه بنداایدن هركس مقام ولایته وصلتیاب وبوبادیهٔ دهشت انكیزووحشت آباده هرقدم بصان كسنه زلال وصالله سیراب اوله مز لكن لذتچش نعیم وصال ومقام ولایتله اجلال اولنان سادات اهل سعادات یته البته اهل عزم وقصددن اولورطالب اولمیان مطلوب اولمز جسمك صحتی وعلتی اولدیغی كبی روحك دخی صحت ومرضی اولوركه (من اتی الله بقلب سلیم وفی قلوبهم مرض) اكا اشارتدرومرض جسمانینك سببی ومخصوص تدبیرودواسی اولوب انجق دقایقنی طبیب حاذق ادراك ایلدیكی كبی مرض روحانینك دخی سببی وعلاج خاصی واردركه انكدخی حقایقنی انبیا واولیا بیلور زیرا علل صفراویه یه معالجات سوداویه استعمالی علیلی هلاك ایدرنبض وقاروره علت جسمه دلالت ایلدیكی كبی احوال نفسه دلالت ایدن حالات دخی احوال وجودیه ویاخود واقعه لر كبی مربی ومرشدك رأیله نفسده ترقیات وتنزلاته استدلال اولنوركتب تصوف مطالعه سی شافی وكافی دكلدر مثلا خسته طب كتابنی مطالعه ایله دفع علت ایده مز (وننزل من القرءآن ماهو شفاء ورحمة للمؤمنین) پس البته محبت ولیّ واصل وصحبت مرشد كامل دركاردركه صیاد بركلبی تعلیم شكار ایله اقرانندن ممتاز ایلدكده انك صیدی شرعا حلال الاكل اولوروقاتلندن دیت النور وبیع وشراسی مشروع اولور بودخی برنوع تقسیمدركه ولایت درت قسمدر بری باطن نبوّت مطلقه در ایكنجی هرپیغمبرك ولایت مقیده سیدر اوچنجی هرپیغمبرك ولایت مطلقه سیدركه سائرلرنده اولیانك اقتباس ولایتلرنه مشكاتدر لكن جناب خاتم الرساله ده انبیانك اقتباس ولایتلرینك مشكاتیدر دردنجی ولایت عامهٔ مطلقه دركه نبوّتله دكلدروبودرت

قسمك هر بری ایچون برخاتم واردر قسم اولك خاتمی حضرت صاحب دیواندر
انكچون بیورمشلر كه درت كتاب اهلی جمع اولسه لر هر برینه كتابلری احكامیله
حكم وفصل خصومت ایدرم وولایت مقیده نك خاتمی نفس نفیس شیخ اكبردر
دیدیلر كه ازجمله مؤید جندی شرح فصوصده تفصیل ایدر وولایت مطلقهٔ
محمدیه نك خاتمی حضرت محمد مهدی صاحب زماندر وخاتم ولایت عامه جناب
روح الله عیسی المسیحدر علیهم السلام واولیاء الله دخی طبقات اوزره در غوث
وقطب وامامان وافراد واوتاد وابدال ونجبا ونقبا ورجال الغیب
وبدلاء محدثون وملامیه كبی انلر حقنده اولان آثاردخی تفصیل اولنسه نیچه
مجلد كتاب اولمغله فصل الخطاب ومقدمهٔ نفحات وسائر كتب قومده مراجعت
اولنه قالدیكه احوال سلوكدن اولان فنا وبقا وتجلی هر بری درت نوع
اولوب اعلالری فنا فی الله وبقا بالله وتجلی ذاتیدر وبونده فنا وبقا شهودیلردركه
اهل الحادك ذاهب اولدقلری حلول واتحاد باطلدر خصوصا تجلی مقتضاسی
تعددر كه متجلی ومرایا دركاردر بونلردخی هرنقدر بسط اولنسه اروای غلیل
ودوای علیل اولمق مرتبه سنی قلمه كتورمكده خطر امر مقرردر زیرا حادث
قدیمی علی وجه الاحاطه تحقیق ایده مز وسامع دخی كماهو حقه اصغا ایله سوزش
عطشدن خلاص بوله مز (ماللتراب ورب الارباب) مكركه قوت قدسیهٔ الهیه
عطا بیوریله پس بوصورتده قیل وقال وكفتكودن مرأت دلده صورت استغنا
متجلی اولور (من عرف الله كل لسانه) بپوش دامن عفوی بزلت من مست *
كه آب روی شریعت بدین قدرنرود (ربنا علیك توكلنا والیك انبنا والیك المصیر)
(ترجمه) یقین اهلنده واردر نیچه اسرار هم بیشك * كه عاجز اولدیلر انده
جنود جن ایله املاك

یهدی الیه الذی منه الیه هدی * مستدركا وولی الله مدرك
(مستدرك) درك ماده سندن استفعالك مفعولیدر درك اولنمق مطلوب ودرك
اولنمش (مدرك) ادراك بسیار صاحبی كثیر الدرك معناسنه (ترجمه) اولور هادی
اكا اندن اولان انك هدایت هم * اودرمدرك بلی حقك ولیسی هب اولور مدرك

(بیت) لاشیء الا الله فارفع ظنكا * یكفیك رب الناس ما اهمكا
(فادفع همكا) دخی نسخه در (لاشیء الا الله) تركیبی اعرابده لا اله الا الله دن
فرقی بوقدر قالدیكه اله دن شیء لفظی عامدر (بو بیتك) مآلی دخی توحیددر مراتبی
مقصود ومطلوب وموجود تقدیریله تفاوت اوزره دركه شعر سابقك بیت اولنده

برشمه یازلمشیدی (اهم) فكره دوشوروب اندیشه وغم ایراث ایلدی دیمكدر یعنی
بی شك فاعل حقیقیدن غیری ماسوا موجودیتله وصفه شایان دكلدر اگرچه
حقایق اشیا ثابته واختیار جزئی مقرر وامور شرعیه جاریه وعباد اعمال ایله مجزیه در
لكن مرید الخیر والشر خالق مقضی ومقدر) اول واحد حقیقیدر وافعالده
مؤثر متوحد اودر بویله اهل تسلیم اول سكا مورث غم اولان شیلرده دخی خالق
ورازق (فسیكفیكهم الله) بیوردیغی اوزره سكا كافیدر دلدن اكدارى دفع
ایدوب مستریح اول وجمعیت خاطر ایله كندینه توجه ایدوب اوامره امتثال ایله
اندك زمان عمركده بووجهله تحصیل عرفان ایله اعمی قالمه افتح عینك دیوپند
ونصح بیورمشلردر (ترجمه) ماسوای حقی نفی وهمی سلب ایتمك كرك *
سا كه كافیدر خدا دفع ایت غمومی قیلمه شك (دیگر)

ایها الكاتب ما تكتب مكتوب علیك * فاجعل المكتوب خیرا فهو مردود الیك
یعنی (هرچه كشتی بدروی) مفهومنجه قلمك ای خوشنویس بدروش اولمسون
زیرا محرراتك بالجمله دفتر اعمالكه ثبت اولنوب حین محاسبه ده سكا ردوحساب
اولنور * ما منك لك اوعلیك خذ ما صفا ودع ما یضر الیك * ونحن الكاتبون
وان اداً نافهبنا للكرام الكاتبینا (ترجمه) خیری یاز كیم كاتبا بوایازسین اندن
انفكاك * دفتركده كوردیككدم اولمیه سین دردناك (نطق)

من لم یكن جده مساعده * فحقه ان یجد فی الحركه
(جد) فتحله بخت وغنادركه دعاده (لا ینفع ذا الجد منك الجد) وارداولدی یعنی
غنا صاحبنك غناسی سنك عندكده یارب نافع دكلدر بلكه سكا طوعا عملی
نافعدر دیمكدر (حقه) وزن ومعناده فوت وموتدر (ان یجد) كسر جیمله جد
وسعی ایلمك معناسنه در (حركت) معروفدر دپرنمك وقلدامق (خلاصه)
بختی مساعد اولمیان كمسنه نك برامره سعی ایلمك اولومیدركه حركتی كركسه
اضطراب واضطرارندن ناشی اولسون لطفی یوقدر انده چاره (مرغ عاقل چون
بدام افتد تحمل بایدش نشیده سنجه تسلیم ورضا وصبر بلایادر (ترجمه)
اوكیم اولمایه انك روزكاری كندویه یاور * اولور اول اضطراب واجتهاد ایله
اودم هالك

فقل لمن حاله موالیة * لا تعرضن بالحراك للهلكه
(حراك) سحاب وزننده حركتدر اختری كتاب وزننده یعنی كسر ایله دردیدی
هلكه حركه وزننده هلاك وتلف اولمق (ترجمه) پس اول بیچارهٔ پژمرده حاله

بند ایدوب سویله * كه بیهوده چكوب زحمت هلاكه اولمسون سالك (نطق آخر)

الیك ربی لا آلی سوا كا * اقبلت عمدا ابتغی رضا كا

(بو شعر) لطیف مره بن مروان خیبر غزاسنده كشتهٔ شمشیر اسلام اولوب جان برجهنم اولدقده ظهور ایلشدر هر مصرعك آخرنده اولان خطاب كافلری مفتوح اولوب برای وزن فتحه اشباع اولنمغله برالف ساكن ظاهر اولور حتی بو مشهور مناجاتده معروفدر آلهی عبدك العاصی اتا كا (ابتغی) افتعالدن متكلمدر ابغی دخی نسخه‌در (ترجمه) سكا اقبال ایدر یارب دل چاك * رضا كی استرم قیل قلبمی پاك

اسألك الیوم بما دعا كا * ایوب اذ حل به بلا كا

(ایوب) بر پیغمبر معروفك نامیدر كه كلام كریمده مذكوردر پدری عیص ابن اسحاق بن ابراهیمدر علیهم السلام حرم محترملری رحمة دخی افرائیم بن یوسف علیه السلامك قزیدر شامده مقیم وصحف ابراهیم ایله عامل ایدی حق تعالی ایوبی امتحان قصدیله صبرینی ملائكه یه عرض ایچون یتمش سنه‌لك مال واولاد ونعم هر نه واریسه بالكلیه خراب ایدوب یدی عدد ذكور ویدی عدد اناث اولادی اوزره دیوار منهدم اولوب هلاك اولدیلر بعده وجودینه اون ایكی ییل قورد مسلط اولدی یدی سنه اول بلایه مبتلا اولدی حق تعالی بیوردر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) وقتا قلب ایله لسانه دخی قوردلر تعرض ایلدكده اول محبت ومناجاة محللری مختل اولمغله حاللرینه دخی نقصان طریانی خوفیله (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) دیدی حالنی خالقنه عرضله شكایت مذموم اولان شكوادن كادر بلكه عاشقان حقیقت منزلیدر كه حضرت یعقوب دخی (انما اشكو بثی وحزنی الی الله) دیمشیدی (حضرت) شیخ اكبر فص ایوبیده دیركه وقتا مدت ابتلا آخر اولدقده حرارت الم كمال عطش ویرب حكیم تعالی ماء بارد عنایت ایلیوب بیوردر (اركض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب) مبارك ایاغیله ترابی تحریك ایلدكده صو ظهور ایلیوب ظاهر وباطننی غسل ایله پاك ایلدی تمامی مال وحسن وجمال وسائر معرض زوالده اولان اشیا ونوال بالغا ما بلغ تعویض وتخلیف اولندی قصه‌ده دخی حق تعالی انی حشندن صیانت بیوروب عمری آخر اولدقده ترك آلایش عالم فانی ایلیوب (بشر) اسمنده اولان ولید سعید نبیه برخوای الولد سرایه نبوتله تنویه اولندی دیو تاریخ عزیزده مصرحدر (ترجمه) دعای حرمتی كیم ایتدی ایوب * بلاك ایردكده اولوب

قلبی غمناك

ان یك منی قدد ناقضا كا * رب فبارك لی من لقا كا

(ترجمه) اكر با كه قضایا قالشدی ایسه * جمالكله بنی ایله فرحناك (نطق اخر)

قومی اذا اشتبك القناه * جعلوا الصدور لها مسالك

(قنا) مزراقلردر واحدی قناتدر رمح كبی واصلی مقصوره‌در برای وزن مد اولندی كه الفندن صكره همزه اظهاریله اولور (ترجمه) بنم قومم اكر قارشسه مزراق * ایدرلر سینه‌سین اكا مسالك

اللابسین دروعهم * فوق القلوب لاجل ذلك

(اللابسون) نسخه‌در (دروع) زرهلر مفردی درع در بعض نسخه‌ده دروع ایله قلوب بربری محلنده واقع اولمشلر معناده تكلف اقتضا ایدر (ترجمه) كیرلر زرهی قلب اوزره كه كورن * بیله كیم موته لله اولدی سالك (نطق دیكر)

هب الدنیا تواتیك * الیس الموت یأتیك

(هب) احسب معناسنه كه بویله طوت واویله صای یعنی سكا دنیا مطیع ومنقاد اولدی عدایله بویله ظن ایله وفرض ایله دیمك (ترجمه) سا كه دهر اولدی مطیع عدایله سن * صكره كلمز موت اولورسین هلاك

وما تصنع بالدنیا * فظل المیل یكفیك

(میل) فرسخ نشانیدر (ترجمه) دهری نیلرسین كه كافیدر سكا * ظل سنك مرقدك مقداری خاك (نطق آخر)

اشدد حیازیمك للموت فان الموت لاقیكا * ولا تجزع من الموت اذا حل بوادیكا

حضرت مرتضی كرم الله وجهه شهادتندن برقاج دقیقه مقدم سعادتخانه‌لرندن چیقاركن قپونك بر محلنه ازارلری تعلق یعنی ایلشوب چوزلدی انی شد ایدركن بو شعری انشاد بیوردیلر (حیازیم) مهمله ایله جمعدر مفردی حیزوم كوكس اطرافی جوانب صدر كبی كه بركسنه كورش ایلسه اباسنی باغلدیغی محللر (وادی) دره لكن بونده طریق وارض دیمكدر (ترجمه) كندیكی پك باغله زیرا پهلوان موت ایرر * یانكه كلدكده سن صبرایله اولمه سینه چاك

فان الدرع والبیضة یوم الروع یكفیكا * كما اضحكك الدهر كذاك الدهر یبكیكا

(بیضه) اشق كه زرهلی كسنه باشنه كیدیكی طاسدر فارسیده خود وچغتایده توغلغه دیرلر (روع) واو ایله خوفدر وزنا ومعنی (ترجمه) خوف وقتنده سكا زره واشق كافی ولی * كولدرركن آغلادر دهر انی كورایلر هلاك

فقداعرف اقواماوان کانواصعالیکا * مساریع الی النجدة للغی متاریکا

(صعالیك) جمعدر فقرا معناسنه مفردی صعلوکدر درویش کبی (الطب للملوك لا للصعلوك) ضرو بدندر (مساریع) مصابیح وزننده در مسراع لفظنك جمعی مبالغه صیغه سیدرکه زیاده سریع اولنلردر (نجدت) شجاعت (غی) رشدك ضدیکه (قد تبین الرشد من الغی) واقع اولدی کمراهلق معناسنه در (متاریك) مساریع وزننده در مفردی متراکدر تارکار دیمکدر متروکك جمعی اولمق قولی متروکدر بوبیت کویا سؤال مقدره جوابدرکه کمال عبودیتده مساعدهٔ روزکار لازمدرکه امر معاش قیدی صفای باله دکل وبلکه دوام عبادته مانعدر دینورسه بویله دکلدر (خیر الرازقین) اولان حق تعالی انسانك خلقندن نیجه دملر مقدم امور دنیویه سنی خلق ایلمشدر وامور اخرویه سنی انسانه احاله وسعی وکوششلرینه حواله بیوروب (لیس للانسان الا ماسعی) دیو حصرا بیان ایلمشدر وبوامرك وقوعنی بزلر تجربه ایدوب نیجه قوم کوردك که مثلا اصحاب صفه کبی که حلیله سیله ایکیسنك برقیصی وارایدی وقت نمازده بری انی لابس اولوب نمازی ادا ودیکری بعده کیوب اودخی نمازی بوطریقله ادا ایدرایدی بنه حاللرندن شاکی اولمیوب صبر ایدرلر وخلاف رضاءالله برامره ضرورت حالله تصدی وشرعك رخصتی اولمیان اموره تعدی ایلمزلرایدی دیمك اوله (ترجمه) چوق کروهی

نوایه واقف اولدم جمله سی * راه حقده سعی ایدرایتمز خلافه انهماك

(اللام)

لقدخاب من غرته دنیادنیة * وماهی ان غرت قرونا بطائل

(دنیا) ادنانك مؤنثیدر حبلی کبی فاعلیله رفعی ثقیل اولوب محلنك دخی سقوطنه سبب اولدقده تنوین ماقبلنه ویرلدی اسمیته منقول اولمغله دنیه ایله منعوت اولدی (غرت) مغرور قیلدی یعنی الداتدی (قرون) قرنك جمعیدر قرن معناسی اختلافیدر التمش ویا اوتوز ویا یوزیله برقرن دیدیلر حتی ذوالقرنین بقی ایله اسکندر حضرتلرینك شهرتنه یازدقلری سببلرك بری زمان حیاتنده ایکی قرن منقرض اولمسیدر سائر سببلری مستقل مقالهٔ اسکندریه مزده یازلمشدر (طائل) اکرفتح ایله طولدن اولورسه که فضل ومنت وعطا دیمکدر طائل مفید دیمك اولور (ترجمه) کیمی الدارسه دنیای فرومایه اولور خائب * اکا سن

دلفریب اولمه دکلدر نافع وطائل

انتفاعلی زی الغیر ثبینة * وزنتهافی مثل تلك الشمائل

(غریر) فقط اولنلك اعجامیله مغرورکه زیور آراوزینت پیراوپیرایه کبراولمغله غرور صاحبه سی دیمکدر بونده غریر اولنلك اهمالیله نسخه اولمق دخی مناسب اولمز دیدیلر (ثبینه) مثلثه وموحده ومثناة ونون ایله تصغیر صیغه سیله در ظرف معناسنه اولان ثبن دن ویاجبل معناسنه ثبن لفظندن اسمدر عامر جمعینك قزیدرلیلا وشیرین کبی مشهوره اولمغله زماننده آرایش کمال وحسن وجمال ایله ضروب امثالدن ایدی (شمائل) جمعدر مساجد کبی ومفردی شمأل خوی وخصلت معناسنه در روائك اصلی شأملدر صکره قلب مکان ایله شمائل اولدی تفصیلی کتب لغت وظیفه سیدر (منقبه) امام جعفر صادق جدی حضرت مرتضانك احوالندن بعض مقالات نقلی اثناسنده روایت بیوررکه مدینهٔ منوره خارجنده فدك نام محلده تربیهٔ زمین فکریله بل دیدکاری چتال دمور برآلت ایله کاره مشغول ایکن شکل عروسانه ده برزن حسنا ظهور ایلدی که کورنلر عامر جمعی قزی ثبینه درظن ایدرلرایدی بکا دیدیکه ای ابوطالب اوغلی بنی کندیکه جفت یعنی زوجه لکه قبول ایله مقابله سنده زیرزمینده مجهول انسان ومستور طالبان جهان اولان هرخزینه ودفینه یی سکا دلالت وجمله دخی سیم وزری اراءت ایده یم دیدی سن کیمسین دیدیکمده بن دنیایم صورت انسان ایله تشکل وبوطوره تمثل ایلدم سنك مرجع کل اولدیغك بیلوب التفات وتنزلك ایچون بوهیئتی تعقل ایلدم دیدی جوابنده بندن سکا مساعده یوقدر کندیکه برشوهر دیکر مقرر قیل دیدی نظر کیمیا اثرونکاه توتیا فرلرندن غائب اولدقده بوطقوز بیت ارتجالا کندیلردن صدور ایلمشدر (ترجمه) ثبینه بنت عامر شکلی ایله چون بکا کلدی * جمال دلفریب ایله وصالینه اولام مائل

فقلت لهاغری سوای فاننی * عزوف عن الدنیا ولست بجاهل

(غری) غرور ماده سندن امردر پس ضمله اولور واکر ایکنجی یابدن اولورسه کسرایله اولمق لازم کلورکه رانك حرکه سنی نقلله الفدن مغنی اولور (عزوف) مهمله ومعجمه ایله صبور وزننده در مبالغه ایله صاحب زهد یعنی معرض دنیا معناسنه در بونده لطافت بودرکه بوماده دن صوت جنه عزیف دیرلر ولهو ولعب وتغنی ایلدکاری آلتلره معازف تعبیر اولنور (ترجمه) دیدم وارکیه

خدعه استرایسك ایله مکاره * بن ایتدم ترك رغبت زاهدم بن صانمه سن جاهل

ومااناوالدنیافان محمدا * رهین بقفر بین تلك الجنادل

(ما) نافیه اولمق مناسبدر (والدنیا) ده واو مع معناسنه اولوب مقرونان

ومجتمعان كلمه سی خبر تقدیر اولنور كه بصریلر مسلکیدر (جنادل) جمله ونونله جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمر دركه طاشدر (ترجمه)
نه كارم واربنم دنیا ایله زیرا حبیب الله * انی ترك ایلیوب فقر اختیار ایتدی
چون اول فاضل

وهبها اتتنا بالكنوز درها * واموال قارون وملك القبائل

(هب) احسب فعلی معناسنه اسمدر كه قر بیامز كورایدی جوابی بیت آتیدر (قارون) حضرت كلیم الله علیه السلام وقتنده مالیله كندی زیرزمینه خسف اولان كافردر كه اسمی قرآنده مسطوردر وزن ایچون منصرف قیلندی (قبائل) قبیله نك جمعیدر كه بربابانك اوغللری اولان جماعت معناسنه در (ترجمه)
بزه دنیا كتوردی فرض ایدك جمله متاعن هب * كنوزی مال قارونی قبائل
ملكیده داخل

الیس جمیعا للفناء مصیرها * ویطلب من خزانها بالطوائل

(خزان) خازن لفظنك جمعیدر كاتب ایله كتاب كبی (طوائل) مفردی طائله عداوت معناسنه در (ترجمه) نتیجه بونلرك مجموعی فانی اوله لر آخر * اولور
خازنلری اعدا كبی اكداره هم واصل

فغری سوائی انی غیر راغب * لما فیك من عز وملك ونائل

(نائل) عطا وكرمدر (ترجمه) بوری وارغیری تغریرایله اولمام بن هله راغب
سنك عز وعطا وملككی بن اولازم قابل

وقد قنعت نفسی بما قد رزقته * فشأنك یادنیا واهل الغوائل

(واهل) ده واو مع معناسنه در (غوائل) غائله نك جمعیدر كه بدلك وشدت وصعوبتدر (ترجمه) حقیقتده قناعت اوزره نفسم رزق مقسومه *
سنك كارلسنی طالبلر كله اولمه ده حاصل

فانی اخاف الله یوم لقائه * واخشی عتابا دائما غیر زائل

(لقا) ملاقات كه (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) كریمه سی (واتقون ان كنتم مؤمنین) تتمه سی شهادتلریله مؤمن متقی حضور معنوی حقه وارمق اندیشه سندن خالی اولمز كه (انما یخشی الله من عباده العلماء) بیورلمشدر انسان حقی بیلدیكی قدر خوف ایدر بر عالمده اگر خوف یوغیسه انك حالندن خوف اولنور دیدیلر (ترجمه) خدادن قورقارم آكه ملاقی اولدیغم كونده *
سنك ایچون عتاب اوله بكا هم اولمیه زائل (نطق آخر)

انما الدنیا كظل زائل * اوكضیف بات لیلا فارتحل

(بات) یعنی كیجه بر محلده قالدی دیمكدر (ارتحل) كوجدی وكتدی دیمك (فائده) ظل زائلدن مراد ظل خیاله ایهام كشفی علوی بولنق بعید اولمز كه رومده خیال ظل وغلطنده حیازل دیرلر فی الاصل دنیا ومافیها برسایه بی مایه اولدیغن تمثیل ایچون شیخ آگاه سهل تستری ابن عبد الله جنابنك ترتیبیدر (فرج) ٢٨٣ تاریخنده انتقال ایلدی ذوالنون مصری درویشلرندندر قالدیكه قاره كوز وحاجی عوض كه ج ابوات دیرلر رومده اختیار اولنان اسمادندر عربستانده سائر اسمله وهر دیارده اول اطرافك بر اضحوكه كسنه سی اسمیله پرده بازلق اولنور بوامرده نیجه منظومه لر كوریلوب لكن واعظ عبد الرحمن ابن جوزی نك عربی بو بیتلری خیلی كزیده در * رایت خیال الظل اعظم عبرة * لمن هو فی اوج الحقیقة راقی * شخوص واشكال تمر وتنقضی * وتفنی جمیعا والمحرك باقی * شیخ التربه علی دده افندی دخی اسوله سنده یازمشدر وبو بیت تركی دخی كوش عبرت چكیلور ایاندندر * صنعه بیهوده ظهور حركات صورك * جمله اشكال پس پرده ده استاد كدر (ترجمه) دیدۀ عبرتده دنیا اولدی
برظل خیال * یا اومهماندر كه برشب كالدی ایتدی ارتحال

اوكنوم قد براه نائم * اوكبرق لاح فی افق الامل

(افق) سكون وتحریك دخی نسخه در كوك كناری طرف السماء معناسنه در پس آسمانده مرامی استعاره ایله مستعار منه متروكدر (ترجمه) یاكه
بر رؤیا ایدی خواب ایچره اولدی واقعه * اوج امید ایچره یا برق سریع الانتقال

(نطق دیكر) یا من بدنیاه اشتغل * قد غره طول الامل
(ترجمه) دیكله دنیا ایله ای مشغول اولان * دلفریب ایتدی سنی طول امل

الموت یأتی بغتة * والقبر صندوق العمل

(بغتة) لفظ كریمدر دفعة وفجاءة جمله سی بروزن ومعناده در كه تركجه آكسزدن وفارسیده ناگاه دیرلر موت فجاءه حرف رأ اوزلنده وصندوق دخی حرف القاف ده یازلمشدر (ترجمه) موت ایرر ناگاه غافل اولمه كیم * ایله پر صندوق
قبری با عمل

ولم تزل فی غفلة * حتی دنی منك الاجل

(اجل) وقت دیمكدر لام عهد عمرك تمامی وقتنه حصر وادعا ایدر (ترجمه)
حیف كیم بو خواب غفلت ایچره سن * بویله قالورسین كلنجه تا اجل (نطق آخر)

هب الدنيا تساق اليك عفوا * اليس مصير ذلك الى الزوال

(تساق) سوق ماده سندن مضارع ونائب فاعلی دنیایه راجعدر (عفوا) تمیزدر نفقهٔ لازمه دن زیاده اولان مالدرکه فضله تعبیر اولنور (ترجمه) طوتکه دنیا وسعت اوزره درسکا * دائم اولمز عاقبت بولور زوال

وما ترجو بشیء لیس یبقی * وشیکا ما تغیره اللیالی

(فما ترجو لشیء) دخی نسخه در (وشیك) وزن ومعناده سریعدر (ترجمه) شیء فانی یی رجا مند اولمه سن * انی تیز تغییر ایدر دور لیال (نطق دیکر)

فان تکن الدنیا تعد نفیسة * فدار ثواب الله اعلی وانبل

(بو بیت) فرض طریقیله تقریر اولنور (نفیس) عزیز (انبل) تقدیم نون ایله وزن ومعناده افضلدر (ترجمه) نفاستده بو دنیا فرض اولنسه * بقاداری دخی انفس واکمل

وان یکن الارزاق قسما مقدرا * فقلة حرص المرء فی الکسب اجمل

(ترجمه) اکر مقسوم ایسه تقدیر ایله رزق * کیشی آز حرصله کسبنده اجمل

وان یکن الاموال للترك جمعها * فما بال متروك به الحر یبخل

حال بدلی بال دخی نسخه در (ترجمه) اکر جمعی بو مالك ترك ایچون ایسه نیچون بخل ایلیه بذلنده اعقل

وان یکن الابدان للموت انشئت * فقتل امرئ بالسیف فی الله افضل

(ابدان) جمع مفردی بدن جسم وتن معناسنه (انشئت) یارادلمشدر دیمکدر مجهولدر (قتل) مصدر مفعولنه مضافدر (فی الله بالسیف) تقدیم ایله دخی نسخه در (ترجمه) اکر موت ایچون ایسه جمله جسم * ره حقده شهید اولمقدر افضل (نطق آخر)

دنیا تخادعنی کانی لست اعرف حالها) حظر الملیك حرامها وانا احتسب حلالها

(بو بحر کاملدندر (تخادع) خدعه دن مفاعله بابنك مضارعی (حظر) مهمله نك تقدیمیله در حجر ومنع دخی وزن ومعناده انك کبیدر (ملیك) رب مقتدر (احتسب) افتعالدن متکلمدر حلالنه حصر رزق ایلدیکم جهتدن احتساب ایدرم یعنی اجر وثواب امید ایدرم * حلال حرام وبر اللهم * یرمز قولك بر اللهم * دیم کسب حرامده عذاب مقرر اولدیغنه اعتراف ومقتضاسنه رعایت ایدرم (ترجمه) دنیا ایدر حیله بکا حالینی بن بیلمم صانور * قیلمش حرامی منع حق باکه ده مطلبدر حلال

مدت الی یمینها فرددتها وشمالها * ورأیتها محتاجة فوهبت جملتها لها

(یمین) صاغ ال (شمال) صول ال یسار کبی (جمله) بری برندن منفك اولمیان جماعتدر (ترجمه) بر برایدوب مد الله رین رد ایلدم بن انلری * کوردم بنه محتاج آنی ویردم آکا نه وار سه مال (نطق دیکر)

اذا عاش امرؤ ستین حولا * فنصف العمر تمحقه اللیالی

(حول) ییل عام ادخی نسخه در (تمحق) ابطال ایدر دیمك تمحوه ویمحو باللیالی دخی نسخه در (ترجمه) عمری برشخصك کا وله التمش سنه * نصفی کیجه دوش کبی بولور زوال

ونصف النصف یمضی لیس یدری * لغفلته یمینا عن شمال

(ترجمه) نصفنك نصفیده غفلتله کچوب * صاغی صولدن فرقه یوقدر هیچ مجال

وثلث النصف آمال وحرص * وشغل بالمکاسب والعیالی

(ثلث) اوجده بردرکه سه یك معناسنه در (النصف) ده لام عهد ایچوندر نصف النصفه مشیردر التمشك نصفنك نصفندن ثلثی بشدر حسن خطده اولان ثلثك سبب تسمیه سی تحفهٔ خطاطین خاتمه سنده بیان اولنمشدر (آمال) یرنده اهمال دخی نسخه در (عیال) جمع مفردی عیل جید ومیت وزننده در (ترجمه) نصف نصفك ثلثی حرص وامل * محو ایدر هم شغل کسب ایله عیال

وباقی العمر اسقام وشیب * وهم بارتحال وانتقال

(اسقام) سقمك جمعیدر (شیب) قوجالق که شبابك ضدیدر (ترجمه) باقی عمری رنج وعلت بیرلك * غم تلف ایلر کوچ رانجام حال

فحب المرء طول العمر جهل * وقسمته علی هذا المثال

(یحب المرء طول العمر لکن) دخی نسخه در (ومثال) یرنده مأل دخی واردر مثال امام غزالی تحقیقی اوزره بر امر لا ایضاحنه باعث اولان نسنه اول امرك مثالیدر لکن مثل شیئك مشابهیدر (ترجمه) پس جهلدر طول عمرك خواهشی * وجه مشروح اوزره درحاله مأل (نطق آخر)

مضی الدهر والایام والذنب حاصل * وانت بما تهوی من الحق غافل

(حاصل) ثابت معناسنه (تهوی) محبت ایدرسین دیمکدر (مأل بیت) (حبك الشیء یعمی ویصم) حدیث شریفی نکته سی اوزره محبت عاشقده بر حالت حادثه یه سبب اولورکه کویا اعمی واصم کبی اولوب محب کندی افعالنده اولان قبحی کورهمز وکندی حقنده اولان کفتکویی اصغا ایلمز عمری تلف وذنبی خلف

وامورحقه‌یی بركاف منفور سلف عدّ ایدر دیمك اولور (ترجمه) بجزعمرك
كونی‌سا كه كناهكدر اولان حاصل * مجازی عشقله اولوب حقیقتدن
كوكل غافل

سرورك فی الدنیا غرور وحسرة * وعیشك فی الدنیا محال وباطل
(محال) وجودی ممكن اولمیان نسنه‌در كه دنیاده دوام وبقا كبی (ترجمه)
سرور دهر فانی هب غرور ایله ندامتدر * جهانده عیش دائم فكرین ایتمك فاسد
وباطل (نطق دیكر)

تزود من الدنیا فانك راحل * وبادر فان الموت لاشك نازل
وزن وقافیه‌ده سابق كبیدر (بادر) سرعت ایله كار كده كاهل اولمه كه دار
رحلتدر دیمك اولور (ترجمه) كوروب زادك بوعقبی مزرعنده حاضر اول
تیز طوت * كه داعی بقا چوق كچمدین شكسز اولور نازل

الا انما الدنیا كمنزل راكب * اراح عشیا وهو فی الصبح راحل
(منزل راكب) منزلخانه دیدكاری محل كه بر آخر مطیه دابه‌یه سوار اولمق ایچون
نازل اولورلر بوخسه اقامت محلی دكلدر البته كوچ منزلیدر (اراح عشیا)
بر كیجه راحت ویردی یعنی مساعده‌سی بر كیجه قدردر كه كویا سحری رحلت
امر مقرردر كه اثرده وارد اولمشدر * كن فی الدنیا كانك غریب اوعابر سبیل *
(ترجمه) مقیمی یوق بومنزلخانهٔ دنیانك البته مسافردر * كه بر راكب قالور
بر كیجه صبح اولوب اولور راحل (نطق آخر)

لا تجزعن من الهزال فربما * ذبح السمین وعوفی المهزول
(هزال) ضعف كه ارقلقدر فارسیده لاغر یدر كه لغتی مهزولدر وضدّی سمین كه
تركجهٔ ششمان وسموز دینور فارسیده فربه دروبونده ضعف وهزال ایله مراد
فقردر كه صورت ظاهرده فقیر اولوب توانكر وغنی اولمدیغك سكا صیانت حقدر كه
حق تعالی نك مظهر قبول ومحبتی اولان قولی زخارف دنیادن حمایت ایدر
سزلرخسته‌یی صودن محافظه ایلدیككز كبی دیو اثر وارد اولدیغی جامع
سیوطیده مذكوردر واكر ضعف صوری یعنی نحافت بدن مراد اولورسه دخی
بنه فرط شحم مذمومدر عبادات وطاعاتده حركاتی قاصره اولور كه امام شافعی
(ما افلح سمین قط) دیمشدر یعنی شحیم كمسنه اهل فلاح اولمز خصوصا سمین اولان
كیشی علمادن اوله امر ممدوح دكلدر زیرا علمادن جسیم وعظیم الجثه اولان
كمسنه‌یه حق تعالی بغض ایدر دیو اثر واردر كه (ان الله یبغض الحبر السمین)

بیورلمشدر تاتارخانیه صاحبی عالم بن علا مرحوم دیر كه مراد شریفلری
جسامت پیدا اولمغه هوس وقصد ایلمكدر كه دوالراستعمالیله اولور خلقت اصلیه
اولورسه معذوردر دیمشدر لكن مقتضای خلقتی دخی اولسه دنیا وآخرت
غمندن بریسی بوانمق مانع سمندرو ایكی غمك برندن خالی اولمق حیوانیت محضدر
دیدیلر حتی استیعابده وارددر كه اصحابدن برعظیم البطن كمسنه‌یه مبارك دست
شریفلریله اشارت ایدوب بوشكم مجسم سندن غیریده اولسه سكا خیرلی ایدی
دیو بیوردیلر مصرع ثانیده ایراد مثل ایدوب بیورر كه ذبایحده دخی سمین اولان
حیوان خرجه سوریلور آرق وزبون اولان عفو وترك اولنوب ذبحدن خلاص
بولور (ترجمه) آچلغه صبرایت زبون اول غم یمه * قورتارر نیجه
ضعیفانی هزال

واجعل فؤادك للتواضع منزلا * ان التواضع بالشریف جمیل
(تواضع) عالیشان كمسنه كندینی درجه‌سندن دون كوسترمك كه دیمشلر
(ع) تواضع زكردن فرازان نكوست (ترجمه) قلبكی ایله تواضع منزلی
كیم كاری ایلر اول صاحب جمال

واذا ولیت امورة وم لیلة * فاعلم بانك عنهم مسؤول
(ولیت) والی قیلنسك یعنی بر قومك اموری سكا سپارش اولنسه كرك حاكم شرع
وكرك ضابط عرف اولسك دیمكدر كه اكر عدالت كامله اوزره حركت ممكن اولسه
دخی ناسك اكثری اكا دشمن اولورلر كه ابن وردی لامیه‌سنده بیورر (ان نصف
الناس اعداء لمن * ولی الاحكام هذا ان عدل (ترجمه) برشب اولسك
حاكمی قومك اگر * اولورانلردن سكا البت سؤال

واذا حملت الی القبور جنازة * فاعلم بانك بعدها محمول
(جنازه) فتحله میت وكسرایله سریری مراددر كه تابوت ویا تنشویدر * الاعلی
للاعلی والاسفل للاسفل * دیمشلردر تابوت خشبی ویا حجری ویا حدیدی اولمق
دخی جائز ایدیكی كتب فروعده مذكوردر وتابوتله دفن اولنمق اكرچه جائزدر
لكن حضرت مولوی بیورر كه كشی‌یه اناسی قرنداشندن اولادر قصیدهٔ برده‌ده
بوماده كعب بن زهیر رضی الله عنه دخی بیورر (كل ابن انثی وان طالت سلامته *
یوما علی آلة حدباء محمول * الت حدبا تابوتدر (ترجمه) برجنازه قبره نقل
ایتسك اگر * سن دخی بیلكه ایدرسین انتقال

یا صاحب القبر المنقش سطحه * ولعله من تحته مغلول

(منقش) نقشلی (سطح) طام که فارسیده بام دیرلر (مغلول) مجمه ایله درالالری یوتنه باغلی (ترجمه) ای که قبرك سطحی زینتکار اولان * صاحبن مغلول ایده شاید وبال

ما ینفعنه ان یکون منقشا * وعلیه من حلق العذاب کبول

حلق تحریك ایله حلقه نك جمعیدر اولنده فتحی وکسری لغتدر کبول ضمله کبل لفظنك جمعیدر وزن ومعناده قید کبی که اایاق باغیدر (ترجمه) نفعی یوقدر نقشی اولمق مرقدك * اهلی تحتنده چکرسه کرملال

لاتغترر بنعیم وبملکهم * الملك یفنی والنعیم یزول

(نعیم) قوله احسان اولنان نعمت (ملك) له الملك شهادتیله حق تعالی یه نسبت اولنسه ضمله وسائر مالك مجازینك ملکنده کسرایله مستعملدر (ترجمه) نعمت شاهانه مغرور اولمه سن * ملکی فانی نعمتی بولور زوال (نطق آخر)

مااحسن الدنیا واقبالها * اذااطاع الله من نالها

بوشعر جابر انصاری جنابلرینه خطابا ظهور ایلمشدر (مااحسن) فعل تعجب (ترجمه) بك خوش اولور دهرده اقبال ومال * شکر اولورسه اول مطیع ذی الجلال

من لم یواس الناس من فضله * عرض للادبار اقبالها

(لم یواس) مواساة ایلمدی یعنی ناسدن فضله احوالی اولان کمسنه اول فضله ده ناسی حصه دار ایلسکه اول امرده انلره اسوه وقدوه اولمیه دیمك اولور (ترجمه) فضل رزقن ویرمین درویشلره * ایلر اقبالن اودم عرض زوال

فاحذر زوال الفضل یاجابر * واعط من دنیاك من سالها

(جابر) بن عبدالله بن عمروکه بنی سلمه دن جابر انصاری دیمکله عریف ایدی بدری اکابر اصحابدن ایدی کندی یتمش سکز تاریخنده طقسان درت یاشنده ایکن مدینه ده وفات ایلدی (سالها) اصلی سألها در تسهیل اولنمشدر (ترجمه) جابرا نعمت زواله ایرمسون * سائلی رد ایتمه قیل بذل نوال

فان ذاالعرش جزیل العطا * یضعف بالحبه امثالها

(بالحبه) ده باتعدیه ایچوندر (ترجمه) صاحب العرش اول عطاسی چوق کریم حبه یی تضعیف ایدر اول بیحدال

وکم رأینا من ذوی ثروة * لم یقبلوا بالشکر اقبالها

(ثروت) غنا (ترجمه) اهل ثروتدن که کوردك اکثرین * بذلیله اقبال

شکرایتمك محال

تاهوا علی الدنیا باموالهم * وقیدوا بالبخل اقفالها

(تاهوا) قالواوزننده در تکبر ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) روی ارضده مالله کبرایلیوب * قفل بخل اوردی قالوب تحتنده مال

لوشکروا النعمة جازاهمو * مقالة الشکر الذی قالها

(مقالة الشکر) حق تعالی نك بیت اخیرده ایراد اولنان کلامندن کنایه‌در (ترجمه) نعمته شکرایتسه‌لر مجزی اولوب * شاهد اولوردی اکا حقدن بو قال

لئن شکرتم لازیدنکم * لکنما کفرهمو غالها

مصرع اول آیت کریمه درمقاله دن بدل ویابیاندر اقتباس بحثی سابقا یازلدی (غالها) نعمتی هلاك وزائل ایلدی دیمکدر (ترجمه) شکریکزله نعمتی ایدم زیاد * کفر نعمت نعمته ویرر زوال (نطق دیکر)

باتوا علی قلل الاجبال تحرسهم * غلب الرجال فلم ینفعهم القلل

(اجبال) جبلك جمع قلتیدر (غلب) اغلبك جمعیدر غلبه ماده سندندر شجاعتك جسامتنه مقارنتیله غالب اولنلردر (قلل) معرفة اعاده اولندی اولك عینیدر (ترجمه) قله‌لر اوزره تحصن ایلدی نیجه ملوك * چون غزاة ایدوب احاطه فائده ویرمز جبال

واستنزلوا بعدعز عن معاقلهم * الی مقابرهم یابئس مانزلوا

(عز) غلبه وتعلی (معاقل) معقلك جمعیدر معقل وزن ومعناده ملجأ که صغنلجق یرملاذ کبی (یابئس) یاقوم تقدیرنده منادی محذوفدر (مانزلوا) نزولهم تقدیرنده درکه مامصدریه‌در (ترجمه) ملجأ رفعتدن ایندیلر نزول * اسفل قبره پریشان حال وبال

ناداهمو صارخ من بعدمادفنوا * این الاسرة والتیجان والحلل

(صارخ) فریاد ایدیجی صایح کبیدر (اسره) سریرك جمعیدر تخت معناسنه (تیجان) تاجك جمعیدر (حلل) حله نك جمعیدر (ترجمه) کلدی زوارك بری ایدوب ندا * قنده دولت تاجی حله جله مال

این الوجوه التی کانت محجبة * من دونها تضرب الاستار والکلل

(وجوه) وجهك جمعیدر ذکرجزء اراده کل طریقیله وجودلر که انواع محاسب قصد اولنور (محجبه) وزن ومعناده مخدره در (استار) ستره نك جمعیدر عربیدر (کلل) کسرایله کله نك جمعیدر جبینلك که فارسیده پشه خانه دیرلر بورنجك

وباشبیکه اولور یاز کونلری سککدن وقیشلرده صوغقدن محافظه ایچون ملحفه اوزره نصب اولنور بو بیتك اولندن عاطفه ساقطه در واین الوجوه تقدیرنده این الامیره اوزره معطوف اولور (ترجمه) قنده در خوبان برقعدارلر * پرده لرله حفظ اولور روز وایال

فافصح القبر عنهم حین سائلهم * تلك الوجوه علیها الدود ینتقل

افصح بیان واظهار واعلان ایلدی دیمکدر (سائلهم) سأل عن حالهم تقدیرنده در هر نظره اعتبار ایله امعان ایدن اهل عبرته شمولی ملاحظه سیله فاعلی ذکر وایراددن حذف ایله تعمیم انسب کورندی مصرع ثانی که ایکی مبتدا برخبر ایله جمله سی حالیه در (دود) قوردلر که اتده وسائر اشیاده پیدا اولور فارسیده کرم دیرلر (مأل) اول نازونعیم ایله پرورده کانهال خوبان صاحب حسن وجمال قبره وارد قلرنده هر کیمکه ملاحظهٔ عاقبت اندیش ایله حاللرینی تفکر ایلیوب سؤال مقامنه واررسه قبرلری انلرك حقیقت حاللرینی لسان فصیح حال ایله بیان ایدوب بودار فانینك عاقبت کاری بودر که شاهدی اول حسن وجمال محلی اولان یوزلر اوزره حالا نیجه یوزیك اثر فنا اولان دیدان بی پایان مکان طوتوب بریردن آخر محله نقل وبلا مانع انی بازدهٔ حقارت ایلمکده در دیو افادهٔ خبر ایدر (ترجمه) قبری احوالن بیان ایدرانك * جای دود ومورد راول خوش جمال

قد طال ما اکلوا منها وما شربوا * فاصبحوا بعد طول الاکل قد اکلوا

(فیها وهم شربوا) نسخه در (ترجمه) کرم کرما کرم ایتمکده انی * اکل وشرب صبح وشام ایله نوال

وطال ما کثروا الاموال وادخروا * فخلفوها علی الاعداء وارتحلوا

(ادخروا) ذخیره ایدوب مخزون کیلار حفظ ایلدیلر دیمکدر (خلفوها) اول اموالی مخلفات یعنی فوتلرندنصکره دشمنلری اولان وارثلرینه ترکه ایلیوب کندیلری حساب وبلکه عذاب اخرویسنی اختیار ایلدیلر (ترجمه) خیلی دم تکثیر ایله حفظ ایتدیلر * دشمنه قویدی ایدوب چون ارتحال

وطال ما شیدوا الدور لتحصنهم * ففارقوا الدور والاهلین وانتقلوا

(شیدوا) متین ومستحکم یاپدیلر دیمکدر (دور) دارك جمعیدر (لتحصنهم) نفس واموال وعیالی محافظه ایلمك ایچون دیمکدر (اهلین) جمع سالم اهالی کبی مفردی اهلدر بو بیتده (فی بروج مشیده) کریمه سی مالنی تذکیر واردر (ترجمه) یاپدیلر محکم سرالر حفظ ایچون * فرقت ایدوب قالدی اول

دار وعیال

اضحت مساکنهم وحشا معطلة * وساکنوها الی الاجداث قد رحلوا

(اضحت) کانت مألنده اولور (وحشا) اکل وشربه شایان اولان اشیادن خالی وحشتزار که خبر اولور (معطلة) استعمالدن متروك اولدقلری حالده اول مساکن دیمکدر (اجداث) لفظ کریمه در قبر معناسنه اولان جدث لفظنك جمع قلتیدر کورستان معناسنه در مصرع ثانی مبتدا وخبر جمله سی حالیه در (ترجمه) وحشت آباد اولدی هب مسکنلری * ترك ایدوب قبره ایدنجه ارتحال

سل الخلیفة اذ وافت منیته * این الجنود واین الخیل والخول

(خلیفه) پادشاهدر که اعظم اهل ظاهردر (منیه) موت (وافت) وفا ایلدی یعنی ایرشدی ویتشدی (خول) دائره وحشم وخدم (ترجمه) وقت موتی ایرسه شاهه قیل سؤال * لشکر وخیل وحشم نولدی نه حال

این الکنوز التی کانت مفاتحها * تنوء بالعصبة المقوین لو حملوا

(کنوز) جمعدر مفردی کنز کنجدن معربدر یره دفن ایله حفظ اولنان مال که بو بیت (آتیناه من الکنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولی القوة) کریمه سندن مقتبسدر که قارون ملعون ومال مدفونی حقنده نازلدر (تنوء) آغر یعنی ثقیل اولور (عصبه) اوندن قرق عدده وارنجه اولان کروه رجال (مقوین) حیوانی کوجلو وقوتلی توانا دیمکدر لکن بونده رجالده مستعمل اولمغله انلرده استعمالی قانون لغت اولان قوی معناسنه در (ترجمه) قنده اول کنزلك عجب مفتاحلری * کیم تحمل ایتمیه نقلن رجال

این العبید التی ارصدتهم عددا * این الحدید واین البیض والاسل

(عبید) عبدك جمعی بنده کان معناسنه (ارصدتهم) سن انلری کوزجی قودك دیمك (عدد) ضمله در عدّه مفردیدر ایام شدیده ایچون حاضر ایلدکلری آلات وبساط وعسکر (حدید) دمور که مراد زرهدر (بیض) کسر ایله در مفردی بیضه زرهك طاسی که باشه کیررلر خود واشق وتوغلغه دیرلر یاخود حدید کسکین قره دمور قلج (وبیض) مجلی ومصیقل یوزلی قلجلر (اسل) لطیف جزر اقلردر (ترجمه) قنده اول قوللر که حفظکده ایدی * قنده در شمشیر وآلات جدال

این الفوارس والغلمان ما صنعوا * این الصوارم والخطیة الذبل

(فوارس) آتلولر (غلمان) کسر ایله غلامك جمعیدر (صوارم) کسکین قلجلر (الخطیه) الرماح الخطیه دیمکدر که موصوفی مقامنه قائم اولمش خطنام محلده

يايدقلرى مزراقلر مراددركه برئه صاحبى بيوردر (الكاتبين بسمر الخط ماتركت * اقلامهم حرف جسم غير منعجم (سمر) اسمرك جمعيدر مزراق مراددر (ذبل) فتحه لرله اينجه دقيق معناسنه كه جمعى ضمه لرله در خشبه وخشب كبى (ترجمه) قنده در فارسلرك خادملرك * تيغ ونيزه نولدى صالبول برمجال

اين الكفاة الم يكفوا خليفتهم * لمارأوه صريعا وهو يبتهل

(كفاة) ضمله كافينك جمعيدر قضاة وقاضى كبى (لم يكفوا) كفايه دن اولوب اصلى يكفيوا ايكن لم جزم كلمكله يا ساقط اولمسى جزمنك علامتى اولوب نقل حركه ايله لم يكفوا اولدى (صريع) دوشمش يعنى مصروع (ترجمه) نولدى كافيلر ايرشمزمى شهه * كورديلرچون دوشدى ايدر ابتهال

اين الكماة التى ماجوا الماغضبوا * اين الحماة التى تحمى بها الدول

(كماة) جمعدر مفردى كمى وزن ومعناده شجيع ديمكدر (ماجوا) موج ماده سندن اولوب تكثر واضطراب ايلديلر ديمكدر (لما) لام حرف جر مكسور وما مصدريه در (دول) اولنده ضم ويا كسر ايله دولتك جمعيدر دولت مالده فتحله وحربده ضمله در (ترجمه) قنده موج اوران دلاورلر عجب * دولتك حفظ ايلين جندرجال

اين الرماة الم تمنع بانمهم * لما اتتك سهام الموت تنتصل

(رماه) سابقلرى كبى جمع ومفردى رامى تيرانداز در (اسهم) سهمك جمع قلتيدر اوقلر (سهام) جمع كثرتيدر (تنتصل) اوق آتمقده يارش ايدر ديمكدر مسابقه معناسنه لكن بونده همان موتك ظهورندن كنايه در (فائده) اوق اتمق سنت سفينهٔ احمديه در حتى بيشمر وتيرانداز ان اولان سعد بن ابى وقاص عشرهٔ مبشره دندر بوامرده نيجه كره امير الانبياء عليه التحايا حضرتلرينك ر اللهم سدد سهمه) كبى سهم السعادهٔ دعالرى آنك حقنده سپر اجابته اصابت ايلمشدر وكنديلرى دخى كمانكشلك بيوروب حتى احد غزاسنده كتوم اسميله بنام كمان شريفلرينك كثرت رمايتدن ناشى سيه سى يعنى باشلرى مندقه اولوب قيرلمغله عملدن قالوب اندن ماعدا بش عدد قوسلرى دخى اولمغله برينى دخى اخذ بيورديلر شفاى شريف صاحبى تحقيق اوزره قتادة بن النعمان صحابى تبركا اول يايى الى اخر العمر حفظ ايلديكى تاريخ خميسده دخى مذكوردر (واعدوا لهم مااستطعتم من قوه) كريمه سنده قوتدن مراد الهى رمى اولديغن منبر اوزره اوچ كره تكرار ايله تفهيم بيوردقلرينى عقبة بن عامر حضرتلرى روايت ايلديكى صحيح مسلمده مصرحدر (ترجمه) قنده راميلركه ايتمزلرمى منع * كيم سهام مركه

بوقى

بوقى هيچ مجال

هيهات مامنعوا ضيما ولادفعوا * عنك المنية اذ واٌفى بها الاجل

(ضيم) طاغك وسائر نسنه نك برطرفى وبونده برجزء قليل ومقدار حقير مراد اولور (ترجمه) چون بو مذكورات ايتمزدفع موت * كلدى وقت رحلت دارالجلال

ولاالرشى دفعتها عنك لوبذلوا * ولاالرقى نفعت فيها ولاالحيل

رشى هدى وزننده رشوتك جمعيدر (رقى) دخى اول وزن اوزره رقيه نك جمعيدر رقيه افسون وعزايم وتمايم كبى نسنه لردركه تركجه بوكى ومكر معناسنه (حيل) عنب وزننده حيله نك جمعيكه ايكى نوعدر برى شرعيه وبرى عرفيه در شرعيه اولان حيله لر كتب فقهيه ده مصرحدركه مثلا برخانه يه عدم دخول ايچون ثلاثه اوزره شرط ايلسه اول كسنه يى برقاچ كيشيلر اخذ ايدوب زور ايله اول منزله ادخال ايدرلر بواكراه معتبردر بعده چيقوب ينه اختيار يله اول داره داخل اولسه طلاق واقع اولمز ومال اوقاف وايتامده دور شرعى كبى وعرفيه دخى اقسام متعدده يه منقسمه اولور مباح اولان قسمندندركه بعض دعوات واوفاقك نسخه سنى حمائل ايدوب تأثيرى فى الحقيقه حق تعالى دن اولديغنى مقر اولديغى حالده خير وبركاتنى معتقد اولمق كبى كه بومحلده مراد بودر وبعض نسخه ده المحل واقع اولمش مأللرى بردر (ترجمه) بذل رشوتله دخى دفع اولميه * نفع قيلمزهم فسون سحر حلال

ماساعدوك ولاواساك اقربهم * بل سلموك لها ياقبح مافعلوا

(ماساعدوك) سكا ياردم ايتمديلر (لاواساك) سكا لطف ونفع ايله نعمتلرنده تشريك ايتمديلر (ياقبح) ندامى تعجب وتفجع ايچون كلوركه كويا لسان شاهيدن بعد اليأس ديمك اولوركه اول خدم وحشمى بوقدر وقتدركه مراعاة حاللرنده اوزار ناس ومظالم ارتكابى امثالى امورى ارتكاب ايلمشكن عاقبة الامر بر وقت اضطرابم واقع اولدقده قطعا اعانتلرى اولمديغندن قطع نظر بنم كريبان حياتمى پنجهٔ ملك الموته تسليم ايلديلر انلرك بوفعللرى نه قبيح كار اولور ديمك اوله (ترجمه) نه مساعد نه مواسى اولديلر * ويرديلر موته زهى قبح فعال

مابال قبرك لايأتى به احد * ولايطوف به من بينهم رجل

(بال) بونده حال وشان ديمكدر (يعنى) سبب وسرى ندر وقبرنه حال وشان صاحبيدر ديمك اولور (ترجمه) سرندركه كيمسه كلمز قبريكه * هيچ طواف

ايتمزاني برذوالكمال

مابال ذكرك منسيا ومطرحا * وكلهم باقتسام المال قدشغلوا

منسی محمی وزننده اسم مفعولدر اصلی منسوی در (مطرحا) طرح ماده سندن افتعال بابندن اطتراح مصدرينك اسم مفعوليدر تاطايه قلب ايله ادغام اولنمشدر كه اصلنده مطترح ايدی مطروح معناسنه در لكن افتعاله نقلده معنای زائد بودركه مطروحيتنه سبب بنه كندی اولديغنی مفيد اولور مقتضای بنای بابدر (ترجمه) نه سبب كيم ذكريكی طرح ايتديلر * مالكی قسمتله ايدوب اشتغال

مابال قصرك وحشا لا انيس به * يغشاك من كنفيه الروع والوهل

(كنف) جانب وطرف (روع) وزن ومعناده خوف (وهل) عطف تفسير اولور فی الاصل شئ معناسنه الفاظ متتابعه دندر وهلة اولاده ديرلر يعنی ابتدا واقع اولان شئ وامرده ديمك اولور (ترجمه) سرای نه قصرك كه موحش بی انيس بيش وپسدن خوف ايله جسم اولدی نال

لا تنكرن فما دامت علی ملك * الا اناخ عليه الموت والوجل

(مادامت) دنيا طوردقچه ديمكدر كانت نسخه در (اناخ) چوكردی ودوه يی اوتورتدی (وجل) خوفدر (ترجمه) ايتمه انكار ايلر اولسه شه دخی * اشترموته يرين حالا مجال

وكيف يرجو دوام العيش متصلا * وروحه بحبال الموت متصل

(حبال) مهمله ايله حبلك جمعيدر اورغان وايب كه رسن وحبل دخی ديرلر وهالت آلتدن غلطدر (ترجمه) عيش دائم دنيه ده ممكنمی هيچ * پای روحه حبل موت اولمش عقال

وجسمه لبنيات الردی غرض * وملكه زائل عنه ومنتقل

(بنيات) ضمله ديوار معناسنه در (ردی) سفلی در (غرض) سبركه بوته ديرلر وزن ومعناده هدف كبی (ترجمه) جسمی تيرموته اولمشدر هدف كيم اصابتله كاور ملكه زوال (نطق ديكر)

الا هل الی طول الحياة سبيل * وانی وهذا الموت ليس يحول

حضرت زهرادن فرقتی بابنده صادر اولان اشعاردندر (انی) فتح وقصر ايله در محذوف تلك لفظنك خبريدر (يحول) انقلاب وتغير ايدر ديمكدر (ترجمه) وارميدر طول حياته بر سبيل * بوقدر اوازموته حائل ای رحيل

فانی وان اصبحت بالموت موقنا * ولی امل من دون ذلك طويل

(موقن) برامرده يقين حاصل ايدن كشی (ترجمه) كرچه موتی بن يقين بيلدم ولی * اندن اميد مدرافزون وطويل

وللدهر الوان تروح وتغتدی * وان نفوسا بينهن تسيل

(نفوس) نفسك جمعيدر بونده مراد دم سائلدر (تسيل) سيلان ايدر يعنی آقر ديمكدر (ترجمه) وارتلون روزكاره صبح وشام * قان رواندر چون شفق موت ايله بيل

ومنزل حق لا معرج دونه * لكل امرئ منها اليه سبيل

(معرج) تفعيلدن مفعول صيغه سيله اسم مكاندر (ترجمه) يوق مقام حقدن اوزكه منزله * هركسه وار دهرده اكه سبيل

قطعت بايام التعزز ذكره * وكل عزيز ما هناك ذليل

(تعزز) عزت اظهار ايلمك (ذليل) عزيزك ضديدر (ترجمه) عزتم وقتنده ذكرين ايتمدم * بويله ايدن هر عزيز اولور ذليل

اری علل الدنيا علی كثيرة * وصاحبها حتی الممات عليل

(علل) كسر ايله علتك جمعيدر (كثيرة) اری فعلنك مفعول ثانيدر (ترجمه) بنده كوردم كثرت اوزره چون علل * بويله اولان موته دك اولور عليل

وانی لمشتاق الی من احبه * فهل لی الی من قد هويت سبيل

(مشتاق) شوقدن افتعالك مفعولی اولوب اصلی مشتوق ايدی (هويت) كمال محبتله تعلق ايلدم ديمكدر (ترجمه) اولمشم تحقيق مشتاق حبيب * وارمی محبوبه عجبكه بر سبيل

وانی وان شطت بی الدار نازحا * وقد مات قلبی بالفراق جميل

(شطت) بعيد اولدی ديمكدر (نازحا) بعيد امعناسنه مفعول مطلق اولور قعدت جلوسا كبی (جميل) تنوين تكثير ايچوندر (يعنی) چوق صاحب جمال ويا چوق خلق جميل صاحبی ديمك اولور (ترجمه) داريمزدور ايتدی دوران كرچه كيم * سابقا موت ايله كتدی چوق جميل

فقد قال بالامثال فی البين قائل * اضربه يوم الفراق رحيل

(امثال) مثل لفظنك جمعيدر غلطنده مصال ديرلر (بين) فرقت كه بينونت معناسنه (يعنی) بر اهل حكمت باب فرقتده بر سوز سويليوب معنيدار ونكته آميز اولمغله عبرت اهلی ميانده مثل سائر اولمش ديمكدر مقول محذوفدر فقد قال

كلاما تقديرنده در (اضرب) ضرب ماده سندن تفعيلك مضارع نفس متكلميدر (يعنى) چوق چوق اول مثلى بن ايراد وتذكير ايدرم ديمكدر (رحيل) مثلك مألى رحيلدر ديمك اولور (ترجمه) كادى امثال ايچره فرقتده بوسوز * فرقتده چوق چوق ايدرم مثيل

لكل اجتماع من خليلين فرقة * وكل الذى دون الفراق قليل

(خليل) مطلقا دوست وصديق كبى ومثل مذكر بودركه مألى ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ايكى دوستك جمعى فرقت ياب اولور * بيقرار اولان وصال اولور قليل

وان افتقادى فاطما بعد احمدا * دليل على ان لا يدوم خليل

(افتقاد) فقددن افتعالدر (فاطما) فاطمة ايكن وزن ايچون ويا رجال منزله سنه تدريج ايله تحليل ايچون ترخيم اولندى (احمدا) غير منصرف اولمغله جر بدلى اولان فتحه يى اشباع ايله وزنى تكميل اولندى (ترجمه) حضرته پيرو اولوب زهرا دخى * كتدى چونكه دائم اولماز هيچ خليل

وكيف هناك العيش من بعد فقدهم * لعمرك شئ ما اليه سبيل

(فقدهم) ضمير جمع تثنيه مقامنده ايراد اولنمق اعداد شفعيه ده اقلى ايكى اولمقدن ناشيدر اعداد وتريه ده اقل جمع اوچدر (اثنان وما فوقهما جماعة) جموع شفعيه يه خاص اولديغى خاتم الاوليادن مرويدر (عمر) فتحه له لغتدر بقا معناسنه در عمر كبى وبونده قسم ايچون كلمشدر (ترجمه) اولمز انلرسز صفاى عيش ودم * عيشه رغبت ايلم تحقيق بيل

سيعرض عن ذكرى وتنسى مودتى * ويظهر بعدى للخليل عديل

(تنسى) فراموش اولنور ديمك (عديل) مثيل وشبيه ودنك (ترجمه) ياد اولنم حيه نسيان ايره * بن كيدنجه بولنه نيجه عديل

وليس خليلى بالملول ولا الذى * اذا غبت يرضاه سواى بديل

(ملول) فتحه له ملالتدندر محزون ودلكرفته (بديل) بدل (ترجمه) دوستم اول اولمزكه بندن اوصانه * غيبتمده هم ايده غيرى بديل

ولكن خليلى من يدوم وصاله * ويحفظ سرى قلبه ودخيل

(دخيل) بركسنه نك امورينه مداخله ايدن كشى (ترجمه) دوستم اولدركه بوله وصلى دوام * حفظ سر ايده اولوب كاره دخيل

اذا انقطعت يوما من العيش مدتى * فان بكاء الباكيات قليل

(بكاء) يرينه عزا با واقع اولمشدر (باكيات) تعبيريله نسوان مراد اولورزيرا اظهار

حزن وفغان ونوحه اكثريا زنانه مخصوص ودورود راز كريان اولمق انلردن محسوسدر لكن مردان مستور الاحزان ومنتهيان شرع ذيشاندر (ترجمه) مدت عمرم بولنجه انقطاع * ناله كار تعزيت اولور قليل

يريد الفتى ان لا يموت حبيبه * وليس الى ما يبتغيه سبيل

(حبيبه) برنده (ويهرما) دخى نسخه دربك زياده پير اولور ديمكدر (يبتغى) طلب وتمنى ومراد ايدر ديمكدر (ترجمه) دوستك استرحياتن دوست اولان * يوق ولى بو مطلب ايچون هيچ سبيل

وليس جليلا رزء مال وفقده * ولكن رزء الاكرمين جليل

(جليل) جميله امر حسن معناسنه خبردر (رزء) ضم مهمله وزاى ايله نقصان ومصيبتدر ليس نك اسميدر وزن ايچون تأخير اولنمشدر (ترجمه) ماله كلمك خوش دكل نقصان ولى * اندن اصعبدر كرامك فقدى بيل

لذلك جنبى لا يؤاتيه مضجع * وفى القلب من حر الفراق غليل

(يؤاتى) وزن ومعناده يوافق ويطاوع كبيدر (مضجع) ملحفه كه دوشك وياتق فارسيده جامه خواب دينور (غليل) نقطه ايدر عطش كه صوسزلقدر ظمأ كبى (ترجمه) انك ايچون جامه خوابه ياتمزم * فرقت ايتدى بيت قلبى پر غليل

(نطق آخر) فاهلا وسهلا بضيف نزل * واستودع الله الفا رحل

(اهلا) فعل محذوفك مفعوليدر تقديرى اتيت اهلا يعنى كويا كندى اهل واولادك اولان دائره يه كلدك اجنبى يوقدر اوبله بيل ديمكدر (سهلا) دخى اتيت موضعا سهلا يعنى سهولتلى يره اياق باصدك عسرت كورمزسين ديمكدر (استودع) وديعه ماده سندن استفعالك نفس متكلمى (الف) دوست معناسنه كسر ايله الفتدندر (ترجمه) مرحبا اى مهمانم پيرئ پاك اعتدال الوداع وقت جوانى ايلدى چون ارتحال

تولى الشباب كان لم يكن * وحل المشيب كان لم يزل

(كان) اصلنده كان دن تخفيف اولندى (ترجمه) كندى چون وقت جوانى كلمامش كبى اولوب * كادى پس ايام پيرى بردخى بولمز زوال

كان المشيب كصبح بدا * واما الشباب كبدر افل

(افل) طولندى ديمكدر مصدرى افول غروب معناسنه (ترجمه) صبح صادق كيبى اى غافل كورندى شيب ريش * هم جوانى آفل اولدى بدروش بوحسب حال

سقى الله ذاك وهذا معا ✻ فنعم المولى ونعم البدل

(سقى الله) الله رحمت ايلسون ديمكدر استعاره اولنمش (ترجمه) ايليه رحمت خدا پيرى جوانى يه معا ✻ ايكيسيده خوش كه ويرمشدر قديريزوال

(نطق ديكر) يمثل ذو العقل فى نفسه ✻ مصائبه قبل ان تنزلا

(ذو العقل) عارف آكاه معناسنه در ذو الجهل قرينه سيله كه مراد انسان كاملدر (فائده) ابن ميلق شاذلى مكاتبنده بيورر صوفيهٔ كرام عندنده انسان ديو تبعيت احمديه ايله تحقق ايدوب وبو طوراوزره من طرف الله عزوجل مؤيد ومبجل اولان نفس نفيس اكمله ديرلركه عباد الرحمن فى الحقيقة انلردر سائرلرى عبد مسخرة الله دركه بيورر (سخر لكم ما فى السموات وما فى الارض) وذوى العقول واولوا الالباب دخى انلردركه عبد ذات اطلاق اولنور حتى برصلاة شريفه ده اللهم صل على محمد عبد ذاتك ديمشلردر (ترجمه) ظن ايدر نفسنده عاقل هر بلايى كلمدين ✻ لوحهٔ وهم اوزره برصورت ويروب محض خيال

فان نزلت بغتة لم ترع ✻ لما كان فى نفسه مثلا

(لم ترع) خوف ايلمدى ديمكدركه قلب وعقل معناسنه اولان روع ماده سندندر (لم ترعه) نسخه سى فاسددر زيرا لازمدر متعدى دكل ووزنه دخى مخلدر (ترجمه) دفعة كرنازل اولسه ايلمز خوف وفزع ✻ لوحهٔ نفسنده اندن ايتدى چون رسم مثال

يرى الامر يفضى الى آخره ✻ فصير آخره اولا

رأى الامر دخى نسخه درمراد بلاى مذكوردر يفضى فا ايله افعالدندر انجام بولور ونتيجه ويرر نهايته واصل اولورديمك آخرلر كسر ايله اولك ضديدر (ترجمه) چون خيالنده نهايت بولدى اول كاركريه ✻ عاقبت انديش اكا آيلر مقدم انتقال

وذو الجهل يأمن ايامه ✻ وينسى مصارع من قد خلا

(ذو الجهل) بى عرفان (مصارع) مصرع لفظنك جمعى سابقا دوشد يكى يرلر معناسنه (خلا) مضى وذهب ديمكدركه كچن اونودولوريرلر اونتمق ايسه احمق كاريدر حتى تركى ضرو بده بركره دوشديكى قويو مشهوردر (ترجمه) اهل جهل اولور حوادثدن امين روزكار ✻ عبرت آلمز وقعهٔ سابقه دن اولمز اهل حال

فان بدهت صروف الزمان ✻ ببعض مصائبه اعولا

(بدهت) بداهة ظهور ايلدى ديمكدر صروف حوادث (اعول) عو يل وفرياد

وفزع ايدر ديمك آخرنده اولان الف اشباعدر (ترجمه) بالبداهة ايرسه ايامك بلاسندن اكا ✻ بعض شدت ايده فرياد وفزع عنف وجدال

ولو قدم الحزم فى نفسه ✻ لعلمه الصبر عند البلا

(حزم) احتياط ايدوب آكاه بولنمق (ترجمه) احتياطى ايلسه در پيش فكرى اولا ✻ صبرى ايلردى افاده اول بلاده احتمال (نطق اخر)

اذا اجتمع الافات فالبخل شرها ✻ وشر من البخل المواعيد والمطل

(مواعيد) موعودك جمعيدر موعود وعد معناسنه (مطل) دفع وتأخير (ترجمه) جميع آفتك شرى بخلدر ✻ انكده شرى وعد ومطلدر بيل

ولا خير فى وعد اذا كان كاذبا ✻ ولا خير فى قول اذا لم يكن فعل

يعنى وعدك خير يوق انجاز بله دركه صادق الوعد اولمق محسناتدندركه خلف قبيحدر وكلامك دخى خيرو بركتى سوزك عهده سندن كلوب قوتدن فعله كلورسه ونتيجه پذير اولوب مأل مقالى اجرا ايله صاحبى مردانه حركت ايدرسه در والا (قوله بوله) مثلى بومحلده ضرب اولنور (ترجمه) اولان وعدنده كاذب خيرى يوقدر ✻ سوزى كل عهده سندن اولمه مهمل

اذا كنت ذا علم ولم تك عاقلا ✻ فانت كذى نعل وليس له رجل

مأل مقال) علمايه عقل لازمدر علم برعالمده عقلندن زياده اولسه كندى صاحبى سبب قتل اولوروبرعكس اولسه يعنى عقلى علمندن زائد اولسه الحاده دوشر زيرا تدقيق اموردهٔ دقيقه عقلى آلت اولوب انى اعمالده علم مدار اولمغله حفظ وصيانت ايلسه كرك ايدى عدميله محفوظ اولميوب مقدرات الهيه دن خبردار وآيات واحاديثدن واحكام مجتهدينيدن وكشوفات اهل الله دن آكاه اوله مز پس عقل كنديسنه داهيه اولور نعوذ بالله تعالى زيرا عقل عضو كبيدر از جمله مثلا اياغى اولميان كمسنه نعلين صاحبى اولمق محل استعمالى اولمديغى سببدن مفيد دكلدر (ترجمه) اولورسك عالم بيعقل اولورسين ✻ اياقسز نعلى اولماغه مماثل

وان كنت ذا عقل ولم تك عالما ✻ فانت كذى رجل وليس له نعل

بو بيت بيت سابقك عكس وضديدركه علمى اولميان كمسنه عقلى اولسه دخى عريان كبيدر (ترجمه) اولورسك عاقل بى علم بكزر ✻ نعلسز برقدم اهلينه جاهل

الا انما الانسان غمد لعقله ✻ ولا خير فى غمد اذا لم يكن نصل

(غمد) قين كه نيام وغلاف دخى ديرلر وثانى اولك عينيدر (نصل) نون ومهمل ايله

دمرن ویلمان که اوق وقلج وبچاق ومزراق درت شیده مستعملدر بو بیتده وجود
انسانی نیامده وعقل سیف قاطعده استعاره اولنوب اول تیغه نصل دخی
اثبات اولندی لکن نصل بونده ارادهٔ کل ایله مطلقا شمشیر معناسنه در
(ترجمه) کشی عقلك غلافیدر اکر کیم * بلا تیغ اولسه قین خبرا تمزای دل

(نطق آخر) لو کان هذا العلم یحصل بالمنی * ما کان یبقی فی البریة جاهل
(منی) امنیه لرکه آرزو وامید وبلاسعی تمنی ومیل سازج (ترجمه) اکر علم
خدا امید ایله حاصل اولیدی * خلایق جمله عالم اوله بولنمزدی جاهل

اجهد ولا تکسل ولا تك غافلا * فندامة العقبی لمن یتکاسل
(اجهد) کسر ایله امردر جهد یعنی سعی وجد ایله دیمکدر که علم الهی یه نظر له
مجاهده مقصد اولنورکه آکاه کاریدر ضدی غفلتدر (لا تکسل) علم بابندن نهی
حاضردر ثقیل اولمه اظهار شوق ایله دیمك (عقبی) موصوفی محذوف صفتدر
دار عقبی که اعقاب وعقاب وپشیمانلق محلی (ترجمه) جهاد وشوق ایله
سعی ایله اولمه غفلت اوزره * که عقباده پشیمان اوله هر کیم اوله کاهل (نطق دیکر)

رضینا قسمة الجبار فینا * لنا علم وللاعداء مال
(جبار) اسماء حسنادندر مصلح معناسنه که جبر کسر بوندندر یاخود اکراه
والجاء معناسنه اولان جبردن اوله که مقدراتی البته اجرا ایدیجی دیمك اولور
اکرچه حرف داله جبر وقدر بحثی مفصلدر لکن بو محلده دخی تعبیر دیکر ایله
مصور واجمالا محرر قیلنورکه عبدك افعال اختیاریه سنده مذاهب عدیده
واردر جبریه دیرکه عبدك فعلنده عبددن اصلا قدرت یوقدر تأثیر انجق قدرت
قاهرهٔ جبار تعالی دندر واشعریه دیرکه اراده مزده مجبور افعالمزده مختارز
ومعتزله دیرکه عبدك فعلی کندی قدرتیله در فقط ایجاب واضطرار یوقدر فلاسفه
دیرکه عبدك فعلی ایجاب ایله در تخلف ممتنعدر وبو مسلك مواقفده مقرر اولدیغی
اوزره امام الحرمیندن دخی منقولدر لکن شرح مقاصدده دیرکه امام الحرمین
ارشاد نام اثرنده جمیع حوادثك حدوثی الله تعالینك قدرتیله در دیدیکنی
نقل ایدوب مواقفده کی سخن امامه افترادر دیمش اولدی استاذ ابو اسحق
اسفراینی دخی بیورر که عبدك اصل فعلی ایکی مؤثر قدرتك مجموعیله در وابو بکر
باقلانی دخی دیرکه عبدك فعلی مجموع قدرتین ایله در لکن قدرة الله اصل فعلده
مؤثردر ووصف فعلده عبدك قدرتی مؤثردر یعنی عبددن صادر اولان فعل
یا طاعت ویا مباح ویا معصیت وصفیله اولمق صورتیده در اما ابو الهدی ابو منصور

ماتریدی رضی الله عنه بیورمشلرکه واکثر اهل سنتك دخی مسلکی بودرکه
عبدك فعلی ایجادا قدرت قدیر تعالی ایله وکسبا عبدك قدرتی ایله واقع اولور
مقدور واحد ایکی قدرت تحتنده داخل اولمقده جهتلری مختلف اولدقده مانع
یوقدرکه جهت ایجاد حق تعالینك مقدوری وجهت کسب عبد خدانك
مقدوریدر وخلق آلته محتاج دکلدر اما کسب آلت ایله در وکسب محل
قدرتنده در خلق محل قدرتده دکلدر وکسب ایله قادر منفرد اولمز اما خلق ایله
منفرددر بونده اهل تحقیق دیدیلرکه عبد بالاختیار فاعلدر دیمك عبد افعالنی
قصد واراده ایله موجد اولور دیمکدر مع هذا حق تعالی خلق افعالده مستقلدر
ودخی مقدور واحد جهتلری متحد اولان ایکی مستقل قدرت تحتنده داخل
اولمزکه بو سخنك متانتی بی شبهه در بو مضیقدن تخلیص کریبانده خلق حقك
وکسب عبدك دردیمك لازم کلدی لکن عبدك قدرتی محضا مداردر عبدك
صرف قدرت ایتمسی آلته مباشرتدر مکن اولان فعلی قصد ایله اما خالق
تعالینك صرف قدرت ایتمسی اول فعل ممکنی ایجاد ایله در ودخی فعل تعبیری
عامدر اما خلق اسمی باری تعالی یه خاصدر کسب اسمی عبده خاص اولدیغی کبی
اشته بو تقریر کفایه صاپونیده موجوددر یعنی خالق تعالی عبدده قدرت
خلق ایلدی عبد اول قدرت ایله فعله وترکه قادر اولور واراده دخی خلق ایلدی
عبد اول اراده ایله فعلدن ویا ترکدن برینی ترجیح ایدوب پس قدرتی
علی وفق الاراده تعلق ایلیه آلات ودواعی یی صرف ایلدیکی عقبنده
الله تعالینك دخی اراده وقدرتی اول فعلی خلق ایتمکه تعلق ایلیه که خالق تعالی
خلق ایلمکده عبدك اول فعلی اولا ارادهسی شرط عادی اولدی وبو ارادهنك
مقتضاسی ترجیحدر پس محذور یوقدر اشته بو قید ایله جبر ویا مذهب اعتزاله
رجوع دخی لازم کلمز فعلی عبده اسناد کسبی سبیله در ضرب زید عمرا کبی
ضربی زیده اسناد حقیقت لغویه در وحقیقه اسناد ضربانی خلق ایتمسیله در
پس فعل عام اولدیغنده شبهه یوقدر اکن اشعری اختیاری وفعلی دخی
الله تعالینك مخلوقیدر دیمکله فعلی عبده نسبت ایدهمدی پس جبر متوسطدن
خلاص ممکن اولمدی اما امام الهدادن اولان تقریرده اصلا جبر یوقدر قالدیکه
بو افعال عباددده تفصیل عمل واردر اولی اولان ترك مناظره ایله تفویض العلم
الی الله ایدوب رضا وتسلیمدر دیو اصفهانی وشیخ اکمل وصیت ایلمشلردر فقیر
دیرمکه قضا خالق تعالی طرفندن اولمغله رضا واجبدر لکن مقضی یه رضا

واجب دكلدر زيرا خالق طرفنده در وبوني مؤيددر كه اعوذ برب الفلق من شر ما خلق بيورلدى انكچون بعد الوقوع عدم تحمل بيانيله تيسير ورفعيله نياز اولنوركه (رب انى مسنى الضر) وسبحانك انى كنت من الظالمين) (ورب لا تذرنى فردا) ديو رجامند اولوب وصابر ومؤمن وخاشع اولمرينه مناجاتلرى مانع اوليوب مستجاب الدعوه اولمشلردر اشته قضا ايله مقضى بو تقريرايله تفريق اولنور (ترجمه) قسمت جباره راضى اولمشز * بزلره ويردى علوم اعدايه مال

فان المال يفنى عن قريب * وان العلم باق لا يزال

بو بيتده فنا وبقا اضداد دندر ومفهومى بيت سابقه دليلدر وشعر لاحقه مثيلدر (ترجمه) مال دنيا فانيدر چوق اولسه ده * علم حق باقيدر اول بولمز زوال (نطق آخر)

ان الغنى هو الغنى بقلبه * ليس الغنى هو الغنى بماله

(هو) ضمير فصل براى حصر كلمشدر (مفهوم) والله الغنى وانتم الفقراء آيه كريمه سى مفهومنجه غنى اولمق انجق قلبله يعنى مقلب القلوبه ربط دل ايله اولوركه غنى حقيقى خالق تعالى وفقير حقيقى مخلوق خدادركه هر آن قياملرى تجليات ربانيه ايله اولوب بر آن تربيه سى منقطع اولسه محو ومنعدم اولورلر قالديكه ماسوانك برى برينه نسبتله غنالرى بنه حقه ناظردر حقك مقبولى اولان امر ايله استغنا ايدنلر غنى ومبغوضى اولان شئ ايله غنا ادعا ايدنلر انلره نسبتله فقير اولمش اولورلر مطلوب اولان غناى قلبدر غناى مال دكل (ترجمه) غناى قلبله اولور غنى كس * غنى ايدن كشى يى صانمه كيم مال

وكذا الكريم هو الكريم بخلقه * ليس الكريم بقومه وباله

(كريم) صاحب كرم (خلق) ضمله در مراد حسن خلق (آل) اهل واولادكه زينت حيات دنيادر (ترجمه) كريم ايدن كيشى يى حسن خلق * كريم اولمز چوق اولسه قومله آل

وكذا الفقيه هو الفقيه بحاله * ليس الفقيه بنطقه ومقاله

(فقيه) مطلقا عالم معناسنه در صكره خاصة عبادات ومعاملاته متعلق اولان مسائل اصوليه وفروعيه يى عالم اولان كمسنه يه فقيه ديديلر (خلاصه سخن) عالم فى الحقيقه كندى نفس ناطقه سنك حالنى بيان كمسنه در يوخسه قوت نطقيه سى اولوب خوشكوى وضرب نطقه قادر سلاست اداوسلامت انشايه

مالك اولان كمسنه عالم دكلدر (ترجمه) كذلك عالم اولدر حالنى بيله * دكل عالم اوكيم اوله خوش اقوال (نطق ديكر)

فلا تكثرن القول فى غير وقته * وادمن على الصمت المزين للعقل

(ادمن) اكرام بابندن امر درادمان ايله يعنى دوام اوزره التزام ايله ديمكدر (صمت) سكوت (مزين) تفعيلدن فاعل صيغه سيله صفتدر (ترجمه) بيوقت مجلسده پركو اولمه سن * زينت عقل ايله صمتى اى كوكل

يموت الفتى من عثرة بلسانه * وليس يموت المرء من عثرة الرجل

(عثره) سورچمك لغزش معناسنه (ترجمه) زلهٔ قول اولدى قتلك موجبى * زلهٔ پاى ايله قتل اولمز رجل

فلا تك بثاثا لقولك مفشيا * فتستجلب البغضاء من زلة النعل

(بثاث) نشرده مبالغه ايدن كمسنه در (مبثاثا) دخى نسخه در مكثار وزننده معناده فرقى آزدر (مفشى) شائع ايدن كشى (بغضاء) شدت بغض (زلهٔ نعل) لغزش پا كه اياق سورچمك يعنى بر كمسنه نك بر كره اياغى سورچمسنى نقل وافشا ايلسك امر جزئى ايكن اول كمسنه نك سا كه عداوت كليه سنه سبب اولور ديمكدر (ترجمه) ايتمه افشا هر ايشى كيم جالب ايدر * سا كه بغضى بر اياق سورچمكدن اول (نطق آخر)

وفى الحلق احيانا لعمرى مرارة * ونقل على غض الرجال ثقيل

(حلق) مهمله ايله بوغاز حلقوم وكلو معناسنه (احيان) جمعدر مفردى حين وقت وزمان معناسنه در (لعمرى) لام قسمله حياتم حقيچون ديمكدر قسمده فتح عين لغتدر (ثقل) ثقلت اغراق (غض) كسر ومعجمه لرله بر كمسنه نك قدر وحرمتى نقصان اولق (معنى) بعض وقتلرده بر حالت تلخى وثقلت بنم بوغازمده تحقيق محسوسدر يعنى (ع) بلدزى دوشكون اولور پادشهم معزولك) نطقنجه عزل ودناءت اهل مناصبه هر نقدر تنزل وانحطاطى سببيله ثقيل ايسه اندن دخى اثقل بر حالت عقلى معنوى مشاهده ايدرم ديمكدركه سببى بيت ثانيده كاسه كركدر ان شاء الله (ترجمه) انفسى بر ثقلت احساس ايدرم كاهجه كيم * اهل منصب عزلنه غالب كورينور اول ثقيل

لم ار انسانا يرى عيب نفسه * وان كان لا يخفى عليه جميل

(معنى) عيب نفسه مشغول بر كمسنه كورمدمكه من عرف نفسه عرفانته مائل اوله بلكه تجسس وآخرلك عيوبنى تفحص طرفنه مائللردر مع هذا حسن

وقبح وجمال وجلال تمييزينه قدرتلری دخی اولسه بنه جميل ظاهره توجيه نكاه ايليوب نصب عينلری احوال ناس وحوادث روزكاردر اثرده وارد اولمشدركه سعادت اول كمسنه يه كه كندی عيبی كنديني ناسك عيبنه صرف وقت ايلمكدن مشغول قيله (ترجمه) كورمدم بركسه كندی عيب نفس درك ايده * اولسه ده ظاهرا اكرچه حسن هركار جميل

ومن ذا الذی ينجو من الناس سالما * وللناس قال بالظنون وقيل

(قال وقيل) ايكی اسمدر كفت وكو معناسنه كه تركجه ده ديدی قودی ديرلر (ترجمه) كمسه قورتلمز لسان ناسدن دنياده هيچ * سوء ظن ايله ايدرلر بربرينه قال وقيل

اجلك قوم حين صرت الی الغنی * وكل غنی فی العيون جليل

(ترجمه) كرغنی اولدكايسه اجلال ايدروملك سنی * هرغنی اولمش نظرده غيره نسبتله جليل

وليس الغنی الا غنی زين الفتی * عشية يقری اوغداة ينيل

(يقری) ضيافت ايدر وخانه سنده مهمانه اليقور ديمكدر (ينيل) اناله يعنی لطف وكرمه نائل ايدر ديمكدر (ترجمه) بيل غنايی زينت دنياكه ايلر صاحبی * كيجه مهمانه كرم كوندزدخی لطف جزيل

ولم يفتقر يوما وان كان معدما * سخی ولم يستغن قط بخيل

(ترجمه) اولسه ده تنكدست فقره مبتلا اولمز سخی * كثرت مالايده اولسه هم غنی اولمز بخيل (نطق آخر)

صن النفس واحملها علی ما يزينها * تعش سالما والقول فيك جميل

(تعش) تعيش ايكن امره جواب واقع اولمغله مجزوم اولمق اجوفده سقوط وسطيدر (فيك) فی شانك وفی حقك تقديرنده در (يعنی) نفسكی صيانت ايليوب آكا لايق اولان رفتار وكفتار ايله وبذل مال واعانت ضعفا امثالی امور اباحيه ده زينتنه مساعده ايله كه آسايش حاله سبب اولوب ناس سنك حقكده خوشكو اولورلر ديمكدر (حق) شعرايه عطايا انلری بدكو يلقدن صرف ايچوندر ديديلر وبوبابده حديث دخی ايراد ايدرلر لكن ثابت دكادر ديو صاحب قاموس سفر السعاده ده افاده ايدر (ترجمه) زينت بذل ايله نفسك قيل صيانت دائما * دوشمه افواهه سلامتله ايشت قول جميل

ولا ترين الناس الا تجملا * نبابك دهر اوجفاك خليل

(لاترين) جمله اراءت مصدرندن مضارع مخاطب ونون تأكيد اولوب البته كورنمه ومكن اولدقجه كنديكی كوستر مه ديمكدر (تجمل) جميله خوشحال اظهار ايلمكدر (نبا) تقديم نونله بعيد اولدی ديمك (ترجمه) ناسه سن وصف جميل ايله كورن لطف ايت مدام * روزكار ايلر تباعد يا جفا ايلر خليل

وان ضاق رزق اليوم فاصبر الی غد * عسی نكبات الدهر عنك تزول

(عسی) تقارب ايچوندر (نكبات) جمعدر مفردی نكبت حاق وسط وحد معتاد وحق اعتدالدن عدول معناسنه در (لطيفه) اثرده ثابت اولديغی اوزره رزقك قلتی وتدريج وتقتير اوزره اولسی شأمت كناهدن اولمغله اولوقتلرده اكثار استغفار دركاردر (نكبات) دهر يعنی شدائد ايام ظهوری حوقله ايله دفع اولنديغی كبی وكثرت رزقده شكر قولی وفعلی ومالی انك قيد وسبب ازديادی اولديغی كبی كه بيورلمشدر (لئن شكرتم لازيدنكم) (ترجمه) كربوكون رزقكده قلت اولسه صبر ايت برزمان * نكبت دهری اولورسندن قريبا حق مزيل

يعز غنی النفس ان قل ماله * غنی غنی المال وهو ذليل

(يعز) كسر عين ايله درعز يراولور ديمكدر لكن عزت ندرت معناسنه دخی اولمق بعيد اولمزكه غنای قلب صاحبی نادردر نفسدن مراد قلبدر ويغنی غنی المال دخی نسخه در (ترجمه) مالی آز اولسه دخی ايلر غنای دل عزيز * مالی چوق اولان غنيدر ليك ذاتنده ذليل

ولا خير فی ود امری متلون * اذا الريح مالت مال حيث تميل

(ود) وزن ومعنی وعدده دخی حب كبيدر مودت ايله محبت كبی (متلون) هررنكه كيرن كمسنه كه تمكن بولمش حالدن حاله تنقل ايله متصف اوله (اذ) ازمنه دن ماضی يه دلالت ايدر سكون اوزره مبنی اسمدر جمله يه مضاف اولور مضاف اولمزسه تنوين ويريلور يومئذ كبی (ريح) بونده كرم وسرد روزكاردن كنايه در (مالت) وتميل تأنيثلری ريحك مؤنث سماعی اولمسيله در (ترجمه) خير اميد ايتمه تلون اهلی حبندن صقين * تابع احوال دوراندر ابد اولمز خجيل

جواد اذا استغنيت عن اخذ ماله * وعند احتمال الفقر عنك بخيل

(جواد) جومرد ديمكدر معطی وبخشنده معناسنه (ترجمه) ايلسك مالندن استغنا سخاوت كوسترر * بار فقرك حس ايدرسه اول زمان اولور بخيل

فما اكثر الاخوان حين نعدهم * ولكنهم فی النائبات قليل

(ما اكثر) فعل تعجبدر (ترجمه) نه عجب چوقدر برادرلر صايرسن انلری *

شدت دوران وقتنده قالور لكن قليل (نطق آخر)

فلا تجزع وان اعسرت يوما * فقد ايسرت فى دهر طويل

(ان اعسرت) عسرت زمانه داخل يعنى تنكدست اولسك ديمكدر (ايسرت) انك ضديدركه خيلى دم وسعت دنيا ايله يسره دخى واصل يعنى غنى اولدك ايدى ديمك اولور (ترجمه) تنكدست اولور ايسك ايتمه جزع * نيجه دملردر غنيسين اويله بيل

ولا تيأس فان اليأس كفر * لعل الله يغنى عن قليل

بيت سابقك مآلى كويا ديمك اولديكه عمركدن اكثرى غنا ايله كچدى برمقدار فقر كلسكله مضطرب اولمه مقتضاى قضا وقدر دوامه مساعد اولمق ازواقع اولور پس بنه غنا كلسكدن صورت يأس رونما اولمغله اول يأسى دفع ايدوب قانط اولمه حقك لطف وكرمندن مأيوس اولمق عذابندن امين اولمق كبى كفردر مرجودركه كريم جوادسنى قريبا بنه اغنا مرادايدر (ترجمه) لطف حقدن يأسى ترك ايت كفردر * شايد ايده تيزسنى اغنا جليل

ولا تظنن بربك ظن سوء * فان الله اولى بالجميل

(لا تظنن) ظن ايله ديمكدر ظن احتمالى نقيض ايله اعتقاد راجحدر ديو تعريف ايدرلر كنديدن قوى طرفى يقين وضعيف طرفى شكدر زيرا يقين بلاشك علمه ديرلر وشك ايكى نقيض ميانده ترددركه برطرفى راجح اولميه پس حقه حسن ظن اوزره اولسكه كار كرونتيجه كيراوله (انا عند ظن عبدى بى) حديث قدسيسى بشارت رسان دلبندان مطالبدر ولايق حق اولان هر امرده شق جميلدر ادب دخى بودر حسن ظن دخى ظن غالب قويدر لكن رتبهٔ يقينه وارمق امنيتدر اودخى يأس كبيدر (شعر) وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا الهى حسن ظنى (ترجمه) سوء ظن ايتمه صقين قيل حسن ظن * حقك اولدر لايق لطفى جزيل

رأيت العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل

(قول الله) سورهٔ انشراحى ايما ايدركه انده آيت يسرلك مآلى مراددر (ترجمه) عسرى كوردم تابعى دائم يسار * قول حقدر اصدق كفتار وقيل (نطق ديكر)

ما اعتاض باذل وجهه بسؤاله * عوضا ولو نال المنى بسؤال

(ما اعتاض) عوض تام بولمدى ديمك (باذل وجه) آب روصرف ايدوب برامرى تحصيله سعى ايدن كمسنه (منى) ضمله منيه نك جمعيدر مطلب ومرام معناسنه (ترجمه) بذل آب روى ايدر سائل ولى بولمز عوض * مطلبه نائل ايدرسه ده

انى جر وسؤال

واذا السؤال مع النوال وزنته * رجح السؤال وخف كل نوال

اصلنده تركيب (اذا وزنت السؤال مع النوال) ايدى وزن ايچون ترتيب اولندى (نوال) عطا (ترجمه) كرسؤال ايله عطاسن ايلسك سنجيده سن * بنه راجحدر سؤال البت خفيف اولور نوال

واذا ابتليت ببذل وجهك سائلا * فابذله للمتكرم المفضال

(متكرم) اقرانندن كرمده تفوق دعواسنده اولان كمسنه (مفضال) فضيلت وسماحت صاحبى ديمكدر پس مرام بودركه اكرچه سؤال برامر خسيسدر لكن ضرورت مبيح محظور اولدقده جائزدر اما شرطى بودركه فضل وكرم صاحبنه عرض حاجت ايله هركسه ايله ديمكدركه شاعر ديمش * ليس شئ امر من بذل وجه * لجواد فكيف من لا يجود * (ترجمه) كرسؤاله مبتلا اولدكسه حكم وقتله * بارى برفضل وكرم اهلينه ايله ابتذال

ان الكريم اذا حباك بموعد * اعطى له سلسا بغير مطال

(مطال) مطل كبى تأخير ودفع (ترجمه) وعد ايدرسه كركريم ايلرانى انجاز بيل * ايلر احسان وعطا تأخيره بوقدر احتمال (نطق آخر)

بلوت الناس قرنا بعد قرن * فلم ار مثل مختال بمال

مختال متكبر (ترجمه) ناسى برقاچ قرن ايچنده امتحان ايتدم ولى * اندن اشنع كورمدمكه اكاويرمش كبرى مال

ولم ار فى الخطوب اشد هولا * واصعب من معاداة الرجال

(خطوب) امور جسيمه (هول) خوف (معاداة) عداوت (ترجمه) خوفى بك شدتلى نيجه حال كوردم بن ولى * جمله سندن سخت تر اولدى معاداة رجال

وذقت مرارة الاشياء طرا * فما طعم امر من السؤال

(نكته) عقلاء رذالت عالمك بك شديدنى اوچ حاله حصر ايدرلر برى اولادندن بريسى قز بولنمق ايكنجى دين اكر براقچه دخى اولورسه اوچنجى سؤال كركسه صورديغى كعبه يولى دخى اولورسه (ترجمه) هر لذائذ درلك اولندى جمله دن آجى اولان * استمكدر ايتمه حقدن غيريدن اصلا سؤال (نطق ديكر)

لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال

(فائده) راه فقر ٥٨٦ تاريخنده نائل سعادت شهادت اولان قطب الابرار

فريدالدين عطار الشيخ محمد بن ابراهيم قدس سره الرحيم جنابلرى الهى نامه لرنده
بوشعرى تضمين ايدوب بيوررکه * زمشرق تا بمغرب كر امامست * امير المؤمنين
حيدر تمامست * اكر عالش شدى بحر مصور * در او يك قطره بودى بحر اخضر *
چو هيچش طاقت منت نبودى * زهمت كشت مزدور جهودى * كسى
كفتش چرا كردى بر آشفت * زبان بكشاد چون تيغ و چنين كفت * لنقل الصخر
من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال (نقل) برنسنه يى يرندن آيرمق (قلل)
قله نك جمعى و جباله اضافتى بيانيه در (منن) منتك جمعيدر (مآل) كريمك منتى
طاغلردن طاش طاشيمقدن زياده ثقيلدر حتى آيت كريمه ايله منت صدقه نهى
اولنمشدركه بيورر (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى (ترجمه) با كه آسان
نقل احجار جبال * اثقل اندن منت لطف رجال

يقول الناس لى فى الكسب عار * فقلت العار فى ذل السؤال
(ترجمه) ناس ديركه كسب عار اولدى بكا * بن ديديم كه عاردر ذل سؤال

(نطق آخر) فما اقبل الدنيا جميعا بمنة * ولا اشترى عز المراتب بالذل
(اقبل واشترى) نفس متكلملردر (ترجمه) بن قبول ايتم جهانى سر بسر
منت ايله * عزتى ذلتله ايتم اشترا امر محال

واعشق كحلاء المدامع خلقة * لئلا يرى فى عينها منة الكحل
(كحلاء) سورمه لى كوز حليهٔ شريفه حديثلرندن برنده (اكحل العينين)
وارد اولدى سواد حدقه ده اولان شدتى وصفدركه قدرتدن ادعج يعنى سياه
چشم ايدى (مدامع) اطراف عين كه اكا احداق ديبور (خلقت) آفرينش كه
يرادلمق تركجه ده قدرتدن سرمه لى ديرلر (كحل) سرمه كه اغد معروفدر اثرده
استعمالى وارددر لكن عاشوراء كونى اكتحال حديثى اعداء اهل بيت
وضعيدر حتى محمديه ده يازيجى زاده شيخ محمد دخى ديمشدر (ع) اوكونده سرمه
دورتمك يزيده بكزمكلكدر * سرمه يى سائر اشيادن دخى ياپرلر كونلك
ورازيانه كبى اكر رنكى سياه اولورسه سرمه وسائر رنك اولورسه توتيا ديرلر
(يعنى) اول مرتبه ده امتناندن حظ ايلمكه بر سيه چشم كوزله اكر اختيارى
عاشق اولسم سرمه سز سياه اولوب خلقى قاره كوزلويه علاقهٔ دل پيدا ايدرمكه
كوزلرى عارضهٔ كحل ايله رنك امتنان كورمش اوله مراد علوى نورديدهٔ عالميان
عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايديكى عياندركه روايت ايلديكى حليهٔ
شريفه حديثنك برنده (وكان اسود الحدقه) وارد اولمشدر (ترجمه) چشمى

قدرتدن مكحل خوبه عاشق اولورم * اولميه مرئى كوزنده منت كحل ملال

(نطق ديكر) ودارى مناخ لمن قد نزل * وزادى مباح لمن قد اكل
(لدارى) دخى نسخه در (مناخ) دوه آخورى بو مفهومده صاحب ابن عباد
ديمشدر * دارنا خان لمن وفى ومن خان (ترجمه) خانه مز هر مهمانك منزلى
توشه مز اكل ايدنه اولدى حلال

اقدم ما عندنا حاضر * وان لم يكن غير خبز وخل
(ان) وصليه (خبز) اكمك كه ناندر (خل) سركه كه اوزمدن اولور (مفهوم)
مهمانمزه هر نه كه بولنورسه ويررز طعام ايدرمكه خير الطعام ما حضردر
كركسه اكمك و سركه دن غيرى موجود بولنمسه دخى ديمكدر سركه ايرادى
قافيه ايچون ويا اكثر موجوددر حقنده (نعم الادام الخل) بيورلمشدر
(ترجمه) ما حضر مهمانه بز بخش ايدرز * نان وسركه ده اولورسه اول نوال

فاما الكريم فراض به * واما اللئيم فذاك الوبل
(وبل) تحريك موحده ايله ثقلتدر وبال كبى كناهه وبال ديدكلرى ميزانده ثقيل
اولمسى باعث بنده تفألا درز برا ميزان بقاميزان فنانك ضديدركه خفيف اولان كثير
وثقيل اولان قليل اعتبار اولنمشدر (ترجمه) كر كريم ايسه ويررمهمان رضا
* كرلئيم ايسه اولورآكا وبال (نطق آخر)

صبر الفتى بفقره يجله * وبذله لوجهه يذله
(يجل) اجلال واكرام ايدر يعنى صبرى انى يولك كوسترر (يذل) ذليل وخوار
ايدر ديمك بذله ايله يذله ده جناس خطى واردر (لوجهه) لماء وجهه تقديرنده در
وجله ضميرلر فتايه راجعدر (ترجمه) فقره صبرى كيشى يى ايدر جليل *
استمك ايدر انك قدرين رذيل

يكفى الفتى من عيشه اقله * الخبز للجائع ادم كله
(ادم) ضمله ادامك جمعيدر كتاب ايله كتب كبى وتحريك واسكانى لغتدر
(ترجمه) كافيدر رزقك اقلى قانعه * آج كشى يه نان قاتقدر بى بديل
بقيه سى بواوج مصرع دخى نسخه لرك اكثرنده يوقدر وقاضيمير دخى انلرى
شرح ايتمامشدر بو محلده اشارت اولندى * والماء ان جف به بله * وحائط من
مسجد بظله * والموت يأتى بعد هذا كله * مألارى بودركه مصرع سابقده
ذكر اولنان خبز اكر يابس ايسه صوانى تليين وتلطيف ايدر ومسجد ديوارى
بيكانه كولكه ايدركه بويله ضايقه وكركسه وسعت اوزره اولان كمسنه لرك

جمله‌سنك عاقبتی موتدر حلالنده حساب وحرامنده عذاب مقرردر (نطق دیکر)

انی امرؤ بالله عزی کله * وورث المکارم آخری عن اولی

(عزی) مبتدا ثانی (ورث) جمله‌سی خبری اولوب انلرك جمله‌سی ان‌یه خبر اولور (من اولی) دخی نسخه‌در (ترجمه) بن شو مردمکه جمیع عزتم * ارثا اجدادمدن ایتدی انتقال

فاذا اصطنعت صنیعة اتبعتها * بصنیعة اخری وان لم اسأل

(اتبعت) بریسنك آردندن بریسنی دخی الحاق ایلدم دیمكدر (صنیعه) صنع کبی مطلقا فعلدر لکن مقام تمدحده صنع خیر مراد اولنوران وصلیه‌در (ترجمه) ایدرم هر خیره تابع دیکرین * انی ایتمزسه دخی مطلب رجال

واذا یصاحبنی رفیق مرمل * آثرته بالزاد حتی یمتلی

(مرمل) آزیغی تمام ایدن کمسنه (اثرت) بن اختیار وانتخاب ایدوب کرم ایدرم دیمك (ترجمه) کرمصاحب اولسه باکه برفقیر * ایدرم بخش آکه بن زاد ونوال

واذا دعیت لکربة فرجتها * واذا دعیت لغدرة لم افعل

(فرجتها) جیم برنده مهمله ایله دخی نسخه‌در (مأللری) یکساندر (غدره) تقدیم معجمه ایله‌در (ترجمه) دعوت اولنسم غمه ویروب فرج * غدره استرلرسه ایتم امتثال

واذا یصیح بی الصریخ لحادث * وافیته مثل الشهاب المشعل

(صریخ) مهمله‌لرله واخری معجمه‌در فریادجی دادخواه معناسنه‌در لکن اضداددندر فریادرسه دخی دیرلر (شهاب) رجم شیطان ایلدکاری یلدز کبی آتشدر (فائده) اشارات شرحنده نصیرطوسی دیر که دخان کرهٔ ناره واصل اولوب یوقری سمتی شعله‌دار اولور واخرینه‌دك یورر وسمت دخان اوزره امتداد بولور شهاب بودر مشعل تعبیری دخی آنی تأیید ایدر اجزای ارضیه آتش صرفه تحویل ایدرسه لطافتندن کورنمز اولور منطفی اولدی ظن ایدرلر انطفاپذیر دکادر اکر دخان غلیظ اولورسه نیجه زمان سونمز دوامی غلظتنه کوره‌در وکیسو ودم کبی اولوب کوکب کیسودار ونجم دمباله داردیرلر اول دخان ارضه اتصال بولورسه حریق ظهور ایدوب سمادن آتش نازل اولدی دیرلر هواسی کثیف ودخانی چوق اولان شهرلرده حریقك کثرتی بو سببدندر دیرلر وقت فترتده قطب شمالی سمتنده عظیم آتش کورینوب برسال دوام بولدی کوندزلرده ظلمت

احاطه ایدوب برشیء کورنمز اولوردی وسمادن کل ویانق حشیش یابس کبی شیلر نزول ایدردی (ترجمه) ایتسه استمداد بندن برکشی * چون شهاب آکا ایدرم اتصال

واعد جاری من عیالی انه * اختار من بین المنازل منزلی

(مألی) بن همجوار اولدیغم قوکشولریمی کندی عیالمدن عد ایدرم زیرا اهل اسلام منزللری میانندن بنم خانه‌مك جوارینی اختیار ایلمشدر دیمكدر که او آلمه قوکشو آل دیمشلردر (اربعون دارا جار) اثر شریفی مطوقجه قرق خانه‌یه دك حق جوار معتبردر که (والجار الجنب والصاحب بالجنب) کریمه‌سیله حقوقلری ثابتدر (ترجمه) بن عیالم صایارم همسایه‌می * اختیاری جارم اولدی چون عیال

وحفظته فی اهله وعیاله * بتعاهدی ولما اسعل

(حفظت) دردنجی بابدن ماضی متکلم (اهله) ضمیری جاره راجعدر (لما اسعل) فعل مضارع بجحد مستغرق نفس متکلم (یعنی) بن جارمك اهل وعیالی شاننده ایلدیکم عهد ومیثاق الهی سببیله جارمك عرضنی حفظ وصیانت ایدرم حتی اوکسرمك عارض اولسه دفع ایدوب شماتت ایتم زیرا سعال بعض اموره اشارت اوله کلمشدر انی سامع اولوب منت ظن ایلمیه دیمك اوله (ترجمه) عرضنی آنك صیانت ایدرم * ایلدم زیرا تعهد بی سعال (نطق دیکر)

وحی ذوی الاضغان تسب قلوبهم * تحیتك العظمی وقد یدبغ النغل

(حی) فتح مهمله وکسر تحتیهٔ مشدده ایله امردر دعا ایله دیمكدر فی الاصل تحیت حیاك الله دیو دعادر که الله سکا عمر ویرسون چوق یاشه دیمكدر صکره هر دعایه تحیت دیدیلر ونمازده تحیات قعده اوقمسنی شارع اعظم تعیین ایلدیکی دعانك اوّلی بولنمغله تسمیة الکل باسم الجزء قبیلندندر (اضغان) معجمه‌لرله جمعدر مفردی ضغن کسر ایله‌در اخترینك فتح قیدی خطادر حقد وکین معناسنه (یدبغ) دباغتدن مضارع مجهول که اصلاح اولنور دیمك (نغل) نون ومعجمه‌نك فتحه‌لریله چورك میشین ادیم فاسد بالی کبی یعنی احیانا فاسد شیء دخی اصلاح قبول ایدر مأیوس اولمه سنك دعاك اهل کینك قلبنه شفا ویرر همان سن دعا ایله بدکوی اولمه حسن دفع ایله ومجامله ایله معامله قیل که آیتده کلمشدر (اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) (ترجمه) قیل دعا ویرسون شفا فاسد دلانه کیم ایدر * جلد فاسدده دباغت برله اصلاحی قبول

فان اعرضوا اکرها فی تکرما * وان حبسر عنك الحدیث فلا تسل

(اعرضوا) اعراضدن ماضینك جمعیدر اضداددندر التفات واجتناب معناسنه دخی کلور هر برینك ارادهسی قرینه ایله در مثلا بونده مع الکراهه یعنی مشقتله اعراض التفاتی اشراب ایدروعن ایله استعمالی اجتنابه دلیلدر (تکرم) عزت وحرمت وعلو جناب اظهار ایلمکدر تفعل بابندن مصدردر (حبسوا) کتم ایلدیلر دیمکدر (حدیث) سوز سخن وکلام کبی (ترجمه) الفت استکراها ایلرلرسه قیل لطف دعا * کتم ایدرلرسه کلامی صورمه اصلا عارف اول

فان الذی یؤذیك منه استماعه * وان الذی قالوا وراءك لم یقل

(وراءك) سنك غیابکده آردکدن دیمکدر (یعنی) سکا اذیت وبرن کلامی وغیابکده تفوه ایلدکاری سخنی سن کویا سویلنمامش فرض ایله راحت اندهدرکه شاعر دیمش (ولقد امر علی اللئیم یسبنی * فمضیت ثمة قلت لا یعننی * ترکیجه ضروبده دیدکاری اوزره محمود فایقك بو مطلعی خوشدر * رقیب نالهده کو بکده عاشقان کچیور * اکرچه ایت اوره یورایك کاربان کچیور * حتی انك قطعی محال اولمغله تبلیغ ایدن کسنهیه تهدید اولنوب اثردهسبك من بلغك وارد اولمشدر (ترجمه) هر سخنکیم استماعی ایتسه طبعه کرجفا * اول غیابکده دخی سویلنمدی طوت اول حول (نطق آخر)

احب لیالی الهجر لا فرحا بها * عسی الدهر یأتی بعدها بوصال

(مآل) فرقت وهجران کیجهلرینه محبتم فرحدن دکلدر بلکه صکره زمان مساعد اولوب بلکه وصلت میسر اولورسه انك صفاسی ملاحظهسیله شب فراقده متسلی اولورم نوخسه تحمل اولنان شیلردن دکلدر دیمکدر (لطیفه) طرائف محاضراتندندرکه دیمشلر فراقده مصالحه وبنه رجوع وملالدن سلامت وقلبده اشتیاق حصولی ومکتوبلرله انس ایدوب روبرواداسی محال اولان نازونیاز تحریرینك امکانی امثالی لطائفی فرقت مشتملدر ولکن وصلتده افتراق کدری صفای وصلتی تلخ ایدروعاقبت واقع اولوروشاعر دیمش (فان فیه اعتناقه لوداع ورجاء اعتناقه لقدوم) (ترجمه) بکا خوشدر شب هجرانی یارك یوق فرح اما کهشاید روز کار ایده وصالینه بنی نائل

واکره ایام الوصال لاننی * اری کل شیء مولعا بزوال

(اکره) دردنجی بابدن نفس متکلم کراهت محبتك ضدیدر سوم دیمکدرلکن کراهت شرعی ترکی اولی اولان افعالدهدرا کرحرامه اقرب ایسه تحریمیدر

واکر حلاله اقرب ایسه تنزیهیدر فعلنده عقاب یوقدر (مولع) افعالدن صیغهٔ مفعول ایلهدر حریص قیلنمش (ترجمه) دم وصلت بکا خوش کلمدی زیرا که کوردم هب * زواله مشرف اولمش اولمیان شیلردخی قابل (نطق دیکر)

لا تخدعن فللمحب دلائل * ولدیه من نجوی الحبیب رسائل

(لا تخدعن) البته خدعه ایلمه یعنی الدانمه (نجوی) ایکی کسنه میاننده جریان ایدوب آخردن مکتوم اولان سر درحتی نجی سرداش ورازداندر وجناب آدم ثانی نوح علیه السلامه اطلاق اسرار الهیهیه منصب نبوتی سببیله واقف وحافظ معناسنهدر (مآل بیت) دعوای محبتده دلائل ظاهره واردرکه وقوعنده ستری محالدرکه صاحب البرئه بیوردر (ع) ایحسب الصب ان الحب منکتم (ترجمه) صقین دعوایه الدانمه محبه وار دلائل * انك عندنده محبوبك اولور رازی رسائل

منها تنعمه بما یبلی به * وسروره فی کل ما هو فاعل

تنعم) نازونعیم اهلی اولمق (یبلی) بلی ماده‌سندن مضارع مجهولدر ما یبلی برامردن عبارتدرکه انکله امتحان اولنور (ترجمه) تنعمدر دلیلك بیری ایتسه تجربه کر * سرور ایدهر ایشه که اولور محبوبی فاعل

فالمنع منه عطیة معروفة * والفقر اکرام ولطف عاجل

(عطیه) هدیهدر (فائده) عاشق ومعشوق میاننده اولان هدیه رشوتدر شرعا رد اولنوردیو قنیهده مصرحدر (عاجل) عجلهدندرکه ضدی اجلدر (مآل نظم) محبت حقیقت مدعیلری ایچون دعوالرنده برهان ونشان واریسه عاشقدر مثلا شواهدلبری برامردن محبوبك منعی عطیهکبی معتبردرا کر محبوبی اولان حق تعالی دن بر بلا کلسه عطا کبی مسرور اوله واکر فقیر ایلسه انی لطفیله وحقمدهعنایتدر دیه زیرا آثار قدسیهده بعض قوللی غنا افساد ایدرانی فقیر ایدرم دیو بیورمشدر (ترجمه) محبدن منع احسان حبیب اولور هدیه * فقیر ایتسه انی اکرام اولورهم لطف عاجل

ومن الدلائل ان یری متحفظا * متقشفا فی کل ما هو نازل

(متحفظ) تفعلدن فاعل صیغهسیلهدر دائما تیقظ اوزره واکاه اولان کسنه (متقشف) وزن مزبور اوزرهدر ضرورت قناعتله کچنوب مضایقهیه صابر اولان کشی (یعنی) عاشقك دلائلندن بری دخی دائما حفظ وحراست ویقظه وانتباه اوزره بیدار کوریلوب غفلتدن احترازو واقعهده قوت لایموت وخرقهده

ستره یه قناعت ایدوب سائر زخارف آسایش کندی حقنده مطمح نظری اولماز
من طرف المعشوق هر نه که ظهور ایدرسه انی خوش کورر (ترجمه)
دلائلدن بری هردم تیقظ اوزره اولمقدر * رضاداده اوله هم هرنه اولورسه اکه نازل

ومن الدلائل ان تراه مشمرا * فی حرقتین علی شطوط ساحل

(مشمر) لباسنی جمع ایله برامرك شروعنه حاضر اولان کشی (حرقه) یانقلق
(شطوط) بعید محللر (ساحل) مبتدأ محذوفه خبردر (مأل مقال) عشاقك
دلائلندن بری دخی ظاهری با طنی محترق اولوب بعید یرلرده انفراددرکه
دریا کنارلریدر دریایه آمادهٔ دخول وامید واروصول حالنده کورینوب سن
انی دائما یکمیخ اوزره قلبا وقالبا متدارك کوره سین (ترجمه) دلیلك
بیریده تشمیر ساق صدق اولوب اول * یم لطف آرزوسیله مقامی اوله واسع

ومن الدلائل زهده فیما تری * من دارذل والنعیم الزائل

(النعیم) لامی عهد ایچون که اندن تزهد ایلدکاری نعم فانیه (الزائل) هو الزائل
تقدیرنده محذوفه خبر اولوب جمله سی نعیمه خبر اولور اودخی حالیه در (زهد)
دنیایه آرزو ورغبتی درونده مرکوز ایکن ترك ایدوب کندینی چکمکدر انکیچون
پیغمبر علیه السلام زاهد دینمز اهل حقیقت دیدیلرکه زهد دنیایه بغض ایله اندن
اعراضدر وبعضیلر دخی زهد راحت آخرت ایچون راحت دنیایی ترکدر دیدیلر
ونیجه لر دخی زهد الکده اولمیان شیدن قلبکی تخلیه در دیدیلر (ترجمه)
نشانك بیریده دار فنادن اولدی اعراض * دخی نازونعیم فانیاتی اوله زائل

ومن الدلائل ان یری من عزمه * طوع الحبیب وان الح العاذل

(ان) وصلیه (الح) الحاحدن ماضی (عاذل) ذال تخذ ایله لوم وتقریع وآزار
ایدن کسنه که جمعی عذال کلور (مألی) عشقك بردلیلی دخی عاشق کرك مجازی
کرك حقیقی دلدارینه اطاعت ایلمکدر استرسه ملامتکار خلافنی ابرام وزجر
ایلسون حتی بو مألده بر نه صاحبی دیرکه (ع) ان المحب عن العذال فی صمم *
وبو سیاق اثرده ثابتدرکه (حبك الشیٔ یعمی ویصم) بیورلمشدر (ترجمه)
علامتدن بریده عزمیدر طوع حبیبه * کرکسه طعن والحاح ایده ضدی ایله عاذل

ومن الدلائل ان یری من شوقه * مثل السقیم وفی الفؤاد غلائل

(شوق) آرزو (فؤاد) ضمه له قلبك خارجنده اولان ظرف رقیق ویا قلبك داخلی
لکن بونده مراد قلبدرکه برینه کوره ذکر محل ودیکری اعتباریله ذکر حال اولور
(غلائل) غلیلك جمعیدرکه سابقا یازلمشدر (ترجمه) اثرلردن بریسیده ایده

شوق حبیبی * انك سیماسنی خسته درون پرغلائل

ومن الدلائل ان یری من انسه * متوحشا من کل ما هو شاغل

عشقی بعضیلر تعریفنده دیمشلردرکه عشق برهمدرکه جملهٔ هموی ترك ایله انجق
کندینه حصر ایدر ودخی دیدیلرکه مشاغلی ترك ایتدروب کندینه مشغول ایدر
وبو مألده درکه بعضیلر جملهٔ افکاری فکر واحد ایدر دیدیلر (ترجمه)
انك آثارینك بیری اولوب مونس انکله * که جمله شغلی طرح ایدوب اولور
انسیله شاغل

ومن الدلائل ان یری متبسما * والقلب فیه مع الحنین بلابل

(متبسم) تبسمدن فاعلدر تبسم مسرور وصفایاب اولمغله خنده نالك اولمق لکن
صدامی اولمیه اکر صدامی اولورسه ضحکدر واول صدا دخی اکر کندیدن غیری
ایشیدرسه اکا قهقهه دیرلر نمازده اولورسه آبدستی بوزراشته کولمك اوج
مرتبه یه منحصردر (والقلب) جمله سی حالیه (حنین) مهمله ایله شوق وآرزودر
که حنان حنینك ثمره سی اولان رحمت ومرحمت صاحبی دیمك (وحنین جذع)
حدیثی معروفدر (بلابل) بلبله نك جمعیدر فتحله درهم وغم ووسوسه وحردرون
که شاعر اوج معناسنی دخی بو بیتده جمع ایلمشدر * واذا البلابل افصحت بلغاتها
فانف البلابل باحتساء بلابل (ترجمه)
دلائلدن بریسی عاشق اوله خنده روهب * درونده اوله اما انك فریاد حاصل

ومن الدلائل ضحکه بین الوری * والقلب محزون کقلب ثاکل

(قلب) ده تنوین عوض ایله کقلب امرأة تقدیرنده در (ثاکل) مبتداسی
محذوفدر وهی تقدیر اولنوب حالیه در ضیاع ویا موتله ولدنی غائب ایدن
خاتونکه مؤنثه منحصر اولمغله علامت تأنیث لازم اولمیان ماده لردندر ثیب بکر
حامل واضع اکحل طالق حائض کبی (لطیفه) قاری لفظی قرءدن اولورسه
انلره ملحقدر مقرئ دیمك حائض ویا طاهر عن الحیض معناسنه ولازمدر
اضداددندر خاتونه قاری دیدکاری بو سببدندر اکر قوجه قاری دینورسه
طاهر معناسنه اولمسی ظاهردرکه ثابت دیمش * فکرتا اهلی قوکه اولاده چیندب
پاصدرمه ایلر آدمی اما قارقوری (ترجمه) نشانندن بریده اوله کوکلی
یوزلی ناسه * ولی محزون پرغم وش اوله الامه مائل

ومن الدلائل حزنه ونحیبه * جوف الظلام فماله من عاقل

(نحیب) فریاد ایدرك بکا ایلمك (جوف) ظرفیتله منصوبدر (عاقل) حبس ایدوب

باغليان كمسنه كه امم فاعلدر عاقله عاقل ديدكاري كنديني شرعا وعقلا قبايحدن بندوكف وحبس ايلديكي ايچوندر (مأل محصل) برنشاني دخي بودركه كيجه لرده فرياد وفزع ايله كريه نالك اولوب كنديني بوحالده كف ومنع ايديجي برشخص اولميه يعني بركمسنه اكا پندونصحه جسارت ايده مز (ع) ان المحب عن العذال في صمم (ترجمه) بريده شاهدك حزنيله ايتمكدر حنيني * شب مظلمده تنها كيم يوق اكا منع عاقل

ومن الدلائل ان يرى متمسكا * بسؤال من يحظى لديه السائل

(متمسك) طوتيجي وياپشيجي وال اوران كمسنه (يحظى) تقديم مهمله ايله دردنجي بابدندر ظفرياب اولور وعزت وحرمت بولوردیمك (لديه) عنده معناسنه در (ترجمه) شواهددن بري ذيل نيازينه ال اورمق * اوزانك كيم اولور عاشق مراده انده نائل

ومن الدلائل ان تراه باكيا * ان قدرآه على قبيح عاقل

(يعني) برعلامتي دخي بودركه اني برامر قبيح ايله مالوف ايكن عقلادن بري كورمسندن ناشي مضطرب اولوب كنديني كف ايده ميوب اول سببدن بكا ايدر (ترجمه) علامدن بريده سن اني كريان كوررسين * اكر كار قبيح اوزره اني كوررسه عاقل

ومن الدلائل ان تراه مسافرا * نحو الجهاد وكل فعل فاضل

(جهاد) في سبيل الله امور شاقه ده مجاهده (كل) جر ايله جهاد اوزره معطوفدر (فاضل) هو فاضل تقديرنده در (مرادناظم) بردليلي دخي مشقتلي اولان كاره وهرامركه فضيلت ومزيت صاحبي اوله سالك عشق اكا قصد وهمت ايدر مثلا قيس مجنون وفرهاد خسرونمون كبي كه هر برندن كار دهشتمدار بسيار نقل وتذكار اولنور (ترجمه) دخي برشاهدي اولدر توجه ايدوب اوله * جهادا كبري هر كار رشواري اوفاعل

ومن الدلائل ان تراه مسلما * كل الامور الى مليك عادل

بومصرع دخي سابق كبي هو عادل تقديرنده اولور مليك عادل الحق حق تعالى دركه الملك العدل اسماء حسنادندر (ترجمه) دلائلدن بريده كوره سين تسليم ايدوب اول * جميع امريني حقه كه اولدر شاه عادل (نطق ديكر)

اخاف وارجو عفوه وعقابه * واعلم حقا انه حكم عدل

ايكي فعللر نفس متكلملر در وايكي اسملر معناده انلرك مشو شامفعوللريدر (اخاف)

عن عقابه الاخروي تقديرنده در (انه) بانه تقديرنده در حكم وعدل اسماء حسنادندركه نعمت ونقمتله حكم ايدوب وملكنده كيف مايشاء عدالت ايدر وحكمنده اصلا جائر اولمق فكري جائز دكلدر ولهذا تعقيب اولنمشدركه حاكم عادل ديمك اولور (ترجمه) عقابك خوفي عفوكهم رجاسي بنده يكساندر حقيقتده بنم معلوم اولدر حاكم عادل

فان يك عفوا فهو منه تفضل * وان يك تعذيبا فاني له اهل

(ترجمه) اكر عفو اوله ظاهر باكه محضا فضل واحساندر * عذاب ايلرسه استحقاق ايله بن جمله دن كامل (نطق اخر)

اذا قربت ساعة يالها * وزلزلت الارض زلزالها

(ساعت) زمان قيامت كه اوچ مرتبه ده در بري ساعت كبري كه قيام ساعت وساعت قيامدن عبارت دار آخرتدر ووسطاسي برقرن اهلي موتله ترك فنا وعزم بقا ايلمكدر وصغري انسانك موتيدر اشته بوثاني وثالث خواجه نصر الدينك محكياتندندركه مسموعدر (لها) لام تعجب حرف ندايه يعني في الاصل نائب اولديغي ادعويه متعلقدر (زلزال) كسر ايله در فتحيله زلزله معناسنه دركه اوينامق جنبايدن كبي وبوبيت سورة زلزالك اولندن مقتبسدر (ترجمه) قريب اولدقده هنكام قيامت شدت اهوال * ظهور ايدوب زميني اضطرابه دوشورر زلزال (غريبه) منلا جلال دواني رسائلندن احوالني يازديغي مجلده (اذازلزلت) ايت كريمه سندن (اذا) ٧٠٢ لفظي عددي تاريخنده برعظيم دهشتلي زلزله اولدي ديمشيدي اذازلزلت حساب اولندقده عددي سالنه وقوعي سنه لري ضميله سنة ١١٧٩ تاريخي عيد اضحاسنده برزلزلهٔ عظيمه استانبول واطرافنده ظهور ايدوب بالكليه ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شريفي وانك امثالي سائر ابنيهٔ عظيمه منهدم اولوب اساسندن مجددا جامع شريف بنا اولندي كه زلزله ٧٩ لفظي عددي دخي اشارت اولور برسنه ده اساسي تطهير وانشا اولنوب سورة الفتح سنة ١١٨٥ تاريخي محرمنك ابتدا جمعه سي نمازه بداء اولندي وضع قديمندن فقط مناره لر وتاريخ قپوسي قالمشدر واياصوفيه كبيردن غيري تعميره محتاج اولمامش جامع قالمامشدر

تسير الجبال على سرعة * كمر السحاب ترى حالها

(مر) مرور كبي مصدردر بوبيت دخي (وترى الجبال تحسبها جامدة وهي تمر مر السحاب) ايت كريمه سنه ايمادر (ترجمه) سريع السير اولورلر كوهلر

اول دمده دهشتله * سحاب تیزرفتار ایله انلر اوله لر همحال

وتنفطر الارض من نفخة * هنالك تخرج اثقالها

(تنفطر) شق معناسنه اولان فطردن انفعال بابنك مفرد مؤنثی كه فاعلی اولان ارض مؤنث سماعیدر وبو بیت دخی (اخرجت الارض اثقالها) كریمه سنی ایمادر (نفخة) نفخهٔ صوریه در (اثقال) جمع قلتدر مفردی ثقل كسر وسكون ایله در متاع بیتدر بونده مراد دفینه لردر ویا اجساد بنی آدم مراددر (ترجمه) زمینی نفخهٔ صور ایده منشق منفطر اولدم * اوله ظاهر دفاین هم خزاین برده كی اثقال

ولا بد من سائل قائل * من الناس یومئذ مالها

(یومئذ) یوم ایله اذدن مركبدركه اذ مضاف الیه در وتنوین دخی محذوفدن بدلدركه تقدیری یوم اذزلزلت الارض اولوب جملهٔ محذوفه كه مضاف الیه ایدی حذفنده تنوین عوض قیلندی (ما) استفهامیه سائلك سؤالیدر (لها) ضمیری ارضه راجعدر (ترجمه) زمین چاكچاك سیرایدوب بعض كسنه دیر * بوكون نولدی ندر بوزلزله آیا ندر بوحال

تحدث اخبارها ربها * وربك لاشك اوحی لها

بو بیت دخی ایت كریمه یی ایماواندن اقتباسدر (رب) مفعول ثانیدر (رب) ثانی مبتدادر (اوحی) الهام ایلدی دیمكدر (لها) لام الی معناسنه در (ترجمه) اودمده ایلیه باریسنه اخبارینی تحدیث * ایده الهام اكا باری تعالی ده بلااشكال

ویصدر كل الی موقف * یقیم الكهول واطفالها

(یصدر) یخرج كبیدر وزنده ومعناده یعنی طشره چیقر دیمك (موقف) یوم قیامتده محل محاسبه در (كهول) ضمله كهلك جمعیكه اورته یاشلی دیدكاری در یقیم فعلنك مفعولیدر (ترجمه) خروج ایدوب زمیندن موقفه راجع اوله هركس * مقیم ایده عموما نامی كهل اولسون كرك اطفال

تری النفس ما عملت محضرا * ولو ذرة كان مثقالها

محضرا) دنیاده ایلدیكی كارك دفترلری وخصملری وجزای سزالری حاضر قیلندیغی حالده دیمكدر (ما) دن حالدركه فعلك مفعولیدر فاعلی نفسدر وبو بیت بنه آیت زلزالی ایمادر (ذره) هباونملهٔ صغیره در مصرع ثانی فی الاصل (ولو كان مثقال ذرة) ایكن وزن ایچون قلب مكان وذره یه عائد ضمیرایله اتمام وزن قیلندی (ترجمه) نه ایتدیسه كوروه رنفس بونده جمله آماده * اكر اولورسه ده مقدار

احقر ذرهٔ مثقال

یحاسبها ملك قادر * فاما علیها واما لها

(علیها) ضررده (لها) نفعده مستعمللردر (ترجمه) حسابن جمله اعمالك كورر اول مالك عادل * كیمی پامال شر اولور كیمی خیرایله مالامال

تری الناس سكری بلا قهوة * ولكن تری العین ماهالها

اولكی (تری) مخاطب (ناس) مفعولیدر وایكنجی (تری) مؤنثدر فاعلی (عیندر) (هالها) ده هال هولدن ماضیدر قورخو ویردی دیمكدر وبو بیت دخی (تری الناس سكاری وماهم بسكاری ولكن عذاب الله شدید) كریمه سنه ایمادر (فائده) قهوه ١١٦٥ كسر قاف ایله اسماء خمردندر ومراد دخی اودریك تاریخی مرورنده ظهور ایدن دوای مشروبه اسم قیلدیلر كه قوی ١١٦ عددنجه در وفتحله مشهور اولدی حل وحرمتنده متاخرین اختلاف ایدوب وقت اجتهادده موجود اولمامغله اشیاده اصل قاعده سنه نظرله اباحت وبلكه دواجهتندن وجود منفعت جوازینه دلالت ایدر حرمت اربابی یانمشدر دیرلر * جواب ویرلدیكه یانمش تعریفی تحتنده داخل دكلدر زیرا یانمش بودركه بردخی آتشه قونسه دخان پیدا اولمیه كومك كبی كه عظم حریق ناره ینه القا اولنسه بردخی یانمز قهوه بویله دكلدر ردیلر وبالمناسبه دخان دخی معلوم اوله كه (یوم تأتی السماء) ١٠٠٠ تاریخنده پیدا اولمغله ادویه ده اودخی اصلیت حكمیله قالمشدر طباع سلیمه نك استخباثی دلیل مجتهددر طبع سلیم اهلی اعراب بادیه در انلر دخی وقتمزده حضریلر حكمنده درزیرا زمانمزده اشعاریله استشهاد اولنمز پس طبعلری سلامتده اولدیغی عیاندر قالدیكه عبادات كامله یه مانع اولمق دخانه منحصر دكلدر بو حكمله جمله حلاله حرام دینور حاصلی دخانك ابتلاسی قهوه دن اشد اولمغین افیون كبی تركنده مهلكه اولمغله بعد الابتلا تركی هر برطبع ایچون تجویز اولنمز مگر كه طبیب حاذق مسلم تركنده ضرر اولمدیغی خبر ویره وترك ایلدكده دخی برعارضه ظهور ایلیه وكیف ما اتفق اگر برعارضهٔ طبیعیه تعاقب ایدرسه استعمالی انی دافع اولمیه بوصورتده تركی استعمالندن اولادر دیدیلر * اشته بوغوائل ملاحظه سیله ابتلادن محرر فقیر تنزه اوزره بولنمشدر ودوامی دخی مسؤل درگاه الله تعالی در (ترجمه) كوررسین نای اولدمده بلاخمر اوله لر سكران * كورر هر نفس مجرم خوف ایدوب چوق شدت اهوال

ذنوبی بلائی فما حیلتی * اذا كنت فی البعث حمالها

(حیله) چاره (بعث) یوم آخرتده احیا وخلق ثانی (ترجمه) کناهم هب بلادر باشمه ایاندر چاره * که یوم البعث اولدقده اولورسم بن اکا حمال

نسیت المعاد فیا ویلها * واعطیت للنفس آمالها

(معاد) محل رجوعکه مرجع ومصیر کبی (ویل) تهدید مقامنده مستعملدر اواه دیمکدر وجهنمده بر درهدر (ترجمه) فراموش ایلدم روز معادی حیف وواویلا * اولوب آلوده ویردم نفسمه هر مطلب آمال (سانحه) محاضرات قره باغیده ایراد اولنمشدر که سورهٔ زلزال نزولنده علی ملاء الناس دربار سید الانام علیه السلام تشنیف اسماع ایلیوب همشیرهٔ امرئ القیس بین الحضار قیام وآغاز کلام ایدوب برادرینک اولمق اوزره بو شعری بالاستیذان انشاد ایلدی * اذا الساعة اقتربت مالها * وزلزلت الارض زلزالها * تمر الجبال علی سرعة * کسیر السحاب تری حالها * وینفطر الارض من نفخة * هنالک تحدث اوحی لها * ونفسک ما قدمت احضرت * ولو ذرة کان مثقالها * یحاسبها ملک عادل * فاما علیها واما لها * تمام ایلدکده سردار انبیا علیه التحیا بیوردیلرکه (قاتل الله امرء القیس سید الشعراء وقائدهم الی النار یعنی کفریله ختم اولان شعرانک آخرتده دلیلی اولوب جهنمه کدسه کرکدر دیمکدر

(نطق آخر) یا حار همدان من یمت یرنی * من مؤمن او منافق قبلا

بو شعر حارث اعور همدانی یه خطابا وارد اولمشدرکه خواص حواش علویه دندر (حار) منادی اولوب یا حارث ایکن حرف اخیری اسقاط ایله ترخیم اولنوب وسط کلمه ده بولنان راء مهمله علی حالها بنای کسر اوزره قالمشدر ومنادای مضافک ترخیمی ضرورت وزن اولمدقجه جائز اولماز (همدان) سکون ایله یمنده بر قبیله درکه ابو القبیله سی قحطان خامس اولادندن الله در تحریک واعجام ایله بلاد عجمدندر (من) مکسوره (من) مفتوحه یی بیاندر (قبلا) فتحه لر وباضمه لرله در مقابله وعیانا دیمکدر کسر وفتحله قبلا دخی نسخه در (ترجمه) هر کوچن ای حارث اعور کورر یارین بنی * رو برو اولور بکا مؤمن منافق بویله بیل

یعرفنی طرفه واعرفه * بنعته واسمه وما فعلا

(طرف) بونده چشم معناسنه درکه (لا یرتد الیهم طرفهم وافئدتهم هواء) کریمه سنده دخی عینیله مراد بودر (اسم) همزه سی وصلیه در (ترجمه) هر کورن بیلور بنی هم بنده انی بیلورم * وصف واسمیله دخی هر کاری ایله متصل

وانت عند الصراط معترضی * فلا تخف عثرة ولا زللا

(صراط) لغتده طریق معناسنه که (اهدنا الصراط المستقیم) بو معنایه در لکن بونده مراد اولان صراط اخرویدرکه اثرده موصوف اولدیغی اوزره دوزخ اوزره ممدود بر جسردرکه بحسب المحل شعردن ادق وحد شمشیردن ارقدر جله ارباب دارین انک اوزرینه سوق اولنوب اهل بهشت انواع سهولتله تحلة للقسم عبور واهل ناره تزلزل اقدام ایله سقوط وخرور واقع اولور نعوذ بالله منه (معترض) افتعالدن فاعلدر برکسنه نک پیشکاهنه عارض اولان کس (عثرة) سورچمک زال کبی (ترجمه) سن صراط اوستنده یارین قارشومه کاسک کرک * زله وتقصیر ایچون چندان اولمه منفعل (نقل) فواتحک اواخرنده صاحب کشافک سدیدن روایتله حکایت ایدرکه (ومن یقترف حسنة نزد له فیها حسنا) کریمه سنده حسنه دن مراد مودت اهل بیتدر وثعلبی ابن عباسدن روایت ایدرکه وعلی الاعراف رجال یعرفون کلا بسیماهم) کمیه سنده اعراف صراطک بر مقام بلندیدرکه عباس حمزه علی جعفر طیار انده واقفلر اولوب کندی محبلرینی یوزلری آق اولدیغندن وبغیضلرینی سیهروی اولمریله بیلورلر قاضی یردیرکه حضرت حیدر کرار علیه رضوان الجبار جنابلری (من جاء بالحسنة فله خیر منها وهم من فزع یومئذ آمنون ومن جاء بالسیئة فکبت وجوههم فی النار) کریمه سی دلالتیله ندمادن برینه بیورمشلرکه جنته سبب دخول اولان حسنه ودوزخه باعث سقوط اولان سیئه یی خبر ویره یم بودرکه اول حسنه اهل بیته صداقت وسیئه دخی انلره عداوتدر

اقول للنار حین توقف للعرض * ذریه لا تقربی الله ذا الرجلا

(توقف) ایقاف اولنور یعنی اکلندریلور ودوردوریلور (ذری) امر حاضرهٔ مؤنثدرکه ناره خطابدر یعنی حزنه ومالکنه امر مراددر (لا تقربی) فتح مهمله ایله نهی حاضرهٔ مؤنثدر (ترجمه) ناره عرض اولدقده ناره امر ایدرب دیمکه بن * بو کسی سن ترک ایدوب اولمه قریب اول منتقل

ذریه لا تقربیه ان له * حبلا بحبل الوصی متصلا

(حبلدن) مراد رشتهٔ معنوئ محبت خانداندر (وصی) کندیدر (ترجمه) ترک ایت انی سن تقرب ایلمه زیرا انک * رشتهٔ عهد متینی باکه اولدی متصل

اسقیک من بارد علی ظمأ * تخاله فی الحلاوة العسلا

(اسق) متکلمدر (بارد) صفتدر موصوفی ماءدر مراد کوثردرکه ناظم جنابلری ساقیدر صوغق صودیار حجازده غایت مقبول اولمغله اثرده یا ربی سنک محبتکی

بكا صوغق صودن زياده محبوب قيل ديو بيورلشدر (ظمأ) وزن ومعناده عطش كه صوسزلقدر (تخال) خيالدن مخاطبدركه صانورسين ديمك (حلاوت) لذت (عسل) بالكه شهد ظرم سلوان شهلات ظيان ضحك سنوت كبي اسملري واردر قرآن كريمده (فيه شفاء للناس) لفظ شريفيله شفا اولمسي منصوصدر لكن تنوين تنويعه حمل اولنسه بعض علله شفا وبعض مرضه دخي ضرري مقرردر (ترجمه) اول حرارتده ويرم بر كاسهٔ پرآب سرد* ظن ايدرسين كه حلاوتده عسل امادكل

قول على تلحارث عجب * كم ثم اعجوبة له جمل

على) وزن ايچون بلاتنوين موقوفدر بونده مخلص مقامنده اسم عاليلرين مقطعده ايراد بيورديلر (ثم) فتحله مكان ايچوندر رهنالك كبي لكن بعدافاده ايدر رهنالك قرب افاده ايلديكي كبي (اعجوبه) اولنده ضمله در تعجب اولنان امر عجاب كبي (جمل) ضم جيمله جمله نك جمعيدر (ترجمه) نطق پاكك حيدريدر حارثه نظم عجيب انده چوق اعجوبه واردر جمله سيني مشتمل (نطق آخر)

خوفني منجم اخوخبل * تراجع المريخ في بيت الحمل

(منجم) نجم ماده سندن تفعيلك فاعليدر ستاره شناس يعني احكام كواكبه واقف واول علمه عارف كمسنه (خبل) معجمه وموحده نك حركه لريله فساد عقلدر (اخوخبل) اول فسادك صاحبي ديمكدر (تراجع) رجعت ماده سندن تفاعل وزننده مصدردر وفن نجومده مصطلحدر (مريخ) كسر ايله وشد مهمله ايله در بهرام دخي ديرلر سيارات سبعه دن اوجنجيدركه حرف الفده مفصلدر فلك هفتمدن فلك اوله دك بو بيتله مرتبا مضبوطدر * زحل شري مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار * فلك ثوابت كه فلك البروج ومنطقة البروج دخي ديرلر اجزاسي اون ايكي قسمه انقسام وهر برقسمي برج ايله بنام قيلنوب انلرك بري حملدر اول بروجده جمع اولان كواكبك هيا كل واشكالنه مناسب بر اسمله تسميه اولنمشدر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله ميزان عقرب قوس جدي دلو حوت هر برينك بقدر معلوم برجنده سير وسلوكارين مرسوم قيلوب وديعت اولان خاصه ونسبت وهيكل وصورت وحالت وسيرلارين كتب فن هيئت تفصيل ايدر بيتك اضافتي بيانيه در (ترجمه) اهل نجم بخردتخويف ايدوب ايتدي جدل * مرجع مريخ اولدي بك صقين بيت حمل

فقلت دعني من اكاذيب الحيل * المشتري عندي سواء وزحل

(اكاذيب) اكذوبه نك جمعيدر (مشتري) فلك ثانيده در برجيس دخي ديرلر سعد اكبردر (زحل) كيواندر فلك اولده در نحس اكبردر ايكيسي ضد يندر (مآل بيت) سنك مقتضاى فن ايله تخويفك بكا كاركر اولمز زيرا بنم طالعم اگرچه عقربك اون طوزنجي درجه سيدر وصاحب طالع مريخدر پس رجعتي ضعفه دلالت ايدر لكن بنم عندمده مشتري ايله زحل يعني سعد ايله نحس يكساندر (ع) اهل رصدك سعديته ونحسنه هم يوف زيرا انلره بنم سعادت خلقتم غالبدر ديمك مراد ايدرلر بو تقريره كوره حضرت اميره نسبت اولنان شعر انلرك دكلدركه بودر* عطارد ايم الله طال ترقبي * عشاء وصبحا كي اراك فاغنما * فها انا فامنحني قوى ابلغ المنى * ودرك العلوم الغامضات تكرما * وجنبني المحظور والشر كله * بامر مليك خالق الارض والسما (ترجمه) پس ديدم ترك ايت بني كذب ايله سن اتمه حيل * سعد برجيس ايله يكساندر بكا نحس حمل

ادفع عن نفسي افانين الدول * بخالقي ورازقي عزوجل

(افانين) فنن لفظنك جمعي اولان افنان كلمه سنك جمعيدر فنن بوداقدر لكن اسلوب معناسنه در افانين اساليب واقسام ديمك اولور (ترجمه) دفع ايدوب بندن بلايانوعني آكابدل * دورلو نعمت ويره خالق رازقم عزوجل (نطق ديكر)

بي اذا ما جاشت الترك فانتظر * ولاية مهدي يقوم ويعدل

خروج مهدينك بعض امارات آفاقيه سني بيان ايدر (جاشت) قارشدردي وقاينادي (ترك) ضمله يافث بن نوح اولادندن بر طائفه در سبب تسميه سي حرف عينده (ترك التعاهد للصديق) بيتي شرحنده يازلمشدر * وبونده حديث السن دخي مراد اولنوب جلال مولوينك صد تبريز ند بردل آن ترك كمان ابرو * بيتي اشارتيله امورده تجربه صاحبي اولميوب حزن وغم بيلمز يكيدرلر ديمك اول كه امانات اهلنه تأديه اولنميوب ارباب استحقاق محقر ومغضوب وشبان واطفال سجادهٔ امانتده مقرر ومنصوب اولوب سرعسكر هر زمره اولمق اشراطي نمايان اولدقده قيام مهدي ونزول مسيح وخروج دجال امثالي وقايع عظمايه منتظر اول ديمكدر (ولايت) فتحله مصدردر نصرت معناسنه وكسر ايله اسمدر وبونده ايكيسي دخي صحت بولور زيرا (لا ولاية الا بالولاية) ديمشلردر مهدي هدايتدن مفعولدر اولاد فاطمه دن عدل وكمال ايله متصف نفوذ احكام صاحبي برذات علويدركه ظهوري منتظر اولديغي اثرله ثابتدر * ابو سعيد وابو سلمه امثالي اصحاب روايت ايلديلر * يعني اهل سنت بعد الولادة ظهورينه ذاهبلر وشيعه دخي ائمهٔ اثني

عشردن محمد بن حسن عسكرى در* محفوظ حى منتظر وموعود در ديرلر لكن
انلرك قوللرى معتبر اولمديغى محمد بن حنفيه يه دخى مهدى ديدكلرندن ظاهر دركه
حرف الباده (هنالك لا ينفع الظالمين) بيتنده بيان اولنمشيدى (سانحه) ظهور
مهدى عليه السلام اكرچه مغيباتدندر لكن بعض اهل كشفك اقوال
تقريبيه لرى واردر* ازجمله قدمادن شيخ سعدى الدين محمد حمولى قدس سره
اشعارندن بو شعرنده بيورور (اذا بلغ الزمان على حروف* ببسم الله فالمهدى قاما
ودوران الخروج عقيب صوم* الا بلغه من عندى سلاما* يعنى زمان حروف
اوزره بسمله ايله تمام عددى مقدارينه بالغ اولسه مهدى قائم اوله صوم رمضان
عقبنده خروجنه تصادف اولنده بندن اكا سلام ايصال ايله ديمك اولور حسابى

١٢٩ الزمان بوطريقله دركه خروج مهدى تاريخى اوله شايدكه بوتاريخ
٢٩٤ حروف لفظى تحريردن التمش ايكى ييل مرورنده ظهور ايده اذا نفد
٠٢٩ عدد حروف دخى نسخه دراندنصكره دخى نيچه امارات ظهور يله
٧٨٦ عدد بسمله نفوس متنفسه مفقوده
٠١٩ عدد حروفى
١٢٥٧

اوانى بيك درتيوز تاريخى تجاوز ايدركه بعض محققين (لا يلبثون خلافك الا
قليلا) يعنى تحت اللفظ حبيبم سندنصكره انلرك دوام اختلاط والفتلرى قليلدر
ديمك اوله* پس مكرراتى حذف ايله بيك اوچيوز طقسان طقوز اولوب سنين
قريبه نك مدت مرقومه ده كسورينى ضمله هجرتدن بيك درتيوز يكرمى ايكى ييل
اوج اى يكرمى درت كون اولور لكن مقتضاى مفهوم انتقالدن عدى موجب
اولديغى جهتدن بيك درتيوز اون برييل واوج اى ويكرمى درت كون مدت
اثبات ايدرلر ايكى مفهوم برى برينه تقارب ايدر ديديلر وبو دلالات بالجمله تقريبيه
دروالعلم عند الله تعالى (ترجمه) ايا اوغلم ايده اترالك چون جوش* ايده
مهدئ عادل منتظر اول

وذل ملوك الارض من آل هاشم* وبويع منهم من يلذ ويهزل
(آل هاشم) ايله مراد مهدى وعونه سيدر (يلذ) دردنجى بابدن لذت ويريعنى
ناسك هوا وهوسلرينه مساعده ايدوب شرع شريفه رعايت قيدينى برطرف ايدر
ديمكدر (يهزل) ايكنجى بابدن اولوب لهو ولعبه مائل وفحش وشقايه قائل اولور
ديمك (ترجمه) ذليل آل هاشم اوله شاهان* هوا كاره ايده لريعنى قول

صبى ثمن الصبيان لا رأى عنده* ولا عنده جد ولا هو يعقل
(صبى) كودك معناسنه كه حديث السن مراد اوله بيت سابقده اولان من لفظندن
بدل ويا اكا عائد اولان مبتداى محذوفه خبر اوله (صبيان) انك جمعيدر (جدّ) فتح
وكسرى دخى جائزدر (ترجمه) صبيدر اول كه رأى صائبى يوق* دكادر
جد وعقل اهلى دخى اول

فثم يقوم القائم الحق منكمو* وبالحق يأتيكم وبالحق يعمل
(منكمو) صله در الف لازم دكادر (ترجمه) قيام ايدر اودمده سزدن اولكيم
حقيقت كوستررحقه اوقول يول

سمى نبى الله نفسى فدا آوه* فلا تخذلوه يا بنى وعجلوا
(سمى) فعيل صيغه سنده بمعنى المسمى كه نامداش ديمك (نبى الله) خاتم النبيين
سردفتر مرسلين سيد سندمز افنديمز صلى الله عليه وسلمدركه مهدى انلرك اسم
ساميلريله مشرفيابدركه بر اثرده ابن مسعوده خطابا وارد اولمشدركه بنم اسممه
انك نامى ووالديمك اسممه انك پدرينك نامى مواطيدر يعنى اداشلردر انك
يولنده جان ترك ايلمك مرضى حق تعالى درانى مخذول ظن ايلمك واكا اتباعده
عجله ايدك كه الخير لا يؤخردر (ترجمه) اولور جدى محمد برله همنام* فدا نفسم
اكا ييل انى مقبول (نطق اخر)

تعلم ابا بكر ولا تك جاهلا* بان عليا خير حاف وناعل
بوشعر ابو بكره كنيه سيله معروف علماء اصحابدن نفيع بن الحارث ابن كلده يه خطابا
وارد اولمشدركه حصن طائفدن بكره نام محلده اسلامه كلمشدر وجناب مرتضى
كنديني غائب منزله سنه تنزيل بيورمشدر (حاف) مهمله ايله دراصلى حافى در
ياساقط اولمشدر حافى الرجل لابسك ضديدركه تركيجه چپلاق ويالن اياق ديور
حتى بشر حافى اولياى بغدادك معروفلرندندر يالن اياق كزرايدى انك حياتنده
قطعا حيوانات بغداد ده اثناى طريقده القاى قاذورات ايلمدى (ناعل) نعلين
لابس اولان كمسنه درمتنعل معناسنه در اكثرا اولاد عرب حافى الرجل اولوب
خصوصا مسنون اولمغله بعض كمسنه لر اعتذار وقتنده يالن اياق اولورلر حافى وناعل
ايرادندن مراد جمله ناس وبلكه حيواندن دخى دوه كبى حافى وآت كبى صاحب
حافر اولنلرك دخى خيرليلريم ديمكدر زمان خلافتنده شمات ناس ظهور ايلدكده
بوشعرى قائل اولديلر پس ابو بكر صديق رضى الله عنه اول وقتده انتقال بيورديلر
ايدى (ترجمه) اى ابن حارث اول واقف كه اولمه غافل وجاهل* زمين اوزره

کزلردن علی المرتضی فاضل

وان رسول الله اوصی بحقه ٭ واکد فیه قوله فی الفضائل

(بحقه) فی حقه دیمکدر بونده معنی ایکی وجهله در تحقیق پیغمبر کندی حقنده انی وصی قیلدی یاخود پیغمبر علیه السلام انک شاننده اطاعت وانقیاد و حقنه رعایتله وصیت ونصیحت وتنبیه بیوردی دیمک اولور وحق لفظی خلافته منحصر ومصروف دکلدر حقوق اسلامیه دن بر حقدر پیغمبر علیه السلام اکرچه حقنده نیجه وصایا بیوردیلر لکن کرچه کندی خلافتنده شبهه سی یوغیدی اما خلافتنه نص صریح اولسه اجتهاد قیدی برطرف اولوردی وامر تحکیمه ارضاء للخصم رضا ویرمزایدی دیدیلر والله اعلم بحقیقته (ترجمه) انک حقنده پیغمبر وصیت ایلمش ایدی ٭ فضائلده اولان قولی انی تأکید ایدر کامل

ولا تبخسن حقه واردد الوری ٭ الیه فان الله اصدق قائل

(لا تبخسن) موحده ومعجمه ایله بخس ماده سندن نهی حاضر که اخرینه نون تأکید تشدید دخی لاحق اولمش معناسی حقنی البته نقصان ویرمه دیمکدر (ولا تبخسنه) خفیفه ایله وضمیر ایله دخی نسخه در (اردد) سوق وترغیب ایله دیمکدر (ترجمه) انک حقنده تقصیر ایله خلقی اکا سوق ایت ٭ کلامنده نه دیمشدر انک بق اصدق قائل (نطق آخر)

انا الصقر الذی حدثت عنه ٭ عتاق الطیر تنجدل انجدالا

(صقر) طوغان که چرغ دیرلر وسط عربی منقوط ووسط فارسی مهملدر وبازوبک لطیفنه شهباز دینور غلطنده چاقر وعربیده اجدل دخی دینور (عتاق) عتیقک جمعیدر عتاق الطیر قوشلک اعضاسی (یعنی) بن اول شهبازجانکدازم که سن بندن وبنم اوصافمدن خبردار سین اشته بن اوبله برصقر اجدلم که هواده پرواز ایدن مرغانک اعضالری بربرینه قاریشوب خوفلرندن صقر صقر دتررلر (ترجمه) بن او شهبازم هوادن نیجه چنکالمه ٭ اصعب مرغان آترجان جمله اولور پایمال

وقاسیت الحروب انا ابن سبع ٭ فلما شبت افنیت الرجالا

(قاسیت) قسوتدن اولوب بن رنج وزحمت چکدم دیمکدر (سبع) اصلنده ضم با ایله دریرتبجی حیوانه دیرلر بن ابن سبعم دیمک شجیع ابن شجعانم دیمک اولور وزن ایچون ساکن قیلندی اکر عدد مراد اولنسه یدی یاشنده ایکن هنوز شرف اسلام عیان ومنصب نبوت نمایان اولمشیدی (ترجمه) رنج حربی بن ابا عن جد چکوب کورمش ایدم ٭ پس مراد ایتدکده افنا ایلادم نیجه رجال

فلم تدع السیوف لنا عدوا ٭ ولم یدع السخاء لدی مالا

(ترجمه) جنک ایدنجه قویمدی هیچ تیغمز دشمن برم ٭ هم سخا وجود بنده اینمدی بیل ترک مال (نطق دیکر)

صید الملوک ارانب وثعالب ٭ واذا رکبت فصیدی الابطال

(ارانب) سلاسل وزننده جمعدر مفردی ارنب طاوشاندر که چغتایده طوشقان وفارسیده خرکوش دیرلر (ثعالب) دخی وزن مزبور اوزره مفردی ثعلب دلکودر فارسیده روبه دیرلر (ابطال) فتحله جمع قلتدر مفردی بطل شجیع وبهادر دیمکدر (ترجمه) ملوکک صیدی خرکوش ایله روباه اولدی عالمده ٭ سوار اولدقجه اسب عزمه صیدم اوله هب ابطال

صیدی الفوارس فی اللقاء فاننی ٭ عند الوغاء لغضنفر قتال

(فوارس) فرسان کبی فارسک جمعیدر (وغا) حرب (غضنفر) ارسلان (ترجمه) بنم صیدم سواران وغادر کارزار ایچره ٭ که بن بر حیدر کرارم الحق غازی وقتال

نطق آخر علیکم بالثلاثة فاکنزوه ٭ شجاعتکم وعلمکمو ومال

احدها شجاعتکم تقدیر نده در (ترجمه) کنزکی اوچ نسنه نک قیل التزام ٭ جوهر نقد شجاعت علم ومال

فان الناس اعداء لهذا ٭ ولا یرضیهم الا الزوال

(هذا) مجموع ثلاثه یه اشارتدر واقعا شجاعت ثمره جسارت اولمغله اجرا اولنمیان محلده دخی مهابتی درکار ودرون ناسده موجب خوف وخلجان اولور پس اکا دائر بحثدن مجلسده کف لسان انسبدر وعلم دخی موجب مهابت اولمغله اکثر ناس ساده دللر درخصوصا فقراء صوفیه میاننده علماء کورنمک سبب وحشت وباعث نفرتدر انسان ایسه تمدن وانسیت ایله مألوفدر پس علماده عجب موجب وحشت وتواضع بادئ الفتدر ومال ودخی سبب عداوت اولور که استرذهبک دیمشلر دراشته بواوچ نوع فضل حق بابنده هرکس یکسان اولمامغله اکثریا حدوث تحاسد ایجاب ایدر بین العیال دخی تکالیف مالا نهایه ایله فترت ویا فقیرطن اولنسه اسقاط مهابت ایجاب ایدر طرفین یکسان کوسترملک تدبیر منزل لوازمندندر که وسیلهٔ آسایش وباعث حسن زندکانیدر (ترجمه) دشمنیدر بونلرک جمله نفوس انلرک مرضیلری انجق زوال (نطق آخر)

اعینی جودا بارک الله فیکما ٭ علی هالکین لا تری لهما مثلا

(همزه) حرف ندادر (عینین) منادای مضافدر یاء متکلمه اضافتله نون ساقط

اولوب ایکی تحتیه ادغامیله فوقنیه شده ویرلدی (جودا) جود ماده سندن جید
امرینک تثنیه سیدر اجتماع ساکنین ایله ساقط اولان واو ساکن موجودک
بالاقتضاء تحریکیله عودت ایلشدر (بارک الله فیکما) جملهٔ دعائیهٔ معترضه در
ندمع عینین لازم اولان محلده وقوعیله دعایه مستحق اولدیلر (هالکین)
تثنیه در بری حضرت خدیجه وبری دخی جناب مرتضانک پدری ابو طالبدرکه
اسمی عبد مناف بن عبد المطلب ابن هاشمدرکه بیانی کاور (ترجمه) ای
دو چشمم بذل جود ایدک ایکی اول ذاته کیم * کوجدیلر مثل ونظیر اولمازدی
نسوان ورجال

علی سید البطحاء وابن رئیسها * وسیدة النسوان اول من صلا

(بطحاء) مکه درکه اطرافنده اولان جبالک سیل مجراسنده واقع اولمشدر مذکری
ابطح قوملی ووسعتلی دره معناسنه در حضرت سید العرب والعجم صلی الله علیه
وسلم جنابلرینک نسبتلرندن بری دخی ابطحی اولدیغی بو سببدندرکه مکی دیمکدر
حتی منلا جامی بیورر * روحی فداء لک ای صنم ابطحی لقب (سید البطحاء) ایله مراد
بونده ناظم جنابنک پدری ابو طالبدرکه سرور کائنات علیه التحیات حضرتلرینک
والدی عبد الله حضرتیله لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو
المخزومیه در جناب رسول علیه السلامدن اوتوز بش سنه مقدم ابو طالب دنیایه
کلوب وظهور نبوتدن اونجی سالده مکه ده انتقال ایلدی که سکسان بش یاشنده
اولمش اولور حضرت مرتضی بیوررکه پدریمی غسل وتکفین ایدوب جدم عبد
المطلبک قبرینه دفن مراد ایلدم حفر قبر ایلدیکمده عبد المطلبی قبله یه متوجه
قعود اوزره بولدم وانک یاننه وضع ایلدم دیو بیوردیلر لطیفه لرندندرکه اسلامه
کاورسیم نماز قیلیم زیرا اوتراق محلم بندن عالی اولمسندن حظ ایلیم دیدکاری حضرت
مرتضانک خاطرینه خطور ایلدکجه تبسم بیوررلر ایدی (وابن رئیسها) وصفی
انک پدری عبد المطلب دخی بنی هاشمک وانلر دخی سائر قبائلک رئیسی اولمق
جهتیله در (نسوان) مرأه نک جمعیدرکه لفظنک غیریدندر سیدة النسوان ایله
حضرت خدیجه یی مراد ایدرکه ازواج طاهراتدندر (ابتداء) بونلری تزوج
بیوردقلری زمانده یکرمی بش یاشلرنده وخدیجه قرق یاشنده ایدی پدری
خویلد بن اسد ووالده سی فاطمه بنت زائده درجمله سی قرشیدر ابتداء ابو هاله
ابن زراره تزوج وفوتنده عتیق ابن عائذ عقد ایدوب اندنصکره اوچنجی دفعه ده
سعادت زوجیت حضرة ایله شرفیاب اولمشدر کنیه سی ام هنددرکه ابو هاله دن

اولان اوغلی هنددر ابو طالبدن خدیجه نک رحلتی اوتوز بش کونصکره درکه
رمضانده واقع اولدی التمش بش یاشنده ایدی حجونده دفن اولنوب جنتله مبشره
در جبریل علیه السلام اکا سلام ویروب وحق جل جلاله جنابلرندن سلام
کتورمشدر) اول من صلا) قیلدی نماز کزار اولمسنی ایجاد رابتدا نبوت ظهورنده
جبریل امام اولوب پیغمبر علیه السلام اکا اقتدا ایله بیت خدیجه ده قیلنان نماز
مراددرکه اول نمازده جبریله اقتداده ایکنجیدر وحضرت ناظم کرم الله وجهه
اوچنجی وعبد مملوک رسول علیه السلام اولان زید دخی اول نمازده دردنجی
بولنمشدر حرف الدال وسائر محلارده دخی احوالی کچمشدر (ترجمه) بیری عبد
المطلب زاده ایکنجیسی انک * هم خدیجه در نمازی قیلدی اول بر کمال

مهذبة قد طیب الله خیمها * مبارکة والله ساق لها الفضلا

(مهذبه) پاک طیب وطاهر کبی حتی قبل البعثه دخی خدیجه نک لقبلری طاهره در
(خیم) کسر ایله طبیعتدر دیدیلر (ساق) سائقدن مقلوب ویا فضلده استعاره
اولنوب شراب طهور وفیض الهی مراد اوله که (سقاهم ربهم شرابا طهورا)
بیورلدی (ترجمه) قیلدی حق تهذیب اخلاق ایله ام المؤمنین * هم
مبارک اهل فضل ایتدی انی اول ذو الجلال

مصابهما ادجی الی الجو والهوا * فبت اقاسی منهما الهم والثکلا

(مصاب) اسم مفعول اولدیغی کبی مصیبت معناسنه مصدر دخی اولور (هما)
هالکین مذکوره عائد (ادجی) دجادن مزیدک ماضیسیدر اظلم یعنی مظلم قیلدی
تاریک ایلدی (جو) شد ایله هوا مد ایله میان آسمان وزمیندر برای وزن قصر
اولنور زبان ناسده اضافت بیانیه ایله جو هوا دیرلر لکن اوج هوا معناسنه غلط
اولورکه فوق معناسنه اولور (بت) کیجه لدم (اقاسی) زحمتلرینه وقسوتلرینه
تحملده اعانت ایدرم دیمک که انلرهم ونکلدر (نکل) کسر ایله خوف معناسنه
اسمدر نکولدندر شهادتدن ویمیندن نکول یعنی خوف ایلدی دینور الفی
اشباعیه در (شکل) دخی نسخه درکه مجازا مشکول مکروه معناسنه اولور مثلثه
ایله ثکل خطادر (ترجمه) آنلرک ایتدی زوالی روزی باکه شب کبی * کیجه هم
وغم ایله قالدم سهر نالک نکال

لقد نصرا فی الله دین محمد * علی من بغی فی الدین قد رعیا الا

(نصرا) تثنیه (رعیا) دخی رعایتدن تثنیه (الا) آخرنده اولان الف علامت
نصبدر ال کسر ایله وشد ایله در اسم الله وعهد وپیمان وحلف وجوار وقرابت

معنالرینه کادیکنی سجستانی غریب القرآننده الاولاذمة کریمه‌سی محلنده یازر
وبونده عهد معناسی مراددر رعایت قرینه سیله (ترجمه) راه حقده نصرت
دین محمد قیلدیلر * عهدیله دینی ایدوب حفظ اولدی اعدا پایمال (نطق دیکر)

ان عبد الطاع ربا جلیلا * وقفا الداعی النبی الرسولا

(قفا) اثرینه اقتفا ایتدی یعنی اردنجه کتدی (معنی) تحقیق اول عبد مهدیکه
رب جلیلک امر جمیلنه اطاعت وپیغمبر دلیلک دعوتنه اجابت ایلیه مصرع ثانی
دعاسنه مظهر اولور (ترجمه) اوله بر بنده مطیع امر مولای جلیل * دعوت
پیغمبره ایده اجابت اول جمیل

فصلاة الاله تتری علیه * فی دجی اللیل بکرة واصیلا

(تتری) تالرك بری مفتوح وثانی ساکن ومهمله نك قصریله بربر معناسنه در
فرد معناسنه اولان وتردندر اصلی وتری در (ثم ارسلنا رسلنا تتری) واحدا بعد
واحد دیمکدرکه فارسیده پیاپی وپیدر پی دیرلر الفی تأنیث ایچون اولوب تعریفنده
عدم صرفی اولادر پس تنوین جائز اولمازاکر منون اولورسه که نعتدر الفی الحاق
ایچوندر دینور (بکره) ضمله اول الصبح یعنی ایرته غدکبی (اصیل) بکره یه مقابل
اخشام مراددرکه مسا معناسنه اولور لکن فی الاصل بعد العصر الی المغرب
وياعشا معناسنه دخی کلور (ترجمه) پس صلاة حق پیاپی بولسون
وصول * کیجه کوندز نور وظلمت دورایده صبح واصیل

ان ضرب العداة بالسیف یرضی * سیدا قادرا ویشفی علیلا

(عداة) قضاة وزننده عدو لفظنك جمعیدر اصلی عدا کسرایله در وجمع بی نظیردرکه
فعول وزننك بووزن اوزره جمعی کلمك کلام عربده بو لفظه منحصر در لکن آخرینه
ها الحاقی دخی قاعدهٔ جائزه در اول صورتده اولی مضموم اولوب کویا عدو عادی
معناسنه اولمق شائبه سیله عادینك جمعندن برجمع مکسره مشابهت قصد
اولندی مفعول ومضاف الیه در (ترجمه) دشمنانه ضرب تیغم ایلدی
خشنود هب * سید پر قدرتی آندن شفا بولدی علیل

لیس من کان قاصدا مستقیما * مثل من کان هاویا وذلیلا

(قاصد) عادل قاسط (هاوی) وزن ومعناده ساقط یعنی حد اعتدالدن خارج
وصراط مستقیمدن منحرف (ترجمه) پس عدالت استقامت اهلنه ظاهر
بوکیم * خارج شهراه عدل اولان ذلیل اولماز مثیل

حسبی الله عصمة لاموری * وحبیب محمد لی خلیلا

(حسبی

(حسبی الله) الله بکا کافیدر دیمکدر (عصمت) حفظ حق حبیب محبوب
معناسنه اسم جلاله معطوفدر (محمد) اسم شریفی حبیبك عطف بیانیدر حسبی
الله وحسبی رسول الله دیمك اولور وبو اسم امجد کتاب کریمده عدد حروفی کبی درت
محلده واقع اولمشدرکه نهایت حروفی دخی اول عدده دالدر وحرف ثانیسی
انك ضعفی واول وثالثنك دخی عشریدر آل عمران وفتح واحزاب وقتال
سوره لرنده در (خلیلا) کفایت حبیبی تمیزایله رفع ابهام ایدوب صداقت
جهتندن کافیدر دیمکدر عصمة کبی (ترجمه) حضرت الله کافیدر امورم
حفظنه * هم حبیب الله اولمشدر بکا یار وخلیل (نطق دیکر)

اقیك بنفسی ایها المصطفی الذی * هدانا به الرحمن من غمة الجهل

(اقی) وقایه ماده سندن مضارع متکلمیدر حفظ ایدرم دیمکدر (غمه) ضمله
ظلمت معناسنه درکه حضرت امام اعظم حقنده کاشف الغمه استاذ الامه دیرلر
(ترجمه) سنی ذاتم ایله حفظ ایدرم ای مصطفی المولی * سنکله جهلدن نور هدا
ویردی بزه فعال

ویفدیك حوبائی وما قدر مهجتی * لمن انتمی معه الی الفرع والاصل

(یفدیك) فدالك کبیدر فدا اولسون سکا دیمکدر (حوباء) فتح مهمله ومد ایله نفس
وجان (ما) استفهامیه در (مهجه) جان که روحدر (انتمی) افتعالدن مضارع
متکلمیدر انتساب صاحبیم دیمکدر (معه) وزن ایچون عینی ساکندر (فرع)
دال بوداق که نسل واولاد واعقاب قصد اولنوب بونده حضرات حسنین مراددر
اصل کوکدرکه پدر وجد وسائر اجداددر لکن بونده مراد جدی عبد المطلبدر
دیدیلر یعنی اصول وفروعمك نسبتیله شرفیاب اولدیغم ذات شریفه فدا اولسون که
جانمك نه مقداری وارکه اکا فدا ایلیم دیمکدر زیرا شایان فخر اولدیغی (لقد جاءکم رسول
من انفسکم) من انفسکم دخی قراءت اولنمشدر انکله ثابتدر (ترجمه) اکا جسمم
فدا اولسون ندر بوجانمه مقدار * کانکله فرع واصلم نسبتن چون قیلدم استکمال

ومن کان لی مذ کنت طفلا ویافعا * وانعشنی بالعل منه وبالنهل

(یافع) بیومك اوزره اولان طفل انعش سرعتله رفع ایلدی یعنی رفعت بولقده
بکا اعانت عظیمی اولدی دیمك (عل) تکرار بردخی ایچمك شرب ثانی معناسنه
(نهل) شراب اول زیرا قواعد دندرکه دوه محلندن برکره صویه وارد وبعده صادر
اولوبنه اول محله کلدکده بردخی صووریلوب مرعایه اندن صکره ارسال
اولنور (یعنی) بنم صباوتم عالمندن بری بنم رفعتم رعایتنده اولوب بنی ابا قلمندیروب

اكل وشربده احتياط ايله تربيه ونكهبانلق ايلين وجودشريفدراول حقنه
رعايت قيدنده اولديغم ذات لطيف ديمك مراد ايدر (ترجمه) اكا طفل طفيل
اولديغم زكوندن برى حالا * ايدوب اطعام واشراب ايتدى فيض لطفى سيال

ومن جده جدى ومن عمه ابى * ومن نجله نجلى ومن بنته اهلى

(نجل) نسل (اهل) زوجه دريعنى اول موصوف ومنعوتم اولان پيغمبرعالم صلى
الله عليه وسلمك جدى عبد المطلب بنم دخى جدمدر وانك برعمى ابوطالب بنم
بابامدر وانك نسلى حسنين واولادى بنم دخى نسلمدر وانك كريمۀ محترمه لرى جناب
زهرا بنم زوجه مدر اشته بوقدر علايق نسبيه وسببيه اولديغندن غيرى صهريت
ووصايت وخلافت صوريه ومعنويه امثالى ظاهرا باطنه نيجه نيجه مناسبت
كثيره ميانمزده ثابتدر (ترجمه) انك جدى كه جدمدر انك برعمى بابامدر * هم
اصلى نسلى اصلم نسلم اهلم دخترى خوشخصال

ومن حين آخى بين من كان حاضرا * دعانى واخانى وبين من فضلى

بوبيت مادۀ مؤاخاتى مشعردركه حرف الباده (ولا يزور حين يدعى بالنسب) مصرعى
شرحنده بيان اولنديكه حضرت مرتضى پيغمبر عليه السلام ايله مؤاخاة ايلمشيدى
(اخى) حالا وزننده ماضيلردر (بين) ظرف (بين) تشديد تحتيه ايله ماضيدر
ايكيسى بيننده جناس خطى واردر (ترجمه) مؤخاة امرى اثناسنده انلر
حاضران ايچره * بنى ايدوب برادر فضلم ايتدى ذكر ايله اجلال

لك الفضل انى ما حييت لشاكر * لاحساس ما اوليت يا خاتم الرسل

(ما حييت) بن زنده اولدقجه ديمك لشاكرانك خبريدر لام داخل اولمشدر
(احساس) حس ايدوب علنا مطلع اولمق (احسان) دخى نسخه در (اوليت) سن
عطا ايلدك ديمك (خاتم) فتح تا ايله مشهوردر رسالت ونبوت انكله ختم اولديغى
ايچون كويا مهرك اسمى اوله ياخود كسر ايله كه انبياء ومرسليني اول ذات شريف
ختم وتمام ايلديكه آخرلرنده كلدى اندنصكره نبى بعث اولنمز روح الله دخى حين
نزولنده شريعت محمديه ويلكه مذهب حنفيه اوزره عامل اوله و بيت شريفه
نمازده استقبال ايده وكتاب وسنتدن استمداد ايده ديو تصريح اولندى (ترجمه)
سنكدر فضل ولطف اولدقجه زنده شاكرم تحقيق * سنك احساس انعامك ايچون
اى خاتم الارسال

نطق آخر الم تر ان الله ابلى رسوله * بلاء عزيز ذى اقتدار وذى فضل

(ابلى) خير ايله عطا ايلدى ديمك اولور زيرا خير اوشر ادخى مستعملدر انكيچون

بلايى عزيزه اضافتله قيد ايلدى (ذى) عزيزك صفتيدر يعنى صورت مكروهه
ضمننده نصر عزيز بويدر غزاسنده كفره نك غلبه لرى اثناسنده محول الحول
والاحوال اولان ذو الجلال اهل اسلامك ذات صوربلرين كفره يه نقل ايله
(لقد نصركم الله ببدر وانتم اذلة) كريمه سى منطوقنجه امداد معنوى ايله دشمنى
مظهر قهر وستيز ايلديكن بيان قصديله وارد اولان اشعاردندر (ترجمه)
كورمدكمى حقك احسان رسول اكرمه * ايتدى عزت فضل وقدرت صاحبى
اول ذو النوال

بما انزل الكفار دار مذلة * ولاقوا هوانا من اسار ومن قتل

(هوان) ذل ومهانت واهانت بابى طرقيه تعبير اولنان ادات ايله ادا و بلاء
عزيزى انها يوروب كفره يى دار قهر وذلتده اسكان ومسلمانانه بلاى عزيز وعطاى
صفا آميز احسان ايلديكنى واسير ومقتول اولق كبى هوان وخسران ملاقاتيله
مظهر تدمير رب قدير اولدقلرينى افاده ايدر (ترجمه) يعنى انزال ايلدى
كفارى دار ذلته * انلرى ايتدى ملاقى سبى وقتله ذو الجلال

فامسى رسول الله قد عز نصره * وكان امين الله ارسل بالعدل

(عز) ماضيدر شريف وعظيم اولدى ديمكدر (عدل) عدالتدر هركسه هر امرده
مهم خصوصا شاهان آكهانه الزم لوازمدر حتى حكماء قدمادن ارسطوطاليس
مرض موتنى حس ايلدكده لوازم سلطنتى ترتيب ايدوب وصيتنده ديديكه
موتمدنصكره بكا تربه بنا اولنوب وقبه سى مثمن الزوايا رسم اولنه وهر زاويه مياننده
اولان كتابه يه بوسكز تركيب مدور مربوطجلى خطله محرر قيلنه واقعا تنفيذ
وصيت اولندى اول تراكيب ثمانيه بونلردر (العدل مألوف فيه صلاح العالم * العالم
بستان سياجه الدولة * الدولة سلطان تحته السنة * السنة سياسة يسوسها
الملك * الملك راع بعضده الجيش * الجيش اعوان يكفلهم المال * المال رزق
يجمعه الرعية * الرعية عبيد يعبدهم العدل * دور دائمدر حناوى زاده
اخلاقنده ترجمه رسم ايلمشدر (ترجمه) اولدى پيغمبر اوشبده مظهر نصر
عزيز * عدله ارسال اولنمشدى امين خوشخصال

فجاء بفرقان من الله منزل * مبينة آياته لذوى العقل

(فرقان) قرآن كريمك اسماسندندر حق ايله باطل ميانني فارق اولمغله تسميه
قيلندى كتاب كريمك يكرمى عدد اسمى بومنظومۀ فقيرانه ايله مضبوطمزدر (بيت)
اى طلبكار معارف صاحب طبع سليم * يازدبلرجه له يكرمى اسم قرآن كريم *

نور وفرقان ومهيمن در بيان تبيان هدى * ذكر وعهد ايله شفا رحمت صراط
مستقيم * حبل وبشرى وكتاب ايله مبارك موعظه * بيست اولديلر بلاغ ايله
كلام ايله حكيم (منزل) انزال اولنمش يعنى لوح محفوظدن سماء دنيايه دفعة
ايندرلمش ديمكدر تنزيل معناسنه دخى اكرچه مستعملدر لكن تنزيلده ترتيب
وتدريج معتبردر پس مدة نبوتده مقتضاى لزوم ايله جبريلك پيغمبر عليه السلامه
آيت آيت كتورمسى تنزيل اولور (ايات) اصح قول اوزره اسداس اربعه يعنى
٦٦٦٦ التى بيك التيوز التمش التى آيت كريمه در روايات اعتباريله نصف قرآن
سورهٔ شعراده يأفكون لفظيله تمام اولوب فالقى السحرة نصف ثانيدندر وحروف
جهتندن نصفى سورهٔ كهفده (نكرا) كلمه سنك نونى نصف اولدن وكاف نصف
ديكردندر بعضيلر ديديلركه كاف دخى نصف اولدندر ومشهور اولان (وليتلطف)
كلمه سنك فاسيله نصف اول تمام اولور ونيجه لر واوده نهايت بولور لام اوّل نصف
ثانيدندر اصح اولان قول اولدر ديديلر اما كلمات تعداديله نصفى سورهٔ سجده (الجلود)
لفظى اولدن (ولهم مقامع) كلمه سى نصف ثانيدندر لكن سوره لره نظرله نصفى سورهٔ
حديدك آخريدركه مجادله نصف اخيردندر وبو تحقيق وبيان خلاصهٔ اتقاندر
(ترجمه) پس بزه قرآن كتوردى ايليوب انزال حق * حكم آياتى عياندر كيم
بيلور اهل كمال

فأمن اقوام كرام وايقنوا * وامسوا بحمد الله مجتمعى الشمل
(ايقنوا) يقينا بيلديلر (امسوا) اصلنده امسيوا اولوب حركه وصكره يادخى
حذف اولندى اخشامه داخل اولديلر ديمكدر (مجتمعى) اصلنده مجتمعين اولوب
حال ايدى اضافتله نونى ساقط اولدى (شمل) فتحله پريشان واجتماع معناسنه دخى
اولور اضداددندر لكن بونده تشتت مراددركه معناى اولدر (ترجمه) نيجه
زمره ايلدى ايمان يقين وصدقله * عمرى آخر ايتديلر حمد اوله بروجه مقال

وانكر اقوام فزاغت قلوبهم * فزادهم الرحمن خبلا على خبل
(زاغت) استقامتدن آخر طرفه مائل اولدى ديمكدر كه آيتده دخى (مازاغ البصر)
واقع اولدى (خبل) معجمه نك فتحى وموحده ايله فساددر خبال كبى (ترجمه)
بر كروه انكار ايله ميل ايتدى حقدن دللرى * بولديلر اولدم فساد اوزره بلاياى
خبال

وامكن منهم يوم بدر رسوله * وقوما غضابا فعلهم احسن الفعل
(امكن) مكن كبى قدرت ويردى اقدار ايلدى ديمك (بدر) بدر كبرا كه (لقد نصركم

الله ببدر) كريمه سى ناطقدر ابتداء رمضانده واقع اولان غزادركه حرف دالده
(فاناقد قتلنا يوم بدر) بيتنده مفصلدر (غضاب) جمعدر غضبان مفرديدر اصحاب
كرام حضراتنه اطلاق اولنمق (اشداء على الكفار رحماء بينهم) آيه كريمه سى
كبيدر (فعل) فتحله اولمق كسرندن اولادر (ترجمه) روز محشر كسوز بدر
ايچره ويروب قدرت نصير * اول رسول الله ايله اصحابه اولدى خوش فعال

بايديهم بيض خفاف قواطع * وقد حادثوها بالجلاء وبالصقل
(ايديهم) ميمك كسره سنك اشباعيله در (بيض) كسر ايله ابيضك جمعيدر قلجلر
ديمكدركه يوزلرى آق اوله (خفاف) كسر ايله خفيفك جمعيدر (قواطع) قاطعة
لفظنك جمعيدر (حادثوا) ايكى طرفدن سويلشديلر ديمكدر مراد مقاتله در
(صقل) وصقال كتب وكتاب كبى مصدردر روشن وبراق ايلمك (ترجمه) اللرنده
تيغ بران وخفيف خونفشان * شعشعه پاش وجلاد اراولدى برق شب مثال

فكم تركوا من ناشئ ذى حمية * صريعا ومن ذى نجدة منهم وكهل
(كم) تكثير ايچوندر ناشى حادث فى الاصل صباوتله بلوغ ميانده اولان كشى
(حميت) قوة غضبيه عار وغيرت (نجده) رفعت (كهل) اوتوز ياش قدرسنى اولان
وعند البعض دوموى اولان كمسنه در ناشى اوزره حرف مقدر ايله معطوف
(ترجمه) پس نيجه طفل وقوى غيرتكش عالى دلير * مردمى ايتدى فلك مغلوب
دست ابتذال

وتبكى عيون النائحات عليهم * تجول باسبال الرشاش وبالوبل
(اسبال) ارسال واساله معناسنه كه مسبل الازار والذيل حد اعتدالدن
زياده اوزاتمق وآقتمقدر (رشاش) كسر ايله مطر معناسنه اولان رشك جمعيدر
مقابله دن مطر خفيف معناسى فهم اولنور (وبل) مطر شديد (ترجمه) نوحه
كاران مصائب انلر ايچون صرف ايدوب * دمع ودمده چون مطر جود ايله ايلر
پايمال

نوائح تبكى عتبة الغى وابنه * وشيبة تنعاه وتنعى ابا جهل
(نوائح) نائحه نك جمع مكسريدر نائحات جمع مصحح سالمى اولديغى كبى (عتبة)
غزاة بدرلرئيدنده مقتول وبعض خبائثى سابقا منقولدر كمال عداوتى سببيله غى
لفظنه مضاف قيلندى (غى) ضلالت وخباثت معناسنه در ابن ايله مراد
عتبه نك اوغليدركه اسمى جدى كبى وليددر (شيبه) شارح قاضى ميرسا رحمه الله
شيبة الحمد اولمق اوزره ايراد ايدر لكن شيبة الحمد اجداد نبويه دن جدا قربلرى عبد

المطلبدر اسمی شیبة بن عمرودر وعمرو هاشم ایله ملقبدر وبو شیبه مفتاح مکه
حافظلرینك جدیدرکه حرف الدالده (والمرء عثمان اروته اسفنتا) بیتی شرحنده
مفصلدر (تنعی) اول نایحه‌لر موت خبرینی ویرر دیمکدر یعنی اکرچه مقدما غزاة
شمشیری ایله سرزدهٔ هلاك اولنلری عتبه واوغلی کبی نوایح مذکوره یاد ایلمکله
عسکر کفاره دهشت وحرقت عارض اولوب صولت وحمله‌ده شدت حاصل
اولمق ایچون انلرنوحه کارلردر لکن حقیقتده حیاتده قالان صنادیدك
شیبه کبی ابوجهل کبی قتللرینه دلالتله فال ایدرزکه انلرضمنا اول قومه دخی
قریبت موتلرندن خبر ویررلر (ترجمه) عتبه ایله اوغلنی یاد ایلدی اول
نایحات ✻ شیبه وبوجهل قتلینه اونوحه دال فال

وذا الذحل تنعی وابن جدعان فیهم ✻ مسلبة حری مبینة الثکل

ذحل) تقدیم معجمه ایله کین وغیظدر حتی صاحب کشکول جمع ایلدیکی حزب که
ورد بهایی دیو معروفدر انده (واسلل مخیمة صدورنا واذهب الذحل والران
والاجنة من قلوبنا) واقع اولمشدر (ابن جدعان) ضم جیمله ومهمله‌لر ایله عبد
الله‌در تخصیص بعد التعمیم اولور (مسلبه) تسلیب بابندن مفعول مؤنثیدرکه
متسلب یعنی ماتم لباسی اتخاذ ایدن معناسنه‌در نوایحك صفتیدر اصلنده
سلب صویمق وسلب صویدقلری لباسدر ثوب حزن لابس اولمغه لباس قدیم سلبی
لازم کاور (حری) عطشی کبی صوسزمعناسنه مفرد مؤنثدر حران انك مذکریدر
وزن ومعناده عطشان کبی وجمعی حرار در عطاش کبی (مبینة) بیاندن وزن
مزبور اوزره‌در اوچیدنجی صفتدر آشکاره دیمکدر (ثکل) غیبوبت ولددن ناشی
جزع وفزعدر عربده ضرب مثلدرکه (ثکلتك امك) دیرلر یعنی اناك سنك فرقتکه مبتلا
اولسون دیمکدر هلاکیله بددعادن کنایتدر (ترجمه) کینه داران ابن جدعان
جمله‌سین منعی ایدوب ✻ تشنه ثکلی کبی اولدی سیه‌پوش نکال

نوی منهم فی بئر بدر عصابة ✻ ذوو انجدات فی الحزون وفی السهل

(نوی) ماضیدر مقیم اولدی دیمکدر مقام ومکان معناسنه اولان مثوی
بو ماده‌دندر (عصابه) کسر ایله کروه (ذووا) صاحب معناسنه اولان ذونك
جمعیدرکه حالت رفعیدر واو ایله فعلك فاعلیدر واولردن صکره الف جمع یازلمامق
قیاسدر لکن فاضل تفتازانی دیرکه اثبات الف ثقاتدن واقعدر خلیل کبی که
سائروا اولردن فرق ایچون یازمشلردر مع هذا ضمیر جمع دکلدر اما صیغهٔ جمع اولمغله
تشبیها شاربوا الخمرده اولدیغی کبی یازرلر دیو منلا عصام آل عمران حاشیه‌سنده

بیان

بیان ایدر (نجدات) برای وزن فتحه‌لر ایله نجده‌نك جمعیدرکه شجاعت معناسنه‌در
پس ذوو انجدات اصحاب شجاعت دیمکدر شجعاندر (حزون) تقدیم مهمله
وضمه‌لر ایله جمعدر مفردی حزن فتح وسکون ایله جبل غلیظدر (سهل) جبلیتده
حزنك ضدیدر مفرد ایراد اولنمق اول کونده امر سهل قلتده وشدائد کثرتده اولمسنی
اشعاردر قربیادخی (ع) یزدحمون الحزن والسواهلا ✻ مصرعنده کلور (روایت)
بوبیت بو حدیث شریفه اشارتدرکه صحیح بخاریده ابوطلحه روایتیله مسطوردرکه
سردار اسلام علیه السلام حضرتلری بدر کونی بیوردیلرکه بدرنام بئر معهوده
صنادید قریشدن یکرمی درت عددکسنه‌یی انداخته ایلدیلر یعنی غزا وجهاد
اثناسنده مرد اولان کفره‌دن اولمقدار کبارلری ستر ایچون اول قیویه براقدیلر
پس اوچنجی کونی سعادتله دلدلسوار عزیمت اولوب اصحاب کرامله شفیر چاهه
واصل اولدقلرنده دابه‌لردن نزول ایدوب خطیب الامم صلی الله علیه وسلم هر برینه
نامیله نداو بیوردیلرکه ای فلان بن فلان ✻ وفلان بن فلان حالکز ندر حق
تعالی نك بزه اولان وعد کریمنده تحقیق بزلر حق تعالی یی صادق بولدق نصرتیله
وعد بیورمشیدی منصور اولدق حضرت فاروق بیوردیکه یا رسول الله اشباح
بی ارواحه خطابده لطف ندر انلرسامع القول دکللردر حضرت مرشد الانام علیه
السلام جنابلری بیوردیلرکه انلرسزلردن زیاده استماع ایدرلرکه سزلر اولقدر سامع
اوله مزسز بو سیاق بو محلده شارح اول قاضیرك نقلیدر (ترجمه) چاه بدر
اطرافنی جای ایلدیلر برکروه ✻ اول دلیران وغا کادی طولوب سهل وجبال

دعی الغی منهم من دعی فاجابه ✻ وللغی اسباب مقطعة الوصل

(غی) مصدردر غوایت کبی که رشدك نقیضیدر آیهٔ کریمه‌ده (قد تبین الرشد من
الغی) واقع اولدی (من) فتحله فعلك مفعولیدرکه جمله اولور مصرع ثانی حالیه‌در
(وغی) ثانی اولك عینیدر (مقطعه) قطعك تفعیلندن فاعلك مؤنثیدرکه اسبابك
صفتیدر (ترجمه) پس غوایت استین بولدی عقبینده وصول ✻ قاطع وصل
اولدی اسباب غوایت اتصال

فاضحوا لدی دار الجحیم بمعزل ✻ عن البغی والعدوان فی اشغل الشغل

(اضحوا) تقدیم معجمه ایله افعال ناقصه‌دن صاروا معناسنه جمعدرکه صاروا
داخلی الضحی تقدیرنده‌در دار الجحیم اضافتی بیانیه‌در (معزل) جانب وناحیه‌در
(کنا بمعزل عنه) دیرلر اول امره بزلر قارشمدق برسمته صاوشدق وبیلمدك وهوس
ایلمدك دیمکدر (بغی) ظلم (عدوان) ضمله عداوت (اشغل) افعل تفضیل (شغل)

فتح وسكون ايله در ضم وسكون دخى جائزدر وفتحتين وضمتين دخى لغتدر لكن بونده وزن مانعدر واشغل تعميم مفعول ايچون اولمقده (اشغل) من ذات النحيين كبى شاذ اولور زيرا فاعلى تعميده اولمدر ديدبلر پس كثرت شغلدن عبارت وياشاغل معناسنه كه شغل شاغل ليل لائل كبى تأكيد ايچون اوله كه كويا انلر برى الساحه وسائر كار ايله اشتغاللرى انلرى مظالمدن منع ايلمش كبى كورينورلر ديمك مألنده اوله كه مسامحات عديده ايله تصحيح اولنور (ترجمه) نارى كوردكده ايدوب اظهار عزات ظلمدن * انلرى دنياده مشغول ايتدى كويا شغل حال (نطق ديكر)

رأيت المشركين بغوا علينا * ولجوا فى الغواية والضلال

(بغوا) جمع ماضيدر ظلم ايلديلر ديمك (لجوا) جمله كذلك جمعيدر عناد ايلديلر ديمك لج تركيبه انكو لكدر كه ستيزه فارسيدر (من قرع بابا ولج ولج) ضرب بدندر (غوايت) غى سابق كبيدر وبوشعر احد غزاسى منقبه سيدر (ترجمه) مشركين ايتدى بزه عصيان وبغى * هم عناد وظلم طغيان وضلال

وقالوا نحن اكثر اذ نفرنا * غداة الروع بالاسل الطوال

(نفرنا) نفردن ماضى مجهول متكلميدر نفرت برامرده قاچمق وچكمك تنفر كبى وياپرامره قاچمق يعنى انك طرفنه وارمق حمله وصولت معناسنه (روع) فتحله خوفدر غداة روع خوف كونى كه زمان محاربه (اسل) ديكن شول وخار كبى لكن بونده مراد مزراقدر لام جنس ايچوندر (طوال) كسر ايله طويلك جمعيدر (ترجمه) ديديلر بزاكثر حمله دمى * صبح حرب اولدقده بارمح قتال

فان يبغوا ويفتخروا علينا * بحمزة وهو فى الغرف العوالى

(حمزه) اعمام حضرتدن اولوب پدرى عبد المطلب بن هاشمدركه شجعان عربدن معروفدر خصما به شدتى كمالده اولمق معناسندن تفألا تسميه ايلد كلرى اسمادندر حامز الفؤادمتين وشديد القلب ديمكدركه اثرده (افضل الاعمال احمزها) وارد اولدى (امتنها واقواها) ديمكدر ديديلر اسد الرحمن واسد رسول الله دخى لقبيدر بدر غزاسنده عتبه يه خطابا دفاخرت ايدوب الله ورسولنك اسدى بنم ديديكى جهتدن اسد الله دخى ديديلر شهادتندنصكره لقب مزبور حضرت حيدر كراره خاص اولدى امام الانبيا عليه التحايا ايله رضاعا اخوتلرى دخى واردركه ثوبيه ارضاع ايلدى مادرى هاله در والده لرى طرفندن دخى قرابتلرى واردر شفيع الانام صلى الله عليه وسلمدن ايكى سنه سنلرى زياده ايدى بعثتك ايكنجى سالنده

قبول

قبول اسلام ايلدى احد غزاسنده وحشينك شهيد ايلديكى حرف دالده يازلمشدر (غرف) تقديم معجمه مضمومه ايله در جمعدر مفردى غرفه شهنشين وكوشكدركه چارداق ديرلر چارطاقدن غلطدر وحلبى موصلاندره ديديكى دخى مخالفدر (عوالى) عاليه نك صفتيدر مقصود قصور جنتدر (ترجمه) قتل حمزه ايله اكر فخر ايتسكز * قصر جنتده اودر آسوده حال

فقد اردى بعتبة يوم بدر * وقد اودى وجاهد غير آل

(اردى) هلاك ايلدى ديمك اولور ردادن بدل واودخى لغتدركه اودى مصرع ثانيده كلمشدر (آل) اسم فاعلدر ناقص اولمغله لامى ساقطدر اصلى واوى الو قدله الا يأ لو دينور نقصان وتقصير ايدن كشى پس غير آل مألده قاصر اولمديغى حالده ديمكدر (ترجمه) عتبه دست حمزه ده اولوب هلاك * بيقصور ايتدى عدويى پايمال

وقد فلت خيلهم ببدر * واتبعت الهزيمة بالرجال

(فلت) فا ايله در تفعيلك ماضيدن متكلميدر بوزدم وقيردم وقاچردم ديمكدر (خيل) جنسدر اراده ركبان ايله مجازدر (ترجمه) راكبان بدرى ايتدم رخنه دار * هب هزيمت بولدى ابطال رجال

وقد غادرت كبشهم جهادا * بحمد الله طلحة فى المجال

(غادرت) مغادره يعنى غدر ايتدم ابتدا فرصتياب اولديغم انده قتل ايلمك لازم ايكن تأخيرم آكا غدردر (كبش) قوچدركه ازكبى ونهاز فارسيدر كومچ دخى ديرلر سائر قيونلرك ميانده اركك اولمق سببيله رياسته شايان وشجيع اولنلره قوچ يكت تعبيرى معروفدر (طلحه) كبشدن بدلدر مراد طلحة ابن ابى طلحه دركه لقبى كبش الكتيبه اولديغى حرف الدالده مذكوردر (مجال) جمله محل جولان اسم مكاندر كارزار مراددر (ترجمه) حمد الله منع ايدوب بن انلرك * بولدى سرلشكرى طلحه مجال

فخر لوجهه فرفعت عنه * رقيق الحد حودث بالصقال

(تل) ماضيدر لوجهه ايله معا (تله للجبين) كريمه سى مفهومنجه يوزى اوزره دوشوردى ويرا قدى ديمكدر (رفعت) بونده قرنت معناسنه يعنى يقين ايلدم ديمك كه فرش مرفوعه بومعنايه دردبدلر (وعن) اكرچه رفعك تبعيد معناسنه اولمسنى كوسترسه ده وزنك عدم تحملى ايله الى دن بدل عن ايراد اولندى ديديلر (رقيق الحد) مهمله لر وقافلر ايله در غليظك ضديدر يوزى اينجه وبوقفه يعنى زياده

كسكين ديمك (حدوث) حادثك مجهوليدر برنسنه يكيلندى ديمكدر وبونده تصقيل ايله تجديد يعنى زاغ آلود اولمغله مجدّدا محدّد اولوب بويله كسكين قيلج ديمكدر (معنى) يوزى اوزره ساقط اولديغى كبى بندخى ذوالفقار صارم مصيقلى اكا تقريب ايله دم يتشدردم ديمك اوله ياخود رفع كندى معناسنه اولوب انى قتل ايلديكم كبى يوزى اوزره دوشدى وبندخى ذوالفقارى اندن چكوب آلدم ديمك اوله (ترجمه) يوزى اوزره دوشديكى دم ايلدى * باررأسن رفع تيغ پرصقال

كان الملح خالطه اذا ما * تلظى كالصعيقة فى الظلال

(ملح) طوزدركه عسجردخى ديرلر حرف زايده يازلمشدر (تلظى) نار معناسنه اولان لظى ماده سندن تفعل بابنك ماضيسيدر يالكلندى ديمك كه ترجمه اولنردى ديرلر (صعيقه) صاعقه كه ييلدرم ديدكاريدر رعدى تعاقب ايدوب آسماندن زمينه ساقط اولور (الظلال) بونده لام عهد ايله سايهٔ سحابدر (مآل) كويا كه ميان ابردن صاعقه شعله سى كبى جوهرى تلمع ايلدكده برشئه بياض وبراق طوزقار شمش كبى برروشن شمشير آتشبار حسن ايله باركران سريى كردنندن رفع ايلدمكه حتى جان وتنى اول حمل ثقيلدن سبكبار اوله (ترجمه) جوهر تيغ ملحم برق وش * ابردن نازل اولوب ويرر زوال (رجز)

هذا مقامى معرض مبذول * من يلق سيفى فله العويل

بو ارجوزه غزوهٔ احدده علمدار مشركين اولان عثمان بن ابى طلحهٔ لعينك ديديكى رجزينه جواب اولمق اوزره ظهور ايلمشدركه بودر * انا ابن عبد الدار ذى الفضول وانك عندى يا على مقتول * او هارب خوف الردى مغلول (معرض) افعالدن فاعلدر ظاهر معناسنه در و بوماده نوادر لغاتندندر كه ثلاثيسى متعدى ومزيدى لازمدر (عرضت الشئ) بن شيئى عرض واظهار ايلدم (فاعرض) اول شئ دخى ظاهر اولدى ديمك اولور كبيته فاكب كبى (عويل) رفع صوتله بكا وزارى (نافعه) سفر السعاده ده ديركه بكا كه اغلامقدر اون نوعدر برى بكاء سروردركه صاحبنه قرير العين ديرلر و٢ جزع و٣ مرحمت و٤ خوف و٥ محبت و٦ مصيبت و٧ ضعف و٨ نفاق و٩ عاريت و١٠ موافقت فالديكه كريهٔ مستى كه سكرانك بكاسيدر بو امرلرك برى خطور ايلمكله در (ترجمه) بو مقامم چون عيان در هركسه * كورسه تيغم ايده فرياد وعويل

ولا اهاب الصول بل اصول * انى عن الاعداء لا ازول

(اهاب) هيبتدن نفس متكلمدر (صول) صولت كبى حمله در (اصول) انك مضارع متكلميدر (ترجمه) حمله دن خوفم يوق اما حمله لى * ايدرم اعدايه اولمم بن كليل

يوما لدى الهيجا ولا احول * والقرن عندى فى الوغا مقتول

او هالك بالسيف او مفلول

(هيجا) جنك وغا كبى (احول) حولاندن متكلم مضارع (قرن) اقرانك مفردى كه دكدش وكفؤدر دنك ديرلر جملهسى حاليه در (مفلول) فاء ايله در مكسور ومنهزم اولان قوم كه ديمشلر من فل ذل ومن جل فل (ترجمه) دونمزم بركون غزادن حاليا * بونده اقرانم يا اولورلر قتيل * يا اولورلر منهزم بند وذليل

(رجز آخر) اخسأ عليك اللعن من جاحد * يا ابن لعين لاح بالارذل

(بو رجز) ابو الحكم عمرو بن اخنس بن شريق ثقفى احد معركه سى اثناسنده ديديكى رجزك جوابيدر وعمرولك رجزى بودركه حرف الدال ده اكا اشارت اولندى يا امر حبا بفارس معكمو * اذ جاء نا فى حومة القسطل * يرجو قرانا قاصدا نحونا نسقيه من ماء السماء المجل * ما عندنا شئ سوى ما ترى * من حادث بالعهد من صيقل * ذاك الذى يقرى ضيفه الوغا * واللاء للاضياف فى المنزل (كشف الغمه) صاحبى ديركه حضرت مرتضى كرم الله وجهه احد غزاسنده معروفلردن عمرو مزبورى وابو الاسباع ابن عبد العزانى وابو اميه ابن مغيره يى وبنى عبد الداردن عبد الله بن جميلى وطلحه بن ابى طلحه يى قتل ايلديكنه ارباب مغازى اتفاق ايلديلر (اخسأ) تقديم معجمه ايله افتح وزننده امردر لكن بونده لازمدر متعدى دخى اولور بعيد اول ديمكدر ادات طرددركه (قال اخسؤا فيها) آيت كريمه سنده دخى كلمشدر تركيده بد ادالردن مثلا كلابى دفعده اوش ديمك كبى (من جاحد) لعنك صفتى اولور يعنى كندك كبى اهل انكارلساندن لعنت سائرندن شديد اولور (ارذل) ذال ايله رذيلك تفضيليدر الچق ديمك (ترجمه) بعيد اول كيم سكا نفرين اولور انكار اهلندن * نيجه كادلك ايا فرزند ملعون جهان ارذل

اليوم اعلو لذى رونق * كالبرق فى المخلواق المسبل

(اعلو) نفس متكلم اولوب ناظمك اسم شريفى خواصندن اولان علوى اظهار بنى افاده در (ذى رونق) ذو الفقاركه حسن وبهاسى وآب رويى اراده سيله لقب ايلدى (مخلواق) اخليلاقك مفعوليدر اسكيمش لباس وكهنه جامه (مسبل)

بیانه آتلمشدر حق بالچق وصو پرندی آندقلری عربه یه وخستمه وعلیل نقل اولنان تسکره یه دخی سابل دیرلر (ترجمه) بوکونکه ذوالفقارم بن حواله ایلیوب ساکه * اوبرق آسا اینر براسکی بز کیبی ایدوب اسفل

یفری شئون الرأس لا ینثنی * بعد فراش الحاجب الاجزل

(یفری) فاعلیدر قطع ایدردیمك ضمیری ذی رونقه راجع (شئون) ضمله شأن لفظنك جمعیدر رأس قرینه سیله باشدن کلن کوزطمری وبونده ذکر محل ایله قرن وجمع ایرادیله ایکی بو ینوز مراد اولنور شارح قاضیر آنی بندسرو ایله بیانی چندان حسبان اولمز زیرا مراد ایکی بو ینوز محلی که فرق الرأس در انك حاق وسطنه شمشیریمی ضرب ایلدیکمده باش ایکی شق اولوب کویا هر بر بو ینوز برشقنده بولنمغله بر برندن مفارقت ایدرلر بو صورتده که (لا ینثنی) اول ایکی شقك هر بری بردخی عودت ایدوب کما کان بر یره کلمك محالدر دیمکدر فعلك مفعولیدر (بعد) ظرف مقطوع مضموم (فراش) فراشت کبی قحف قاشدن طاغیلن خرده پاره لر فعلك فاعلیدر آخر ینك اهمالیله دخی نسخه‌در (حاجب) قاش ابرو معناسنه (فراش الحاجب) پاره پاره اولان قاش کوکاری (اجزل) جیم وزای ایله مقطوع دیمکدر (مأل بیت) اول ذوالفقاری بن حواله ایلدککده باشی ایکی شق ایدر واول قاش التنده اولان کوکلرك پاره لری که قطع اولنمشیدی بردخی عودت ایدوب تجمع ایله بر یره کلمك محالدر (ترجمه) ایکی شق ایلیوب اول سیف مسلولم سنك باشك * ابد جمع اولمیه اول خرده پاره کاسه کالاوّل

ارجو بذاك الفوز فی جنة * عالیة فی اکرم المدخل

(فوز) مصدردر نجات وظفر که فیروزدیرلر (اکرم المدخل) اشرف المقامات دیمکدر (ترجمه) بو میدانده جهادمله جناب حقدن امیدم * جنان ایچره اولام فائز مؤبد اشرف مدخل (نطق دیکر)

الحمد لله الجلیل المفضل * المسبغ المولی العطاء الجزل

(مفضل) افعالدن فاعلدر فضل واحسان ایدن کمسنه (مسبغ) وزن مزبور اوزره آخری معجمه‌در لطف وکرمی تام وکامل قلان ذات (مولی) وزن سابق اوزره‌در عطا ایدن کمسنه که مفعولی اولان عطایه مضاف (عطا) مصدر مفعول معناسنه (مجزل) باب سابقدن مفعولدر تام معناسنه عطانك صفتیدر (ترجمه) جمیل اولان خدایه حمد شامل * که ایدر قوله عطا واطنی کامل

شکرا علی تمکینه لرسوله * بالنصر علی الغواة الجهل

(تمکین) قدرت ویرمك وال ویرمك ویرویرمك ضدی تلویندر سالك حقنده عند الکرام تمکین افضلدر لکن شیخ اکبر حضرتلری ایکی تلوین میاننده سالکده حاصل اولان تمکیندن تلوین ثانی افضلدر که ظلك مظله تبعیتی معناسنه‌در دیو بیورر نعمت تمکینه شکر مراددر که سبب تمکین نصرتدر (غواة) قضاة وزننده اتلك کبی غاوینك جمعیدر وصفی دخی (جهل) کمل وزننده جمعدر مفردی جاهلدر جهل دخی ایکی نوعدر بری بسیطدر که بیلمکدر وبری دخی مرکبدر که بیلدیکنی دخی بیلمکدر بونده ایکیسندن عامدر (ترجمه) شکر حقه ویروب تمکین رسوله * انی اعدایه غالب ایتدی عادل

کم نعمة لا استطیع بلوغها * جهدا ولو اعملت طاقة مقول

(کم) تکثیر ایچون (لو) وصلیه (اعملت) قوللاندم دیمك (مقول) مسطر وزننده آلت قول که ترکیجه یا ایله دیلدر عربیده لسان ولقلق ومزود وفارسیده زبان وورق باددر وکوچك دیل لهاة وترف وملازه‌در (ترجمه) نیچه نعمت که شکره قدرتم یوق * چالشسه طاقت اولدقجه بو قائل

لله اصبح فضله متظاهرا * منه علی سألت ام لم اسأل

(لله) لام قسمیه‌در (متظاهر) معین وظهیر وپشت وپناه ونصیر (ترجمه) بحق حق که فضلیدر ظهیرم * نیاز ایتسمده اولمزسمده سائل

قد عاین الاحزاب من تأییده * جند النبی وذی البیان المرسل

(عاین) کوزیله کوردی دیمکدر مفعولی بیت آتیدر (احزاب) حزبك جمعی جماعت معناسنه (تأیید) قوت ومتانت ویروب محکم قیلمق (جند) مفعولیدر (بیان) کشف که نطقه دخی شاملدر کلامه بیان تسمیه‌سی معنای مقصودی کشفی ایچوندر که (هذا بیان للناس وهدی وموعظة) بیورلدی (ترجمه) کوزیله کوردی لشکر نصر حقی * که صحب فخر مرسل فوزه نائل

ما فیه موعظة لکل مفکر * وان کان ذا عقل وان لم یعقل

خیبریلردن قرظیلر وبنی غطفان وقریش اتفاق ایله مدینهٔ منوره‌یی محاصره ایدوب محاربه اولاجق کیجه (نصرت بالصبا) سریله برشدید روزکار ظهور وجمله‌سی منهزم ومقهور اولدقلری ماده‌یه بو ایکی بیتده اشارت ظاهردر (ما فیه موعظة) جمله‌سی عاین فعلنك مفعولیدر (مفکر) مذکر کبی خاطره کتورن کمسنه لکن بونده متفکر مراددر که فکر واندیشه ایدن کشی در مصرع ثانی وضوح بند ونصیحی بیانده

مبالغه درکه عقلی اولان واولمیان دخی انی صرف ذهن ایله درك ایدر دیمکدر
(ترجمه) بو امرك پند ونصحی آشکاره * بیلور عاقل انی هم غیر عاقل (نطق آخر)

فقد کان ذا جد وجد لکفره * فقید الینا فی المجامع یعتل

اکبر قبائل یهوددن اولان حی بن اخطبك قتلنی افاده مراد اولنور وقتا کفار عسکری خندقدن رجعت وهر بری کندی قبیله سنه عودت ایلدکارنده اهل اسلام دخی مساعدهٔ پیغمبری ایله سلاحلارین محلارینه وضع وجنکدن فارغ اولدیلر ایرتسی علی السحر حضرت جبریل نازل اولوب لشکر اسلام ایله بنی قریظه اوزره غزا امرینی جانب جناب باریدن ایصال ایلدکده بین الاصحاب ندا اولنوب جمله اصحاب کرام جمع اولوب حضرت مرتضانك دست میمنت پیوستنه علم شریف تسلیم اولندی سعادتله واریلوب اویله نمازنی انده ادا ومحاصره یه مباشرت اولندی یکرمی بش کون محاصره ومقاتله ایله اوقاتکذار اولوب بعد النصره سعد بن معاذ وسائر اصحاب ایله مشورت اولنوب رأی سعدیه موافق تقدیر رب قدیر اولوب مردانی قتل وزنان واولاد مال غنایم قیلندی کفارك قتللرینه حضرت مرتضی ایله زبیر مباشرت ایلشلر ایدی اوچیوز ویا ایکیوز وعلی قول سکز یوزدن زیاده وطقوز یوزدن ناقص ایدی ومقتوللرك میاننده حی بن اخطب قبل القتل انشاد ایلدیکی شعر ارباب سیرك تحریر کرده سیدر چندان مفید اولمامغله طی اولندی (جـد) فتح جیمله غنا معناسنه درکه حرف الکافده مذکوردر ایکنجی (جد) کسر ایله سعیدر (قید) قاف ایله قادنك مجهولیدر ایصال اولندی دیمکدر وقواد بو ماده دن اولوب (کبشهم) یتنده قریبا تقیید وبیان قیلندی (مجامع) مجمع لفظنك جمعیدر جمعیت محللری (یعتل) عتلدن مضارع مجهولدر عنفله جذب اولنور دیمکدر لفظ قرآنی اولان عتل بو ماده دندر (ترجمه) فی الحقیقه برغنی هم کفره جد تامی وار * بیزه بر کافر کتوردیلر عتیل پروبال

فقلده بالسیف ضربة محفظ * فصار الی قعر الجحیم یکبل

(قلد) کردننه طاقدی دیمکدر قلاده دندر لکن بونده بالسیف لفظیله معا قلیج قوشاندی دیمکدر (محفظ) اغضاب معناسنه اولان حفیظه دن مزیدك فاعلیدر (یکبل) کبلدن تفعیلك مضارع مجهولیدر بنده کرفتار قیلنور دیمکدر (ترجمه) کردننه برقلاده اولدی تیغك ضربی کیم * واصل قعر جحیم اولدی کوروب دورلو نکال

فذالك معاد الکافرین ومن یکن * مطیعا لامر الله فی الخلد ینزل

(معاد) جای بازکشت (فی الخلد) مؤخر ینزل یه تعلق ایدوب جزاء شرط اولور (ترجمه) مرجعی کافرلرك اولدرولی مؤمنلرك * منزلی دار نعیم اولور بودر بونده مآل (نطق دیکر)

ألا یا عدا الله اهل النفاق * واهل الاراجیف والباطل

(ألا) حرف تنبیه واستفتاحدرکه انکله فتح کلام اولنوب مفاد سخنه تنبیه اولنور افعالده اعلم کبیدر (یا عدا الله) دعاء علیه درکه لعنتدر (اهل نفاق) اول کمسنه لردرکه اعتقاد کفری مضمر جنان ایکن ایمان قولی اعلان ایدر ونفاق بوفعله اسمدر (اراجیف) مصابیح وزننده جمله درار جافك جمعیدرکه اودخی رجفه نك جمع قلتیدر زلزله معناسنه در وجمع الجمع اقوال کاذبه دن کنایه در (ترجمه) دعیدا اولسون منافقلر الهی * دخی اهل اکاذیب ایله باطل

یقولون لی قد قلاك الرسول * فخلاك فی الخالف الخاذل

قلا) ماضیدرکه بغض وعداوت ایلدی دیمکدر لفظ کریده (ما ودعك ربك وما قلی) بیورلدی ای ما قلاك (خلا) تخلیه ایلدی یعنی بوشلادی واپین اوزاتدی دیمك (خالف) متخلف معناسنه درنقصان ویا برقصور سببیله کیر وقالان کمسنه که قرانده (فاقعدوا مع الخالفین) وارد اولدی (خاذل) دخی معنای مزبوره کاورکه رمه دن تخلف ایدن ظبیه دردبو اصمعیدن منقولدر مجمعه لرله خذ لاندندر متروك النصره معناسنه (ترجمه) بکا دیرلر رسول ایتدی سکا بغض * سنی ترك ایتدی چون خالف وخاذل

وما ذاك الا لان النبی * جفاك وما کان بالفاعل

بو بیت کعبك (ع) انبئت ان رسول الله اوعدنی) کلامی مآلنده در (ترجمه) دکادر بوسکالکن جفادر * دیدم پیغمبر اولمز آنی فاعل

فسرت وسیفی علی عاتق * الی الراحم الحاکم الفاضل

(عاتق) کردن ایله اوموز باشی اراسیدر بین المنکب والرقبه کبی (فاضل) احسان ایدیجی (ترجمه) ایدوب شمشیریمی بردوش واردم * رسوله راحم او حاکم وفاضل

فلما رأنی هفا قلبه * وقال مقال الاخ السائل

(هفا) خلجان وخفقان ظهور ایلدی یعنی چبالادی دیمکدر قلب شریف نبویده هفوت ظهورینی اخبار ایلمك محضا کشف قلب واشراف دل اولدیغی ظاهردر

زيرا امارت ظاهريه سى بوقدر كذب دخى متصور دكلدر (وقال) يرنده ايدى دخى نسخه‌در (مقال اخ سائل) بر كمسنه قرنداشنك حالنى سؤال وقتنده سائر كمسنه‌نك حالنى استفساردن ترقيلى اداى مشفقانه ايله سويلديكى سخندر (ترجمه) بنى كوردكده اولدى مضطرب دل * مقال رحم ايله چون اولدى سائل

امّ ابن عمى فانبأته * بارجاف ذى الحسد الداغل

(امّ) تأميدن امردر قصد ايله يعنى حالكى نقله شروع ايله ديمكدر جمله‌سى مقول قولدر (ابن) منصوب منادای محذوف الاداتدر امّ يا ابن عمى ايكن حرف ندا حذف اولنوب امرك آخرى جزماً موقوف وهمزهٔ ابن دخى وصلى اقتضا ايدوب تحريكى لازم كلدكده تحريك عارضى ساكنده كسره ويرلمك اصل اولوب ميم مكسور قيلنوب بابه وصلله امّ ابن اولدى (فانبأته) فا امرك جوابنه داخل (انبأت) وزن ومعناده اخبرت كبيدر (داغل) حيله كار ومكار ديمكدركه دغل مكر وفساددر (ترجمه) اى ابن عم ديدكده سويلدم هب * اكاذيبى كه دبر حاسدله داغل

فقال اخى انت من دونهم * كهرون موسى ولم يأتل

(من دونهم) غيرهم ديمكدركه ايت كريمه‌ده (أأنت قلت للناس اتخذونى وامى الهين من دون الله) وارد اولوب من دون الله غير الله ايله مفسردر (هرون) برادرينه اضافتله منصرف كه مجروردر (لم يأتل) اصلنده عدا وزننده اولان الادندركه نافيه ايله قصور ايلمدى معناسنه‌در لفظ كريمه‌ده (لا يأتل اولوا الفضل) وارد اولدى (ترجمه) ديدى سنسين قرنداشم دكل غير * اولوب هرون موسى كبى كامل (منقبه) تاريخ هجرتك طقوزنجى سالنده سردار اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى سمع همايونلرينه رسيده اولديكه روم جانبندن شامه عسكر كاوب مدينه‌يه توجه اوزره‌در ومقدمه‌سى بلقا نام محله رسيده اولدى وهرقل اول ايامده حمصده ايدى پس حضرت پيغمبر عليه السلام اوچيوز نفر اصحاب كرامله شام سمتنه رهروان اولوب تبوك ديمكله معروف يره واردقده مدينه‌يه اون درت مرحله‌در ايكى آى قدر انده توقف بيوروب ظاهر اولديكه بو خبر بيفر دروغ محض ايمش تكرار عودت بيورديلر بو حركتلرنده حضرت مرتضى مدينه‌ده خلافتله قالمشلر ايدى حافظ اسمعيل نقل ايدركه منافقين ديديلركه پيغمبرك حيدرى مدينه‌ده ابقاسى ميانلرنده بر برودت وكدورت پيدا اولمق سببيله‌در بو سخن سامعه خراش مرتضا اولدقده شدّ رحل ايدوب حضرت پيغمبرك

خاكپايلرينه رخساى اولدى اول ايامده معسكر همايون جرف نام محلده ايدى واقعهٔ منافقانه‌يى حضور سعادتنه عرض ايلدكده بيورديلركه كاذبلردن بن سنى اهل واولادم وسنك دخى عيال واولادك ميانته ناظر نصب ايلدم سن بكا هرون موسى كبى اولمغى طلب كاردكلميسين وارة مأمور اولديغك خدمتكده مقدم وثابت قدم اول بيوردقلرنده حضرت وصى نبى مدينه‌يه عودت ايلدى عينيله بو حكايت شيخين اتفاقيله مروى اولان احاديثدندر بو فاضيير تصريح ايلمشدر (روايت) شيخ ابو الليث نصر سمرقندى بستان العارفين نام كتابنده روايت ايدركه حضرت حيدر كرار كرم الله وجهه بيوررلركه بن غزا وحربه غايت مائل ومحب اولديغم سببدن امام حسن دنيايه كلديكى زمانده اكا حرب لفظنى اسم تعيين ايلدم سرور انام تغيير بيوروب حسن ديو تسميه ايلديلر كذلك حسين دخى ولادتنده منوال مشروح اوزره اولمشيدى بعده بن انلرى هرونك اوغللرينك اسملرى اولان شبر وشبير ايله دخى تسميه ايلدم ديو بيورديلر صلى الله عليه وعلى آله وسلم سرمه خاك ره هر چار سرور * على ومصطفى شبير وشبر * شبر شبير حسن حسين وزننده‌در لكن موحده‌لرك شده‌لريله دخى لغتدركه بيت فارسى اكا ناظردر (نطق اخر)

قد طال ليلى والحزين موكل * لحذار يوم عاجل ومؤجل

(حزين) بمعنى فاعلدر حزن ويريجى درامور دنيويه اكثرى حازندر وحزن وفرحك موضعى قلبدركه بعض حكما ديمشلر عقل دماغده‌در خوف كوزده‌در * حق وباطل قولاقده‌در حيا بشره‌ده‌در روح برونده‌در حيات فده‌در هموم وغموم صدرده‌در خنده طحالده‌در رحمت وغضب جكرده‌در كسب اللرده وزحمت اياقلرده‌در ديو ابو الليث بيان ايدر (موكل) تفعيلدن مفعولدر حواله وتسليط اولنمش كه فارسيده كماشته‌در (حذار) كسريله حذردن احذر امرينك اسميدركه شاعر ديمش (بيت) هى الدنيا تقول بملء فيها * حذار حذار من بطشى وفتكى (مؤجل) موقت ومهلتلى معناسنه (ترجمه) شب يلدايه حزن اولدى موكل * صقين كلمز دكل روز مؤجل

والناس تعروهم امور جمة * مر مذاقتها كطعم الحنظل

(تعرو) مضارع مؤنثدر نزول وتقرب ايدر ديمك (جمه) كثيره معناسنه امورك صفتيدر جمّ غفير بو ماده‌دندركه برى برينى معنى تأكيد ايدر (حنظل) مهمله ونون ايله وظاده اهمال دخى لغتدر قار بوزفدانى كبى زمينه منبسط اولور بطيخ هندى كبى ورقى وصارى شكوفه‌سى اولور كندى غايت اجيدر شحمى ياضدر

قارغه دوكاكى ديرلر علقم وصبراء دخى اسماسندندر (ترجمه) كلورناسه نيجه امر امر كيم * باتده شهد فايق شحم حنظل

فتن تحل بهم وهن سوارع * تسقى اواخر بكاس الاول

(تحل) حلولدن تنزل مآلنده در (سوارع) سرعتدن فاعلك جمعيدر (ها) فتنه راجع (ترجمه) كلور سرعتله چوق فتنه كه اولور * اواخر حصه ياب كاس اول

فتن اذا نزلت بساحة امه * خيفت بعدل بينهم مبهل

(فتن) بدل اولدر (ثلاث فتنة) تقديراولنور (ساحه) اواوكى پيشكاه خانه در باحه كبى (امت) طائفه وجماعتدركه معنالرينك بريدر اتباع انبيا معناسنه وجامع الخيرات اولان برذاته دخى اطلاق اولنور ودين وملت وحين وزمان وسائر معنالرى وشواهدينك تفصيلى غريب عزيزده مسطوردر (خيفت) خافتك مجهول ومؤنثيدر احيانا متعدى دخى اولور (عدل) عادل معناسنه موصوفى محذوفدر (مبهل) بهلدن تفعيلك مفعوليدر تضرع كنديده طبيعت اولان مخلصدر فى الاصل بهله لعنتدركه بهلة الله عليه ديرلر بهله وبعد اهلى اولان كمسنه قانط وايس اولمدقچه تضرع وابتهال واخلاص اتك حال وكارى اولور عدلك صفتيدر يعنى محذوفك صفت بعد صفتى اولور (ترجمه) اوله نازل اكر اول فتنه قومه * اولور عادللر يله اول موجل

(نطق ديكر) ان يومى من الزبير ومن * طلحة فيما يسوئنى طويل

(زبير) عشرهٔ مبشره دندر طلحه كبى واصحاب بدردندر لكن ايكيسى دخى وقعهٔ جملده حضرت ناظمه مخالفت اوزره ايكن كنديلره پنداليه حق ظاهر اولدقده قبل المقاتله فارغ اولمشلردر بنه اول اثناده فوت اولديلر (طلحه) اصحاب بدردن دكادر نسب نبى عليه السلامه زبيرك نسبى قصى ده وطلحه نك اجدادى مره ده ملاقى اولور واسمى منصرف دكادر (طويل) ان نك خبريدر (ترجمه) زبير وطلحه كارنا سزايه * كيروب يوم غم اولدى باكه اطول

ظلمانى ولم يكن علم الله * الى الظلم لى لخلق سبيل

(علم الله) ماضيدر قسمدر واسم جلالك هامى مصرع ثانى يه مرهوندر (ترجمه) بكا ظلم ايتدى انلر حق بيلورايك * دكل ظلم جهان بنده مخيل

(نطق آخر) الا من ذا يبلغ ما اقول * فان القول يبلغه الرسول

(من) استفهاميه (يبلغ) تبليغدن (يبلغ) ابلاغدن مضارعلردر (رسول) ايلچى كه سفير دخى ديرلر (ترجمه) كيمدر اول كيم ايده تبليغ مقال * چون

سفير كدر بلاغ قيل وقال

الا ابلغ معاوية بن صخر * لقد حاولت لو تقع الحويل

(ابلغ) افعالدن امردر (معاويه) بلا الف دخى رسم اولنور عثمن كبى واسمنك اشتقاقى حرف الواوده كاسه كركدر اصحابدن ملك دمشق اولان كمسنه نك ناميدر پدرى ابوسفيان فتح الفتوح مكه سالنده اسلامه كلدى كندى قديم الاسلام دكادر پدرندن بر ييل مقدم هجرت نبويه نك سكزنجى سالنده اون سكز ياشنده ايكن دولت اسلاميه نك اون سكزنجى غزاسى اولان حديبيه سنه سى وياپدرى ايله معا ايمانى قبول ايلدى بعض قبائل ايچون تحريرات نبويه خدمتنده بولنوب لكن كاتب وحى اولمدى يوزاللى دن زياده حديث روايت ايدوب كتب سته ده اولان اون اوچ حديثندن ماعدا صحيح بخاريده درت ومسلمده بش حديثى واردر يكرمى سنه وكالت ويكرمى سنه قدر اصالت ايله شامده قرق سنه مقدارى امارت ايلدى رجب نصفنده التمش تاريخنده سكسان ياشنده فوت اولوب ضحاك فهرى نمازنى قيلمشدر بر ينه اوغلى يزيد عنيد جالس اولمشدر كه امويه نك ثانيسيدر اوچ سنه سلطنتله دولت اسلامى تغيير ايدن خبيثلردندر اوتوز سكز ياشنده فوت اولدى ابو ايوب انصارينك رضى الله عنه استانبوله كلديكى سالده يزيد يكرمى بش ياشنى هنوز متجاوز ايدى سرعسكر اولمق شهرتى شهرت كاذبه در * جنابى تحريرى اوزره حضرت خالد ايله معا اوتوز اوچ اصحاب كرام رضوان الله عليهم اجمعين وسائر تابعين ايله يوز تمش بيك غزاة مسلمين ايچون اويله بر مجنون شقى امير اولمق عقلا بعيد اولديغندن ماعدا يزيد ابن شجرة الرهاوى نام بر عاقل وارشد كمسنه امير مختارلرى ايديكى شهاب الدين ابن حجر مصرينك اصابه سنده متعدد محللرده تصريح ايلديكى اموردندر وقت معاويه ده اولوب اسمى دخى يزيد بولنمغله ظنا اوغلى اولمق اوزره بين المورخين شايع اولان خطالردندر دولت مزبوره نك جملهٔ مدتى الف شهردر (حاولت) طلبت معناسنه (حويل) اول ماده دن طلب معناسنه اسمدر (ترجمه) واروب ابن صخريه كيم عجب * حيله قيلدك وارمى اندن الطف حال

وناطحت الاكارم من رجال * هم الهام الذين لهم اصول

(ناطحت) مؤنثدر وصلنده تكسيراصلادر طوقشدى طوس ايلدى يعنى باش باشه كلوب بوقدر جدال ايلدى (اكارم) اكرمك جمعيدر كه كريمك تفضيليدر (هام) جسدرواحدى هامه در رأس معناسنه ومرادرئيس وسرداردر (اصول)

جمعدر مفردی اصل حسب معناسنه (ترجمه) ایلدیلر چون قتالی اول کرام
هر بری سردار شجعان رجال

هم نصروا النبی وهم اجابوا ✻ رسول الله اذ خذل الرسول

(خذل) ماضی مجهولدر ترك اولندی دیمکدر محل ضمیرده ظاهر ایرادی تبرك وتلذذ ایچوندر (ترجمه) نصرت ایدوب جمله‌سی پیغمبره ✻ ترك اولندقده اجابت ایتدی آل

نبیا جالد الاصحاب عنه ✻ وناب الحرب ایس له فلول

(نبیا) بیت سابقده اولان نبیدن بدل اولوب (ان مع العسر یسرا) کریمه‌سی قبیلندن اولور (جالد) جمله ماضیه در قلجلادی یعنی جلادت ایدوب قلج جنکی ایلدی جاهد معناسنه لکن نسخه دکلدر (ناب) درت دیشدر فك اعلاده رباعیه ایله اضراس یعنی آزیلر میاننده بر دندان یمینا ویسارا دخی بر وفك اسفلده دخی مقابله لرنده بر بر دیشدر لکن بونده همان حد سیفدن کنایه درکه قلجك کسکین طرفیدر (فائده) معلوم اوله که اسنان انساندن قوسهٔ فك اعلی وسطنده اولان ایکی دندان ثنیه وجمعی ثنایا درحین تبسمده کورینور بونلردن ماعدایه عوارض دینور وانلرك ایکی طرفلرنده بر بر رباعیه اولوب جمعی رباعیاتدر فتح وتخفیفله در وبونلردنصکره اولنلرك جمله سنه قواریح ومقاریح دخی دینور وانلرك دخی یانلرنده بر بر دیش نابدرکه جمعی انیابدر بونلرك دخی وراسنده یمینا ویسارا بشر دیش واردرکه انلرك دردینه ادراس وارحا دخی دیرلر مفردلری ضرس ورحی در ابتدا ایکیشری ضواحکدرکه تبسمدن زیاده خنده‌ده رونما اولورلر وایکیشری دخی طواحندرکه بو دخی درت اولوب جمله‌سی اون درت اولور فك اسفلده دخی مقابله لرنده تحتانی بر مثل عددیلی اولمغله مجموعی یکرمی سکز اولور وانلرك دخی نهایتنده هر برطرفده ایکیشر دیش اولورکه اکا نواجذ وهر برینه ضرس الحلم تعبیر اولنور وبعد البلوغ نابت اولورلر هرکسده ظهور ایلمزلر کمال عقله دلیلدر انکله اوتوز ایکی تمام اولور جمله سنه اسنان دینور مفردی سن کسر وتشدید ایله در ضرس وناب مذکر وماعداسی مؤنثدر ثنایا ورباعیات قطع ایدر وانیاب کسر ایدر وطواحن طحن ایدر یعنی اوکودرکه رحی دخی دکرمن دیمکدر اضراس ترکیجه آزی دیشلری دیمکدر انلره سوالغ دخی دیرلر نسوانده اعداد اسنان اوتوز اولور وخصی ده البته یکرمی سکز وقیونده یکرمی بر وکچی ده اون طقوز اولدیغی فوائدمسامره دندر (فلول) ضمله جمع ر مفردی فل قلجك یوزنده

اولان کدلکه رخنهٔ کسردر (ترجمه) هم جلادت ایتدی اصحاب نبی
حد شمشیرنده کسر اولمق محال (منقبه) ابن اعثم دیرکه حضرت مرتضی معاویه ایله محاربه یه عزیمت ایلدکده شیردلان امتدن طقسان بیك کسنه معیت ایلمشلر ایدی که سکز یوز مقداری تحت الشجرة بیعت رضوان ایله شرفیافتکان اصحاب پیغمبر عالمیان ایدی وقاضیر حسین دیرکه سعید بن جبیر روایتی اوزره حضرت حیدر کرار ایله اول معرکه ده سکز یوز انصار وطقوز یوز قدر مردان کارزار بیعت شجره ایله برخوردار ایدی وحکم حکمنجه سکسان قدر اصحاب بدر واوچیوز اللی عدد بیعت رضوان اصحابی موجودلر ایدی محدثیندن سلیمان اعمش روایت ایدرکه سکسان عدد اهل بدر وسکز یوز نفر اصحاب کرام برابر ایدی که بیت سابقده اکارم تعبیرندن مراد بونلردر ومذکور میر حسین بومحلده امام محیی السنه دن نقل ایدرکه احد غزاسنده انهزام عسکر اسلام واقع اولوب دائرهٔ همایون نبویده فقط اون درت نفس نفیس قالوب یدیسی مهاجریندن بونلردر ابوبکر صدیق عمر فاروق عثمان ذی النورین علی مرتضی چاریاردرکه خلفای راشدین تعبیر شریفیله لسان درربار نبویدن وصفلری جریان ایلمشدر وطلحه وابن عوف وسعد کما نکش وبویدی کسنه عشرهٔ مبشره دندر وبر روایتده عمر ایله عثمان بدلی ابو عبیده ایله زبیر یازلمشدر وانصاردن دخی بونلردرکه یدیدر حباب بن منذر وابودجانه وعاصم بن ثابت وسهل بن حنیف واسید بن خضیر وسعد بن معاذ وحارث بن صمه طلحه دن ماعداسی اصحاب بدردندر ذی النورین کبی اودخی حصة الغائب ایله شرفیابدر اول صورت انهزام اثناسنده سرور انام معیتنده بولنان اصحاب کرام ایله ناسه ندا وجمعیتله امر بیوروب مبارك صوت لطیفلرین استماع ایدنلردن اوتوز عدد اصحاب حضور سعادتلریله شرفیاب اولدیلر

فدنت له ودان ابوك کرها ✻ سبیل الغی عند کما سبیل

(دنت) اطاعت معناسنه اولان دین ماده سندن ماضینك مخاطبی اولوب سن ای معاویه اطاعت ایلدك دیمکدر (دان) صیغهٔ مزبوره نك غائبیدر (ابو) فاعلیدرکه ابوسفیاندر قزی رمله ام حبیبه بنت صخر ازواج طاهراتدندرکه (کرها) کسائی قولنجه ضمله وفتحله دخی شدت ومشقتدر یعنی ازدرون اسلام واطاعتکز صعوبتلی ومع الکراهه ایدی دیمکدر (ترجمه) سن وبابالك اولدیکز کرها مطیع ✻ چون بوایکز درغوایتله وبال

مضى فنكصتما لما تواري * على الاعقاب غيكما طويل

(نكصتما) ماضى مخاطبك تثنيه سيدر معويه وصخره خطابدر مخاطبى غائبه تغليبدر نفسانيت قديمه وحالت سابقه كزه رجعت ايله بر كشته اولديكز وايزيكزه دونديكز ديمكدر (اعقاب) جمع قلتدر مفردى عقب اوكچه درفارسيده پاشنه ديرلر (ترجمه) كوچدى چون پيغمبرايتديكز رجوع * حال اولايه درازاولدى ضلال

اذاما الحرب اهدب عارضاها * وابرق عارض منها مخيل

(اهدب) ماضيدر صچاقلى وبوسكللى اولدى يعنى طرف طرف شروع ووقوع بولدى (عارضاها) تثنيه در عارضان ايكن ضميراضافتله نون ساقط اولدى حربك بياض بولوتلرى ديمكدر قلجلردن كنايه در (ابرق) ماضيدر درخشان اولدى برق اوروب پارلدى ديمكدر (مخيل) مصيروزننده مصدر دراول بولوتلردن يغمور علامتى اولمغله برق ورعدايله ياغردبو خيال اولنمق (ترجمه) حربك اولنجه اماراتى عيان * هم قلجلر برق وش اولدى خيال

فيوشك ان يجول الخيل يوما * عليك وانت منجدل قتيل

(يوشك) وزن ومعناده يسرع كبيدر شيننك فتحى افصح وكسرى لغت رديه عاميه در (يجول) جيله جولاندن مضارعدر (منجدل) افتاده (قتيل) بمعنى مقتولدر (ترجمه) تيزايدر جولان بركون اوستوكه * سن ياتركن كشته اول خيل رجال (رجز)

اصبحت ذاحمق تمنى الباطلا * لاوردن شامك الصواهلا

بوسخن مستحسن معاويه نك ايكى بيت رجزينه جواب اولمق اوزره صادر اولشدرانك شعرى بودر (لاتحسبنى ياعلى غافلا * لاوردن الكوفة القنابلا والمشعر والقنا الذوابلا * فى عامنا هذا اوعاما قابلا (اصبحت) افعال ناقصه دندر صرت معناسنه اولور (حمق) قلت عقل (لطيفه) حمق ايله معروف اولوب مثل سائراولنلرك اشهرى ذوالودعات وهبنقه القبلريله عريف اولان يزيدبن ثروان قيسى كه بونجق ديدكارى بياض خرزۀ بحريه يى بررشته يه نظم ايله كردننه قلاده ايدوب كنديى انكله بيلورم ديمشدر كه انلره ودعات دينور وزن ومعناده خرزات درحتى برشب برادرى زياداول قلاده يى آلوب كندى تقلدايلدى بيدار اولدقده مشهودى اولوب سن هبنقه سين لكن بن آياكيم اولەم ديو سؤالى مضاحكدندركه شاعر(ع) عش بجدولن كهبنقه ديمشدرلكن ابن هبنقه دينلمز

انكله هم ذكا اولمقدر (تمنى) تفعل وزننده ماضى وياتفعل ضبطيله مضارع كه اصلى ايكى تاايله تتفعل در (لاوردن) اوانده لامى قسميه وآخرنده نونى مشدده تأكيديه (شام) معروف شهر عظيمدر سبب تسميه ده مجلة النصاب نام اثرفقيرانه ده يازيلان وجوهك برى سام بن نوح عليهما السلام بناسى اولديغيدركه سريانيسى مهمله ايله معربى معجمه ايله درمختونامولوددر نبوتنده اختلاف واردر (صواهل) صاهله نك جمعيدر شيهه زن يعنى چاغروب صهيل چكن آتلرمراددر الف اشباعيه در (ترجمه) ايتدك اى ابله نادان اميد باطل * ايده يم سا كه واروب شامى صطبل صاهل

اصبحت انت يا ابن هند جاهلا * لارمين منكم الكواهلا

(ابن هند) معاويه دركه اناسنك اسمى هنددرهند كندينه بركسنه يى عاشق قيلمق معناسندن اسميته مأخوذدر ازواج طاهراتدن ام حبيبه رمله معاويه نك لاب همشيره سيدركه رمله نك والده سى صفيه بنت ابى العاصدرهند مزبوره حضرت حمزه نك شهادتنده وجود مسعودنى بولوب جكرينى پاره پاره ايليوب بعضا اكل وبعضا لفظ ايدوب توكورمشدر تحفة السعاده ده برفارسى شعر ايراد ايدوب صاحب صحائف اولان سيدشمس سمرقندى يه نسبت ايدر صكره هندنك اسلامى قبول ايلديكى مرويدر (لارمين) لام قسميه وارمى مضارع متكلمى ونون تأكيددر (كواهل) جمعدر مفردى كاهل انسانك پشتيدركه ميانه دوشانه يعنى ايكى كورك اورته سيدر اساس البلاغه صاحبى ديركه فلان كسنه قومنك كاهلى وكاهليدر ديرلركفيلى ومعين وظهيريدر ديمكدر قوى وشجيع اولنلرى كواهله تشبيه ايله استعاره ظاهردر (ترجمه) ديدبلرى اى پسر هندسكا هب جاهل * قتل ايدم بندنى سزدن نيجه مرد كاهل

تسعين الفا راجما ونابلا * يزدحمون الحزن والسواهلا

(نابل) تيرانداز (يزدحمون) جمع مضارعدر جماعت وجمعيت ايدرلر ديمكدر (ترجمه) واره طقسان بيك جنكده بلى رامح نابل * ازدحام اوله اودم صحن جبال وساهل

بالحق والحق يزيح الباطلا * هذالك العام وزرنى قابلا

(بالحق) بيت سالفده اولان يزدحمون فعلنه متعلق يعنى انلرك وارمسى مجتهد محق امر يله وحقانيتيله در (حق) ثانى مبتدا وواوى حاليه (يزيح) وزن ومعناده يزيل كبيدر (عام) ظرف زمان يعنى بومقدار عسكرله سكا مقابله ومقاتله بو ييل

ایچنده در (زرنی قابلا) قابل سنهٔ آتیه معناسنه در یعنی سال لاحقده بنی ترك
ایله که اول زمان مقدر باری تعالی هرنه ایسه اول ظهور ایدر (یفعل الله ما یرید)
دیمکدر (ترجمه) حق ظهور ایتمکیله بوله زهوقی باطل * بو سنه حال بودر
تا که سال قابل (نطق دیکر)

کاساد غیل واشبال خیس * غداة الخمیس بیض صقال

(بو شعر) بر عسکر وصفنده صادر اولشدر (آساد) جمع مفردی اسد ارسلاندر
(غیل) بیشه زارکه اورمانده ارسلان کامی انده اولور (اشبال) آساد وزننده
جمع مفردی شبل کسرایله شیر بچه یعنی ارسلان اینکی یاوری ارسلان دیمکدر
والسنه ده شبل عنتر شبل عنتردن غلطدر لکن انده عنتر ذباب صغیر ازرق در
ارسلان معناسنه دکلدر (خیس) معجمه ایله وزن ومعناده غیل کبیدر (خمیس)
عسکرکه بش قسم اولمغله تسمیه وقسمی سبق ایلمشیدی لکن بونده پنجشنبه
معناسنه اولمق غداته ملایمدرکه حرب وقتال خمیس کونی سحری اوله حاصلی
معنالرك بری مقصود ودیکرنده استخدام معهوددر وخیس ایله تجنیس نفیس
دخی واردر (ترجمه) عسکرك ارسلان کبی بعضی کیمی * شبل الاسد تیغ
پرتاب ایله اول کونده ایدر انلر جدال

مجید الضراب وجز الرقاب * امام العقاب غداة النزال

بو بیت مسمطدرکه هر بیت درت بخش اولوب اوچی بر سجع اوزره مبنی ودردنجی
بنه قصیده نك مبناسی اولان قافیه اوزره کلور (جید) جیمله عنق که بوندر
لفظ قرأنیدر مهمله ایله اولورسه تصحیح تکلفی اقتضا ایدر (ضراب) کسر ایله
جزیه که قتل بدلی ضرب وقطع وتقدیر وحکم اولنور فارسیده تجیم ایله کزیت
دیرلر ترکجه خراجدر (جز) جیمله وشدایله قطعدر (امام) فتحله اولکه قدام کبی
پیش معناسنه جهات ستدندرکه ششجهت دخی دینور عربیده بونلردر فوق
تحت قدام خلف یمین شمال وفارسیده زبر زیر پیش پس
راست چپ وترکیده اوست الت اوك آرد صاغ صول دینور
قدام کبی امام دخی دیرلر وخلف کبی وراء دینور وشمال کبی یسار دخی دینور
وبو دخی قواعد نبویه‌دادیه دندرکه یمین لفظی شان پیغمبریده یاد اولنوب شمال
دخی ذکر اولنمق لازم کلدکده تسویهٔ طرفین بولنمغه اهتمام ایچون یمیندن دون
اولان شمال دینیوب یمین آخر ویا ثانی تعبیریله اداولنه زیرا اصحاب یمین ایله اصحاب
شمال میاننده فرق جلی قرآنی اولمغله اصحاب میمنه واصحاب مشئمه بری برینه

مناقض واخس طرفین دخی شمال اولدیغی جهتدن تأدب تأدیه شرائط دینیه
دندر دیدیلر (عقاب) ضمله بیوك سنجاق علم کبیر کبی (نزال) کسر نونله در محل
حربده ایکی عسکر نزول ایلمك وبو لفظله نزل شهدایه ایما اولنورکه (اللهم انی اسئلك
نزل الشهداء) براثرك اولیدر (نزل) فی الاصل قری الضیف یعنی مهمان نزلنده
اکا عرض اولنان طعامدر دعاده مراد همایون وعد الهی اولوب عند الله شهدا آه
الله ایچون اعداد وانلره انکله اکرام اولنان اجرونوابدرکه آیتده دخی (ولا تحسبن
الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) الی آخر الآی (والله
ذو فضل عظیم) تمامنده دلك وارد اولان اوصافلری ملاحظه بیوریله یعنی بویله
شجاعتکاران ایله وارلقده بوایکی صورتك برندن خالی اولمازیا هر برکس فك
رقبه ایچون کندی نفسندن مال فدا ایدر ویا علم نبوی پیشکاهنده بعد النزول
ضرب رقاب یعنی بیونلری اوریلور (ترجمه) اخذ جزیه اولنور یا اولنور
ضرب رقاب * بوله درعادت حضورر ایه ده فی ای حال

تکید الکذوب وتخزی الهیوب * وتروی الکعوب دماء القزال

(تخزی) رسوای ایدر (هیوب) هیبتدن فتحله بددل قسوت قلب اهلی (تروی)
افعالدن قاندررد یمکدر (کعوب) ضمله کعبك جمعیدر طو پقلر معناسنه
(ترجمه) کید کاذب ایلیوب بددللری رسوای ایدوب * حرب ایچنده خون
اعدایی ایدرلر پایمال نطق اخر

شربت بامر لا یطاق حفیظة * حیاء واخوان الحافظ قلیل

بو شعر صفینده عبد العزیز بن الحرثك ایلدیکی خیره ثنادر (حفیظه) غضب
وغیرت (حفاظ) کسرایله غیرت که ایکیسی برماده دندر (ترجمه) نفسکی
ایتدك فدا طاقت محال اولان ایشه * سن حیا ایتدك ولی مردان غیرت
پك قلیل

جزاك الله الناس خیرا فقد وفت * ید الك بفضل ما هناك جزیل

(ترجمه) حق جزا خیر ایله ایده مکافاتك سنك * کادیکی مقدار الکدن ایلدك فضل
جزیل (نطق دیکر)

الا ایها الموت الذی لیس تارکی * ارحنی فقد افنیت کل خلیل

(ارحنی) بکا راحت ویردیمك که افعالدندر یعنی ای موت برمقدار بکا مساعده ایله
لکن مساعده‌نی محضا حیات فنا ایچون طالبکاردکام بلکه حقه عبادت ایچون
طالبمکه اثرده دخی ارحنی یا بلال وارد اولدی یعنی ای بلال اذان وقتی ادا ایله که

مشغلهٔ سوادن نمازایله استراحت ایده‌یم دیمکدر یاخود چونکه احبابم فانی
اولدیلر ای ملك الموت بنم روحمی قبض ایله که انلرك کدار فراقندن خلاص
بولوب راحت اوله‌یم که موت الفجأة راحة وارد اولدی (ترجمه) سن بنی
تارك دكاسین بو فنادهٔ ای اجل * ویر بکا راحت که کتدی چون بقایه
هر خلیل

ارانا مضرا بالذین احبهم * کانك تنحو نحوهم بدلیل
(تنحو) قصد ایدرسین (نحو) قصد معناسنه کلدیکی کبی طرف وسمت معناسنه
دخی کلورکه بو ایکی بیت معروف ایله بش معناسنی ضبط ایلدیلر * نحونا نحو دارك
یا حبیبی * لقینا نحو الف من رقیب * مریضون هم نحو الکلاب * تمنوا منك
نحوا من شراب (ترجمه) کوررمکه ایلدك احبابه بر بر ضرر * انلره کویا
اولورسین راه عقبایه دلیل (منقبه) صفین محاربه سنده عمار بن یاسر حضرت
مرتضایه نصرتله مقاتله اوزره ایکن ناکاه عمار تقتلك الفئة الباغیه حدیث
شریفنده مرکوز اولان معجزه ظاهر اولوب عمار شهید اولدقده عمرو بن عاص
معاویه‌یه دیدیکه عمار ایله معاویه فوت اولدیلر معاویه حادثه‌دن پرسان
اولدقده شهادت عماری اخبار ایلدی اندن موت معاویه‌یی موجب ندر یا عمر
دیو نه سؤال ایلدکده حدیث شریفی روایت ایدوب طائفهٔ باغیهٔ خاطئه‌سی
قتل ایدر ای عمار دیو بیوردیلر سنك عسکرکدن بری واروب قتل ایلدی دیدی
معاویه جوابنده فئهٔ باغیه انی قتلك محلنه کتورنلردر یعنی علی جنابنی مراد
ایلدی اول زمانده عمرو دیدیکه ظاهر بودرکه بو جوابه نظرله حضرت حمزه‌یی
دخی احدده وحشی قتل ایلمدی پیغمبر قتل ایلدی زیرا غزایه انی کتورن
انلردر دیدی عمارك نمازینی حضرت مرتضی عسکریله ادا ایدوب دفن ایلدی

(نطق دیکر) وکائن ترکنا فی دمشق واهلها * من اشمط موتور وشمطاء ثاکل
(کائن) کاهن وزننده در خبریهٔ استفهامیه درکم کبی و بو لفظده کاین فتحه لرو کسر
تحتیهٔ مشدده ایله لغت مشهوره در وزن متقدمی ترجیحه سبب وزن شعردر
(دمشق) بلاد شامك قصبه سیدر دمشاق بن کنعان بنا ایلمکله سبب تسمیه
اولمشدر (اشمط) قرجل که دومویدر (شمطاء) انك مؤنثیدر (موتور) وتردن اولوب
یالکز و دخی اسکی وقرق نسنه‌یه دینور (ثاکل) اولادی ایچون اغلیان خاتون
لکن اندن لازم کلان یالکز معناسنه که رفیقی اولمیه (ترجمه) ایلدك
اهل دمشقك ترك بزلر اکثرین * کهل و پیری یالکز قالدی نسا ایله رجال

وغانیة صاد الرماح حلیلها * واضحت بعید الیوم احدی الارامل
(واو) بمعنی رب (غانیه) حسنی سببیله عارضی اولان حلی و آرایشدن استغنا
ایدن و یا زوجیله قانعه اولان و یاخود والدینی منزلیله غیریدن مستغنیه اولان
خاتوندر (حلیل) مهمله ایله زوجدر اعجامی دخی تصحیح اولنور (ارامل)
ارمله‌نك جمعی طول عورت که زوجی اولمیه بیوه‌زن معناسنه (احدی) واحدك
مؤنثیدر کویا هر بری معناسنی افاده ایچون ایراد اولنمش اوله (ترجمه) نیجه
نسوانك رجالن آلدی صیاد رماح * قالدی بوندن صکره شام غمده زنلر
بی حلال

وتبکی علی بعل لها راح غازیا * ولیس الی یوم الحساب بقافل
(بعل) زوج (راح) بونده مطلقا ذهب معناسنه در رواح وصباح معنالری ملحوظ
دکلدر (غازی) دشمنی قتله کیدن کمسنه (قافل) قفول وعودت ایدن کشی
(ترجمه) ارلری کتدکده حربه ایتدیلر انلر بکا * اوله رستاخیزه دك انلر قفول
ایتمك محال

ونحن اناس لا تصید رماحنا * اذا ما طعنا القوم غیر المقاتل
(اناس) ناس معناسنه درکه قریبا لا انأنس بانسان بیتنده حرف نونده کلسه
کرکدر ان شاء الله تعالی (اذا) بر اسمدرکه مستقبله دلالت ایدر ظرفدر و جمله‌یه
اضافت اولنور کلمهٔ مجازاتدر (ما) زائده (طعنا) ماضینك متکلم مع الغیریدر (غیر)
تصید فعلنك مفعولی (مقاتل) جنك ایدن کمسنه و موحده ایله دخی نسخه‌در
(ترجمه) بز او صیادزکه صید ایتمز بزم مزراغمز * قومه ضرب ایتسك دخی اوله
مکر اهل قتال

الـــمیم (مناجاة) عطیه

الف یا سامع الدعاء * ویا رافع السماء

ویا دائم البقاء * ویا واسع العطاء

لذی الفاقة العدیم

بو تسمیط مخمسك هر بر فقره‌سی بر حرفده اولوب بنه آخر هر بندی میمدر (سامع)
دیکلیجی و ایشیدیجی دیمکدر حق تعالی ده بزم معلومز اولان کیفیت محال
اولمغله بر کمسنه بر امری استماعندن نتیجه‌سی اولان قبول مراد اولنور قابل
الدعاء معناسنه‌در (فائده) حق تعالی سامع الدعادر دیمکله هر بار لفظ و صوت

سنوعله دعا اولنمق كركدرظن اولنميه (يعلم ما تسرون وما تعلنون * ويعلم سرهم
ونجويهم) وعليم بذات الصدور) كريمه لرى شهادت وسائر آثاردخى دلالت ايدركه
دركاه احديته التجانك كرنا كون طريقى وار در مقصود التجادر ظاهرده رفع
يدوكلمات نيازتكلميله رجامند اولمق محليله مسنون اولمقدن قطع نظرلسان
حالله بعض مقاصدده عرضحال ودرونى ارتباط اولادروبو صورتده دوام دخى
ممكندركه صوفيه بو حالتك ملك اولمسنه (المرء فى صلاة ما انتظرها) اثرمعتبرى
سرنجه صلاة دائميه ديرلروبو مألده أئمة اثناعشردن امام محمد جواد ابن الامام
على الرضا بيورمشلركه اعضا وجوارحى كلفت عمل ايله اتعاب ايلمكدن زياده
توجه درونى ابلغ وقبوله اقربدركه ريا وسمعه دن عاريدر اشته بو سببدن
خواجكان صوفيه اصلاح دل اصلاح اخلاقدن اولادردبو تقديم ايلديلركه
تصفيه تزكيه دن اقدم اولور (ع) ميبرند ازره پنهان بحرم قافله را) نشيده سنجه
اسهل طرق اولديغندن قطع نظرسلطان اعضا اولان قلبك صلاحى (صلح الجسد
كله) سرينك رعاياى جوارحده دخى موجب حصولى اولورديديلر روح الله
ارواحهم (فاقه) فقردركه فارسيده درويشلكدر بونده مراد ظاهرى وصورى
اولور (عديم) معدم معناسنه اولوروبو فقراتده وا ولر تركى ايله وزنه استقامت زياده
اولور (ترجمه) اى سامع حرف دعا * وى رافع سقف سما * اى مالك الملك بقا *
وى واسع لطف وعطا * كار ايلدى فقرعديم

باء	ويا عالم الغيوب * ويا غافر الذنوب
	ويا ساتر العيوب * ويا كاشف الكروب

عن المرهق الكظيم

(غيوب) ممكن الاطلاع وقابل الوقوف اولميان اموركه غيبك جمعيدر قوت
قدسيه ايله وقوف ممكن اولميوب انجق طرف حقدن اعلامه موقوف اولان
احوال بشدركه مغيبات خمسه تعبير اولنور (ان الله عنده علم الساعة) كريمه سى
آخر سورة لقمانه دك بو پنج امرى جمع ايدر قيامت كوننك زمانى ويغمور
نازل اولنورمى ورحمده اولان جنينك حالى ويارينكى كون حاصل مكسوب
ندر ونفس متنفسه نه محلده انفاس معدوده سين تكميل ايدوب فوت اولور
بونلره علام الغيوبدن غيرى فرد دانا اولمديغى حديث صحيح ايله دخى صور تمادر
(كروب) وزن ومعناده غموم (مرهق) افعالدن فاعل وزننده دربركمسنه يى
امرناهمواره سوق وترغيب ايدن كشى (كظيم) غضبنى هضم ايدن كمسنه

والكاظمين

(والكاظمين الغيظ) كريمه سنه ايمادر (ترجمه) اى عالم سرغيوب * وى غافرى
جرذنوب * اى ساترشرعيوب * وى كاشف ضركروب * لطفك اومار عبد كظيم

تاء	ويا فائق الصفات * ويا مخرج النبات
	ويا جامع الشتات * ويا منشئ الرفات

من الاعظم الرميم

(فائق) فضيلتده نهايت تامه بولان ذات صفات جمعدر مفردى صفت برنسنه نك
حالتى وحليه سيدر بونده صاحب الصفات الفائقه ديمكدر حق تعالى نك صفات
ثبوتيه سى يديدر ١ حيات ٢ ارادت ٣ علم ٤ سمع ٥ بصر ٦ قدرت ٧ كلام (شتات)
فتحله در پريشانلق تفرق معناسنه مصدردر (رفات) ضمله درقريلوب
اوفاقلنان صمان وغيرى (اعظم) جمع قلتدر مفردى عظم كمككه
استخوان ديرلر (رميم) اوفاقلنمش (ترجمه) اى صاحب والاصفات *
وى مخرج حب ونبات * اى جامع شمل شتات * امرك ايله بولورحيات *
هرپارۀ عظم رميم

ثاء	ويا منزل الغياث * من الدلج الحثاث
	على الحزن والدماث * الى الجوع الغراث

من الهزم الرزوم

(غياث) كسر معجمه ايله غيثك جمعيدر يغموردر (دلج) ضم مهمله ايله دالجك
جمعيدر صوبى دريادن الان بولوت (حثاث) مهمله ايله حثيثك جمعيدر عجول
وحريص ديمكدر (دماث) دمثك جمعيدر رقوملى يومشق يردر حزنك ضديدر
(جوع) سكر وزننده جايعك جمعيدر آچلرديمكدر (غراث) معجمه ايله غرثك
جمعيدر صفت اولور ايكيسى برمعنايه در (هزم) هزيمك جمعيدر كه رعد صداسيدر
سحاب هزيم شماته لى بولوت اكن بونده صمش يعنى منهزم (رزوم) تقديم مهمله
مضمومه ايله در جمع اولمق رزمدندركه كولككورلمكدر (ترجمه) اى منزل
ماء غياث * ابرسيهدن انبعاث * كلسون زمينه انبثاث * سيراولور انكله غراث *
خلقه اولور لطفك عميم

جيم	ويا خالق البروج * سماء بلا فروج
	مع الليل ذى الولوج * على الضوء ذى البلوج

یغشی سنا النجوم

(بروج) سابقا دخی یازلدیغی اوزره بروجك فلكی فلك ثوابتدر منطقة البروج دخی دینور اجزاسی اون ایکی قسم وهر برینه برج دیو ب اول بر وجده جمع اولان کواکبك هیا کل واشکالنه مناسب برنامله شهرت یافته درکه بونلردر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت (فروج) فرجه نك جمعیدر پرمقلروسائر شیلر آرالری (بلوج) ظاهر وروشن اولمق (یغشی) اورتروبورر ستر ایدر (سنا) قصر یله روشن وضیا (نجوم) کواکب که بونده عموما یلدزلر مراددر جمله سی ثابتاتدر فقط سیاره اولنلر یدیدر بوبیت ایله مضبوطدر (زحل شری مریخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار) (ترجمه) ای خالق جمله بروج * ایدن سمایی بی‌فروج * ایتدك شبی روزه ولوج * قیلدك ضیاسین پر بلوج * ضوء نجوم اولوب عدیم

حاء — ویا فالق الصباح * ویا فاتح النجاح

ویا مرسل الریاح * بکور راسع الرواح

فینشأن بالغیوم

(فالق) شق ایدیجی (نجاح) ظفر (ریاح) ریحك جمعی روزکارکه یل دینور ساکن ایکن هوا دیرلر صیغهٔ جمله خبریه اداولنور مفردی شردن کنایت اولور (فائده) مهب ریاح درتدر ۱ مشرق که صبا اندن هبوب ایدر قبله دیدکاری روزکاردر ومقابلی ۲ مغرب که دبور اندن وزان اولور یلدز تعبیر اولنان یلدر واوچنجی جنوبدرکه قبله یه توجه ایدن کمسنه نك طرف یمینیدر اندن لودوس اسرانك مقابلی ٤ شمالدرکه مسع ونسع دخی ناملرندندر بویرازاندن کاورو بوریاح اربعه نك دخی هر بری میاننه نکباء تسمیه ایلمشلردر فتح ومد ایله درسمت معتاددن عدول ایلدیکی ایچوندر پس صبا ایله جنوب بیننده اولان نکبایه ازیب دیرلر کنشلمه در وصبا ایله شمال میاننده اولان نکبایه صابیه ونکیبا دینور تصغیردن تکبیر مراد اولنور زیرا صابیه بی غایت بارد عد ایدرلر کون طوغیسیدر وشمال ایله دبور بیننده اولانه قره دینور فتح وشد ایله درکه ازیبك مقابله سنده اسمر غلطی قره یلدر جربیا دخی اسماسندندر ودبور ایله جنوب بیننده اولان نکبایه هیف دیرلر باطی قره یلدر حاره در پس جمله سی سکز اولور بونلردر

(بکور) صباح حملق معناسنه مصدردر (رواح) زوالدن صکره ذهاب ورنشیء احداث وتربیه ایدردیمکدر آخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (غیوم) غیمك جمعیدر بولوتدر (ترجمه) ای فالق نور صباح * وی فاتح باب نجاح * ای مرسل روح ریاح * وقت سحر وقت رواح * پیدا ایدر ابری نسیم

خاء — ویا مرسی الرواسخ * اوتادها الشوامخ

فی ارضها السوانخ * اطوادها البوازخ

من صنعة القدیم

(مرسی) افعالدن فاعلدر مقیم ایدیجی که مرسی سفینه قائم اولدیغی یرتر یکه اسکله درفا رسیده سنار وشنار دخی دینور (رواسخ) راسخه نك جمعیدر متین نسنه لرکه مراد ارضین سبعدر (اوتاد) مفردی وتد میخدرکه اکثری دیرلر (شوامخ) شامخات یعنی عالیات معناسنه که یوکسك طاغلر مراددرکه (والجبال اوتادا) دلالتیله ارضك حرکتنی تسکین ایلمك جبال ایله واقعدر (مهمه) اولیاء الله ایچنده اوتاددرتدر قرلر ابدالدرکه یرینه بدل قویوب کندی کیدرو یدیلر ابراردر واوجلر نقبادرکه بری قطبدر غوث دخی دیرلر کرلك قلب ملك وکرکسه قدم پیغمبر اوزره اولسون اولیاء الله واردر وطبقه لر ایله مراتب صاحبلریدر وروایات مختلفه ایله حقلرنده حدیث شریفلر واردر ثابتلردر تفصیل حاللری کتب احادیث وکتب تصوفده موجوددر وکرامتلرینی تحقیق ایلمك عقائد مزدن اولدیغی متفقدر (ولقد کرمنا بنی آدم) مفهومندن معلوم اولان انواع تکریم وتعظیمك بر نوعی دخی خوارق انلرك یدلرنده ظهور ایلمکدر وحقدر (ارض) یدی

قات اولوب مکانمز اولان طبقه نك اسمی رمکادرکه ترابدر ایکنجی آهنین در نامی
جلده اوجنجی غرقه دردنجی جدباه بشنجی قلتاء سادسه سجین سابعه عجیب
ایله تسمیه اولنمشلردر (سوانخ) سانخه نك جمعیدر متین دیمکدر وهر شیئك
اساسیدر (اطواد) طودك جمعیدر جبال عظیمه دیمکدر (بوازخ) جمعدر مفردی
بازخه در صفت کاشفه درعالیه معناسنه (ترجمه) ویرن هر امره سن
رسوخ * اوتادی هر کوه شموخ * قیلدك زمینی بی فسوخ * اولدی جبال اکه
شیوخ * باحکمت صنع قدیم

دال ویاهادی الرشاد * ویاملهم السداد

ویارازق العباد * ویامحیی البلاد

ویافارج الغموم

(رشاد) طریق مستقیمی بولمق (سداد) استقامت وصواب (فارج) دافع غم
(ترجمه) ای هادئ راه رشاد * وی ملهم کارسداد * ای رازق جمله عباد *
وی زنده ساز هر بلاد * کتسون کرم قیل غم ودیم

ذال ویامن به اعوذ * ویامن به الوذ

ومن حکمه النفوذ * فماعنه لی شذوذ

تبارکت من حلیم

(اعوذ) (الوذ) کبی مضارع متکلم صیغنورم ملاذ مسین دیمك (نفوذ) کچمك تأثیر
ایدوب اثری ظاهر اولمق (شذوذ) یالکز قالمق مصدردر (ترجمه) بوبنده یه
بابك معاذ * فضلك دخی هردم ملاذ * حکمك بولور دائم نفاذ * لطفك دکلدر باکه
شاذ * سنسین علی باری حلیم

راء ویامطلق الاسیر * ویاجابر الکسیر

ویامغنی الفقیر * ویاغاذی الصغیر

ویاشافی السقیم

(مطلق) افعالدن فاعلدر (جابر) جبر ایدیجی یعنی یاپیجی (کسیر) قرلمش نسنه
(غاذی) ذال ایله غذالندریجی رازق کبی (صغیر) ایراد ایلدیکی کسب وکاره قادر
دکل وطریقنی دخی بیلمز جملهٔ حالاتنده آخره محتاج اولدیغی ایچوندر (ترجمه)
ای دافع قید اسیر * وی جابر قلب کسیر * ای مغنی مرد فقیر * روزی ده طفل
صغیر * سنسین شفابخش سقیم

زای ویامن به اعتزازی * ویامن به احترازی

من الذل والمخازی * والاآفات والمرازی

اعذنی من الهموم

(اعتزاز) افتعال وزننده عزیز اولمق (مخازی) معجمه ایله مخزانك جمعیدر مصدر
میمیدر خزی معناسنه که رسوا اولمقدر (مرازی) جمعدر مفردی مرزئه رزیئه کبی
مصیبتدر (اعذ) فتح وکسر ایله اعاذه دن امردر حفظ ایله دیمکدر (ترجمه)
ای عزتك درکاهی باز * فیضکله بنده احتراز * ذلدن امان ای چاره ساز * سندن
بودر یارب نیاز * آفات ایله قیلمه الیم

س ومن جنة وانس * لذکر المعاد منس

للقلب عنه مقس * ومن شر غی نفس

وشیطانها الرجیم

(جنه) کسر ایله درجر ایله الهموم اوزره معطوفدر بو فقره سورهٔ ناسده (من الجنة
والناس) کریمه سنی مشعردر (ذکر) ضمله تذکر وفکردر (معاد) فتحله روز
رستاخیزدر (منس) ضمله دراصلنده افعالدن فاعلدر منسیدر ساکنین اجتماعی
دفع ایچون آخری ساقطدر تنوین وسط کلمه ده در (مقس) وزن سابق اوزره
قسوت ویریجی که نسیان ذکردن کاور (فویل للقاسیة قلوبهم عن ذکر الله)
(رجیم) مرجوم وملعون دیمکدر (ترجمه) دور اوله یارب جن وناس *
ایتدرمیه حشر التماس * قسوتله ایدر التباس * کیم غی نفس اولدی اساس *
هم شر شیطان رجیم

شین ویامنزل المعاش * علی الناس والمواشی

والافراخ فی العشاش * من الطعم والریاش

تقدست من علیم

(معاش) معادك ضدیدر امور دنیویه دن مأکولات ومشروبات وبالجمله حیات
بدنیه نك لوازمی اولان اموردن عبارتدر (مواشی) ماشیه نك جمعیدر چارپایدر
(افراخ) فتحله جمعدر مفردی فرخ اهمال وسط ایله قوش یاوریسی (عشاش)
کسر مهمله ایله عشه نك جمعیدر یووه که لانه وآشیانه معناسنه در لکن وضعی
شاخ اوزره اولان لانه درطاغده ودیوارده اولان وکردر آخری نوناله وکن دخی
لغتدر یرده اولورسه الخوص وادحی دینور (طعم) ضمله غدا (ریاش) کسر ایله

لباس فاخر (تقدست) من الازل الى الابد پاكسين ديمكدر (ترجمه) اى
منزل فيض معاش * حيوان وانسه رشحه پاش * هر نفسه ويردك رزق آش *
ايدرتناول بى تلاش * اى رب قدوس عليم

صاد ويامالك النواصى * للمطيعات والعواصى

فما عنه من مناص * للعبد ولا خلاص

لماض ولا مقيم

(نواصى) ناصيه نك جمعيدر ناصيه آلن صاچى كه مطلقا مالكيتدن كنايتدر
(يوم يؤخذ بالنوصى والاقدام) كريمه سنده ظاهردر (عواصى) عاصيه نك جمع
مكسريدر (مطيعات النفوس وعاصياتها) تقديرنده در (مناص) مفر وملجاء
وملاذ معناسنه (ولات حين مناص) لفظ كريمنده كلمشدر ولا خلاص فقرهٔ سابقه
دلالتيله من مناص ولا من خلاص ديمكدر (ماضى) سالف مفقود
(مقيم) خلف موجود (ترجمه) اى مالك دانى وقاص * جمله عبادك عام
وخاص * يوق كمسه يه اندن خلاص * سندن يته سنسين مناص *
اولسه مسافر كر مقيم

ضاد وياخير مستعاض * لمحض اليقين راض

بما هو عليه قاض * من احكامه المواضى

تعاليت من حكيم

(مستعاض) عوضدن استفعالك مفعولى اولوب الني واودن مقلوبدر طلبكار
عوض اولنلقرى ذات ديمكدر (مواضى) ماضيه نك جمعيدر نافذه معناسنه يعنى
اثرى ظاهر اولان حكملر (ترجمه) اى رب خير مستعاض * شك ايله ويرمه
انقباض * فيضكله باكه وير حياض * احكامكه يوق اعتراض *
اى عالى عادل حكيم

طاء ويامن بنا محيط * وعنا الاذى يميط

ومن ملكه البسيط * ومن عدله القسيط

على البر والاثيم

فقرهٔ اولى (احاط بكل شئ علما) كريمه سنه ايمادرا كرچه بونده تخصيص ايلدى
لكن محيط كلى اوچ نسنه دربرى علمدر وبرى رحمت واوچنجى قلبدركه آيتده (ربنا
وسعت كل شئ رحمة وعلما) وحديثده (يسعنى قلب عبدى المؤمن) بيورلدى

(اذا) فتحله جفا واذيت (يميط) افعالدن مضارعدر اذايى اماطه وازاله ايدر
ديمكدر ايمان شعبه لرى كه يتمش عدددن زياده در اعلاسى توحيد خدا وادناسى
اماطهٔ اذادركه زقاقده ملوث محلى تطهير وسنك راهى دفع كبى (بسيط)
مبسوطدر دوشنمش يعنى وسيع ديمكدر بسط قبضك وطيك ضديدر طى مكان
وطى زمان تكريمات اهل اللهدن اولديغى كبى بسط مكان وزمان دخى خواص
خواصدندر (قسيط) مقسط حصه ونصيب ويريجى معناسنه كه قسطدندر كسر
ايله عدلدر لكن قاسط ايكنجى بابدن اولوب وزن ومعناده عدولدر حقدن روكردان
اولمقدركه بيورلدى (واما القاسطون فكانوا لجهنم حطبا) (ترجمه)
اى بزلره علمى محيط * بزدن جفايى هم يميط * ملككده لطفكدر بسيط * هب
فيض عدلكدر نشيط * اولمقده هم بر وائيم

ظاء ويارئ اللحوظ * وياسامع اللفوظ

وياقاسم الحظوظ * باحصائه الحفوظ

بعدل من القسوم

(لحوظ) لحظه نك جمعيدر نظر معناسنه يعنى نظر برقدم مراقبه اهلنك حالنه
مطلع ديمكدر (لفوظ) لفظك جمعى يعنى هرداعينك مرامنى معطى ديمك (انه سميع
الدعاء) ده قبولى مراددر (حظوظ) حظك جمعيدر نصيب معناسنه كه قسمتلرينى
هركسه وفا اوزره تقسيم اولمغى تقدير ايديجى ديمك اولور (احصا) صايق
(حفوظ) فتحله فعول وحفيظ دخى نسخه در يعنى عددلرينى دخى حافظدر ديمكدر
(قسوم) ضمله قسمك جمعيدركه افراز حصه ونصيب ديمكدر * وبين الزوجات قسم
شرعى دخى بو معنايه دركه تعديل حصص مراددر (ترجمه) اى واقف
رمز لحاظ * وى سامع سر الفاظ * ويرقسمتمده اتعاظ * اعداد ايله قيل احتفاظ *
عدلكده در حسن قسيم

عين ويامن هو السميع * ومن عرشه الرفيع

ومن خلقه البديع * ومن جاره المنيع

من الظالم الغشوم

(بديع) جديد (فى خلق جديد) كريمه سنه ايمادر (جار) همسايه وبونده تقرب
صاحبى (منيع) عالى ومحفوظ كه ظالمك الى يتمز (غشوم) فتح معجمه ايله درستمكار
(ترجمه) اى عالم السر سميع * كرسى وعرشكدر رفيع * وى موجد صنع بديع

قربتله جار كدر منيع ✱ ايرشميه دست ظلوم

غين　ويامن حبا فاسبغ ✱ وماقد حبا وسوغ

ويامن كفى وبلغ ✱ بماقد كفى وافرغ

من منه العظيم

(حبا) مهمله وموحده ايله ماضيدر عطا ايلدى ديمكدر (اسبغ) افعالدن ماضيدر اتمام ايلدى ديمك اسباغ الوضوء معروفدر (سوغ) تفعيلدن ماضيدر قاندردى وخوشكوار ايلدى (منّ) عطا (ترجمه) لطف ايدر شيرين دماغ ✱ بو قدر عطا كه هيچ يساغ ✱ سندن كفايتله بلاغ ✱ ويردى دله ذكرك فراغ ✱ منت دخى فضل عظيم

فاء　ويا ملجأ الضعيف ✱ ويامفزع اللهيف

تباركت من لطيف ✱ رحيم بنا رؤف

خبير بنا كريم

(مفزع) اعانت اميد اولنان يرملجأ كبى واحد وجمع وتذكير وتأنيثلرى يكساندر (لهيف) تاسه لى اندوهناك محزون ديمك (رؤف) محبتلى مهربان ديمك اسماء حسنادندر حقه اطلاقده نتيجۀ محبت اولان لطف واحسان ورحمت صاحبى ديمك اولور (خبير) دانا وواقف　(ترجمه)　اى ملجأ عبد ضعيف ✱ سنسين ملاذ هر لهيف ✱ رحمك بكا اولسون اليف ✱ عاليسين اى رب لطيف ✱ حالم بيلورسين اى كريم

قاف　ويامن قضى بحق ✱ على نفس كل خلق

وفاتا بكل افق ✱ فما ينفع التوقى

من الموت والحتوم

(وفات) موت كاوب اولمك (افق) ضمه لرله كوك كنارى طرف السما معناسنه لكن بونده وزن ايچون وسطى ساكندر ومطلقا طرف هر نه طرف اولسه اولسون موتدن خلاص بوقدر ديمك مراديدر (توقى) وقايه دن تفعل وزننده مصدردر صاقنمق اتقا كبى (حتوم) ضم مهمله ايله حتمك جمعى موت معناسنه كه آيۀ كريمه ده (وكان على ربك حتما مقضيا اوارد اولديغى اوزره (كل نفس ذائقة الموت وكل من عليها فان) كبى آيات كرام ايله حكم مقضى اولمشدر　(ترجمه)　اى قاضئ احكام حق ✱ خلق الدى حكمكدن سبق ✱ موت ايلدى هر بابى دق ✱

صاقنمه امر حقه بق ✱ موته علاج ايتمز حكيم

كاف　ترانى ولا اراك ✱ ولا رب لى سواك

فقدنى الى هداك ✱ ولا تغشنى رداك

بتوفيقك العصوم

(قد) ضمله قياده دن امر درچك ديمكدر (لا تغش) افعالدن نهى حاضردر اورتوب ستر ايتمه ديمكدر (ردا) فتحله هلاك كه حريرى ديمشدر (يا خاطب الدنيا الدنية انها شرك الردا) (عصوم) فتحله عصمتدن فعول وزننده عاصم يعنى مبالغه ايله حافظ ديمك　(ترجمه)　كورمم سنى اى ذات پاك ✱ ذاتك كورربى انفكاك ✱ نورك ايله قيل تابناك ✱ غشى ايليوب قيلمه هلاك ✱ توفيقكى ايله عصيم

لام　ويامعدن الجلال ✱ ذا العز والجمال

وذا الكيد والمحال ✱ وذا المجد والفعال

وذا الفخر والملوم

(معدن) كسر داله كان كه يرده حاصل اولان اشياء سبعه درهفت كنجينه ديرلر بو بيت ايله مضبوطدر ✱ يدى معدنكه نامى هر برينك تركيجه بودر ✱ برنج آلتون كمش باقر قلاى قورشون دمور ديرلر ✱ وفلزات تسعه مذكورلر ايله جيوه وتوج دخى عدّ اولنوب طقوزى بو مصرعه مربوطدر (ع) زر شبه زيبق مس آهن سيم روى ارزيز سرب قالديكه حق تعالى يه اطلاقده معدن استعاره اولنمشدر (محال) كسر ايله عقوبت وعذاب (فعال) فتحله كرم وكسر ايله جمع درمفردى فعل اسمدر (فخر) شرف وفضلدر (ملوم) فتحله لومدن مفعولدر ملامت اولنمش ديمكدرمذموم كبى (تعاليت من رحيم) دخى نسخه در (ترجمه) اى معدن عز وجلال ✱ وى صاحب لطف وجمال ✱ كيد وكدر فضل وكمال ✱ هب ماسوا توحيده دال ✱ اى فيض احسانى عميم

ميم　اجرنى من الجحيم ✱ ومن هولها العظيم

ومن عيشها الذميم ✱ ومن حرها المقيم

ومن مائها الحميم

(اجر) فتح وكسر جيمله افعال بابندن مصدر اولان اجاره ماده سندن امردركه بومفهومده اثرده (اللهم اجرنى من النار) كلمشدر (هول) خوف شديددركه دعاده (اعددت لكل هول لا اله الا الله) ديديلر (ذميم) بمعنى مذمومدر (حميم) حارّ

دیمکدر وصدیق حمیم حرارتلی محبت صاحبی دوستدر (ترجمه) یارب بعید
اولسون جحیم * کوسترمه انده خوف وبیم * الفت انکله پك الیم * هم شدت حری
مقیم * صوبی کدرنالٔ حمیم

نون	واصحبنی القرأن * واسکنی الجنان
	وزوجنی الحسان * وناولنی الامان

الی الجنة النعیم

(اصحب) افعالدن امردر یاروندیم قیل دیمکدر (اسکنی) دخی امردر نونی نون
وقایه‌ده ادغام اولنمش (حسان) حسنات کبی حسنه‌نك جمعیدرکه (ربنا آتنا
فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة) کریمه‌سنده زوجة حسنة ایله دخی تفسیر
اولنمشدر (امان) امنیتدر خوفك ضدیدر عددی اسم شریف نبوی عددیله ٩٢
یکسان اولمغله مآلده اول سلطان پیمبرانك بی نواله جش بزم جنانی قیل دیمك
مراد اولنمق بعید اولمز (ترجمه) قرأنی ایله همزبان * بولم بهشت ایچره مکان
جفتم اوله حور حسان * سیراب فیض ایت الامان * مأواده قیل یارب مقیم

واو	الی نعمة ولهو * بغیر استماع لغو
	ولا باعتذار شکو * ولا بادکار شجو

سقیم ولا کلیم

(الی الجنة النعیم) فقره‌سنده اولان اجمالی بوبند تفصیل ایدر (لهو) ضمله عطای
مطلق معناسنه در فتحله لعب که مشهوردر بازی دینور او بوندر (انما الحیاة الدنیا
لعب ولهو) لکن بونده یا جماعدن کنایه ویا مطلقا شغل مراددرکه نعمتك
وجودیله تلذذدن دور اولمقده صفا بوقدر مثلا تمش ایکی فرقه‌ده کشف جمال
وعرض وصال نعمتنی منکر اولنلر دخول جنان ایله شرفیاب اولسه‌لر دخی انلر
دولت رؤیت دیداردن ممنوع ومحروم اولسه‌لر کرکدر پس نعم متنوعه موجوده
ولکن حرمانلری ایچون اول نعمت انلر حقنده مفقوده دردیدیلر قالدیکه اثرده
واقع (الهوا والعبوا فانی اکره ان یری فی دینکم غلظة) حدیثی که مطلب بن عبدالله
روایتیله تخریج اولنمشدر کولوب اوینامق شرعه مطابق انبساط وابناء جنسله
لطائف ونکات مکالمه‌سی اوزره اختلاط مرغوب وخلافی که غلظت وانقباض
وتعنت وتمرد وعناددر انك مرتکبی معیوب اولمسنی بیاندرکه اثردیکرده
(المؤمن دعب لعب) وقوعی شهادتیله مزاح ظرفا ممدوح ومعتبر اولدیغی بیراندر

(لغو) بیهوده کفتاردر ایت کریمه‌ده (لا لغو فیها ولا تأثیم) واقع اولوب لغو
تأثیمه قسیم قیلندیغی دلالت ایدرکه دنیاده اولسه دخی بلا اثم اولان لطائفه
محمول اوله (لا تسمع فیها لاغیة) دخی لغو ایله تفسیر اولنمشدر اوصاف جنت
واحوال اهل جنتندندر (شکو) شکایت (ادکار) کسر وشد مهمله ایله ذکر
ماده‌سندن افتعال کبی مصدردرکه قلب وادغام اولنمشدر خاطره کلمك اکمق
(شجو) غم وهم که شعرده (ع) شجو حساده وغیظ عداه * کلمشدر (سقیم) خسته
(کلیم) مجروحدر (ترجمه) اول نعمت ذوق ولهو * مسموع دکل انده لغو
کلمز لسانه عذر شکو * یاد اولمز انده شجو وسهو * یوق انده مجروح وسقیم

هاء	الی المنظر النزیه * الذی لا لغوب فیه
	هنیئا لساکنیه * فطوبی لعامریه

ذوی المدخل الکریم

(منظر) اسم مکان نظرکاه دیمك (نزیه) نون ایله فعیل وزننده پالوناسدن خالی
وقصوردن عاری (لغوب) ضمله زحمت ومشقت که لفظ کریمه‌ده (وما مسنا
من لغوب) کلمشدر (هنیئا) هنی که فتحله ویا کسر ایله وهنات کبی ظرافت
وزننده مصدرلردر هضم اولمق معناسنه‌در یشنجی بابدن هنؤ یهنؤ ماضی
ومضارعیدر مهموزده بوماده‌نك نظیری بوقدر واوچنجی بابدن هناء برکسنه‌یی
بسلادی معناسنه‌در ولفظ مزبور بوماده‌دن فعیل وزننده سهولتله هضم طعام
ویا آخرامر دخی مراد اولور آیت کریمه‌ده (کلوا هنیئا) هضم سهل صاحبی اولدیغی
حالده انی اکل ایدك دیمك اولوردید بلمری دخی هضمده انك مثلیدر بونده
ساکنلره سهوات سکونت قصد اولنور (طوبی) طیبدندر خوشا دیمکدر حرف
الالفده دخی مذکوردر بخت ودولت معناسنه فعلی وزننده یای واوه مقلوبدر
زیرا ماقبلی مضموندر یا ایله طوبیك جائزدکلدر (عامریه) عمارتنه سعی ایدنلرکه
اصلی عامرین در بهشتك عمرانی عبادت ایله اولور (ذوی) عامریه صفت
(مدخل) اولك وثالثك فتحیله مصدر میمی واسم مکان دخی اولور واولك ضمی
وثالثك فتحیله اولورسه ادخالکه داخل قیلمق وداخل اولمش معناسنه دخی کلور
وبونده ایکیسی دخی صحت بولور (ترجمه) اول منظر پاك ونزیه * یوق انده
هیچ امر کریه * ساکنلری جمله نبیه * ابادایدن اولدی وجیه * اهل کرامتدر مقیم

لا	فی منزل تعالا * بالحسن قد تلالا
	بالنور قد توالا * تلقی به الجلالا

من سيد رحيم

(تلالا) تعالا وزننده ماضيدر شعشعه وشعله اظهار ايلدى ديمك (توالا) وزن
منبور اوزره پيدرپى اولدى (جلال) جلالت وعلوشاندر اول نور سببيله علوشانه
اقا يعنى ملاقات ايدر (سيد رحيم) حق تعالى در (السيد هو الله) حديث شريفيله
اطلاقى جائزدر ديديلر لكن بونده (قد حف بالنسيم) نسخه سى دخى خوشدركه
هر طرفى رياح طيبه ايله مملو ومحفوف ديمكدر (ترجمه) اول منزل فوق العلا
هر شعله سى عينه جلا * نور ايله بولمش اعتلا * عزتله قول انده اولا * دل نفحه
پيراى نسيم

باء الى الفرش الوطى * الى الملبس البهى

الى المطعم الشهى * الى المشرب الهنى

من السلسل الختيم

(مفرش) بستر كه دوشمه ديرلر (وطى) فعيل وزننده بومشق (ملبس) لباس
(بهى) بهادن فعيل وزننده حسن ديمكدر (مطعم) طعام (شهى) اشتها ويريجى
ديمكدر رسا بقلرو زنى اوزره در (مشرب) شراب كه نوش اولنمق ممكن اولان
هر مايع شئ (سلسل) سلسال كبى لذت ولطافتندن ناشى حلقومده ثقلت ويرمز
(ختيم) مختوم مكه آيت كريمه ده (يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك)
وارد اولديغنه ايما وسلسلدن مرادى رحيق ايديكنى اشراب وانهادر
(ترجمه) اول بستر شاهنشهى * اول حله نرم بهى * اول نعمت انفس شهى
اول شربت صافى كهى * بذل اوله با جام ختيم (نظم طاسم)

ثلاث عصى صففت بعد خاتم * على رأسها مثل السنان المقوم

(عصى) مهمله لرك كسره لرى وآخرينك شدّيله عصانك جمعيدر الفلر مراددر
(سنان) مزراق (مقوم) تفعيلدن مفعولدر مستقيم كه طوغرى ديمكدر
بر عصا كبى الف دخى سطح صورتنده اوزينه وضع اولنه يعنى برخاتم عقبنده
اوچ الف كه صف كبى برابر يازيله وانلرك اوزرنده مزراق كبى بر طوغرى راده
دخى اوله ديمكدر بونده خاتمك متعدد شكلى كورلمشدركه برى معروف مهر سليمانى
 التى كوشه ليدر وبرى دخى بوصورتده در
راويسى ابو الحسن الشيخ الشاذلى خطيله كوردم ديو دعوا ايدر
شارح قاضى مير حسين ديركه خاتمدن مراد برحلقهٔ مدوره دركه بعض قلمده

صورت صفردر وبرى دخى پنج كوشه كه زواياى خمس ايله رسم اولنه بويله در
 اولى اولان دخى فرديتدر ديديلر واخذ ايدييز دخى بوصورتله دركه
التى تأييد ايدن دلائلدن برى دخى قصيدهٔ سيفيهٔ جلجلوتيه ده ح خماسى اركان
فللسر قد حوت * واقع اولوب واندن نمايان اولان اول خاتم آخر طلسمده دخى
تصوير اولنمق كركدركه بيورلمش * وآخرها مثل الاوائل خاتم (ترجمه)
شكل خاتم اوچ عصا صففنده ايله اهتمام * اول عصالر اوزره مدنيزه ايله وير نظام

وميم طميس ابتر ثم سلم * الى كل مأمول وليس بسلم

(طميس) بمعنى مفعول كه كوزى اولان حرف ميم تعليق قلمنك ميمى كبى كوزى
قپالى يازيله كه خطاطلر ميانندهٔ ريحانى قلمنك قواعدندندر (ابتر) اقطع معناسنه
يعنى ميم منبور بريده دم كه قويرغى كسلمش اوله (م) كبى (سلسله) حسن خط ثلث
ونسخ كه شش قلم طريقيدر بوبيت ايله اقلام ستهنك اسملرى مضبوطدر) شش قلم اى
طالب حسن خط اكاه اول ندر) ثلث وريحان نسخ وتوقيع ومحقق رقعه در) هر بر
قلمك مستقل تعليمى وصحبتى واردر قبلهٔ الكتاب الشيخ حمد الله مرحوم (ضيف آله
٦٢٩ تاريخنده رحلت ايلمشدر اندن داماد شكر الله خليفه اندن دخى اوغلى
پير محمد دده واندن دخى حسن اسكدارى ١٠٢٣ واندن دخى خالد ارضرومى
واندن دخى درويش على ١٠٨٤ واندن دخى صويولجى زاده مصطفى افندى
١٠٩٥ واندن دخى نامداش ذى النورين حافظ عثمان افندى ١١١٥ واندن
دخى امام اهل الخط سيد عبد الله افندى ١١٤٤ كه يدى قله لى ديمكله معروفدر
واندن دخى شيخ المراسم نامداش ابى القاسم ابو رشيد مولانا خواجه محمد
راسم افندى اخذ اذن واجازت ايلمشدركه اكرى قپولى ديمكله شهرت آرادر
روح الله ارواحهم امين ذكر اولنان اساتذهٔ كرام جملهٔ عشرهٔ كامله اولمشلردر
(سلم) ضم وشد ايله نردباندر بونك صورتى دخى اوچدر برى بودر وبرى دخى
بودر وبرى دخى بودر لكن مقصود صورى ومعنوى تعلى يه دلالت
ايدن برشكلدركه فرق عددى حاوى ومجموع ماسوا اول عدده منحصر اولديغى
كاشن رازدن * زاحد تا احد يكميم فرقست * جهانى اندران يكميم غرقست *
بيتى شرحنده قلم عاجزانه ايله كمال تام نشئهٔ انسانيده نمايان اولديغى بسط اولنمشدر
(ترجمه) ميم كوروابتر اوله بعده بر نردبان * تا عروج ايده انكه هر مرامينه انام

واربعة مثل الاصابع صففت * تشير الى الخيرات من غير معصم

(اصابع) جمعدر مفردی اصبع پارمقدر انکشت کبی ١١١١ وبو هیئتك مراتب اعداده ایقع عددیله آشنالغی اولوب هر بر حرفك معدودی بر مرتبه یه دلالت ایدر مثلا اوّل آحاده بر ١ واوّل عشراته ١٠ وابتدا میأته ١٠٠ والف دردنجی مرتبه یه مشیردر بوز عدد مرتبه سندن بیکه نقلیله تکرر اعتبار اولنسه ١٢١١ خیرات عددینه اشارت اولورکه مقلوبی تاریخدر تاریخك ١٢١١ منتهاسی بیسم الله رباعی سابق الذکری ایله ایما قیلنمشیدی (معصم) کسر واهمالله محل سوار یعنی بیلك که بلازك انده دوران رسغدرکه یالکز شکل اصابع اولوب رسغ وبلکه کف دخی مرسوم اولمیه همان چارجهتك معموریتنه شکل رجا موجود اوله (ترجمه) بعده صف باغلیه انکشت چارك هیئتی بیکف ورسغ ایده خیراته اشارت بالتمام

وهاء شقیق ثم واو مقوس * علیها اذا یبدو کانبوب محجم

(هاء شقیق) ه رسمنده اوله ه ویا ۿ وغیری صور تعلیقیه دن احترازدر (مقوس) یای کبی مدورکه و کبی اوله وبونده مصوّب ومنکس دخی نسخه درکه معکوس دیمکدر (انبوب) پارمق ویا قامش بغوملرینك میانی (محجم) کسر ایله آلت حجامتدر وبو بیت بویله دخی نسخه در * وخاتم خیر ثم هاء مقوس * کانبوب حجام ولیس بمجم * یعنی اکا مشابه لکن محجم دکل (ترجمه) بعده هاء شقیق واو دم سر رسم ایدوب * هیئت انبوب محجمه وبریله اختتام

فیا حامل الاسم الذی لیس مثله * توق من الاسواء تنجو وتسلم

(توق) تفعل وزننده مصدردر صاقنمق یعنی کندینی محافظه وپرهیز ایلمك معناسنه در یاء اسقاط وتنوین قافه الحاق اولندی (اسواء) کو نولکارکه مفردی سوء ضم وفتحله دخی لغتدر شر وفساد معناسنه تنجو مضارع مخاطب سن نجات بولورسین دیمك (ع) توق به کل المکارم تسلم * دخی نسخه در (ترجمه) ای بو اسم بی نظیرك حاملی یوق مثلی هیچ * سن مکارهدن انکله بول نجات ایله سلام

فذلك اسم الله جل جلاله * الی کل مخلوق فصیح واعجم

(اسم) همزه سی برای وزن قطع اولنور (فصیح) ناطق متکلم (اعجم) عجمی یعنی کلامه قدرتی اولمیان کمسنه درمؤنثی عجماء حیواناته اطلاق اولنور سو یلمدیکی ایچون وصلوات نهاریه یه دخی عجماء دیرلر انده جهرا تلاوت اولنمدیغی ایچون

وبونده مراد بو برطلسمدرکه حیوانه دخی خیرونفعی ساریدر دیمکدر (ترجمه) اعظم اسماء حسنادر بو اشکال ایتمه شك * قطع شر جمله مخلوقه بو بر سیف بنام (بقیه) بو شکلك عقبنده خاتمة الاوراد شاذلیه اولان احون قاف ادم حم هاء امین لفظلری دخی یازلدیغی مشهودیمزدرکه ملك وملکوت لغاتندن اولمیوب حیاض ریاض جبروتیه فیوضندن استفاضه اولنمشدرکه فی الجمله شرحی مکتوبات ابن میلقده محققدر ونیجه لردخی اول طلسم مشروحك ذیلنده دیدیلرکه بو اشارات (اومن کان میتا فاحییناه وجعلناله نورا) کریمه سی احتوا ایلدیکی هفت حرف لاهوتی ظرفدرکه ف ج ش ث ز خ ظ جمله سی معجم السقفدر وانلره سواقط فاتحه دخی دیرلرکه حجة الاسلام امام محمد غزالی دخی جلجلوتیه سیفیه سنی مستقلا خواص کثیره سنی بیان ایچون انشاد ویادونعداد بیورمشلردرکه بیت اوّل شرحنده ایراد اولندی بعضیلری بو بیت فارسی ایله ضبط ایلدیلر خمّ ومدّوسه الف بامیم ونون کورکون * نردبان وچار الف باهاو واوسرنکون * وقاضیمر بورباعی ایله قید ایلدی * صفری سه الف کشیده مدی برسر * میمی کج وکور ونردبانی برسر * پس چار الفست های واوی دم سر * اینست یقین نام خدای اکبر (وبعض) اهل خواص بر نیاز ترتیب ایلیوب بویله دعا ایلمشلردر (اللهم) انی اسئلك بالخاتم المرسومة * وبالثلاثة من بعدها * وبالالف المقوم فوقها * وبالمیم الطمیس الابتر * وبالسلم وبالانامل الاربعة بلامعصم * وبالهاء المشقوقة والواو المعظم صورة اسمك الکریم الاعظم ان تصلی علی محمد وآله واصحابه بعدد کل حرف جری به القلم وان تقضی حاجتی وهی بقاء الایمان * ومرافقة نور الایمان والقرءآن * وسائر الاحسان فی البرزخ والجنان * امین یا مستعان (نطق دیکر)

کیفیة المرء لیس المرء یدرکها * فکیف کیفیة الجبار فی القدم

(قدم) کسر ایله درقدیم اولمق حالتی که امر قدمیت دیمکدر بونده حق تعالینك سائر صفتلری میانده بو صفتی ذکره وجه بو اوله که اکثر صفات الهیه نك عکوس اشعه سنه انسان مظهردر پس بر صفتکه انسانه پرتو پاش اوله انی ادراك انسان ایچون لازم ومظهریت محال اولوب عاجز الادراك اولدیغی صفتی دخی قدم ووجوب وجود کبی غیبزی امر مهم اولدیغنه تنبیه وتنویه ایچوندر دیدیلر کل ماخطر ببالك اوهجس فی خیالك فالله وراء ذلك (ترجمه) آدمك کیفیتن آدم چون ادراك ایلمز * پس نیجه درك اولنور کیفیت ذات قدیم

هو الذی انشأ الاشیاء مبتدعا * فکیف یدرکه مستحدث النسم

(انشأ) یرتدی (مبتدع) افتعالدن فاعل صیغه سیله مبدع وموجد معناسنه حالدر (مستحدث) حدث ماده سندن استفعالك صیغهٔ مفعولیله در صکره دن خلق اولنمش که وجودینی عدم سبق ایلمش فارسیده نو آورده دینور (نسم) جنسدر نفوس معناسنه ومفردی نسمه در (مأل) الات حواس حادثه ایله ذات قدیمی ادراك محالدر بو بحثك تفصیلی حرف الکاف اوائلنده یازلدی (ترجمه) اولدر اشیایی ایدن ابداع وایجاد اوله * انی ادراك ایده مز حادث اولان عقل عقیم (نطق آخر)

کم من ادیب فطن عالم * مستکمل العقل مقل عدیم

(فطن) صفت مشبهه که خشن وزننده ذکی وعاقل (مستکمل) کمالدن استفعالك فاعلیدر تکمیل واتمام ایدن کمسنه (مقل) قلت ماده سندن اقلالك فاعلیدر فقیر ودرویش معناسنه مرفوعدر (ترجمه) نیجه عالم وار ادیب وهم فهیم عقلی کامل لیك فقر ایله الیم

ومن جهول مکثر ماله * ذلك تقدیر العزیز العلیم

(جهول) فتحله جاهلك مبالغه سی جهل ایکی نوعدر که حرف اللام اواخرنده اعلام اولنمشدر وبونده مراد ایکنجی مرتبه سیدر (مکثر) افعالدن فاعل صیغه سیله مرفوعدر مفعولی مالدر مصرع ثانی آیت کریمه ده اقتباس طریقیله تضمین اولنمشدر یعنی عالم فقره مبتلا وجاهل مظهر وسعت دنیا اولمق متحیر اوله جق امر غریب اولمغله حتی ابن راوندی وصیر العالم النحریر زندیقا دیدیکی مشهوردر بو حالات مقدرات الهیه دندر که (لا یسئل عما یفعل) دیمك مقامنده آیت کریمه ایراد بیورلمشدر (ترجمه) نیجه جاهل مالی تکثیر ایتمه ده * بویله در شایدکه تقدیر علیم (نطق آخر)

قضی الله امرا وجف القلم * وفیما قضی ربنا ما ظلم

(جف القلم) قلمك مرکبی قورودی یعنی لوح ازلده قلم تقدیرك تحریراتی تمام اولوب وقلم دخی کتابتی ترك ایلدی کان ما کان بوندنصکره مقدرات خارجه چیقوب قضا اولنمقده در تغییر تقدیر محالدر دیمکدن کنایتدر (ترجمه) قیلدی قضا هر امری حق تقدیر ایله جف القلم * امر قضاده قوللره ظلم ایلمز رب النعم

فنی الامر ما خان لما قضی * وفی الحکم ما جار لما حکم

(ترجمه)

(ترجمه) پس حق مبرادر قضاسنده خیانتدن ابد * حکمنده هم جور ایلمز ایلر همه عدلی حکم

بدا اولا خلق ارزاقنا * وقد کان ارواحنا فی العدم

(ترجمه) ارزاقمز خلق ایلدی اول دمکه رزاق جهان * اولدم هنوز ارواحمز اولمشدی مکتوم عدم (نطق دیکر)

قال المنجم والطبیب کلاهما * لن یحشر الاموات قلت الیکما

(زعم) دخی نسخه در نه غریبدرکه بو مشهور قطعه یی امام غزالی احیاسنده ابو العلا المعری یه نسبت ایلمشدر مع هذا عجیبدر که شیخ اکبر فتوحاتنده حضرت امام حیدره عزو ایدرشایدکه معری راوی اوله رضوان الله علیهم اجمعین (منجم) احکام نجومده ماهر دیمك نجم ماده سندن تفعیلك فاعلیدر (طبیب) علم طبه واقف دیمکدر مراد حکیمدر حشرك وقوعنی انکاره حکمانك اکثری ذاهبلر ایکن منجم ایله طبیبی اول امرده تشریك ایلمك عوام ناسك انلر حقنده اعتقادلری بو صورتده اولمسنه مبنیدر یاخود حشر جسمانی یی انکار وروحانی یی اقرار ایلدکده نجوم ایله طب اربابنك اکثری شرکت اوزره اولدقلری جهتندر دیدیلر یعنی انلر حشر امواتی استبعاد وانکار ایلدکلرنده الزام عقلی ایچون انلره دیدمکه (ترجمه) حشری انکار ایلدی چونکه منجمله طبیب * بن دخی دیدمکه ای اهل نجوم وای حکیم

ان صح قولکما فلست بخاسر * وان صح قولی فالخسار علیکما

اکرچه (ان) تشکیك ایچوندر لکن خصمك زعمنجه ارخاء عنان قاعده سنه مبنی جوابده صورت شك مضمر کلدر (ترجمه) سوزیکزك اولور ایسه بو قدر بکا خسران ابد * لیك بن صادق چیقرسم سزلره خسران مقیم (نطق آخر)

ما الدهر الا یقظة ونوم * ولیلة بینهما ویوم

لف نشر مشوش ایلیوب یقظه یومه ناظر ونوم لیله یه منصرفدر لکن آکهان اعتبارنده یقظه کیجه یه لایق ونوم دخی رسمی مناسبتیله یومه شایاندر (ترجمه) روزکار انجق اولور بیداری ایله بر منام * برکون ایله برکیجه ایکیسی بیننده تمام

یعیش قوم ویموت قوم * والدهر قاض ما علیه لوم

بیت سابقده اولان برکون وبرکیجه یه صرف ایله تقسیمی خوشدر (ترجمه) برزمان قالور نیجه سی برکروه ایدر تمام * بویله در دار قضانك حالی لوم

ابمز كرام (نطق ديكر)

انا بالدهر عليم وابو الدهر وامه * ليس يأتى الدهر يوما بسرور فيتمه

واذا سرك يوما فغدا يأتيك همه

(ترجمه) چون پدر مادر بيلورم حال دورانى مدام * اوله مز عالمده شادان كيمسه هيچ بركون تمام * ايلسه مسرور بركون بركون ايلر تلخ كام (نطق ديكر)

فمن يحمد الدنيا بعيش يسره * فسوف لعمرى عن قليل يلومها

(ترجمه) زندكانئ جهانى كيم ايدرسه مدح وياد * ايليه انك قريباذمن اول كس التزام

اذا اقبلت كانت على المرء فتنة * وان ادبرت كانت كثيرا هومها

حيات دنيانك زينتى مال واولاد اولمسى آيت كريمه ايله ثابت ايكن آيت اخراده سبب فتنه وبلكه عين فتنه اولدقلرى دخى وارد اولمشدركه بيورر (انما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم) اكرچه فتنه در لكن مانع ومعطى تعالى يه نياز ايله استعاذه اولنوب حدود شرعيه يه رعايتله حركتده تشبث وجفالرنده دعاى خير ايدرك مشاقنه صبر وتحمل ايلمك سبب اجر عظيم اولديغى ارباب بصيرته روشنادر زيرا (اللهم اهد قومى فانهم لا يعلمون) قيلمندندرولد بركره حقيقت حاله وقوف وصكره طفوليته راجع دكلدر (ترجمه) كيم اكر اقبال ايدرسه فتنهٔ عظما اولور * يوزچويرسه كثرت غمى خراب ايلر تمام (نطق ديكر)

اذا كنت فى نعمة فارعها * فان المعاصى تزيل النعم

(ارع) رعايتدن اوچنجى بابك امريدركه كسر الف وفتح عين ايله در آخرى امريتله ساقطدر رعايت ايله ديو امردر نعمته رعايت شكرى كبى دوامنه سبب اولان خواصى التزام وموجب زوال اولان احولدن اجتنابده اهتمام ايلمكدر مصرع ثانى زوال سببلرندن برى عصيان اولمسنى عيان ايدر (معاصى) معصيتك جمعيدر كناه برامرشومدركه ازجمله نسخهٔ كبرا وحامل امانت اولان انسانك عقباده دخى مبتلاى عذاب نيران اولمسنه وسيله اولور نعوذ بالله تعالى ترجمه نعمتك حفظنده سعى ايت دمبدم * پايدار اولمز كناه ايله نعم

وحافظ عليها بشكر الاله * فان الاله شديد النقم

(نقم) نعم وزننده در نقمتك جمعيدركه انتقام ماده سندن اولوب نعمتك ضديدر عقوبت معناسنه (ترجمه) شكر ايله حفظنده اول سن نعمتك * اولمه كفران ايله شايان نقم

فاين

فاين القرون ومن حولهم * تفانوا جميعا ورب الحكم

(قرون) اقران ايله مترادفدر برى جمع كثرت وديكرى جمع قلتدر مفردى قرن بر زمان اهلى (تفانوا) فنادن تفاعل بابنك ماضيسنك جمع مذكريدر اصلى تفانيوا در فانى اولديلركو يا برى برينه اعانتله كنديلرين افنا ايلديلر (ترجمه) قانده قالديلر اهالئ زمان * جمله فانى اولدى حق باقى حكم

وكن موسرا شئت اومعسرا * فلا تقطع العيش الابهم

(موسر) افعالدن فاعلدر توانكر ذى قدرت غنى معناسنه (معسر) انك ضديكه فقير تنكدستدر (ترجمه) سن كرك باى اول كر كسه بركدا * مدغم اولور زندكانى ايله غم

حلاوة دنياك مسمومة * فلا تأكل الشهد الا بسم

(شهد) كومج بالى كه شهلات وسبغ وسنوت كبى اسماسى وارد رشكره دخى اطلاق اولنور بو حلاوته سم ايله مقابله مراددركه جمله يكساندر وصفله شهد فايق بك اعلا سيدر (لا تأكل) نفى استقبال درسن يمزسين ديمك (ترجمه) لذت دوران زهر آلوده در * بال برايسك انده بيل بول طعم سم

محامد دنياك مذمومة * فلن تلبس الحمد الابذم

(فلن تلبس ده) فلا تكسب دخى نسخه در (محامد) جمع محمدتدر مذمتك ضديدر (ترجمه) كار ممدوح جهان مذمومدر * لايق حمد اولسه اولور انده ذم

اذا تم امر دنى نقصه * توقع زوالا اذا قيل تم

بو بيتده ردّ العجز وارددر (توقع) تفعلدن امردر منتظر اول ديمكدر بو بيت مشهور ضرب وبندركه تركيده هر كمالك زوالى واردر دينور حتى مورده پرزنبور پيدا اولمق علامت هلاكيدر كه شاعر ديمش * اذا اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحيها فسيقت الى الهلاك * (ترجمه) ايش كمالن بولسه نقص اولور قريب * كوزله بركارك زوالن دينسه تم

وكم قدردب فى غفلة * فلن يشعر الناس حتى هجم

(دب) يوريدى ديمك مركبى كه فاعلى دابه در بونده مقدر حقلك خير اوشرا ظهورى مراددر (هجم) ماضيدر مصدرى هجوم دفعة برنسنه يه ايرمك (ترجمه) چوق مقدر واركه غفلتده كلور * ناس انى بيلمز مكر كالديكى دم

(نطق آخر) تنزه عن مصادقة اللئام * وألم بالكرام بنى الكرام

بوشعر حضرت امام حسین ایچون ظهور ایدن نصایحدندر (تنزه) نزهتدن
تفعل بابنك امریدر پاك اول یعنی احترازایله دیمکدر (اثام) کرام وزننده لئیمك
جمعیدر کریم کبی (الم) افعالدن اکرم وزننده امردر قریب اول ونزول ایله دیمکدر
(ترجمه) قیل حذر اولمه صدیق هر اثام * همدمك اولسون کرام ابن کرام

ولا تك واثقا بالدهر یوما * فان الدهر منحل النظام
(واثق) اعتماد ایدن کشی (منحل) حل ماده سندن انفعالك فاعلیدر چوزلمك
شانندن اولان نسنه منعقدك ضدیدر (ترجمه) روز کاره بر کون ایتمه اعتماد
پایدار اولمز بو دوریده نظام

ولا تحسد علی المعروف قوما * وکن منهم تنل دار السلام
(تنل) نیلك جوابی اولمغله مجزومدر (ترجمه) ایله اصحاب احسانه حسد
وار اول انلردن ده بول دار السلام

وثق بالله ربك ذی المعالی * وذی الآلاء والنعم الجسام
(معالی) علو معناسنه مصدر میمینك جمعیدر (آلاء) نعم مفردی فتحله الادر
کسرنده یا ایله رسم اولنور (جسام) جسیمك جمعیدر عظام وعظیم کبی
(ترجمه) رب اعلایه همان قیل اعتماد * نعمت دارین انکدر تمام

وکن للعلم ذا طلب وبحث * وناقش فی الحلال وفی الحرام
(بحث) تفتیشدر (ناقش) مفاعله دن امردر نهایت مرامه واصل اول یعنی
دقت ایله زیرا قبول دعاده جناحینك بری اکل حلالدر وبری صدق مقالدر
ضدی حرامدر قالدیکه وقتمزده حلال بلاشبهه محال ظن اولنمسونکه تکلیف
مالا یطاق بولنمیه اکرچه دشواردر لکن شبهه ایله دخی اولورسه حرام محت
صرف کبی دکلدر اخفدر * بادهٔ ترفضلهٔ خشك مرایدن * اشددر زخجده افعیء
بری مار آیدن * ویازدقلری اوزره شبهه لیده تحری وقتی دکلدر زیرا زمان مساعد
اولمز همان حل وحرمت معلوم اولسون دیدیلر حرام صرف دخی بر مقدار
حلال صرفه مخلوط اولسه ملك اولور کرچه حساب درکار وعذاب دخی شفاعته
قرین اولمزسه نعوذ بالله واردر (شفاعتی لاهل الکبائر من امتی) لکن اول مخلوط
مالدن صدقه ویرلسه اجری مقرر زکات وحج اداسی دخی فرضیتی اسقاط ایدر
حلال صرف ظهور ایلدکده استیناف وتکراری لازم کلمز دیدیلر همان
مهما امکن احترازا اولنوب ضرورت مس ایلدکده مأکولات وملبوساتده
حذر کرکدر هیچ قابل اولمزسه دخی نسنه یعنی ویره سی یه آلنمغله واستکراه طبیعی

ایله

ایله ارتکاب ایلمك شوق وهوس وآرزو ایله اقبال اولنمقدن اهون اولدیغی بواثر
معتبر ایله اظهردر (رفع عن امتی الخطأ والنسیان وما استکرهوا علیه)
(ترجمه) طالب علم شریعت اوله کور * بیل حلالی ایله تفتیش حرام

وبالعوراء لا تنطق ولکن * بما یرضی الاله من الکلام
(عوراء) دن مراد کلمهٔ قبیحه در (فائده) اثرده وارد اولدیغی اوزره اوچ کسنه
بدخوبدکو اولمقده معذورلردر انلرك بری مریض وبری مسافر وبری صائمدر
انلر بالخاصه بداخلاق اولورلر وعذرلری مقبولدر (ترجمه) قیلمه عادت
اولمه بدکوی سخن * حق رضاسن ایله سوزده التزام

وان خان الصدیق فلا تخنه * ودم بالحفظ منك وبالذمام
(ذمام) ذال معجمه ایله ذمتك جمعی عهد وامان معناسنه (ترجمه) دوستك
کر خاین اولسه اولمه سن * حفظ میثاق اوزره سن اول بردوام

ولا تحمل علی الاخوان ضغنا * وعد بالصفح تنج من الاثام
ضغن معجمه لرله کین حقد کبی (عد) امردر عادت ایله دیمکدر صفح عفودر
لفظ کریدر (اثام) قصر وفتحله عقوبت (ترجمه) دوستانه اولمسون
قلبکده کین * عفوی عادت قیل نجات اولسون مرام (نطق آخر)

اری الاحسان عند الحر دینا * وعند القن منقصة وذما
(حر) عبدك ضدیدر وبونده مراد کریدر قانون الادبده اون اوچ معناسی
تحریر وترجمه میسر اولمشیدی (دین فتحله بورج وام کبی ویا کسر ایله طریق راست
(قن) کسر ایله حرك ضدی وبو محلده مقصود لئیمدر (منقصه) عیب (ترجمه)
کوردم حر کریم عندنده احسان اولدی دین * اول کرم عبد لئیم عندنده اولور
نقص وذم

کقطر صار فی الاصداف درا * وفی شدق الافاعی صار سما
(شدق) کسر ایله کوشهٔ دهان (افاعی) مساجد وزننده افعانك جمعیدر
دیشی یلان (ترجمه) اولور احسان مأ نیسان وش صدف ایچنده در *
هم دهان مارده دوشسه اولور البت عین سم (نطق دبکر)

واذا طلبت الی کریم حاجة * فلقاؤه یکفیك والتسلیم
(الی) عند معناسنه در (ترجمه) بر کریم الطبع کسدن حاجتك قلسك طلب
عرض حال ایتمه اکا کافی ملاقاة وسلام

واذا رآك مسلما ذکر الذی * حملته فکانه ملزوم

(حملت) تفعیلدن ماضئ مخاطبەدر مأل بیتین لسان حال زبان قالدن انطق اولدیغن افادە ایدر (ترجمه) اول سلامکدن سنك مقصودك استدلال ایدر اهل حاجت خدمتن کندینه ایلر التزام (نطق آخر)

لاتودع السر الا عند ذی کرم * والسر عند کرام الناس مکتوم

حفظ سر دخی کرمدن معدود در وبر کسنه احوالندن برحالنه محرم ایلمك مال ودیعت ایلمك کبیدر انی حفظ لازمدر آخره کشف واعلانی امانته خیانتدر (ترجمه) امانت ایله وارسرك کریمه * کرام عندنده اسرار اولدی مکتوم

والسر عندی فی بیت له غلق * قد ضاع مفتاحه والباب مختوم

(غلق) تحریك ایله مغلاق کبی قفلدر رتاج وکظیم دخی دیرلر ترکیده کلیددر وکلید فارسیدر ترکجه انا ختردینور مفتاح کبی (مختوم) مهر اورلمش که مسدود معناسنه کلمشدر مغلق ومغلق کبی حتی ابو الاسود شاعر برشعرنده (ولا اقول لباب الدار مغلوق) دیوب مغلوق تعبیری خطا اولدیغنه ایما ایدر (یعنی) قرابت نسبیه ووصایت نبویه ومصاهرت حسبیه تقریبیله اسرار الهیهٔ وفیره یه بن محرم اولمشمدر لکن بیکانه یه برطریقله انی اظهار ایلمك محالدر (ترجمه) بنم حفظمده بیت مغلق سر * که ضایعدر کلیدی بابی مختوم (نطق دیکر)

لاتظلمن اذا ما کنت مقتدرا * فالظلم مرتعه یفضی الی الندم

(مرتع) اوتلاق چراکاه کبی که (یرتع ویلعب) لفظ کریمی بومادەدندر (یفضی) فاومعجمه ایله افعالدن مضارعدر ایصال ایدر وسبب اولور دیمکدر (ترجمه) سا که قدرت کاسه ترك ظلم قیل * کیم طریقنده نهایتدر ندم

فاحذر بنی من المظلوم دعوته * کیلا یصبك سهام اللیل فی الظلم

(بنی) تصغیر ایله ای اوغلجغم دیمکدر (دعوت) حذر قرینه سیله بددعادر جرایله مظلومدن بدلدر (یصب) مجزوم امرك جوابیدر یعنی نصف اللیلده مظلوم بددعا ایلدکده حق تعالی انی قبول ایدر ظلمی ترك ایله که اول تیر بلایه سن هدف اولمیه سین که شب تارده اول سهمك کلدیکی وطرفی کورنمز وبلکه کندی دخی امن معنویدر حتی مظلوم مطلقدر کافره دخی شاملدر اکر مظلومیتله موصوف اولمسه (وما دعاء الکافرین الا فی ضلال) حکمی عدم اعتبارینی مشعردر یاخود آیت کریمه کندی حقنده اولان امور اخرویه ده نازلدر دیدیلر (ترجمه) ای اوغل مظلومك آهندن صقین * کیجه تیر بددعا کلدیکی دم

تنام عینك والمظلوم منتبه * یدعو علیك وعین الله لم تنم

(منتبه) افتعال بابندن فاعلدر اویانق دیمك (علیك) تعبیرندن بددعایه انتقال اولنورکه دعوت ماده سی (له) ایله صله لنسه خیره وعلیه ایله استعمالی شره مخصوصدر (عین الله) ایله ذات الله مراد اولنور وحق تعالی دن نومی سلب ایلمك ذات شریفی غفلت وجهلدن منزهدر دیمکدر واولر حالیه‌در (ترجمه) سن اویورسین دشمنك بیداردر * بددعاسن حق قبول ایلر اودم (نطق آخر)

لاتمزحن الرجال ان مزحوا * لم ارقوما تمازحوا اسلموا

(لاتمزح) مزاح یعنی لطیفه وشقا ایلمه دیمك (نون) تأکیدیه‌در (یعنی) جدّی ترك ایدوب لطیفه ایلمك سبب خفتدر وقع ووقاری سلب ایدر پس البته صوری ویا معنوی برکدری موجب اولور سلامت محالدر (ترجمه) کیمسه یه ایتمه مزاح اول ایتسه ده * بولمز آنکله سلامت کیمسه هم

فالجرح یجرح اللسان تعلمه * ورب قول یسیل منه دم

(جرح) ضم جیمله جراحتدر مفهوم شعرده جناب مرتضی علیه رضوان المولی جنابنه نسبت اولنان بوشعره ایما واردر * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) براو کلمز یاره‌در زخم لسان * نامزا سوزدن نیجه دم آقدی دم (نطق دیکر)

اخوك الذی ان اجهضتك ملمة * من الدهر لم یبرح لها الدهر واجما

(اجهضت) غلبه ایلدی دیمك تأنیث ملمه یه نظرله‌در اجهشتك دخی نسخه‌در معنالری متقاربدر (ملمه) مهمه وزننده حادثهٔ روزکاردر (لم یبرح) زوال بولمدی همیشه دائم اولدی معناسنه (واجم) فاعل صیغه سنده جیمله‌در اول کسنه‌درکه شدت حزن انی صحبتدن امساك ایلیه (ترجمه) برادرساکه اولدرکه اکر شدت ظهور ایتسه * اوده حزنیله دهشت یاب اولوب دائم اوله مغموم

ولیس اخوك بالذی ان تشعبت * علیك امور ظل یلحاك لائما

(تشعبت) تفعلدن ماضی مؤنثدر پریشان وپراکنده اولدی دیمك (ترجمه) اخوت اهلی اولمز اول اکر حال اولسه برکشته * سکا دائم ایده لوم ایله شدت اولمیه مهموم (منقبه) طبریدن قاضی‌یرا کرچه نقل ایدر لکن وجود ویرلمك مناسب اولمزکه حیدر کرار جنابلری ابن ملجم ضربیله مجروح اولوب حیاتدن قطع امید اولندقده برادری عقیل بن ابی طالب خفیةً واروب معاویه‌دن بیعت ایلدیکی حضرت مرتضایه عکس ایلدکده بکا ایدوب بوشعری قائل اولمش اوله

(نطق آخر) لیبك علی الاسلام من کان باکیا * فقد ترکت ارکانه ومعالمه

(لبيك) امر غائبدر (اركان) ركنك جمعيدر مراد اركان اسلامدر كه بنى الاسلام على خمس حديثى ايله ثابت بوبش نسنه در * صوم * وصلاة * وحج * وزكات * وكلمهٔ شهادت (معالم) نشانلر (ترجمه) كريه نالك دين اسلام اول يورى * كاولدى اركان ونشانى منهدم

لقد ذهب الاسلم الابقية * قليل من الناس الذى هو لازمه

(الا) لكن معناسنه (بقية) آرتوب قالان نسنه سؤركبى بقى بقية تقديرنده (ترجمه) كتدى اسلامك كزيده اهلى هب * لازمى ازقالدى كويا منعدم (رجز)

مهلا فقد اصبحت فيها آثما * لك الصلاة قاعدا وقائما

بوسخن برحكمدركه بركسنه حضور حيدرى يه كاوب زوجه سيله حين مرافعه ده ايكيسى بررارجوزه انشاديله افادهٔ حال ايلدكلرنده انلرك ميانلرينى حق وعدل اوزره فصل بيورملرى ضمننده صادر اولمشدر خاتونك رجزى بودر * زوجى كريم يبغض المحارما * يقطع ليلا قاعدا وقائما * ويصبح الدهر لدينا صائما وقد خشيت ان يكون آثما * لانه يصبح لى مراغما * وزوجنك دخى رجزى بودر لا اصبح الدهر بهن هائما * ولا اكون بالنساء ناعما * لا بل اصلى قاعدا وقائما فقدا كون للذنوب لازما * ياليتنى نجوت منها سالما (مهلا) امهل معناسنه يعنى صبرايله ديمكدر (ترجمه) صبرلازمدر اولمش سن سن آثم * نمازى قيل قعودا كاهى قائم

ثلاثة تصبح فيها صائما * ورابع تصبح فيها طاعما

(ثلاثه) دن مراد اوج كوندر (طاعم) آكل الطعام معناسنه افطار مراددر (ترجمه) نوافلدن اولوب اوج كونده صائم * كرك دردنجى كون اوله يينه طاعم

وليلة تخلو لديها ناعما * مالك ان تمسكها مراغما

(ناعم) يومشق كه ملايمت وعدم خشونت قصد اولنور (مراغم) رغم ايديجى كه بو دیارده كورلك ايچون ايلدى ديرلر بونده خشمله وعنف وآزارايله خور طوتق مراددر (ترجمه) اولوب بركيجه اهلكه ملايم * اكا لطف ايله بيله زجر لازم (نطق)

اتصبر للبلوى عزاء وحسبة * فتؤجر ام تسلو سلو البهايم

(بلوى) بلادر (عزا) صبر (حسبه) كسرايله اجره طالب اولمق (تسلو) يغم اولوسين (بهايم) چارپادر سلو بهايم انلركبى اكل وشربدن غيرى غمى اولمامق

(ترجمه) بولورسين حسبة لله بلايه صبرايله اجرى * ياخود حيوان كبى يغم اولورسين بويله در عالم

خلقنا رجالا للتجلد والاسى * وتلك الغوانى للبكا والمأتم

(تجلد) جلادت وصلابت واقدام ايلمك (اسى) محزون اولمق (غوانى) غانيه نك جمعيدر اول زنان كه خوانده اوله لر ياخود حسنلريله زينتدن مستغنيه اوله لر (ماتم) مساجد وزننده فوقيه ايله در (مأتم) مفرديدر اول زنان جماعتيدر كه خيره وشره دخى جمع اولورلر (ترجمه) غمومه صبرايچون خلق اولمشز بزلر رجالزچون * يرادلدى زنان اما براى زارى وماتم (نطق ديكر)

اباطالب عصمة المستجير * وغيث المحول ونور الظلم

(اباطالب) منادادرانكچون اب منصوبدركه مضافدر (مستجير) نجات طالبى (غيث) يغمور (محول) زمين خشك كه هيچ يغمور ياغميه اول وقته زمان ماحل دينور وبونده يغموره محتاج اولان ارض يابسه يه نامى تشبيه واكا نزول ايدن غيثه ابوطالبى تمثيله تنبيه ايدركه استعاره واردر وناظم جنابنك پدرينه مرثيه لرندندر (ترجمه) اى اباطالب پناه مستجير اولمش ايدك * تشنه داسيرايدى محزونلر دخى مسرورهم

لقد هد فقدك اهل الحفاظ * وقد كنت للمصطفى خير عم

(هد) يقدى يعنى هدم ايلدى (حفاظ) كسرايله عار وغيرت (معنى) سنك انتقالك اى پدرم اهل غيرتى پريشان ايلدى حال بوكه سن حضرت صفوت پناه جناب رسول الله ايچون اعمامك خيرليسى ايدك ديمكدر جناب رسولك على قول اون ايكى عميلرى وار ايدى برى حمزه ايدى ظهور نبوتدن التنجى سالده وايكنجى عباسدركه نبوتك اون ايكنجى سنه سنده كه هجرتك ايكنجى ساليدر قبول اسلام بيورديلر (اما) ابوطالبك اسلامى ظاهر اولمدى خيراطلاقى چندان مناسب اولمزديدكار بنه جواب ويريلوركه خيريت دينيه مراد دكلدر بلكه خيريت طينيه قصد اولنوركه والد نبوى ايله انجق ابوطالب لابوين برادرلردركه والده لرى فاطمه بنت عمرو درانلردن ماعدا اعمام جمله سى باشقه مادردن صحراى وجوده كلمكله لاب برادرلردر وعباس جنابنك شرفياب اسلام اولدقلرى ابوطالبك فوتندن ايكى سال صكره در پس مادهٔ نقض اوله مز وجملهٔ اعمام حرف دال اوسطنده اجمال اولندى عددلرى اختلافيدر قثم ايله حجل نام ايكى ذات دخى ايراديله اون ايكى اولور لكن مشهور دكلردر احواللرى كتب سيرده مندرج اولمغله

بومقامده ادهم قلم عباسی علم جلوهٔ تفصیلدن صرف اولندی (ترجمه)
رحلتك شمدی غیورانی پریشان ایلدی * سن جناب مصطفایه اولمشیدك
خیرعم (رجز)

فاطم بنت السید الكریم * بنت نبی لیس بالزنیم

(فاطم) فتح میمله یافاطمة تقدیرنده منادای مرخمدركه امثالی كذار ایلدی مصرع ثانیدن دخی حرف ندا محذوفدر نبی یه اضافتله منادا منصوبدر (زنیم) حرامزاده كه وزن ومعناده لئیمدر (مهمه) پیغمبر علیه السلامدن لئامتی نفی وسلب ایلدیكی آبا واجداد نبویه ده اصلا رجس ونجس صوری ومعنوی اولمیوب (انما المشركون نجس) حكمنجه عدم كفروشركدن قطع نظر سفاح دخی سلوبدركه (وتقلبك فی الساجدین) كریمه سی تفسیرنده محیی السنه تصریح ایدركه ساجدینده تقلبی ایله مراد اصلاب انبیاده تنقلیدركه ابن عباس رضی الله عنهمادن عطا روایتیله مروی ومصرحدر وشفاده عیاض یحصبی دخی اصلاب كریمه وارحام طاهره ده تنقل ایله بین الوالدین اظهار اولنوب اصلا سفاح طاری اولمدی هروقتك شربعتی اوزره عقد اولنه رق آدم ونوح وابراهیم واسمعیل كبی انبیا نسلنده دائر اوله رقدن ابوین جنابلرندن اخراج بیورلدیكه (رب ارحمهما كما ربیانی صغیرا) ادای كریمنده دخی ایما بولنوب خصوصا نجات والدینه دلائل نقلیه دن غیری بودلیل دخی خوشدركه بالاتفاق اخف عذاب اهلی ابوطالبدر اگر انلر معذب اولسه لر خفیف العقاب انلر اولمسی مسلمدر واهل حدیث دیدیلركه ایمان والدین اثباتنده احیاء ابوین حدیثنه محتاج دكلز اودخی دلیلدركه اهل حدیث انی تضعیف ایلدیلر لكن جرح ووضعی اطلاق واسناد ایده مدیلر عربیاتده امام سیوطی رساله لری وتركیاتده شیخ عبد الاحد نوری خلوتی رساله سی مشبعدر قدس الله سرهما (ترجمه) فاطمه درزادهٔ فخر جهان نور كریم * دختر پاك پیمبردر دكل نسل زنیم

قدجاءنا الله بذا الیتیم * من یرحم الیوم فهو رحیمی

(ذا) اسم اشارتدر بای تعدیه ایچوندر (یتیم) مشارالیه اولوب سورهٔ دهرده (ویطعمون الطعام علی حبه مسكینا ویتیما واسیرا) كریمه سنه ایمادركه تفصیلی حرف دالده (ع) فاطم یابنت النبی احمد) مصرعنده كچمشدر یعنی بو یتیم جابجی بزه حق تعالی ویردی پس هركیم بوكون بو یتیمه رحم ایدرسه كویا اول كمسنه بكا رحم ایلمش اولور دیمكدركه تركجه ده دخی اكا اولان اكرام بكادر

دینور (ترجمه) بزه تحقیق ویردی بو یتیمی اول كریم * كیم اكا رحم ایتسه بوكون اول اولور بكه رحیم

موعده فی جنة النعیم * حرمها الله علی اللئیم

(ترجمه) موعدی انك بهشتدر جای نعیم * حق حرام ایتدی دخول ایتمزا كا شخص لئیم

من یسلم البخل یعش سلیمی * وصاحب البخل یقف ذمیمی

(سلیمی) وهو سلیمی تقدیرنده یعنی (الا من اتی الله بقلب سلیم) امر عظیمنه منسوب سلامت عاقبت اوزره زندگانی ایدر (ذمیمی) دخی فهو ذمیمی تقدیر اولنوركه فعل ذمیمه واخلاق ردیه یه نسبت اولنمغله اوقاتكزار در دیمك اوله بو بیتلرلك اعرابلری چندان مسامحه یه محتاجدر بیت اول سخایه وبو بیت بخله ناظردر (ترجمه) بخلدن سالم اولان دارینده اولور سلیم * اهل بخل اولور توقفكردهٔ جای ذمیم

یهوی به فی وسط الجحیم * شرابه الصدید بالحمیم

هذا صراط الله مستقیم

(یهوی) دوشر دیمكدر (فامه هاویه) كریمه سنی اشرایدركه مستقری دوزخدر دیمك اولور بای تعدیه ایله القا ایدر یعنی دوشورر دو معنای تعدی یه تصدی اولنور (صدید) بعض جراحدن آقان صاری صو وایرینك دیدكاری نسنه در (حمیم) آب آتشین كه نار جحیم ایچره تشنگان عذاب دفع عطش ایله داسیراب اولمق مراد ایلدكارنده قاینار صو ویرلمكله تشدید عقاب اولنمغه ایمادر (هذا اهل صراط الله) ملاحظه سیله مستقیم مجرور اولمق دخی وجه اولور دیدیلر (ترجمه) بخل انك جاین ایدر یوم قیامتده جحیم * هم صدید اولور شرابی ویریلور ماء حمیم * اشته اول وصف اولنان یولدر طریق مستقیم (ذیل) بورجزه جواب اولمق اوزره قاضیمیر بولامیه رجزی * حضرت زهرا انشاد ایلدی دیوا یراد ایدر * انی اعطیه ولا ابالی * واوثر الله علی عیالی * امسوا جیاعا وهم واشبالی * اصغرهم تقتل باغتیال * للقاتل الویل مع الوبال (نطق)

اصبحت بین الهموم والهمم * هموم عجز وهمة الكرم

(هموم) ضمله غمومدركه غم كبی هم مفردیدر وثانی اولدن بدل كادر (همم) كسر ایله همتك جمعیدر همت قصد وعزیمت دیمكدر همدن بدل بعضدر (ترجمه) تا سحر آزردهٔ غم وعزیمت اولمشم * فكر عجز ایله سهر پرورد همت اولمشم

طوبى لمن نال قدرهمته * اونال عز القنوع بالقسم

(قنوع) ضمله رضا معناسنه كه امثالدندر (خير الغنا القنوع وشر الفقر الخضوع) وفتحله قانع معناسنه در (قسم) جنسدر واحدى تا ايله قسمتدر (ترجمه) نه سعادتدر كه قدر قصدهيلم واردیم * يا قناعتله ديم خشنود قسمت اولمشم

(نطق آخر) لقد علم الاناس بان سهمى * من الاسلام يفضل كل سهم

(اناس) برنده انام دخى نسخه در (سهم) نصيب (ترجمه) بيلديلر اولمش بنم اسلامده سهم عظيم * جمله سهم اصحابنه غالب بنم فضلم جسيم

واحمد النبى اخى وصهرى * عليه الله صلى وابن عمى

(احمد) اسم شريف نبويدر علم ووزن فعل ايله عدم انصرافى مسلم ايكن تنوين لحوقى وتنوينه حركه دخولى ضرائر شعريه دن معدوددر (اخى) يعنى قرابت نسبيه طينيه ويا اخوت دينيه مز واردر ديمكدر (صهرى) بيغنزه قرابت سببيه دخى كلمشدر ديمكدر (عليه) مؤخر صلايه متعلق جملهٔ دعائيه در (ابن عمى) تعبيرى اخى اداسنه ظاهرا مخالفدر لكن اخى معناسى حقيقت دكلدر (ترجمه) احمد مرسل ايدوب داماد اخوتله بنى * عم زاده مدر صلاة ايله سلام ايده رحيم

وانى قائد للناس طرا * الى الاسلام من عرب وعجم

(طرا) جميعا معناسنه (عرب وعجم) فتحه لرله دروسكونلرى لغت رديهٔ عاميه در لكن بونده انلرك سكونلرى وزن ايچوندر ضمه لر ايله دخى لغتدر ماعدا العرب عجمدر سبب تسميه عربانه تكلمه عدم قدرتلريدر كه كيشى الكن ويا اخرس اولمغله اصلا تكلمه قادر اولمسه دخى عجمى دينور كرچه عربى الاصل اولسون وصامت اولمغله بهايمه دخى عجما ديرلر وصلوات نهاريه يه عجما ديدكارى جهرا تلاوت بولنمديغى ايچوندر ولسانده عجمه اولسه كرك لغت سائره ده فصيح اولسون اعجم ومؤنثنده عجما دينور جمعى اعجمون واعاجم كلور كه (على بعض الاعجمين) لفظ مبيندر وبونده ناسدن اهل اسلام مراد اولنديغى ايكى قسمه منقسم اولمق قرينه سيله دركه من بيانيه ايله قسمينى ايراد ايلدى روم دخى عجمده داخلدر (حتى مفتى ابو السعود) مسعودك رؤياسنده شهودى خبريله شهيردركه منلا جامى جنابلرى حضور سعادت صاحب شفاعت عليه التحية ايله شرفياب اولوب عربى تكلم ايله مأمور اولدقده كندى كفته لرندن برنعت شريفك بو بيتنى حضور سعادته عرض ايدوب * فهم رازش نكنم او عربى من عجمى * لاف مهرش چه زنم او قرشى

من حبشى * پس عذرك مقبولدرنه وجهله تكلم ايدرسن ايله ديو بشارت رسان اولمشلردر (ترجمه) پيشرو اولدم جميع ناس ايچون حالا كه بن * هب عرب ايله عجب اسلامله بولوب نعيم

وقاتل كل صنديد رئيس * وجبار من الكفار ضخم

(صنديد) قنديل وزننده مهتر وعالى يعنى اولوركه جمعى صناديد معروفدر (جبار) بونده سركش وظالم معناسنه (كفار) برنده اسلام دخى نسخه در (ضخم) معجمه لرله در عظيم وجسيم كه بزرك دخى ديرلر (ترجمه) كافرانك سركشان ظالمانك قتل ايدوب * ايلدم نيجه صناديدى حسامله دونيم

وفى القرآن الزمهم ولائى * واوجب طاعتى فرضا بعزم

(ولا) دوستلقدر كه ولى الله بو ماده ندر (بعزم) برنده برغم دخى نسخه در (معنى) رب الانام بكا محبتى قرآن كريمده اهل اسلام اوزره الزام ايلدى وبكا از جان ودل اطاعت وانقيادى انلره واجب قيلدى ديمكدركه قرآن كريمده (النبى اولى بالمؤمنين من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام بعضهم اولى ببعض فى كتاب الله) وارد اولدى (روايت) امام احمد برا ابن عازبدن وزيد بن ارقمدن روايت ايدر حضرت مصطفى صلى الله عليه وآله وسلم حج شريف عودتنده بيت آتيده ياد ايلديكى اوزره خم جحفه ده واقع غدير يعنى كول باشنه رسيده اولدقلرنده نزول بيوردیلر اول اثناده حضرت مرتضانك اللرينه ياپشوب اصحاب كرامه خطابا بيوردیلركه سز بيلمزميسكز كه بن مؤمنلره كندى نفسلرندن اولايم حضار جواب ويروب بلى يا رسول الله اولاسين ديديلر ينه بيوردیلركه سزلرك معلومى دكلميدركه بن هر مؤمنه كندى نفسندن اولايم ينه جوابلرنده اى نعم ديديلر پس بيوردیلركه (اللهم من كنت مولاه فعلى مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه) يعنى يا رب بن كيملره مقتدا ايسم على المرتضى دخى انلرك مقتداسيدر يا رب على يه محبت ايدنلره سن محبت ايله وانكا عداوت ايدنلره سن عداوت ايله ديو دعا بيوردیلر عمر فاروق بو مجلسى مشاهده ايلدكده ديديكه اى اسد الله سن ايمان واسلام دعواسنده اولان رجال ونساءدن هر برينك دائما مولاسى يعنى افنديسى ورئيسى وصورت ومعناده مقتداسيسين ديو تهنيتله جناب حيدر كراره مرحبا قيلدى اشته بو سببدندركه جناب فاروق حضرت مرتضايه داماد اولوب زهرا حضرتلرندن اولان كريمه لرندن ام كلثومى تزوج ايله تبرك ايدوب اندن نسل نبوى علوى كلمشدر ثعلبى ديركه پيغمبر موقر عليه وعلى آله الصلاة والسلام

الازهر) بو مجلسی عقد ییوردیلر (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیك من ربك وان لم تفعل فما بلغت رسالته) کریمه سی نزولنده که دروایت سابقه یه دخی ملایمدر اشکاردر (ترجمه) قیلدی حق الزام حب لفظ محبوبی ایله * طاعتم فرض ایلدی بانص قرآن کریم

کما هرون من موسی اخوه * کذاك انا اخوه وذاك اسمی

(ترجمه) بندخی هرون کبی یم کاولدی موسایه شقیق * خاتم الرسله برادر اولدم اولدر شهرتیم

کذاك اقامنی لهم واماما * واخبرهم به بغدیر خم

(لهمو) صله در یعنی وزن ایچون اشباع حرکه ایله اسباغ اولنوب حرف تولید اولنمش (خم) (بین الحرمین) بر محلدر که جحفه ده در وجحفه تقدیم جمله میقات اهل شامدر (ترجمه) هم انك کبی نبی اصحابه قیلدی پیشوا * هم غدیر خمده قیلدی مقتدای مستقیم

فمن منکم یعادلنی بسهمی * واسلامی وسابقتی ورحمی

(من) استفهام انکاری ایچوندر (یعادل) برابر اولور دیمك (سهم) نصیب وحصه که فائز قدح معلی اولدیغنه ایما سهم * لفظیله تعبیر بیوردی (رحم) قرابت ومحرمیت (ترجمه) کیم برابردر بنم سهممده اولمازکیسه دنك * دین وسبق ایله قرابتده بهم اولمازهمیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لمن یلقی الاله غدا بظلمی

(ویل) حیف وندامت ووای یعنی یازق دیمك (غد) ایله روز رستاخیز مراددر (ترجمه) نیجه کره حیف یعنی کیم یازقلر اول کسه * باکه ظلمیله وارب یارین کوره انی علیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لجاحد طاعتی ومرید هضمی

(هضم) ظلم وکسر (ترجمه) وای اوغافل کیشی یه نیجه کز حسرت اکا * طاعتمدن سرکش اولوب باکه اول اوله خصیم

وویل للذی یشقی سفاها * یرید عداوتی من غیر جرمی

(سفاه) سفاهت (جرم) کناه (ترجمه) حسرت اول شخص سفیهه کیم شقاوت ایلیوب * باکه دشمن اوله بن بیجرم ایکن ایده سقیم (نطق دیکر)

الله اکرمنا بنصر نبیه * وبنا اقام دعائم الاسلام

(دعائم) جمع ومفردی دعامه کسر ایله عماد معناسنه در دین اسلامك دعائمی

که ترکجه ده دینك دیرکی دیدکلریدر (ترجمه) ایدوب پیغمبرینه نصرتیله حق بزه تکریم * ستون آسا بزمله قائم اولدی بنیهٔ اسلام

وبنا اعز نبیه وکتابه * واعزنا بالنصر والاقدام

(بنا) ده اولان با مع معناسنه اولمق بهتردر یاخود قلبله (اعزنابه وبکتابه) تقدیرنده اولوب عرضت الناقة علی الحوض قبیلندن اولور (ترجمه) خدا ویردی نبی ایله کتابیله بزه عزت * ایدوب نصر عزیز ایله معزز ایلیوب اقدام

ویزورنا جبریل فی ابیاتنا * بفرائض الاسلام والاحکام

(فرائض) جمع ومفردی فریضه فرض معناسنه در (ترجمه) بزی پیك امین ایدوب زیارت خانه مز ایچره * کتوردی فرض اسلام ایله حقدن صد هزار احکام

فنکون اول مستحل حله * ومحرم لله کل حرام

(مستحل) استفعالدن فاعلدر حلال اولان امرك حلالیتنی مقر دیمکدر (محرم) تفعیلدن فاعلدر حرامك حرمتنی رضاء الله معتقد دیمکدر (ترجمه) حلالك حلنه بز ابتدا ایلدك ایمان * حرامی ایلدك تحریم لله بویله در اسلام

نحن الخیار من البریة کلها * ونظامها وزمام کل زمام

(خیار) خیرك جمعی (زمام) اویان ویولار که لجام وعنان دخی دینور (ترجمه) بز خیر الامم اولدق نظامی هب برایانك * مسلمدر بزه سررشتهٔ دارین با اکرام

الخائضو غمرات کل کریهة * الضامنون حوادث الایام

(خائض) خوضدن شروع ایدیجی دیمکدر جمعنده نون ساقط اولمشدر صفتك الف ولامی موصولدر (غمرات) غمره نك جمعیدر شدت معناسنه که آینده (فی غمرة) وارد اولدی (کریهه) محذوف حالك صفتیدر (ضامن) کفیل دیمکدر ضمن قولنقدر بر امری التزام ایدن کسنه شیء محسوسی تأبط ایلمك کبیدر اما ضمن معنوی بعض صوفیهٔ طریقتده ظهور ایلمشدر که مثلا جامی قدس سره السامی خواجه حسن عطار ترجمه سنده ایراد ایدر و قتمزده سرو سنبلستان طریقت غنچهٔ سرسبز باغ حقیقت شیخ سید نور الدین سنبلی قدس سره یك بوزقرق تاریخنده بیمار اولدقلرنده کندی تاجداران خلفاسندن خواجه پاشا واعظی معبرزاده لرك کبیری شیخ محمد شانی مرحوم رضا ونیازیله بدلیتنی تضمن ایدوب درحال اول مرض حضرت عزیزدن زائل ومعبرزاده یه ناقل واول تیر قضانك نشانی شیخ محمد شانی اولوب چند ایامده عزم بقا وعزیز مشار الیه بالکلیه صحتنما و بکرمی

سنه دخی بیرایهٔ حدیقهٔ دوران فقرا اولدی حفظ اللسان ١١٦٠ تاریخنده بیتمش
سنه مدت خلافت وطقسان التی ییل مدت عمرلرین بعد التکمیل شرفده زمرهٔ
خاموشان اولدی خلافتلری والد ماجدلری سید علاء الدین افندیدن اولوب
انلرک دخی خاللری سید محمد ابویدن انلرک دخی انشته لری نجم الدین حسن
عینیدن واو دخی شیخ یعقوبدن وشیخ یعقوب دخی امامهٔ سبحهٔ طریقت سرحلقهٔ
چنصفهٔ معرفت مومی الیه سنبل باغ حقیقت الشیخ یوسف سنان افندی
جنابلرندن مجاز ارشاد خلافت اولمشلردر (روح الله ارواحهم) بو تاریخ
خوش آینده تبرکا بو فقیرک یادکاریدر (تاریخ) جانینه سنبل سنانک فاتحه
(سنة ٩٣٦) (ترجمه) شروع ایدنلر رشدتلی هر جنک کریهه بز * کمان حادثاته
بزهدف اولدق نیجه ایام

والمبرمون قوی الامور بعزة * والناقضون مرائر الابرام

(قوی) هداوزننده قوتک جمعیدر (ناقض) معجمه ایله ایپک قاتلرینی چوزوب آچان
کمسنه (مرائر) مساجد وزننده مریره نک جمعیدر شدید الفتل یعنی پک قوی
بوکلمش ایپدر (ابرام) قوت ویرمکدر بو ماده دن (مبرم) فاعلدر متین قیلان
کشی که ضدی ناقضدر (ترجمه) ویرب حبل متین دینه قوت عز ایله آخر
الهسر رشته کیردی کفری بوزدق بویله دراسلام

فی کل معرکة تطیر سیوفنا * فیها الجماجم عن فراخ الهام

(تطیر) افعالدن مضارع مؤنثیدر اوچورر یعنی فرلادر (جماجم) جمجمه نک
جمعیدر مفعولدر (فراخ) کسر ایله فرخک جمعیدر افراخ کبی یاوریلاردر (هام)
جنسدر واحدی هامه بونده رأس معناسنه که باشدر (ترجمه) ایدر طیار
هر صحن جهاد ایچره قلجلرهم * سر اعدامی جمله بچکان مرغ وش اعدام

انا لنمنع من اردنا منعه * ونجود بالمعروف للمعتام

معتام) مفضال وزننده درچکنیوب الی زیاده صاقنیان کمسنه که (ضربه فاعتم)
یعنی ضربنده احتباس وامتناع ایلمدی دیمکدرکه عامه غلط ایدوب فاعتب دیرلر
(ترجمه) مراداتسک اگر منع ایلر زهر کیمکه اولورسه * جسوره بز دخی معروف
حربی ایلرز انعام

وترد عادیة الخمیس سیوفنا * ونقیم رأس الاصید القمقام

(عادیه) عادیاتک مفردیدر عودت ایدن کمسنه لرک حیوانلری که آیتده
(والعادیات ضبحا) کلمشدر مفعولدرکه فاعله تقدمی برای وزندر وبونده عادیه

الامور دخی نسخه درمعجمه ایله ومهمله ایله در صباحله ظهور ایدن بولوتدر
(خمیس) عسکر (اصید) کبرندن ناشی باشی یوقاری قالدرن کمسنه (قمقام) عالی
وشریف کشی (ترجمه) شتاب ایله دونان جندی ایدررد تیغمز الحق * دخی
طوغرلدرزجکردن کبری ایدوب اقدام (نطق دیگر)

اطلب العذر من قومی وقد جهلوا * فرض الکتاب ونالوا کل ما حرما

(همزه) استفهام انکاری ایچوندر (اطلب) متکلمدر طلب بونده قبول
معناسنه (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه در (حرم) رانک فتحی ویا کسری ایله
ماضیدر آخرینک حرکه سی اشباع اولندی (ترجمه) عذری مقبولمیدرکلدر
قومک تحقیق کیم * بیلمدیلر فرض نصی بولدیلر جمله حرام

حبل الامامة لی من بعد احمدنا * کالدلو علقت التکریب والوذما

بونده امامتله مراد انلرسرلوحهٔ اهل بیت اولمغله مطلقا مقتدای دین اولملریدر
خلافت دکلدر زیرا خلافت حضرت ابو الامه صدیقک حقنده کتاب وسنتدن
اشارات ایله واجماع ایله عند اهل السنة منصوص مرتبه سنده اولوب حتی
منکر صحبتی کافر اولمق انلره خاصدر واول امر خلافتک ابوبکرده تقرری بابنده
جناب مرتضانک دخی رأی عالی منضم واجماع مزبورده مدخل اعظم بولندیغی
کتب سیرده ظاهردر لکن امامت ووصایت دائرهٔ اهل بیتده حضرت مرتضایه
مخصوص اولمسی بیرادر قالدیکه امر بیعتی سابقا تفصیل اولندیغی اوزره جناب
زهرانک رحلتنه دک علی قول تأخیری انلرک تطییب خاطری ایچون اولدیغی
هویدادر (علقت) ماضی مجهولدر اوبره قیلندی دیمکدر (تکریب)
صوقوغه سیله کبیر حبلی میاننده باغلدقلری ایپدر که صویه واصل اولوب حبل
کبیر بللنالمز اولقدن انکله مصون اولور (وذم) ذال تخذ ایله دریه وستله قایش کبی
ایلدکاری بغر سقدرا کاترکه دخی کرشدبنور صحیحی فتح کافله درجتی حضرت
مرتضی (لئن ولیت بنی امیة لانفضنهم نفض القصاب الوذام التربة) بیوردر یعنی اگر بن
بنی امیه یه غالب اولورسم قصابک یدندن ساقط اولان کرشی اخذ ایدوب ترابنی
تطهیر ایچون انی سیلکدیکی کبی تحقیق شدتله سیلکردم دیمک ترکیبنده وذام
لفظی بو ماده ده لغتدر (ترجمه) رحلت پیغمبری ایله امامت رشته سین *
دلو کیبی ربط دائم ایتدی اول رب الانام

لا فی نبوته کانوا ذوی ورع * ولا رعوا بعده الا ولا ذمما

(ال) کسر وشد ایله بونده پیمان وسائر معنالری حرف لامده (ع) (القد نصرا

فى الله دين محمد) بيتنده مفصلدر (ذمم) جمع ذمه مفردى ذمت عهددر (ترجمه)
قيلمديلروقت حضرتده اوزمره احتراز * انتقالنده دخى نقض ايتديلر
عهدين تمام

لوكان لى جائزا سرحان امرهم * حلفت قومى وكانوا امة امما

(سرحان) فتحله ترك معناسنه (امم) فتحله شى يسيركه ضمله امتك جمعيدر
(ترجمه) كروا اواسه بكا هر كارى حالنده قومق * ترك ايدردم انلره قلت
كاوردى بى نظام (رجز)

لاهم ان الحارث بن صمه * كان وفيا وبنا ذا ذمه

احد غزاسنده حضرت پيغمبر عليه السلام انصاردن حارث بن صمه نام صحابى يه
برخدمت سپارش ايدوب اتمام كاراله عتبهٔ عليه يه رومال اولدقده وقت
مأمولندن زياده زمان مرورنده حضرت حيدر كرم الله وجهه بو رجزى انشاد
ايلدى اول غزاده اصحاب كرامدن ثبات قدم اصحابنه حرف لام اواخرنده اشارت
واردر (صمه) كسر مهمله وشدايله حارثك پدرينك اسميدر (وفى) فعيل وزننده
نايه مضاعفدر وزن ايچون مخففدر وفادار ديمك (ذمه) عهد يعنى برامرده خلاف
مأمول حركتى عفو اولنور زيرا فى الاصل قديمدن وفادار عهد اولديغى ثابتدر
(ترجمه) حارث بن صمه دن يوق موجب هم اى همام * وقت حاجتده اول
ايتمشدى وفاى عهدى تام

اقبل فى مهامه مهمه * فى ليلة ليلاء مدلهمه

(مهامه) مساجد وزننده مهمه لفظنك جمعيدر بيان بر (ليلاء) تأكيددر زياده
قراكلق كيجه ليل أليل ودخى لائل كبى ويوم ايوم دخى دينور شدتنى تأكيددر
شعر شاعر قبيلندن اولوركه نهايت بلاغته رسيده اولان شعردر (مدلهمه)
مهمله ايله مفعل وزننده درمصدرى ادلهمام افعلال وزننده احاطه
معناسنه در يعنى ظلمت شدت ايله قابلاديغى كيجه (ترجمه) اول مخوف اولان
شب ايچره قيلدى اقبال اهتمام * اول دم مظلمه اولمش ايدى وحشت التسام

بين رماح وسيوف جمه * يبغى رسول الله فيها ثمه * لا بد من بلية ملمه

(جمه) كثيره (يبغى) طلب ايدر ديمكدر (فيها) ضميرى ليله يه عائددر
(ثمه) مكان ايچوندر (ملمه) بليه نك صفتيدر قريبة الوقوع ديمك (ترجمه)
نيزه وشمشير دشمن ايتمش ايدى ازدحام * ايليوب پيغمبرى انده طلب با اهتمام
تيرباران بلايه طوتمق استرلر تمام (نطق)

افاطم

افاطم هاك السيف غير ذميم * فلست برعديد ولا بلئيم

(فاطم) اصلنده تا ايله در وزن ايچون ترخيم ايله وسط كلمه اولان حرف مبنى حالى
اوزره قالمشدر (هاك) مخاطبه در خذى معناسنه اسماء افعالدندر (ذميم)
مذموم معناسنه (رعديد) مهمله لر ايله قنديل وزننده درقورق جبان كبى كه
ارتعاد يعنى دترمك وبو ماده دن رعاد بربالقدركه مس ايدن كسنه نك قولنه
رعشه كلوب بعده اويوشور مادامكه باقى حياتده اوله اول حالت زوال بولمز
(ترجمه) اى بتول آل ذو الفقارى بى ذميم * بنده يوقدر خوف وهم اولمم لئيم

افاطم قد ابليت فى نصر احمد * ومرضاة رب بالعباد رحيم

(ابليت) متكلمدر نعمتياب اولدم يعنى كافرله مجاهده بلاسى بنم حقمده نعمت
اولدى (ترجمه) نصر پيغمبرله اولدم مغتنم * حاصل اولدى باكه مرضاة رحيم

اريد ثواب الله لا شئ غيره * ورضوانه فى جنة ونعيم

ثواب) مطلق جزادركه (هل ثوب الكفار) جوزى ايله مفسردر لكن استفهامى
انكاريدر پس عوض عمل صالح مراد اولنمغه مانع دكلدر (ترجمه) مطلبم
انجق ثواب واجردر * هم دخى رضوان اكبر با نعيم

وكنت امرأ اسمو اذا الحرب شمرت * وقامت على ساق بغير مليم

شمرت) تفعيلدن ماضى مؤنثدر حرب مؤنث سماعى اولمغله درانكاريني قالدردى
ديمكدر شدت بولمقده زبانزددر (ساق) بالدرديدكلرى كه اياقده نظر جائز اولان
محل وبونده (يوم يكشف عن ساق) شدتله تفسير اولنمق قرينه سيله شدت مراددر
حتى فلان كسنه اياغه قالقدى ديرلر شدت غضب سبب عزيمت اولمق مراددر
(مليم) لومدن افعالدن فاعلدر لومه لايق اولان كسنه در (ترجمه)
حرب ايده تشمير ساق ايله قيام * بن اودم اولمم ملامتله ذميم

امت ابن عبد الدار حتى ضربته * بذى رونق يفرى العظام جسيم

(امت) متكلمدر (ابن) مفعوليدر اسمى طلحه در پدرى ابو طلحه در بوسببدن
طلحه بن ابى طلحه دينوركه ابن عبد العزى بن عبد الدار بن قصى در نسبى عماد
نسب نبوى يه قصى بن كلابده ملاقيدر لكن بو غزاى احدده علمدار مشركين ايدى
(ذى رونق) صويى كوزل وجوهرى پاك قلج ديمكدر (يفرى) فا ايله مضارعدر
قطع ايدر ديمكدر (جسيم) جيمله درصميم وسحيم دخى نسخه در (ترجمه)
ابن عبد الداره ايتدم قصد وضرب * تيغ كيم قطع ايدر اول عظم عظيم

فغادرته بالقاع فارفض جمعه * عباديد من ذى فائظ وكليم

(قادرت) متكلمدر ترك ايلدم ديمكدر (قاع) دوز بر محل مستوى كبى (ارفض) رفضدن افعلالك ماضيسيدر همزه سى وصليه در طاغلدى ديمكدر (عباديد) وجوه مختلفه يه ذاهب اولان كروه در عبابيد كبى وجمعدر مفردى يوقدر (قانط) نااميد و مأيوس كه (لا تقنطوا من رحمة الله) بو ماده دندر (كليم) مكلوم يعنى مجروح (ترجمه) ترك ايدوب ميدانده جمله قاچديلر * قلبلرى يأس اوزره قالبلر اليم

وسيفى بكفى كالشهاب اهزه * اجر به من عاتق وصميم

(اهز) متكلمدر سيلكرم صارصرم (اجر) جيم وزاى ايله اهز وزننده در قطع ايدرم ديمكدر ايكيسى ميانده جناس واردر (عاتق) اوموز دوش كبى صميم مهره كردن كه قوام بدن اولان كوكدر تركجه او كورغه ديئور (ترجمه) تيغ براقم يدمده رعشه دار * دشمنك دوش و سرين قيلدم دونيم

فازات حتى فض ربى جموعهم * واشفيت منهم صدر كل حليم

(فض) ماضيدر طاغتدى ديمك (ترجمه) سعى ايدوب تا حق طاغتدى انلرى * بولدى صدر ينه شفايى هر حليم (منقبه) قاضيدر ديركه ابن مسعوددن مرويدركه اول حالده جبريل عليه السلام سمايه عروج ايدركن لا سيف الا ذو الفقار ولا فتى الا على ديديكنى پيغمبر عليه السلام خبر و برمشدر و عكرمه جناب مرتضادن روايت ايدر احد غزاسنده كفره يى منع ودفعه قيام ايلديكمده (حضرت رسول الله عليه السلام) بيورديلركه بر ملك اسماندن سنك مديحه كى ياد ايدوب لا سيف الا ذو الفقار ولا فتى الا على ديدى بو مجلك بسيطى حرف الجيده ترقيم اولنمشدر وينه مير حسين مشار اليه ديركه عالم غيبدن پيغمبر عليه السلام بو رباعى ايله مخاطب اولدى * ناد عليا مظهر العجائب * تجده عونا لك فى النوائب * كل هم وغم سينجلى * بولايتك يا على يا على (ذيل) شارح عليل شرح صدره المولى الجليل ديركه شيخ عبد الغنى شامى قدس سره السامى جنابلرينك عقود اسمنده مولويه يه مخصوص اولان رساله لرينى شرحه خدمتى اثناسنده بو رباعى يه الزم اولان مقالاتى يازوب مسند الفردوسده حضرت صديقه روايتيله تخريج اولنان (ذكر على عبادة) حديث شريفنى ايراد ايلدكارى محلنده كما ينبغى تفصيل اولنمغله بو مقامده تكثير سواددن حذر اولندى

(رجز) انا على المرتجى دون العلم * مرتهن للحين موف بالذمم

بو رجز غطرف بن جشم نام شخصك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه رجز

غطرف بودر * انى غطرف نعم وابن جشم * انا زل الموت الى الموت جشم * انا صفى سالف الدهر محمود الشيم * وفى الوغاء الاول ليث مقتحم * انبت لحالك الله لليث قطم (مرتجى) افتعالدن مفعولدر (دون) عند معناسنه (علم) علامتدر (مرتهن) افتعالدن فاعلدر رهن آلان كشى (حين) هلاك (موف) ايفادن فاعلدر اصلى موفى ايدى (ذمم) جمعدر واحدى ذمتدر (ترجمه) بن على مرتجايم رفع اولندقجه علم * موته آماده وفاده اولمشم ثابت قدم

انصر خير الناس مجدا وكرم * نبى صدق راجحا وقد علم

(انصر) مضارع متكلم (نبى) خيردن بدلدر (ترجمه) نصرتم پيغمبره در صاحب مجد وكرم * اول نبى صدق ورحمتدر بيلور كم دمبدم

الى ساشفى صدره وانتقم * فهو بدين الله والحق اعتصم

(اشفى) متكلم (انتقم) افتعالدن متكلم (اعتصم) باب مزبوردن ماضيدر وسقدمى اكا تعلق ايدر (ترجمه) صدرمك اولور شفاسى نقمت خصمى بودم اعتصام دين وحقه ايلدى بذل همم

فانبت لحالك الله يا شر ودم * فسوف تلقى حر نار تضطرم

تحل فيها انت تهوى كالحمم

لحالك الله) لعنك الله كبى شتمدر (قدم) مقدم وقدوم (تضطرم) ضرامدن افتعالك مضارع مجهول ومؤنثيدر يالكنمش ديمكدر (حمم) ضمله جمعدر واحدى حممه كومركه فحم وزكال وزغال وانكشت كبى اسملرى واردر (ترجمه) ثابت اول حق لعنت ايده سكا اى شر قدم * پس يقينده كوره سين سن آتش درد والم كانده بوزلر اوزره دوشوب اوله سين سن چون حمم (نطق)

يا عمر وقد لاقيت فارس بهمة * عند اللقاء معاود الاقدام

غزاى خندقده عمرو بن عبد الود نام كافره خطابا وارد اولان اشعاردندركه حرف الباء آواسطنده * اعلى تقحم الفوارس * بيتنده مفصلدر (بهمه) ضم موحده وسكون ايله اول فارسدركه شدت وصولتى سببيله سمت غلبه سى خصمنه مبهم اوله وعسكره دخى جيش بهمه ديرلر (معاود) مفاعله دن فاعلدر محل قدمينه عودت ايدن كسنه (اقدام) فتح ويا كسر ايله در اضافت بمعنى فى اولوب فى الاقدام مراد اولنور (ترجمه) اى عمرو بر فارس استاده دوش اولدك كه اول * كارزارايچره تكررله ايدر اقدام تام

من آل هاشم من سناء باهر * ومهذبين متوجين كرام

(من) بیت سابقده اولان لفظ فارسی بیاندر (آل هاشم) حرف دالدم (ع)
اخا الملك خلی ثمه سید هاشم * نظمی شرحنده مفصلدر (سنا) ضیا و بلند (باهر)
غالب (مهذب) پاك (متوج) تفعیلدن مفعولدر تاجدار یعنی قومی میاننده
مرجع کبار و ملاذ هر کار قیلنمش دیمکدر (العمایم تیجان العرب) مؤداسنجه
ابتدا پیغمبرانده تاج یعنی عرقیه دن کبیر عمامه اختیار ایدن نبی عربی مبین
خاتم المرسلین اولمغله اکلیل کبی صاحب التاج دخی اسماسندندر سائر اقران
پیغمبراندن تفردلری سببیله اصحاب طرق صوفیه دخی تاج نامیله بر نوع سکه
رسم ایلمشلر و هر برنده سبب امتیاز اولور علامت وضع ایلمشلردر حتی حضرت
امام اعظم اعظمیه دیدکاری متعدد تارکلی عمامه یی امام جعفر صادق ایله بعد
الصحبه کندیلره تخصیص ایلدی سر تاج امم صلی الله علیه وسلم فی الاصل مختارلری
اولان تاجی زمان ظهور نبوتده تبدیل بیورمدقلرینه نظرله بعضیلری دخی
هر کسك زی مخصوصی کندینك تاجیدر دیدیلر زیرا عرف بلده رعایتی راجح
شرعیدر انکیچون صوفیهٔ کرام میاننده خواجکان تغییر وضع قدیم ایلیوب
بر مقتضای خدمت صوریه تبدیل هیئت لازم کاسه اعظمیه یی اختیار ایدرلر
هندیلرك کلاهی نقشبندیه تاجی دکلدر بلکه ابقای ما کان ایچوندر بو بحثده
بو فقیرك رساله مخصوصه سی واردرکه انواعی دخی بیان اولنمشدر (ترجمه)
آل هاشمدن او فارسکیم بلندان رجال * هم مهذب تاجداران کرام آل کرام

یدعو الی دین الاله ونصره * والی الهدی وشرائع الاسلام
(شرایع) شریعتك جمعیدر طریق دین معناسنه (ترجمه) دعوت ایله دین
حق و نصرته ایلر جهاد * راه اسلام و هدایت سمتنی ایلر التزام

بمهند عضب رقیق حده * ذی رونق بفری الفقار حسام
(عضب) مهمله نك تقدیمیله قلجدر لکن بونده (مهند) سیف هندی معناسنه
سبق ایلمکله معنای قطعی اعتباریله صفت اولوب تکرردن خلاص بولور (فقار)
فقره نك جمعیدرکه اوکورغه کوکی مراددر (ترجمه) تیغ هندی رقیق الحد
ایله ایدوب غزا * مهرهٔ ظهر عدویی ایلر اشکسته تمام

ومحمد فینا کان جبینه * شمس تجلت من خلال غمام
(تجلت) تفعلدن ماضی مؤنثدر ظهور ایلدی و هویدا اولدی دیمکدر (خلال)
ایکی شیئك بیننده اولان فرجه در آلت اولان خلال دیشلر آراسنه تخلل ایلمکله
تسمیه اولنمشدر (غمام) بولوت سحاب کبی (ترجمه) بیمزده هم جبین انور

پیغمبری * آفتاب منجلیدر کویا ابر ایچره تام

والله ناصر دینه ونبیه * ومعین کل موحد مقدام
(مقدام) کسر ایله کثیر الاقدام معناسنه صفت موحددر (ترجمه) حق تعالی
ناصر یدر دین ایله پیغمبرك * هم موحد مسلمه ایلر اعانت بر دوام

شهدت قریش والقبائل کلها * ان لیس فیها من یقوم مقامی
(ان) بان تقدیرنده در (ترجمه) هر قبیله و قریش ایلر شهادت شویله کم *
بو قدرانلرده بنم جایمده هیچ ایدن قیام (رجز)

اثبت لحالك الله ان لم تسلم * لوقع سیف عجرفی خضرم
قائد بن قابوس بکر بنك دیدیکی رجزه جوابدرکه رجز قائد بودر * یا ایها الجاهل
بالترغم * ماذا ترید من فتی غشمشم * اروع مفضال هصور هیصم * ماذا تری یا ازل
معصم * وقاتل القرن الجری المقدم * والله لا اسلم حتی تحرم (لم تسلم) اسلامدن
مضارع جحد مطلقدر (وقع) وزن و معناده ضربدر (عجرفی) مهمله لر میاننده
جیمله ورابعی فادر یاریجی وکسیجی و حادثه پیدا ایدن که فتنه انکیز معناسنه
(خضرم) معجمه لردن صکره مهمله ایله کاریاوریسی و بونده سیف صغیر لکن
کسکین دیمکدر (ومخذم) دخی نسخه در سیف قاطع معناسنه در (ترجمه)
لعنت ایده کر مسلمان اولاسك رب عظیم * قیل متانت ذو الفقارم ضربنه سن
ای اثیم

تحمله منی بنان المعصم * احمی به کائبی واحتمی
(بنان) بارمق باشی که بر بغومدر انمله کبی (فائده) بش پارمقدن بری ابهام
باش پارمق که انکشت نر و انکشت سترك دخی دینور (ایکنجی) مسبحه شهادت
پارمغیدر سباحه مهلله دعاءه مشیره انکشت دشنام سبابة المتندم دخی دیرلر
(اوچنجی) وسطی که اورته پارمقدر (دردنجی) بنصردر عتب دخی اسمیدر ادسز
پارمق که بی نام دینور (بشنجی) خنصردر کوچك پارمق کهبر کاوج کهین کهترین
دخی دیرلر آیه یه متصل اولان طرفلرینه رواجب دینور مفردی راجبه در
و اورته بغوملری براجمدر مفردی برجمه در بعضیلری دخی انبوبه لرك مفصللریدر
دیدیلر جمله سنه اصابع و شناتر دینور مفردلری اصبع و شنتره در (معصم) رسغ
معناسنه بیلکدر قولده بلازك محلی (احمی) نفس متکلم حفظ ایدرم دیمك
(کائب) جمعدر وزن و معناده عساکردر مفردی کتیبه در (احتمی)
افتعالدن متکلمدر پرهیزکار اولورم دیمك حمایت ماده سندندر (ترجمه)

دست باكده اولان شمشير ايله اولوب مقيم * كنديمى جنده له حفظ ايدم اولوب لطف كريم

انى ورب الحجر المكرم * قد جدت لله بلحمى ودمى

(حجر مكرم) حجر اسوددر كه ركن كعبه ده در انى استلام وتقبيل ايله طوافه ابتدا ايدرلر انده عهد الستك وثيقهٔ محررهسى وديعه در اول عهدى تجديد ايچون استلام اولنور ديو آثارده مضبوطدر (جدت) ضمله جوددن متكلم ماضيدر بن فدا ايلدم ديمكدر (ترجمه) بن برب سنك اكرم فى الحقيقه ايلديم * حق يولنده اوزوجودم بذل هم قيلدم عديم (رجز ديكر)

هذا الكم من الغلام الهاشمى * من ضرب صدق فى ذرى الكمائم

(ذرى) ضم معجمه وقصر ايله جمعدر كه مدور قلنسوه يعنى دكرمى طاقيه ديمكدر مراد اول ايامده صناديد عربك باشلرنده لابس اولدقلرى عمامه وانك چاق اعلاسيدر ذروه كبى * مكارم دخى نسخه در (ترجمه) سزه كوندر بوتيغ ال هاشم كه ضرب ايدر باشيكز اوزره قائم

ضرب يقود بشعر الجماجم * بصارم ابيض اى صارم

(يقود) مضارعدر قائد اولور يعنى چكر (جماجم) جمعدر مفردى جمجمه كاسهٔ سردر (ترجمه) تراش ايلر سر اعدايى دائم * بو تيغ بى دريغ وسيف صارم

احمى به كتائب القماقم * عند مجال الخيل بالاقادم

(قماقم) ضمله كسكين قلج وعدد كثير وسائر معنايه اولان قمقامك جمعيدر (مجال) جولان (اقادم) اقدامك اودخى قدمك جمعيدر (ترجمه) حمايه مده بنم جندا كارم * بتوب اولدقده دشمن جمله قادم (رجز آخر)

انا على ولدنى هاشم * ليث حروب للرجال قاصم

صحيح خيبرى مراد اولدقده بو رجزى انشاد بيوردبلر (هاشم) جدّ يدر بونده فعلك تأنيثى دلالتيله قبيله مراددر (قاصم) وزن ومعناده كاسر ديمكدر (ترجمه) على يم بنكا اب روى هاشم * بنم شير وغا شجعانى قاصم

معصوصب فى نقعها مقادم * من يلقنى يلقاه موت هاجم

(معصوصب) افعيعال بابندن مفعولدر جمع اولنمش معناسنه (نقع) توزكه غبار كبى (مقادم) جمعدر مفردى مقدامدر مفتاح ومفاتح كبى ومؤخر مبتدادر (ترجمه) ثبات اهلى بنم اثرمده جمله * كاورسه قارشو بولور

موت هاجم (رجز ديكر)

لاتهان واسمعن كلامى * انى ورب الركع الصيام

زبيره خطابا نظم ورايلمشدر نون اوّل مشدّد وثانى مخففدر (ركع) ضم وشده ايله راكعك جمعى وبونده صيام قرينه سيله راكعيندن مصلين مراددر كه (واركعوا مع الراكعين) صلوا معهم ديمكدر ديدبلر واركان صلاتيه دن ركوعه سبب تخصيص سابقا بسط اولنديغى اوزره اديان سالفه صلاتلرنده ركوع اولميوب بودينه خاص اولمسيدر كه ذكر جزء طريقيله ركعت تسميه سى دخى بويله در (صيام) صائمك جمعيدر (ترجمه) كل عجول اولمه سوزم طوت اى همام * رب عباد حقيچون بودر كلام

اذا المنايا اقبلت خيامى * حلت حل الاسد الضرغام

عشرهٔ مبشره دن اولوب وعمات نبويه دن صفيه بنت عبد المطلبدن اولان زبير ابن عوامه خطابا وقعهٔ جمله ده تهديدا صادر اولوب اودخى مخالفتدن فارغ اولمشدر اصلنده بيت (اذا اقبلت المنايا) ايكن وزن ايچون تقديم اولندى (منايا) فتحله منيه نك جمعيدر موتلر معناسنه (خيام) كسر ايله جمعدر كه مفردى خيمه چادردر بونده مراد خيمهٔ عربيه در كه اغاج داللرندن ياپرلر (ضرغام) كسر ايله ومعجمه لر ميانده مهمله ايله اسدك مراد فيدر لكن بونده قوى معناسنه اولورسه تأسيس اوله (ترجمه) چونكه اقبال خيام ايده ائام * حملهٔ شير انه ايلردم تمام

بيا تر مؤال حسام * عوّد قطع اللحم والعظام

(باتر) ابتر ماده سندن وزن ومعناده قاطعدر خواجه نصر الدين اقشهرى يه منسوب بوملع قطعه ده ايرادى لطيفه يه سبيدر كه يورمشلر * رفتم بجاى سيوربلر كوردم طقوز قورد امدى * برقاچنى باترلدم * برقاچى تارلاميروى (مؤلل) تأليلدن مفعولدر كسكين قيلنمش (عوّد) ماضيدر آلشدى يعنى عادت ايلدى (عظام) عظمك جمعيدر كوكاردر (ترجمه) زبوردستم ايدى كسكين حسام عادتيدر قطع لحم ايله عظام (نطق)

اما والله ان الظلم شؤم * ولا زال المسيء هو الظلوم

بو شعر معاويه يه خطابا صدور ايلمشدر (شوم) ضم وتسهيل ايله يمنك ضدّيدر بخيرديمكدر * شآمت عبد الله بن عمر روايتيله اوچ شيئه عادتا منحصر اولديغى (انما الشؤم فى ثلاثة) حديثيله ثابتدر كه بونلرده كثير الوقوعدر برى آت كه انكله غزا اولنميه وشموس يعنى بدخو اولوب مانع ركوب اوله كه چامش ديدكارى

غلطیدر وبری دخی مرأه در اودخی سلیطهٔ بدخو ویاعاقرکه ولد کتورمز اوله واوچنجی داردر همجواری سیء الاخلاق وکندی ضیق ومسجده بعید اولان خانه در (ظلوم) ظالم شدید (ترجمه) فی الحقیقه اولدی والله تعدی ناسه شوم هم اساءتده مصر اولان کشی اولور ظلوم

الی الدیان یوم الدین یمضی * وعندالله یجتمع الخصوم

(دیان) خیره وشره لایق اوزره جزاء وفاق ایدیجی دیمکدر اسماء الهیه دن معدوددرکه امام بخاری روایت ایدوحتی شیخ سهروردی چهل نام سریانیه دن برنده ایراد ایدوب * یادیان العباد کل یقوم خاضعا لرهبته ورغبته * دیو ترتیب وترجمه ایلمشلردر وشراح نیجه خواصنی تعداد ایدرلر (یوم الدین) یوم جزا معناسنه که سورهٔ فاتحه ده واقعدر (یمضی) مضارع غائبدر فاعلی بیت سابقده اولان ظلومه عائددر نمضی متکلم مع الغیر صیغه سیله دخی نسخه در (خصوم) خصمک جمعیدر (ترجمه) روز حشر اولدقده وارر لر حضور حضرته * جمع اولوب دیوان حقده طوره لر جمله خصوم

ستعلم فی الحساب اذا التقینا * غدا عند الملیک من الغشوم

(فی الحساب) فی یوم الحساب ویافی عرض المحاسبه تقدیرنده در (التقینا) افتعالدن ماضی متکلم مع الغیر صیغه سیدر (ملیک) اسماء الهیه دندر (عند ملیک مقتدر) لفظ کریمدر (غشوم) فتحه له وزن ومعناده ظلومدر (ترجمه) بیله سین روز حساب اولدقده انده جمع اولوب * حق قتنده سنمی یمی ایلین ظلمه هجوم

ستنقطع اللذاذة عن اناس * من الدنیا وتنقطع الهموم

(ترجمه) جمله لذت کسلمک ناسدن اولدی قریب * هم جهانک قالمیه آلایشندن هیچ هموم

لامر ما تصرفت اللیالی * لامر ما تحرکت النجوم

(امر ما) یعنی امر عظیم (تصرفت) وزن ومعناده تحولت کبی ماضی مؤنث یعنی برحالدن برحاله تنقل ایلدی (تحرکت) حرکت وجنبش ایلدی دیمک (نجوم) حرکت قرینه سیله ساقی اولمیان نبات مراد اوله که (والنجم والشجر) بومعنایه وارد اولدی ویا لیالی قرینه سیله سیارات اوله وبوقول علوی علوی وسخن مرضی مرتضوی ایله اشارت وتقریر واردرکه نجوم وکواکبده ودیعة الله اولان تأثیرات کونیه واردر بوبحثه دائر کلام حرف الف اوائلنده اسبوع الایام

اواخرنده مفصلدر ومعرفا النجم ثریانک علمیدر شایدکه اندن کنایت وجمعیت برای قافیه اوله ویا مطلقا جنس کواکب اوله ووقت معناسنه اولان نجمک جمعی دخی اولمق محتملدرکه قرآن جلیل تنجیما تنزیل بیورلدی دیو آثارده کلمشدر وبو معنادن موقته منجم دیرلر (ترجمه) حالت عظمی ایچون ایدر تکرر کیجه لر * اعظم احوال ایچون سیران ایدر باقسک نجوم

سل الایام عن امم تقضت * ستخبرک المعالم والرسوم

فائده (ایام) یومک جمعیدرکه نهار معناسنه در نهاردن لیل افضلدر دیدیلر زیرا راحتلیدرکه جنتدندر اما کوندز مشقتلیدرکه جهنمدندر وحوادث ایامه نسبت اولنورکه شدائد وبلایادر (وخیر من الف شهر) کیجه حقنده درکه اکا عدیل اولور نهار یوقدر وسورة اللیل واردر سورهٔ نهار یوقدر واکثر آیاتده لیل نهاره تقدیم اولندی وذاتنده دخی کوندزک کیجه سی مقدمدر (ولا اللیل سابق النهار) کریمه سنده لا زائده در وکیجه لرده صلاة ایچون مکروه وقت یوقدر لکن کوندزده واردر وتهجد واستغفار اسحار نوافل نهاردن افضلدر کیجه یه مخصوصدر وتجلیء اکبر ومعراج کیجه واقعدرکه معراج مؤمنین اولان نماز دخی انده فرض اولمشدر وظهورات خیریه دن کنایه ایدوب اللیالی حبالی دیرلر (ع) یا نیمشبی آید یا وقت سحرگاهی * اگرچه نهار ایچون دخی خواص واردر لکن موازنه ده ینه لیل راجحدر حتی افضل اوقاته تعلیق طلاق اولنسه لیلهٔ قدرده واقع اولمق مفتی به در ردید کاری فتاوای حدیثیهٔ هیتمیه ده مفصلدر (امم) ضمله امتک جمعیدر طوائف مختلفهٔ ماضیه (تقضت) تفعلدن ماضی مؤنثدر تمام اولدی ودوکندی دیمکدر (مضین) دخی نسخه در (معالم) نشانلرکه یول بیلمک ایچون صحرالرده دیکدکاری میللردر (رسوم) اسلافی تذکره سبب اولان آثار باقیه (ترجمه) روزکاره صور گروه سالفه احوالنی * ساکه اخبار ایده عبرت ایله آثار رسوم

تروم الخلد فی دار المنایا * فکم قد رام مثلک ماتروم

بوبیتده ردّ العجز علی الصدر واردر (تروم) سن مرام عدّ ایدوب ومطلب اتخاذ ایدرسین (خلد) مصدردر خلود کبی (ترجمه) دار فانی ایچره خالد اولمق استرسین عجب * نیجه سی ایتدی سنک کبی بو خواهشده قدوم

تنام ولم تنم عنک المنایا * تنبه للمنیة یا نؤوم

(تنبه) تفعل بابندن امر حاضردر (منیه) منایانک مفردیدر (نؤوم) نومدن فعول صیغه سیله مبالغه ایله نائم دیمکدر (ترجمه) خواب غفلتده

یاترسین مرك ایسه بیداردر * سنده بیدار اول تدارك كوربو موته ای نوئم

لهوت عن الفناء وانت تفنی * فما شیء من الدنیا یدوم

(لهوت) ماضی مخاطبدر مشغول اولدك یعنی سنی تكاثر اشغال ایلدی دیمكدر كه (ألهاكم التكاثر) كریمه سنه ایمادر (ترجمه) موتدن غفلتده سین فانی اولورسین عاقبت * ماسوانك جمله سی فانی اولور حقدر سوزم

تموت غدا وانت قریر عین * من العضلات فی لجج تعوم

(قریر) مسرور معناسنه در عینه اضافتله استعماله سبب بودر كه كوز یاشی غمدن بارد اقار و محزوندن حار چیقار فلان كس بنم قرة العینمدر سرور دیده مدر محلنده مستعملدر یعنی كوزم صوغقلغنه سببدر دیمكدر بكتاشیه زاویه لرینه قرتین دیدكاری بو وجهه نظرله در (عضلات) تقدیم مهمله ایله عضله نك جمعیدر شدائد روزكار مراددر حتی انشالرده حلال المشكلات الدینیه وكشاف المعضلات الیقینیه دینور (لجج) ضمله و جیمله لجه نك جمعیدر دریایه و نهره دخی دینور (تعوم) مضارع مخاطبدر عوم ایدرسین دیمكدر عوم سباحتدر تركجه صوده یوزمك (ترجمه) یارین اولدكده قریر العین اولام ظن ایلدك طالدیغك بحر شقاوتدن ایرزموج غموم (نطق آخر)

محمد النبی اخی وصهری * وحمزة سید الشهداء عمی

بو بیتك الفاظی كرات ایله بسط اولنمشدر (ترجمه) اول حبیبك بن قرنداشی دخی داماديم * حمزهٔ صاحبقران عمم شهید انه امام

وجعفر الذی یضحی ویمسی * یطیر مع الملائكة ابن امی

اخی محلنده (ابن امی) دیمكده نكته بودر كه لاب برادری اولدیغی اگرچه معروفدر لكن لام دخی برادری اولمسنی اعلامدر وهم قافیه دخی میمدر (ترجمه) جعفر طیار ابن مادرمدر روز و شب * جنت مأواده اوچار بین الاملاك الكرام

وبنت محمد سكنی وعرسی * مشوب لحمها بدمی ولحمی

(سكن) قلب انكله ساكن اولدیغی شیدر كه دلارام دیرلر (عرس) كسر ایله در زوجه و صاحبة البیت (مشوب) مخلوط (ترجمه) دختر پیغمبر اولمشدر انیس وهمدمم * قول وفعلده مطابق غمكسارم نیكنام

وسبطا احمد ولدای منها * فمن منكم له سهم كسهمی

(سبط) قزی اوغلیدر اصلی سبطان در اضافتله نون ساقطدر (احمد) اسم شریفنه جر و تنوین ضرورت وزن ایله لاحقدر والا غیر منصرفدر (ولدای)

اصلی

اصلی ولدان اولوب یاء متكلمه اضافتله كذلك نون اسقاط اولنمشدر (ترجمه) هم ایكی سبط رسول الله بنم اوغلارم * كیده وارسزدن بو رتبه حصهٔ نسبت تمام

سبقتكم والی الاسلام طرا * غلاما ما بلغت اوان حلم

(طرا) جمیعا (اوان) وزن و معناده زمان (حلم) ضمله درد وش ایله بلوغه ایرمكدر لكن مطلقا بلوغده شایع اولدی (ترجمه) سابقم بن سزلره باجمله دینده رقدیم * ایرمدن ایام حلمه ایلدم اقرار تام

واوجب لی ولایته علیكم * رسول الله یوم غدیر خم

(ولایت) نظارت و وصایتدر (غدیر خم) قریبا یازلدی (ترجمه) هم وصایتله بنی قیلمشدی ناظر سزلره * تولیت ایله غدیر خمده اول فخر الانام

واوصانی النبی علی اختیار * لامته رضا منكم بحكمی

(ترجمه) اختیار ایدوب بنی قیلدی وصیت سزلره * حكممه راضی اولاسزهم اولوب امریمه رام

الا من شاء فلیؤمن بهذا * والا فلیمت كمدا بغم

(الا) حرف تنبیه وانها (الا) ادات استثنادر میانلرنده جناس واردر (كمد) فتحتین ایله حزن مكتوم (ترجمه) كیم دیلرسه آكه ایمان ایدایه بو امر ایله ایتمین اولسون بو حزن وحسرت ایله بردوام

انا البطل الذی لم تنكروه * لیوم كریهة ولیوم سلم

(بطل) حركه لرله شجیع و بهادر (كریهه) جنك اسملرندندر (سلم) صلحدر (ترجمه) ایتمدیكز مرد میدان اولدیغم انكار سز * جنك وصلح ایچون بنی اقرار ایدرجمله انام (حكایت) قاضی مرحوم دیر كه روایت ایدرلر كه حضرت مرتضایه معاویه مكتوب یازوب دیدیكه یا ابا الحسن بنم دخی فضائل كثیرهم واردر بنم بابام زمان جاهلیتده قومنك كبارندن ایدی و پیغمبر علیه السلام دخی انك دامادی اولدی بن دخی خدمت كاتبلرنده اولدم ومؤمنلرك دایسی یم دیدكده حضرت حیدر كرار دخی شعر مشروحی اكا جواب اولمق اوزره انشاد ایلدی واقعا عبد الله بن جحشك زوجه سی ام حبیبه كه معاویه نك لاب همشیره سیدر هجرتك یدنجی سنه سی شوهریله حبشه یه هجرت ونجاشی حمایه سنده آسودهٔ راحت اولمشلر ایدی عبد الله اول محلده فوت اولدقده بعد العده مجلس نجاشی ده سلطان انبیا علیه التحایایه عقد غائبانه اولنوب مدینه یه ارسال ایلدیلر بو اعتبار ایله ام المؤمنین برادری اولمغله خال مؤمنان اولمش اولور زیرا

(النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم کریمه‌سی ناطق اولدیغی اوزره
پیغمبر علیه السلامك حرم همایونلری مؤمنلرك انالری اولور ومعاویه کاتب
نبوی اولدی لکن کاتب وحی اولمسنده اختلاف واردر (کتاب الوحی) بونلردر
خلفاء راشدین ٤ و٥ زید بن ثابت و٦ ابی بن کعب و٧ عامر بن فهیره و٨ عبدالله
ابن ارقم و٩ ثابت بن قیس بن شماس و١٠ خالد بن سعید بن عاص و١١ حنظلة
ابن ربیع و١٢ شرحبیل بن حسنه رضوان الله علیهم اجمعین (نطق دیگر)

فلوانی اطعت عصبت قومی * الی رکن الیمامة اوشئام

(اطعت) ماضی مجهولك متکلمی بن مطاع قیلنسم دیمکدر (عصبت) موحده
ایله درماضی متکلم که ضم وسوق ایلدم دیمك (یمامه) حجاز ایله یمن میاننده
برناحیه‌در (شئام) سحاب وزننده یمان کبی شامی دیمکدر (ترجمه) مطاع
اولسم ایدردم قوممه بخش * یمامه سمتنی یاشامی انعام

ولکنی اذا ابرمت امرا * تخالفنی اقاویل الطغام

(اقاویل) اقوالك واودخی قولك جمعیدر (طغام) فتحله جنسدر واحدی
طغامه‌در اراذل واسافل ناس (ترجمه) ولی برامری ابرام ایلسم بن *
خلاف ایدوب لئام ایتمزلر اقدام (حکایت) ابن اعثم دیرکه چونکه صفین
واقعه‌سنده صفین مقابل اولدیلر فرات صوینه وصولدن عسکر مرتضی
کرم الله وجهه معاویه ولشکرینه مانع اولدیلر پس معاویه برتدبیر چیقاروب
انك اوزرینه یازدیکه ای اهل عراق معاویه سزك طرفه فرات صوینی آقیدوب
سزی غرق ایلمك مراد ایدر حذر اوزره اولك والسلام وکیجه اول اوقی عسکر
کرارك ایچنه آتدی عسکر حیدرانی بولوب مضمونی بیلوب میانلرنده نزاع واقع
اولدی برطریقله اسکات قابل اولمیوب اول محلدن آخریره نقل ایلدیلر درحال
معاویه لشکرینی قالدروب انلرك یرینه کادکارنده حضرت کرار محزون والمدار
اولدی پس مالك بن اشتر واشعث بن قیس اتباعیله مطایا سوار غیرت اولوب
لشکر معاویه‌یه حمله وهجوم ایله عظیم جدال ایدرك انلری اول محلدن ینه اولکی
منزللرینه سوروب حضرت مرتضایی راضی قیلدیلر (نطق آخر)

لنا الرایة السوداء یخفق ظلها * اذا قیل قدمها حصین تقدما

بوشعر قبائل عربك صفین وقعه‌سنده ایلدکاری خدمت بیاننده‌در (یخفق)
خفقان ماده‌سندن باب اولدن مضارعدر مضطرب اولور وحرکت ایدر
(حصین) بووقعه‌ده علمدار اولان ابن منذرك اسمیدر تصغیر ایله در کنیه‌سی

ابوساساندربنی ربیعه دندر (ترجمه) سایهٔ سودای رایه جنبش اقدام ایدر
امر تقدیمیله کر اشعار اولنسه اهتمام

فیوردها فی الصف حتی یزیرها * حیاض المنایا تقطر الموت والدما

(حتی یردها) ویدیرها (وسهام المنایا) دخی نسخه‌لردر (یزیر) ازاره‌دن
مضارعدر زیارته کتورردیمکدر (تقطر) افعالدن مضارع مؤنثدر قطره‌لر پیدا
ایدردیمکدر دملك الفی علامت نصبی اشباعدن پیدا اولور (ترجمه)
صفه ایصال ایلیوب تاکه زیارت ایتدرر * مرك حوضن کیم دوکیلور آکه
موت ودم تمام

تراه اذا ما کان یوم حفیظة * ابی فیه الا الغیرة وتکرما

(یوم حفیظه) زمان معرکه‌در (یوم کریهه) (وغیرت) بدلی عزت دخی نسخه‌در
(ترجمه) کوره‌سین روز وغاده سن حصینی کابلمز * اجتناب الا که غیرتله
تکرمدن مرام

واجمل صبرا حین یدعی الی الوغا * اذا کان اصوات الرجال تغمغما

(اجمل) ماضیدر فعل جمیل اظهار ایلدی دیمکدرکه اثرده (اجملوا فی الطلب) وارد
اولدی یعنی طلبده لطف ایله معامله ایدك بونده دخی صبرك افضل والیقی اولدیغی
محلده انی اجرا ایلدی دیمکدر (تغمغم) تزلزل وزننده ماضیدر غمغمه ایلدی
دیمکدر غمغمه بهادران غزاندن حالت مقاتله‌ده پیدا اولان آوازدر شدت طبیعت
وحدت شجاعته دلالت ایدر وتیغ غمغم معروفدر (ترجمه) صبرایدر اظهار
اکر دعوت اولنسه جنك ایچون * حدت اظهار ایتدیکی دمده کلامنده انام

وقد صبرت عك ولخم وحمیر * لمذحج حتی اورثوها تندما

بو بیتده اسلافك احوالی یاد اولندی که (عك) فتح مهمله وشد ایله معد بن عدنانك
برادریدرکه یمنده نسلی حالا باقیدر (لخم) معجمه ایله قبائل یمندندر جاهلیتده
انلردن ملوك عرب کلمشدر آل عمرو بن عدی بن مضردر ابن هشام فاضل دخی
اکا منسوبدر (حمیر) دخی معروف قبیله‌در مذحج کبی (مذحج) مسجد وزننده
ومعجمه‌نك تقدیمی وآخری جیمله‌در (اورثوها) ورثوها دخی نسخه‌در (تندم)
تفعل کبی مصدردر پشیمانلق اظهار ایلمکدر ندامت کبی (ترجمه)
عك ولخم وحمیر ایدوب صبری وارث قیلدیلر * مذحجی حتی اکا کلدی
ندامت بالتمام

ونادت جذام یا لمذحج ویحکم * جزی الله شرا اینا کان اظلما

(جذام) ضمله عنده برقبیله در (لمذحج) لام مفتوحه استغاثه ایچوندر * یالزید کبی
منادایه داخل اولور (ویح) حیف وواه معناسنه کلمهٔ مرحمتدر ویل انك
ضدیدرکه کلمهٔ عذابدر بعضیلری ایکیسی دخی رحمت وعذابده دخی مستعملاردر
دیمشدر وابتدائیتله مرفوع وفعل مضمرله منصوب دخی اولور تقدیری الزمکم
الله ویحا دیمکدر لکن تعساله البته منصوبدر زیرا لامسز استعمالی یوقدرکه
مضاف اولمز (ای) بوندنصکره دیکر جزی الله بیتنده بسط اولنور ان شاء الله
تبارك وتعالی (جزی) ماضیدر شر قرینه سیله بددعا اولور (ترجمه) مذحجه
ایدوب نداایدی جذام ایوا سزه * حق جزا کزویره کیمدر ظالم اولان ای لئام

اماتتقون الله فی حرماتنا * وماقرب الرحمن منا وعظما

(ماتتقون) افتعالدن مضارع جمع مذکر مخاطب ونفی حالدر پرهیزکار اولمزسکز
دیمك (حرمات) ضمه لرله درسفردی حرمتدن مراد حرمدرکه اهل بیتدر جمله سی
بری برینه اقربا اولدیغنه حرمت ورعایت قصد ایدر (ما) موصوفدر جمله سی حرماته
عطف اولنور (ترجمه) خشیت ایتمزمیسز اپا حقدن اهل بیت ایچون *
قرب وتعظیم خدا اهلینه هیچ یوق اهتمام

جزی الله قوما قاتلوا فی لقائهم * لدی الموت قدما ما اعزوا کرما

(جزا) بونده کاله مصروفدر (قدما) کسر ایله اسماء زماندن اسمدر قدمدن
مأخوذدر فتح داله پس قدیم الزماندن بری دیمکدر (مااعز) فعل تعجبدر
(ترجمه) حق ویره اجرین قتال ایدنلره انلر ایله * موتی مختار ایلیوب دائم
کوردرلر احترام

ربیعة اعنی انهم اهل نجدة * وبأس اذا لاقوا خمیسا عرمرما

(ربیعه) بیت سابقده اولان قومدن بدلدر ابن نزار بن معددر زیرا انلردن ماعدا
ربایع چوقدر (نجدت) شجاعت (بأس) شدتدر (فائده) زبانزد فقها اولان
بأس دخی بو معنایه درکه فلان فعلده بأس یوقدر یعنی آخرتده مؤاخذه شدتی
یوقدرکه نکار اولمزا کرچه ثواب دخی یوقدر دیمکدرکه هدایه ده مصرحدر
کافیه ده دیرکه بو لفظ صرف ایچون یعنی فعلمدن ترکی اولی وآخری اندن ارجح
واحری دردیمکدر وشیخ الاسلام هروی دیرکه لابأس لاجناح ایله یکساندر یعنی
فاعلی آثم اولمز دیمکدرکه قول اول مأل ده در (عرمرم) مهمله لرله سفرجل
وزننده کثیر معناسنه در عسکر معناسنه اولان خمیسك صفتیدر (ترجمه)
اول ربیعه قومیدر شدت شجاعت اهلیدر * انلره اولسه ملاقی جند بسیار عظام

اذقنا ابن هند طعننا وضرابنا * باسیافنا حتی تولی واحجما

(ابن هند) معاویه نك کنیه سیدر (طعن) اوق ایله ضربدر (ضراب) سائر آلات ایله
ضربدر روا کثریا جماعدن کنایت اولور (احجم) تقدیم مهمله ایله ماضیدر کف
ید ایلدی دیمکدر (ترجمه) ابن هنده لذت تیرایله تیغی بزویروب * ایلیوب
تأثیر یوزدوندردی بوزلدی نظام

وولی ینادی زبرقان بن ظالم * وذا کلع یدعو کریبا واذعما

(زبرقان) تقدیم معجمهٔ مکسوره بعده موحده ایله اسمدر (ذو کلع) فتحه لرله
حمیریدر الفله دخی کلاع لغتدر بولقبله عنده امام ایکیدر صغیری کبیرینك
نسلندندر صغیری ابو شراحیل اسلامه کلدکده دعوای نبوت اوزره اولان اسود
عنسینك قتلنده پیغمبر علیه السلام ایله مکاتبه ایدوب جریر بجلی صوب صواب
پیغمبر صاحب کتابدن ارسال اولنوب خبرقتلی انتقال حضرتدنصکره صدیق
اکبر خلافتنده رسیده اولمشدر اسمی ایفع بن نا کوردر کعب الاحبارك عمی
زاده سی اولمق اوزره اصابه صاحبی تحقیق ایدر (کریب) تصغیر ایله در ابن صباح
ابن ذی یزن حمیریدر دست حیدریده کشته ودریده اولدی (ترجمه) دوندی
دعوت ایدوب ابن زبرقانی اول زمان * ذوکلع ایله کریبه ایلدی انعام عام

وعمرا ونعمانا وبسرا ومالکا * وحوشب والداعی معاوی واظلما

(عمرو) ده حالت نصبده واو رسمی ساقط اولوب علامت تنوین اولان الف غیر
منصرف اولان عمردکل ایدیکنه اشارت اولمغله برامره ایکی علامت اجتماعی
ثقیل اولور (نعمان) ضمه ابن بشیر قیسیدر (بسر) ضمه ابن ارطاة فهریدر (مالك)
قضاعیدر (حوشب) فتح مهمله ایله غیرمنصرفدر ذوالظلم دیمکله معروفدر
(معاوی) معاویه نك مرخمیدر وزن ایچون قصر اولنسدی داعینك خبریدر
(ترجمه) عمرو ونعمان بسر ومالك ایله حوشب جمله سین * دعوت ایتدی
ابن هند ایردکده شب برله ظلام

وکرز بن نبهان وابنی محرق * وحرثا وقینیا عبیدا واسلما

(کرز) ضمه وتأخیر زای ایله درویدری (نبهان) تقدیم نونله وموحده ایله در (ابنی)
اصلنده ابنین تثنیه در واضافتله نون ساقط اولور وهمزه سی وصلیه در برای
وزن قطع اولنور (محرق) تفعیلدندر (حرث) ابن وداع حمیریدر (قینی) مطاع بن
مطالبك نسبتیدر (عبید) عبیدالله در (اسلم) ابوالاعور شامیدر اسمی عمرو بن
سفیاندرکه معاویه نك سرعسکریدر جمله سی بیت سابقه معطوفدر (ترجمه)

کرزی هم ایکی محرق زاده ایله حرف هم * ایتدی قیسی وعبید واسلمی اکرامه رام

(نطق آخر) ولما رأیت الخیل تقرع بالقنا * فوارسها حمر العیون دوامی

(قنا) جمع ومفردی قناة مزراقدر (حمر) ضمله جمعدر احمر مفردیدر قرمزی دیمکدر (دوامی) نواصر وزننده اسم فاعلك جمعیدر مفردی دامیه خون آلود معناسنه در (ترجمه) کوردم اسبان زخم نیزه برله کلکون اولدیلر * هر سوارك طاس پرخون اولدی چشمانی مدام

واقبل رهج فی السماء کأنه * غمامة دجن اوعراض قتام

(رهج) جنك اولورکن قالقان توزکه ابن نحوی منفرجه سنده بیورر * فاذا کنت المقدام فلا * تجزع فی الحرب من الرهج (دجن) ضمله درهو ابو اتلمق (قتام) فتحله سیاه توزدر (ترجمه) هم غبار پای جندی آسمانه رفع اولوب * کویییا ابر سیه عارض یاخود طولدی قتام

ونادی ابن هند ذا الکلاع ویحصبا * وکندة فی لخم وحی جذام

(کلاع) اصلی اوزره در الفی تخفیفله کلع قریبا یازلمشدر که مالك بن اشتر جزنده ایراد ایدر * ابلغ عنی ذوسبا وذوالکلاع * فوشب الملعون اراد الطمع * وذوالکلاع قومه اهل البدع * قوما جفاة لاحیاء ولاورع (یحصب) وسطی مثلثدر یمنده برمحله در (کنده) کسرایله یمنده برقبیله در (ترجمه) دعوت ایتدی ابن هند اول ذوالکلاع ویحصبی * کنده ولخم وجذامك هر برین قیلدی بنام

تیممت همدان الذین هم وهمی * اذا ناب امر جنتی وسهامی

(تیممت) تفعلدن متکلمدر عزیمت وقصد وهمت ایلدم (هم) بوننده فکر معناسنه درکه لازمیدر (ناب) نائبه ماده سندن ماضیدر عارض اولدی دیمك (جنه) ضمله قالقان سپر کبی (ترجمه) بندخی همدان اهل همتی قصد ایلدم هرشدائدده سپردرهم غرضلرده سهام

ونادیت فیهم دعوة فاجابنی * فوارس من همدان غیر لئام

(ترجمه) دعوت ایتدم انلری باکه اجابت ایتدیلر * هب سواران وبهادرلر شجاعت ارتسام

فوارس من همدان لیسوا بعزل * غداة الوغا من یشکر وشبام

(عزل) تقدیم مهمله ایله جمعدر مفردی عازل اعزل کبی سلاحسز کمسنه در (یشکر) مضارع وزننده غیر منصرفدر انصرافی برای وزندر (شبام) کسر معجمه ایله وموحده ایله در (ترجمه) اول سواران دلیران مرتب پرسلاح * کلدیلر

صح غزا همدان ایله یشکر شبام

ومن ارحب الشم المطاعین بالقنا * ورهم واحیاء السبیع ویام

(ارحب) رحب ماده سندن مهمله ایله اسم تفضیل صیغه سیله در (مطاعین) مطعانك جمعیدر یعنی غزادن وجودلرنده اثر وارد یمکدر (طواعن) دخی نسخه در (رهم) ضمله (سبیع) فتحله جمله سی یمن قبیله لریدر (یام) تحتیه ایله همداندن بر بطندر (ترجمه) غازیان نیزه داران کلدی ارحب رهمله * هم قبائلدن سبیع ایله کلور شجعان یام

ومن کل حی قد اتتنی فوارس * ذووا نجدات فی اللقاء کرام

(ترجمه) هر جماعت فارسانی یانمه جمع اولدیلر * کارزاره ایچره شجاعت صاحبی جمله کرام

بکل ردینی وعضب تخاله * اذا اختلف الاقوام شعل ضرام

(بکل) تنوینی مضاف الیه دن عوضدر بکل واحد تقدیرنده در باء دخی مع معناسنه در (ردینی) مهمله لرله ردینه یه منسوب وردینه تصغیر ایله سمهر نام کمسنه نك زوجه سی اولوب ایکیسی معا مزراق صنعتیله معروفلردر که خط نام محلده ساکنلر ایدی دیو زعم ایدرلر (عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر (تخال) خیالدن مضارع مخاطبدر سن ظن ایدرسین دیمکدر مفعول اولی ضمیر متصل وثانی شعلدر که تأخیر مهمله ایله شعله دن مقصوردر (ضرام) یالك که لهب ناردر (ترجمه) هر بریسی نیزه وتیغ ایله صانرسین غزاة * فاریشورسه بربرینه شعلهٔ نار ضرام

یقود هموحامی الحقیقة منهمو * سعید بن قیس والکریم یحامی

(سعید) قبیلهٔ همدانك سرداریدر (یحامی) حمایه دن مفاعله نك مضارعیدر نکهبان اولور دیمکدر (ترجمه) حامیٔ امر حقیقی قائد اولوب انلره * اول سعید وهم کریم کابران نیکنام

فخاضوا لظاها واصطلوا بشرارها * وکانوا لدی الهیجا کشرب مدام

(خاضوا) ماضیدر کیردیلر وطالدیلر دیمك (لظا) آتش وجهنمك ایکنجی طبقه سنك اسمیدر که حرف نون اواخرنده کاور (اصطلوا) ماضیدر اصلی صلی در افتعاله نقلله اصتلیوا ایکن تاء باب طایه انقلاب لازم کلدی یاسی دخی اسقاط ایلدیلر ایصندیلر وقزدیلر دیمکدر (شرار) فتحله قیغلجم که آتشدن طاغیلور شرر دخی لغتدر (شرب) فتحله شاربك جمعیدر رانك سکونی وزن ایچوندر (مدام) سوجی که خمر درباده

فارسیسیدر سیکی کبی (ترجمه) آتش حربه کیرنجه اولدیلر کرما کرم * بزم ورزم ایچره ایدرلرکو ییا شرب مدام

جزى الله همدان الجنان فانهم * سمام العدى فى كل يوم خصام

(سمام) کسر ایله سمك جمعیدر زهر معناسنه (عدا) جمع بی نظیردر مفردی عدو دشمندر (خصام) وزن ومعناده جدالدر مفاعله دن مصدردر قتال کبی (ترجمه) اجرایده مولی بهشتی انلره کیم هر بری * دشمنه بر زهر قاتل اولدیلر روز اخصام

لهمدان اخلاق ودين يزينهم * واين اذا لاقوا وحسن كلام

بو بیت (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) کریمه سنی اشعار ایدر (ترجمه) خوب خو ودین دخی زینت همدانی اولوب * نرم ادا وخوشلقا ایله ایدرلر خوش کلام

متى تأتهم فى دارهم لضيافة * تبت عندهم فى غبطة وطعام

(تبت) فتح فوقیهٔ اولی وسکون ثانیه وما بینلرنده موحدهٔ مکسوره ایله بیتوتت ماده سندن مضارع مخاطب تبیت ایکن جزا ایله سکونی یانك سبب سقوطی اولمشدر مقلوب مستویدر (غبطه) بر نعمتك نظیرینی رب کریمدن طلبدر حسد اندن عینی زوالیله طلبدر پس فرقلری ظاهردر فارسیده رشك دیرلر (ترجمه) انلرك اولسك سراینده ندیم مهمان شب * دمکذار رشك اولورسین ایده لر بذل طعام

الا ان همدان الكرام اعزة * كما عز ركن البيت عند مقام

(کرام) کریمك جمعیدر همدانك صفتیدر افراد رجال اعتباریله (اعزه) ادله وزننده اصلی اعززه عزیزك جمع قلتیدر اسان نا سده اسلاف اولیایه اعزهٔ کرام دیرلر لکن اکرام دیمك تصحیح اولنسه دخی خطادر (عز) ماضیدر (رکن البيت) بيت شریفده کوشه وبرج وبوجاق معناسنه درکه درتدر بری حجر اسعد اولان رکن شریفدرکه اندن استلام ایله طوافه ابتدا اولنور وایکنجی (الركن يمانى) حدیثیله ممدوح نبوی اولان رکن یمنیدر واوچنجی رکن شامی ورابع رکن عراقیدرکه غربیدر وطولا وعرضا بيت شریف یوز ذراعدرکه قاش آرشونیله طقسان ومعمار ارشوندن عشری نقصاندر وآخر بناسی سلطان مراد رابع سلطنتنده درکه بالکلیه اساسندن مجددا بنیاد اولندیغی تاریخ بودر * بنيت الكعبه اربعين والف (سنة ١٠٤٠) اعداد بناسی سابقا حرف الباء اواخرنده انها اولنمشدر

وقرأنده بودرت نامی یاد اولنمشدرکعبه مسجد حرام بيت حرام بيت عتيق مجموع اسمامی یکرمیدن زیاده در وحرم شریفك اون طقوز قپوسی ویدی مناره سی واردر (مقام) مقام ابرهیمدر علیه السلام (ترجمه) قوم همداندر عزیزان وکریمان نیته کیم * رکن بيت حق عزیز اولدی عقیبنده مقام

اناس يحبون النبى ورهطه * سراع الى الهيجاء غير كهام

(اناس) حرف نون او آنلنده کاور (رهط) وزن ومعناده قومدر قوم نبی اهل بیتدرکه آل عبادر (سراع) کسر ایله سریعك جمعیدر (هيجا) وغا ایله مرادفدرکه جنکدر (کهام) فتح وکسر ایله دخی بطیء معناسنه در (ترجمه) اول قوم پیغمبره وآلنه دوست اولدیلر * کارزاره جان آترلر تیز رولردر مدام

اذا كنت بوابا على باب جنة * اقول لهمدان ادخلوا بسلام

جنتك سکز بابی معروفدرکه هر بری بر طبقه در هشت بهشت دینور مینو ومینا دخی فارسیده در حرف الالف اواخرنده مذکوردر ترکجه اوچمقدر (سلام) تعبیری نکته دن خالی دکلدر (ترجمه) جنت اعلایه کر بواب اولورسم بن دیم * انلره کیم کیریکز جناته باامن وسلام (منقبه) امام الکرام حجة الاسلام خواجه محمد غزالی علیه رضوان المتعالی احیاء العلومده بیوررکه امام حسن حضرتلرینك نکاح وطلاقی بسیار ایدی برکون خاتمة الخلفا جناب حیدر کرم الله وجهه زمان خلافتنده اثناء خطبه ده بیوردیکه اوغلم حسن بنه تزوج مراد ایدرسه اکا بو امرده مسامحه اولنمسون همداندن برکسنه قیام ایدوب دیدیکه یا امیر المؤمنین هر نقدر انلر رغبت ایدرلرسه بزلر دخی مساعده ایدرز کندیله حسن زندکانی ایدن زنی استخدام ایلسون خوش اولمیانی ترك وتطلیق ایلسون برکره انك فراشیله شرفیاب اولمق دارینده سعادتدر دیدیکده حظ ایدوب مذکور ایکی بیت اخیری انشاد بیوردیلر * رضوان الله عليهم اجمعين (رجز)

ضربته بالسيف وسط الهامه * بشفرة صارمة هذامه

(هامه) باشك وسطی وحدیثده دخی (لا هامة) وارد اولدیکه عربدن بر طائفه تناسخی معتقدین اولوب دیرلرکه انسان فوت اولدقده دم دماغ جمجمه ده مجتمع اولوب سر قبرنده بر قوش صورتنده ظهور وبوزسنه ده برکره تجدید قالب ایدر دوم فصلا دین محیی وغیریلر بیان ایدرلر انی نفی وابطال ایچون اثر وارد اولمشدر (شفره) فتح وباضله دریوزی یعنی بچاق لکن مراد همان سیف عریضدرکه بالسیفدن بدلدر (هذامه) صارمه ایله مرادفدر قطع ایدیجی دیمکدر (ترجمه)

دشمنك فرق سرينه سيفي ضرب ايتدم تمام * يعني كيم اول ذوالفقار تيز بسيار انتقام

فبتكت من جسمه عظامه * وبينت من انفه ارغامه

(بتكت) تبتيكدن ماضي مؤنثدر فاعلي شفره يه راجعدر (ارغام) رغم ايلمك كه بورني طپراغه سورتمك عربده رغما لانفه ديرلر ترذيلده مضروبدر تركيده اكا كورلك ايتدي ديرلر (ترجمه) كسر ايدوب جسمندن ايردي اوضرب ايله عظام * بورني اوزره ييقلوب خاكه اوسر دار اثام

انا علي صاحب الصمصامه * وصاحب الحوض لدى القيامه

(صمصامه) اكي يلمين قلج كه مراد ذوالفقاردر (حوض) لام عهد ايله حوض كوثردر كه ساقيسي حضرت حيدردر سن بنم كوثر اوزره خليفه وو كيلمسين دواثرده كلمشدر * ولهذا سقاة بادۀ خمخانۀ توحيدك دخي سرحلقۀ ولايت ووصايتي انلردر كه منلا جلال دواني بيوردر (رباعى) دورخت طلب بساقئ كوثر كش * وزكوثر كثرت مي وحدت دركش * لا يظمأ اصلا ابدا اشاربها * رمزيست ازان مي ارتو اني بركش (ترجمه) بن علي المرتضايم صاحب صمصام تام * حوض كوثر ساقيسيم تا اوله روز قيام

اخوني الله ذي العلامه * قد قال اذ عممني العمامه

(علامه) مهر نبوتدر كه دلائل جزولي ده دخي صاحب العلامه اسماء نبويه دن معدوددر (عممني) تفعيلدن ماضيدر بنم باشمه دستار صاردي وياكه عمامه ويردي ديمكدر كه عمرو بن عبد ود غزاسنده كندي عمامه لريني رسول عليه السلام جناب حيدره بخش والباس بيورديلر ايدي (ترجمه) هم قرانداشم ديمشدر باكه اول فخر الانام * كندي دستارين ايدوب الباس باكه اول همام

انت اخي ومعدن الكرامه * ومن له من بعدي الامامه

بو بيت مقول قولدر (امامت) مطلقا قول وفعلده مقتداي ناس اولمق مراددر واقعا بين الناس مستشار ومؤتمن اولوب قبل الخلافه دخي نفوذ كلام صاحبي مرجع وملاذ انام وابتدا امام الاوليا تعبيري ايله بونلر بنام اولمشلر ايدي (ترجمه) سن قرنداشمسين اي كان كرامت انتظام * يعني بندنصكره سندن غيري كيم اولور امام (نطق)

جزى الله خيرا عصبة اي عصبة * حسان وجوه صرعوا حول هاشم

(عصبه) اون عدددن قرقه وارنجه رجاله ديرلر كه (ونحن عصبة) لفظ كريمدر (اي)

فتح وشد ايله اسم معربدر واضافتله معرفه درو بونده نعتدر مذكردر تأنيثه ذيوب تأنيثي دخي صحيحدر لكن تأنيث حقيقي اولمامغله التفات ورعايت اولنمدي استفهاميه وتعجبيه دخي حملي جائزدر لكن فاضل بنام ابن هشام تعجبدن مغنيده استغناسي عجيبدر مكرر معناي نعتده اندراجنه ذاهب اوله (اي عصبة) يرنده اسلمية دخي نسخه در (حسان) كسر ايله جمعدر مفردي حسن در صفتك موصوفه اضافت صورتيدر مثلث الاعرابدر خبر اولوب هم مقدر وياعصبۀ اولايه ويا ثانيه يه صفت اولور (صرعوا) تفعيلدن ماضي مجهول وجمع مذكردر دوشورلديلر افكنده قيلنديلر ديمك (حول) اطراف وجوانب (هاشم) ابن عتبه در كه بو شعري انك مرثيه سنده ديديلر پيشرو تير اندازان وپير هنرور كمانكشان اولان سعد بن ابي وقاصك برادرزاده سيدر ذوالنورين رضي الله عنه شهيد اولديغي خبر كوفه ده ايكن مسموعي اولدقده امير بلده اولان ابو موساي اشعري جنابلرينه ديديكه حضرت مرتضادن اعلم امت قالمدي خلافت انك حق صريحي اولديغي ظاهردر اكا بيعت ايده لم اشعري بيورديكه هنوز بزدن بيعت طالبي يوق عجله يي موجب يوقدر ديدكده هاشم مزبور صاغ الني دست يسار اوزره وضع ايدوب غائبانه كندي كندينه بيعت حيدريه يي اجرا وعقد وبو شعري انشاد ايلدي * ابايع غير مكترث عليا * ولا اخشى اميرا اشعريا * ابايعه واعلم ان سارضي * بذاك الله حقا والنبيا (ترجمه) جزاي خير ايده حق خوشلقا يان اول شهيدانه * بو بولده انلرك رهبرلري اولمش ايدي هاشم

شقيق وعبد الله منهم ومعبد * ونبهان وابناهاشم ذي المكارم

(شقيق) ابن ثوردر عبديدر (عبد الله) خزاعيدر بديل بن ورقانك اوغليدر (نبهان) نون بعده موحده ايله در (ابناهاشم) هاشمك ايكي اوغلي ديمكدر بري جدي ايله نامداش كه اسمي عتبه در (ترجمه) شقيق ومعبد عبد الله ونبهان ابن هاشملر * شهيدانك خياري دين حقه جانله خادم

وعروة لا ينأى فقد كان فارسا * اذا الحرب هاجت بالقنا والصوارم

(عروه) ضمله (لا ينأى) نأى ماده سندن نفي استقبال جملۀ دعائيه در يعني قرب حقدن دور اولمسون (هاجت) هيجاندن ماضي مؤنثدر اضطراب وحركت ايلدي ديمكدر جنك كوننه يوم الهياج وحربه هيجا ديدكلري بو ماده دندر (صوارم) صارمه نك جمعي (ترجمه) بريده عروۀ فارس بعيد اولمايه مولادن كه اولدي آتش افشان نيزه وتيغ ايله اول دائم

اذا اختلف الابطال واشتبك القنا * وكان حديث القوم ضرب الجماجم

(اختلف)(واشتبك) دخی افتعالدن ماضیلردر قارشدی وشبیکه کبی اولدی دیمك (ابطال) دلاورلردر مفردی بطلدر شجیع معناسنه (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سر ضمله اسمدر وفتحله مصدردر آشکاره وظاهر سویلمك وسرا سویلمك اضداددندر حدیثه نسبتله استخدام بولنور بو بیت اخیر مصرع سادسدن بدلدر (موضحه ابن اعثم) کتاب الفتوحده دیرکه صفینده صفین التقا ایلدیکی ایامك برنده علم علوی سردار عسکر اولان جناب امیر حیدر طرفندن هاشم مذکوره تسلیم اولنمشیدی نیجه غزادنصکره شهادت میسر اولدقده علم شقیقه مسلم اولدی اودخی شهید اولوب پس هاشم مزبورك اوغلی عتبه یه توجه ایلدی اودخی قضایه رضاداده اولدقده ابو الطفیل عامر بن واثلهٔ کنانی یه ویرلدی هزار صدمهٔ جریحه دن ضعف طاری اولدی یرینه عبدالله بن بدیل مزبور علمی برداشته ایلدی اودخی شرفیاب شهادت اولدقده عمرو بن الحمق خزاعی آوردهٔ آغوش ایلدکده جناب مرتضی بودرت بیتی انشاد ایلدی (ترجمه) دلاورلر قاریشوب نیزه لرهم اشتباك ایتسه * اوله ضرب جماجم انلره صحبت کبی لازم (رجز)

ماعلتی وانا جلد حازم * وفی یمینی ذو غرار صارم

بو شعر دخی صفینه دائردر (علت) بر حادثه درکه صاحبنی اشغال ایده (جلد) جیمله درخشن وزننده متانت وجلادت اهلی چابك دیمکدر اندن بدل (حارب) دخی نسخه در حربدن اولور (ذو غرار) معجمه نك تقدیمی وکسریله حدوکنار صاحبی دیمکدر موصوفی صارم وزن ایچون تأخیر اولنمشدر (ترجمه) شغلم ندرکه کیروقالم بن هم شجیع حازم * دست یمینده بنم وار سیف صاحب صارم

عن یمینی مذحج القماقم * وعن یساری وائل الخضارم

(قماقم) مساجد وزننده جمعدر مفردی قمقام در ایکیسی دخی سابقدر سید کبیر وشمشیر معناسنه دخی کلور بو محلده بهر معنی ملایمدر (وائل) قبیله درکه ابن قاسطدر (خضارم) قماقم وزننده جمعدر مفردی خضرم کسرایله کثیر وواسع معناسنه لکن صفت اولمدیغی موصوفه لفظا عدم مطابقتندن منفهمدر بلکه خضرمه نك جمعیدرکه اهل خضرمه مراد اولوب یمامه ده برقریه در خلافا لقاضیمیر الشارح (ترجمه) دست یمینده بنم مذحج کروهی قائم * صول جانبمده

وائل وجمله خضارم قادم

القلب حولی مضر الجماجم * واقبلت همدان والاکارم

عسکر محاربه بش قسم اولدیغی حرف رآء اواسطنده (والعاران تلك فی الانام مقدما) بیتی شرحنده یازلمشیدی (جماجم) قریبا مذکوردر کاسهٔ سر معناسی مناسبتیله رئیس قبائل اولان قبیلهٔ مضراهالیسی کویا جمله عربك جسدہ نسبتله باشی اولوب قلب لشکرده بنم اطرافم سردار قبائل اولان مضرایله احاطه اولنمشدر دیمك اوله صفتدر (اکارم) اکرمك جمعیدر (ترجمه) جابم اولان قلبك حوالیسی مضرله سالم * اقبال ایدوب همدان همه بن اول کبارہ حاکم

والازد من بعد لنا دعائم * والحق فی الناس قدیم دائم

(ازد) قبیله دراصلی اسد اولدیغی سابقا یازلمشدر (من بعد) ساقه اشارتدرکه تقسیم خماسی اوزره اولان عسکره خمیس دیرلر (دعائم) دعامه نك جمعیدرکه عماد البیت معناسنه ویا عمود الکرم یعنی باغ دیرکی وسید معناسنه که اولوکشی دیمکدر (ترجمه) ازد اولدی دمدار کروه قوت بزه بن ناظمم * هب ناس حادثدر قدیم حقدرکه دیدی دائم (بیت)

صحت علی الشبام فلم تجبنی * یعز علی ما لقیت شبام

(صحت) کسرایله صیحه دن ماضی متکلمدر چاغردم دیمکدر (شبام) کسر معجمه وموحده ایله درامام سیوطی یمن قبائلندندر دیدی مایعول علیه صاحبی دیرکه شبام حضرموت ایکی شهرندن بریدر) وبری دخی تریم در وشبام حرازدخی جنوب صنعاده در وشبام شخیم شمال سمتنده در وشبام کوکبان دخی انده برجبلدر تفصیلی مجلة النصابده یازلمشدر (یعز) ایکنجی بابدن مضارعدر ثقیل وشدید اولور دیمکدر (ترجمه) دعوت ایتدم کلمدی اما اهالی شبام * کلدی بو وضعی کران باکه بلاموجب تمام (نطق)

وابعد من حلم واقرب من خنا * واخمد نیرانا واخمل انجما

(حلم) کسرایله وقار وسکون که بو اشلقدر وعقوبتده ترك عجله در (خنا) فتح معجمه ونونله فحش که حلمك ضدی مراددر (اخمد) اعجام خاایله در آتش یانوب یالکی زائل اولمق معناسنه اولان خموددن افعل صیغه سیدرکه ساکن وشدتی دفع اولمش دیمك (نیران) نارك جمعیدر الف اصلنده واودر جمعنده ماقبلی ایچون یایه منقلبدر اولادعربده آتشی دوام ایقاد وکثرت رماد ایله دخی بربرلرینی مدح ایدوب مضیاف ومیزباندر وکلابی جبانذر کثرت تردد مسافران ایله وحشتلری کیدوب

مونسان اولمشلردر بووصف وثنا ایدرلر (انجل) معجمه ایله انجد وزننده منزوی
کنام که کیزلی دیرلر (انجم) کواکب که نجمك جمعیدر لکن بونده اغاج اولیان
نباتات که یره یاییلور یاننه وارمدقچه بولنمز بیلنمز که آیتده (النجم والشجر) وارد
اولدی ساقی واصلی اولمیان اوتلردر اصلزاده اولمیانلرده مستعاردر حتی برکسنه دن
استتار ایدن کشی یره یاتر پس بوشعر بعض قبیله لرك رذالت ودناءتنی ایراد
ایچون انشاد اولنمشدر (ترجمه) دور تردر حلمدن نزدیکتردر خشه اول*
اوجاغی سونمش مدار وحشت اولمشدر تمام

موالی ایادشر من وطئ الحصا*موالی قیس لا أنوف ولا قما

(موالی) مولانك جمعیدر مالك ومملوك معناسنه دخی کلور اضداددندر (حق
مولی الموالی) اضافتله (معتق العتقاء) معناسنه حق تعالی یه اطلاق اولنور
مستقلا مولی دخی دینور ولی معناسنه وبر امره جمله دن اولی معناسنه وعمزاده
وصهر وجار وحلیف که سکز وجه ایله استعمالی ابن عزیزك تصریحیکردهٔ
غرائبیدر وبونده ممالیك دیمكدر که وهم موالی تقدیرنده در (ایاد) اصلنده ایادیدر
اید نك جمعیدر واو دخی نعمت معناسنه اولان یدك جمعیدر که نعم وکرمك آلت
تقسیمی ال اولمغله بومعناده دخی تعمیم اولندی موالی ایادی ایله مرادلری
لیلهٔ عشایه وعشاء ایله یه محتاج اولمریله هر کیمده لطف احساس ایلسه لر خیر
وشر ونفع وضرر ملاحظه سی ایتمیوب قول اولور دیمك اوله لکن فقیردیرمکه
ایاددن مراد ابن نزار بن معد اولمق دخی بعید اولمازکه انلر سکان حرم ایکن
اولاد اسمعیل تکاثر ایدوب ریاست حرمله مضر تفرد ایلدکده انلر ترك دیار وهجرت
عراق اختیار ایلدیلر که مضرك منفیلرینك مملوکی دیمکله دخی رذالتلری قات
قات ثابت اولور (وطئ) باصدی دیمکدر احیا ناجماعدن کنایت دخی اولور (حصا)
جنسدر واحدی حصاة اوفاق طاش سنکریزه معناسنه در (قیس) بونده قیس
عیلان مراددر که مضردن بر بطندر بکر بن وائلدن ونخعدن دخی بطندر وصعید
مصرده بر قریه در ومجنون عامرینك دخی اسمی قیسدر که عاشق لیلا در مزبور
قریه دن ظهور ایدن معروف میوه یی کندی اسمنه تلویحا لیلا یه ارسال ایلدیکی
غرائبدندر پدری اسمی اصح قول اوزره ملوحدر (لیل) ٧٠ تاریخنده رحلت
ایلدیکی دخی اتفاقیاتدندر (الکلام یجر الکلام) (انوف) ضمله جمعدر مفردی
انف برون بینی کبی مرسن دخی دینور ریاستدن کنایه در (مفهوم بیت) بیت سابق
ایله ذم اولنان کمسنه لر قیسك وبلکه هر نانپاره صاحبنك عبد مملوکلری

اولاد قلرندن قطع نظر جمله یره باصان ذی روحك ارذلی که جمله ناس انلری تکدیر
ایدوب ارغام یعنی برونلرین یره سورتمکدن ناشی برونلری یوق یعنی ریاستدن
مأیوس (وفم) یعنی فصاحت وبلاغته قادر دکل ورذالتله برکسنه یه سوز دخی
سویلمکه قادر دکللر کویا اغزلری یوق دیمك اولور (ترجمه) اخس خلق ارذل
ناس جمله دن شرودنی*ذل ایله مغلوب قیس وعار وغیرتسز لئام

فاسبقوا قوما بوتر ولا دم*ولا نقض واوترا ولا ادرکوا دما

(وتر) کسرایله فرد یعنی تك که جفتك ضدیدر وفتحله کینه در وبو لغت اهل عالیه در
اهل حجاز لفظا ومعنی فرد یعنی فتحله درد یدیلر وکسرایله کینه در که عکس محرر
اوزره مقرردر*اما تمیم بهرحال کسرایله در دیدی ووتر مفتوح قاتلدن اخذ انتقام
وحق ناقص قیلمق که (لم یترکم اعمالکم) بومعنایه در پس بیتده بو معنالری اراده
ممکندر (لانقضوا) معجمه ایله ماضی منفیدر شکسته ایلمدیلر دیمکدر (وتر) ثانیده
اصلی فتحتین ایله وبرای وزن اسکان اولنمق ملاحظه سیله مراد غزواتده بولنمغله
رمیه من غیر رام میدان تیراندازیده برزه کمان دخی قورمق انلر ایچون واقع دکلدر
دیمك قصدی بعید اولماز (ترجمه) اولمدیلر بر کروهك سابق هر امرده*کینه
ودم خیر وشرده کسر زه یا انتقام

ولا قام منهم قائم فی جماعة*لیحمل ضیما اولیدفع مغرما

(ضیم) فتحله ظلمدر (مغرم) مکتب وزننده وتقدیم معجمه ایله درادا سی لازم اولان
امر که حق داینه غریم دیرلر (ترجمه) قائم اولماز برجماعت ایچره انلردن بری
کیم اوله ظلمك حمولی مغرمه ویره نظام (نطق دیکر)

لاتکن للعیش مجروح الفؤاد*انما الرزق علی الله الکریم

بوفرد پندآمیز ایله (وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها) کریمه سنه ودخی
(ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) تتمه سنه اشارت اولنور (ترجمه)
بو وحشتکاهی سن محزون اولوب عشرتسرا صانمه*اولور روزی رسان هر نفس
ایچون اول رازق عالم

کن غنی القلب واقنع بالقلیل*مت ولا تطلب معیشا من لئیم

(معاشا) دخی نسخه در (معیش) معیشتك تاسی وزن ایچون ساقطدر
(ترجمه) غنای قلبه ایرایله قناعت آزایله ای دل*لئیمه حرص ایله عرض ایتمه حالك
اول دیرل هردم (مهمه) بو ایکی بیت نیجه نسخه لرده یوقدر لکن زیور مجامیع عرفا
برر باعیء والا در وشیخ محمد نیازی مصری قدس الله سره جنابلری دیوانلرنده

جناب حيدر كرارك كفتارى اولمق اوزره تخميس ايلدكارى بنج بيت مناجاة نيجه نسخده بولنمامغله اول شرحده ذكر اولنان بيت شريف مرتضانك ترتيبنه ادخالى جندان مناسب كورنمدى كه بيت اولى بودر (مناجاة) يامن يحب انين العبد من ندم * يامن لديه دواء الداء والسقم * وبوندن ماعدا * وللقاب على القلب دليل حين يلقاه * مصرع اولى اولان ابياتى دخى حجة الاسلام عليه رضوان العلام احياى علومنده جناب امير المؤمنينه عزو بيوررلر * وكافيه شرحى اولنده شيخ عبد الرحمن الجامى قدس سره السامى ايراد ايلديكى * جراحات السنان لها التيام ولا يلتام ما جرح اللسان * بيتنى كازرونى حضرت مرتضايه نسبت ايليوب وعصام دخى جناب منلانك بعض شعراتعبير بنه طعن ايلديكى ارباب طلبك معلوملريدر وبو دخى * حقيق بالتواضع من يموت * ويكفى المرء من دنياه قوت * فالمرء يصبح ذاهموم * وحرص ليس يدركه النعوت * فياهند استرحل عن قريب * الى قوم كلامهم السكوت * امام شعرانى لواقحنده يازديغى مرتضويه اولان اشعارك اوليدر انلرى دخى شرح ايله تكثير سواد اولنمدى * وامام ابو الحسن الفنجكرى ايكيوز بيت جمع ايدوب اكا ضميمهء كثيره ايله ترتيب اولنان حديقهء انيقه صاحبى بعد الجمع سيد هبة الله بن محمد الحسنى ترتيب ايلديكى ديوان مكملى كوروب كتب تواريخ واطراف حديث وتصوفدن دخى تتبع ايله نيجه آثار علاوه والحاق وجمله سنى بريره جمع ايدوب انوار الوصول اسمنده بر ديوان معتبر ومقبول ايلمشدر لكن تخمينا بيك ايكيوز بيته انجق واصل اولوب الحق بزم شرح فقيرانه سنه موفق اولديغمز جمعيت مرتضويه كليات اولديغى بديهيدر حق تعالى تحرير ومطالعه اربابنك اثر خلوصلرين ضايع ايليوب مثمر خير وبركات كونين وشرف سببيتى ايله مشرف اولان ذاتى معمور الدارين ايليه امين بالنبى الامين وآله الامنين صلى الله عليه وعلى صحبه وسلم) بو محلده حرف الميم (المنة لله العلى العظيم) باهمت تشويق خلان تكميل وتتميم اولنوب (ان شاء الله الكريم) حرف نونده اولان كفتار درربارلرى شرحنه ابتدا ترقيم اولنور

(النون)

(مناجاة) الهى انت ذو فضل ومن * وانى ذو خطايا فاعف عنى

(فضل) هنر وزياده لك ضدى نقصدر (من) انعام (خطايا) خطيئه نك جمعيدر اسمدر مصدرى خطاء قصر ومد ايله يا كلمق صوابك ضديدر (ترجمه) ياالهى لطف ومنت صاحبيسين اى معين * هب بنم جرم وخطا لطف وعطا صكه

قبل قرين

وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا الهى حسن ظنى

بو بيتده دخى ردّ العجز واقعدر (ظن) يقينك ضديدر ايكى قسمدر حسن ظن وسوء ظندر مؤمنلره خطابا آيهء كريمه ده حسن ظنه ترغيب وخلافندن ترهيب وارد ركه بيورر (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم) (حقق) تفعيلدن امر در تحقيق ايله ديمكدر (يعنى) بنى ظن جميلم حاوى اولديغى امور حسنه يه لايق وحقيق ايله وانلرى حقمده خلق ايله كه قدسيهء احاديثكدن (انا عند ظن عبدى بى) بزلر روايت وتعليم قيلندق (ترجمه) لطف واحسانك ايچون يا ربى قيلدم حسن ظن * حسن ظنم قيل خدا يا علم ايله عين اليقين (مناجاة ديكر)

الهى لا تعذبنى فانى * مقر بالذى قد كان منى

(ترجمه) الهى سن عذابه قيلمه شايان * مقرم اولديغنه بندن عصيان

ومالى حيلة الا رجائى * بعفوك ان عفوت وحسن ظنى

(حيله) چاره وعلاج (رجا) اميد (ترجمه) رجادن غيرى بنده چاره يوقدر بنى عفو كله قيل ظنمده احسان

وكم من زلة لى فى الخطايا * عضضت اناملى وقرعت سنى

(عضضت) علمت بابندن نفس متكلمدر ايصردم ديمكدر (يوم يعض الظالم على يديه) كريمه سندن مأخوذدر رباب لغتنده ردّ بابندن مستعملدر (قرعت) وزن ومعناده قلعت يعنى بن قوپاردم وچيقاردم (سن) ديشدر (فائده) شهادت سن نبوى حضرت اويسك مسموعى اولدقده قلع اسنان ايلديكنى اصحاب حديث ردّ وانكار وافواهى كفتاردر ديرلر طرق صوفيه ده اويسى سلسله سى اولديغى كبى يعنى مستقل طريق مسلسل دكلدر صوفيه دن هر كيمكه كبار كرامدن حيا وميتا برينك روحانيتيله مناسبت پيدا ايدوب تربيت ياب اولسه اكا اويسى ديرلر حضرت اويسك تربيه سى معنوى اولديغنه تشبيها تبركا اطلاق اولنور واسنان انسان حرف اللام اواخرنده تفصيل وبيان اولنمشدر (ترجمه) زلل بك چوق خطامه نادم اولدم * ايصردم پارمق ايتدم قلع اسنان

يظن الناس بى خيرا وانى * لشر الناس ان لم تعف عنى

(لشر) ان نك خبريدر لام مفتوحه دخولى قاعده در (ترجمه) عبادك باكه حسن ظن ايدرلر * بنم عفوا تميز ايسك شر انسان

وبين يدى محتبس طويل * كانى قد دعيت له كانى

(بين يدى) ايكى ال ارامى ديمكدر قدام معناسنه كه اوك ديرلر (محتبس) محل حبس كه قبر مراددر ايكنجى كانى دن صكره بنه قد دعيت مقدردر سبب حذفى كويا شدت ملالدن تكميل بقيه ده قدرت تكلم نا ياب اولمسنى اشعاردر وبو تقديرايلغدر بيت تالى دخى خبر اولمق صحيحدر (ترجمه) اوكمده حبس دورا دور واردر * بن اولدم كويا محبوس الآن

اجن بزهوة الدنيا جنونا * ويفنى العمر منها بالتمنى

(اجن) باب اولدن مضارع متكلم كه مجنون ومحزون ومستور العقل اولورم ظلمت روزى ستر ايله شب اولديغى كبى (زهوه) واو ايله منظر حسن معناسنه در آندن بدل زهره اخرى راء مهمله ايله دخى نسخه دركه مألارى براد ربعنى دنيانك نمايش زينتيله مجنون ومغبون اولدم ديمك (جنونا) مفعول مطلقدر (واقطع طول عمرى بالتمنى) دخى نسخه در (ترجمه) جهان حسنيله بن ديوانه اولدم دوكندى عمر املله ايردى پايان

فلو انى صدقت الزهد فيها * قلبت لاهلها ظهر المجن

(صدقت) ماضى متكلم حققت معناسنه كه (رجال صدقوا ما عاهدوا الله) كريمه سى (حققوا العهد) ايله تفسير اولندى (قلبت) ماضى متكلم دوندردم وچويردم (لاهلها) ده لاجلها دخى نسخه در (ظهر) ارقه كه پشتدر برنسنه نك عكسى وترسى (مجن) كسر ايله قالقان كه سپردر ترس وجنه دخى دينور (ذيل) شريف عباسى معاهد التنصيص نام شرح شواهد تلخيصده ديركه بو شعر ابو العتاهيه ديمكله عريف اسمعيل شاعركدركه ايكيوز اون برتاريخنده رحلت ايلدى واوچنجى بيتك ثانيسى (وانت على ذو فضل ومن) اولمق اوزره روايت وبيت ثالثك مصرع ثانيسنه اول اولمق اوزره (اذا فكرت فى ندمى عليها) مصرعن ايراد ايلمشدر (ترجمه) اكر تحقيق زهد ايتسم جهانده * ايدردم قلب انك اهلينه قالقان (نطق)

ومن كرمت طبائعه تحلى * بآداب مفضلة حسان

(بوشعر) قرة العين اعيان سبط پيغمبر آخر زمان امام حسين عليه الرضوان جنابلرينه نصيحت ضمننده انشاد اولنمشدر (كرمت) ضم را ايله ماضى مؤنثدر كريم وكبير وعالى وبزرك اولدى ديمكدر (طبائع) طبيعتك جمعيدر (تحلى) مهمله ايله زينتلندى وآراسته اولدى ديمك (ترجمه) هر كريم الطبعه آرايش

اولور * علم وفضل اداب وعرفان هر زمان

ومن قلت مطامعه تغطى * من الدنيا باثواب الامان

(مطامع) طمعلر (تغطى) تحلى وزننده در پوشيده اولدى وتستر ايلدى ديمك (اثواب) ثوبك جمعيدر البسه معناسنه (امان) امين اولمق امن كبى مصدردر (ترجمه) قانع اولان كس كه اوله بيطمع * اولدى حفظ حقده مستور الامان

ومايدرى الفتى ماذا يلاقى * اذا ما عاش من حدث الزمان

(فتى) حديث السن يعنى كنج يكيت جوان كه لفظ ذكريدر حرف الراده (ع) حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن تفصيل اولنمشدر (حدث) حادثه در زمانه اضافتله شدائد دهر مراد اولنور (ترجمه) سرنوشتنده نه وار بيلمز اوشاب * حادثات زند كانى زمان

فان غدرت بك الايام فاصبر * وكن بالله محمود المعانى

(غدرت) انجام اول ايله ماضى مؤنث كه بيوفالق ايلدى ديمك (معانى) وزن ومعناده مقاصد در مفردى معنى مقصد ديمكدر (ترجمه) صابر اول غدر ايتسه كردون قبل مدام * حسبى الله هر زمان ورد زبان

ولا تك ساكنا فى دار ذل * فان الذل يقرن بالهوان

(هوان) ذلت وخورلق كه نونى مسروق اولوب هوا قالوركه انك لازمه سيدر (ترجمه) دار ذلده اولمه اول عزت طلب * ذل هوان توأمدر ايتمه سن قران

وان اولاك ذو كرم جميلا * فكن بالشكر منطلق اللسان

(اولاك) قرب ودنو معناسنه اولان وليدندركه عطا معناسنه دخى كاور (ان) ايله معنا اكرسا كه كاوب عطا ايدرسه ديمك مفهومنده (جميل) صفتدر موصوفى شئ محذوفدر يعنى اكر بر كوزل شئ لطف وكرم ايدرسه ديمك اولور (شكر) نعمت مقابلنده على وجه التعظيم مدح وثنادر نعمت مقارنى اولمزسه حمددر (ع) شكر نعمت نعمتت افزون كند * قرآنده دخى اهل شكر زياده نعمتله مبشردر (منطلق) آچق يعنى محبوس واكين دكل منطبق كبى (ترجمه) بركرمى كاوب لطف ايلسه * شكر ايدوب اول دائما رطب اللسان (نطق ديكر)

الصبر مفتاح ما يرجى * وكل خير به يكون

(ما يرجى) رجا ماده سندن تفعيلدن مضارع مجهول كه رجا اولنان امر ديمك (ترجمه) صبر مفتاح در مقصد كشا * خيرانكله فتح اولور بيشك وچون

فاصبر وان طالت الليالى * فربما طاوع الحرون

(ليالى) دن مراد الليالى حبالى كه مفردى الليلة حبلى در اكا ايمادر تركيده كيجه بوكا ودروكون طوغمدن نلر طوغرد يرلر (رب) تكثير ايچون (طاوع) مفاعله دن ماضيدر مطيع اولوب موافقت ايلدى ديمكدر (حرون) مهمله لرله اول آتدركه اشدرملك مراد اولنسه كتمز بلا مانع طوررر ابرام اولنسه شاخ قالقار (ترجمه) صبرايله رام ايله روز وشب اكر * سركش ايسه توسن دهر حرون

وربما نيل باصطبار * ماقيل هيهات لايكون

(نيل) نالدنك مجهولى ماضيدر قيل كبى وصلت بولندى ديمكدر (اصطبار) صبردن افتعال وزننده مصدردر همزه سى بونده وزن ايچون قطع اولنور (ماقيل) نيل فعلنك نائب فاعليدر (هيهات) تبعيد واستبعاد معناسنه بركلمه دركه فتح اوزره مبنيدر بعيد متعسر وبلكه محال متعذر اولان امرده زبانزددر (نكته) ظرفا ديديلركه رب كريمه كوره امر بعيد بوقدر حتى باقلسه هيهات لفظنده تهيئه حروفى مضمر ومخفيدر * سبحان من قال لاتيأسوا من روح الله وله الطاف خفية بلا اشتباه لاهل الانتباه (ترجمه) صبرايله نائل اولور اهل مرام * امر دورادوره كيم حددن برون (لطق آخر)

لاتكره المكروه عند نزوله * ان الحوادث لم تزل متباينه

(لاتكره) دردنجى بابدن نهى حاضردر سن كريه وقبيح عدايله ديمكدر اذا عمت طابت ضروبندر طوعا وكرها يعنى كرك طيب خاطرله وكر كسه اكراها ديمكدر اماضمله كره مشقتدر (مكروه) امر شديد (نزول) وقوع معناسنه در برامرك وقوعنده عالم بالادن ظهوريله شدت سائر جهاندن كلمكدن اشقدر بوجهتدن نزول تعبيريله قضاء آسمانى ديمك مراد ايدر (متباينه) تفاعلدن فاعل مؤنثدر (ترجمه) ايتمه استكراه مكروهى نزولنده انك * كيم حوادث اتصال ايتمز اولور فرجه عيان

كم نعمة لم تشتغل بشكرها * لله فى طى المكاره كائنه

(كم) تكثير ايچون (لم تشتغل) مضارع مخاطب جحد مطلقدر بونده اشتغال شكر اداسنده انسكابدن كنايه در (لله) شكره (فى طى) مقدره يتعلق ايدوب نعمته صفت اولور طى دفع و رفع معناسنه در (مكاره) مكروهك جمعى شدائد مراددر (كائنه) نلمه دندر واقعه وحادثه معناسنه (ترجمه) نيجه نعمتكه سن انك شكرينه عاجزايكن * حق بنه طى شدائد ايله ايلر شادمان (نطق ديكر)

هون الامر تعش فى راحة * قل ماهونت الاسيهون

(هون) تفعيلدن امردر (تعش) امره جوابدر (يهون) امرك ماده سندن مضارعدر بومألده اثرده كلمشدركه بنم امتمك امرنده بولنسان كسنه اكرانلره مشقت كوسترسه يارب سن كارنده اكا مشقت وير واكر رفق ولطف ايله معامله ايدرسه سندخى اكا رفق ايله ديو بيورمشلردر (ترجمه) قصد تسهيل امور ايت كيم اوله سين مستريح * ايلر احيانا رعايت نيت عبده معين

ليس امر المرء سهلا كله * انما الامر سهول وحزون

(سهول) ضمله سهلك جمعيدر سهوات كه معروفدر وضدى (حزون) خشونتدر (ترجمه) هرايشى آسان دكادر كيشينك دورانده * كه سهوات كه مشقت كاه شادوكه حزين

تطلب الراحة فى دار العنا * خاب من يطلب شيأ لايكون

(عنا) مهمله ايله رنج وزحمت (خاب) محروم ونوميد اولدى يعنى مرادينه ايرمدى (ترجمه) دار محنتده طلبكار صفا اولمه ابد * ايتمدى حق راحتى خلق استمه انى صقين (نطق اخر)

اذا هبت رياحك فاغتنمها * فعقبى كل خافقة سكون

(خافقه) خفقاندن صيغة فاعل مونثدر ريح مقدرك صفتيدر حين هبوبده صداى اضطرابى اولديغيچون وخفقان برعلتدركه ريح مراقدن تشعب ايدوب مضطرب ايدر مشرق ومغربه خافقين ديرلر ليل ونهارك تخالف واضطرابى اول محللردندر (ترجمه) اولسه دور انك مساعد بيل غنيمت اى دده * كيم اولور هرجنبشك انجامى البته سكون

ولا تغفل عن الاحسان فيها * فلا تدرى السكون متى يكون

(ترجمه) ذكر وفكرى پيشه قيل ايله توجه ازدرون * وقت موت وصل حق غفلتده اولاز رونمون (نطق ديكر)

تنكرنى دهرى ولم يدرانى * اعز وروعات الخطوب تهون

(تنكر) تفعلدن ماضيدر تبدل وتغيرايلدى ديمك (اعز) مضارع متكلم كه غالب اولورم ديمكدر (روع) فتحله خوف (خطوب) جمعدر مفردى خطب امر عظيمدر روعات الخطوب ناسك امور عظام عد ايلدكلرى احوالدر اول بكا آسانلدر وبنا اكا غالبم ديمكدر (ترجمه) روزكار ايتدى تبدل ليك اول بيلمز كه بن * غالبم هر امر دشواره اولورآسان روان

فظل يرينى الخطب كيف اعتداؤه * وبت اريه الصبر كيف يكون

(ظل) کان معناسنه (يريني) اراءتدن مضارعدر واری دخی متکلمیدر (اعتدا) افتعال وزننده مصدردر ظلم وتعدی (بت) کسر وشد ایله ماضی متکلم یاتدم یعنی شبکذار اولدم (ترجمه) کوستردبراندهٔ بیک جور ایله برکار جسیم * عاقبت اندیش صبر وانتظارم بن هرآن (نطق آخر)

الدهر ادّبنی والیأس اغنانی * والقوت اقنعنی والصبر ربانی

بو بیتک فقرهٔ اولیسی (من لم یؤدبه الابوان ادّبه الملوان) حدیث شریفنی ایما ایدرکه والدین تربیه سنی کورمین کسنه یی دهر تأدیب وتربیه ایدر دیمکدر وفقرهٔ ثانیه سی (الیأس احدی الراحتین) مألنجه خلقک یدنده اولان مالدن مأیوس اولمق کشی یی غنی ایدر یعنی غنینک راحتی ایله مأیوسک راحتی یکساندر بلکه غنیده تلف مال خوفیله اندیشه در کاردر * پس انک راحتندن فقیر مأیوسک راحتی مضاعفدر (قوت) ضم وسکون ایله آزق که زاد دیرلر قوتک تقتیر وتقدیر یعنی کفاف مرتبه سی اولوب زیاده اولمدیغی بنی قناعتکار ایلدی دیمکدر حدیث شریفده دعا بیورلمشدرکه (اللهم اجعل رزق آل محمد فی الدنیا قوتا) بنم آلم یعنی اهل بیتمک رزق دنیاسنی قوت ایله که سد رمق مرتبه سی رزقله کفافلندر دیمک اولور (ربانی) ماضینک مذکر یدر ربنی کبی که صبر بنی تربیه ایلدی یعنی حق تعالی بنی صبر ایله تربیه ایلدی دیمکدر حق تعالی قولنی غنا ایله وفقر ایله وصحت ایله ومرض ایله تربیه ایلدیکی اثر شریف (ع) غنی النفس یکفی النفس حتی یکفهما * بیتی شرحنده حرف راده بسط وافاده اولنمشدر (ترجمه) ادیب ایتدی بنی دوران غنی ایتدی ایاس جان * کفاف ایدوب قناعتکار مربی صبردر الآن

واحکمتنی من الایام تجربة * حتی نهیت الذی قد کان ینهانی

(احکمت) ماضی مؤنثدر محکم قیلدی ومتانت وبردی دیمکدر (ترجمه) بنی آزمایش ایام ایدوبدر اعلم واحکم * بنی نهی ایدنی نهی ایلدم باحکمت یزدان

(نطق دیکر) لا تخضعن لمخلوق علی طمع * فان ذلک وهن منک فی الدین

(لا تخضعن) نهی حاضر واخرنده نون تأکید مشدده در تعریف خضوع باتحریر وقوع بولمشدرکه الدیکه ناسه خضوع ایلمک رکوع اولماز زیرا رکوعده عبادت ایچون انحنای تسویه وحد مشروع قدر سکونت اعضا لازمدر اکر رکوعه قریب واکا مشابه اولور دینورسه (مثلا) پادشاه حضورنده تعظیما قیام اولنور قیام صلاته مشابهة بولنمغله نهی اولنمز وابوین واستاد اوکنده رعایت ادب ایدوب تشهد قعودی کبی جلوس ایدن کسنه نک تعظیمله

قعودی قعدهٔ تحیاته مثیل ایکن منهی اولمدیغی شاهددرکه انحناده دخی ایلدکاری تشدیده متحمل محذور ومحظوردر بو قدر بو بحث شیخ الشیوخ فاضل صاحب رسوخ ابن النابلسی مولانا عبد الغنی الدمشقی الصالحی جنابنک عقود اسمنده رساله سنده اولان شرح فقیرانه ده بسط اولنمشدر (نادره) ظالمه سرفرو ایلمک منهیدر لکن اودخی شرینی دفع ویا بر طریقله ظلمنی رفع ملاحظه سیله اولدقده وسیلهٔ خیر اولمش اولور * اثرده کلمشدرکه (انصر اخاک ظالما او مظلوما) یعنی دوستکه نصرت ایله ظالم ایسه ده مظلوم ایسه ده دیمکدر ظالمه اعانت نصیحتدر فراغتنه سوق قدر دیدیلر (وهن) ضعفدر (ترجمه) سرفرو ایتمه کباره جر نفع ایچون صقین * آب رویک دوکمه سست اولور اساس قصر دین

واسترزق الله مما فی خزائنه * فانما الامر بین الکاف والنون

(استرزق) الف وزای کسریله استفعالدن امردر (کاف ونون) ادات خلق اولان کن کلمه سندن کنایه درکه امردر (نکته) اصطلاح امام کاشیده درکه کن ارادهٔ کلیه نک صورتیدرکه کلمهٔ حضرت تعبیر اولنور آیت کریمه ده (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له کن فیکون) وسورهٔ یس آخرنده دخی واردر قائمقام حق اولان اهل الله دخی تصرفلرنده کن مقامنده (بسم الله لا قوة الا بالله) دیدکاری آکهان اسرار ابراره آشکاره در (ترجمه) رزقکی هردم غنی رزاقدن ایله طلب * کاف ونون مفتاح کنز رزق عالمدر همین

ان الذی انت ترجوه وتأمله * من البریة مسکین ابن مسکین

(مسکین) فقیردر لکن بعضیلری فرق ایدوب فقیر بلغه یه مالک یعنی کفاف معاش صاحبی اولان کشیدر (اما مسکین) بر نسنه سی اولمیان کسنه در * پس یونس لغوی قولنجه مسکین فقیردن احوج واشد الحالدر * امام نووی روضه سنده دیرکه فقیر مالی اولمیوب وحین احتیاجده مدار معاش اوله جق قدر کسبه دخی قادر اولمیه ومسکین مالی اولمیوب لکن وقت حاجتده کسبه قادر اوله اما کسبی ضرورتنه وفا ایلمیه پس فقیر مسکیندن اسوء الحال اولمش اولور وصحیح دخی بودر ابو اسحق مروزی عکس قضیه ایلدی حدیثده کلمشدرکه مسکین دکلدر اوکه بر وایکی لقمه یی رد ایده بلکه مسکین سؤال ایتمز احتیاجی دخی معلوم دکلدرکه بخشش وعطا اولنه وفقر ایله مسکنتک فرقی حرف الهاء آخرنده دخی کلور مفعیل ومفعال صیغه سی تذکیر وتأنیثده فعیل کبی یکساندر (ترجمه) اول کشی کیم اندن ایلرسین امید انتفاع * اول حقیقتده فقیر

ابن فقیردر بیل یقین

ما احسن الدین والدنیا اذا اجتمعا * لا بارك الله فی الدنیا بلا دین

(ما احسن) فعل تعجبدر که نه کوزلدر (دین) ایله دنیانك جمعی یعنی (نعم المال الصالح للرجل الصالح) مفهومنجه شرع شریفه رعایتله آخرته نافع اموره موفق اوله رق غنی مسلم شاکر اولمق فقیر شاکی اولمقدن خیرلیدر (لا بارك الله) مبارك قیلمدی ودنیانك بلا دین خیر و برکتی یوقدر واولسون دیو دعاء علیهدر (ترجمه) دین ودنیا بر یره جمع اولسه‌لر خوشدرولی * دینسز دنیاده یوق خیر خداوند معین

لو کان باللب یزداد اللبیب غنی * لکان کل لبیب مثل قارون

(لب) عقل (لبیب) عاقل (قارون) حضرت کلیم علیه سلام الرحیم زمان نبوتنده مالنك کثرتی سبب طرد ولعنتی اولان کمسنه نك اسمیدرکه (فخسفنا به وبداره الارض) مدلولیله یره کچمشدر ذکینك حذاقتی رزقنه محسود دردیو وارد اولان حدیث شریفه نظرله دیدیلرکه احمق وسعت دنیا ایله ممنون اولدیغی حیلهٔ عقلله جاب غنا ممکن اولیوب محضا موهبهٔ الهیه اولدیغنی عاقل ادراك ایلسون ایچوندر والا دنیانك عند الخالق قدری یوقدر اولسه کافره ویرمزدی ویرمسی مدار عقل دکادر دیو مقدما بعض محللرده دخی سبق ایلمشیدی (ترجمه) عقلله ممکن اولیدی جلب دنیا وغنا * هر لبیب اولوردی البت مال قارونه قرین

لکنما الرزق بالمیزان من حکم * یعطی اللبیب ویعطی کل مأفون

(میزان) ترازودر تعریفی زیاده ونقصانی تمییز ایدن آلتدر انواعی واردر (میزان) آلتون وکمش ایچون (وقبان) اثقال ایچوندرکه اون قبانی دینور معربدر فارسیسی کپاندر (اصطرلاب) افلاك واوقاته خاصدر مرکبدر اسطر یونانیده ترازودر لاب آفتابدر انی ارسطو جام کیخسرویدن استخراج ایلمشدر واوصطرلاب واسترلاب وسترلاب واسطرلاب وسطرلاب وصلاب وسلاب دخی لغتدر (ومسطر) مقادیر خطوط ایچون (وعروض) مقادیر شعر وحرکات اصوات ایچون اولوب (وزیج) میزان هندسه‌در وهندسه دخی اندازه‌دن مأخوذدر (وکرستون) ومعربی قرسطون ترازوی حکمتدر (واندازه) که معربی هنداز در ترازوی قماشدر وپرستك وشاقول وشاقل وذراع بناکه معمار آرشونیدر (وقانون) دخی سریانیدن معرب مسطردر کرك کتاب وکرك جدول ایچون اولسون دیو مصنفك تحقیق ایدر * وقسطاس وقسطان وقسطری دخی مزبور

معناره کلور (حکم) حاکم مختارکه بودیارده مولی دینور (مأفون) رأی وعقلی اولمیان کشی نادان کبی که افن وزن ومعناده حمقدر (ترجمه) لیك رزقی بخش ایدر میزان شرع ایله کریم * حکمت ایله عاقل ونادان اولور قسمت قرین

(نطق آخر) مالا یکون فلا یکون بحیلة * ابدا وما هو کائن سیکون

بو بیتك مفهومی بودرکه رزقی وسائر امری اکرچه طلب ایله مأمورز (وابتغوا من فضل الله) طلبده دخی امتثال امر الهی ایچون اجر مقرردر لکن بنه (ع) ازل مقدر باری خدا کلور کورینور * ارادهٔ جزئیه‌یی اقرار وصرفله مشغول اولوب ینه بخشایش خداوند حکیمه رضاداد اولمق لازمدر جبر متوسط اکرچه مسلك بعض کبار کرامدر لکن مسلك جبریه ده اولان جبر محض دکادرکه انك نتیجه‌سی تعطیلدر دیدیلر * حق اراده یرینه اختیار تعبیری دخی نادبا مختاردر جبر تعبیری اشاعت اهل عناد ایله شایع اولان امور مفتراتندندر جبر مخوف مراد دکادرکه حضرت مولوی دخی (ع) نیست جبر این معنی جباریست * یوررز برا محض جبر حکم وعدل امثالی اسم شریفلرك تعطیلنی منتج اولور تعطیل اسما ایسه خلاف مسلکدر بیهوده اسم حق تعالی ایچون یوقدر صراط مستقیم بودرکه احکام شرعیه واوامر الهیه مرعیه اولمق وجهی اوزره (قل کل من عند الله) مألی ثابت اولوب مؤمن به اوله مطلوب اولان بو رفتاردر کرك بو طوره جبر تسمیه اولنسون وکرکسه تسلیم ورضا تعبیر اولنسون بو بحث مقدما متعدد محللرده اشباع وبسط اولنمشدر ومستقل رساله‌مز دخی واردر (وبالله التوفیق والحمد لله علی التحقیق) (ترجمه) ازلده اولمیان حیله ایله اولمز * مقدر خیر وشر البته کائن

سیکون ما هو کائن فی وقته * واخو الجهالة متعب محزون

(اخو الجهاله) جهلك قرنداشی یعنی جاهل ونادان (متعب) افعالدن مفعولدر (ترجمه) قریب اوله وقتیله اولاجق * کندینی یورمش وزحمت چکمش چکر زحمت همان نادان خاین

یسعی القوی فلا ینال بسعیه * حظا ویحظی عاجز ومهین

(یحظی) دردنجی بابدن مضارعدر حرمت بولور ومنزلت صاحبی اولور (مهین) وزن ومعناده ضعیف وحقیر (ترجمه) قوی سعی ایله ایرشمز مرامه * ضعیف اولور مراداته مقارن (نطق دیکر)

اذا المرء لم یرض ما امکنه * ولم یأت من امره ازینه

(ازين) زیاده زینتلی دیمکدر بیتك مفهومی بیت ثانی یه مرهوندر (ترجمه) اکر ممکن اولانه راضی اولمزایسه برنادان * دخی خلق ومکارمله مزین اولمسه انسان

واعجب بالعجب فاقتاده * وتاه به التیه فاستحسنه

(اعجب) افعالدن ماضیدر بکندی وحظندن تعجب ایلدی دیمك عجب کندی کار بنی وعقل ورأی وتدبیرنی بکنمك که قدما اساتذه ترکیسی طکتق در بعض اشعارده طکمی واردر عجبمی معناسنه (اقتاد) افتعالدن ماضیدر چکلدی ویدلدی یعنی برقائدانی اقاده ایدوب اودخی قبول وطوعا اقتیاد ایلدی (تاه) ماضیدر حیران اولدی دیمکدر لازمدر (به) ایله متعدی اولوب حیرتده قودی ومتحیر قیلدی دیمك اولور (تیه) فتحله کبردر وکسرایله ناس حیران اوله جق قدر صحرای بی پایان وفاعلی تایه درکه وزن ومعناده حائر وواله یعنی متحیر دیمکدر (ترجمه) بکنسه کندینی اولسه طریق عجبه همسالك * اولوب سرکشتهٔ کبرایتسه هراطوارین استحسان

فدعه فقد ساء تدبیره * سیضحك یوما ویبکی سنه

(دع) فتحله امر حاضردر ترك ایله دیمك (ساء) بئس کبی فعل ذمدر (تدبیر) بونده مطلقا رأی وفکردر لکن فی الاصل دبردن اولمغله عاقبت امری ملاحظه ده استعمالی غالبدر مصیب ایسه مدبر ومخطی ایسه مدبر دیرلر مصرع ثانیده جمع ضدین واردر (سنه) فتحله ییلدر سال وحول وعام کبی اسملری واردر اصلی سنهه جبهه وزننده درپس نقصانی هاء وواودر اصلی وسندر دیدیلر وبو بیت سابقلرینه جوابدر (ترجمه) پس انی ترك ایدوب تدبیرینه هم اعتبار ایتمه * که برکون اولسه ده خندان نیجه دم اولور کریان (نطق آخر)

دع عن نفسك الحیاء وصنها * وتوق الدنیا ولا تأمنها

(عد) عدددن امردر اولکی یادن اولمغله مضارعی تعدددن تاسقوطیله آخری اسکان اولنوب تحریکی لازم کلمکله اخف اولان فتحه ایله عد دیدیلرسن صای یعنی فرض ایله وظن ایله اویله بیل دیمك (صن) صیانتدن امردر (توق) قید ووقایتدن تفعلك امریدر پرهیزکار اول دیمك (لا تأمن) نهی حاضر وآخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (ترجمه) حبابی ذاتکه پیرایه بیل سن * امین اولمه صقین مکر جهاندن

انما جئتها لتستقبل الموت * واد خلتها لتخرج عنها

(لتستقبل) لام مکسور حرف جر (وان) ناصبهٔ مصدریه مقدردر (لتخرج) لامی

ونصبی وجه مذکور اوزره در وضمیر بارزلر دنیایه عائدلردر (ترجمه) جهانه موتی استقباله کلدك * دخولك هم خروج ایچوندراندن

سوف یبقی الحدیث بعدك فانظر * ای احدوثة تحب فکنها

(احدوثه) خبرویریلان امرکه سؤال اولنوب اکا ویریلان جوابك حاوی اولدیغی واقعه معناسنه که حوادث روزکاردیرلر احادیثك مفردیدرلکن صکره احادیث حدیثك دخی جمعی قیلندی (مأل نظم) سندن صکره کلامك باقی اولور عبرت ایله نظر ایدوب سکا نافع اولمسنی سودیکك کلامی سویله که سنك عقبکده سنی خیر ایله یاد ایلمکه سبب اوله دیمکدر پس شارح بی پرهیزدخی بوچند بیت ناچیزی تبرکا یادکار احبا وبرکذار املا ایلدی (کفته) رزین نسبت خواجه امینم * رهین منت خواجه امینم * مراد خلق ایدرسه حق مطیعم * مرید خدمت خواجه امینم اکرچه طفل وقتم پیر دهرم * طفیل رأفت خواجه امینم * سبقخوان مکتب فیضنده کوکام * که طفل همت خواجه امینم * امان حقده یم وضع جهاندن * ضمین ذمت خواجه امینم * حقیری قیلدی حق بی فاقه صد شکر * غنی نعمت خواجه امینم * معالی مسندنده اهل مجدم * حقیر عزت خواجه امینم * ره بی صیت یکدسته روانم * مجیب دعوت خواجه امینم * مکاندرکین مأمن کون * مکین مکنت خواجه امینم * سلیمان اسمم امابرجهتدن * سمی حضرت خواجه امینم (منقبه) سردار ابرار وسردار اخیار * جناب احمد مختار * علیه وعلی آله صلوات الستار * حضرتلری تبوك غزاسنده صلاة عصری ادا ایلدکده بوایکی بیتی هاتفدن استماع ایلدیلر (عربیه) فوارس هیجاء اذا الیوم ایوم * رهابین ظلماء اذا اللیل الیل * رجال محاریب وحرب فکسبهم * لداریهم اعمالهم والتغلغل * پس اصحاب کرامه خطاب بیوردیلرکه بوشعرلك قائلی قرنداشم خضردر (خواجه محمد پارسای نقشبندی فصل الخطابنده بیوررکه بن بوشعری برکتاب ظهرینه یازمشیدم ملاقاتمزده حضرت خضر آکا نظر ایلدکده تبسم ایدوب ناس ایچنده کلام نیجه باقی قالورمش دیو بیوردیلر علیه السلام (ترجمه) قالور باقی کلامك زنده نام اول * سکا رحمت دیه آنی ایشیدن (نطق اخر)

دنیا تحول باهلها * فی کل یوم مرتین

(تحول) مضارع مؤنثدر بعده با آنك تعدیه سنه سببدر پس دوندرردیمکدر تبدیل وتغییردن کنایه در (ترجمه) بودوران دوندرر اهل فنایی * بهر روز ایکی کره تا ازلدن

فقدوها لتجمع * ورواحها الشتات بين

(غدو) زوالدن اول (تجمع) بركمك بربره كلمك (رواح) زوالدنصكره (شتات) تفرق يعنى طاغلمق (ترجمه) صباحدنصكره جمعيت ايچوندر * زوالدنصكره فرقت بربرندن (نطق آخر)

هذا زمان ليس اخوانه * يا ايها المرء باخوان

(ترجمه) يوق بو آخر زمانده هيچ اخوان * اى برادر كرك سكا اخوان

اخوانه كلهم ظالم * لهم لسانان ووجهان

(ترجمه) هب منافق برادران ظالم * ايكى ديل ايكى يوزلى اهل زمان

يلقاك بالبشر وفى قلبه * داء يواريه بكتمان

(بشر) كسر ايله خوشلقاو كولج يوزلى اولوب سرور وبهجت كوسترمك (يوارى) مفاعله دن مضارعدر ستر ايدر ديمك (كتمان) كسر ايله كتم كبى مصدردر (ترجمه) خوشلقا صورنا صحيح محب * سيرتى علت عداوته كان

حتى اذا ما غبت عن عينه * رماك بالزور وبهتان

غبت كسر ايله ماضى مخاطب (رماك) ماضيدر لكن اذانك معناسى تصحيح ايچون برميك معناسى ويريلوب ورميدن دخى (يرمون المحصنات) دلالتيله شتم وافترا مراد اولنور (زور) كذب كه لفظ كريمدر ازجمله فرقانده (والذين لايشهدون الزور) كلمشدركه شهادت كاذبه ايله افترا ايدر ديمك اولور (بهتان) عطف تفسيردر بو دخى لفظ قرآنيدر بالبهتان ايكن وزن ايچون تجريد اولندى (ترجمه) غائب اولسك اكركه برلحظه * ايده لر كوز كوره سكا بهتان

هذا زمان هكذا اهله * بالود لا يصدقك اثنان

(يصدق) افعالدن مضارع تفعيل معناسنه يعنى قول وفعلده سنى تصديق ايدر محب تام ديمكدر كاف مفعول ضميرى وفاعلى ظاهردر (ترجمه) اشته وقت اشته اهلى هب فاسد * يوقدر ايكى محب صادق جان

يا ايها المرء كن مفردا * دهرك لا تأنس بانسان

منادايه اى دخولى وهاء تنبيه دخى بيرواولق اكثردر وذا اشارت دخى تأكيدا ثالث اولمق نادر اولور (مفرد) افعالدندر فاعل اولورسه كنديني تنها ايلمكله توحد ايدوب (السلامة فى الوحدة) مسلكنه سالك اولان كس واكر مفعول اولورسه مطلقا فريد ووحيدكه من طرف الله مظهر توفيق اولوب خفيف الحاذ اولان كمسنه در (دهرك) فى دهرك معناسنه روزكاركده ديمكدر (انسان)

اسم جنسدر واحدى انسى كسر ايله درواننك جمعى اناسى در فتح وشد ايله وانس كسر ايله وانس فتحتين ايله وانيس وناس انساننك جمعيدر استعمالى بلالامدر الناس ديمزمكر شاذا اوله واناس ضمله انسان معناسنه در بو تفصيل ضرير زبدانى بيانيدر (راشحه) اكرچه نكاح وتزوج سنت سنيهٔ احمديه در لكن زمانمزده تركى اولادر زيرا كسبه رغبت وحرص وطمعه همت وحلالى حرامدن تميزده عدم قابليت پيدا اولور پس تأهله بو صورتده تجرد ترجيح اولنور كه شافعيه دخى اكا قائللردر وصاحب كشاف كه فروعده حنفيدر ترك تزوج بو وجهله اولورسه واجب وعزوبت وتجرد حلال دريدى (جوان وپيركه دربند مال وفرزندند * نه عاقلندكه طفلان ناخردمندند) اثرده وارد اولديكه تحصيل معاش صورت معصيته منحصر اولديغى زمان كلدكده عزوبت حلال اولور بعض بدويلر ديرلركه (التزوج فرح شهر والتزام مهر وغم دهر) مريدلرك برى مرشدندن تزوج امرنده استيذان ايلدكده (ان الله تعالى فرد يحب الفرد) ديوب تفرد ايله امر ايلدى وبالاده (ع) دليلك ان الفقر خير من الغنى * بيتنك سابقنده ولاحقنده حرف الراده افاده اولنمشدر فلله الحمد والمنه (الشيخ سليمان) ١١٣١ تاريخ ولادتم اولوب بو تاريخلره دك ثروت طبيعت ونورت بشريتكانون نفسانيتده منطفى ومرتبكاتدن پرهيزايله اولديغم خانهٔ بيمننده فريد ووحيد مظهر لطف خفى اولمقده يم قالديكه فضائل ازدواج عبد فقيرده اولان موانعدن اقلدر هركس كندى حالنه غيريدن زياده واقفدر والله تعالى اعلم وبو بحث عظيم قطب ازنيقى زاده نك مرشد المتأهلين نام اثرينى ترجمه مزده بسط اولنمشدر * رحمة الله عليهم اجمعين (ترجمه) انس حق قيل فارغه انسانه * قيله توفيق حق رفيق همان (نطق ديكر)

لا يأمنن على النساء اخ اخا * ما فى الرجال على النساء امين

(لا يأمن) نهى غائب امين اولمسون ونون تشديد لاحق اولدقده البته ديو تأكيد مأل ايدر (اخ) فاعلدر تأمنن دخى نسخه در ديديلر لكن اخ رفعله در تصحيحى كافى موجب اولور (منقبه) اصحاب كرامدن عبد الله بن رواحه زوجهٔ منكوحه سندن كيزلى جاريه سنه احيانا قربان ايلديكنى ايكى دفعه كوروب بعده مؤاخذه ايلدكده انكار ايلدى زوجه سى دخى تلاوت ايدرسن اعتماد ايدرم ديدكده خاطرنده بولنان اشعاردن برقاچ بيت عربى انشاد ايلدكده خاتون آنى قرآن كريمدن ظن ايدوب سن صادقسين كوزلرم كاذبدر ديو حلالندن

استدلال ايلديكنى حضور حضرتده حكايت ايلدكده نيجه مدت خنده يه وسيله اولديغى طارد الهموم نامنده مجموعه صاحبى استيعابدن نقل ايدر (ترجمه)
امين اولمه برادر زنده اخدن * نه آن مردان اوله انلردن آمن

كل الرجال وان تعفف جهده * لابدان بنظرة سيخون

(ان) وصليه (تعفف) عفتدن تكلف بابنك ماضيسيدر حرامدن كف نفسه عفت دينور نفطويه ديمش * ليس الظريف بكامل فى ظرفه * حتى يكون عن الحرام عفيفا * فاذا تعفف عن محارم ربه * فهناك يدعى فى الانام ظريفا (ان) مفتوحه اندن مخفف وضمير شان ساقطدر (بنظرة) تنوين وحدت ايچون اولورسه بركره باقق خيانت وجنايت اولمز كه نظرة اولى حقادر لكن تنويعه حمل اولنسه بنظرة متنوع يعنى حيل كونا كونله نكاه انداز رغبت شهوت اولمق (خائنة الاعين) ايچون دركاردر ديمكدر (ترجمه) اكرم دايتسه ييك جهد ايله عفت * يساغ اولمز كوزه دير نفس خاين

والقبراوفى من وثقت بعهده * ماللنساء سوى القبور حصون

(اوفى) خبردر وصفادر (وثقت) ماضى مخاطبدر اعتماد ايلدك ديمك (عهد) پيمان (حصون) ضمله جمعدر مفردى حصن قلعه در دزقار سيدر (ترجمه) مقابر عهده هرشيدن وفادار * مراقد درز نانه حصن ضامن (نطق اخر)

لئن حلفت لا ينقض النأى عهدها * فليس لمخضوب البنان يمين

(حلفت) مهمله ايله درماضى مؤنث (لا ينقض) نفى استقبال (النأى) بعد كه تركجه اوزاق وايراق ديرلر اعن مراددر (مخضوب) بويالى وبونده حنالى كه قنايافش (بنان) پارمق اوجى مضاف اليه در (يمين) بونده قسمدر كه سوكند فارسى وآند تركيدر بنانه نظرله توريه ده ايهام وار ايهام بوقدر يعنى حنا كارلقده انلر يمينى شمالدن فرق ايلمزلر پس سوكند خوار اولسه بعد انلرك عهدلرينى شكست ايلمز الاهم انلر جنايتله مظهر اعن اولمغله نقض عهد لازم كلمز كه انلرك اصلنده اندن تحاشيلرى يوقدر ياخود قسم ايلمكله امرلرى يدلرنده دكل كه عقدلرى منتقض اوله مكركه نعوذ بالله كلمهٔ مخشيه صادر اوله كه شايد نقضى موجب اولوب تجديدين لازم كله (ترجمه) زن قسم ايتمكله عهدين ايلمز اشكسته بعد * اعتماد ايتمه حنا پنجه ايچون يوق يمين

فان هى اعطتك الليان فانها * لغيرك من خلانها ستلين

(اعطت) ماضى مؤنث (ليان) فتحله وتحتيه ايله ملايمت وملاينت يومشاقلق

يعنى حسن خلق (خلان) ضم وشد ايله جمعدر اخلاء كبى ومفردلرى خليلدر وزن ومعناده صديق كه دوست (يلين) مضارع (ترجمه) كرملايم اولسه سن اوله اووضعه دلفريب * ديكر احبابه دخى ايدر اومشربدرهمين

تمتع بها ماساعفتك ولا يكن * عليك شجى فى الصدر حين تبين

(تمتع) تفعلدن امردر (ما) دواميه (ساعفت) مفاعلهدن مساعده وقربيت معناسنه ماضى مؤنث كه ديمشلر * بشرى للذان ساعفت الاقدار (شجى) ماضيدر صدرى شجواندوه كه شاعر ديمش شجو حساده وغيظ عداه ان يرى مبصر ويسمع واع (يبين) مضارع مخاطبدر فاعلى انتدر يعنى اكرسن يتنوب ايدوب ميانه يه فرقت وهجران تخلل ايدرسه ديمكدر (ترجمه) سن صفا كى كورسكا قريبق اولد نجه ليك * صنمه اولورد لحزين فرقت اولورسه كرقرين (نطق ديكر)

قالوا حبيبك دان منك مقترب * وانت ذو وله فى الحب حيرانا

حبيبدن مراد محبوب حقيقيدر (دان) اصلى دانى قريب معناسنه در الكيس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت ذل معناسنه دكلدر (مقترب) قربدن افتعالك فاعليدر متقرب معناسنه در (نحن اقرب اليه من حبل الوريد) مالنده اولان قرب مراد اوله (وله) فتحتين ايله حيرتدر محبتك شديدى عشق وانكدخى اشدى هيمان واندن دخى افراطى ولهدر وترتيب ديكرله دخى يازديلر حاصلى فرقلرى خفيدر لكن بونده البته محبتك وله وحيرت مرزاد ايدرديمك كركدركه معنى مؤسس اوله (ترجمه) ديديلركيم حبيبك سكا سندن اقرب اولمشكن * انك عشقندن اولورسين عجبدر واله وحيران

فقات قد يحمل الماء الطهور على * ظهر البعير ويسرى وهو ظمآن

(يحمل) مضارع مجهول (طهور) فتحله درمبالغه ايله پاك ديمك (بعير) دوه كرك ماده كرك نر (يسرى) سارى سير ماده سنى قلب ايدوب سرى يسرى اولمشدرديدبلر حتى اندن مخفف اذا يسر يجئ بالاده حرف الحاده ولاتك عريضا يتنده مبسوطدر (ظمأن) معجمه ايله لفظ كريمدر وزن ومعناده عطشاندر (ترجمه) ديدم بن آب پاكى اشترانه ايليوب تحميل * ايدرسيران امانشنه درسيراولمازاول حيوان (نطق آخر)

انا نعزيك لا انا على ثقة * من الحياة ولكن سنة الدين

بو شعر جناب فاروقه تعزيتدر (نعزى) تعزيتدن مضارع متكلم (ترجمه)

تعزیه‌م سا که حیاته اعتمادمدن دکل * کیسه قالمز بونده لکن تعزیت مسنون دین

فلا المعزی بباق بعد میته * ولا المعزی ولو عاشا الی حین

(معزی) بری فتح زای ایله بیت سابقده اولان فعلدن مفعول که صاحب میتدر وایکنجی کسرا ایله بنه اول ماده دن فاعلدر (عاشا) تثنیهٔ ماضیدر (الی حین) الی ماشاءالله دیمك که یس شریفده دخی (متاعا الی حین) وارد اولدی (مسئله) اوج کون خانه سنده تعزیت ایچون تهنیت کبی توقف ایلمکده رخصت جوازواردر لکن ترکی احسندر مکروه دکلدر صلحایی جمع ایدوب قرأت قراٴن اولنمق مع الکراهة جائزدر (ترجمه) صاحب المیت دخی باقی دکلدر دهرده * تعزیت کاری ایله فانی اولور چوق کچمدین (بیت)

یا قوم لا ترغبوا فی غربة ابدا * ان الغریب غریب حیث ما کان

اصلی قومی دریاساقط اولوب کسره دلالت ایدر رغبت ایله غربت میاننده جناس مقلوب واردر (کانا) الفی نونك حرکه سنی اشباع وزن ایچون مددر (ترجمه) سز غربته رغبت صقین ایتمك غرابت بونده کیم * غربت کورر اولان غریب اولسه ده کر اهل وطن (نطق)

لولا الذین لهم ورد یقومونا * وآخرون لهم سرد یصومونا

(لولا) ثانینك منعی ایچوندر اولك وجودندن اولوری مثلا (لولا علی لهلك عمر) کلامنده علینك انده وجودی ایچون عمرك هلاکی ممتنع اولدی وبونده ثانی بیت آتیه ده در بعض محلارده هلا معناسنه یعنی تحضیض ایچون کلور (ورد) نوبت وحزب معناسنه در ورد و ورد کلمه لری منبع مائه حضور معناسنه درکه (ولما ورد ماء مدین فارسلوا واردهم فادلی دلوه) وارد اولدی (حتی یصدر الرعاء) شهادتیله منبعدن مقام اولنه مروره صدر دینورکه ورود لك ضدیدر وبو امرده نوبته دخی رعایت اولنور پس مؤمن سالك وقت مخصوصده جلب خیر ویا سلب ضر ایچون انابت منبع فیض اولان ذکر وصلاة وقراءتدن معتاد ایلدیکی وظیفهٔ معینه امثالنه اطلاقی مجازا اولورکه تشبیه طریقیله‌در اما عرب وظائف معتادهٔ موقتهٔ قرآنیه وصلاتیه‌یی انجق حزب ویا ورد تعبیرلریله فهم ایلدکاری نه نظرله اطلاقات قدیمهٔ اسلامیه قبیلندن اولمغله اصطلاح اولور قالدیکه اوراد واحزاب جمع اولنوب وظیفهٔ معینه قیلنمغه حاجت ندن مس ایلدیکی معانیٔ حزب ایله دعاء عینیهٔ سهیلیه شرحی مقدمه سندن مبیندر (سرد) شیٔ معدودبی دربی یعنی

بری بری اردنجه بولنمق که ضدی فرددر مثلا اشهر حرمده رجب فرددر ذوالقعده ذوالحجه محرم سرددر دیرلر بو محلده صوم وصال مراد اوله (ترجمه) اولمسیدی ورد ایله هر کیجه قائم قائمان * اتصال روز ایله اولماسه صوم صائمان

لدکدکت ارضکم من تحتکم سحرا * لانکم قوم سوء ما تطیعون

(لدکدکت) ماضی مؤنثدر (تزلزلت) معناسنه یعنی صارصیلور وصاللنور (سحرا) فتحتین ایله درتنوین تنکیر ایچون لا علی التعیین بر سحر اوله دوشنر * پس سزلر دخی خسف اولور سز دیمك (ترجمه) عاقبت ایلر تزلزل بر سحر شاید زمین قوم عاصیسز اودر زیرا سزه لایق اولان (نطق دیکر)

اتانی یهددنی بالنجوم * وماهو من شرها کائن

(یهدد) تفعیلدن مضارعدر قورخودر دیمکدر (نجوم) نجمك جمعی مضافی محذوفدر بمدلول النجوم یاخود بمقتضی فنها دیمکدر شردن مراد قراناتك مقتضای فن اوزره دلالت ایلدیکی نحساتدر (ترجمه) بنی کلدی منجم قیلدی تهدید * دیدی نحس نجوم البته کائن

ذنوبی اخاف فاما القران * فانی من شرها آمن

(قران) کتاب وزننده در دائرهٔ بروجدن بر نقطه ده ایکی کوکبك اجتماعنه قران دیرلر * قالدیکه تأثیرات کواکب انلرده ودایعدر آنشده حرقت اولدیغی کبی بنه فاعل حقیقی خالقدر اوائل دیوانده اسبوعیه قصیده سنده بو بحث شرح وایراد اولنمشدر (آمن) امین معناسنه در کامن دخی نسخه در (مآل) بیت ده بن نجومدن امینم بیوردقلری بودرکه اهل الله بر درجه یه دك سالك اولورکه کواکب مؤثره وغیریدن مصون اولور اصحابدن بعضیلری زهری نوش ایدوب تأثیر ایلمدیکی مرویدر * شارح فقیرك وقتمزده کلخنه وفرونه داخل اولمش سید وغیر سید کمسنه‌لر کورمشمدر عرقنالك اولمقدن غیری اثری رونما دکل ایدی حضرت خالقه منتسب اولنلر تسلط مخلوقدن تحاشی ایلمزلر (ترجمه) دیدم خوفم بنم واردر کنهدن قران نجمدن بن اولدم آمن (بیت)

تفأل بما تهوی تکن فلقلما * یقال لشیٔ کان الا تکونا

(تفأل) فال ماده سندن تفعل بابنك امریدر (تهوی) مضارع مخاطب (تکون) باب مزبوردن ماضیدر الفی اشباع فتحه دن تکون ایدر (فائده) شهاب حاشیهٔ بیضاویده فتاوای صوفیه دن اودخی روضهٔ زندوستیدن نقل ایدر حضرت مرتضادن کرم الله وجهه مرویدرکه کتاب اللهدن فال مراد ایلدکده یدی کره

اخلاص شریف واوج کره بو دعایی اوقیه (اللهم بکتابك تفاءلت وعلیك توکلت اللهم ارنی فی کتابك ما هو المکتوب فی سرك المکنون من غیبك) صکره فتح ایدوب اول صحیفه یه نظر ایلیه وبو امر فالده اذن ونفسك دخی مدخل عظیمی واردر اذ نلری اولیا نلر بو فقیردن اجازتله کلام قدیمدن فال ایده لر (ترجمه) فال خیر ایله مرامك قیل بیان * اولدی دیمکله اولور مطلب عیان (نطق)

نحن الکرام بنو الکرام * وطفلنا فی المهد یکنی

(یکنی) افعالدن مضارع مجهول که کنیه وضع وعطا اولنور دیمکدر (لازمه) کنیه اعلام اقسامندندر شیخ رضی الدین علیه الرحمة والرضوان اعلامی اوزره علم اوچ قسمدر * اگر انکله مدح ویا ذم قصد اولنمزسه اسمدر زید وعمر وکبی اگر اول ایکیدن بری مقصود ایسه القابدیرلر مخالص شعرا مدایح قیبلندندر مسالب دخی انك ضدیدر که اطلاقیله ذم مراد ایدرلر واگر اب وام وابن وبنت بودرت لفظك بریله مصدر اولورسه کنیه در ابوبکر ام الکرام ابن شریف بنت وردان کبی پس لقبدن فرقی معنویدر که کنیه ده قصد مدح وذم یوقدر انجق تعظیم مراد اولنور که اسمی زبانزد اولمقدن صیانت ایچوندر زیرا بعض نفوس اسمیله خطابدن دلگیر اولور * دینه مضاف اولان القابدن بعض مالکیه منع ایدیلر مثلا اسعد الدین کبی لکن شهاب مصری ریحانه سنده تزییف ایدوب تقی الدین ماده سنده مفصلا جواب ویرمشدر وبعضیلره صباوتنده تفألا کنیه تعیین ایدرلر که بشیئته تعالی معمر اولوب بو اسمده برولدی ظهور ایده دیو خیر قصد اولنور ومصرده سادات وفائیه شاذلیه دن تعیین ایلدکاری کنیه نك دارینده خیروبرکتی مأمول اولدیغی لواقح امام شعرانیده مذکوردر (ترجمه) بز کریم ابن کریم آفرینشدن همان * کنیه ایله طفلمز کهواره دن بولمقده شان

انا اذا قعد اللئام * علی بساط العز قمنا

بساط) دوشمه نهالی کبی شادروان دخی دینور ترکجه بو صاتدر اضافتی بیانیه در (ترجمه) بستر عزه اولنجه واصل اصناف لئام * بز ایدوب ترك وطن هجرت بره اولور مکان (معما)

الاخذ وعد موسی مرتین * وضع اصل الطبائع تحت ذین

اسم شریف نبوی اولان (محمد) لفظ ابجد ایچون انشا اولنان معمادر (وعد موسی) کلیم الله علیه السلام که (اذ واعدنا موسی اربعین لیلة) کریمه سی حاوی اولدیغی وعد مراددر (مرتین) تعبیریله ایکی وعده مراد اولنور (اصل طبائع)

(عند الحکماء) طبایع درتدر صفرا سودا دم بلغم درانلرك اصللری عناصردر که آب آتش باد خاکدر درتدر استقسات وامهات دخی دینور وطبایعدن دخی امزجهٔ اربعه حاصل اولور که برودت حرارت رطوبت یبوستدر اصلك طبایعه اضافتی بیانیه اولمق ظاهر وبمعنی اللام اولسه دخی الطفی باهردر (ذین) ذانك تثنیه سنك حالت نصبیدر هاایله هذین دخی دینور اول وعدد وباره اشاره در (ترجمه) اخذ ایدوب وعد کلیمی ایکی کره صای همان * صکره هم اصل طبایعی چاردر ضم ایت عیان

وسکة خان شطرنج نفذها * وادرج بین ذین المدرجین

(سکه) زقاق درمراد شطرنجك طولا وعرضا سکز خانه سنك هر بریدر که سکزی برسکه در پس سکز مراددر (خان) سرای عالی که خانهٔ شاه ویا ارادهٔ حال ایله شاه مقصوددر (شطرنج) کسر معجمه ایله ومهمله لرك اولی ساکن ایکنجی مفتوح بعده نون وآخری جیم درمعربدر رفارسیده اولی فتحه له دروشرح برده ده ابن هشام قرطعب وزننه ملحقدر دیدی لکن اصلی شدرنج ویا صدرنك ویا شدرنك یاخود سترنك ویا ششرنکدر رستة الوان معناسنه صفدی دیر که لفظنده ایکی لغت واردر (شطر) معجمه ایله ویا مهمله ایله درششرنك یعنی التی نوع افراد آلاتی واردر شاه ۱ فرز ۲ فرس ۳ فیل ٤ رخ ٥ بیدق ٦ بیاض اسلامی یه سیاه کافری یه مشابهدر واضعی صصة بن داهر نام حکیم هندی بو ترتیبی پادشاه وقتنه عرض ورفع ایلدکده مقبول همایون اولوب مقابله سنده مطلوبی وعد اولندی حکیم دخی اوتوز ایکی خانه سندن اوا کی خانه یه بر درهم وایکنجی یه ایکی واوچنجیه درت درهم وضعیله حاصل تضعیف مطلوبمدر دیمشیدی استصغار اولنوب بعد الحساب دولتنده اولان دراهم جمع اولسه وفا ایلمدیککی تفهیم طبع شاهی اولندقده مات اولوب تصنیفندن اقتراحی دخی عجیب اولمغله کتب تواریخه قید اولندی مذهب قدریه اوزره وضع اولنوب نرد شرجبر اوزره مرتبدر عجایب المقدور صاحبی دیر که بو تفصیل شطرنج صغیردر که رساله سی واردر لکن مجلس تیمورده برشطرنج کبیر کوردم عرضی اون خانه وطولی یکرمی برکفه اولوب ناقه وغزال دخی اجارنده زیاده ایدی دیمشدر * انظر الی لاعب الشطرنج یجمعها * مبانیا ثم بعد الجمع یرمیها * کالمرء یحرص فی الدنیا ویجمعها * حتی اذا مات خلاها وما فیها (ادرج) افعالدن امردر (مدرجین) امر مزبور ماده سندن مفعولك تثنیه سی (یعنی) وعد موسی علیه السلام اولان قرق که بونده میم مراددر مرتین ایله برمیم

دخی اعتبار اولنور واصل طبائع ایله که درتدر دال قصد اولنور وشطرنجك شاه
خانه لریکه برصره سیدر سکزدر ح اشارتیدر پس ایکی میم وبردال وبرحا که
میانلرینه ادراج اولنوب ترتیب انسب ایله م ح م د حاصل اولوب اسم
لطیف محمد نمایان اولور ویاعددلری جمع اولسه طقسان ایکی ایدر اسم مشارالیه
عددیدرکه بینه سی اسلامدر (ترجمه) نطع شطرنجك صف شاهیسین آل
اولدر سکز * ایکی مأخوذك میانن جای ایدوب ایله بیان

فذلك اسم من یهواه قلبی * وقلب جمیع من فی الخافقین

(یهواه) اکا هوادار اولور * یعنی تعشق ایدر دیمك که مرادی ینی قبول ایله امتی
اولمقدر (قلب) فاعلدر وقلب ثانی اکا معطوفدر (خافقین) مشرق ومغربدر
سبب تسمیه قریبا یازلدی (ترجمه) نام پاکیدر رسول اکرمك اول اسم کیم
* تابعم بن آکه امت اولدی هب خلق جهان (سانحه) بربیت ارجوزه دن مجموع
الفاظ مطلوبه واسماء محبوبه استخراجی ترادف وانتقاد طریقیله ممکن اولدیغی
تمثیل ضمننده بوبیت فقیرانه یی انشاد ایلمشیدم (معما) کسب کمال ایله اوخورشید
لطافتدن چوماه * سرتا قدم هر عضوینه عاشق طوینجه قیل نکاه (رجز)

فاطم ذات المجد والیقین * یابنت خیر الناس اجمعین

سورۂ دهره تعلق ایدن اشعاردندرکه متعدد محللرده دخی بسط اولندی (فاطم)
اصلنده منادای مفرد معرفه اولوب یافاطمة مبنیدر ذکری کذار ایلدیکی اوزره
ترخیم وبرای وزن قصر اولنوب وسط کلمه اولان میم فتحه سیله قالمشدرکه
صاحب ده یاصاح دینور (ترجمه) فاطمه ای ذات امجاد ویقین * دختر خیر
الوراسین ای بهین

اماترین البائس المسکین * قدقام بالباب له حنین

اشعار عربده اکثریا سباق وسیاق اطرادی غلبه ایلمشدر (مثلا) بونده مسکین
مفرد اولوب بائسك اعرابنه تبعیتله منصوب اولمق اقتضا ایدردی لکن حرف
اخیرلر کسر اوزره بولنغله خلاف قاعده اوزره تمشیتله حنین مبتدا ایکن کسره یه
ضرورة واطرادا عدول اولندی العهدة علی الراوی یاخود تنکیء وزن طرفندن
تغافل ایله جمله سنی ساکنا ادا ایلمك دخی خوشدر دیدیلر (اما) مفتوحا همزۂ
استفهام ومانافیه در (تری) مضارع مخاطب ونون مخففه تأکیدیه در (بائس)
صاحب شدت ومضطرب دیمکدر (حنین) لفظ ومعناده انین یعنی ایکلمك
(ترجمه) باقدکی فقر ایله شدت رهین * کلدی قاپویه ایدر آه وانین

یدعو الی الله ویستکین * یشکو الینا جائعا حزین

(یستکین) استفعالدن مضارعدر سکونت عرض ایدوب مسکنت وتذلل ایله
مرحمت امید ایدر (ترجمه) شیئ لله دیرکه اولمش مستکین * آجلغن عرض
ایلمش مرد حزین

کل امرئ بکسبه رهین * وفاعل الخیرات مستدین

(کل امرئ بما کسب رهین) کریمه سندن اقتباس اولنمشدر (رهین) مرهون
یعنی مربوط ومحبوس دیمکدر (مستدین) فتحله دین ماده سندن استفعالك
فاعلیدر (ترجمه) هرکس اولور کندی کسبینه قرین * خیر ایدن قول حقه
اولور مستدین

موعده فی جنة علیین * حرمها الله علی الضنین

(موعد) اسم مکاندر یعنی قول ایشلدیکی حسنیاتك جزا ومکافاتی مشاهده
محلی دیمکدر (علیین) جمعدر علی مفردیدر ضم مهمله وفتح وشد تحتیه ایله تصغیردر
مکبری علی فعیل صیغه سنده در حضرت ناظمك اسمیدر پك عالی دیمکدر بردخی
مبالغه مراد اولنوب تصغیر اولندیکه تصغیر بعض احیانده تکبیر وتعظیم ایچوندر
ترکیده دخی برکوزل مصحفجق دینور قطعه سی مضبوط وحفظی آسان دیمکدر
(القصه) اول مصغر مزبور علی در جمع سالم قیلنوب رفعنده علیون ونصبنده
وجرنده علیین اولورکه جنتك صفتیدر تعدی اعتباریله درکه حرف الافده
یازلمشدر (ضنین) معجمه ایله بخیلدر (ترجمه) وعده کاهی قصر جنات برین
حق حرام ایتدی انی کیم مز ضنین

وللبخیل موقف حزین * تهوی به النار الی سجین

(تهوی) مضارع مؤنث نارجهنم که مؤنث سماعیدر مراد دوزخدرکه یدیدر
(لها سبعة ابواب) کریمه سی ایله هر برینك بربابی واردر ١ جهنم ٢ سعیر ٣ سقر
٤ جحیم ٥ لظی ٦ حطمه ٧ هاویه انلرك اسماسیدر رساله سیوطیده وغیریده
مضبوطدر بعضیلر حطمه یرنده سجین یازدیلر قاضیدیرکه سجین دوزخده
برچاهدر لکن صحیح بودرکه طباق زمینك یدنجیسیدر کتاب فجارك مخزنیدر
(ترجمه) موقفی اولدی بخیلك هم مهین * نار ایدر جاین مکان سافلین

شرابه الحمیم والغسلین * یمکث فیه الدهر والسنین

(حمیم) ماء حار (غسلین) قانلی وایرنلی صو (ترجمه) شربتی انك حمیم اولور همیم *
ایده مکث انده نیجه ماه وسنین (ذیل) شعر مزبورك جوابی دخی حضرت

زهرانك بوايكى بيت رجزيدر * امرلئسمع يابن عم وطاعه * اطعمه ولاالى الساعه
ارجواذااشبعت ذاالجماعه * ان ادخل الخلدولى شفاعه نطق

امن تذكرقوم غيرملعون * اصبحت مكتئبا تبكى لمحزون

(همزه) استفهاميه (تذكر) خاطره كتورمك كه ذكردندر ضمله محفوظاتنى
استحضار معناسنه در جارومجرور مصرع اخيرده اولان * اصبحت به متعلقدركه
فعل ماضى مخاطبدر خطاب نفسه درسبب تأخيرى تخصيصه ياخود تذكر
علت مزج اولمغله طبعا معلول اوزره مقدمدر (غير) قهستانى ديركه احسن
اولان لامله الغيراولمامقدرزيرا الكالام داخل اولمازدبورضى دخى يازمشدر
بونده قومك صفتيدر (ملعون) مطرودبعيدديمكدر (مكتئبا) حزن معناسنه
اولان كابتدن افتعالك فاعليدر (لمحزون) ده لام حرف جردر تنوين تنكير
ايچوندر (ترجمه) عجب يادايلدكمى كادى اوقوم ميمنت مشحون * كه غمناك
اولوب آغلرسين ندندر اولمدك ممنون

امن تذكراقوام ذوى سفه * يغشون بالظلم من يدعوالى الدين

(سفه) بيعقل بولنمق سفاهت كبى (يغشون) مضارعدر سترايدرلر (يدعو) مفرددر
(ترجمه) ياخوداول قوم بى ادراكى يادايتدكك اول زمره * ايدرلر ظلمله اول
دعوت دين ايدنى مغبون

لاينتهون عن الفحشاء ماامروا * والعذرفيهم سبيل غيرمأمون

(فحشا) قولاويافعلا قبيح اولان ماده (ما) دواميه در (امروا) بونده ماضى
مجهولك جمع مذكريدر اجتناب ايله امراولندقجه ديمكدر (عذر) توسيط
معجمه ايله در (ترجمه) اطاعت ايلمزلرنهى فحشيانه انلرهيچ * اكرعذرايتسه لر
مقبول اولماز برغريب افسون

الايرون اقل الله خيرهمو * انا غضبنا لعثمان بن مظعون

(اقل الله) بددعادرو قلت عدمدن كنايه در يعنى مظهرخيراولمسونلر (غضبنا)
دردنجى بابدن ماضينك نفس متكلميدر (عثمان بن مظعون) معجمه نك تقديميله در
اصحاب كرامدن و كبارمهاجرينه دندرو حضرت پيغمبرعليه السلام ايله اخوت
رضاعيه سى واردروبدريدروفاتنده بعدالغسل والتكفين * حضرت امام المسلمين
عليه صلوات المعين تقبيل بيوروب سيرت حلبى تحريرى اوزره مبارك كوزلرندن
خدين عثمان اوزره ياش نازل اولدى بقيعده ابتدا دفن اولنان مهاجرى بودر
كنيه سى ابوالسائب ايدى اسلامه كلنلرك اون دردنجيسيدر جاهليتده دخى

كنديسنه تحريم خمرايدنلردندرانك رحلتنده پيغمبرعليه السلام برطاش دبك
ديو بركسنه يه امربيوروب اول شخص طاشى احضارايلدى لكن قالدروب ديكمك
ممكن اولمدقده بالذات فخركائنات عليه التحيات قالقوب يكلرينى سعادتله تحصير
* وقوللرينى تشمير بيوروب طاشى قالدروب قوت نبوتله ديكدى وباش طرفى حفر
اولنوب مبارك دست عنايتيله اول سنكى محلنه وضع وايستاده قيلدى *
وبيورديكه قرنداشم عثمانك قبرينى بوعلامتله ناسه اعلام قيلدم * پس معلوم
اولديكه صاحبنى ناسك بيلمسى ايچون برقبره طاش ديكمك سنتدر * واوچ اوچ
طلوسى تراب اثناى دفنده ميتك قبرينه نشروابراهيم عليه السلام دفن اولندقده
قبرى اوزره صوتشارايلدكلرى دخى اثرله ثابتدركه ابن ملك تفصيل ايلمشدر
(ترجمه) خيرتقليل اولندى يارئ باريله انلردن * چون ايتديلربنى اغضاب
براى زادهٔ مظعون

اذيلطمون ولايخشون مقلته * طعنادراكاونربا غيرموهون

(يلطمون) لطمه دن مضارعك جمعيدر لطم بركسنه نك چهره سنه آوجيله
ضربدربابى دخى بردرحتى (من لم يؤدب الابوان ادبه الملوان) لفظ شريفى دلالتيله
والدينى وفات ايدن كمسنه يه لطيم وپدرى فوت اولسه يتيم ومادرى رحلت ايدن
صبى عجى در (لايخشون) خشيتدن مضارعك جمعيدر (مقله) ضمله كوزك
سياهى ايله بياضى جمع اولان محلدر * لكن بونده عين معناسنه دركه ديمشلر (ع)
(مزجت دمعا جرى من مقلة بدم) (دراك) كسروتخفيفله پيدرپى يعنى بربرى
اردنجه اولمق كه تتابع ديرلر * واكثرياصوتده مستعملدر دراك الصوت بربرى
اردنجه چاغرمق (موهون) وهندن مفعولدر ضعيف معناسنه (منقبه)
مسلمانان مغلوب اولدقلرى ايامده عثمان بن مظعون حضرتلرينى وليدبن مغيره
يانه دعوت وبوسببدن شركفاردن سلامت بولدى لكن اهل اسلام اضطراب تام
اوزره اولدقلرينى كوردكده غيرت وحميتى تحريك ايدوب وليدى ترك ايلدى اول
مجلسده شاعرنبوى لبيدبن ربيعه بوبيتى انشادايلدى (ألاكل شئ ماخلاالله
باطل * وكل نعيم لامحالة زائل * وابن مظعون دخى مصرع اولى تصديق ومصرع
ثانيده توقف وبلكه تكذيب ايلدى * پس نزاع واقع اولوب برجوان قرشى عثمانك
بشره سنه برطبانجه ايله ضرب ايدوب حتى شدت لطمه دن كوزينك اطرافى
قراروب قان اوتوردى وليدديدكه ياعثمان باصريه ضربك ضررى اولديمى عثمان
دخى والله كوزلرم قطعا عارضهٔ كدركورمدى ديدى (ترجمه) طبانجه

اوردیلر پس چهره وچشمینه عمانك * پیاپی طعن وضرب ایله ایدوب هرجانبی پرخون

فسوف نجزیهم ان لم نمت عجلا * کیلا بکیل جزاء غیر مغبون

(نجزی) جزا ماده سندن مضارع متکلمی (نمت) دخی متکلمدر اصلی نموت در (عجل) تحریك ایله عجله در (مغبون) معجمه ایله مفعولدر بیع وشراده خسران واخذ وعطاده زیان کورمش که مراد جزاء وفاق ایله مقابله در (ترجمه) قریبا ایدرز بزده جزا کر عمر عز وارسه * مساوا اوزره کیم تا اولیه هرجانبی مغبون

اوینتهون عن الامر الذی وقعوا * فیه ویرضون منا بعد بالدون

(یرضون) دردنجی بابدن مضارع جمعیدر اصلی یرضیون در (بعد) ضم اوزره مبنیدر قبل قطع الاضافه بعد الجزاء ایدی (دون) ضمله حقیردر که ترکجه آلچق دیرلر عالی وزیاده کبیر وعظیم وفوق لفظلرینك ضدی معناسنه کاورکه بونده انلرك بزلره ایلدیکی غلبه دن دخی اشاغی انلرمنهزم اولورلر دیمك (ترجمه) مکر ایده رجوع انلر غرور ناسزادن بس * رضاجویان اسلام اوله لر باسعی کونا کون

ونمنع الضیم من یرجو مضیمتنا * بکل مطرد فی الکف مسنون

(نمنع) منعدن مضارع متکلم (ضیم) وزن ومعناده حیف که ظلمدر (مضیمت) ضیمدن جریمه وزننده مصدردر (مطرد) طاده شده ایله افتعالك فاعلیدر مراد بری برینه حرکت وجولانده مطابق اولان غزاتك قلجلریدر (مسنون) محدّد یعنی کسکین بیلنمش قلجکه سن السیف احدّه دن مأخوذدر (ترجمه) بزه قصد مظالم ایدنی منع ایلرز البت * اولوب ال برالکی تیغ الده غازیلرله هب ممنون

ومرهفات کان الملح خالطها * نشفی بها الداء من هام المجانین

(مرهفات) افعالدن مفعولك جمع مؤنثی کل اوزره معطوف (کان) حرف مشبهه بالفعل (نشفی) شفادن مضارع متکلم (هام) باش دپه سی تارکسر معناسنه (مجانین) مجنونك جمعیدر معارض اولان کفره مراددر (ترجمه) دخی کسکین قلجلرله نمك آلودایدی کویا * ایدوب تیمارانکله التیام ایدرسر پرخون

حتی یقر رجال لا حلوم لهم * بعد الصعوبة بالاسماح واللین

(یقر) اقراردن مضارعدر (حلوم) وزن ومعناده عقولدر مفردی حلم عقلدر (صعوبت) سرکشلك که ضدی سهولتدر (اسماح) سماحتدن افعال کبی مصدردر

(لین) کسر ایله ملاینت وملایمتدر (ترجمه) ایده اقرار تامردان بیعقلان دخی البت * ایدرکن شدتی ترك ایدوب انلر اوله منقادون

اویؤمنوا بکتاب منزل عجب * علی نبی کموسی اوکذی النون

(نبی) ده تنوین مضاف الیهدن عوضدر تقدیری نبی آخر الزمان ویا انبیا اوله (موسی) اسمنده پیغمبرایکیدر * بری بونده مراد اولان موسی کلیم الله که فرعونه مخصوص ومأمور وصاحب توریت وحضرت خضره ملاقاتی منصوص ومسطوردرکه پدری عمران بن یصهر بن قاهث بن لاوی بن یعقوب بن اسحق علیه السلامدر وبری دخی موسی بن میشا بن یوسف بن یعقوب علیه السلامدر (ذوالنون) یونس بن متی جنابلریدر متی حتی وزننده والده سی اسمیدر پدری لاوی مزبوردر ایکی اسمله معروف اولان درت پیغمبرك بریدر ۱ ابراهیم خلیل ۲ یعقوب اسرائیل ۳ یونس ٤ ذوالنون ٥ محمد احمد علیهم الصلاة والسلام (منقبه) وقتا یونس علیه السلام دعوت توحید ایله قومنه تبلیغ امر الهی ایلدیسه معتاد قدیم اوزره قومی انی اولا انکار ایلدیلر ذوالنون محزون دخی انلره بددعا ایدوب کوردیکه انلره برابر آتشبار بدیدار اولدی * ابری زدود آه من سر میکشد بر آسمان * ترسمکه بارد آتشی زان ابر وکیرد درجهان * دیوب حضرت یونس برسفینه یه سوار اولوب قومندن فرار ایلدیکه شاید پشیمان اولوب ایمان ایلك استرلرسه بولغیه زیرا ایمان یأس کبی توبهٔ یأس مقبول اولوب ظهور ایدن عذاب مندفع اولمق واقع اولمامشیدی اول قوم ندامتکار ایمان ایلك ایچون ذوالنونی جستجو ایلیوب بولمدقلرنده * اکر یونس بوغیسه انك تکریسی واردر دیوب درکاه مجیب الدعواته یوز اوروب قبلهٔ حاجات اولان آسمانه ال آچدیلر فریاد وفغان ایلدیلر توبه لری مقبول وعذابلری زائل اولدی * ازین جانب جناب یونس نبی یه فراردن ناشی حق تعالی اهل کشتی یه غضب ایدوب کشتیلری کرداب هلاکه فتاده اولدقده دیدیلرکه بزم میانمزده بر مغضوب حق کمسنه واردر آنی بولوب دریایه القا ایدرلر بو وجهله سلامت آرا اولالم * دیوب اوچ کره قرعه ایلدیلر اسم یونس ظهور ایلدکده انی لوجه الله تعالی اند اخته بحر ایلیوب سلامت بولدیلر امر ایزدی ایله بر سمك جناب یونسی بلع ایلدکده بیلدیکه تلفدن محفوظدر قرق کون استغفار وعبادات وقتی ادا ایله اوقات کذار اولدی * بعده (لا اله الا انت سبحانك انی کنت من الظالمین) دیو ظلماتدن ندا ایلدیکی نص کریم ایله ثابتدر اول ندا اقرین قبول درکاه خدا اولوب شکم ماهیدن ساحل سلامته

اخراج اولندی ✽ وقرق کون دخی اول کارده ضعفندن ناشی قالوب قوت وقوت
بولدقده قومنه واصل وایمانلری قبولنه وقوف حاصل اولدی کوفه اطرافنده
مدفوندر ✽ وذو النون تسمیه سنه سبب بودر (ترجمه) کتاب منزلیله یاخود
ایده احمد ایمان ✽ که یوق دعوتده فرقی چون کلیم اوله ویا ذو النون

یأتی بامر جلی غیر ذی عوج ✽ کما تبین فی آیات یاسین

(جلی) صیغهٔ فعیلدر روشن یعنی حقانیتی آشکاره دیمکدر (عوج) اکریلکدر
سقامت کبی کسر ایله امور معنویه ده مثلا ذهن وطبیعت ووزن کبی وفتحله اعیان
صوریه وحسیه ده مستعملدر دیوار ومزراق ومناره کبی که منتصبه در افتح
عینک (تبین) بیاندن تفعلک ماضیسیدر ظاهر اولدی دیمک (یس) معروف
سوره در مکه ده نازل اولدی قلب قرآن اولدیغی اثرله ثابتدر وآیاتدن مراد اول
صوردن (ان هو الا ذکر وقرآن مبین) فاصله سنه دک اولان احکام شریفه در ✽
ویاخود مطلقا یس ایله مسما اولان پیغمبرمز علیه السلام وانک معجزاتی مراد اوله
زیرا محمد اسم شریفنک بینه سی بوز اوتوز ایکیدر قلب دخی ١٣٢ انکله همعدددر
که قلب قرآن (یس) درو قلب اسلام ١٣٢ ایله شماریده در (ترجمه)
کتوردی امر دینی حق تعالی دن جلی وراست ✽ کذلک سورهٔ یس ایچنده اولدی
هب مشحون (رجز)

قد عرف الحرب العوان انی ✽ بازل عامین حدیث سن

(عوان) فتحله اورته که خیر الامور اعتباریله در پس اعلی مراد اولنور (بقرة
عوان) دینور فارض کبیر دکل وبکر صغیرده دکل کویا مقدما برکره معرکه واقع
اولوب بو ایکنجی سال اوله (بازل) زای هوز ایله شدید معناسنه (عام) ییل که سنه
وسال وحول دینور که مراد بونده هجرتک سکزنجی وطقوزنجی سنه سیدر
اول سنه اصح قول اوزره یکرمی بش یاشلرینی هنوز تجاوز ایلمش ایدی
(بازل عامین) یعنی بن شدتلی اوله لی هنوز برایکی ییلدر برایکی سالک شدیدیم
یک متین ومشقتلی ومجرب دکلم حداثت سنم واردر لکن بندن زیاده یاش
یاشه مش کون کورمش اولنلردن شدید وقوی اولدیغمی حرب عوان یعنی
اهل حربک مجرب اولنلری بیلور دیمک اوله (ترجمه) بنی حرب مجرب تجربه
قیلدی بیلور الان ✽ حدیث السنم اما آب روی زمرهٔ مردان

ضمضم القلب کانی جنی ✽ استقبل الحرب بکل فن

(ضمضم) اوّلی اعجامله واهماله دخی لغتدر طویل ودخی شدید (سنخ) دخی

سنخ معناسنه نسخه در (القلب) برنده اللیل دخی نسخه در (جنی) کسر جیمله
وشد نون ایله در یاسی وحدت ایچوندر زنجی کبی جنسی جندر ضدی
انسدر مغلیسی مهمله ایله جندر جن ستر معناسنه درمستور اولدقلری ایچون
تسمیه اولندیلر و مجنون مستور العقل دیمکدر (استقبل) متکلمدر
(ترجمه) جکردارمکه بن پری کبی میدانه کیردکده ✽ هب استقبال حرب ایله
فنونی ایدرم اعلان

معی سلاحی ومعی مجنی ✽ وصارمی یذهب کل ضغنی

(مجن) کسر ایله جنه معناسنه سپردر که ترکیده قالقان دیرلر بیت سابقده
واقع جن مادهسندندر (یذهب) افعالدندر (ضغن) معجمه لرله حقددر که کین
طوتمق مفعولنه مضافدر (ترجمه) سلاح ایله سپر یانمده در سائر لوازم هب
سنان وتیغ ایله تیر وتبر خنجر ایله قالقان

اقصی به کل عدو عنی ✽ لمثل هذا ولدتنی امی

(اقصی) افعالدن مضارع متکلمی که تبعید ایدرم دیمک (فائده) امی لفظنده
حرف روی وسائر قوافینک تخالفی غلط ظن اولنمسون قوافیده اگرچه عیبدر
لکن تجویز اولنوب حتی عروضده اکفاء دیرلر نونله میمک قرب مخرجی
اولمغله بری برینی اشمام ایدرلر دیدیلر لکن جامع الشرح وسع الله صدره بالشرح
دیرمکه ایکی مصرعک تحریری سهو قلم سببیله تقدیم وتأخیر وقوعی ظاهر ومسلمدر
مصرع اول ثانی قیلنسه معنایه خلل کلمز وقافیه ده تکلفه حاجت قالمزایدی
زیرا رجزده هر مصرعده رعایت قافیه التزام مالایلزمدر دیدیلر (ترجمه)
انکله ایدرم بن دشمنی تبعید کندمدن ✽ بو کار ایچون کتورمش مادرم دهره
بنی الآن (رجز دیگر)

سیف رسول الله فی یمینی ✽ وفی یساری قاطع الوتین

(سیف) نبی ایله ذو الفقار مراددر که حرف الجیمده ترقیم اولندی (وتین) قلبده
بر طمردر کبدی اسقا ایدر انک انقطاعی سبب موتدر که اودی قوپدی زهره سی
چاک اولدی دیرلر (ترجمه) صاغ المده ذو الفقار اولدی متین ✽ صول المده
قاطع حبل وتین

وکل من بارزنی یجئنی ✽ اضربه بالسیف عن قرینی

(بارز) ماضیدر وزن ومعناده قاتل کبی مفاعله دندر (یجئنی) اصلی یجیئنی امر
غائب اولوب لیجیئنی ایکن (قل لعبادی الذین امنوا یقیموا الصلاة) کبی لامی ساقط

اولاق عند القراء جائزدر (اضرب) مضارع متكلمدر (قرين) مصاحبدر مراد
حضرت سلطان جان وجهان پیغمبر عالمیان علیه صلوات الرحمن در
(ترجمه) كیم قتال استرایسه كاسون همین * ضاربم تیغمله باامر قرین

محمد وعن سبیل الدین * هذا قلیل عن طلاب العین

(محمد) كلمه سی قرینیدن بدل یاعطف بیاندر صلی الله علیه وسلم (عن سبیل)
عن قرین اوزره معطوفدر (طلاب) كسر ایله طالبك جمعیدر جایع ایله جیاع كبی
(عین) كسر ایله اعینك جمعیدر اعین كوزی یوك كسنه كه حسنیاتندندر
حور عین فراخ چشمان بهشت ایله تفسیر اولندی (ترجمه) اول محمددر دخی
باراه دین * آزدر بو طالبان حور عین

الیوم ابلو حسبی ودینی * بصارم بحمله یمینی * عند اللقا احمی به عرینی

(ابلو) بلادن اولوب متكلمدر تجربه ایدرم (لقا) بونده قصر اولنور (احمی)
حمایتدن متكلمدر (عرین) ارسلان یتاغی یعنی مرتبهٔ حیدرانه می نقیصه
شاندن صیانت ایدرم قلیجمله دیمكدر (ترجمه) خاصهٔ دین وحسب اظهار
ایچون * تیغم ایدرم زیور دست یمین * حرب ایچنده ایلیم شانم برین (بیت)

اسد علی اسد یصول بصارم * عضب یمان فی یمین یمان

(عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر صارم كبی (یمان) اصلنده
یمنی اولوب یاء نسبتدن بدل الف توسیط اولندی پس یمانی دیمك غلط اولور
(فائده) بعضیلر بو بیتی حضرت امیرك دكلدر دیدیلر زیرا معنی بر ارسلان
بر دیگرینه سل سیف حمله ایدر بر یمنی قلیج بر یمنلینك یمیننده ایدی دیمكدر مكر كه
بر یمنی بو سیفله حمله ایدركن كوروب بو بیتی انشاد ایلیه یاخود طقوزنجی سال
هجریده سردار اكرم صلی الله علیه وسلم كندیلرینی یمنه تألیف قلوب ایچون
ارسال بیوردقلری مناسبتله كندیلرندن یمنی تعبیر ایدوب یمنه نسبت ایلیه
یاخود یمانلرك ثانیسی مضموم الاول اولوب صاحب میمنت معناسنه اوله كه
ترجمه اكا ناظر قیلندی (ترجمه) اسد اوزره اسد باسیف حمله ایلیوب كویا *
اولور تیغ یمان دست یمینده میان كان (بیت دیگر)

اقحم فان تنالك الاسنه * وان للموت علیك جنه

(بو بیت) ابن حنفیه یه خطاباً وقعهٔ جملده صادر اولمشدر (اقحم) قافله افعالدن
امردر (اقحم یا ابن سیف الله) حدیثی اشارتیله داخل اول وكندیكی القا ایله
دیمكدر (ان) تأكیدنفی استقبال یعنی زمان آینده اولان نفی تأكید ایچون اولور

لكن ابدی النفی دكلدر (ان ترانی) ده رؤیتی عدم انكار ایله اهل سنت بویله دیدیلر
دلیللری دخی اگر تأبیدی مستلزم اولسه الیوم قیدیله آیهٔ كریمه ده مقید اولمزدی كه
بیورر (ولن اكلم الیوم انسیا) ودخی ابدا لفظی ذكری تكرار اولوردی كه
(لن یتمنوه ابدا) بیورلدی (اسنه) سنانك جمع قلتیدر (جنه) سابق الذكر مجنه در
(ترجمه) حمله قیل كار ایلمز سا كه سنان * موت ایچون سنده سپر وار در همان

(رجز) انا الامام القرشی المؤتمن * الماجد الابلج لیث كالقطن

بو رجز ابن اعثم قولنجه صفینده اهل كوفه وعسكر حضرت امیره خطابا
عمرو بن العاصك دیدیكی رجزه جوابدر كه بودر * یا قادة الكوفة من اهل الفتن *
یا قاتلی عثمان ذاك المؤتمن * كفی بهذا حزنا من الحزن * اضرب بكم ولا اری ابا الحسن
(مؤتمن) امنیت ماده سندن افتعالك مفعولیدر امین دیمكدر (ابلج) كشاده
ابرو كه آچق قاشلیدر چاتق قاشلی دكل (قطن) قاف ومهمله نك حركه لریله
بنی اسد قبیله سی اولادیغی محلده بر طاغدر (ترجمه) بن امام جملهٔ قوم قریشم
مؤتمن * غالب وابرو كشاده شیر چون كوه قطن

یرضی به السادة من اهل الیمن * من ساكنی نجد ومن اهل عدن

ابو حسین فاعلمن وابو حسن

(ساده) سیدك جمعیدر سادات كبی (یمن) بلاد عربده عماندن بحرانه وارنجه
ممتد بلده لرك اسمیدر رضدی غوردركه تهامه در (ساكنی) اصلنده ساكنین
جمع ایكن اضافتله نون ساقط اولدی (نجد) نونله دریمن طرفندن هند دریاسنك
كنارنده ارض عراقه واران سمتیدر (ابو حسین وابو حسن) ایله كندینی مراد
ایدركه حسنینك پدریدر رضی الله عنهم (فاعلمن) امر ونون خفیفه تأكید
ایچون لاحقدر (ترجمه) باكه راضیلر اولوب سادات اقوام یمن * هم گروه
نجد وجمله زمرهٔ ارض عدن * بیل بنم اوغللرمدر او حسین ایله حسن (رجز دیگر)

الا احذروا فی حربكم ابا الحسن * ولا ترومو هذا من الغبن

بو شعر معاویه نك غلامی اولان حریثك قتلندنصكره صادر اولدیكه تفصیلی
بالاده سابقدر (لا ترومو) رام ماده سندن نهی حاضرك جمع مذكریكه طلبكار
اولمالك دیمكدر (غبن) تحریك ایله در قریبا یازلدی (ترجمه) بو الحسندن
احتراز ایدلك وغاده هر زمان * آكه طالب اولمكزاندن سزه ایرر زیان

فانه یدقكم دق الطحن * ولا یخاف فی الهیاج من وهن

وقد غدی بالناس فی وقت اللبن

(طحن) مهمله‌لرله دراوكدلمش يعنى اون اولمش نسنه‌لكن صوصامدن النسان
باغلى نسنه‌يه علم اولدى (هياج) وزن ومعناده قتالدر (وهن) ضعف (غدا) دال
وذال لغتدر غين معجمه‌نك فتحى ايله قوشلق طعامى وكسرايله مطلقا طعامدر (ابن
سود (ترجمه) ضرب ايدوب ايلردقيق آساسزى محوونهان * مردميدان
شجاعت كارزارايچره همان * تيغنه ايلرغدا نامى اومردپهلوان (رجزديكر)

ايها المشرك يا من افتتن * والمتمنى ان يرى ابا الحسن * الى فانظر اينا يلقى الغبن
بورجز نهروانده عبدالله بن وهبك ديديكى بربيت رجزينه جوابدركه بودر
اضربكم ولارى ابا الحسن * ذاك الذى ظل الى الدنيا ركن * الى اخره (مشرك)
برامرده بركسنه‌يى شريك ايدن كشى (افتتن) فتنه ماده‌سندن افتعالك
ماضيسيدر فتنه مظهرى اولدى ديمك (متمنى) تمنينك فاعليدر (غبن) ضعف
ونقصان كه (تغابن) لفظ كريمى بو ماده‌دندر (ترجمه) اى مشرك‌يدين
واى افتاده چاه فتن * استرميسن كه كورسنه اى بدكهر اول ابوالحسن *
پس كل بروبه كوره سين كيم قنغمز كوررغبن

* (الواو) *

(نطق) ارى حمارترعى وتعلف ماتهوى * واسد اجياعا تظما الدهر ماتروى
(ارى) مضارع متكلم (حمر) ضمله حمارك جمعى اركان اشكاردرفارسيده خردر
(ترعى) رعى وحفظ اولنور مضارع مؤنث مجهولدر (تعلف) علفدن ايكنجى بابك
مؤنث مجهول مضارعيدراوتلانرعلف حيوانه ويردكارى اوت وصمان جمعى
علوفه درضمله واول حيوانه فتحله علوفه دينورلكن علوفه زمانمزده الف ايله
الوفه ديوهزار معناسنه ظن اولنوب تقرر ايلمشدر وبالكز نقده اطلاق اولنور
فى الاصل وضعى ١ اقچه و٢ سائرتعيينات ٣ چوقه و٤ دستاروه نان و٦ لحم
و٧ حطب و٨ موم ورمضان بقلواسى كبيكه دولت عثمانيه‌ده اوجاقلر رجالنه
ويريله كلمشدر انلرك جمله‌سنه شاملدر (ماتهوى) سوديكى شئ ديمكدرمفعوليدر
(تظمأ) ظمأدن عطش وزننده مؤنث مضارعدر (دهر) ظرفدر (ماتروى)
فعل مضارع منفيدرومانافيه‌در سيراب اولمز قانمزديمكدرردنجى بابدندر (ريان)
عطشانك ضديدر يوم ترويه يوم نحرده لازم اولان صويى تدارك اول كونه
مخصوص اولمغله ويا امور آتيه‌يى فكرورويت كونى اولديغيچون ديديلر
(ترجمه) علفزاره واروب خرلر مراعاة اولنوردلجو * صوسزآج كشت ايدر
سلطان حيوانات اسدهرسو

واشراف قوم لا ينالون قوتهم * وقوم لئام ما يأكل المن والسلوى
(اشراف) شريفك جمعيدر آل پيغمبر مراددر اگرچه الفاظ عمومدندر (قوت)
ضم وتخفيف وتاء طويل ايله آزق كه روزه وزادورزق وقسمت دينور (قوم لئام)
دولت امويه رجالى مراددركه عدد رجال دولتلرى اون درت ومدت سلطنتلرى
بيك آيدر بعض اهل تفسير * شجرة ملعونه فى القرءان آندن مرادا ولسه‌له‌در
ديمشلر قرينه كشفيه اول دولت رجالنده اوچ يزيد پليد وايكى وليد زنديق وايكى
مروان قلتبان بولنوب برى آخر الملوك حمار ايله لقبدار اولمغله لئام تعبيرينه
مستحق اولديلر * جمله‌سى اول سلطان دنيا ودين عليه صلوات المعين حضرتلرينه
عالم مثالده ميمون صورتنده اراءت اولنمشلردر وبنم دينمى ابتدا تغيير ايدن
بنى اميه‌دن بركسنه‌در وبرروايتده دخى اسمى يزيددر ديو وارد اولان اثر * جامع
سيوطى وغيريده محرردر (من) قدرت حلواسى كه اغاج يپراقلرى اوزره ياغوب
جمع ايدرلر ابتدا بنى اسرائيله نازل اولدى (سلوى) دخى بلوه ويا بلدرچين قوشى
وباله دخى ديرلر عسل معناسنه وآيه كريمه‌ده دخى كلمشلردر بعضيلر ايكيسى دخى
برنسنه‌نك اسميدر عطاياى الهيه‌دن اولمغله من وانكله متسلى قيلنملريله سلوى
تعبير اولندى اشته عادات كونيه وقوانين دنيويه ايچون بوما لله احكام الهيه‌ده
انسان اصحاب ارشاد ايله رضا وتسليم تعليم وعدم تغييرى تفهيم اولنمسه
ابن راونديك مشهورشعرى وتركيب بندروحى وامثالى چوق مايه دارى
هوالندررايدى (ترجمه) چوق كرام قوم واركه قوت يوميه عديم
من وسلوا درغداسى ارذل قومك قو

قضاء لخلاق الخلائق سابق * وليس على رد القضا احد يقوى
(قضاء) مقضى معناسنه‌در قضا وقدر متعدد محللرده مذكوردر بونده
برى ممدود وبرى مقصور اولمق وزن ايچوندر (يقوى) دردنجى بابدندر قوتدندر
شد ايله * يازدى هرحالى باشمزده قضا * قيد اولندى رؤسه حكم قدر * كسمش
آتمشدر انى ايتمه جدل * تيغ لا يسئل عما يفعل (ترجمه) بو قضا خلاقدن
سبق ايتدى چون تسليم قيل * برقوى يوقدركا وله رد قضايه چاره جو

ومن عرف الدهر الحرون وصرفه * تصبر للبلوى ولم يظهر الشكوى
(حرون) فتح مهمله ايله‌در * فربما طاوع الحرون * يتنده قريبا يازلدى سركش
معناسنه‌در (صرف) تحويلدركه مريدك مرادينى نامطلوب اولان طريقه
صرف ايله واقع اولان حادثه‌ديمكدر (تصبر) تفعلدن ماضيدرتكلف ايله تحمل

(يظهر) اظهاردن مضارع (ترجمه) روز كارك قصدينى هم خلقى
عارف اولان * هر بلايه صبر ايدر شكواده اولمز ياوه كو (رجز)

اضربكم ولا ارى معاويه * الاخزر العين العظيم الحاويه

(اضرب) مضارع متكلم (ارى) كذلك رؤيتدندر (معاويه) حرف لام اواخرنده
الابلغ معاوية بن صخر بيتنده عيانكرده بنان بياندر (اخزر) معجمه لر عقبنده
مهمله ايله دركبردن ناشى كوزاوجيله باقن كسنه درعينه مضافدر (عظيم)
آخزرك صفتيدر (حاويه) بغرسقدرجمعى حوايادر بغرسقى بيوك وصفيله ايراده
سبب بودركه پيغمبر آخر الزمان سلطان پيغمبران خاتمة الانبيا محبوب المولى عليه
التحايا حضرتلرى برمكتوب تحريرى ايچون اوچ كره آدم ارسال وهربردفعه ده
طعام اكل ايدر ديو جواب رد اولندقده طويمسون ديو بددعا بيورديلر ايدى
واقعا خواص اهل عوا اولان جوعه مبتلا اولوب بين العرب اكول اولنلره
انى بطنك معاوية فى هاويه * ديمكله تعجب ايدرلركه ضرير قزوينى ديمش
وصاحب لى بطنه كالهاويه * كان فى امعائه معاويه (ترجمه) اولسه معاويه
اكررو برو * ضرب ايدرم ايلمزم سرفرو

هوت به فى النار ام هاويه * جاوره فيها كلاب عاويه

(هوت به) ماضى مؤنثدر آتى آتدى يعنى اسقاط والقا ايلدى (ام) انادر مأوى
ومحل معناسنه مستعاردركه (فامه) قرأن كريمده مستقره ايله مفسردر * بونده
ام هاويه لفظنى ايراد ايلمك جائزدركه ابولهبك زوجه سى اولان (حمالة
الحطب) كه ام جميلدر انى ايهام اوله * زيرا معاويه نك پدرينك همشيره سيدر
(هاويه) اسماء جهنمندركه مذكور ايدى (جاور) مفاعله دن ماضيدر (كلاب)
كلبك جمعيدر حرف الباء اواسطنده بومحله دائر بعض فوائد مذكوردر (عاويه)
نابحه معناسنه كه سس ايدن كلابدر اول صوته نباح دينور معاويه لفظيله
مادهٔ اشتقاقلرى يكسان اولوب عوى ماده سندندر مصدرى عوايت غوايت
وزننده در اورمك يعنى كلب نابح اولمق وعواء فتح وشدايله وقصر ومد ايله دخى لغتدر
عوعوى چوق اولان كلبدر * ودبر معناسنه دخى يزديلر (ترجمه) هاويه در
منزلى ايتدى غلو * انده ده سكانى سكان كوبكو

* (الهجا) *

(نطق) كن للمكاره بالعزاء مقطعا * فلعل يوم لا ترى ما تكره

(مكاره) مساجد وزننده مكروهك جمعيدر ضدى محاسندر (عزاء) صبردر

مؤخره تعلق ايدر (مقطع) تفعيلدن فاعلدر پاره پاره ايدن كسنه (لعل) ترجى
موعود ايچوندر (يوم) جمله يه مضافدر (ماتكره) مخاطبك مفعوليدر كريه عد
ايلديكك نسنه ديمك يعنى سن امور مكروهه وحوادث عارضهٔ اندوهه صبرى
تقسيم ايدوب انكله پريشان * وسهل وآسان قيل بو حال ايله اوقاتكذار اول
مقابله سنده حق تعالى دن مرجو وموعوددركه مكافاة ومجازاة ايدوب انك
ثمره سنى آخرتده دخى كوررسينكه هيچ مكاره خاطره كلمز برزمان ايله شرفيافته
اولورسين ياخود بوحالت سنده طبيعت اولوب هيچ اكدار عارضه اولمامش كبى
اولورسين زيرا مادامكه دارفنا * مدار عنادر عوارضدن خلاص ومكارهدن
جاى مناص يوقدر (ترجمه) اولوب مكروهى صبرايله مقابل ايله تادلخواه
اوله بركونكه انده هيچ كورمز كاربر اكراه

فلربما استتر الفتى فتنافست * فيه العيون وانه لمموه

(تنافست) تفاعلدن ماضى مؤنثدر فى ايله التفات وعن ايله اعراض معنالرنده
زبانزددر تأنيثى (عيون) فاعل اولمسيله در (مموه) اصلنده ماء لفظندندر ماء دخى
موه در تفعيلدن مفعولدر صوانمش ديمكدر تلبيس معناسنه صكره خاصة
ماء الذهب طلا ايلمكه تمويه ديديلركه مموه يالدزلى ديمكده جريان ايلدى اندوده كبى
واصطلاح فقهادندركه مموه ومفضض يعنى كموشلى مثلا كومشلنمش آبنوس
ديويت وكومشلى جوزفنجان ظرفى كبى * ومضبب مخلرى وكنارى كومش
اولان شيئى كه بونلرك استعماللرى جائزدرانلردن ماعدا آلتون وكموش استعمالى
جائز اولمز مكركه كومشدن خاتم ومنطقه يعنى قوشاق وحليه
السيف * كه قلج وبچاق قينلرنده اولان كومشلراوله انلرده جواز اباحه واردر *
يعنى عبادت مخفى قباحت مخفى ديدكارى اوزره ارتكاب جرم وجنايت دخى
بينه وبين الله قالسه سائرلره بحث اولمدقچه ستار العيوب انده غفار الذنوب
حكمنى اجرا ايدر * وعبادت دخى ريادن سلامت بولور حاصلى ضرورت اولمدقچه
ناسه كندى حالنى افاده ده استفاده محالدر عدم مبالاته دلالت ايدر حتى
احبابنه وبلكه درويشان وخدامنه دخى پريشان هيئت كيجه لك صورتيله
كورنميه كه نظرلرندن مهابتى ازاله يه سبب درديلر (ترجمه) نيجه لر حالنى
ستر ايله بولدى رغبت الفت * عيون ناسه خوش كوستردى ظاهرده دل آكاه

ولربما اختزن الكريم لسانه * حذر الجواب وانه لمفوه

(اختزن) افتعالدن ماضيدر خزينه يه قودى يعنى حفظ وحبس ايلدى ديمك

(حذر) مصدردر احترازدیمکدر نصبی نزع خافض ایلهدر اصلنده لحذرایدی
(مفوه) تفعیلدن مفعولدر ملفوظ دیمکدر اصلی فوه آغزدر جمعی افواهدر
(جوهری) فم لفظنده میم واودن عوضدر دیدی وفوه کلمسنده دخی هادن بدل
میم کاوردیدی * محرر فقیر * صانه الله عن طریقة الشریعة فی معرفة الحقیقه
من تقصیره دیرکه ایکیسندن رومالاختصار عوض قیلندی زیرا هادن بدل
اولدقده فوم اولوب معناسی دیکر احتمالی اولور واودن عوض اولدقده فه اولوب
ضمیر لاحق ظن اولنور انلردن خالی اولمق احقدر (معنی) چوق کریم واردرکه
لسانی سبب سلامة الانساندر دیو خوف جواب ایله حبس ایلدی مع هذا
لسان الحال انطق من لسان القال) سری اوزره مرادی معلوم ومرامی
مفهوم اولدی که کاردن بری دیمشدر * ولئن ندمت علی السکوت بمرة *
فلقد ندمت علی الکلام مرارا * حضرت سرحلقهٔ اصحاب آگاه * امیرالسالکین
اواه * صدیق عتیق رضی الله عنه بیورمشلرکه کاشکی ذکرالله دن غیریده اخرس
یعنی بیزبان اولیدم واکثریا اغزلرنده طاش حبس ایلمکله کلامدن لسانی کف
بیوردرلرمش (ترجمه) جوابك احترازندن قنی چوق مرد عارفلر * زبانن
حفظ ایدوب اولدی لسان حالله اواه

ولربما ابتسم الوقور من الاذی * وفؤاده من حره یتأوه

(ابتسم) افتعالدن ماضیدر بسامت عرض ایلدی دیمك انفعالك ضدیدرکه کولج
یوزکوستردی (وقور) فتحله صاحب وقار دیمکدر وقار کبرایله ذلك میانیدرکه
بوستنك حکمنی ویرمکدر * خشا خستله سفاهتك میانی اولدیغی کبی بو حالده
اعتدال اصعب احوالدر (فؤاد) بونده مطلقا داخل بدندر ضمله در (یتأوه)
آه لفظندن تفعل بابنك مضارعیدرکه اربابنه اواه دیرلر * اللهم انی اعوذبك من علم
لاینفع وقلب لایخشع ودعاء لایسمع ونفس لاتشبع حدیث طویلنك
ذیلنده ابن مسعود رضی الله عنه روایتیله * اللهم انا نسألك قلوبا اواهة
مخبتة منیبة فی سبیلك * بیورلمشدرکه اواهی قلبه صفت ایلدیلر دیلدرکه تأوه
درونی تأثیرده ایلغدر وافظ آه اسم الله اولدیغن امام مناوی (دعوه بیّنة) حدیثی
شرحنده بسط ایلدیکی حرف التاء اواخرنده اشارت اولندی (نادره) حضرت
صدیقك القاب خمسه سندن بری اواهدر وردی صدیق عتیق امیرالسالکین
ذوالخلالدر اذکارنووی حاشیه سنده ابن علان اعلان ایدب ابراهیم نخعیدن
روایت ایلدیکی مجلة النصابده دخی واردر (ترجمه) وقور اولان نشوش

اولور نیجه کره اذادن لیك * ایدرتاب تب غمدن دل زاری دمادم آه (نطق دیکر)

اصم عن الکلم المحفظات * واحلم والحلم بی اشبه

(اصم) فتح وضم مهمله وشد میم ایله متکلم مضارعدر صمم اظهار ایدرم تصامم
ایدرم دیمکدر (محفظات) افعالدن فاعلك جمع مؤنثیدر کلمك صفتیدر مفردی
محفظ وزن ومعناده مغضبدر واحفاظ اغضابدر (احلم) حسن بابندن متکلم
حلیم اولورم دیمك (اشبه) امثل وانظر معناسنه که بك بکزر یعنی کورنلر
حلیمك تمام محلیدردیرلر (ترجمه) اولوب مغضب اولان سوزدن صمدار *
اودمده حلم ایدرم اولوب آگاه

وانی لاترك جل المقال * لئلا اجاب بما اکره

(اترك) مضارع متکلم (جل) ضم جیم وشد ایله در جلیل ماده سندندر معظم
الشیء معناسنه (لئلا) اصلی ان لا ایکن نونی لامده ادغام واوّلنه حروف جردن
لام کادکده لالا اولدی التباسدن حذرا رسم مرقوم اوزره مرسوم اولدی
(اجاب) اجابتدن متکلمك مجهولیدر (اکره) متکلم مضارعدر (ترجمه)
دخی بن تارکم لفظ جلیلی * جواب اولمایه تا حرف جکرکاه

اذا ما اجترت سفاه السفیه * علی فانی انا الاسفه

(اجترت) جرماده سندن الترمت وزن ومعناسنده در (سفاه) سفه کبی
سفاهتدرکه خفت عقل (سفیه) عقلی خفیف که درجهٔ کماله عقلی بالغ اولمامش
(اسفه) سفیهك افعل تفضیلی در * بومأل سابقا (ع) للناس حرص علی الدنیا
بتبذیر * بیتنده حرف راده افاده اولندی (ترجمه) سفیهك هزلنی رد
ایلسم کر * بن اندن اسفهم بیشبهه ایواه

فلا تغتر برواء الرجال * وان زخرفوا لك او موهوا

(لاتغتر) غروردن افتعالك نهی حاضری (رواء) رؤیتدن حسام وزننده منظره
یعنی باقه جق محلدر دیدارکبی (ان) وصلیه (زخرفوا) معجمه لر ومهمله ایله
ماضینك جمعیدر تزیین ایلدیلر دیمکدر (موهوا) دخی وزن ومعناده عطف
تفسیریدر شعر سابقده مموه یازلمشدر (ترجمه) مزخرف امرءسن
اوله فریفته * سکا کراتسه تموّیه نظرگاه

فکم من فتی یعجب الناظرین * له السن وله اوجه

(کم) تکثیرا یچوندر (یعجب) افعالدن مضارع بکندررو عجبه کتورر دیمك (السن)
لسانك جمع قلتی (اوجه) وجهك کذلك جمعی (ترجمه) نیجه لروارکه خوش

کفتارودیدار * زبان وروبی چوقدر کاوله دلخواه

ینام اذاحضر المکرمات * وعند الدناءة یستنبه

(ینام) نومدن مضارعدر اویور دیمك * الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها
(مکرمات) فتحله وضم مهمله ایله در مفردی مکرمه صفت حمیده در (دناءة)
وزن ومعناده خساستدر صفتی دنی دخی خسیس وزننده در الچاقلق (یستنبه)
استفعالك مضارعیدر بیدار اولور اویانر دیمکدر (ترجمه) کرم وقتنده
نائم کورینور اول * دنائتده اویانر هم اوکراه (نطق دیکر)

لیس الکریم الذی ان نال منزلة * او نال مالا علی اخوانه باها

(نال) تکراراولنمقده نکته بودرکه منزله ومرتبه یه نیل ووصولك اسباب وطرقی
مال واشیایه وصول وتملك اسباب وطرقنه مخالف اولمسیدر (باها) مفاعله دن
ماضیدر وزن ومعناده فاخر یعنی فخر ایلدی نازلندی وبیوکلندی ومالك اولدیغی
دنیوی اشیا ایله مغرور اولدی دیمکدر بوحالت احوال حسنه دن دکلدر حتی
اثرده بن سید اولاد آدمم وانکله بنده فخر یوقدر بن تفاخر ایلمم بیوردیلر واهل
حدیث (الفقر فخری) حدیث دکلدر دیو حکم ایلدکارینك برسببی دخی کندیلری
مابه الافتخار اولان امور ایله دخی فخردن تنزه وتبری ایلدی پس (کاد الفقر
ان یکون کفرا) بیورمغله شدائد فخیمه سنی بیان بیوروب (اللهم انی اعوذ
بوجهك الکریم واسمك العظیم من الکفر والفقر) وسائر حدیثلرده دخی کفر ایله
فقردن استعاذه لری واردر (اللهم احینی مسکینا) حدیثنده سکونت قلب
واطمئنان دل مراددر زیرا آخر حدیثده ذلت ومسکنتدن وفقر وکفردن
استعاذه بیوردیلر وبراثرده دخی پیرلکده بنم رزقمی اوآلکیدن زیاده وسعتلی
قیل دیو دعا بیورمشلر (فبأی حدیث بعده یؤمنون) پس بوتقریره کوره مخلفات
نبویه دیو مجموعه لرده بعض جهله نك یازدقلری مزخرفات شایان التفات
اولمدیغی آنده یازدقلری مصحف وتسبیحدن دخی ظاهردر زیرا شمائل وشفا *
وسائر کتب حدیث بوعهده وفا ایدر وبوبیتك علی بیت تالیدر (فائده) حزب
اعظم نام مجموعه ده که منلا علی قاری اعظم ١٠١١ تاریخنده رحلتندن
اوچ سال مقدم جمع ایلمشدر آنده فقر اختیار ایدن کمسنه ورد ایلمك بابنده وارد
اولان بعض آثاری درج ایلمشدر اکا مداومت ایدن کمسنه ار بابندن مأذون
اولوب انده اولان فقردن مراد فقر صوری اولمامق اوزره تصحیح نیت ایله دوام
ایلیه والا تدریجی فقر صوری مستولی اولمق مقرردردیدیلر * بوفقیرا کابر مختصر

ترکی حاشیه تحریر ایلمشدر (ترجمه) اکر مال ویا رتبه بواسه بر کس *
کریم اولمز ایدرسه فخری که کاه

الحر یزداد للاخوان تکرمة * ان نال فضلا من السلطان او جاها

(حر) عبدك ضدیدر لکن بونده کریم وسخی طیب النفس کمسنه دیمکدر (تکرمه)
تکمله وزننده انك کبی تفعیل بابندن مصدردر * یاسنی اسقاط وبدلنده تالاحق
اولورکه مصدریتی تأکید ایدر تتمیم دخی تتمه اولدیغی کبیدر اخوان ولایق
احسان اولنلره کرم ولطفله تعظیم ایلمکدر حتی شاعر دیمش (ان الکرام
اذا ما اسهلوا ذکروا * من کان یألفهم فی المنزل الخشن (ترجمه) اودر آزاد
ایده اخوانه احسان * کاورسه سوی شهدن مال یا جاه (نطق آخر)

یا اکرم الخلق علی الله * والمصطفا بالشرف الباهی

(مصطفا) صفوتدن افتعالك مفعولیدر واوی الفه مقلوبدر رسمی الف دریاسی
خطاء مشهوردر (باهی) مهموزمسهلدر شرف وزننده بهاء دندر قصر ایله که
فی الاصل حالنه مونس اولان دوه در بونده محلنه راست کان شرف دیمکدر
وافق شن کبی (ترجمه) ای اکرم خلق خداوی کائناته پادشاه * ای مصطفای
ماسوا سنسین شرفیا روپناه

محمد المختار مهماتی * من محدث مستفظع ناهی

(محدث) افعالدن مفعولدر حادث معناسندن بعید دکلدر (مستفظع)
استفعالدن مفعولدر فظیع وشنیع عد اولنان امر وکار سخت (ناهی) خبردر
نهی ایدیجی دیمکدر بهرحال یاسی تنوین سببیله ساقط اولوب بعده مرسوم اولان
یا اشباع وزندن پیدادر (ترجمه) سن ای رسول کائنات * وی مجتبای
بالذات * کر حادث اولسه بد صفات * نهیند مسنسین چاره خواه

فاندب له حیدر لا غیره * فلیس بالغمر ولا اللاهی

بوشعر هر امرده بن ازدل وجان خدمته مشتاقم سائری بلکه طبع همایونی
منفعل ایلمکله دنیا و آخرتلری خراب اوله حقیقت حالدن آکاه دکلردر وبن
اکرچه حدیث السن لکن لهو ولعبه مائل اولان طفل بالغ ویا پیر نابالغ کبی دکلم
هر امرده بکا تنبیه بیورلدیمك مأ لنده صادر اولمشدر (اندب) نونله باب اولدن
امر در دعوت ایله وندا قیل (له) فی المحدث یعنی امر حادث فظیع وقوعنده دیمکدر
(غمر) معجمه ایله عمروزننده در ارباب تجربه دن اولمیوب امور واحوال
مقتضیه دن خبردار اولمیان نادان معناسنه (لاهی) لهو ولعب ایدن کشی

(ترجمه) انجق بكام ايله سن * دفع اولسون اول حزن ومحن * چون اولمدم نادان فن * لهو ايلمزوقتم تباه

ترى عماد الكفر من سيفه * منكسا باطلة واهى

(عماد الكفر) كفرك اساسى * وياسنجاغى وبيراغى (من) جار ومجرورى منكسه تعلق ايدر (منكس) نونله تفعيلدن مفعولدر معكوس ومقلوب وسرنكون (واهى) ضعيف ومنكسر ومنشق وسست (ترجمه) كفراوله منكوس الاساس * بو تيغ نصرت ويره ياس * باطل بوله هم اندراس * حق اهلى كورسونلر رفاه

هل العدى الاذياب عوت * مع كل ناس نفسه ساهى

(هل) حرفدر وجود موضوعدن سؤال اولنورسه بسيطه در * مثلا هل الحركة موجودة كبى حركتك وجودى وارميدر ديمكدر * واكر موضوعك بر حالندن سؤال اولنورسه مركبه در (هل الحركة دائمة) كبى كه حركتك دوامى ويا انقطاعى سؤالدر * قد معناسنه دخى اولور (هل اتى على الانسان حين) كبى ودخى ما معناسنه اولور بونده اولديغى كبى استفهام انكاريدر ما العدى ديمك اولور ولهذا الا كلدى (ذيل) تاريخ اتمام شرحدن يكرمى ايكى سال مقدم سورة فاطر اوائلنده (هل من خالق غير الله) كريمه سندن تدريس امتحاننده بو تحقيق سياقنده بغير سكين ذبح اولنديغمده ظاهر وباطنمدن فلله الحمد والمنه طلب وآرزومى دخى منسلب اولمشيدى (لدى الامتحان يكرم الرجل اويهان) (عدا) زنا وزننده اعدا كبى جمعدر (ذياب) صراط وزننده جمعدر مفردى ذئب قورددر ارسح دخى دينور * حتى كورد قورددن غلطدر ديديلر برزيانكار خبيث حيواندر عينى ديركه بين العرب معروفدركه قورد بر كوزيله نائم وديكريله دخى كندينى اعدادن حراست ايدرمر اره سنك طلاسى وقاعده مشهود الخاصه در دو تحفة المؤمنين ترجمه سنده مذكوردر (عوت) ماضى مؤنثدر عوأضمله كاب وذئب وابن آوى يعنى شغال صوتنه ديرلر * صهيل فرس * هدير حمام * زئير اسد نباح كاب * لغات مخصوصه در (ساهى) غافل معناسنه در وغفلت انبيايه دخى واقع اولورامى دانا حبيب خدا عليه التحايا ده بش كره سهو وقوعيله بشريتنى اثبات ايلمشلردركه كشف الاسرار اوائلندن صاحب درة بيضا املا ايدر (ترجمه) دشمنلرك كويا ذياب * عوعوا يدرلر چون كلاب * اصحابه ويررلر عذاب نفس بيلوب ديمزلر آه

سيهزم الجمع على عقبه * بجيدروا النصر لله

بو بيت (سيهزم الجمع ويولون الدبر) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (يهزم) مضارع مجهول (عقب) فتح وكسر ايله اوكچه كه جمعى اعقاب كلور فارسيده پاشنه وپاشنه ديرلر حتى ولد معناسنه عقب ديدكلرى كبى پاشه دخى ديرلر غلط ايدوب پاشا ديو كودكانه خطاب ايدرلر (ترجمه) اعدا اولور مغلوب دين * معكوس وادبارة قرين * حيدر اولوب نصرت رهين * ايلر عنايت اول اله

(الياء التحيه)

(نطق) ان المكارم اخلاق مطهرة * فالدين اولها والعقل ثانيها

(مطهره) تفعيلدن مفعول مؤنثيدر اخلاقه صفت اولوب خصايص حسنه ديمكدر (ترجمه) مكارم پاك مشربلردر ايلها كتساب آنى * برى دين الهيدر عقلدر آكاهم ثانى

والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها والفضل سادسها

(علم) واقعه مطابق اولان اعتقاد جازم ايله معرفدر حكما ديديلركه صورت شيئك عقلده حصوليدر اول اخصدر وعلم فعلى غيردن اخذ اولنميان علمدر * وعلم انفعالى غيردن مأخوذدر * وعلم اليقين امورى وقوعى اوزره تصوردن دليلى ظاهر اولان علمدر * علماء دين ديديلركه علم معلومه تابعدر * يعنى الله تعالى نك جميع معلوماتى كلجك زمانده هرنه وصف اوزره بولنه جق ايسه * ودخى وجوده كلورمى يا كلزمى ازل آزالده علمنده مقرردركه كلجك زمانده اوله جغى كبى بيلور وبيلديكن تقدير ولوحه كتب ايدر بو كه بناء جبر لازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه تابع اوليدى يعنى اشيانك اولديغى وصف اوزره بولنمسنى موجب اوليدى جبر لازم كلوردى لكن حال وشان عكسنه ملابسدر وعلمك معلومه تابعيتى قاعده سنه بودخى مبنيدركه تحصيل اولنه جق معلوم اكر فرض ايسه طلبى دخى فرضدر واجب ايسه تعلمى دخى واجبدر * سنت ايسه اوكرنمك دخى مسنوندر كذلك نافله وامر بالمعروف ونهى عن المنكر دخى بويله در فرضله امر بارى قول اوزره فرض وواجبله امرك دخى فعله كلمسى واجبدر وقس الباقى عليه * وبو عصرده رياضات شاقه محالدر كمال قابليت واستعداد وقتيدركه قابليتك ظهورى بنه طالب اولورسه حق تعالى انى خلق ايدر علم معلومه تابعدر ديمكده بو معنى دخى ملحوظدر (سادسها) اصلنده سادس ايدى سينى يايه قلب اولنمشدر تايه دخى قلب اولنوب دال تايه ادغام ايله سات دخى دينور التنجى ديمكدر غطى اصلنده

تمطط اولدیغی کبی که السنهٔ ناسده حاج الحرمینه حاجی دیدکاری دخی بو قبیلدندر دیدیلر (ترجمه) علمدر ثالثی نشرایت دخی دردنجی حلم اولدی * سخادر بنجمی انك صای التنجیده احسانی

والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللین باقیها

(بر) کسر و شدّ ایله لطفکه شرك نقیضیدر (لین) کسر ایله خشونتك ضدیدر آیهٔ کریمه ده (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا) مآلی مراددر (ترجمه) لطیف اولمق یدنجیدر صبر اولدی آکا ثامن * شکر تاسع اولوب عاشر عملقدر قیل امعانی

والنفس تعلم انی لا اصادقها * ولست ارشد الا حین اعصیها

(اصادق) مفاعله دن متکلمدر دوستلاشرم دیمکدر ارشد دخی متکلمدر هدایت وطریق مستقیمه نائل اولورم (اعصی) دخی متکلمدر (ترجمه) بنی نفسم بیلور که بن اکا دوست اولمزم زیرا * هدایت بولورم ایتدکجه هردم آکه عصیانی (نطق دیکر)

ومحترس فی نفسه خوف زلة * یکون علیه حجة هی ما هیا

اول بیت واورب در تکثیر و تقلیلی محلنه منوطدر (خوف) نصبی نزعله در (زله) ایاق قایمق لغزش معناسنه لکن بونده خطادن کنایتدر (ما) دوامیه در (هیا) کسر ایله والنی یانك فتحه سی اشباع وزن ایچون مد ایله در (معنی) نفسنده چوق اهل حذر واردر که من القدن دائما خوف ایدر مع هذا اول خوفی کندی علیه نه یعنی خلافنه حجت اولور واول حجت خصومت مادامکه نفسی باقیدر بنه حجت علیه در نعوذ بالله تعالی بو مآلده محمود وراق خوش دیمشدر (ایارب احسنت عودا وبداءة * الی فلم ینهض باحسانك الشکر * فمن کان ذا عذر لدیك وحجة * فعذری اقراری بان لیس لی عذر) (ترجمه) نفسنده چوق اهل زلل * وار که ایدر خوف خلل * مادام ایدر حسن عمل * خصمانه بیلور حجتی

فقلص بردیه وافضی بقلبه * الی البر والتقوی فنال الامانیا

(قلص) تفعیلدن ماضیدر رجع وبر یره کتوردی وثلاثیسی بو زلدی وچکلدی دیمك (بردیه) اصلنده بردین تثنیه در مفردی برد بر نوع لباسدر (افضی) فا ایله افعالدن ماضی اولاشدردی ایصال ایلدی دیمکدر (امانی) امنیه نك جمعیدر مقصودلردر (ترجمه) هم ایتدی دامن درمیان * تقوی وبره هر زمان * اولدی توجهده جنان * حاصل ایدوب امنیتی

وجانب اسباب السفاهة والخنا * عفافا وتنزیها فاصبح مالیا

(جانب) مفاعله دن ماضیدر حذر ایلدی وبونده صرف ایلدی دیمك (خنا) فتح معجمه ونونله بدکو یلق (عفاف) عفتکه مفعول ثانی اولور (مالیا) اسم فاعلدر مهموزدر معتل دکلدر * لکن برای قافیه یا ایله ادا اولنور عالیا دخی نسخه در الف اشباع دکلدر علامت نصبدر (ترجمه) ایدوب سفهدن اجتناب هر لفظی اولمقده صواب * عفت نزاهت انتساب * پر محمدت هر حالی

وصان عن الفحشاء نفسا کریمة * ابت همة الا العلی والمعالیا

(صان) ماضیدر نکهدار وحافظ اولوب صیانت ایلدی (فحشاء) فحش کبی قولا ویا فعلا قبیح (ابت) ماضی مؤنث ابا وامتناع ایدوب چکندی وقاچندی دیمك (همت) قصد وعزم جسنیات (علی) ضمله رفعت وشرف (معالی) مساجد وزننده جمعدر مفردی معلاة علی معنا سنه که صوری وحسی اولسون معنوی وعقلی اولسون (ترجمه) نفس کریمن اول ایدر * بد حالدن صون وحذر * هرشیئه قصدا ینمز مکر * کوره شرفله رفعتی

تراه اذا ما طاش ذو الجهل والصبی * حلیما وقورا صائن النفس هادیا

(طاش) ماضیدر عجله وخفت ایلدی (هادی) یول کوسترن یعنی طریق هدایته ارشاد ایدن کمسنه در حتی شاعر دقیقه دان محمد بن سمان رحمه الله بیورر * طریق الهدی لولاح للعین شخصه * لشاهدت وعاظ الانام حیاری * ولو کان مثل الخمر کل محرم * لکنت تری کل القضاة سکاری (ترجمه) ایتسه اکر جاهل صبی خفت اولوب بد مشربی * ممدوحك اولاش مطلبی ذاتنده انسانیتی

له حلم کهل فی صرامة حازم * وفی العین ان ابصرت ابصرت ساهیا

(کهل) دوموی که اوتوز یاشنی کچوب هنوز قوتی تام * وصنائع تجربه ده نیکنام اولان کیشی (صرامت) شجاعت وکسکینلك (حازم) احتیاط ایدن کمسنه (ابصرت) افعالدن ماضی مخاطبدر (ان احسنتم احسنتم لانفسکم) تکراری کبیدر (ترجمه) حلمی متانت اوزره در * حزمی صرامت اوزره در * سهوی بصیرت اوزره در * ظاهرده بوقدر همتی

یروق صفاء الماء منه بوجهه * فاصبح منه الماء فی الوجه صافیا

(یروق) مضارعدر معجب یعنی سبب تعجب اولور (ترجمه) صو کبی رو ینده صفا * پر حسن وبهجتدر لقا * آندن آلور صو لربها * بو وجهله در صفوتی

صبورا علی ریب الزمان وصرفه * کتوما لاسرار الضمیر مداریا

(ریب الزمان) ریب المنون کبی حادثهٔ روزکاردر (صرف) تحویل وتحول وتبدیل وتبدّل (کتوم) فتحله در کاتمده مبالغه در (ضمیر) قلبی جامع اولوب وآکا وقوف عسیرتلی اولان شیدر (مداری) مفاعله دن اسم فاعلدر مصدری مداراة کاورفا رسیده تاسی حذف اولنورکه حافظ قدس سره بیورر * آسایش دوکیتی تفسیر این دوحرفست * بادوستان تلطف بادشمنان مدارا * رفق واطفله عداوتی ستر ایلمکدر (ترجمه) اولور حوادثده صبور * رفقیله هم تابع اولور * ایدر مداراة ایله سرور * دشمن بولور امنیتی

لهممة تعلو علی کل همة * کما قد علی البدر النجوم الدراریا

(بدر) آیدن اون بشنجی کیجه‌ کیجه که تام القرص اولور واول اوچ کیجه نك کونلرینه ایام البیض دیرلر (دراری) مساجد کبی جمعدر مفردی دری ضمله وکسر ایله دخی ورا ویانك تشدیدیله در براق وضیادار دیمکدر بیاض اولمغله دره نسبتدر (ترجمه) عالی و سامی همتی * جمله همم دن رتبتی * چون بدر آنك نسبتی * سائر نجومه رفعتی

ومن فضله یرعی ذماما لجاره * ویحفظ منه العهد اذظل راعیا

(ذمام) ذال تخذ ایله ذمتك جمیدر عهد وامان وحق وحرمت (ترجمه) فضلندن ایدر اول کرم * همسایه سنه لطفی هم * حفظن یلور اهم * کوزلر اوعهد وحرمتی (نطق آخر)

النفس تجزع ان تکون فقیرة * والفقر خیر من الغنی یطغیها

فقره متعلق بحث کثیر خصوصا حرف راده کرات ایله تحریر اولنمشدی (یطغی) افعالدن مضارعدر فاعلی غنایه عائد ومفعولی نفسه راجعدر (ترجمه) نفس ایدر فریاد درویش اولمدن * خیردر فقرا کثری عاصی غنی

وغنی النفوس فی الکفاف وان ابت * فجمیع مافی الارض لایکفیها

(کفاف) فتح وکسری جائزدر برشخصی سؤال ناسدن منع ایدن مقداری رزق وقوت (ترجمه) پس کفاف ایله اولور نفسه غنا * یوخسه تمز آکه آلتون معدنی (نطق دیکر)

الغنی فی النفوس والفقر فیها * ان تجزت فقلما یجزیها

(تجزت) اصلنده تجززت تفعلدن ماضی مؤنث اکتفا ایلدی دیمك (یجزی) وزن ومعناده یکفی کبی مضارعدر یتر کفایت ایدر دیمك (ترجمه) غنی اولور قناعتله طمع ایدر فقیر آنی * غنا وفقر اولور نفسنده محکوم ایدر انسانی

عالل النفس بالقنوع والا * طلبت منك فوق مایکفیها

(عالل) تفعیلدن امردر تعلیل ایله اکاندر عذر بول وبهانه پیدا ایت دیمکدر تعلل عذرایتمکدر (قنوع) ضمله قانع راضی دیمکدرکه شاعر شعرنده اعزنی القنوع دیمشدر * حتی لبید رضی الله عنه بیورر (فنهم سعید آخذ بنصیبه * ومنهم شقی بالمعیشة قانع * ومثلده سائردرکه * خیر الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع * قاعده فعول صیغه سنده جمله مفتوح الفاء اولنلر مصدردر لکن درت لفظ واردرکه مفتوح ایکن اسمدر * وضوء وقود * ولوع * قبول * بونلردن ماعدا جمیع اسماء مضموم الفادر (ترجمه) ایدوب تعلیل نفسك قیل قناعت کارسن یوخسه اولورطالب کفایتدن زیاده بویله درشانی

لیس فیما مضی ولا فی الذی * لم یأت من لذة لمستحلیها

(مستحلی) حلاوتدن استفعالك فاعلیدر لذیذ عدایدن کمسنه (ترجمه) کچندن کچ کلندن اومه لذت قل عقیده‌ك پاك * کچ آنلردن شکر بوحاله بیلسن لذت ایمانی

انما انت طول عمرك ماعمـ * ـرت بالساعة التی انت فیها

میم مشدده‌نك بری مصرع ثانیه مرهوندر (طول) منصوب فی طول تقدیرنده دریعنی سن معمر اولدیغك مدت عمر طول بلکده معمرد کاسین الاسن آنك ایچنده بولندیغك آن ایله معمرسین که عمرك اندن عبارتدر * انك دخی برمقداری ماضیدن جزء * وبقیه سی مستقبلدن جزءدر * بعض فقراء طریقة بکریه حضرت صدیقی عالم مثالده کوروب وصیت رجا ایلدکده (کن ابن وقتك) بیورمشلر یعنی سن بولندیغك وقتك اوغلی اول که اوغل بربابایه منتسب اولدیغی کبی سندخی بر وقته حصر نفس ایله وابو الوقت اولمه که برکسنه‌نك اولادی متعدد اولدیغی کبی سندخی اوقات کثیره یه منسوب اولمه دیمکدرکه بیورمشلر * صوفی ابن الوقت باشد درمثال * لیك صافی فارغست ازاثر حال * شیخ محمد نیازی مصری قدس سره بیورر * ابن وقتم بن ابو الوقت اولمزم * عبد محضم بن تصرف قیلمزم (ترجمه) سنك عمر درازك دقت ایتسك وقت حالکدر * قوماضی ایله استقبالی حالك اول نکهبانی (بیت)

اذا ماشئت ان تحیی حیاة حلوة المحیا * فلا تحسد ولا تبخل ولا تحرص علی الدنیا

(حلوه) ضمله لذیذ وشیرین (محیا) حیات (ترجمه) اکرشیرین حیات ایله

دیلرسن عیش دورانی * حسود اولمه بخیل اولمه حریص اولمه بو عرفانی (نطق)

اذا اظمأتك اكف الرجال * كفتك القناعة شبعا وريا

(اظمأت) افعالدن ماضی مؤنثدر سکا عطش ویروب صو صادرسه تشنه ایدرسه
(اكف) كفك جمع قلتی كف آوج آیه كبی (كفت) ماضی مؤنثدر کف ایله جناس
اشتقاقی واردر (ترجمه) سنی دلتشنه ایلرسه رجالك دست انعامی * قناعتدن
سکا کافی اولور براقمه برجامی

وكن رجلا رجله فی الثری * وهامة همته فی الثریا

(رجل) فتح وضمله (رجل) کسر وسکون ایله جناس خطی واردر ایاق که قدم
دخی دیرلر پای كبی (ثری) یاش طپراق طین كبی كه خاك نمناكدر اکر نمناك اولمزسه
ثری دکل ترابدر مصباحده دیر که ثری اول علك یعنی ساقز كبی چامور درکه قرملی
اولمیه زیر زمین مراددر که مقابله‌دن مبالغه یه حمل اولنمسی درکاردر (هامه)
باش در جنسی هام در تاسی وحدت ایچوندر بلا تاء دخی مفرد محلنده زباردر
(ثریا) تصغیر ایله اوالکردرکه پروین فارسیدر منازل قمردندر متعدددر حق
سلطان ارض وسماعلیه التحایا حضرتلری عمیلری عباس جنابنه ارائت بیوروب
سنك نسلکدن بونلرك عددنجه ملوك کاسه کر کدر بیورمشلرکه دولت عباسیه
رجالی مراددر وقتمزده آنلرك برقاچی رؤیت اولنور حدت باصره‌یی آنکله دخی
تجربه ایدرلر طلوعی ایارك اوننده وغروبی تشرین ثانینك اون اوچنده در ثری ایله
مجانست مادیه لری واردر (ترجمه) ایاغك فی المثل تحت الثرا ده اوله ذاتله
همای همتك فوق العلاده اولسه ده هامی

ایا النائل ذی ثروة * تراه لمافی یدیه ابیا

(ابی) فعیل صیغه سنده ابا وامتناع ایدن کمسنه که بونده حالدر * ورد العجز
بو صدره‌در (نائل) نوال كبی عطادر (ثروت) غنیلك حتی فروه اصلنده ثروتدر
مثلثه فایه مبدلدر مناسبتلری کورلك اهل قدرت اباسی اولمسیدر (ترجمه)
عطای اهل ثروتدن سنك اولسون اباحالك * کوره سین نوله اهل وسعك
ای درویش انجامی

فان اراقة ماء الحیاة * دون اراقة ماء المحیا

(اراقة) افعالدن مصدردر احیانا الفی ها ایه قلبله دخی مستعملدر هراق ماضیدر
ویهریق مضارع هاسی فتحله در هراقة کسر ایله مصدردر معناسی دوکمك صو
اولسون قان اولسون مایع هر نه ایسه (دون) اشاغی والچق ویقین دیمك (محیا)

وجه معناسنه وشراب اسماسندن دخی معدوددرکه شاعر دیمش * یا ساقی
المدامة حی علی الصلاة املاء زجاجنا بحمیا فقد خلا * جسمی زجاجی ومحیاك
قهوتی * یا كامل الملاحة باللطف والعطا (نكته) مشهوردرکه زمین تارده یعنی
ظلمات ایچنده برچشمه واردرکه منبعی بهشتیدر اکا چشمهٔ حیوان وصوینه ماء
الحیاة دیمشلر در جناب ذوالقرنین وحضرت خضر علیهما السلامك برر
شجراغلری وارایدی انکله داخل ظلمات اولدقلرنده ایکی طریق ظاهر اولوب
بررینی اختیار ایلمشلرایدی ذوالقرنین قرق کون کزب بولمدی حضرت خضر امر
فیاض ایله عین الحیاته واصل اولوب وغسل ونوش ایدوب صوبی بولدردی اهل
تحقیق دیدیلرکه انلر اول ایکی سالکه بکزرکه فنا فی الله ظلماتنده بقا بالله آب حیاتی
طلبکار اولوب بری طریقته ذاهب اولوب امتثال اوامر مرشد ایله مقصوده واصل
وبری آلایش دنیا ایله محروم قالدی وشجر اغلری ذکر الهیدرکه سالك انکله منور
اولدی ساده دل اولان ظن ایدرکه کوزیله کوردر اول غلطدرکه شهودی اولان اکر
کوزینی قاپرسه دخی واقع اولور دیدیلر (والله اعلم) (فائده) ماء محیا فارسیده آب
رو ترکیده دخی یوز صوبی دیمك رجاونیازدن کنایه‌در * ابن اثیر مثل سائرنام
کتابنده دیرکه ابوتمام شاعر بو بیتنده * لا تسقنی ماء الملام فاننی * صب
قد استعذبت ماء بكائی * ماء ملامت ایراد ایدوب بنی آب ملامتله ای حبیبم
اسقا ایلمه زیرا بن عاشقم دائما کریانم ودمعهٔ کریه تلخ اولمق لوازم عشقدندر شایدکه
آندن دخی آجی اولمیان آب ملامت انك مرارتنی لذته تبدیل ایدوب بنم اشك
سنك عشقم عذب اوله وبکالمی آزاوله دیمکدر * شاعرك ظرفاء احبابندن بری
بو بیتی کورد کده اکا برشیشه کوندروب برمقدار ماء ملامتك لزومی وار ارسال
بیورسونلر دیدکده ابوتمام حاضر کلام دخی یازمشلرکه بکا انلر جناح ذلدن برریشه
بعث ایلسونلر بنده دخی انلره اب لوم ارسال ایده‌یم * یعنی بونده استعاره واردر قرآن
کریمده (واخفض لهما جناح الذل) وارد اولدی ذل قنادینی اوبن ایچون
مرحمة دوشه دیمکدر رهمان مرحمت ایله معناسنه در جناح بولنمق لازم دکل
کذلك آب ملامتده فی الحقیقة قطره ماء موجود دکلدر دیمش اولور * ابن اثیر دیرکه
جناحك ذلده استعمالی مانك ملام ایچون استعمالی كبی دکلدر زیرا جناح
ذله مناسبدر که برمرغ یاوریلارینه شفقت وتعطف ایلسه قنادلرینی خفض ایدوب
روی زمینه فرش واالقا ایدر وتعب وضعفی حالنده دخی بویله اولدیغی مشهود
ومحسوسدر مفقود دکلدر انسان دخی منکسر ومنفعل وبی تاب اولدقده باشی

صالرجناحه شبیه اولان اللرینی براغور * پس انك ذل وتواضعی مرغك طور
مذکورینه تشبیه اولنوب استعارهٔ مکنیه اولنمش که جناح آکا قرینه در وشبه
بها اولان حالت ایچون ملایم اولان اموردندر اماماء وملام بو قبیلدن دکلدر
دیمش پس بعض ارباب نقل دخی دیرکه ابوتمام ایکی تشبیهك فرقنی بیلمزکیسنه
دکلدر زیرا ماء ملام دخی استعارهٔ مکنیه درکه ملامتی بر بئر عمیقه * واکا وقوعی
دخی حیرت ودهشتی مستلزم اولمقده اول چاه قعوره واقع اولمغه تشبیه ایلدی *
وقرینه سی دخی اکا اثبات ایلدیکی ماء در عینیله جناح ذل کبی اولور * بو اعتراض
دخی چوق صوکتورور (من حفر بئرا لاخیه فقد وقع فیه) (ترجمه) حقیقتده
کشی آب حیا تن دوکمك اهوندر * دمادم آب روین دوکمه دن فهم ایله
ایهامی (نطق آخر)

لا تعتبن علی العباد فانما * یأتیك رزقك حین یؤذن فیه

(لا تعتبن) عتابدن نهی حاضردر * ونون مشدده تأکیدنی ایدر (ترجمه)
عتاب ایتمه عباده رزق ایچون حقه توکل قیل * ایریشور سا که اذن اولدیغی
آنده نعمت باری

سبق القضاء لرزقه فکانه * یأتیك خیر الوقت او تأتیه

(ترجمه) سنك رزقك اولوب سابق قضاء الله ده کویا * ایرر سا که یاسن رزقه
آچوب خیر ایله انباری

فثقن بمولاك الکریم فانه * للعبد ارأف من اب ببنیه

(ثق) اعتماد معناسنه اولان ثقه دن امردر نون مخففه تأکیدیه در (ارأف) رحمت
معناسنه رأفتدن وزن ومعناده ارحم دیمك (بنی) اصلنده بنین در ضمیره اضافتیله
نون ساقطدر (ترجمه) شتاب ایتمه کریم یزواله اعتماد ایله * بابادن اوغلنه
ارحم خدادر ایتمه انکاری

واشع غناك وکن لفقرك صائنا * یضنی حشاك وانت لا تبدیه

(اشع) فتح وکسر معجمه ایله اشاعتدن امردر شایع قیل دیمك (صائن) ستر ایدیجی
(یضنی) افعالدن وزن ومعناده یمرض یعنی خسته ایدر (حشا) وجود انسانك
اعضاء داخلیه سنك جمله سنه اطلاق اولنور جمعی احشادر (لا تبدی) ظهور
معناسنه اولان بدودن افعالك مخاطبی که نفی استقبالدر (مآل بیت) ناسدن
مستغنی اول غنا عرض ایله درویش اولدیغکی اظهار ایلمه هر نقدر اول درویشلك
سکا ثقلت دل و یررسه ده ستر ایله (قل کل من عند الله) دیوب تفویض امور ایله

مأموراته امتثال ومنهیاتدن اجتناب ایدوب قولا وفعلا شرعه خلل ویرن
امره تصدی وکاره تعدی ایلمه مضایقه ووسعت حال جمله سنك دواملری یوقدر
هر بری آز وقتده تبدل و انقلاب اوزره درانلرله اشتغال ایدرسن سبب غفلت
اولوب درحال عمر تمامه ایرر صغر الید قالورسین که بوصیری رحمه الله یوردر *
ولا عدت من الفعل الجمیل قری * ضیف الم برأسی غیر محتشم (ترجمه)
اشاعت قیل غناکی فقری ستر ایت کر ایدرسه ده * درونی هب مریض افشا
قیلمه ییل بو اطواری

فالحر یبخل جسمه اعدامه * فکانه من نفسه یخفیه

(حر) آزاده یعنی انسانیتلی مردم در احراردن اولمغه دلائل وارد بری مفهوم
بیتدر * وبری دخی طاوس الحرمین الشیخ ابو الخیر حبشی تعریفی اوزره کندینه
خدمت احراری واجب کورمکدر (ینحل) اوجنجی بابدن ضعف معناسنه نحولك
مضارعیدر هزال ویرر وضعیف ایدر بعضیلر انحلالدندر دیمك * لاغر میکند
دیو قاضیمیرك یازدیغی معنی ایله منتقض اولور * ومزیل سلاستدر (اعدام) فقر
معناسنه در * ضمیرلر بالجمله حره عائدلردر (یخفی) افعالدن مضارعدر (ترجمه)
اکر فقر ایله بی تاب اولسه کامل کتم ایدر حالن * صابر نفسن دخی بیکانه اخفا
ایدر اضراری (نطق دیکر)

النفس تبکی علی الدنیا وقد علمت * ان السلامة منها ترك ما فیها

(ان) مفتوحه دربان تقدیرنده (منقبه) اهل کوفه دن بری برمنزل اشترا ایلیوب
حضرت امیردن ملکنامه تحریرینی درخواست ایلدکده تحریر بیورمشلرکه *
کناهکارلر محله سنده غافللر سوقنده برخانه یی برمیت برمیته فروخت ایلدی
منزلك اولکی حدی موت وطرف اخری قبر وبر طرفدن دخی محشر * وبرسمی
دخی یا جنت ویاخود ناردر مشتری بو سیاق صکی کوردکده صحیفه درونندن
صورت رقیم بیع وشرایی حك ایلدی * پس حضرت امیر کرم الله وجهه دخی
بو شعری انشاد بیوردیلر (ترجمه) بو نفس کیم دنیا ایچون اغلر بیلور کن حالنی
بولور سلامت ترك ایله فانی جهان اموالنی

لا دار للمرء بعد الموت یسکنها * الا التی کان قبل الموت بانیها

یعنی کیشی حیاتنده یاپدیغی منزل بعد الموت مسکنی اولور زیرا دنیا مزرعهٔ
آخرتدر (ترجمه) هیچ خانه اولماز کیمسه یه بعد الفنا مسکن ایچون * قبل
الفنا یاپدیغی هر نیسه کورر امثالنی

فان بناها بخير طاب مسكنها * وان بناها بشر خاب ثاويها

(خاب) خسران چكر وصفر اليد قالور (ثاوى) مقيم ديمك (ترجمه) خير ايله اويا پدى ايسه خوش اوله سكانى اكا * شر ايله ياپديسه انى اخر كورر انسكالى

اين الملوك التى كانت مسلطة * حتى سقاها بكأس الموت ساقيها

(مسلطة) تفعيلدن مفعولك مؤنثى كه حواله وسپارش اولنمش ديمك (ترجمه) جبار اولان شهلرقنى قهار اولان والى دخى * چكمش اجل يكمرده سين قيلمش نهان اشكالنى

لكل نفس وان كانت على وجل * من المنية آمال يقويها

(ان) وصليه (وجل) خوف (منيه) موت (آمال) مد ايله املك جمعيدر (يقوى) تفعيلدن مضارعدر (ترجمه) هر نفسى افكار اجل اينسه دخى اهل وجل تخديع ايدوب طول امل ايلرقوى اهمالنى

فالمرء يبسطها والدهر يقبضها * والنفس تنشرها والموت يطويها

(يبسط) (ويقبض) باب ثانيدن ديو ابوبكر رازى تصريح ايلدى لكن (ولا تبسطها كل البسط) كريمه سنده باب اول اقتضا ايدر برى برينك ضديدر (نشر) طيك ضدى اولديغى كبى (ترجمه) كيشى ايدر اميدى بسط انى ايدر دوران قبض * نشر ايليوب هم نفس انى طى ايده موت امالنى

اموالنا لذوى الميراث نجمعها * ودورنا لخراب الدهر نبنيها

(ذوى) ذونك جمعيدر (ميراث) اصلنده ورثدن مفعال صيغه سى موارث اولوب واو يايه منقلبدر ميتك ورثه به ترك ايلديكى ارثدر (دور) دارك جمعيدر (نبنى) بنادن مضارع متكلم صيغه سيدر بو نظم (ع) (لدوا للموت وابنوا للخراب) مصرعى مفهومنده در (ترجمه) بزمالمزوارثلره ميراث ايچون جمع ايلرز * يقسون دونياءقده يزدوران بنا اعمالنى

كم من مدائن فى الآفاق قد بنيت * امست خرابا ودان الموت اهليها

(مداين) مساجد وزننده غير منصرفدركه جر وتنوين ممنوعدر مدينه نك جمعيدر بلده وشهر هر نه اولورسه (آفاق) وزن ومعناده اطراقدر جمعدر مفردى اوفقدر كولك كناريدر لكن نواحئ دنيانك جمله سى مراددر (دان) ماضيدر قريب اولدى ديمك (اهلى) اصلنده اهلين در جمع سالمدر اهالى معناسنه در ضميره اضافتله نون ساقطدر ياء علامت نصبدر (ترجمه) چوق بلده لر اطرافده ياپلدى هم اولدى خراب * موت ايروب اجرا ايتمدى اصحابى مافى البالنى (نطق اخر)

ولو انا اذا متنا تركنا * لكان الموت راحة كل حى

(متنا) ضمله موتدن ماضى متكلمدر ميت اولدق يعنى اولدك ديمكدر يا كسر ايله افعالدندر ميت قيلندق كه اولدرلدك * وبو صيغه اولى اولمق (تركنا) مجهول اولمسنه ملايمدر (ان) خبرينه لام داخل اولمش (مأل بيت) ايكيسى معا يازيلور (ترجمه) اكر اولدكده قالسق اويله جه بز * بو حالت اولور ايدى راحت حى

ولكنا اذا متنا بعثنا * ونسأل بعده عن كل شى

(لكنا) اصلى لكن نا ايدى ادغام اولندى (بعثنا) ارسلنا معناسنه ماضى مجهول متكلم (نسأل) مضارع مجهول متكلمدر (شى) حى كبى مشددر (بيتلرك مفهوملرى) اكر خاموشانه ملحق اولسق واول حال اوزره الى الابد قالسق هر حيات صاحبنك عين راحتى اولان موت ايله بزدخى الايش فنا وآلام سوادن مستريح اولوردق لكن بنه حيات بولوب بعده جمله ماسبقدن سؤال اولنمق حقدر ديمكدر * اشته انكيچون (موتوا قبل ان تموتوا) امرى ديمكدركه ميت غساله اطاعتله قطعا مخالفت ايلمديكى كبى فاعل حقيقى حاكم حاسم مستقل اولان خالق تعالى نك (كل من عند الله) حكميله امر قدرينه تسليم وايتمار * وقضاسنه رضا ايله استمرارده اولوب هر ظهور حقدن اولديغنه يقين حاصل اولدقده حسن وقبح * وخير وشر عندكده يكسان اولوب خلجان جناندن تخليص كريبان ايدك ديمكدر * سرداراءمت سرد ارنبوت عليه التحيه دن حضرت صديق عتيق رضى الله عنه حقنده وارد اولان احاديثدندركه روى زمينده كزر بوررميت كورمك ديلينلر ابوبكرك يوزينه باقسونلر بيوردى كه مراد همايون بروتيره مقرره در * موتوا قبل ان تموتوا سرينه واصل اولان * حشر ونشرى بونده كوردى نفخهٔ صور اولمدن يعنى حالت مسطوره تحصيل اولندقده بهر يوم بعد العصر محاسبهٔ نفس ايدوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امريله دخى مؤتمر اولدقده خلاف رضا اولان افعال سابقه دن ندامتله استغفار وتوبه كار اولوب كويا حشر ونشرك محاسبهٔ صغراسنى بونده كورمش اولور رزقنا الله تعالى به (ترجمه) ولى اولدكده يينه بعث اولنوب * صوريلور آنده بزدن جملهٔ شى (بيت)

ليت امى لم تلدنى ليتنى كنت صبيا * ليتنى كنت حشيشا اكلتنى البهم نيا

(ليت) عملده وآخرى مفتوح اولمقده وحروفى حرفك عدد حروفندن زياده اولمقده وسائر خواص متعدده ده فعله مشابه التى كلمه نك بريدركه ممكن ومحالى تمنيده مستعملدر (امى) اسمى اولوب فعلك جمله سى خبريدر (صبى) فعيل

وزننده نابالغ که جرمی ایله مؤاخذه انك حقنده ساقطدر (حشیش) قوری اوتلق
کلا یابس کبی که بش مرتبه در * بارض * جمیم * بسر * صمعاء * حشیش تعبیر
اولنور (بهم) ضمله جنسدر واحدی بهمه کیك یاوریسی که خشف وخشو ورشاء
وشصر * وغزال کبی اسملری واردر * وقوزی یه دخی دیرلرکه خرفان * وسخله *
وامر * وحلام * وقهد دخی دینور (نی) فتح نون وشد ایله سمورمك فاعلی ناویدر
(ترجمه) کاش طوغرماسه انام یا اولوب دائم صبی * یاکه اوت اولسم یسیدی
چارپایان غبی (نطق)

عجبا للزمان فی حالیه * وبلاء رفعت منه الیه

(عجبا) منادادر یا رجلا کبی (حالین) دن مراد رفع وخفض یعنی بعض اوقاتده
رفعت وبروب ونیجه حالاتده تذلیل ایلمکدر (ترجمه) عجبدر کیم زمانك خفض
رفعی اولمه ده جاری * او حالاته بنی دوش ایلدی وضع ستمکاری

رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه

یعنی زمانك حالی عجبدر اگرچه رفع ودفع دخی واقع اولور لکن رفعی دخی برنوع
بلا اولوب اول ایکی حالك بری واقع اولدقده البته صاحبنی اغلادر انك اردنجه
بری دخی کاسه برمرتبه شدت ویررکه سابقك فرقتنه بکا ایدرم دیمك اوله
(ترجمه) نیجه کون بر بلایه دوش اولنجه آغلارم اما * کانجه براشدی ایلرم
اوآلکیه زاری (نطق دیکر)

یا نفس قومی فقد قام الوری * ان ینم الناس فذو العرش یری

(قومی) ضمله درامر لمخاطبه سیدر قیام ایله دیمکدر (ینم) اصلنده ینام نومدن
فعل مضارعدر ان جزم ایلمکله الف ساقط اولدی عرش که فلك اعظمدر چرخ
اطلسدر بعضیلر کرسی ایله ایکیسی بردر دیوب جمهور بشقه در دیرلر وذو العرش
وصفیله ایرادی سببی عظمة الله تفهیمی ایچوندر (ترجمه) خواب غفلتدن
قیام ایت کیم قیام ایتدی انام * خلق اویور ایسه خدا بیداردر کوررسنی

وانت یا عین دعی عن الکری * عند الصباح یحمد القوم السری

(انت) کسر ایله مؤنثدر (دعی) ترك ایلمك معناسنه اولان وداعدن امر حاضرك
مؤنثیدرکه عینه خطابدر انك تأنیثی سماعیدر وبونده باصرهٔ ظاهره مراددر
(کری) نواوزننده اویخو نعاس کبی که خفیف اوله مصرع ثانی ضرب مثلدر
(یحمد) مضارعدر مقلوبی اولان بمدح معناسنه درکه مدح ایدر دیمکدر (سری)
ضمله سیر اللیلدر (ترجمه) اویخویی سن ای کوزم دفع ایله بندن بعد زین *

کیم سحرده مدح ایدر سیرشبی دیکله بنی (نطق آخر)

من لم یکن عنصره طیبا * لم یخرج الطیب من فیه

(عنصر) ضم مهمله لرله در اصل دیمکدر اسطقس دخی دینور که یونانیدر ایکیسی
دخی اخشیجانه اطلاق اولنور اما اجسام مختلفة الطباعه عناصر دینمك
اجسامك انحلالی اعتبار یله در * واسطقسات دیمك مرکباتك اول اجسامدن
تألیفی اعتبار یله در * پس عناصرده مفهوم فساد مرکوز واسطقسده معنای
کون مرموزدر زیرا کون حدوث دفعی یه دیرلرکه * مثلا آبك هوایه انقلابیدر
صوده بالقوه صورت هوائیه وار ایدی قوتدن فعله کلدی * ولهذا کون دیدیلر
اگر دفعی اولمیوب تدریجی اولسه کون دکلدر حرکتدر * وفساد دخی ماده ده
صورتك بعد الحصول زوالیدر (فیه) اسماء معتله دن اولمغله حالت جری یا ایله درکه
کلمه فوه الی فی دیدکاری معروفدر بیت ثانیده اولان فی حرف جردر (مأل بیت)
الکلام صفة المتکلم مفهومنجه اصل اصیلدن وعرق جلیلدن اولان کمسنه نك
سخنی دخی خوش ظهور ایدر فرومایه اولاندن بدلك پیدادر (ترجمه)
عنصری پاك اولمیوب طینتی بد اولانك * اغزی آچسه اگر سویلیه لفظ بدی

اصل الفتی یخفی ولکنه * من فعله یعرف ما فیه

(فعل) فتحله مصدر وکسر ایله کار معناسنه اسمدر * بو بیت دخی (کل اناء یترشح
بما فیه) مآلنده درکه ابن کمال مفتی دیمشدر * ایلسك طوطیه تعلیم ادای کلمات *
سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز (ترجمه) اصلی خفی هرکسك
حکمت حقدر ولی * هرنه ایسه مایه سی آنی عیان ایلدی (نطق دیکر)

وفی قبض کف الطفل عند ولوده * دلیل علی الحرص المرکب فی الحی

(قبض) قپامق که قرآن کریمده (یقبضون ایدیهم) وارد اولدی (ولود) قعود وزننده
مصدردر (مرکب) تفعیلدن مفعولدر قارشدرلمش دیمکدر * مداده مرکب
دیدکاری اجزاسنك امتزاجی کثرت تخلیطله حصولندن ناشیدر (ترجمه)
قبض پنجه ایتمسی حین ولادتده صبی * اول دلالت ایده کیم حرص ایله
طوغر جمله حی

وفی بسطها عند الممات مواعظ * الا فانظروا فی قد خرجت بلا شی

(بسط) آچمق ویایمق (مواعظ) موعظه نك جمعیدر وعظ معناسنه که ترقیق دل
ایدن کلماتی سویلمکدر (شی حی) لفظیله توافق وتناسب ایچون مشدد قیلنور
(ترجمه) بسط ایدوب موتنده اول دیرکه انسان حاله * بن تهی دستم جهاندن

ایلدم عقبایه‌شی (نطق آخر)

الاطرق الناعی بلیل فراعنی * وارقنی لما استهل منادیا

(بوشعر) حضرت زهرا رضی الله عنهانك جناب پیغمبر علیه التحایایی مرثیه بیوردقلری بو بیته نظیره‌در (صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا) (طرق) ماضیدر کیجه خانه‌سنه کلدی دیمکدر (ناعی) اسم فاعلدر موت خبرجیسی (راع) ماضیدر قورقوتدی یعنی خوف القا ایلدی دیمکدر (ارق) تفعیلدن ماضیدر اویخومی قاچردی و سهرنك انفعال ایلدی دیمك (استهل) ماضیدر * فی الاصل صبی ابتدا ولادتده صدا ویردی دیمکدر صکره هر آوازده استعمال اولندی (منادی) دلالدر (ترجمه) کاوب ناعی کتوردکده کلام خشیت آثاری * بنی نالان و بیدار ایلدی وخشتلی کفتاری

فقلت له لما رأیت الذی اتی * اغیر رسول الله اصبحت ناعیا

(رأیت) متکلمدر کوردم دیمکدر کورمك بصری ووهمی وتخیلی دخی اولورکه امور اخرویه حقنده قبل الوقوع نزول ایدن (ولوتری) کریمه‌لری کبی هنوز مرئی دکل بلکه تخیل ایچوندر (اصبحت) یرنده ان کنت دخی نسخه‌در (ترجمه) خیال ایتدکده ناعی کلدیکن دیدم سنك نعیك * رسول اکرمك غیری ایچونمی ایتدك اخباری

تحقق ما اشفقت منه ولم یبل * وکان خلیلی عدتی وجمالیا

(اشفقت) افعالدن ماضی متکلمدر قورقدم یعنی برشفقت ومحبتم اولان کسنه حقنده وقوعندن خوف ایلدم دیمك (لم یبل) اصلنده مبالاتدن یبالی مضارع ایدی لم دخولیله جزمی سقوط یا ایله اولوب لم یبال اولدقده کثرت استعمال سببیله الفی دخی تخفیفا اسقاط اولندی بعده وزن ایچون لام آخر کلمه حکمنده قیلنوب موقوف اولدی * معناسی صایمدی وقایرمدی وجسارت ایلدی دیمکدرکه فارسیده بی بالك دینور (عدّه) ضم وشد ایله در حوادث روزکار وقوعنده دفع مصائبه حاضر قیلنان مال وسلاح که آیتده (جمع مالا وعدّده) بو ماده‌دندر (جمال) ضمله وشدله در وزن ایچون مخففدر زیاده جمیل واحسن دیمکدر * یاء متکلمه مضافدر و یانك فتحه‌سی اشباع اولندی زیرا کاننك خبری اوزره معطوفدرکه عدّه‌در (ترجمه) ایدوب تحقیق قوت ویردی ظن وخوفه بی بالك * خلیلم عدتم محبوب قلبم قویدی بوداری

فوالله ما انسا لك احمد ما مشت * لی العیس بوما حین جاوزت وادیا

(ما انسا

(ما انسا) مضارع متکلم نفی استقبالکه بن اونتم خاطرمدن چیقارمم دیمکدر (ما) مدت ودوام ایچوندر (عیس) کسر ایله جنسدر بیاضی قرمزی‌یه مائل اولان دوه‌لردرکه آنده اشقر دینور واحدی اعیسدر (یوما) انسانك ظرفیدر تنوینی تقلیل ایچون یعنی مدت عمرمده برکون قدر دخی فکرمدن زائل اولمزسین دیمکدر (نکته) اهل الله دیدیلرکه حسن ظن ایلدیکی کسنه‌یی کشی خاطرنده طوتق اهل دنیانك برمقدار التون درجیب التزامی اولمقدن زیاده قوت معنویه‌یه سبب وخیر وبرکاتی دائما ساریدرکه کسه اول محبوب حق تعالی سنی بیلمسون پس خاطردن چیقارمه‌دو برمظنه‌یه ابرام وتعجیز ایلمیه‌لر * زیرا محبوبی اولان حق تعالی‌یه مراقبه‌دن برآن درونی انلردور ایلمزلر قنده قالدیکه عرش الله اولان قلبنده سنك خیالکی خالق تعالی‌نك تصورینه شریك ایلیه زهی خیال محال * زیرا کبار مشایخدن برینه برکستاخ کسنه بنی دروندن چیقارمه دیدکده کبردکسه چیقمزسین بیوره‌شلر یعنی توحیدسنك وصف خاصك اولدیسه موحدلك ملاذ وملجای بردر اول سبیله حبیبك عاشقلری بری برینه واقفلردر دیمکدر (ع) اهل دل بربرینی بیلمك انصاف دکل (وادی) دره‌در بونده مطلقا محل مراددر وتنوینی دخی تنویع ایچوندر * یعنی محللاردن برمحلی تجاوز ایلیم که خاطرمدن دور اوله دیمکدر (ترجمه) خدا حقی سنی دنیاده برکون برمحلده هیچ * چیقارمم خاطرمدن ای حبیب حضرت باری

وکنت متی اهبط من الارض تلعة * اری اثرا قبلی حدیثا وعافیا

(متی) هربار دیمکدر زمان ایچوندر (اهبط) مضارع متکلمدر نزول ایدرم دیمك (تلعه) فوقیه ایله در ارضك رفیعنه ووضیعنه دخی دیرلر اضداددندر (حدیث) جدید (عافی) کهنه که شاعر * اذا الدار قد عفت * دیمشدر اسکیدی دیمکدر خلقت معناسنه (ترجمه) ندم برپشته‌یه یا وادی‌یه ایتسم نزول البت * کوردم برنشان کهنه ونو آنده هرباری

جواد تشظی الخیل عنه کانما * یرین به لیثا علیهن ضاریا

(تشظی) تفعلدن ماضیدر پاره پاره اولدی دیمکدر * فراردن وخوف وخلجاندن کنایه‌در شظیه برپارچه در فلقه کبی (خیل) عسکر سواری (یرین) مضارع جمع مؤنث که کوررلر دیمك (به) بروینه دیمکدر باتجرید ایچوندر (لیث) ارسلان (ضاری) معجمه ایله اسم فاعلدر اضرا واغرا وتعدی صاحبی دیمك حمله وصوله ایله قانغانکه لیثك صفتیدر (ترجمه) سواران اول جوادك هیبتندن

تارومار اولدی * كوررلردی كاودر شیر شكار آموز پیكاری

من الاسد قد احمی العرین مهابة * تفادی سباع الارض منه تفادیا

(اسد) ضمله اسدك جمعیدر (احمی) افعالدن ماضیدر حمایته حمل ایدردیك (عرین) اوسلان یتاغی كنام كبی (تفادی) تفاعلدن ماضیدر بذل ایلدی بری برینی فدا ایلدی دیمكدر (سباع) كسر ایله سبع لفظنك جمعیدر یرتیجیلر (تفادیا) مصدردر مفعول مطلقدر (ترجمه) مهابتله حمایت ایلیوب اول بیشه زاری چون * فدا ایلر بری بیرین سباع ارض هر باری

شدید جری الصدر نهد مصدّر * هو اللیث معدیا علیه وعادیا

(نهد) اول كریمكه امور عالیه یه نهضتی اوله بونده جسیم اولان آت مراددر (مصدّر) تفعیلدن فاعلدر سرطویله اولان آت وبونده كوكسلی مراد كه سخت سینه دیمك (معدیا) تفعیلدن مفعولدر اصلی واوی اولوب معدووایدی یا یه قلب اولنوب دفع ثقلت اولندی كه مصرع ثانی شاعرك شعرنده دخی كلدی شاید كه تضمین اوله * وقد علمت عرسی ملیكة اننی * انا اللیث معدیا علیه وعادیا (عادی) واثب كبی حمله ایدن كمسنه (ترجمه) قوی بنیه جری دل هم شدید البطش ایدی كویا * اوشیر رزم ایدی یك حمله ده آلوردی بد كاری

لبیك رسول الله خیل مغیرة * تثیر غبارا كالضبابة كابیا

(لبیك) امر غائبدر بكادندركیه ایلسون معناسنه (مغیره) اغاره دن فاعلدر سرعت ایدن غیر تكش طائفه‌لر (تثیر) اثاره دن مضارع مؤنثدر اثاره قوپارمق وقالدرمق (ضبابه) فتحله بربلوتدركه یره نازل اولورا كاناس طومان دیرلر لكن بحر ایله برك مجمعنده پیدا اولور حتی كناری بعید اولان دریاده انكین كبی ودریاسی بعید اولان قاره ده چول كبی طومان اولمز (كابی) فاعلدر ساقط معناسنه كه آتده سورچكدر ماضیسی مقلوب مستویده كلمشدر * سر فلا كبا بك الفرس * یعنی واریوری اتك سورچوب سنی دوشورمسون دیمكدر * حرفلری عكسا دخی اوقنور (ترجمه) رسول اكرمه كریان اولسون اهل غیرتلر * كه صحن كارزاری پرغبار ایدردی رفتاری

لبیك رسول الله صف مقدّم * اذا كان ضرب الهام نقفا تفالیا

(نقف) نون وقافك تقدیمیله كسر الهام كه دماغه دلك باشی یارمق (تفالی) فا ایله تفاعل بابندن مصدردر ضرب السیف یعنی قلجله اورمقدر (ترجمه) نبی الله ایچون ایتسون بكایی اول مقدمده * صف ابطالكه تیغ ایله دونیم ایلردی كفاری

(رجز) انا لنفخر الیها وبنفسی اتقیها * نعمة من سامك السبع بما قد خصنیها

بو رجز جناب حسنین ووالده لری زهرا ایله وبدر حنین ده اولان مردانه لك ایله مفاخرت ایچون انشاد بیورلمشدر (نفخر) اوكنمك كه بونده شرف وفضیلتله اظهار مسرت وتحدیث نعمتدر (اتقی) الفك وتاء مشددك فتحه لری وقافك كسره سیله تقوادن افتعالك نفس متكلمی (سامك السبع) یدی قات كوكاری رفع ایدیجی دیمكدر (فاطر السموات) جل وعلا یه اطلاق اولندی كه آیت كریمه ده (رفع سمكها) كلمشدر وآسمان یدیدر اولكی سماء دنیادركه فلك اول دینورمقر ابو البشردر رافع اسمیله بنام وزبرجد اخضر اولدیغی خبرداده علماء كرامدر (وثانی) قرارگاه روح الله ویحیی ومرجاندن مصنوع وقیدوم نامیله موسومدر (اوچنجی) ملتقای یوسف صدیق اولوب نحاس رنكنده در زیتون لفظیله یاد داشتدر (وآسمان رابع) كلیم الله وادریس وعزرائیل ایچون مستقر اولوب فلك خورشید درسیم خامدن وباهرهٔ زاهره ایله معلومدر وحاقوره دخی دیمشلردر (وآسمان پنجم) مأوای خلیل جلیل ونوح ومیكائیل اولوب ذهب احمردن مصنع وصافیه ایله یاد كرده در (وسماء سادس) رعدنام ملكك فلكی درهٔ بیضادن وخالصه ایله ملقبدر بونك فوقی نور ایله مالامالدر (وفلك هفتم) سدرة المنتهی وبیت معمور پرنورك محلی اولوب غریب اسمیله مشهوردر * وكرسی ایله عرشی دخی شماریده ایدوب نه فلك دیرلر * هر برینك میانی بشیوز ییللق مسافه در دیدیلر (خالق العرش) دخی نسخه در (خص) ماضیدر * مفعولین دن بری یاء متكلم بری ضمیر نعمتدر (ترجمه) احقم فخره بن بالذات اولوب حفظم ایله آری * بكا مخصوص اولمشدر هزاران نعمت باری

ان تری فی حومة الهیجا لی فیها شبیها * ولی السبقة فی الاسلام طفلا ووجیها

بو بیت بعض نسخه ده یوقدر (حومة الهیجا) معظم الحرب كه حرب عظیم دیمكدر دیدیلر لكن حومه اطراف معناسنه دركه من حمی حومة الحمی وقع كلامی اكا شاهددر (سبقت) سبق كبی تقدمكه اول بولنمق وایلری كچمك خصوصا اسلامه كلمكده ثالث ثلاثه وبلكه ثانی بالغلرده اول الامه اولدقلری مسلمدر (وجیه) جاه وقدر وحرمت صاحبی (ترجمه) بنم صحن قتال ایچره جهان كورمز ایدمثلم * دخی طفل ایكن اسلام ایچره سابق اولدم ابرازی

ولی القربة ان قام شریف یتمیها * زقنی بالعلم زقا فیه قد صرت فقیها

(زق) شد قاف ایله رذ كبیدر مصدر فی اختری مضموم دیدیكی سهوه محمولدر

یاوری یه نواله یی قوش اغزیله ویردی دیمکدر بونده مراد بالمشافهه علوم ظاهره
وباطنه یی بکا اعطا ایلدی دیمکدن کنایه در * بو حالت امام حجة الاسلام رسالهٔ
لدنیه ایله بنام اثر جلیلنده باب مدینة العلم کرم الله وجهه جنابندن روایتیله
عیاندر که بیورمشلر حضرت امی اعلم دانای اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم مبارک
لساننی بنم دهانمه ادخال بیوروب بو سببله بنم قلبمه هزار علوم قپولری فتح اولنوب
وهر برندن دخی صد هزار درگاه علم کشاده اولدی (فقیه) لغتده عالم معناسنه در
فعیل بمعنی فاعلدر وشرعده احکام شرعیهٔ عملیه یی ادلهٔ تفصیلیه سندن بیلن
کمسنه در وحجة الاسلام احیاء علومده بیورر صدر اسلام وعصر اول کرامده
اسم فقیه مطلقا طریق آخرت علمنی بیلوب وآفات نفوسک دقایقنه عارف *
ومفسدات اعمالک حقایقنه واقف اولوب نعیم آخرتک بقاسنه وخوف الله
قلبه استیلاسنه مطلع اولنلره دیرلر ایدی که (لیتفقهوا فی الدین) کریمه سی آکا دلالت
ایدر وانذار وتخویف دخی انکله اولور بو خصه خوف اخرته دائر اولان اموردن
خالی طلاق ولعان واجاره مسائلی ایله بولنمز بلکه علی الدوام بو طور صوری
اوزره تجرد وتفرد ایله خشیة الله زوال بولور وقسوت قلب حاصل اولور که
اربابنک طبعنده خشونت وشدت واهل الله زمره سنه معاداة حصولنه سبب
اولدیغی نو بنو مشاهده اولنور اعاذنا الله تعالی (ترجمه) شرفله بنده در
قربت اگر برمدحی وارسه * لسانن اغزمه ویردی رسول ایتدی پر اسراری

ولی الفخر علی الناس بفاطم وبنیها * ثم فخری برسول الله اذ زوجنیها
(فاطم) مرخم وساکن اولمق مقتضای وزن شعردر اصلی بفاطمة ایدی (بنی)
اصلنده بنین ابنک جمعی اولوب زهرانک ضمیرینه اضافتله نونی ساقط اولدی
حضرت زهرادن جناب مرتضانک بش اولاد ظهوری سابقا یازلمشدر (زوج)
تفعیلدن ماضی که اش ایلدی دیمکدر (ترجمه) دخی ناس اوزره فخرمدر که
زوجه م ایله اولادی * بکا زوج ایتدی کندی دختر بن اولدم شرفداری

ولی مقامات ببدر وحنین حار الناس فیها * وباحد وحنین لی صولات تلیها
(حار) حیران وسرگردان اولدی دیمکدر (احد) صمه لره مدینه ده بر طاغدر
که احد بزی سور * وبز دخی انی سورز دیو حقنده اثر وارد اولدی (حنین) تصغیر
وزننده در مکه ایله طائف میاننده بر مسیل یعنی سیل یولی که انده اولان غزالری
فتح مکه دن صکره سنه اول سالده در وبو اوچ غزا بالذات کندیلری سل سیف
اولوب جهاد بیوردقلری اون غزادن بریدر (صولات) صولتک جمعیدر حمله

معناسنه

معناسنه که انواع مراددر (تلی) وایدن مضارع مؤنثدر قریب اولوردی دیمکدر
(ترجمه) مقاتلر ایدوب حیرت دمنده بدر حربنده * احد ایله حنین ایچره
طاغتدم جمع کفاری

وانا الحامل للرایة حقا احتویها * وانا القاتل عمرا یوم حار الناس تیها
(احتوی) افتعالدن متکلمدر احاطه واشتمال اوزره یم یعنی بکا مسلمدر دیمکدر
(عمرو) ده علم تنوینی اولان الف واودن مغنیدر که رفع وجرنده عمرولک آخرینه
واو یازیلور حالت نصبنده یازلمز عمرو عبد الودک اوغلیدر که خندق غزاسنده دست
مرتضاده کشتهٔ ذو الفقار اولدی (تیها) کسر ایله در حاردن مفعول مطلقدر
قعدت جلوسا گبی (ترجمه) علمدار اولدم ابطال غزا حیران ایکن اولدم *
غزاده عمروی قتل ایتدم که حیران ایدی حضاری

واذا اضرم حربا احمد قدمنیها * واذا نادی رسول الله نحوی قلت ایها
(اضرم) افعالدن ماضیدر اشعال ایلدی یالکتدی ویارلتدی (نادا) مفاعله دن
ماضیدر ندا ایلدی دیمکدر (نحو) سمت وطرفدر که بش معناسندن بریدر
(ایها) اصلنده ایه مر فعلنک اسمیدر معناسی عملدن وحدیثدن زیاده یی طلبدر
وصل اولنورسه منون اولور ایه حدثنا گبی بعضیلر دیدیلر که میانلرنده اولان
سخن معهودک زیاده اولمسیله امردر تنوین ایله اولورسه ایه حدیثلردن
لا علی التعیین بر حدیث وخبر طلب اولنور واگر مخاطبی منع ایدوب ساکن
اول دیمک مراد ایسه ایها اعتقاد بنورا گر تبعید مراد اولنورسه فتحه له ایها دینور
هیهات معناسنه پس بونده کسر الف وآخرنده وقفله در (ترجمه) بنی تقدیم
ایدردی شعله لنسه حرب پیغمبر * زیاده قیل دیدم با که ندا ایتدکچه هرباری

وانا المستقی کأسا لذت الانفس فیها * هبة الله فمن مثلی فی الدنیا شبیها
(مستقی) سقیدن افتعالک فاعلیدر (انفس) نفسک جمع قلتیدر روحلر مراددر
(هبه) عطیه در مبتدأ محذوفه خبردر (من) فتحله در (معنی) دشمنلرک روحلریله
پر اولان کاسه دن ایچرم که بکا لطف ربانیدرکیم وارکه بنم گبی ظاهرا وباطنا
آثار قوت قدسیه یه نائل ومالک اوله (ترجمه) اولوب کاس لذیذ روحپرورله
دخی سیراب * بو حقدن موهبه در یوق نظیرم ایتمه انکاری (نطق)

انا مذ کنت صبیا * ثابت القلب جریا
(ترجمه) عون حقله بن صبا وقتدن بری * اولمشم در مطمئن قلب وجری

ابطل الابطال قهرا * ثم لا افزع شیا

(ابطل) افعالدن مضارع متكلمدر (ابطال) جمعدر مفردی بطل شجيع معناسنه در فعلله مفعولی میاننده جناس لفظی واردر (قهر) غلبه ایلمك (افزع) مضارع متكلم قورقارم دیمكدر (ترجمه) كسر ایله ابطالی ابطال ایدرم * خوفم اولمز كیمسه دن قالمم كری

یا سباع البر ربنی * وكلی ذا اللحم نیا

(ربنی) كسر را ایله در فتح را ایله ربقدن امر حاضر مؤنثدر چاپرلی چنگلی یرده اوتلایك دیمكدر اوتلی یره ریف دیرلر میت وزننده در (كلی) دخی امر مؤنثی (ذا) اشارت (نی) قریبا یازلدی سموز دیمك (ترجمه) ای سباع ایدك چرا گاهی مسیر * هم تناول ایدیكز لحم طری (رجز)

یا ایهذا المبتغی علیا * انی اراك جاهلا غبیا

بو رجزك سبب ظهور وانشادی بر دشمنك حرب نهروانده بر رجز ایله لشكر مرتضایه خطابیدر كه دیمشدر * اضربكم لواری علیا * البسه ابیض مشرفیا (مبتغی) افتعالك فاعلیدر طالب معناسنه (غبی) نادان (ترجمه) ای علی یی طالب انك ابتری * كوردم جاهل سنی بن سرسری

قد كنت عن لقائه غنیا * هلم فادن ههنا الیا

(هلم) عجاله كل دیمكدر (ادن) دنودن امردر قریب اول دیمك (الی) یاء متكلم ایله حرف جرك یاسی ادغام وحركه سی وزن ایچون اشباع اولندی (ترجمه) سن بقاسندن انك اولدك غنی * چون بو میدان وغادر كل بری (نطق)

وكم لله من لطف خفی * یدق خفاه عن فهم الذكی

(لطف) رفق وتوفیقدر اكرچه دن اولورسه (یدق) ایكنجی بابدن مضارعدر دقیق ورقیق وباریك اولور * یعنی خفا دقیق اولمق شدت خفادن كنایتدر (ذكی) ذال نخذ ایله فعیل وزننده در فهمی تمام وادراكی كامل دیمكدر (ترجمه) عبده حقدن وار نیجه لطف خفی * ایده مز ادراك آنی فهم ذكی

وكم یسر اتی من بعد عسر * وفرج كربة القلب الشجی

(فرج) تفعیلدن ماضیدر آجدی وانشراح وصفا ویردی دیمك (كربه) ضم وفتحی جائزدر غم وغصه در (شجی) هم معناسنه اولان شجودن فعیل وزننده صفتدر غمناك والمناك معناسنه (ترجمه) نیجه عسری یسر ایدر تعقیب كیم * صاف اولوب بولور فرج قلب شجی

وكم امر تساء به صباحا * وتأتیك المسرة فی العشی

(تساء) سوءدن افعالك مضارع مجهول مؤنثیدر كوبولكه سبب قیلنور دیمك (به) یعنی اول امر (تأتی) مضارع مؤنث (عشی) صباحك مقابلنده اخشام مراد اولنور كه بین العشائین در (ترجمه) نیجه امر اولور سحر قبحی بدید * دربی اولور هم فرح وقت عشی

اذا ضاقت بك الاحوال یوما * فثق بالواحد الفرد العلی

بو بیتك آخرنده علی لفظی اگرچه حق تعالی نك اسماسندن وآیة الكرسی ونیجه محللرده وارد اولمشدر لكن توریه دن خالی دگلدر كه صاحب دیوان كرم الله وجهه نك اسمنه ایما بولنور (ترجمه) كرسنی تضییق ایده كردون دون * معتمد كافی سكا فرد علی (مفهوم ابیات) خفی الالطاف اولان خالق تعالی نك لطف كثیری واردر كه اهل ذكانك فهمندن دخی خفاسی دقیقدر * ویسر بسیار دخی اولور كه عسری تعاقب ایدر اول عسرا كامقدمه اولور * وصكره فرح عارض اولوب قلبك غم وهم والمنی ازاله ایدوب فرج محض اولور ونیجه كار واردر كه بر كونك فاتحه سنده كدره وسیله اولدیغی كبی ینه اول كونك خاتمه سنده مسرته مبدل اولور چونكه حال ماسوا بو منوال اوزره در انلردن قطع نظر وكف ید * وسلب دل ایدوب بر مضایقه عارض اولدقده (كل من عند الله) دیوب حق تعالی دن كلدی دیو تسلیم وصبر ورضا جانبنه توجه اولنسون * ومحول الحول والاحوالك ینه انی ازاله ایله مساعدهٔ عنایتی تعقیب ایلسنه دلبند اعتماد وتوكل اولوب ثقی بالله دیوب (وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد) كریمه سنی تلاوت ایدرك علی العاده سجادهٔ رجاده سجدهٔ دعاده * اولوب جزع وفزع اولنمیه كه (ومن یتوكل علی الله فهو حسبه) دیدكده قریبا زوالی بی ریب دردیمك اوله آنكچون نعم جلیله ده اذكار جلیه والطاف خفیه ده اذكار خفیه كركدركه اثرده * خیر الذكر الخفی وخیر الرزق ما یكفی * كلمشدر (ع) غمی كز تودارم به پیش كه كویم (فتح) امام یافعی قدس سره روض الریاحین اسمنده تألیف منیفنده بو درت بیتك خاصه سنده بیورر كه یوما من الایام بر پادشاه خدامندن برینه حفظ ایچون بر كوهر كرانقدر نایاب تسلیم ایلمشیدی غلام اول كوهری (ع) دوشدی تكین الندن الماس پاره اندی * مفهوم ومنجه دوشورب جوهر محرر شكست اولدقده اول خادم * اضطراب تامه ملازم * وبلكه معرض هلاكه قادم اولوب درحال خاطرینه دامننه تشبث ایلدیكی مرشدی الهام اولنور شتاب ایله

درگاه خانقاهه رخسای * وخاكپای پیره دوشوب های های دیه‌رك بكایه
آغاز ایلدكده شیخ كامل آگاه دل انك حالن استفسار ایله واقف حال اولدقده
دامن روحانیته تشبثدن غیری چاره بوقدر دیوب حضرت مرتضانك كرم الله
وجهه خاتمهٔ دیوان جلیل العنوانی اولان بو چاریتی اول مغمومه تعلیم *
وبر ورقپاره یه ترقیم * وبا اجازت ابیاتی تسلیم ایدر * چند ماه مرورنده وجود
بهبود سلطانده بروجع عارض اولوب اطبای حاذقانه عرض اولندقده اتفاق
حكمانك اوزرینه قرارداده اولورکه اول جوهر نوعندن برپاره‌سی سحق واشراب
اولنه والا هلاك مقرردر محزون مشار الیه وردزبانی اولان ابیاته ازدل وجان
اشتغالده ایكن طرف پادشاهیدن عجله اوزره متعدد مؤكللر كلوب كندینه
امر سلطانی تبلیغ ایدرلر که اول كوهر هاونده تفتیت وصلایه اوزره دستهٔ سنك
ایله سحق وسابیده قیلنوب حریردن كچوب یارم فنجان ماء لذید ایله تناول اولنسه
كركدر واقعا اشراب اولندیغی ساعت ایكی كدر بردن دفع اولمسی غرائب
نقولندندر وبالله التوفیق
(خاتمه) آرای عرفان آرای ارباب البابه مستراب دكلدر كه نشئهٔ انسانیه ایچون
مزرعهٔ بقا اولان بو چارسوی فناده تجارتگاه كار جمیله ایله اجور جزیله تدارك
وتحصیل اولنوب * وسیلهٔ احیای نام اولان امور شایان * وحالات چسبان
انواعندن مشارب ابنای زمانه موافق * واطوار اولوا الالبابه مطابق * اولان
اثمار طبیعت شعریه وآثار وزن طبع * جملهٔ اقسام معارفدن اقدم وهر علوم
ومعارفه دخی من اكثر الوجوه الزم اولدیغی مسلمدر * اشته بو سببدن حضرت
ابو البشر تعلیم اسما ایله بنام واسمعیل علیه السلام دخی اوّل من فتق باللسان
العربی اولوب زبان تازی ایله اكرام * ونسل جلیلی دخی اول تازیانهٔ همت كمال
اولان لغات عربیه ایله مظهر فوز تام ومصدر فیض قدوس سلام اولوب * بلاغت
وفصاحتله متصف اولدقلری سببدن بلسان القوم معجزهٔ كتاب كریم ایله نبی عربی
مبین ارسال اولنوب وكلام قدیمی تبرئه وتنزیه ضمننده اگر قصد تنظیر قرآنی اولسه
اولسه انجق طبیعت شعریه ایله اوله بیلور لكن وزن طبع ثمره‌سی اولان شعر دخی
شاعری كبی حادث مخلوق اولمغله كلام قدیم (وما هو بقول شاعر) نصی ایله شعر
اولمقدن وصاحب كتاب اولان نبی كریم دخی (وما ینبغی له الشعر) كریمه سیله شاعر
اولمقدن منزهدر دیو ضمنا منظومهٔ اشعارك وشعراسنك دخی كعب عالیلرینه ایما
وصلحاسنی (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) استثناسیله اهل غوایتدن

مطهر ومصفا بیورمشلر در خصوصا (ع) نیك فهمیدن به از گفتن بود * ما النجه
حسن وقبح سخن ادراك اولنه جق مرتبه لطائف مزایای اشعاره وصول خاصهٔ
لازمهٔ انسانیت اولدیغندن قطع نظر قرآن عظیم الشانده اولان فصاحت
وبلاغتك وحسن سبك وسلاستك رتبهٔ اعجازی فن آشنایان اشعار ونادره گویان
گفتار اولمدقجه كما ینبغی بیلنمزكه جامع امام المحدثین جلال الدین سیوطی ده وارد
اولمشدركه بیورلمش (فی هذا مرة وفی هذا مرة) یعنی قرآن كریم ایله شعرك
مطالعه سنه اشتغال یكسان كركدركه بركره آیات كرام وبردفعه دخی اشعار
اعراب فخام ایله تشحیذ ذهن كرك ایدیكی ابی بكرهٔ صحابی روایتیله ثابتدر * مدار
تكلم اولان السنهٔ عربیه ده قصور اربابی وشعار تفهم اولان لغات ادبیه ده فتور
اصحابی مرتبهٔ فصاحت ودرجهٔ بلاغت تداركی ایچون البته اشعار عرب
تتبعی دركاردر * والا اول دقایق وحقایقه لقلقهٔ جهلیه ایله اطلاع محالدر *
زیرا مزایای صنایع اشعاره واصل * ونكات وقایع ابكار افكاره قوت وقوفه
نائل اولمیانلر كسنه ده حقایق ودقایق فرقان جلیل العنوانه اطلاع ممكن
اولمدیغی مبرهندر * ولهذا امام همام جلال سیوطی عقود الجمان شرحنده *
وامام نووی مهذب شرحنده اشعار ایدرلركه اشعار عرب ایله شغل ایتمك فرض
كفایه درزیرا قرآن كریم ایچون حدیث شریف كبی مستشهد ایدرو بلكه ایمانده
كمال اشعار عربك اشتغالنه توقف ایدر * بناء علیه بین الاعراب خصوصا كرام
اصحاب میاننده طبیعت شعریه لری اولمیان صحابی نادر الوقوع اولدیغی تاریخ
آشنایان وتتبع شناسان اولنلره عیاندر ووالد ماجد حضرت هادی الامم
صلی الله علیه وعلی آله واصوله وفروعه وسلم * اولان عبد الله بن عبد المطلب
جنابنك اشعارندن ابوین محترمین حقنده مشار الیه امام جلال سیوطینك آلتی
عدد رسائلندن مسالك الحنفاده ایكی بیتنی روایت ایلمشدر * ونظم كریمده
كیف ما اتفق آیات موزونه بولندیغی سكاكی واقرانی امثالی اسلافك آثارنی
كورنلره مسلمدر * وزن اگر موجب نقصان بودی * لفظ موزون نه زقرآن بودی *
وبعلهٔ تألیفات فطرت وخاتمهٔ تصنیفات نبوت علیه التحیه حضرتلری نیجه كره
اشعار استنشاد واستماع وحظ واصطناع بیوردقلری مواهب قسطلانی
وغیریده طرازندهٔ صحیفهٔ ثبوتدر حتی ام رضی الله جناب ابو الدردایه خطاب
واستصحاب ایدرلكسن نیچون اشعار كوی اولمزسین یعنی بو فیض حقدن
بهریاب اولمغه همت نماد كلسین دیو سؤال بیوردقلرنده آنلر دخی امتثال الامره

الخطير * واجلالا لنفسه البشير * انشادوتقرير بيوردقلری قطعه مفصلاتده مسطوردر * واهل فترتدن امية بن ابی الصلت نام شاعرك اشعارندن انشاد بابنده يوما من الايام سويد صحابی یه امر بيوروب يوز بيت مقداری يكان يكان طلب واستماع بيوردقلری دخی احياء علومده وغيريده تحرير كردۀ كراسۀ روايتدر ولبيدك دخی (ع) الا كل شیء ماخلا الله باطل) شعر مشهورينی كه اوائل ديوانده شعر ثالث شرحی اثناسنده دخی مسطوردر * تصديق ايله تحقيق مقال بيوردقلری اثنماقا ابوهريره دن تخريج اولنمشدر ودخی (ع) ستبدی لك الايام ما كنت جاهلا بيتنی احيانا زبانكذار وتعجب وتصديق ايله تكرار بيوررلر ايدی * وحضرت صاحب ديوان حيدر علیّ الشان جنابی يدنده اسير برجاريه نك جدّی شاعر شهير قس بن ساعده اولديغنه بعد الاطلاع يا علی انك جدّی كوزل شعر سويلردی آنی اعتاق ايله ديو شفاعت بيوروب آنلردخی امرلرينه امتثال وآزاد قيلملغله اجلال بيورديغی شرح بخاريده امام دميرينك روايتكرده سيدر (ان من الشعر لحكمة) حكمنجه دائرۀ عليۀ نبويه ده خلفاء راشدين اولان چاريار دن ماعدا آلتی نفر صاحب ديوان شاعر بلاغت انسام صبح وشام * قيام بردوام * ورخصتياب انشاد اشعار كزيده نظام اولدقلری سند الشعراده بيان داده * وانسان العيونده انلردن حسان بن ثابت * وعبد الله بن رواحه * وكعب بن مالك جنابلرينی خاصة افراد وعيان ايدر * وحسان حقنده (اللهم ايده بروح القدس) دعاسی شرفصدور اولديغی تاريخ خميسده وغيری كتاب نفيسده مذكوردر * استيعابده طفيل بن مالك مدنی ترجمه سنده واقعدر كه خاتم الانبياء عليه التحايا طواف كعبۀ عليا بيورركن بردفعه حضرت صديق اكبر اوكنجه رهروان طواف اولوب ابو احمد مكفوف نام شاعرك بررجزينی بتمامه انشاد ايلديكه اولی بودر * حبذا مكة من واد بها اهلی واولادی بها امشی بلاهادی) انتهی طفيلدن دخی عامر بن عبد الله بن الزبير روايت ايلمشدر وام نبيط نام مغنيه نك رجزينه برينه ديت الحاق بيوردقلری اصابه ده مصرحدر كه بودر (ولولا الحنطة السمراء ماسمن عذاريكم) وزهير بن ابی سلمی كه شاعر الشعراايله ملقبدر اوغلی كعب حضور شريف نبويده (ع) بانت سعاد فقلبی اليوم متبول * مصرعی مطلعی اولان قصيدۀ بردهسنی انشاد ايلدكده دمی هدر اولمشكن (ع) والعفو عند رسول الله مأمول * املی اوزره عماسلف عفو اولنوب ميان اصحاب كرامده خرقۀ سعادت وبردۀ حمايت البـاس بيوردقلرنده محت بانت سعاد ذنوب كعب واعات كعبه فی كل ناد * مأليله كعبك كعبی عالی

اولوب سعادت كونين وعزت منزلين تحصيل ايلمشدر (وسبعۀ) معلقۀ مغلقه اصحابندن نابغة الجعدی نام شاعر صحابی حضور همايون سلطان پيغمبرانده برمديحۀ بليغۀ بديعه ايله ناطقه نوازانشاد اولوب جناب سيد ولد آدم * رسول معجزدم * صلی الله عليه وسلم دخی نطق مزبوری استحسان وجوائز دعوات خيريه احسان بيوردقلری استيعاب وسائر كتابلرده مروی احيا بدر (سند) بواثر معتبرك سلسلۀ سندر وايتی عجيب وغريبدر كه مسلسل بالشعرا واقع اولمشدر شيخم واستادم وسيلۀ سعادت اسنادم جنابلری شيخ الحرم المكی اكمل الفضلا خاتمة المحدثين (احمد نخلی) خدمتلرندن بالمشافهه تلقن وتلقم وروايت ايلديكی وريقات نام سندلرنده مبسوط اولوب * انلردخی سرحلقۀ اهل حديث شريف الفاضل الكامل العريف (الشيخ محمد بابلی) دن اودخی سند المحدثين ابو النجا (سالم) سنهوريدن * اودخی (شمس) علقميدن اودخی مجتهد المحدثين الشيخ عبد الرحمن (جلال الدين سيوطيدن) اخذ اجازت ايلمشدر كه ميانه مزده بش واسطه واردر انلردخی بو اثرده كندی رجال سندنی طبقات نحاة اخرنده اولان فوائدنده * ومسلسلات وغيريده سرد وايراد ايليوب (ابن دريد) ازدی يه ايصال * واودخی ابو حاتم سجستانی (وعمرو بن علاء) امثالی كبار كرام واسطه سيله روايت ايدر جناب نابغه رضی الله عنه بيورركه وقتا حضور نبوی عليه الصلاة والسلامده اول قصيده يی اثنای عرضمده * ولاخير فی جهل اذا لم يكن له * حليم اذا ما اورد الامر اصدرا * بيتنه وصولمده دعاء خيره شروع ايله (صدقت لا يفضض الله فاك) بيوردیلر وبر روايتده دخی صدقت برنده اجدت واقع اولمشدر * يعنی صادقسين وياخود كوزل سويلدك الله جل ذكره اغزيكی بورمسون ديمك اولور كه ارادۀ حال طريقيله (لا اسقط الله اسنانك) ديو تفسير اولنمشدر پس ديشلريكی حق تعالی قيرمسون وطاغتمسون ديمكدر باب اول ثلاثيدن وياتفعيلدن مبالغه اولمق دخی مرويدر نهی غائب صيغه سيله دعاءله در * پس بو ثمرۀ اجابت خير دعالريله يوز سكسان وياايكيوز يكرمی * وبر روايتده دخی ايكيوز اوتوز ياشنه بالغ اولوب بنه ديشلری متلاصق وصاف قالوب قطعا رخنه دار اولمامشدرو ثمرات ابن حجه اوّلنده صحيحيندن روايت اولنديكه حضرت حسان حقنده بيورلمشكه لا فض فوك وابن حجر دخی اصابه ده معاويه بن معبدك ترجمه سنده كعب بن مالك اشعارندن بربيتی سمع نبوی يه رسيده اولدقده شكر الله قولك ديو دعا بيورمشلر ديو تصريح ايلدی صلی الله عليه وعلی آله واصحابه (حاصلی) طبيعت

شعریه سلیقهٔ عربانه * وانتساب مزایای قرآنیه یه بهانه * برخاصهٔ ذیشان یکانه *
اولدیغی ظاهر ومسلمدرکه بوبابده تألیف مستقل ترتیبی ممکن اولمق مرتبه‌لری
آثار کثیره * وروایات وفیره وارداولمشدر (لکن المرء عدو لما جهل) مفهومنجه
طبیعت شاعرانه‌یه مالک اولمیان حسود حقود عنود (یتبعهم الغاوون)
کریمه‌سنک ذیلنده اولان استثناسندن تجاهل ایدوب ارباب عرفانه انی وسیلهٔ
طعن ایلمشلردر (ولا تقف ما لیس لک به علم) پس اشعار ترکیه اگر هجویات
اولورسه سائر قبایح کلمات هجویات کبی مستهجن اولوب لکن نعوت والهیات
وترغیبات وترهیبات وبلکه مدایح مخلوقات دخی (من لم یشکر الناس لم یشکر الله)
دلالتیله نقشک مدحی نقاشنه راجع اولدیغی سببدن اعتبار اولوا الابصارده
حسن نیات ایله سخن مستحسن وکلام حسن اولمسی مالا کلامدر (فبأی حدیث
بعده یؤمنون) نعوذ بالله من قوم لا یشعرون * لفظ صوردن ایدر معنی ظهور *
لفظدن معنایه سن ایله عبور * چونکه عارف صورته قیله نظر * معنی بی صورتدن
اول ادراک ایدر * بونجه صورتکیم تعین بولدیلر * جملهٔ الوان تزین بولدیلر *
جمله حیوان ونبات وهم جماد * عارفه مرآت حقدر قیل مراد * غافل اولنلر
بو رمزی آکلماز * عاشق حقه بو سر دردلنواز * جملهٔ عالم کتاب الله در * جمله اشیا
فصل وباب الله در * باطل اولان حق کورمزای جوان * حق کرکدر کیم کوره
حق عیان * بو مظاهر جمله آیات الاٰه * انلر ایله بیلنور اول پادشاه

* (تتمة الخاتمه) *

ابتداء عربی شعر انشاد ایدن حضرت ابو البشر آدم صفی الله علیه السلامدرکه
مرثیهٔ هابیلی کویا اولمشدر * لکن بعضیلر اول مرثیه بعد زمان لسان سریانیدن
تعریب ایله نظم اولنمشدی دیدیلر * زیرا قریبا انهما اولندیغی اوزره ابتداء عربی لسان
حضرت اسمعیلدن ظاهر ومنتشر وعیان اولمشدر * وفصل الخطاب صاحبی
خواجه محمد پارسا علیه رضوان المولی تحریری اوزره ابتدا انشاد عربیه خضر
علیه السلامدر دیدی * ونیجه‌لر دخی قس بن ساعده‌دور دیدیلر * ترتیب فن
عروض نیجه زمان صکره خلیل نحوی نکدرکه دیمشلر * قد کان شعر الوری صحیحا
من قبل ان یولد الخلیل * اولیاتده شیخ علی دده نقلی اوزره ابتدا قصیدهٔ طویله
انشاد * واولا اول طور اوزره منظومه طرحنی ایجاد * ایدن صاحب معلقه
امرئ القیسدر اندن مقدم ادای مرام قاچ بیت ایله تمام اولورسه فیصلنها ادا اولورلر
ایدی * اندن مقدم اجداد ذوی الامجاد نبویه علیه التحیه دن عبد المطلب

جنابلری عهدنده انشاد قصائد * واشتغال نشائد اولنوب اشعار فصحا وفرسان ناظم
بلغا ایله اکوان مألوف اولمشیدی وفارسی شعری ابتدا نظم ایدن بهرام کور بن
یزدجرددر دیو تذکره دولتشاه آگاه ایدر * ابو سعد الادریسی وسعدنامه صاحبی
وسمعانی ومنینی شرح یمینیده بیان ایلدیکی اوزره رودکی دیمکله عریف شاعرکه
جعفر بن محمددر (الصبور ٣٢٩) تاریخنده رحلت ایلمشدر * ابتدا زبان فارسی
ولسان دری اوزره نظم وانشا واشعار اشعار ایدن اودرا ماعلی دده نقلی اوزره
شعر فارسی انشادی ومعمی ایجادی دخی ابو العباس مروزیدن رونما اولمشدر
اما ترکی شعرده دخی اختلاف واردر ابتدا قائلی برتلمش عجمی در دیدیلر لکن
حق بوکه طائفهٔ عجمدن ترکی شعری ابتدا اوسویلمشدرکه توحید اوصافده بوبیت
آنکدر * قوچک بو نوزینی اکری قیلانسن * اوکوزقو بوروغنی طوغری قیلانسن
وبعض تذکره‌لرده دخی سید نسیمی شیخ عماد الدین حلبی مرحومدر دیدیلر بوفقیر
دیرمکه شعر ترکی لغت جغتایدن تدریجی تربیه ایله صورت بولمسی ظاهردر پس
قائل معین اول بولنمز * لکن منظومهٔ لغت شریف رومده ابتدا صاحب مولد
نامداشم شیخ سلیمان بن عوض پاشانک خدمتی اولدیغی محققدر حاصلی السنهٔ
کثیره ولغات وفیره بیننده لغت عربیه فایقه وفارسیهٔ دریه رایقه اولدقلری مصدق
وترکی فصیح مرکبدرکه قبوله الیقدر اول لسان اوزره کلام الحق زینت دیار روم
اولمسی مالا کلامدر (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد بعدد کل حرف جری به القلم
وبو اثر معتبرک عاجزانه خدمت شرحندن قرار واستراحت ایله قلم پریشان رقم *
مغتنم قد تم اولدیغنه (طلوع الختم) ١١٨٦ ودخی (هو الفوز العظیم) ١١٨٦
ترکیبلری تبرکا تاریخ وقوعیله قبولنه تفأل اولنمشدر * فلله الحمد اولا وآخرا *
وباطنا وظاهرا وعلی کل حال ونعمة
وقد وقع الفراغ فی اواخر شهر ربیع الآخر یوم السبت مع اذان الظهر بحمد الله
العلام والصلاة والسلام علی حبیبه خیر الانام وعلی آله واصوله وفروعه الکرام

(نظم)

جزى الله خيرا من تأمل صنعتى ... وقابل ما فيها من السهو بالعفو
واصلح ما اخطأت فيه بفضله ... وفطنته واستغفر الله من سهوى

(تاريخ عربى لشارحه)

حمدت الله قد انعم ووفق ... على اتمام شرحى وهو شاء
وصليت الرسول شافعالى ... وصحبا فى فلاحى ابتغاء

قبول المرتضى للشرح فالى
بتاريخ * على الختم جاء ١١٨٦

وكان تمام طبع هذا الكتاب وانطباعه وتصحيحه على نسخة مقابلة بمعرفة شارحه المحرر واطلاعه وذلك فى دار الطباعة الكائنة ببولاق الفاخره لاربع بقين من جمادى الاخره سنة خمسين وخمس ومأتين بعد الالف من هجرة من وصفه الله تعالى باكمل وصف
صلى الله وسلم عليه وعلى آله الكرام
واصحابه بدور

التمام